

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ahmed ALZUBAİDY

DOĞU TÜRKÇESİ KUR'AN TERCÜMELERİNDEN SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ
HEKİMOĞLU ALİ PAŞA NÜSHASI NO.2 KAYITLI KUR'AN TERCÜMESİNİN
ARAPÇA DİZİSİNE GÖRE TÜRKÇE ANALİTLE DİZİNİ VE KONKORDANSI

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2013

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ahmed ALZUBAİDY

DOĞU TÜRKÇESİ KUR'AN TERCÜMELERİNDEN SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ
HEKİMOĞLU ALİ PAŞA NÜSHASI NO.2 KAYITLI KUR'AN TERCÜMESİNİN
ARAPÇA DİZİSİNE GÖRE TÜRKÇE ANALİTLE DİZİNİ VE KONKORDANSI

Danışman

Prof. Dr. Mehmet Fuat BOZKURT

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2013

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Ahmed AL-ZUBAIDY'nin bu çalışması, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan (Danışman): Prof. Dr. Fuat Bozkurt

Üye : Yrd. Doç. Dr. Abdullah Kök
Üye : Yrd. Doç. Dr. Sami İsmail

Tez Başlığı: Doğu Türkçesi Kur'an Tercümlerinden Süleymaniye Kütüphanesi Hekimoğlu Ali Paşa Nushası No. 2 Kayıtlı Kur'an Tercümesinin Arapça Dizisine Göre Türkçe Analitik dizini ve Kondordansı

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi 23/03/2013

Mezuniyet Tarihi 01/08/2013

Prof. Dr. Zekeriya KARADAVUT
Müdür

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR LİSTESİ	ii
İŞARETLER LİSTESİ	iv
ÖZET	vi
SUMMARY	vii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KUR'AN'IN TERCÜMESİ ve TERCÜME TÜRLERİ

1.1. Satır Arası Kelime Kelime Tercümeler.....	2
1.2.Tefsirli Tercümeler.....	2
1.3. Tefsirler.....	3
1.4.Doğu Türkçesi'yle Yazılan Kur'an Tercümeleri.....	3
1.4.1.Tiem73.....	3
1.4.2. Özbekistan.....	4
1.4.3. Rylands.....	4
1.4.4. Hekimoğlu.....	5
1.4.5. Anonim.....	5
1.4.6 Tefsirli.....	5
1.5. Batı Türkçesi'yle Yazılan Kur'an Tercümeleri.....	6
1.5.1. Manisa Kur'an Tercümesi.....	6
1.5.2. Bursa Kur'an Tercümesi.....	6
1.5.3. Türk ve İslam Eserleri Müzesi No.40 (TİEM40)	7
1.6. Hekimoğlu Kur'an Tercümesi.....	7
1.6.1. Sahası ve Dili.....	8

İKİNCİ BÖLÜM**KONKORDANS**

SONUÇ	1110
KAYNAKÇA	1111
ÖZGEÇMİŞ	1124

KISALTMALAR LİSTESİ

a	yazma nüshadaki yaprağın ön yüzü
b	yazma nüshadaki yaprağın arka yüzü
b.	Bin
bk.	Bakınız
c.	Cilt
CAJ	Central Asiatik journal
cm	Santimetre
H.	Hicrî
H.	Hazret
İA	İslâm Ansiklopedisi
İTED	İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi
M.	Miladî
nr.	Numara
PhTF	Philologiae
Turcicae	Fundamenta
s.	Sayfa
TDAY	Türk Dil Araştırmaları Yıllığı Belleten
TDED	Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi
TİEM	Türk ve İslâm Eserleri Müzesi
TM	Türkiyat Mecmuası
UAJ	Ural-Altaische Jahrbücher
vb.	Ve Benzerleri
.....	Çevrisi yapılmamış olan ayet veya ayetleri gösterir
///	Okunamayan kelimeler için kullanılmıştır.

.....	Çevrisi yapılmamış olan kelimeleri gösterir
>	Değişmiş şekli gösterir
<>	Eksik yazılmış unsurları gösterir
~	Değişik iki şekli gösterir
[]	Düşmüş kısımlardaki onarımı gösterir
+	isim kökü, isim köküne gelen ek
(?)	şüphe belirtir

İŞARETLER LİSTESİ

ا	a, ā, e
آ	a, ā
ء	,
ب	b, p
پ	p
ة	t
ت	t
ث	s
ج	c, ç
چ	ç
ح	h
خ	h
د	d
ذ	z, ḏ
ر	r
ز	z
س	s
ش	ş
ص	ş
ض	ẓ, ḏ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	,
غ	ğ
ف	f

ف	w
ق	k
ك	g, k, ŋ
ل	l
م	m
ن	n
نك	ng
و	o, ö, u, ū, ü, v
ه	a, e, h
ي	ı, i, ī, y

ÖZET

Türklerin topluluklar halinde İslam’a girişıyle dini kaynakların tercümesi meselesi oldukça önemli bir hal almıştır. İslam’a girişle birlikte başta Kur’an olmak üzere dini hayata dair olan temel kaynaklar Türkçe’ye çevrilmiştir. Bu noktada metinlerin dini içerikli olmasından dolayı çevirilerde fazlasıyla özen gösterilmiştir. Bu da dil incelemesi açısından oldukça zengin ve nitelikli malzemenin elde edilmesini sağlamaktadır.

Hekimoğlu Kur’an Tercümesi de doğu sahasında yazılan en önemli kaynaklardan birisidir. Arapça dizisine göre konkordanslı olarak hazırladığımız bu çalışmamızda kelimelerin Arapça çekimlerindeki anlam nüanslarını da ifade etmeye çalışarak Türkçe malzemeyi en nitelikli biçimde ortaya koymaya çalıştık.

Çalışmada Kur’an’ın tercümesi meselesine ve Doğu ile Batı sahasında yazılan tercümelere kısaca değindikten sonra kelime başlarını transkriptli olarak verip anlamlarını da metindeki bağlamlarına göre latin harflariyle çeviri yazısına aktardık.

SUMMARY

The Turks started to Turkish entered to the Islam religion collective. In this time the translations of religious texts became very crucial. Therefore a lot of text translated to Turkish, especially Quran. In this point translators worked very carefully over the texts. So, these texts are crucial for linguistic researches. Because materials both very good and qualified for this.

Hekimoglu Quran Translation is one of the most important translations in this realm. In this study we gave the dictionary with concordance according to Arabic range. We worked to give meanings of words with best frame.

In study after we shortly touch upon both translations of Quran and east and west Quran translations, gave the words with transcription. We worked to give word's nuances ideally.

GİRİŞ

Kur'an'ın yabancı dillere tercüme edilmesine İslâmiyet'in daha ilk zamanlarında başlanmıştır. Türklerin İslâmiyeti resmen devlet dini olarak kabul etmesi, X. yüzyılda Karahanlılar zamanında gerçekleşmiştir.

Türkler İslâmiyeti kabul ettikten sonra, Kur'an-ı Kerîm'i öğrenmek için Türkçeye çevirme ihtiyacı duymuşlardır. Kur'an-ı Kerîm'in indiği ilk yıllarda Türkçeye ve Farsçaya sözlü olarak çevirildiği söylenmiş olsa da X. yüzyıl ortalarına kadar Kur'an'ın farklı bir dile çevrildiği bilinmemektedir¹.

Kur'an'ı (H. 350-365/M. 961-976 yılları arasında) Samanoğullarından Emîr Mansur b. Nuh, Maveraünnehirli âlimlerden kurulan bir heyete Farsça'ya tercüme ettirmiştir. Farsça'ya tercüme edilen tefsir kitabı, Muhammed b. Cerir-i Taberî'nin Arapça olarak yazdığı 40 ciltlik Kur'an tefsiridir. Bu tefsir Farsça'ya çevrilirken kısaltılmış ve Kur'an metni esas alınarak kelime kelime satır arası Farsça'ya çevirisi yapılmıştır².

Kur'an-ı Kerîm'in ilk Türkçe tercümesi Farsça tercümeden yaklaşık olarak bir asır sonra, yâni XI. asrın ilk yarısından başlamıştır. Kur'an-ı Kerîm'in Selçuklular devletinin dağılıştından sonra kurulan beylikler devrinde Anadolu Türkçesine tercümeleri özellikle sözlükçülük çalışmaları bakımından değerli bir kaynaktır.

Kur'an tercümeleri arasında, satır arası yapılan çeviriler, özellikle sözlükçülük çalışmaları bakımından, Türk dili açısından değerli bir kaynaktır.

Üzerinde çalıştığım Hekimoğlu Ali Paşa Kur'an tercümesi Prof. Dr Gülden SAĞOL tarafından metin, sözlük, ve tıpkı basım olarak yayınlanmıştır. Marmara Üniversitesindeki doktora çalışması Harvard Üniversitesi tarafından 4 cilt olarak neşredilmiştir.

Bu çalışmalarda eserin yalnız sözlük kısmı çevirilmiştir. Oysa yukarıda belirttiğimiz gibi Harezmi Kur'an tercümesi dizininin ve konkordansının yapılması, Türk sözlükçülüğü ve gramerciliği açısından Harezmi Türkçesiyle ilgili yapılan çalışmalarda önemli bir eser teşkil etmektedir.

Bu çalışmada Mahmut ÇANGA'nın Kur'an Kerim Lügatı adlı eseri temel alarak Arapça çekimlere göre bir konkordanslı sözlüğü ve Türkçe gramatikal çekimini yaptık.

¹ Suat ÜNLÜ: Doğu ve Batı Türkçesi Kur'an Tercümeleri Sözlüğü, Eğitim Yayınevi, 2012

² Abdülkadir İNAN: Kur'an-ı Kerîm'in Türkçe Tercümeleri Üzerinde Bir İnceleme, Ankara 1961

BİRİNCİ BÖLÜM **KUR'AN'IN TERCÜMESİ ve TERCÜME TÜRLERİ**

1.1 Satır Arası Kelime Kelime Tercümeler

Bunlar, Arapça Kelimeleri tek tek Türkçe kelimelerle karşılama esasına dayalı tercümelerdir. Bu metinlerde Türkçe kelimeler, daha ince ve küçük harflerle Arapça kelimelerin tam altına yazılır. Kur'an'ın bu şekildeki tercümesine oldukça sık rastlanmaktadır. Bu tarz tercüme şeklinde, Türkçe cümle yapımına çoğu zaman hiç uyulmadığı için Türkçe çeviri, bazen Arapçasına bakılmadan anlaşılabilir durumda değildir¹.

Zeki Velidî Togan, ilk Türkçe Kur'an çevirisinin satır arası kelime kelime çeviri olduğunu belirtmiştir. Tercümeler arasında satır arası kelime kelime yapılan tercümeler en yaygındır. Bunu durum tercümelerin Farsça tercümelere dayanarak yapılmasına ve kelime kelime tercüme yapmanın daha kolay olmasına bağlanabilir².

1.2 Tefsirli Tercümeler

Bu tip çeviriler ayetlere kelime kelime mana verilmesi bakımından satır arası tercümelere, tefsire benzer parçalar, açıklamalar ve hikâyeler ihtiva etmeleri bakımından da tefsirlere benzemektedirler. Bunlar, tercümelerden daha geniş ve tefsirlerden daha açıklık kazandırmak için izahlara girişilir ve gerekirse tefsir geçilir. Verilen ayetin nüzul sebebi, hangi vaka üzerine indiği geniş bir şekilde açıklandıktan sonra, bazen hikâye ve kıssalara da yer verilir³.

¹ Gülден Sağol: Harezmi Türkçesi: Satır arası Kur'an tercümesi. Giriş-metin-sözlük, 1993

² Zeki Velidi Togan: Londra ve Tahrandaki İslami Yazmalardan Bazılarına Dair Notlar, İTED c.III 1959

³ Gülден Sağol: Harezmi Türkçesi: Satır arası Kur'an tercümesi. Giriş-metin-sözlük, 1993

1.3 Tefsirler

Bu tercüme türünde ayetlerin tamamının uzun cümleler şeklinde açıklanması esas alınmıştır. Bir ayet veya bir kaç ayetin yazılıp anlamlandırılmasından sonra, sayfalar süren açıklamalarla bu kısımlar tefsir edilir. Anadolu sahasında rastlanan bu tip çevirilen pek çok nüshası bulunmaktadır⁴.

Bu tercümeler içinde satır arası kelime kelime yapılan çeviriler, özellikle sözlükçülük bakımından Türk dili için çok değerli birer kaynak durumundadır.

Çünkü Kur'an gibi bir metnin tercümesini yaparken meydana gelebilecek her hatadan dolayı günahkâr olma korkusu, mütercimi ister istemez dikkatli davranmaya ve metnin aslına sadık kalmaya sevkeder. Bununla birlikte Kur'an gibi tercümesi son derece güç bir metin karşısında Türkçenin ifade gücünü açık bir şekilde ortaya koyan bu eserlerde Arapça kelimelere geniş ölçüde Türkçe karşılıklar bulunduğu gözlenmektedir, bu da dikkat çeken ayrı bir husustur⁵.

1.4. Doğu Türkçesi'yle Yazılan Kur'an Tercümeleri

2. Kur'an'ın Doğu Türkçesine alt çevirisi bilinmektedir. Bunlardan dördü satır arası, ikisi ise tefsirli tercümedir⁶.

1.4.1 Tiem 73

Mevcut Kur'an tercümelerinin muhtemelen en eskisi, Şirazlı Muhammed b. Hacı Devletşah tarafından H. 734 / M. 1333-1334'te istinsah edilen nüshadır. Satır arası kelime kelime

⁴ a.g.e.

⁵ a.g.e

⁶ Gülден Sağol: Harezmi Türkçesi: Satır arası Kur'an tercümesi. Giriş-metin-sözlük, 1993

tercüme edilmiş tam bir nüshadır. 902 sayfadan oluşan metnin her sayfasında 9 satır bulunmaktadır⁷.

Çok az Arapça ve Farsça kelime ihtiva eden çevirinin dili, aslında XII-XIII. Yüzyıllara ait Karahanlı Türkçesidir, fakat yer yer Oğuz-Kıpçak nüshalarına da rastlanmaktadır⁸.

1.4.2 Özbekistan

İkinci tercüme halen Özbekistan ilimler Akademisi Kitaplığı, nr. 2008'de kayıtlıdır olan tercümedir. 270 varaktan ibaret olan bu nüsha eksiktir. Bu nüsha satır arasında hem Türkçe, hem de Farsça tercüme ihtiva eder. Çevirinin dili, Karahanlı Türkçesidir⁹.

1.4.3 Rylands

Üçüncü tercüme halen İngiltere (Manchester) John Rylands Kütühanesi, Arabic MSS. 25-38'de kayıtlı olan satır arası tercümeli nüshadır. Eser, satır arasında hem Farsça hem de Türkçe tercüme ihtiva etmektedir. Tamamı 30 cilt olan eserin 14 cildi mevcuttur. Bu 14 cild, 1145 varaktan ibarettir. J. Eckmann bu varaklarda bulunan 4. Sürenin 176. ayetini, 5. Süredeki besmelenin tercümesini ve 27. sürenin 73-75. Ayetlerinin transkripsiyonu ile İngilizce çevirisini CAJ'deki makalesinde vermiştir¹⁰.

Yazma, her sayfada sadece üçer satırlık Arapça, Farsça ve Türkçe metin ihtiva ettiği için çok hacimlidir. Başı ve sonu

⁷ Abdullah Kök, Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi (TİEM 73, 1v/ 235v/2), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora tezi, Ankara, 2004

⁸ a.g.e. s. 24

⁹ Emek Üşenmez, Eski Kur'an Tercümelerinden Özbekistan Nüshası Üzerinde Dil incelemesi (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük-Ekler Dizini) İstanbul Üniversitesi, 2010

¹⁰ Aysu Ata, Türkçe İlk Kur'an Tercümesi (Rylands Nüshası) Karahanlı Türkçesi, Giriş-Metin-Notlar Dizin, Ankara, TDK, 2004

eksik olduğundan eserin nerde ve kimin tarafından yazıldığı hakkında bilgi yoktur. Eser Karahanlı Türkçesi'nin son ürünleri ve Harezmi Türkçesinin başlangıç dönemi ürünleri arasında sayılabilir. Metnin sözlüğünü hazırlayan Eckmann, bazı dil özelliklerini ve yazımın biçimini göz önünde tutarak eserin XIII. Yüz yılın ikinci yarısı veya XIV. Yüzyılın ilk yarısından önce ilk istinsah edilmediğini belirtmiştir.

1.4.4 Hekimoğlu

Beşinci satır arası tercüme Süleymaniye Kütüphanesi, Hekimoğlu Ali Paşa Camii, 2 numarada muhafaza edilen ve elimizdeki çalışmanın metnini oluşturan nüshadır¹¹.

1.4.5 Anonim

Bur tercüme tefsirli tercüme "Anonim Tefsir" veya "Orta Asya Tefsiri" olarak adlandırılmakta olup Leningrad'daki Asya Halkları Enstitüsü Kitaplığı Cod. 332'de 2475 numarada muhafaza edilmektedir. 1914 yılında Z. V. Togan tarafından Türkistan'da bulunan bu nüsha, 147 varaktan ibarettir. Satır arasında kelime kelime tercümenin yanı sıra tefsir de ihtiva etmektedir. Ayetlerin arasında ise hikâyeler yer almaktadır. Mütercimi, hangi tarihte, nerede ve kimin tarafından istinsah edildiğini bilinmemektedir. M. F. Köprülü, metnin Timur devrinde istinsah edildiğini belirtmiştir¹².

1.4.6 Tefsirli

İkinci tefsirli tercüme, Şeybanîler devrinde XVI. yüzyılın ilk yarısında oluşturulmuştur. İki nüshası vardır. Bunlardan birincisi Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, III.Ahmed Bölümü, nr. 16'da kayıtlıdır. İstinsah tarihi H. 950 /

¹¹ Güliden Sağol: Harezmi Türkçesi: Satır arası Kur'an tercümesi. Giriş-metin-sözlük, 1993

¹² ÜNLÜ, Suat: Doğu ve Batı Türkçesi Kur'an Tercümeleri Sözlüğü, Eğitim Yayınevi, Konya, 2012

M. 1543-1544 olan nüsha, her biri 308 varak olan iki ciltten oluşmaktadır. Her sayfada 29 satır bulunmaktadır. Birinci cildin ilk sayfasında her yer alan şiir, Hamza Zülfikar tarafından incelenmiştir. İkinci nüshası Konua Meblâna Müzesi Kitaplığı, nr. 6624/921'de muhafaza edilmekte olup 1304 sayfadan ibarettir. İstinsah tarihi H. 20 Rebbiülevvel 951 / M. 11 Haziran 1544'tür. Tefsirin her sayfasında 29 satır bulunmaktadır¹³.

Dili Çağatayca olan tercümede Arapça metin parça parça verilmekte, bunun ardından da kelime kelime çeviri veya uzun hikâyeler gelmektedir.

1.5 Batı Türkçesi'yle Yazılan Kur'an Tercümekei

Anadolu sahasında ilk Kur'an tercümelerinin Selçuklular Devletinin dağılışından sonra ortaya çıkan beylikler döneminde başladığı kabul edilmektedir. Doğu Türkçesiyle yapılan ilk tercümelerde, Kur'anın bütünü esas alınmıştı. Eski Anadolu Türkçesi dönem,nde kaleme alınan eserlerin daha çok ibadet faaliyetlerine yönelik olarak kısa surelerin tercüme ve tefsiri olduğu bilinmektedir. Bunlar daha çok Fâtiha, Yâşin, Tebâreke ve İhlâs sûrelerinin tefsiridir.

1.5.1 Manisa Kur'an Tercümesi

Bu satır-arası Kur'an tercümesi Manisa İl Halk Kütüphanesi 931 numarada kayıtlıdır.451 yapraktan ibarettir. Yazı tür harekeli nesihdir. Sonunda es-Seyyid Halit Paşa'nın mührü bulunmaktadır¹⁴.

1.5.2 Bursa Kur'an Tercümesi

Bursa Yazma ve Eski Basma Eserler Kütüphanesinde bulunan bu yazma nüsha, satır arası tercümedir. Eserin istinsah tarihi M. 1410'dur. Buna göre eser, Eski Anadolu Türkçesi

¹³ a.g.e.

¹⁴ a.g.e.

dönemine ait ve bugüne kadar bilinen ilk satır arası Kur'an tercümesi olması bakımından önemlidir¹⁵.

1.5.3 Türk ve İslam Eserleri Müzesi No.40 (TİEM40)

Türk İslam Eserleri Müzesi'nde 40 numara ile kayıtlıdır. Asıl tercüme kısmı 290 varaktır. Tercümeler tamamıyla harekeli olup gayet itinalı bir şekilde yazılmıştır. Bütün tercüme boyunca birkaç yerde bulunan silik ve hatalar bulunmaktadır¹⁶.

1.6. Hekimoğlu Kur'an Tercümesi

Güliden Sağol üzerinde Doktora çalışması yapılan bu nüsha tam olmakla birlikte müstensihi ve yazıldığı yer bilinmemektedir. Miladi 1363 istinsah tarihli bu tercüme 583 varaktır. Süleymaniye Kütüphanesi Hekim oğlu Ali Paşa Camii 2 numarada muhafaza edilmektedir¹⁷.

Janos Eckmann'ın nüsha hakkında teknik bilgiler vermiştir. Daha önceden bu nüshada Millet Kütüphanesinde, Hekimoğlu Ali Paşa numara 951 de saklanmaktaydı. Nüshada dikkat çeken bir husus Farsça olarak bazı kaidelerin verilmiş olmasıdır. Güliden Sağol üzerinde Doktora çalışması yaptığı bu nüshanın tavsifini şu şekilde anlatır:

Tercümesi yapılmayan 196ab sayfaları ile Farsça olarak vakıf ve ibtida kaidelerinin verildiği 586b-587b'nin devamının olmayışı hesaba katılmazsa tam bir nüsha olup tercüme kısms 583b'de kitabın tamamı ise 587b'de sona ermektedir. Sayfa numaraları yanlış verildiği için yeniden numaralandığımız kitabın varak ölçüsü 220x338 mm, yazı ölçüsü 175x255, kalınlığı ise 135 mm'dir¹⁸.

¹⁵ a.g.e.

¹⁶ a.g.e.

¹⁷ ¹⁷ Güliden Sağol: Harezmi Türkçesi: Satır arası Kur'an tercümesi. Giriş-
metin-sözlük, 1993

¹⁸ a.g.e.

Eserin her sayfasında 9 satır Arapça 9 satır Türkçe çeviri olmak üzere toplam 18 satır mevcuttur. Yazı karakteri olarak Arapçalarda muhakkak, Türkçelerde ise ta'lik kullanılmıştır...¹⁹

İlk sayfada Fatiha suresi (1b), ikinci sayfada ise Bakara süresinin ilk üç ayeti ve besmelelerin çevirisi yer almaktadır (2a)..²⁰

Harezm sahası özelliklerini yansıtan bu Kur'an tercümesi de kuşkusuz diğer Doğu Türkçesi erken dönem Kur'an tercümeleri gibi Türk dilinin tarihî sözlüğünün hazırlamasında son derece önemlidir.

1.6.1 Sahası ve Dili

Karahanlı Türkçesi dil yapısı bakımından Uygur yazı dili geleneğine, bu devri izleyen Harezm Türkçesi de Karahanlı yazı dili geleneğine dayanmaktadır.

İslamiyetin ilk zamanlarında Harezm'de konuşulan dil, Harezm lehçesi idi. XI. Yüzyılda başlayan Harezm'in Türkleşmesi hadisesi , XIII. Yüzyıla kadar devam etmiş ve Harezm ile ona bağlı bölgelerde yeni bir yazı dilinin kuruluşu, bu bölgenin Türkleşmesinden sonra gerçekleşebilmiştir. Fakat Türkçe ile beraber Arap ve Fars dilleri de bu bölgede kullanılmaya devam etmiştir. Ancak bölgedeki konuşulan şive, Karahanlı yazı dili ile bağlantılı ve Oğuz, Kıpçak, Kanglı ve diğer boyların şivelerinin karışımı ile oluşmuş Harezm Türkçesidir²¹.

¹⁹ a.g.e.

²⁰ a.g.e.

²¹ a.g.e.

İKİNCİ BÖLÜM

KONKORDANS

حرف الألف

الاب ا

- a. Çayır, ot, bitki
ابا “otlağmı” 565a/8=080/031

2. ابد

- a. Ebed, zaman, zaman zarfı, ebediyen, sürekli manasında.
ابدا “ulaşu” 14a/1=002/095, 85a/2=004/057, 95a/7=004/122, 101b/5=004/169, 108a/9=005/024, 123a/2=005/119, 193a/3=009/083, 193a/6=009/084, 195b/3=009/100, 282a/4=018/003, 284a/2=018/020, 286a/2=018/035, 288b/4=018/057, 336a/1=024/004, 337a/5=024/017, 337b/4=024/021, 406a/6=033/053, 407b/2=033/065, 489a/8=048/012, 524a/4=059/011, 526b/1=060/004, 530b/9=062/007, 534a/4=064/009, 537a/065/011, 552a/7=072/023, 578b/=098/008

3. ابریق

- a.İbrik.
اباریق “küzeler” 511b/2=056/018

4. ابق

- a.Köle, efendisinden kaçmak.
ابق “kaçtı” 430b/5=037/140

5. ابل

- a. “Deve sürüsü.”
الابل “tiweler” 572a/8=088/17
b. Çok kalabalık, büyük sürü.
أبايل “ögür ögür” 581a/2=105/003

6. ابو

- a. Baba manasında müfred olarak.
أبا “karı ata” 235a/9=012/078
أبا آحد “bir kim erseniñ atası” 404a/5=033/040

أَبَاكُمْ	“atalarınız” 235b/4=012/080,
أَبَانَا	“atamız” 227b/1=012/011, 233a/9=012/063, 233b/5=012/065, 235b/8=012/081, 237b/1=012/097 “atamız” 227b/9=012/017
أَبَاه	“atası” 233a/5=012/061
أَبَاهُمْ	“ataları” 227b/8=012/016
يَا أَبَتِي	“ay atam” 226b/5=012/004, 237b/6=012/100, 296b/3=019/042, 296b/4=019/043, 296b/6=019/045, 370b/7=028/026, 429a/9=037/0102
أَبُوكَ	“atañ” 295b/3=019/028
أَبُونَا	“atamız” 370b/2=028/023
أَبُوهُمْ	“ataları” 234a/5=012/068, 237a/6=012/094
أَبُوهُمَا	“ataları” 290b/5=018/082
أَيِّ	“atam” 235b/6=012/080, 237a/4=012/093, 370b/5=028/025, 355a/5=026/086
أَيُّكُمْ	“atañız” 227a/6=012/009, 233a/3=012/059, 235b/8=012/081, 327b/2=022/078
أَبِينَا	“atamız” 227a/5=012/008
أَبِيهِ	“atası” 132b/4=006/074, 197b/3=009/114, 226b/5=012/004, 296b/3=019/042, 314b/2=021/052, 354b/3=026/070, 428b/7=037/085, 468b/4=043/026, 526b/2=060/004, 565a/9=080/035
أَبِيهِمْ	“ataları” 233a/8=012/063 b. Tesniye olarak ana=babaya ıtlak edilmiştir.
أَبَوَاهُ	“atası anası” 76b/8=004/011, 290b/1=018/080
أَبُوئِهِ	“atası anası” 76b/6=004/011 “atasın anasın” 237b/4=012/099, 237b/5=012/100 c. Tesniye olarak dedelere ıtlak edilmiştir.
أَبُوئِكَ	“iki atañ” 227a/2=012/006 d. Hz. Adem ile Hz. Havva’ya tesniye ıtlakı yapılmıştır.
أَبُوئِكُمْ	“atañız anañızını” 148b/6=007/027

e. Valideyn (anne-baba) manasında yahut babalardan, dedelerden ve bunlar menzilesindekilerden olan usûl manasında (آباء) şeklinde cem,' olarak varid olmuştur.

آبَاءُ بُعْلَتَيْهِنَّ

“küyegülerinin ataları” 339a/1=024/031

آبَائُكُمْ

“atalarınızı” 29b/6=002/200, 184a/1=009/023, 468b/2=043/024

آبَائُنَا

“atalarımızı” 24a/9=002/170, 120a/7=005/104, 149a/1=007/028, 158a/2=007/095, 314b/4=021/053, 354b/6=026/074, 394a/3=031/021, 468a/7=043/022, 468a/9=043/023

آبَائُهُمْ

“atalarını” 209a/8=010/078
313b/9=021/044, 332/5=023/068, 346a/9=025/018, 399a/5=033/005, 428a/6=37/69, 468b/6=43/29, 521b/8=058/022

آبَاؤُكُمْ

“atalarınız” 76b/9=004/011, 79a/3=004/022, 134b/6=006/091, 184a/3=009/024, 154b/7=007/071, 231a/1=012/040, 314b/5=021/054, 354b/7=026/076, 413b/5=034/043, 503b/6=053/023

آبَاؤُنَا

“atalarmuz” 143a/4=006/148, 154b/4=007/070, 167a/8=007/173, 222b/3=011/087, 287b/8=014/010, 260b/4=016/035, 333a/4=023/083, 366a/3=027/067, 366a/4=027/068, 426a/7=037/017 512a/8=056/048
“atalarmız” 220a/4=011/062

آبَاؤُهُمْ

“ataları” 24a/9=002/170, 120a/8=005/104, 224b/7=011/109, 420b/1=036/006

آبَا يُكَمْ

“atalarınız” 343b/5=024/061, 352b/3=026/026, 430b/7=037/126, 473b/2=044/008

آبَائِنَا

“atalarımız” 329b/2=023/024, 372a/1=028/036, 478a/1=045/025

“atalarımız” 474b/4=044/36

آبَائِهِمْ

“ataları” 134a/3=006/087, 243/4=013/023, 282a/6=018/005, 447a/3=040/008

“atalarını” 399a/6=033/005

آبَائِيهِنَّ

“ataları” 339a/1=024/031, 406a/9=033/055

آبَائِي

“atalarım” 230b/4=012/038

f.Ayrıca baba, amca ve dedeye ıtlak edilmiş olup, Yakub (A.S.)’ın oğullarının lisanı üzere variddir.

آبَائِكَ

“ataların” 19a/7=002/133

7. اَبَى

a. İmtina’ etmek, razı olmak, directmek, dayatmak.

اَبَى

“unadı” 6a/4=002/034, 254a/2=015/031, 303b/7=020/056, 279a/6=017/089, 280a/9=017/099, 308b/5=020/116, 349a/2=025/050

فَابَوْا

“unadılar” 290a/4=018/077

فَابَيْنَ

“unadılar” 408a/4=033/072

تَأْبَى

“unar” 182a/4=009/008

يَأْبَ

“yığlınsun” 45a/3=002/282, 45b/2=002/282

يَأْبَى

“unar” 185b/3=009/032

8. أَتَى

a. Kolayca gelmek, uğramak, rastlamak, karşılaşmak manasında.

أَتَى

“keldi” 257b/2=016/001, 259b/1=016/026, 304a/3=020/060, 304b/6=020/069, 355a/7=026/089, 499b/8=051/052, 558a/1=076/001

أَتَاكَ

“keldi saña” 301a/7=020/009, 433b/1=038/021, 498b/2=051/024, 563b/1=079/015, 570a/9=085/017, 572a/2=088/001

أَتَاكُمْ

“kelse sizge” 128a/6=006/040, 129a/1=006/047, 206a/9=010/050

أَتَانَا

“keldi bizge” 556a/4=074/047

أَتَاهَا

“keldi aña” 203b/2=010/024, 301b/1=020/011, 371a/7=028/030

أَتَاهُمْ

“keldi anlarga” 127b/1=006/034, 373a/1=028/046, 440b/8=039/025, 450a/2=040/035, 452a/3=040/056, 522b/3=059/002

أَتَتْ

“keldi” 295b/2=019/027, 499a/9=051/042

أَتَتْكَ

“keldi saña” 309a/9=020/126

أَتَتْكُمْ	“kelse sizge” 128a/5=006/040
أَتَتْهُمْ	“keldi anlarğa” 190b/9=009/070
اتُوا	“keldiler” 72b/8=003/188, 161b/6=007/138, 348a/4=025/040, 361b/9=027/018
أَتَوْكَ	“keldiler saña” 194a/6=009/092
أَتَوْه	“keldiler” 367a/9=027/087
أَتَيْنَا	“keldiler” 290a/3=018/077
أَتَيْتَ	“uysañ” 21a/6=002/145
أَتَيْنَ	“kelseler” 80a/7=004/025
أَتَيْنَا	“keldük” 314a/6= 21/47, 456a/2=41/11
أَتَيْنَاكَ	“keldük saña” 255b/1=015/064
أَتَيْنَاهُمْ	“birdük anlarğa” 332a/9=023/071, 333b/2=023/090
أَتَيْكَ	“men kelür men saña” 363b/3=027/039, 363b/4=027/040
أَتَيْكُمْ	“men kelgey men sizge” 301a/9=020/010, 361a/3=027/007, 361a/3=027/007, 371a/5=028/029
لَأَتِيَهُمْ	“kelgey men anlarğa” 147b/1=007/017
وَلَتَاتِ	“kelsün” 92b/3=004/102
نَأْتِنَا	“kelsen bizge” 161a/2=007/132
لَتَاتْنِي	“kelgey ök siz maña” 233b/8=012/066
نَأْتِيَهُمْ	“keldin anlarğ” 170a/9=007/203 “keldi anlarğa” 310a/3=020/133
نَأْتُوا	“kelseniz” 27b/6=002/189
نَأْتُون	“kelür siz” 156a/1=007/080, 310b/5=021/003, 364b/8=27/54, 381a/6=029/028, 381a/7=029/029, 156a/2=007/081, 358a/3=026/165, 364b/9=027/055, 381a/7=029/029
لَتَأْتُون	“kelür siz” 562a/3=078/018
نَأْتُونَنَا	“bizge kelür irdingiz” 426b/6=037/028
نَأْتُونِي	“kelseniz maña” 233a/4=012/060

تَأْتِي	“kelür” 268b/3=016/111, 473b/3=044/010
	“kelsen” 279b/1=017/092
تَأْتِيكُمْ	“kelür sizge” 168b/7=007/187
	“keldi irdi sizge” 451b/3=040/050
تَأْتِينَا	“kelse irdi bizge” 17a/4=002/118
	“kelsen bizge” 160b/4=007/129
	“kelse irdin bizge” 252b/5=015/007
	“kelür bizge” 408b/6=034/003
لَتَأْتِيَنَّكُمْ	“kelgey ök sizge” 408b/7=034/003
تَأْتِيهِمْ	“kelür anlarğa” 124a/1=006/004, 166a/2=007/163, 166a/3=007/163, 313b/2=021/040, 533b/4=064/006
	“kelsen anlarğa” 127b/4=006/035
	“kelse anlarğa” 238b/3=012/107, 238b/4=012/107, 260a/8=016/033, 325a/6=022/055, 471b/3=043/066, 485b/9=047/018, 578a/2=098/001
	“keldi anlarğa” 288a/5=018/055, 423a/1=036/046
	“kelür irdi anlarğa” 448b/2=040/022
نَاتِ	“kelür miz” 15b/2=002/106
تَأْتِي	“biz kelür biz” 245b/4=013/041
	“biz kelür miz” 313b/9=021/044
تَأْتِيكُمْ	“kelse miz sizge” 248a/2=014/011
فَلَتَنِيَّتْكَ	“kelgey miz sizge” 303b/9=020/058
فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ	“kelgey miz anlarğa” 363a/9=027/037
يَأْتِ	“ketürgey sizni” 21b/6=002/148
	“kelgey” 68b/9=003/161, 96b/8=004/133, 248b/7=014/019, 264b/7=016/076, 417a/1=035/016
	“kelür” 224a/8=011/105
	“bolsun körge” 237a/5=012/093
	“kelse” 305a/5=020/074, 401a/7=033/020
	“keldi” 332a/5=023/068
	“keldürgey anı” 393b/1=031/016
	“tilese” 402b/1=033/030
	“kelsün” 502a/5=052/038
يَأْتِيكَ	“keldi saña” 296b/4=019/043
يَأْتِيَكُمْ	“kelmeyin turur sizge” 31a/9=002/214

	“keldi sizge” 140a/3=006/130, 247b/1=014/009, 445a/7=039/071, 533b/2=064/005, 540a/3=067/008
	“kelsün sizge” 283b/8=018/019
فَلْيَأْتِنَا	“kelsün bizge” 311a/1=021/005
يَأْتِه	“kelse aña” 305a/7=020/075
يَأْتَهُم	“kelse anlargä” 166b/7=007/169
	“keldi anlargä” 190b/9=009/070
	“kemledin anlargä” 205a/8=010/039
يَأْتِي	“keltürginçe” 16a/1=002/109
	“kelgey” 39b/3=002/254, 113a/7=005/054, 184a/7=009/024
	“keldürür” 40b/4=002/258
	“kelse” 113a/2=005/052, 144b/8=006/158, 144b/9=006/158, 144b/9=006/158, 244a/7=013/031, 245a/9=013/038, 260a/8=016/033, 389b/8=030/043, 454a/6=040/078, 465b/8=042/047, 532b/8=063/010
	“keldi” 152b/4=007/053, 459a/5=041/041
	“kelür” 232a/2=012/048, 232a/2=012/049, 529a/2=061/006
يَأْتِيكَ	“kelginçege tegrü saña” 257a/4=015/099
يَأْتِيكُمْ	“kelse sizge” 38b/5=002/248, 443b/5=039/054, 443b/7=039/055
	“kelür sizge” 128b/9=006/046, 216b/8=011/033, 375b/3=028/071, 375b/5=028/072, 541b/7=067/030
يَأْتِيكُمْ	“kelür siz ikinizge” 230b/1=012/037
	“kelse siz ikinizge” 230b/2=012/037
يَأْتِيَاْهَا	“kelür aña ya’nī kılurlar” 78a/4=004/016
يَأْتُواْ	“kelseler” 121a/3=005/108, 279a/4=017/088
	“keldiler” 335b/8=024/004
	“kelseler irdi” 336b/6=024/013
	“kelgeyler” 341b/9=024/049
	“kelsünler” 501b/9=052/034, 543b/3=068/041
يَأْتُوْكَ	“keldiler saña” 110b/6=005/041
	“kelgeyler saña” 159b/1=007/112
	“kelsünler saña” 322a/4=022/027, 353a/4=026/037
يَأْتُوْكُمْ	“kelseler sizge” 12b/1=002/085, 64a/2=003/125

يَا تُون	“kelürler” 188b/7=009/054, 279a/4=017/088, 401a/1=033/018 “kelseler irdi” 283a/2=018/015
يَا تُونَكَ	“kelürler sanga” 347b/4=025/033
يَا تُنَنَا	“kelürler bizge” 296a/7=019/038
يَا تُونِي	“kelürler maña” 363b/2=027/038
يَا تُين	“kelürler” 77b/9=004/015, 528a/2=060/012, 322a/5=022/027 “kelseler” 78b/5=004/019, 535a/5=065/001
يَا تُينا	“kelse bizge” 72a/2=003/183 “kelür bizge” 299b/2=019/080 “kelse irdi bizge” 310a/3=020/133
يَا تُينَكَ	“kelgeyler saña” 41a/9=002/260
يَا تُيَنِّكُمْ	“kelse sizge” 6b/3=002/038, 150a/1=007/035 “kelür ök bolsa sizge” 309a/4=020/123
لِ يَا تُيَنَّهُمْ	“kelgey anlarga” 384a/4=029/053
لِ يَا تُيَنِّي	“kelgey manga” 362a/7=027/021
يَا تُيني	“kelse maña” 236a/3=012/083 “kelür maña” 363b/1=027/038
يَا تُيه	“kelür aña” 217b/1=011/039, 223a/8=011/093, 248b/2=014/017, 442a/4=039/040, 459a/5=041/042
يَا تُيهَا	“kelür aña” 268b/6=016/112
يَا تُيَهُمْ	“kelse anlarga” 30b/5=002/210, 325a/6=022/005, 548b/3=071/001, 158a/6=007/097, 158a/7=007/098, 261b/5=016/045, 548b/3=071/001 “keldi anlarga” 124a/3=006/005, 288a/5=018/055 “kelür anlarga” 213b/8=011/008, 251b/1=014/044, 252b/9=015/011, 310b/3=021/002, 351b/4=026/005, 359b/2=026/202, 422a/1=036/030, 467a/5=043/007 “kelgey anlarga” 351b/5=026/006
إِنْتِ	“kelgil” 40b/5=002/258, 159a/5=007/106, 202a/1=010/015, 351b/9=026/010, 352b/8=026/031, 357b/4=026/154
إِنْتِنَا	“kelgil bizge” 132a/7=006/071, 174b/6=008/032, 216b/7=011/032, 381a/9=029/029, 482a/2=046/022

	“ketürgil bizge” 154b/4=007/070, 155b/5=007/077
اِئْتُوا	“kelin” 4a/8=002/023, 27b/7=002/189, 33a/7=002/223, 59b/6=003/093, 214a/8=011/013, 315a/3=021/061, 373a/7=028/049, 431a/7=037/157, 478a/1=045/025 “kelgil” 205a/6=010/038 “ketrün” 474b/4=044/036
اِئْتُونَا	“kelin bizge” 247b/8=014/010
اِئْتُونِي	“keldürünler” 209b/1=010/079 “kelin maña” 232a/4=012/050, 232b/3=012/054, 233a/2=012/059, 237a/5=012/093, 363a/1=027/031 “keliniz maña” 479b/3=046/004
اِئْتُوهُنَّ	“kelin anlarga” 33a/5=002/222
اِئْتِيَا	“kelin” 352a/5=026/016, 456a/1=041/011
فَاتِيَاهُ	“kelin aña” 303a/4=020/047
اُتُوا	“ketürdiler” 4b/6=002/025 b) Vermek, getirmek.
ءَاتِي	“birdi” 25a/8=002/177, 25b/1=002/177, 183a/8=009/018
آتَاكَ	“birdi saña” 376a/6=028/077
آتَاكُم	“birdi sizge” 107b/9=005/020, 112a/8=005/048, 145b/8=006/165, 339b/5=024/033, 373a/8=027/036, 517b/1=057/023 “birse sizge” 523a/7=059/007
آتَانَا	“birse bizge” 192a/3=009/075
آتَانِي	“birdi irse maña” 216a/6=011/028, “birdi maña” 220a/5=011/063, 295b/6=019/030, 363a/7=027/036
آتَاهُ	“birdi aña” 38b/9=002/251, 40b/2=002/258, 536b/2=065/007
آتَاهُ	“berdi aña” 536b/3=065/007
آتَاهُمْ	“birdi anlarga” 66b/2=003/148, 70a/4=003/170, 71b/2=003/180, 82a/8=004/037, 84b/4=004/054, 189a/6=009/059, 192a/4=009/076, 485b/8=047/017, 498a/4=051/016, 501a/2=052/018

	“birdi ol ikisine” 169a/7=007/190, 169a/8=007/190
آتت	“ketürdi” 42a/6=002/265
	“birdi” 229b/4=012/031, 285b/7=018/033
آتوا	“birdiler” 44a/9=002/277, 323b/9=022/041, 331b/5=023/060
	“birseler” 181b/4=009/005, 182a/8=009/011
آتوه	“birdiler aña” 233b/9=012/066
آتوها	“birgeyler irdi anı” 400b/2=033/014
آتیت	“sen birdiñ” 210a/5=010/088
	“birdiñ” 405a/2=033/050
آتیتك	“birdim saña” 162b/5=007/144
آتیتكم	“birdim sizge” 58a/3=003/081
آتیتم	“birdiñiz” 35b/2=002/233, 78b/9=004/020, 389a/7=030/039, 389a/8=030/039
	“birseñiz” 106a/9=005/012
آتیتمؤهن	“birdiñiz anlargâ” 34a/4=002/229, 78b/5=004/019, 527b/3=060/010
	“birseñiz anlargâ” 104b/9=005/005
آتیتنا	“birseñ” 169a/6=007/189
آتیتتی	“birdiñ maña” 238a/2=012/101
آتیتهن	“birding anlargâ” 405b/3=033/051
آتینا	“birdük” 8a/1=002/053, 12b/7=002/087, 12b/8=002/087, 39a/6=002/253, 84b/4=004/054, 99b/5=004/153, 101a/4=004/163, 144a/7=006/154, 224b/8=011/110, 270b/4=017/002, 276a/1=017/055, 276a/9=017/059, 280b/2=017/101, 314a/7=021/048, 314b/2=021/051, 316a/8=021/079, 331a/4=023/049, 347b/7=025/035, 361b/4=027/015, 372b/3=028/043, 392b/8=031/012, 397b/9=032/023, 409b/7=034/010, 451b/8=040/053, 459b/3=041/045, 476b/9=045/016, 518a/1=057/027
	“birgey irdük” 396b/9=032/013
آتیناك	“birdük saña” 256b/2=015/087, 307b/2=020/099
آتیناكم	“birdük sizge” 9b/6=002/063, 13b/6=002/093, 167a/4=007/171

آتَيْنَاهُ	“birdük saña” 111b/9=005/046, 167b/2=007/175, 228b/4=012/022, 269b/7=016/122, 289a/6=018/065, 291a/1=018/084, 294b/1=019/012, 315b/9=021/074, 316b/8=021/084, 369b/1=028/014, 376a/4=028/076, 381a/4=029/027, 433a/9=038/020, 518a/1=057/027
آتَيْنَاهَا	“birdük anı” 133b/4=006/083
آتَيْنَاهُمْ	“birdük anlarğa” 17b/2=002/121, 21b/1=002/146, 30b/8=002/211, 84b/5=004/054, 125b/6=006/020, 134a/6=006/089, 138a/2=006/114, 245a/1=013/036, 256a/5=015/081, 262b/1=016/055, 373b/3=028/052, 383b/1=029/047, 385a/4=029/066, 388b/7=030/034, 413b/7=034/044, 413b/7=034/044, 419a/6=035/040 “birgey irdük” 86b/1=004/067
آتَيْنَاهُمَا	“birdük ikegüğe” 430a/2=037/117
تُونُو	“birin” 75b/3=004/005
تُونِي	“birgey siz maña” 233b/8= 012/066
تُونْتَهْن	“birür siz anlarğa” 95b/9=004/127
تُونُوه	“birseñiz anı” 43a/5=002/271
تُونِي	“berür sen” 50b/1=003/026
نُونَه	“birgey miz aña” 66a/5=003/145, 66a/6=003/145 “birgey miz andın” 463a/4=042/020
نُونَعَا	“birgey miz” 402b/3=033/031
نُونَه	“birgey miz aña” 87a/5=004/074, 94b/1=004/114
سُونْتِهْم	“birgey miz anlarğa” 100b/9=004/162
يُونُت	“birgey” 82b/7=004/040, 98b/8=004/146 “birdi” 108a/1=005/020 “birsün” 213a/5=011/003
يُونْتِكُمْ	“birgey sizge” 179b/4=008/070, 487b/2=047/036, 489b/8=048/016, 518a/7=057/028
يُونُوتَا	“birseler” 337b/6=024/022, 578a/6=098/005
يُونُوتَا	“birürler” 84b/3=004/053 “berürler” 113b/3=005/055, 164b/3=007/156, 191a/7=009/071, 331b/5=023/060, 360b/4=027/003, 392a/3=031/004, 455b/3=041/007

يَأْتِي	“birür”	38a/3=002/247,	42b/9=002/269, 575b/3=092/018
يُوتِينَ	“birse maña”	286a/9=018/040	
سَيُوتِينَا	“birgey bizge”	189a/7=009/059	
يُوتِيه	“birür anı”	57a/1=003/073, 113b/1=005/054, 517a/6=057/021, 518b/1=057/029, 530b/2=062/004 “birgey aña” 489a/2=048/010 “birse aña” 57b/6=003/079	
يُوتِيهِمْ	“birgey miz anlargä”	99a/9=004/152 “birgey anlargä” 216b/5=011/031	
آت	“birgil”	273a/7=017/026, 389a/4=30/38	
آتِنَا	“birgil bizge”	29b/7=002/200, 29b/8=002/201, 73b/2=003/194, 282b/4=018/010, “ketür bizge” 289a/1=018/062	
آهِمْ	“ketürgil anlargä”	150b/4=007/038, 407b/6=033/068	
آتُوا	“birin”	7a/3=002/043, 12a/4=002/083, 16a/2=002/110, 75a/4=004/002, 75b/1=004/004, 87b/4=004/077, 141b/8=006/141, 327b/5=022/078, 342b/7=024/056, 521a/1=058/013, 527b/7=060/011, 554a/7=073/020	
آئُونِي	“keldürün maña”	291b/7=018/096, 291b/9=018/096	
آئُوهِمْ	“birin anlargä”	81b/1=004/033, 339b/4=024/033, 527b/2=060/010	
آئُوهِمْ	“birin anlargä”	79b/8=004/024, 80a/5=004/025, 536a/8=065/006	
آئِين	“birin”	402b/8=033/033	
أَوْثُ الْعِلْمِ	“birildiler kitābnı”	14b/4=002/101, 49b/1=003/019 49b/5=003/020, 60b/3=003/100, 72b/1=003/186, 72b/5=003/187, 83b/8=004/047, 96b/4=004/131, 104b/7=005/005, 104b/9=005/005, 113b/6=005/057 “birdiler” 128b/5=006/044 “birdiler ‘ilmni” 259b/5=016/027 “birildi kitābnı” 185a/3=009/029 “birildiler kitāb” 21a/5=002/144, 21a/7=002/145	

	“birildiler ülüş kitābdın” 83a/9=004/044, 50a/3=003/023, 84a/8=004/051
	“birildiler biligni” 376b/6=028/080, 281a/4=017/107, 391a/6=030/056
	“birildiler bilig” 383b/5=029/049
	“birildi biligni” 325a/3=022/054
أُوْتُوهُ	“birildiler” 31a/6=002/213
أُوْتِيْ	“birildi” 19b/6=002/136, 19b/6=002/136, 58b/4=003/084, 139a/6=006/124, 373a/6=028/048, 545b/1=069/019, 569a/3=084/007, 569a/5=084/010
	“birildi eḡgölük köp” 43a/1=002/269
	“birilse” 277b/5=017/071, 545b/5=069/025
	“birilse irdi” 373a/5=028/048
	“birilmiş” 373a/5=028/048
	“birilmiş” 376b/5=028/079
أُوْتِيَتْ	“birildiñ” 302a/9=020/036
أُوْتِيَتْ	“birildi” 362a/9=027/023
أُوْتِيْتُمْ	“birilse bir kim irse sizge” 56b/8=003/073
	“birilseñiz” 110b/7=005/041
	“birildiñiz” 278b/9=017/085, 374b/1=028/060, 464b/6=042/036
أُوْتِيْتُهُ	“birildim anı” 376b/1=028/078, 443a/5=039/049
أُوْتِيْنَا	“birildük” 361b/7=027/016, 364a/1=027/042
اُوْتِيْ	“birilse” 545b/5=069/025
لَاْ اُوْتِيْنِ	“birilgey men” 299a/9=019/077
نُوْتُوهُ	“birilseñiz” 110b/7=005/041
نُوْتِيْ	“birilse miz” 139a/6=006/124
يُوْتُ	“birür” 38a/3=002/247, 42b/9=002/269
يُوْتِيْ	“birilse” 56b/8=003/073, 556a/7=074/052
يُوْتُوْنُ	“birürler” 373b/6=028/054
اِيْنَاء	“birmek” 266a/9=016/090, 315b/8=021/073, 340b/1=024/037
	c. Gelen, gelici.
لَاتِ	“kelgen” 140b/3=006/134, 378b/2=029/005
اِنِيْ	“kelgeni” 300a/4=019/093

آيَكُم	“kelür men sizge” 474a/1=044/019
آتِيه	“kelgeni” 300a/5=019/095
آتِيهِم	“anlarnıñ kelgeni turur” 221a/9=011/076
آيَه	“kelgen turur” 256b/1=015/085, 301b/5=020/015, 320a/4=022/007 “kelgen” 452a/9=040/059 d. Gelinmiş.
مَاتِيَا	“va‘desi kılınmış” 298a/4=019/061 e. Veren.
المُؤْتُون	“birgenler” 100b/8=004/162

9. أث

أَثَانَا	“ew meşālihleri” 265a/9=016/080 “ew metā‘ı” 299a/3=019/074

10. أَثَر

يُؤْتَر	a. Nakletmek, aktarmak “rivāyet kılınur” 555a/5=074/024 b. Nakil ve rivayet edilen ilimden geriye kalan, ilmin bakıyesi.
أَثَارَة	“bakıyye” 479b/4=046/004 c. İz, emare.
أَثَر	“izi” 307a/5=020/096 “eşer” 491b/8=048/029
أَثَرِي	“izim” 306a/3=020/084
أَثَار	“nişānları” 390b/4=030/050
أَثَارَا	“eşerler yanındın” 448a/9=040/021, 454b/4=040/082
أَثَارَهُم	“izleri” 111b/8=005/046, 282a/8=018/006, 468a/7=043/022, 468b/1=043/023 “nişānlardın” 420b/8=036/012 “eşerleri” 429a/7=037/070
أَثَارَهُمَا	“eşerleri” 289a/5=018/064 d. Tercih etmek, üstün tutmak.
أَثَر	“üyürdi” 564a/5=079/038

أَتَرَكَ	“üdürdi sini” 237a/1=012/091
تُؤْتِرُونَ	“üyürür siz” 571b/6=087/016
نُؤْتِرُكَ	“ihtiyār kılgay miz sini” 305a/2=020/072
يُؤْتِرُونَ	“İşār kılurlar” 523b/5=059/009

11. أَتْلَ

a. Acı ılgın ağaçları (Gövdesi dik, dalları boğumlu, yaprakları ince olan uzun ağaçlar). Bu ağaçların meyveleri yenilmez.

أَتْلَ	“ılğunğa oğşaş yañlıg” 410b/5=034/016

12. أَثَمَّ

a. Günah işlemek. (Bazan bu iki lafız, günahı işlemek suretiyle, üzerine teretp edecek olan cezaya ıtlak edilir.

أَثَمَّ	“yazuk” 24b/6=002/173, 26a/5=002/182, 20a/2=002/203, 30a/3=002/203, 32a/9=002/219, 104b/1=005/003, 493b/9=049/012
أَثَمَّا	“yazuk” 26a/6=002/182, 71a/5=003/178, 79a/1=004/020, 84a/7=004/050, 94a/2=004/112, 94a/3=004/112, 120b/8=005/107 “yazuknı” 84a/4=004/048, 94a/1=004/111, 406b/9=033/058
الْأَثَمَّ	“yazuk” 12a/9=002/085, 30a/8=002/206, 104a/1=005/002, 114a/8=005/062, 138b/4=006/120 “yazuknı” 114b/1=005/063, 138b/5=006/120, 149b/5=007/033 “yazuk” 336b/3=024/011, 520a/2=058/008, 520a/6=058/009 “yazuknung uluğlarındın” 464b/9=042/037, 504b/2=053/032
إِثْمُكَ	“yazukunı” 109a/2=005/029
إِثْمُهُ	“yazukı” 26a/3=002/181
إِثْمُهُمَا	“ikisiniñ yazukı” 32b/1=002/119
إِثْمِي	“yazukumrı” 109a/2=005/029

أَنَامًا	“yazuk” 350a/9=025/068 b. Günah işleyen.
أَنَامَ	“yazuk kılğan turur” 46a/5=002/283
أَنَامًا	“yazuk kılğan” 559a/7=076/024
الْأَنَامِينَ	“yazuk kılğan” 120b/8=005/106 c. Günahkar.
أَنَامِ	“yazuk kılğanı” 44a/8=002/27 “yazuk kılğan” 360a/5=026/222, 476a/5=045/007, 542a/9=068/012
أَنَامًا	“yazuk kılğan” 93b/2=004/107
الْأَنَامِ	“yazuk kılğanlar” 475a/2=044/044 d. Günaha sokmak.
تَأْنِيمَ	“yazukğa nisbet kılmaq” 501a/9=052/023
تَأْنِيمًا	“yazukğa nisbet kılmaq” 511b/6=056/025

13. ايج

	a. Çok tuzlu.
أَجَاج	“şor tahır” 349a/4=025/053 “tahır” 416a/9=035/012
أَجَاجًا	“açığ” 513a/4=056/070

14. اجر

	a. Yapılan işin karşılığını vermek, ücretle çalışmak, hizmet etmek.
تَأْجِرَنِي	“ter eri bolsañ maña” 370b/9=028/027
	b. Ecir, ücret, mükâfat.
أَجْر	“yanutı” 65a/6=003/136, 232b/8=012/057, 261a/8=016/041, 445b/7=039/074 “yanutın” 167a/2=007/170, 198b/4=009/120, 225a/9=011/115, 237a/1=012/090, 384b/2=029/058, 232b/8=012/056, 285a/9=018/030, 370b/5=028/025, 384b/2=029/058 “Şevābın” 70a/8=003/171 “Şevāb” 70b/1=003/172, 71b/1=003/179, 106a/2=005/009, 174a/5=008/028, 214a/5=011/011,

- 238a/8=012/104, 415b/5=035/007, 420b/7=036/011,
 515b/2=057/11, 516b/3=057/18, 534b/6=064/015,
 540a/9=067/012, 569b/3=084/025, 576b/5=095/006
 “yanut” 183b/9=009/022, 349b/1=025/057,
 356b/4=026/127, 356a/1=026/0109,
 356b/4=026/127, 357a/7=026/145, 358a/2=026/164,
 358b/4=026/180, 437b/1=038/086, 455b/4=041/008,
 492b/5=049/003
 “ter” 208b/5=010/072, 414a/4=034/047,
 514b/9=057/007, 544a/1=068/046
 أَجْرًا “yanut” 82b/7=004/040, 86b/2=004/067,
 87a/5=004/074, 91b/3=004/095, 159b/2=007/113,
 218b/8=011/051, 282a/4=018/002, 502a/6=052/040
 “Şevāb” 98b/78=004/146, 94b/2=004/114,
 100b/9=004/162, 271b/5=017/009, 404b/2=033/044,
 489b/9=048/016, 492a/3=048/029, 542a/3=068/003
 “ter” 134b/1=006/090, 290a/6=018/077,
 353a/7=026/041, 421b/1=036/021
 “terni” 463b/4=042/023, 463b/4=042/023
 “Şevābnı” 536a/5=065/005
 “Şevāb yanındın” 554a/9=073/020
 أَجْرُهُ “yanutı” 16a/7=002/112, 92a/5=004/100
 “yanutnı” 381a/4=29/27
 “sevābı” 465a/4=042/040
 أَجْرَهَا “sevābın” 402b/4=033/031
 أَجْرُهُمْ “sevābları” 9b/4=002/062, 43b/8=002/274,
 74a/8=003/199, 516b/5=057/019
 “anların yanutı” 44a/9=002/277
 “yanutlarını” 267a/6=016/096, 441b/4=039/035
 “terlerini” 267a/9=016/097
 “yanutların” 373b/6=28/54
 “yanutları” 439a/9=39/010
 “sevābları” 518a/5=057/027
 أَجْرِي “sevābum” 216a/9=011/029
 “menim yanutum” 218b/9=011/051
 “yanutum” 356a/1=026/109, 356b/4=026/127,
 357a/7=026/145, 358b/5=026/180
 “menim terim” 414a/4=034/047
 أَجْرُكُمْ “yanutlarıңыз” 72a/7=003/185

أُجُورُهُمْ	“terlerinizni” 487b/2=047/036 “Şevāblarını” 55a/1=003/057, 99a/9=004/152, 102b/1=004/173 “terlerini” 418a/2=035/030
أُجُورُهُنَّ	“kābīnlerini” ²² 79b/8=004/024, 80a/5=004/025, 105a/1=005/005, 405a/2=033/050, 527b/3=060/010 “terlerini” ²³ 536a/8=065/006 c. Ücretle çalıştırmak, ücretle tutmak.
إِسْتَأْجَرْتُ	“terge tutğıl anı” 370b/7=028/026
إِسْتَأْجَرُهُ	“terge tutğan” 370b/7=028/026

15. أَجَل

أَجَلٍ	a. Ecel (tayin edilen vaktin sonu) manasında. “atanmış vakt” 45a/2=002/282, 123b/4=006/002, 130b/6=006/060, 213a/5=011/003, 240a/2=013/002, 247b/7=014/010, 263a/1=016/061, 309b/5=020/129, 319b/7=022/005, 322b/7=022/033, 384a/4=029/053, 386a/5=030/008, 394b/8=031/029, 416b/5=035/013, 420a/2=035/045, 438a/9=039/005, 442b/1=039/042, 462a/7=042/014, 479b/1=046/003, 548b/6=071/004 “yakın vakt” 87b/8=004/077, 251b/2=014/044, 532b/9=063/010 “vakt” 149b/8=007/034, 161a/8=007/135, 206a/7=010/049 “sananmış vakt” 224a/8=011/104 “vaktğa kitāb” 245a/9=013/038 “taqdīr kılmış ecel” 378b/2=029/005 “kılınmış vakt” 548b/6=071/004
الْأَجَلُ	“vaktını” 371a/4=028/029
أَجَلًا	“vaktını” 123b/4=006/002 “vakt” 280a/8=017/099 “atanmış vakt” 453a/9=040/067
أَجَلَنَا	“vaktımız” 139b/9=006/128
أَجَلَهُ	“teginçege tegrü kitāb vaktınğa” 36a/3=002/235

²² Mehirler

²³ Ücretler

	“vakıtı” 45b/4=002/282
أَجَلُهَا	“belgölüg vakıtını” 252b/4=015/005
	“vakıtı” 533a/1=063/011
	“vakıtını” 330b/6=023/043
أَجَلُهُمْ	“vakıtları” 149b/8=007/034, 206a/8=010/049
	“anlarnıñ eceli” 168b/3=007/185
	“belgölüg vakıtları” 201a/9=010/011,
	“atanmış vakıt” 263a/1=016/061, 420a/2=035/045
أَجَلَهُنَّ	“vakıtları” 34b/3=002/231, 34b/9=002/232,
	35b/6=002/234
	“iddetleri” 535b/2=065/002
	“anlarnıñ ‘iddet’” 535b/9=065/004
الْأَجَلَيْنِ	“iki vakıt” 371a/2=028/028
	b. sebeb bildirir.
أَجَلِ	“anın üçün” 109a/8=005/032
	c. Te’cil etmek, ileriye atmak, vaktini tayin etmek.
أَجَلَتْ	“belgölüg kıldın” 139b/9=006/128
أُجِلَتْ	“vakıt yakın kılındı” 560a/5=077/012
مُؤَجَّلًا	“belgölüg kılınmış” 66a/4=003/145

أحد 16

	a. bir tek.
أَحَد	“bir kim irse” 14b/9=002/102, 15a/2=002/102,
	46b/2=002/285, 56b/8=003/073, 67a/6=003/153,
	435a/1=038/035, 105a/8=005/006, 546b/1=069/047,
	552a/4=072/022, 574a/3=090/005, 573b/4=089/025,
	573b/4=089/026, 574a/4=090/007, 575b/4=092/019
	“birisi” 19b/7=002/136, 58b/6=003/084,
	402b/5=033/032
	“biriñiz” 83a/5=004/043, 156a/2=007/080,
	156a/2=007/080, 193a/5=009/084, 221b/9=011/081,
	255b/3=015/065
	“bir kim erse” 181b/5=009/006, 404a/5=033/040,
	419a/9=035/041
	“bir ögürdin” 199b/1=009/127
	“biri” 99a/9=004/152

	“bir” 300a/9=019/098, 337b/4=024/021, 381a/7=029/028, 583a/3=112/004 “on bir” 226b/5=012/004 “yalguz bir” 583a/2=112/001
أَخَذَ	“bir kim irse” 108a/1=005/020, 283b/9=018/019, 524a/4=059/011, 284b/1=018/022 “birini” 122a/8=005/115 “bir kim irseni” 284b/8=018/026, 287a/5=018/047, 286a/6=018/038, 286b/4=018/042, 287b/2=018/049, 338b/1=024/028, 551b/9=072/018, 552b/2=072/026, 295a/9=019/026 “bir kim erse” 181a/8=009/004, 404a/4=033/039, 550b/4=072/002, 551a/3=072/007, 552a/2=072/020 “biregünü” 293a/3=018/110,
أَخَذَكُمْ	“biriñiz” 26a/1=002/180, 42a/7=002/266, 120b/3=005/106, 130b/9=006/061, 494a/1=049/012, 532b/8=063/010 “biriñizni” 283b/7=018/019
أَخَذَكُمَا	“ikiñizde biri” 231a/4=012/041
أَخَذْنَا	“birimizni” 235a/9=012/078
أَخَذَهُمْ	“anlarnıñ birisi” 14a/3=002/096, 58b/9=003/091 “anlarda biri” 78b/1=004/018, 334a/2=23/99, 467b/9=043/017, 262b/4=016/058 “anlarnıñ biri” 336a/4=024/006
أَخَذَهُمَا	“ol ikide birisi” 108b/6=005/027 “ikisinde biri” 230a/6=012/036, 285b/5=018/032, 273a/2=017/023 “ikisinde birisi” 264b/6=016/076
أَخَذَى	“birisini” 171b/7=008/007, 188b/2=009/052, 370b/9=028/027 “birisi” 419b/9=035/042, 555b/7=074/035
أَخَذَاهُمَا	“ikide birisi” 45b/1=002/282, 45b/1=002/282 “ikisinde biri” 493a/7=049/009 “ikide biri” 370b/4=028/025, 370b/7=028/026
أَخَذَاهُنَّ	“anlarnıñ birisi” 78b/9=004/020

	a. Almak, çıkarmak, tutmak, helak etmek, cezalandırmak, andlaşmak.
أَخَذَ	“aldi ²⁴ ” 167a/5=007/172 “tutti ²⁵ ” 163b/3=007/150 “aldi ²⁶ ” 58a/3=003/081, 72b/4=003/187, 106a/7=005/012, 235b/4=012/080 “tutti ²⁷ ” 224a/5=011/102 “aldi ²⁸ ” 164a/3=007/154 “alsa ²⁹ ” 128b/7=006/046 “tutti ³⁰ ” 220b/4=011/067 “aldi” 515a/2=057/008
أَخَذَتْ	“aldi” 203b/1=010/024 “tutti ³¹ ” 223b/2=011/094
أَخَذْتُ	“tuttum” 417b/4=035/026
أَخَذْتُمْ	“tutti sizni ³² ” 8a/6=002/055
أَخَذْتُمْ	“aldınız ³³ ” 58a/6=003/081 “aldınız ³⁴ ” 179b/1=008/068
أَخَذَتْهُ	“tuti anı” 30a/8=002/206, 382b/3=029/040
أَخَذَتْهَا	“tuttum anı” 324b/3=022/048
أَخَذَتْهُمْ	“tutti anlarnı” 99b/3=004/153, 155b/6=007/078, 157b/3=007/091, 164a/5=007/155, 255b/9=015/073, 256a/7=015/083, 330b/4=023/041, 382a/5=029/037, 456b/6=041/017, 499b/2=051/044
أَخَذْتُهُمْ	“tuttum anlarnı” 244a/9=013/032, 324a/4=022/044, 446b/5=040/005
أَخَذَنَ	“alur siz anı” 79a/1=004/021

²⁴ Çıkarmak

²⁵ Tutmak

²⁶ Akid yapmak

²⁷ Cezalandırmak

²⁸ Almak

²⁹ Helak etmek

³⁰ Helak etmek

³¹ Helak etmek

³² Helak etmek

³³ Akid yapmak

³⁴ Almak

أَخَذْنَا	“alduk ³⁵ ” 9b/5=002/063, 12a/2=002/083, 12a/6=002/084, 13b/5=002/093, 99b/8=004/154, 106b/6=005/014, 399b/4=033/007, 399b/5=033/007 “alduk ³⁶ ” 115b/4=005/070 “tutuk ³⁷ ” 157b/9=007/094, 166a/7=007/165, 332a/1=023/064 “tutuk ³⁸ ” 160b/7=007/130 “tutuk ³⁹ ” 382b/2=029/040 “tutgay irdük ⁴⁰ ” 546a/9=069/045 “uş aldük ⁴¹ ” 188a/8=009/050
فَأَخَذْنَاهُ	“tutuk anı ⁴² ” 372a/8=028/040, 499a/6=051/040 “tutuk anı ⁴³ ” 553b/5=073/016
أَخَذْنَاهُمْ	“tutuk anlarını ⁴⁴ ” 128a/9=006/042, 332b/5=023/076, 470a/6=043/048 “tutuk anlarını ⁴⁵ ” 128b/5=006/044, 158a/3=007/095, 507b/2=054/042 “tutuk anlarını ⁴⁶ ” 158a/5=007/096
فَأَخَذَ اللَّهُ	“tutti anı tangrı” 563b/6=079/025
فَأَخَذَهُمْ	“tutti anlarını ⁴⁷ ” 48a/9=003/011, 177b/3=008/052, 448a/9=040/021 “tutti anlarını ⁴⁸ ” 268b/9=016/113, 357b/7=026/0158, 359a/3=026/189, 379b/3=029/014, 448a/9=040/021, 448b/2=040/022, 545a/2=069/010
تَأْخُذُ	“tutgıl” 307a/1=020/094
تَأْخُذُكُمْ	“tutsun sizni” 335b/3=024/002

³⁵ Akid yapmak, söz almak

³⁶ Akid yapmak, söz almak

³⁷ İlzam etmek, çarptırmak

³⁸ İlzam etmek, çarptırmak

³⁹ Cezalandırmak

⁴⁰ Tutmak

⁴¹ Almak

⁴² Almak

⁴³ Helak etmek

⁴⁴ İlzam etmek, çarptırmak

⁴⁵ Helak etmek

⁴⁶ Cezalandırmak

⁴⁷ Cezalandırmak

⁴⁸ Helak etmek

تَأْخُذُ	“tutar anı” 39b/5=002/255
تَأْخُذُهُمْ	“tutar anlarını” 423a/7=036/049
تَأْخُذُوا	“tutsanız” 34a/4=002/229
	“alıñ” 78b/9=004/020
تَأْخُذُونَهُ	“alur siz anı” 79a/1=004/020, 079a/1=004/021
تَأْخُذُونَهَا	“alur siz anı” 490a/9=048/020
لِتَأْخُذُوهَا	“alsangız anı” 489b/4=048/015
نَأْخُذُ	“alsa mız” 235b/2=012/079
	“alsa ⁴⁹ ” 235a/3=012/076
	“alur ⁵⁰ ” 290b/1=018/079
فَيَأْخُذُكُمْ	“tutğay sizni” 155a/5=007/073, 220a/9=011/064, 357b/6=026/156
يَأْخُذُهُ	“alsun anı” 302b/3=020/039
يَأْخُذُهُمْ	“tutsa anlarını” 261b/6=016/046, 261b/7=016/047
يَأْخُذُوا	“alsunlar” 92b/2=004/102, 92b/4=004/102
	“tutsunlar” 162b/8=007/145
يَأْخُذُونَ	“alurlar” 166b/6=007/169
يَأْخُذُونَهَا	“alurlar anı” 490a/7=048/019
يَأْخُذُوهُ	“alurlar anı ⁵¹ ” 166b/7=007/169
	“tutsalar anı ⁵² ” 446b/4=040/005
خُذْ	“tutğıl ⁵³ ” 41a/7=002/260, 170a/4=007/199
	“tutğıl ⁵⁴ ” 162b/5=007/144
	“algıl ⁵⁵ ” 195b/9=009/103, 235a/9=012/078
	“tutğıl ⁵⁶ ” 294b/1=019/012, 435a/9=038/044
خُذْهَا	“tutğıl anı” 162b/7=007/145
	“tutğıl anı” 302a/1=020/021

⁴⁹ Kabul etmek ve sevap yazmak

⁵⁰ Mmelikin kanunlarına göre onun alıkoymazken Allah'ın dilemesiyle planını gerçekleştirmiş olduğu bildirilmektedir.

⁵¹ Almak

⁵² Helak etmek

⁵³ Almak

⁵⁴ Almak

⁵⁵ Kabul etmek, razı olmak

⁵⁶ Kabul etmek, razı olmak

خُدُو	“tutun” 9b/6=002/063, 13b/5=002/093, 86b/6=004/071, 149a/8=007/031, 167a/4=007/171 “alın ya‘nī saklañ” 92b/9=004/102
خُدُوهُ	“alın” 110b/7=005/041 “alın anı” 475a/3=044/047, 523a/8=059/007, 545b/8=069/030
خُدُهُم	“tutun anlarını” 89b/7=004/089, 90a/8=004/091 “tutunuz anlarını” 181b/2=009/005
أُخِذَ	“alındı” 179b/5=008/070
أُخِذُوا	“tutuldılar” 407a/6=033/061 “yotturuldılar” 414a/9=034/051
يُؤْخَذُ	“alnur ⁵⁷ ” 7b/2=002/048 “alınur” 516a/3=057/015 “alınğay ⁵⁸ ” 132a/1=006/070 “tutulur ⁵⁹ ” 509b/4=055/041 “alındı ⁶⁰ ” 166b/8=007/169 b. Cezalandırmak.
تُؤْخَذُنَا	“tutğıl bizni” 46b/5=002/286
تُؤْخَذُنِي	“tutğıl mini” 289b/6=018/073
يُؤْخَذُ	“tutsa irdi” 262b/9=016/061 “tutsa” 420a/1=035/045
يُؤْخَذُكُمْ	“tutar sizni” 33b/2=002/225, 33b/3=002/225, 118a/1=005/089, 118a/1=005/089
يُؤْخَذُهُم	“tutsa irdi” 288b/4=018/058 c. Yapmak, ortaya koymak/Edinmek.
اِئْتَذَ	“tutundi ⁶¹ ” 16b/9=002/116, 208a/5=010/068, 299b/9=019/088, 274b/2=017/040, 282a/5=018/004, 299a/9=019/078, 299b/8=019/087, 312a/9=021/026, 333b/2=023/091, 348b/1=025/043, 467b/8=043/016, 550b/5=072/003, 553b/8=073/019, 559b/4=76/029, 562b/7=078/039

⁵⁷ Alınmak (mecaz olup, kabul edilmek ve rıza gösterilmek)

⁵⁸ Alınmak (mecaz olup, kabul edilmek ve rıza gösterilmek)

⁵⁹ Tutulmak, yakalanmak

⁶⁰ Akid yapılmak, söz alınmak

⁶¹ Yapmak, husule getirmek

	“tuti ⁶² ” 163a/6=007/148
	“tutundi ⁶³ ” 95b/5=004/125, 288b/9=018/061, 289a/4=018/063, 477b/5=045/023
اِتَّخَذْتُ	“tutundi” 294b/5=019/017, 382b/7=029/041
اِتَّخَذْتُ	“tutunsa irdim” 347a/6=025/027
لَا اِتَّخَذْتُ	“algay irdin” 290a/6=018/077
	“tutsan” 352b/6=026/029
اِتَّخَذْتُمْ	“tutundungiz ⁶⁴ ” 7b/8=002/051, 11b/6=002/080, 13b/4=002/092, 380b/6=029/025
	“tutundunguz” 241b/8=013/016
	“tuttundınız ⁶⁵ ” 478b/8=045/035
اِتَّخَذْتُمُوهُ	“tuttundınız anı” 223a/6=011/092
فَاِتَّخَذْتُمُوهُمْ	“tutundungız anlarnı” 334b/5=023/110
لِتَّخَذْنَاهُ	“tutungay irdük anı” 311b/6=021/017
اِتَّخَذْنَاهُمْ	“tutunduk anlarnı” 436a/9=038/063
اِتَّخَذْنَاهَا	“tutti anı” 476a/7=045/009
اِتَّخَذُوا	“tutundılar ⁶⁶ ” 99b/4=004/153, 283a/2=018/015, 299b/2=019/081, 312a/2=021/021, 312a/5=021/024, 345a/2=025/003, 382b/6=029/041, 424b/6=036/074, 438a/2=039/003, 442b/2=39/43, 461a/6=042/006, 461b/3=42/009, 476a/9=045/010, 482b/5=046/028
	“tuttilar” 163b/8=007/152
	“tuttilar ⁶⁷ ” 113b/5=005/057
	“tutundılar” 131b/7=006/070, 149a/6=007/030, 152a/8=007/051, 185a/8=009/031, 288a/9=018/056, 292b/4=018/106, 347b/1=025/030, 521a/5=058/016, 531b/5=063/002
اِتَّخَذُوكَ	“tutgaylar irdi sini” 277b/9=017/073
اِتَّخَذُوهُ	“tutundılar anı” 163a/8=007/148
اِتَّخَذُوهَا	“tuttilar anı” 113b/8=005/058

⁶² Yapmak, husule getirmek

⁶³ Kılmak, edinmek

⁶⁴ Yapmak, husule getirmek

⁶⁵ Edinmek

⁶⁶ Yapmak, husule getirmek

⁶⁷ Edinmek

أَتَّخِذُوهُمْ	“tutgaylar irdi anlarnı” 117a/3=005/081
أَتَّخِذُ	“tutnur men ⁶⁸ ” 125a/3=006/014
	“tutar sen ⁶⁹ ” 421b/2=036/023
	“tutunsam ⁷⁰ ” 347a/7=025/028
لَا تَتَّخِذَنَّ	“tutgay men” 94b/8=004/118
تَتَّخِذُ	“tutunsarj” 291a/4=018/086
	“tutar sen” 132b/4=006/074
تَتَّخِذُنَا	“tutar siz bizni” 10a/5=002/067
تَتَّخِذُوا	“tutuñ ⁷¹ ” 34b/5=002/231, 98b/2=004/144, 112b/7=005/051, 113b/5=005/057, 184a/1=009/023, 267a/1=016/094, 525b/4=060/001
	“tutsarjız ⁷² ” 58a/1=003/080
	“tutuñ ⁷³ ” 63a/2=003/118, 89b/5=004/089, 89b/7=004/089, 270b/5=017/002
	“tutunuñ ⁷⁴ ” 262a/4=016/051
تَتَّخِذُونِ	“tutar siz ⁷⁵ ” 155a/7=007/074
	“tutunur siz” 263b/4=016/067
	“tutunur siz ⁷⁶ ” 356b/6=026/129
	“tutunur siz ⁷⁷ ” 266b/5=016/092
فَتَتَّخِذُونَهُ	“tutunur siz anı” 287b/4=018/050
تَتَّخِذُ	“tutunsa miz” 311b/6=021/017, 346a/8=025/018
لَتَتَّخِذَنَّ	“tutgay men” 284a/6=018/021
نَتَّخِذُهُ	“tutunğay miz anı” 228b/1=012/021, 369a/2=028/009
يَتَّخِذُ	“tutunur ⁷⁸ ” 23b/5=002/165
	“tutsun üçün ⁷⁹ ” 56b/3=003/140

⁶⁸ Yapmak, husule getirmek

⁶⁹ Edinmek

⁷⁰ Yapmak, husule getirmek

⁷¹ Edinmek

⁷² Edinmek

⁷³ Yapmak, husule getirmek

⁷⁴ Yapmak, husule getirmek

⁷⁵ Yapmak, husule getirmek

⁷⁶ Yapmak, husule getirmek

⁷⁷ Edinmek

⁷⁸ Yapmak, husule getirmek

⁷⁹ Yapmak, husule getirmek

	“ tutundi ⁸⁰ ” 281b/1=017/111, 344b/6=025/02,
	“ tutunsa ⁸¹ ” 296a/2=019/035, 300a/3=019/092,
	349b/2=025/057, 438a/5=039/004
	“ tutsun ⁸² ” 50b/6=003/028
	“ tutunsa ⁸³ ” 55b/6=003/064, 95a/2=004/119
	“ tutunur ⁸⁴ ” 195a/6=009/098, 195a/3=009/099
	“ munuŋ üçün kim tutunsa ⁸⁵ ” 469a/3=043/032
يَتَّخِذُهَا	“ tutsa anı ” 392a/7=031/006
يَتَّخِذُوا	“ tutunsalar ⁸⁶ ” 99a/6=004/150
	“ tutdılar ⁸⁷ ” 183a/2=009/016
	“ tutunsalar ⁸⁸ ” 292a/7=018/102
يَتَّخِذُوهُ	“ tutarlar anı ” 163a/2=007/146, 163a/3=007/146
يَتَّخِذُونَ	“ tutunurlar ” 97b/5=004/139
يَتَّخِذُونَكَ	“ tutunurlar sini ” 313a/6=21/36, 348a/6=025/041
فَاتَّخِذْهُ	“ tutungıl anı ” 553a/7=073/009
اِتَّخِذُوا	“ tutuŋ ” 18a/2=002/125
اِتَّخِذُونِي	“ tutuŋ mini ” 122b/1=005/116
فَتَّخِذُوهُ	“ tutuŋ anı ” 415b/3=035/006
اِتَّخِذِي	“ tutungul ” 263b/6=016/068
بَاتَّخِذَاذِكُمْ	“ tutmaķınız birle ” 8a/3=002/054
	d. Ceza, ıkab/helak etme, alma.
اِخِذِ	“ tutmaķı ⁸⁹ ” 224a/5=011/102
	“ tutmaķını ⁹⁰ ” 507b/2=054/042
اِخِذَا	“ tutmaķ ” 533b/5=73/16
اِخِذْهُ	“ anıŋ tutmaķı ” 224a/6=011/102

⁸⁰ Yapmak, husule getirmek

⁸¹ Yapmak, husule getirmek

⁸² Edinmek

⁸³ Edinmek

⁸⁴ Edinmek

⁸⁵ Edinmek

⁸⁶ Yapmak, husule getirmek

⁸⁷ Yapmak, husule getirmek

⁸⁸ Kılmak, edinmek

⁸⁹ Ceza

⁹⁰ Helak etme

أَخَذَهُمْ	“almakları” 100b/3=004/161 e. Bir helak ediş.
أَخَذَهُ	“tutmak” 545a/3=069/010 f. Tutan, tutucu / Alan, alıcı
أَخَذَ	“ol tutğan” 219a/8=011/056
أَخَذِينَ	“alıǵlı bolup” 498a/4=051/016
بِأَخْذِهِ	“irür siz anıñ alğanları” 42b/6=002/267 g. Edinici/ Husule getiren, ayarlayan.
مُتَّخِذَ	“tutğanı” 287b/7=018/051
مُتَّخِذِي	“tutuğanlaıķ hālda” 105a/2=005/005
مُتَّخِذَاتِ	“tutuğanlaıķ hālda” 80a/7=004/025

آخر 18

a. ertelemek, tehir etmek, edâ etmemek, yerine getirmemek, bırakmak.

أَخَّرَ	“soñ koydı” 557a/2=075/013
أَخَّرَتْ	“soñ koydı” 566b/6=082/005
أَخَّرَتْنَا	“song qoǵsa irdiñ” 87b/7=004/077
أَخَّرْتَنِي	“soñ qoǵsañ mini” 276b/7=017/062
أَخَّرَتْنِي	“qılsa irding te’hır” 532b/9=063/010
أَخَّرْنَا	“soñ qoǵsa miz” 213b/7=011/008
نُؤَخِّرُهُ	“soñ qoǵar miz anı” 224a/8=011/104
يُؤَخِّرُ	“te’hır qılǵay” 533a/1=063/011
يُؤَخِّرُكُمْ	“te’hır qılsa sizni” 247b/6=014/010
	“te’hır qılsun sizni” 548b/5=071/004
يُؤَخِّرُهُمْ	“te’hır qılur anlarını” 251a/7=014/042, 263a/1=016/061, 420a/2=035/045
أَخَّرْنَا	“te’hır qıǵıl” 251b/1=014/044
يُؤَخَّرُ	“te’hır qılınur” 548b/6=071/004
تَأَخَّرَ	b. Geriye bırakılmak, ertelenmek, geri kalmak. “soñ qalsa” 30a/3=002/203
	“soñ qaldı” 488a/3=048/002
يَتَأَخَّرُ	“soñ qalsa” 555b/8=074/037

تَسْتَأْخِرُونَ	“soñ ҡalur siz” 412a/2=034/030
يَسْتَأْخِرُونَ	“soñ ҡalurlar” 149b/9=007/034, 252b/4=015/005, 263a/2=016/061 “soñ ҡalur” 206a/8=010/049 “ҡalurlar” 330b/6=023/043
الْمُسْتَأْخِرِينَ	“soñ ҡalğanlarını” 253b/5=015/024 c. iki şeyden birisi olup diğeri, ötekisi, diye manalandırılır.
آخِرُ	“öñin” 195b/7=009/102, 257a/1=015/096, 272b/9=017/022, 274b/1=017/039, 328b/5=023/014, 335a/4=023/117, 350a/8=025/068, 359b/8=026/213, 377b/7=028/088, 436a/3=038/058, 496a/9=050/026, 499b/7=051/051
الْآخِرِ	“birisi” 108b/6=005/027 “biri” 230a/7=012/036 “bir” 231a/5=012/041
آخِرَانِ	“öñin iki” 120b/4=005/106 “iki tanuñ öñin” 120b/8=005/107
آخِرُونَ	“öñinler” 345a/6=025/04, 554a/4=073/020, 554a/5=073/020
آخِرِينَ	“öñinlerni” 90a/5=004/091, 178a/8=008/060, 435a/3=038/038, “öñinler” 96b/8=004/133, 530b/1=062/003 “öñin erenler” 110b/5=005/041, 140b/2=006/133, 311a/9=021/011, 474a/7=044/028 “öñin zamāne kişilerini” 124a/8=006/006, 330a/2=023/031, 330b/5=023/042
الْآخِرِينَ	“öñinlerni” 354a/9=026/064, 354b/1=026/066, 358a/9=026/172, 428b/5=037/082 “soñraqılar” 430b/3=037/136
أُخْرَى	“bir ögür” 48b/3=003/013 “bir ögür öñin” 92b/3=004/102 “öñin” 125b/5=006/019, 145b/5=006/164, 301b/9=020/018, 302a/3=020/022, 417a/2=035/018, 490b/2=048/021, 504b/7=053/038, 529b/6=061/013 “biriniñ yazuñını” 272a/6=017/015 “tañı bir kez” 277b/2=017/069

- “öjinler” 438b/7=039/007
 “taķı bir kişi” 536b/1=065/006
 “öjin kez” 302b/1=020/037, 303b/6=020/055
 “bir inmekde” 503a/7=053/013
 “özge” 445a/1=039/068
 الأخرى “ikide birisi birini” 45b/1=002/282
 “öjinni” 442a/9=039/042
 “biri üze” 493a/7=049/009
 “soņraķı” 503b/4=053/020
 “soņ” 505a/2=053/047
 أخرکم “soņuņuz” 67a/7=003/153
 أخرهم “soņları” 150b/3=007/038, 150b/5=007/039
 آخر “öjin” 26b/1=002/184, 26b/7=002/185,
 231b/2=012/043, 231b/8=012/046
 “öjinler” 47b/6=003/007
 d. Sonuncu anlamında.
 آخر “soņı” 201a/7=010/010
 آخر “taķı āķir” 514a/5=057/003
 الآخر “ķiyāmet kūn” 2b/7=002/008, 9b/3=002/062,
 18a/7=002/126, 25a/7=002/177, 33b/9=002/228,
 35a/3=002/232, 42a/1=002/264, 82b/4=004/039,
 97b/1=004/136
 “cihān” 62b/1=003/114, 82b/2=004/038,
 84b/9=004/059, 335b/5=024/002
 “soņ kūn” 183a/8=009/018, 183b/2=009/019,
 185a/2=009/029, 187b/4=009/044, 187b/6=009/045,
 195a/6=009/099, 521b/7=058/022, 527b/7=060/006,
 535b/5=065/002
 “soņ kūnni” 382a/4=029/036, 401b/2=033/021
 آخرنا “soņmız” 122a/6=005/114
 آخره “soņı” 56b/6=003/072
 الآخرين “soņlar” 355a/4=026/084, 428b/3=037/078,
 429b/5=037/108, 470b/8=043/056
 “soņraķılar” 430a/3=037/119, 430a/9=037/129
 الآخرة “āķiretni” 2b/2=002/004, 67a/4=003/152
 “soņ tiriglik” 12b/6=002/086

- “**cihān**” 15a/4=002/102, 16b/7=002/114,
 18b/9=002/130, 32a/6=002/217, 29b/7=002/200,
 29b/8=002/201, 50a/2=003/022, 54b/7=003/056,
 57a/9=003/077, 58b/8=003/085, 66a/5=003/145,
 71a/1=003/176, 7b/8=004/077, 105a/3=005/005,
 109b/7=005/033, 111a/1=005/041, 134b/9=006/092,
 137a/8=006/113, 143b/2=006/150, 151b/5=007/045,
 163a/4=007/147, 164b/1=007/156, 186b/5=009/038,
 186b/5=009/038, 190b/9=009/069, 192a/1=009/074,
 207b/7=010/064, 214b/5=011/016, 215a/7=011/019,
 215b/4=011/022, 224a/7=011/103, 230b/3=012/037,
 232b/8=012/057, 238a/4=012/101, 243b/2=013/026,
 244b/6=013/034, 246b/4=014/003, 259a/4=016/022,
 261a/8=016/041, 262b/8=016/060, 268a/6=016/107,
 268b/1=016/109, 269b/7=016/122, 271b/6=017/010,
 272b/8=017/021, 275a/1=017/045, 280b/9=017/104,
 309b/1=020/127, 330a/4=023/033, 332b/3=023/074,
 336b/8=024/014, 360b/5=027/003, 361a/1=027/005,
 366a/2=027/066, 375a/9=028/070, 318a/5=029/27,
 386a/3=030/007, 386b/9=030/016, 392a/4=031/004,
 406b/6=033/057, 408b/3=034/001, 409b/2=034/008,
 439a/5=039/009, 441a/1=039/026, 442b/6=039/045,
 450b/1=040/039, 455b/3=41/007, 411a/5=034/021,
 456b/4=041/016, 458a/4=041/031, 463a/3=042/020,
 469a/8=043/035, 504a/2=053/027, 517a/1=057/20,
 528a/6=60/013, 543a/5=068/033, 556a/8=074/053,
 563b/6=079/025, 571b/6=087/017, 575b/1=092/013,
 575b/7=093/004
 “**cihānnı**” 179a/8=008/067, 272b/4=017/019
 “**āḫiret**” 32b/3=002/220, 53a/6=003/045,
 66b/3=003/148, 87a/4=004/074, 97a/1=004/134,
 320b/3=022/011, 320b/9=022/015
 “**soṇraḳı sarāy**” 271a/9=017/007
 الدَّارُ الْآخِرَةُ “**cihān sarāyı**” 239a/1=012/109, 260a/2=016/030,
 167a/1=007/169
 الدَّارُ الْآخِرَةُ “**soṇ sarāyı**” 13b/9=002/094, 376a/7=028/077,
 377a/5=028/083, 385a/1=029/064
 “**soṇ sarāyını**” 402b/8=033/029
 “**soṇraḳı sarāyı**” 127a/5=006/032
 فِي الْمَلَّةِ الْآخِرَةِ “**song dīn içinde**” 432b/5=038/007

النَّشْأَةُ الْآخِرَةُ “song kıpmak” 380a/7=029/020

أخو 19

- a. Kardeş, erkek veya kız kardeş.
- أَخ “er kırındaşı” 77a/9=004/012
- “kırındaşı” 233a/2=012/059, 235a/6=012/077
- الْأَخ “er uya” 79a/6=004/023
- أَخَا “birini” 481b/8=046/021
- أَخَانَا “kırındaşımızını” 233a/9=012/063
- “uyamızı” 233b/6=012/065
- أَخَاهُ “uyasını” 159a/9=007/111, 235a/2=012/076,
- “kırındaşıını” 234a/9=012/069, 297b/1=019/053
- “uyası” 330b/9=023/045, 347b/8=025/035,
- 353a/3=026/036
- أَخَاهُمْ “uyaları” 154a/3=007/065, 155a/1=007/073,
- 156a/8=007/085, 219b/8=011/061, 364a/6=027/045,
- 382a/3=029/036
- “uyalarını” 218a/6=011/050, 222a/5=011/084
- أَخَاهُ “men kırındaşıın men” 234b/1=012/069
- “uyan” 302b/9=020/042
- أَخُوهُ “kırındaşı” 227a/4=012/008
- أَخُوهُمْ “uyaları” 355b/8=026/106, 356b/2=026/124,
- 357a/5=026/142, 358a/1=026/161
- أَخِي “uyamını” 108b/2=005/025
- “uyam” 109a/7=005/031, 163b/6=007/151,
- 302a/7=020/030, 371b/5=028/034, 433b/5=038/023
- “kırındaşıım” 236b/8=012/090
- أَخِيكَ “uyan” 371b/7=028/035
- أَخِيهِ “uyasını” 25b/6=002/178
- “uyası” 109a/3=005/030, 109a/5=005/031,
- 235a/2=012/076, 236b/1=012/087, 236b/7=012/089,
- 494a/1=049/012, 547a/5=070/012, 163b/4=007/150
- “kırındaşı” 162a/6=007/142, 210a/3=010/087,
- 234b/3=012/070, 235a/2=012/076, 565a/9=080/034
- أَخَوَيْكُمْ “iki uyangız” 493b/2=049/010

إِخْوَان	“dostları” 273a/9=017/027
	“uyaları” 495b/5=050/013
إِخْوَانًا	“uyalar” 61a/2=003/103
	“kârındaşı” 254b/6=015/047
إِخْوَانُكُمْ	“uyalarınız tururlar” 32b/5=002/220
	“uyalarınız” 343b/5=024/061
	“kârındaşlarınız” 182a/9=009/011, 399a/6=033/005, 184a/4=009/024
	“kârındaşlarınızı” 184a/1=009/023
لِإِخْوَانِنَا	“kârındaşlarımızğa” 523b/8=059/010
لِإِخْوَانِهِمْ	“kârındaşları” 68a/5=003/156, 69b/9=003/168, 134a/3=006/087
	“anların dostları” 170a/8=007/202
	“kârındaşlarınğ” 400b/9=033/018, 524a/2=059/011
	“uyaları” 521b/8=058/022
إِخْوَانَهُنَّ	“er kârındaşları” 339a/2=024/031, 339a/2=024/031, 406a/9=033/055
	“kârındaşları” 406a/9=033/055
إِخْوَةٌ	“kâdaşları” 232b/9=012/058
	“uyalar” 493b/1=049/010, 103a/2=004/176
	“kâdaşlar” 76b/8=004/011
إِخْوَتِكَ	“kârındaşların” 226b/7=012/005
إِخْوَتِهِ	“kârındaşları” 227a/3=012/007
إِخْوَتِي	“kârındaşlarım” 238a/1=012/100
أُخْتُ	“kız kârındaş” 77a/9=004/012, 102b/9=004/176
	“kız kârındaşı” 295b/3=019/028
الْأُخْتُ	“kız uya” 79a/7=004/023
أُخْتُكَ	“kız kârındaşın” 302b/5=020/040
لِأُخْتِهِ	“kız uyasınğa” 369a/4=028/011
أُخْتِهَا	“uyasını ya ‘nī işlerini” 150b/2=007/038
	“uyası” 470a/6=043/048
الْأُخْتَيْنِ	“kız kârındaş” 79b/3=004/023
إِخْوَاتُكُمْ	“kız kârındaşlarınız” 79a/6=004/023, 79a/8=004/023, 343b/6=024/061
إِخْوَاتَهُنَّ	“kız kârındaşları” 339a/3=024/031

“kız uya” 406b/1=033/055

20. اِدَد

a. Bekelenmedik şey, korkunç durum, felaket.

اِدَا

“tañ nirse” 299b/9=019/089

21. اَدَى

a. Eda, ödeme.

اَدَاءُ

“ötemek” 25b/6=002/178

b. Ödemek, edâ etmek, teslim etmek.

اَدَاوَا

“birseñiz” 85a/4=004/058

اَدَاوَدَ

“ötesün” 46a/3=002/283

اَدَاوَدَ

“ötegey anı” 57a/2=003/075, 57a/3=003/075

اَدَاوَا

“edâ kıling” 473b/9=044/018

22. اَذَن

a. izin vermek, kulak vermek, susup dinlemek, hayret içerisinde dinlemek, ilan etmek, bildirmek

اَذِنَ

“destür birdi” 207a/6=010/059, 308a/3=020/109, 411b/1=034/023, 562b/6=078/038

“buyurdi” 340a/7=024/036

اَذِنَتْ

“destür birdiñ” 187b/2=009/043

اَذَنَ

“mundın aşnu kim desyür birsem” 160a/2=007/123, 304b/8=020/071

“mundın aşnu kim desyür birsem sizge”

353b/4=026/049

يَاَذَنَ

“destür birse” 235b/6=012/080, 504a/1=053/026

“buyurdi” 463a/6=042/021

اِذْنَنَ

“destür birgil” 188a/5=009/049, 344a/6=024/062

فَاَذْنُوا

“biliñ yā bildürün” 44b/4=002/279

اَذِنَ

“destür birildi” 323b/2=022/039

لِيُذْنَنَ

“destür birilse” 193b/9=009/090, 405b/8=033/053

“destür birilür” 265b/7=016/084, 560b/8=077/036

“destür birginçe” 338b/1=024/028

	b. İlan etmek, bildirmek.
آذَنَّاكَ	“bildürdük sanga” 459b/9=041/047
آذَنَّاكُمْ	“bildürdüm sizge” 318b/6=021/109
أَذَّنْ	c. Açıkça bildirmek, ilan etmek.
أَذَّنْ	“kıkırdı” 151b/3=007/044, 234b/3=012/070
أَذَّنْ	“kıkırgıl” 322a/4=22/27
أَذَانْ	“bildürmek” 181a/2=009/003
مُؤَذِّنْ	“kıkırgan” 151b/3=007/044, 234b/3=012/070
	d. Yemin etmek/ Bildirmek
تَأَذَّنْ	“kaşd kıldı” 166a/9=007/167
	“bildürdi” 247a/6=014/007
	e. İzin istemek.
إِسْتَأْذَنْ	“destür tilediler” 343a/7=024/059
اسْتَأْذَنَّاكَ	“destür tiledi sindin” 193b/2=009/086
فَاسْتَأْذَنُوكَ	“destür tileseler sindin” 193a/2=009/083,
	344a/6=024/062
يَسْتَأْذِنُ	“destür tileyür” 400a/8=033/013
يَسْتَأْذِنُكَ	“destür tileyür sindin” 187b/3=009/044,
	187b/5=009/045
لِيَسْتَأْذِنَكُمْ	“destür tilesün sindin” 342b/9=024/058
فَالِيَسْتَأْذِنُوا	“destür tilesünler” 343a/7=024/059
يَسْتَأْذِنُوكَ	“destür tileyürler sindin” 194a/8=009/093,
	344a/5=024/062
يَسْتَأْذِنُوهُ	“destür tileyürler andin” 344a/4=024/062
	f. İzin, müsaade.
يَاذِنْ	“buyrukı birle” 14a/6=002/097, 53b/5=003/049,
	53b/5=003/049, 66a/4=003/145, 86a/2=004/064,
	211b/3=010/100, 245a/9=013/038, 249b/4=014/025,
	410a/3=034/012, 418a/7=035/032, 454a/6=040/078,
	523a/1=059/005, 534a/7=064/011, 577b/4=097/004
	“tilemeki birle” 15a/2=002/102
	“destürü birle” 38b/5=002/249, 38b/8=002/251,
	69b/3=003/166, 80a/5=004/025, 246b/1=014/001,
	249b/2=014/023

- “**āsān kılmakı birle**” 153b/1=007/058,
179a/6=008/066
- یَاذُنْه “**tileki birle**” 248a/2=014/011, 520b/1=058/010
- یَاذُنْه “**buyrukı birle**” 31a/8=002/213, 67a/1=003/152,
107a/4=005/016, 326a/4=022/065, 404b/4=033/046,
466a/9=042/051
- یَاذُنْه “**āsān kılmakı birle**” 33a/2=002/221
- یَاذُنْه “**destūri birle**” 39b/7=002/255, 224a/9=011/105
- یَاذُنْه “**destūri**” 200b/1=010/003
- یَاذُنْه “**āsān kılmakım birle**” 121b/3=005/110,
121b/3=005/110, 121b/4=005/110, 121b/4=005/110
g. Kulak /Mecazen: Kulak- Her söylenene kulak
verip dinleyen.
- الْأَذُنَّ “**kulak**” 111b/5=005/045, 111b/5=005/045
- أَذُنَّ “**kulaklar**” 545a/5=069/012
- أَذُنْه “**kulak**” 189b/4=009/061, 189b/4=009/061
- أَذَانْ “**iki kulakı**” 392a/9=031/007
- أَذَانْ “**kulakları**” 95a/1=004/119, 324a/7=022/046
- أَذَانْ “**kulaklar**” 168a/2=007/179, 169b/7=007/195
- أَذَانِا “**kulaklarımız**” 455a/5=041/005
- أَذَانْه “**kulakları**” 3b/7=002/019, 126a/7=006/025,
275a/2=017/046, 282b/5=018/011, 288b/2=018/057,
459b/2=041/044, 549a/4=071/007

أَذَى. 23.

- a. Ezā, eziyet.
- أَذَى “**agrıg**” 28b/7=002/196
- أَذَى “**nā-ḥoş**” 33a/4=002/222
- أَذَى “**āzārı**” 41b/5=002/262
- أَذَى “**āzār**” 41b/7=002/263, 62a/2=003/111,
72b/2=003/186, 92b/7=004/102
- أَذَى “**āzār**” 41b/9=002/264
- أَذَاهُمْ “**āzārlarını**” 404b/6=033/048
- b. Eziyet etmek.
- أَذُوا “**āzār kıldılar**” 407b/8=033/069
- أَذَيْتُمْوَنَا “**āzārlattınız bizni**” 248a/4=014/012

تُؤَدُّوْا	“āzārlatsañız” 406a/5=033/053
تُؤَدُّوْنِيْ	“āzārlatur siz mini” 528b/6=061/005
يُؤَدُّوْن	“āzārlaturlar” 189b/3=009/061, 189b/6=009/061, 406b/5=033/057, 406b/7=033/058
يُؤَدِّيْ	“āzār kıılır irdi” 406a/1=033/053
فَآذُوْهُمَا	“āzārlatın anlarnı” 78a/4=004/016
أُوْدُّوْا	“āzār tegrüldiler” 73a/7=003/195 “āzārlandılar” 127a/9=006/034
أُوْدِّيْ	“āzārlandı” 379a/2=029/010
أُوْدِّيْنَا	“āzārlandıq” 160b/4=007/129
يُؤَدِّيْن	“āzār kıılınurlar” 407a/2=033/059

أرب. 24.

a. Tedariki için çarelere başvurulana ihtiyaç.

الْاَزْبَة	“hacetlıgları” 339a/4=024/031 “hacetlıglar öñin” 301b/9=020/018

أرض. 25.

a. yer

أَرْض	“yir” 91b/6=004/097, 218a/2=011/044, 395b/3=031/034, 439a/8=039/010 “yiri” 155a/4=007/073, 220a/8=011/064
الْأَرْضُ	“yir” 9a/4=002/061, 39a/2=002/251, 64b/7=003/133, 83a/1=004/042, 184b/2=009/025, 198a/4=009/118, 203b/1=010/024, 224b/2=011/107, 224b/5=011/108, 251b/8=014/048, 274b/6=017/044, 300a/1=019/090, 326a/1=022/063, 332a/8=023/071, 333a/5=023/084, 387b/7=030/025, 422a/4=036/033, 422a/8=036/036, 444b/6=039/067, 445a/2=039/069, 474a/8=044/029, 495a/5=050/004, 497a/9=050/044, 511a/3=056/004, 545a/6=069/014, 553b/2=073/014, 569a/1=084/003, 573b/1=089/021, 578b/3=099/001, 578b/3=099/002 “yirler” 244a/3=013/031
الْأَرْضَ	“yirmi” 4a/5=002/022, 10b/4=002/071, 23b/3=002/164, 123b/2=006/001, 132b/1=006/073, 133a/4=006/079, 152b/8=007/054, 158b/1=007/100,

186a/5=009/036, 200a/6=010/003, 213b/3=011/007,
 240a/3=013/003, 245b/4=013/041, 248b/6=014/019,
 250a/7=014/032, 253a/7=015/019, 256a/9=015/085,
 257b/5=016/003, 263b/1=016/065, 274a/8=017/037,
 280a/7=017/099, 280b/9=017/104, 287a/4=018/047,
 301a/3=020/004, 303b/3=020/053, 311b/5=021/016,
 320a/1=022/005, 349b/4=025/059, 365a/6=027/060,
 365a/9=027/061, 383a/2=029/044, 384b/8=029/063,
 386a/4=030/008, 386a/8=030/009, 387a/4=030/019,
 387b/5=030/024, 390b/5=030/050, 394b/1=031/025,
 396a/3=032/004, 416a/1=035/009, 419a/8=035/041,
 425a/6=036/081, 434a/7=038/027, 438a/7=039/005,
 441b/8=039/038, 445b/6=039/074, 452b/8=040/064,
 455b/6=041/009, 458b/8=041/039, 467a/7=043/009,
 467a/8=043/010, 474b/6=044/038, 476a/2=045/005,
 477b/3=045/022, 479a/6=046/003, 483a/7=046/033,
 495a/8=050/007, 497a/3=050/038, 499a/5=051/048,
 502a/3=052/036, 406a/5=054/012, 508b/2=055/010,
 514b/2=057/004, 516a/9=057/017, 533a/6=064/003,
 540b/2=067/015, 549b/5=071/019, 560b/2=077/025,
 561b/4=078/006, 563b/9=079/030, 565a/6=080/026
 “yir” 40a/1=002/255, 108a/2=005/021,
 160b/3=007/128, 235b/6=012/080, 248a/7=014/014,
 261b/5=016/045, 312b/6=021/030, 314a/1=021/044,
 318b/3=021/105, 376b/9=028/081, 382b/4=029/040,
 409b/4=034/009, 540b/4=067/016

“yirlerni” 384b/5=029/061

الأرض

“yir” 3a/2=002/011, 5a/6=002/027, 5a/9=002/029,
 5b/2=002/030, 6a/2=002/033, 6b/1=002/036,
 9a/2=002/060, 15b/4=002/107, 17a/1=002/116,
 17a/2=002/117, 23a/9=002/164, 23a/9=002/164,
 24a/5=002/168, 30a/6=002/205, 39b/6=002/255,
 42b/5=002/267, 43b/3=002/273, 46a/6=002/284,
 47b/3=003/005, 1a/2=003/029, 58b/1=003/083,
 73a/6=003/191, 61b/6=003/109, 64a/9=003/129,
 65a/7=003/137, 68a/6=003/156, 71b/4=003/180,
 73a/1=003/189, 73a/2=003/190, 73a/6=003/191,
 91b/6=004/097, 92a/3=004/100, 92a/7=004/101,
 95b/7=004/126, 96b/3=004/131, 96b/6=004/131,
 96b/7=004/132, 101b/8=004/170, 102a/6=004/171,

107a/8=005/017, 107b/8=005/017, 107b/4=005/018,
 108b/4=005/026, 109a/9=005/032, 109b/3=005/032,
 109b/5=005/033, 109b/6=005/033, 110a/3=005/036,
 110b/1=005/040, 114b/7=005/064, 119b/3=005/097,
 120b/4=005/106, 123a/3=005/120, 123b/6=006/003,
 124a/5=006/006, 124b/7=006/011, 124b/8=006/012,
 125a/4=006/014, 127b/4=006/035, 128a/1=006/038,
 130b/4=006/059, 132a/6=006/071, 132b/6=006/075,
 138a/5=006/116, 145b/7=006/165, 147a/1=007/010,
 148a/9=007/024, 153a/3=007/056, 155a/6=007/074,
 155a/7=007/074, 156b/3=007/085, 158a/5=007/096,
 160b/1=007/127, 160b/6=007/129, 161b/2=007/137,
 162b/9=007/146, 165a/3=007/158, 166b/3=007/168,
 167b/4=007/176, 168b/6=007/187, 173b/8=008/026,
 178b/5=008/063, 179a/7=008/067, 180a/7=008/073,
 180b/5=009/002, 186b/4=009/038, 192a/2=009/074,
 197b/7=009/116, 201a/1=010/006, 201b/8=010/014,
 202b/1=010/018, 203a/5=010/023, 203a/9=010/024,
 204a/9=010/031, 206b/6=010/054, 206b/8=010/055,
 207b/3=010/061, 208a/1=010/066, 208a/6=010/068,
 209a/9=010/078, 209b/8=010/083, 211b/1=010/099,
 211b/5=010/101, 213b/1=011/006, 215a/8=011/020,
 220a/1=011/061, 222a/9=011/085, 225b/2=011/116,
 226a/4=011/123, 228b/2=012/021, 232b/5=012/055,
 232b/6=012/056, 234b/7=012/073, 238a/3=012/101,
 238b/1=012/105, 238b/9=012/109, 0a/6=24013/004,
 241b/7=013/015, 241b/8=013/016, 242a/9=013/017,
 242b/2=013/018, 243a/8=013/025, 244b/3=013/033,
 246b/3=014/002, 247a/9=014/008, 247b/6=014/010,
 249b/6=014/026, 251a/2=014/038, 251b/8=014/048,
 254a/8=015/039, 258b/1=016/013, 258b/5=016/015,
 260b/8=016/036, 262a/2=016/049, 262a/6=016/052,
 264b/1=016/073, 264b/9=016/077, 271a/3=017/004,
 274a/7=017/037, 275b/9=017/055, 278a/3=017/076,
 279a/8=017/090, 279b/7=017/095, 280b/5=017/102,
 280b/7=017/103, 282a/9=018/007, 282b/9=018/014,
 284b/6=018/026, 286b/9=018/045, 287b/6=018/051,
 291a/1=018/084, 291b/4=018/094, 298a/9=019/065,
 300a/3=019/093, 301a/4=020/006, 310b/7=021/004,
 311b/9=021/019, 312a/2=021/021, 312b/8=021/031,
 314b/7=021/056, 321a/6=022/018, 323b/8=022/041,

324a/7=022/046, 326a/2=022/064, 326a/3=022/065,
 326a/4=022/065, 326a/3=022/065, 326b/2=022/070,
 328b/9=023/018, 332b/9=023/079, 334b/8=023/112,
 340a/1=024/035, 341a/2=024/041, 341a/4=024/042,
 342b/3=024/055, 342b/8=024/057, 344b/2=024/064,
 344b/6=025/002, 345a/9=025/006, 350a/2=025/063,
 351b/6=026/007, 352b/2=026/024, 357b/3=026/152,
 358b/7=026/183, 362b/4=027/025, 364b/2=027/048,
 365b/8=027/064, 365b/9=027/065, 366a/5=027/069,
 366b/2=027/075, 367a/1=0270/82, 367a/9=027/087,
 368a/5=028/04, 368b/3=028/005, 368b/4=028/006,
 370a/3=028/019, 372a/7=028/039, 376a/9=028/077,
 377a/6=028/083, 380a/6=029/020, 380a/9=029/022,
 382a/4=029/036, 382b/1=029/039, 384a/2=029/052,
 385b/2=030/003, 386a/6=030/009, 387a/2=030/018,
 387a/9=030/022, 387b/7=030/025, 387b/9=030/026,
 388a/2=030/027, 389b/6=030/042, 392b/4=031/010,
 393b/1=031/016, 393b/5=031/018, 393b/8=031/020,
 394b/2=031/026, 394b/2=031/027, 396a/6=032/005,
 396b/4=032/010, 398a/7=032/027, 408a/4=033/072,
 408b/3=034/001, 408b/4=034/02, 409a/1=034/003,
 409b/4=034/009, 411a/8=034/022, 411b/3=034/024,
 415a/1=035/001, 415a/7=035/003, 418b/9=035/038,
 419a/2=035/039, 419a/5=035/040, 419b/3=035/043,
 419b/7=035/044, 425b/3=037/005, 432b/8=038/010,
 434a/4=038/026, 434b/1=038/028, 436b/2=038/066,
 440a/5=039/021, 442b/4=039/044, 442b/7=039/046,
 442b/9=039/047, 444b/1=039/063, 444b/9=039/068,
 448a/7=040/021, 449a/1=040/026, 449a/8=040/029,
 452a/5=040/057, 453b/9=040/075, 454b/2=040/082,
 456a/1=041/011, 456a/9=041/015, 461a/2=042/004,
 461a/5=042/005, 461b/6=042/011, 461b/9=042/012,
 464a/3=042/027, 464a/6=042/029, 464b/1=042/031,
 465a/7=042/042, 466a/4=042/049, 466b/4=042/053,
 471a/3=043/060, 472b/1=043/082, 472b/4=043/084,
 472b/5=043/085, 473a/6=044/007, 475b/5=045/003,
 476b/5=045/013, 478a/4=045/027, 479a/2=045/036,
 479a/3=045/037, 479b/3=046/004, 481b/6=046/020,
 483a/5=046/32, 484b/8=047/010, 486a/8=047/022,
 488a/6=048/004, 488b/5=048/007, 489b/1=048/014,
 494b/3=049/016, 494b/6=049/018, 498a/8=051/020,

498b/1=051/023, 504a/8=053/031, 504b/3=053/032,
 509a/3=055/029, 509a/7=055/033, 514a/3=057/001,
 514a/4=057/002, 514b/2=057/004, 514b/5=057/005,
 515a/5=057/010, 517a/4=057/021, 517a/7=057/022,
 519b/6=058/007, 522a/5=059/001, 525b/2=059/024,
 528b/1=061/001, 530a/4=062/001, 531a/7=062/010,
 532b/1=063/007, 533a/3=064/001 533b=064/004,
 537a/5=065/012, 514a/8=067/024, 547a/6=070/014,
 549b/4=071/017, 550b/4=071/026, 551a/7=072/010,
 551b/1=072/012, 554a/5=073/020, 562b/4=078/037,
 570a/2=085/009, 571a/2=086/012, 572b/1=088/020,
 574b/4=091/006

“yirmi” 109a/5=005/031

“yiri” 136b/1=006/101

“yirler” 168b/1=007/185

دَابَّةُ الْأَرْضِ

“yığaç kurtı” 410a/8=034/014

أَرْضًا

“bir yir⁹¹” 227a/6=012/009

“ol yirmi⁹²” 402a/4=033/027

أَرْضُكُمْ

“yiriñiz” 159a/8=007/110, 304a/7=020/063,

353a/2=026/035

أَرْضُنَا

“yirimiz” 248a/6=014/013,

“yirimüz” 303b/8=020/057, 374a/3=028/057

أَرْضَهُمْ

“yirlerni” 402a/4=033/027

أَرْضِي

“yirim” 384a/7=029/056

26. أُرْك.

a. Gekin odasındaki divan, sandalye koltuk, yatak,
 sedir v.b. gibi üzerine
 oturulabilen her çeşit eşya.

الْأَرَائِكُ

“tahtlar” 285b/3=018/031, 423b/6=036/056,

558b/4=076/013, 568a/4=083/023

27. أُزْر.

a. Kuvvet, güç

أُزْرِي

“kuvvetimni” 302a/7=020/031

⁹¹ Arazi

⁹² Ülke, memleket

فَازَرَهُ b. Takviye etmek, güçlendirmek.
 “yārī birdi anga” 491b/9=048/029

28. أَزَزَ

تَوَزُّهُمُ a. heyecanlandırmak, sıkıştırmak, kışkırtmak
 “kārārsız kılur anlarını” 299b/5=019/083
 أَزَّا “kārārsız kılmak” 299b/5=019/083

29. أَزَفَ

أَزَفَتْ a. Yaklaşmak.
 “yawuḫ boldı” 505a/7=053/057
 الْأَزِفَةُ b. Kıyamet günü.
 “kīyāmet künü” 448a/2=040/018, 505a/7=053/057

30. اِسْتَبْرَقَ

اِسْتَبْرَقِ a. Kalın, ipek, astar.
 “kalın barçın” 285b/3=018/031, 475a/7=044/053,
 510a/2=055/054, 559a/4=076/021

31. اَسَرَ

اَسْرَهُمُ a. Bir bağ ile bağlamak.
 “bağışlarını” 559b/2=076/028
 تَاسِرُونَ b. Esir almak.
 “esir kılur siz” 402a/3=033/026
 اَسِيرًا c. Esir.
 اَسْرَى “esir” 558a/9=076/008
 اَسَارَى “bulunlar” 179a/7=008/067
 اَسَارَى “esirler” 179b/4=008/070
 اَسَارَى “esirler” 12b/1=002/085

33. اَسْطُورَ

اَسَاطِيرُ a. Batıl, hurafe, asılsız düzme
 “bāṭıl sözleri” 126a/9=006/025, 567b/8=083/013
 “burunḫularnıñ sözleri” 174b/3=008/031,
 “burunḫularnıñ bitinmişleri” 259a/7=016/024,

“burunkuların bitigleri” 333a/5=023/083,
 366a/5=027/068, 345a/7=025/005, 542b/1=068/015
 “burunkuların tañ sözleri” 481a/9=046/017

34. أَسَفْ

- a. üzün, kızma.
 أَسَفًا “katiğ kağgu” 282a/8=018/006
 b. Üzünlü, mahzun.
 أَسَفًا “katiğ kağguluğ” 163b/2=007/150
 “katiğ öfkeliğ” 306a/5=020/086
 c. Kızdırmak
 آسَفُون “öfkege ketürdiler bizni” 470b/6=043/055

35. أَسِنْ

- a. Suyun kokusu değışmiş, bozulmuş.
 أَسِنْ “aynağan” 485a/9=047/015

36. أَسَوْ

- a. Uyma, örnek edinme.
 أَسَوَّة “körklüg” 526a/7=060/004, 526b/6=060/006

37. أَسَى

- a. Üzülmek
 أَسَى “kağgurur men” 157b/8=007/093
 تَأْسَ “kağgurgıl” 108b/4=005/026, 115b/1=005/068
 تَأَسَوْ “kağgurursngız” 517a/9=057/023

38. أَشَرْ

- a. Taşkınlık eden, şımarık.
 أَشَرْ “haddın keçe” 506b/7=054/025
 الْأَشَرْ “haddın keçe” 506b/7=054/026

حرف الهمزة

39. أَصَدَّ

a. Kapatılmış, örümüş.

مُؤَصَّدَة

“örtüglüg” 574a/9=090/020, 580b/5=104/008

40. إِصْرَ

a. Bağ, kelepçe, kayd demektir. Sonradan ahd ve akd manasında da kullanılmıştır. Meşakketli teklifler de bu kelimeyle tesmiye edilmiştir.

إِصْرًا

“ağır yükni” 46b/7=002/286

إِصْرَهُمْ

“ağır yüklerini” 164b/8=007/157

إِصْرِي

“ahdimni” 58a/6=003/081

41. أَصَلَ

a. Asıl, esas, taban, alt, dip, kök.

أَصْلَ

“tübi” 428a/2=037/064

أَصْلُهَا

“anın köki” 249b/3=014/024

أَصُولُهَا

“öre turgan kökleri” 523a/1=059/005

b. Akşam, ikindiden sonra akşama kadarki vakit.

أَصِيلًا

“kiçe” 345a/8=025/005, 404a/8=033/042,

488b/8=048/009

“āhir” 559a/8=076/025

الْأَصَالِ

“kiçeler” 170b/5=007/205, 241b/7=013/015,

340a/8=024/036

42. أَفَفَ

a. Canım sıkılıyor istiskal ediyorum, üff manasında.

أَفِفَ

“öf tip” 273a/3=017/023

“ah” 315a/9=021/067

“öf” 481a/6=046/017

43. أَفَقَ

a. Ufuk.

الْأَفْقِي

“ufuk” 503a/4=053/007

“açuk kök” 566a/8=081/023

الْأَفَاقِي

“kök kırıklarında” 460b/1=041/053

44. أَفَكَ

a. Çevirmek, vazgeçirmek.

أَفَكَ

“ewrülđi” 497b/7=051/009

لَنَافِكَنَا

“munuñ üçün kim ewürsengiz bizni”

482a/1=046/022

تُؤَفِّكُونُ

“ewrülür siz” 135b/5=006/095, 204b/7=010/034,
415a/8=035/003, 452b/6=040/062

يُؤَفِّكُ

“ewrülür” 452b/7=040/063, 497b/7=051/009

يُؤَفِّكُونُ

“ewrülürler” 116b/1=005/075, 185a/8=009/030,
472b/9=043/087, 532a/4=063/004

“yalğanga nisbet kılurlar” 384b/6=029/061

“sarf kılınurlar ya‘nī ewrülür irdiler”

391a/6=030/055

b. İftira etmek, yalan söylemek.

يَأْفِكُونُ

“ewrerler” 159b/7=007/117

“çatarlar” 353/2=026/045

إَفَكَ

“yalğan” 336b/5=024/012, 345a/5=025/004,
413b/5=034/043, 480b/1=046/011

بِالْأَفَكِ

“yalğan birle” 336b/1=024/011

إِفْكَأَ

“yalğannı” 379b/8=029/017

“yalğan” 428b/7=037/086

أَفَاكَ

“yalğan sözlegen” 360a/5=026/222, 476a/5=045/007

c. Lut (A. S.) kavminin köyleri olup, alt-üst olmuş,
tersine dönmüş anlamlarına gelmektedir.

الْمُؤْتَفِكَةُ

“ewrügen” 505a/5=053/053

الْمُؤْتَفِكَاتُ

“Lūt kavmı” 101a/2=009/070

“konumları” 545a/1=069/009

45. أَفَلَ

a. Batmak, kaybolmak.

أَفَلَ

“battı” 132b/8=006/076, 132b/9=006/077

أَفَلْتُ

“battı” 133a/2=006/078

الْأَفْلَيْنِ

“batğanlarını” 132b/8=006/076

46. أَفَتَّ

a. Vaktini tayin etmek, vakitlendirmek.

أَفَتَّتْ

“vahtları belgölüg kılandı” 560a/5=077/011

47. أَكَلْ

a. Yemek, ketmek.

أَكَلْ

“Yidi” 104a/5=005/003

أَكَلَهُ

“yise anı” 227b/5=012/014

“yidi anı” 228a/1=012/017

فَأَكَلَا

“yidiler ikegü” 309a/1=020/121

لَاكُلُوا

“yigeyler irdi” 115a/2=005/066

تَأْكُلْ

“yesün” 155a/4=007/073, 220a/8=011/064

“yiyür” 230a/8=012/036, 231a/5=012/041,
398a/8=032/027, 410a/8=034/014, 485a/4=047/012

تَأْكُلُهُ

“yiyür anı” 72a/2=003/183

تَأْكُلُوا

“yiyür siz” 138b/1=006/119

“yiñ” 138b/6=006/121

“munuñ üçün kim yiseñiz” 258b/2=016/014

“yiseñiz” 343b/4=024/061, 343b/9=024/061

“yiñ⁹³” 27b/3=002/188, 27b/3=002/188,

75a/5=004/002, 80b/7=004/029

“yiñ⁹⁴” 64b/2=003/130

تَأْكُلُوهَا

“yiñ anı” 75b/7=004/006

تَأْكُلُونْ

“yiyür siz” 53b/7=003/049, 232a/2=012/047,
257b/7=016/005, 329a/2=023/019, 329a/6=023/021,
330a/6=023/033, 416b/1=035/012, 429a/1=037/091,
454a/9=040/079, 472a/2=043/073, 498b/5=051/027,
573a/8=089/019“yiyür siz⁹⁵” 573a/8=089/019

تَأْكُلْ

“yise miz” 122a/2=005/113

يَأْكُلْ

“yiyür” 203a/9=010/024, 330a/6=023/033,

345b/1=025/007, 345b/3=025/008

“yisün⁹⁶” 75b/9=004/006⁹³ (haksızca) almak⁹⁴ Almak⁹⁵ (haksızca) almak

	“yise uyasının etin ⁹⁷ ” 494a/1=049/012
يَا كُلهُ	“yise anı” 227b/4=012/013
	“yiyür anı” 546a/4=069/037
يَا كُلهُ	“yiyür anlarını” 231b/1=012/043, 231b/7=012/046
يَا كُلهُ	“irdiler yiyürler” 116a/8=005/075
يَا كُلهُ	“yiyürler” 232a/2=012/048
يَا كُلهُ	“yisünler” 252b/1=015/003
	“yiyürler” 422a/6=036/035
يَا كُلهُ	“yiyürler” 24b/9=002/174, 76b/1=004/010, 311a/5=021/008, 346b/4=025/020, 422a/5=036/033, 424b/5=036/072, 485a/4=047/012
	“yiyürler ⁹⁸ ” 43b/9=002/275
	“yiyürler ⁹⁹ ” 76b/2=004/010, 185b/7=009/034
كَلَا	“yiñ” 6a/5=002/035, 147b/6=007/019
كُلهُ	“yiñ” 8a/9=002/057, 8b/3=002/058, 9a/1=002/060, 24a/4=002/168, 24b/3=002/172, 27a/7=002/187, 104b/4=005/004, 117b/8=005/088, 138a/8=006/118, 141b/7=006/141, 142a/1=006/142, 149a/9=007/031, 165b/2=007/160, 165b/5=007/161, 269a/1=016/114, 303b/4=020/054, 305b/7=020/081, 322/7=022/028, 323a/6=022/036, 331a/6=023/051, 410b/3=034/015, 501a/3=052/019, 540b/3=067/015, 545b/4=069/024, 561b/3=077/043, 561a/5=077/046
فَكُلهُ	“yiñ anı ¹⁰⁰ ” 75b/2=004/004
كُلهُ	“yigil” 263b/7=016/069
	“yiñ” 295a/8=019/026
اَكَلَا	“yimek ¹⁰¹ ” 573a/9=089/019
اَكُلهُ	“yimekleri ¹⁰² ” 114a/8=005/062, 114b/1=005/063
	“yimekleri ¹⁰³ ” 100b/4=004/161

⁹⁶ Almak

⁹⁷ Gıybet, insan etini yemekle temsil edilmiştir.

⁹⁸ Almak

⁹⁹ (haksızca) almak

¹⁰⁰ Almak

¹⁰¹ Haksızca alma

¹⁰² Almak

¹⁰³ Haksızca alma

- b. Yiyen.
 لَاكِلُونَ “yigenler” 428a/4=037/066, 512b/1=056/052
 لِّلَاكِلِينَ “yigenlere” 329a/4=023/020
 c. Çokça alan, çok yiyen.
 أَكَالُونَ “yigenler” 111a/2=005/042
 d. Yenilen, yenik, yiyecek.
 كَعَصْفٍ مَّاكُولٍ “yinmiş ekin yapurğakı menizlig” 581a/3=105/005
 e. Yemiş, yenilen nesne.
 أَكْلٍ “meyvelig erek yıgaçlıg” 410b/5=034/016
 الْأَكْلِ “meyve” 240a/9=13/004
 أَكْلُهُ “meyvesi” 141b/7=006/141
 أَكْلَهَا “meyvesini” 42a/6=002/265
 “meyvesi” 285b/7=018/033, 244b/9=013/035

48. أَلَتْ

- a. Eksiltmek, değerini düşürmek.
 أَلَّتَاهُمْ “ekisdük anlarğa” 501a/6=052/021

49. أَلَفَ

- a. toplamak, bir araya getirmek.
 أَلَفَ “yarşuk kemişti” 61a/1=003/103
 “yaraşturdı” 178b/5=008/063
 “yaraşturğay” 178b/6=008/063
 b. Aralarını te’lif etmek, biraraya getirmek, birbirine katmak.
 يَأْلَفُ “cem‘ kılur” 341a/5=024/043
 c. telif etmek, ihsan ve ikramda bulunmak.
 الْمُؤَلَّفَةِ “yaraştırulmuş” 189b/1=009/060
 d. Ünsiyet ettirmek, alıştırmak, sevdirmek.
 لَا يَلَافُ “öğretmek için” 581a/5=106/001
 إِيْلَافِهِمْ “öğrenmekleri” 581a/5=106/002
 e. Bin rakamı.
 أَلْفٍ “mîñ” 14a/4=002/096, 172a/2=008/009,
 179a/5=008/066, 324b/1=022/047, 379b/2=029/014,
 396a/7=032/005, 577b/3=097/003

	“yüz miñ” 431/1=037/0147
	“elig miñ” 546b/7=070/004
أَلْفَا	“miñni” 179a/2=008/065
أَلْفَيْنِ	“iki miñ” 179a/6=008/066
أَلُوفْ	“miñler” 37a/5=002/243

50. أَلْ

	a. ahd yahut karabet (yakınlık)
أَلَا	“antni” 182a/3=009/008, 182a/7=009/010

51. أَلَمْ

	a. Acı çekmek, acı duymak, şiddetli aç ı çektiren, aç ı veren.
تَأْلُمُونَ	“iglenür erseniz” 93a/5=004/104
	“iglenür siz” 93a/5=004/104
يَأْلُمُونَ	“iglenürler” 93a/5=004/104
	b. Şiddetli aç ı çektiren, çok elem veren.
أَلِيمْ	“kın iglig” 3a/1=002/010, 15a/8=002/104, 25a/2=002/174, 25b/8=002/178, 57b/2=003/077, 59b/2=003/091, 71a/3=003/177, 72b/9=003/188, 110a/5=005/036, 116a/6=005/073, 119a/1=005/094, 132a/2=006/070, 155a/5=007/073, 181a/6=009/003, 186a/1=009/034, 189b/7=009/061, 192b/2=009/079, 194a/2=009/090, 200b/5=010/004, 216a/2=011/026, 218b/4=011/048, 229a/5=012/025, 249a/9=014/022, 263a/7=016/063, 268a/1=016/104, 269a/9=016/117, 322a/2=022/025, 337a/8=024/019, 344b/2=024/063, 380b/3=029/023, 392b/1=031/007, 409a/6=034/005, 421a/6=036/018, 459a/8=041/043, 463a/8=042/021, 465a/8=042/042, 471b/2=043/065, 473b/4=044/011, 476a/6=045/008, 476b/2=045/011, 482a/6=046/024, 483a/4=046/031, 519b/1=058/004, 524b/4=059/015, 529b/2=061/010, 533b/4=064/005, 541b/5=067/028, 548b/3=071/001, 569b/3=084/024 “iglig ‘azāb” 50aa/1=003/021, 174b/6=008/032 “katıg iglig” 224a/6=011/102,

- الاليم “iglig kınrı” 210a/8=010/088, 211a/7=010/097,
359b/2=026/201, 427a/5=037/038
“iglig kın” 254b/9=015/050, 499a/4=051/037
- أليما “kın iglig” 78b/3=004/018, 100b/1=004/161,
97b/4=004/138, 102b/3=004/173, 186b/7=009/039,
192a/1=009/074, 271b/7=017/010, 348a/2=025/037,
399b/8=033/008, 490a/1=048/016, 490a/1=048/017,
491a/5=048/025, 553b/2=073/013, 559b/6=076/031

52. إله

a. Ma’bud edinilen herşeye Tanrı denir.

- إله “ıdısi” 19a/7=002/133
“ıdı” 23a/8=002/163, 23a/8=002/163,
49a/8=003/018, 55b/2=003/062, 89b/8=004/087
“tapungu” 39b/4=002/255, 102a/5=004/171,
116a/4=005/073, 128b/9=006/046, 136b/3=006/102,
136b/9=006/106, 153b/3=007/059, 154a/4=007/065,
155a/2=007/073, 156a/9=007/085, 165a/3=007/158,
185b/2=009/031, 199b/4=009/129, 210b/3=010/090,
214b/2=011/014, 218b/7=011/050, 219b/9=011/061,
222a/6=011/084, 244a/1=013/030, 252a/4=014/052,
257b/4=016/002, 259a/3=016/022, 262a/5=016/051,
293a/1=018/110, 301a/6=020/008, 301b/4=020/014,
307b/1=020/098, 312a/9=021/025, 312b/4=021/029,
317a/4=021/087, 318b/5=021/108, 323a/1=022/034,
329a/8=023/023, 330a/3=023/032, 333b/3=023/091,
333b/4=023/091, 335a/3=023/116, 362b/5=027/026,
365a/8=027/060, 365b/2=027/061, 356b/4=027/062,
365b/6=027/063, 365b/8=027/064, 372a/4=028/038,
375a/9=028/070, 375b/3=028/071, 375b/5=028/072,
377b/7=028/088, 415a/8=035/003, 427a/2=037/035,
346b/1=038/065, 438b/4=39/06, 446b/1=040/003,
452b/6=040/062, 453a/2=040/065, 455b/1=041/006,
472b/4=043/084, 472b/4=043/084, 473b/1=044/008,
486a/2=047/019, 502a/9=052/043, 525a/6=059/022,
525a/8=059/023, 534b/1=064/013, 553a/7=073/009,
“tanrı” 47a/2=003/002, 47b/4=003/006,
49a/7=003/018, 116a/4=005/073, 125b/6=006/019
“tapungusu” 306b/3=020/088

- “erkligi” 583a/4=114/003
- إِلَهَاءُ “idi” 19a/8=002/133
- “tapungu” 161b/8=007/138, 162a/1=007/140, 185b/1=009/031, 257a/1=015/096, 272b/9=017/022, 274b/1=017/039, 283a/1=018/014, 335a/4=023/117, 350a/8=025/068, 352b/6=026/029, 359b/8=026/213, 377b/7=028/088, 432b/2=038/005, 496a/9=050/026, 499b/7=051/051
- إِلَهُكُمْ “idiniz” 23a/7=002/163, 425b/3=037/004
- “tapungunuz” 259a/3=016/022, 307a/9=020/098,
- “tapungunuz” 293a/1=018/110, 306b/3=020/088, 318b/5=021/108, 322b/9=022/034, 383a/9=029/046, 455b/1=041/006
- إِلَهُنَا “tapungumuz” 383a/9=029/046
- إِلَهُهُ “tapungusi” 025/043, 477b/5=045/023
- إِلَهُيْنِ “iki tanrı” 122b/1=005/116,
- “iki tapungu” 262a/5=016/051
- إِلَهُهُ “ma‘üdlar” 125b/5=006/019
- “tapungu nirseler” 132b/4=006/074
- “tapungu” 161b/8=007/138, 274b/5=017/042
- “tapungular” 283a/2=018/015, 299b/3=019/081, 312a/2=021/021, 312a/2=021/022, 312a/5=021/024, 313a/7=021/043, 318a/3=021/099, 345a/2=025/003, 421b/3=036/023, 424b/7=036/074, 428b/7=037/086, 470a/2=043/045, 482b/5=046/028
- الِإِلَهُهُ “tapungularni” 432b/2=038/005
- آلِهَتِكُمْ “tapungularingizni” 313a/6=021/036, 315b/2=021/068, 549b/8=071/023
- “tapungularingiz” 432b/4=038/006
- آلِهَتِنَا “tapungularımız” 219a/4=011/053, 219a/5=011/054, 315a/1=021/059, 315a/4=021/062, 348a/8=025/042, 427a/3=037/036, 470b/9=043/058, 482a/2=046/022
- آلِهَتِهِمْ “anlarnın tapunguları” 224a/3=011/101
- “butları” 429a/1=037/091

b. Alla teâla “Zât-I Vâcibü'l-vücut ve Ma'bud-u Bi'l-Hakk'ın ismidir. Bu isim Cenab-I Hakkın bün esmâ-I hüsnasını (güzel isimlerini) içine almaktadır.

Öyle ki Allah denilince, O'nun zatı ve bün esmâsı akla gelir.

الله

“tanrı”

	2b/5=002/007,	3a/1=002/010,
3a/8=002/015,	3b/4=002/017,	3b/7=002/019,
4a/2=002/020,	4b/7=002/026,	5a/4=002/027,
10b/2=002/070,	10b/6=002/072,	10b/8=002/073,
110a/3=002/074,	11a/8=002/076,	11b/6=002/080,
12b/5=002/085,	13a/2=002/088,	13a/7=002/090,
13a/7=002/090,	13a/8=002/091,	14a/2=002/095,
14a/5=002/096,	15b/1=002/105,	15b/1=002/105,
16a/1=002/109,	16b/2=002/113,	16b/9=002/116,
17a/1=002/118,	20a/1=002/137,	20a/7=002/140,
20a/8=002/140,	20b/9=002/143,	21a/1=002/143,
21a/6=002/144,	21b/6=002/148,	21b/8=002/149,
23a/2=002/159,	23b/2=002/164,	24a/3=002/167,
24a/8=002/170,	24b/8=002/174,	25a/1=002/174,
26b/7=002/185,	27a/7=002/187,	27b/1=002/187,
29a/7=002/197,	30a/1=002/202,	30a/7=002/205,
30b/1=002/207,	30b/6=002/210,	31a/2=002/212,
31a/7=002/213,	31a/8=002/213,	31b/8=002/216,
32a/8=002/218,	32b/2=002/219,	32b/5=002/220,
32b/6=002/220,	33a/1=002/221,	33a/6=002/222,
33b/2=002/224,	33b/2=002/225,	33b/3=002/225,
33b/8=002/228,	34a/2=002/228,	35a/2=002/232,
35a/3=002/234,	36a/1=002/235,	37a/1=002/240,
37a/3=002/242,	37a/5=002/243,	37b/1=002/245,
37b/3=002/246,	37b/8=002/247,	38a/2=002/247,
38a/8=002/249,	38b/9=002/251,	39a/5=002/253,
39b/1=002/253,	39b/1=002/253,	39b/4=002/255,
40a/6=002/256,	40a/6=002/257,	40b/2=002/258,
40b/4=002/258,	40b/8=002/259,	40b/8=002/259,
41b/1=002/261,	41b/3=002/261,	41b/7=002/263,
42a/1=002/264,	42a/7=002/265,	42b/3=002/266,
42b/8=002/268,	42b/9=002/268,	43a/7=002/271,
44a/3=002/275,	44a/6=002/276,	44a/7=002/276,
45a/4=002/282,	45a/5=002/282,	45b/4=002/282,
46a/4=002/283,	46a/7=002/284,	46a/8=002/284,
46b/4=002/286,	47a/2=003/002,	47b/2=003/004,
47b/9=003/007,	48a/9=003/011,	48a/9=003/011,
48b/3=003/013,	48b/4=003/014,	49a/3=003/015,

49a/7=003/018,	49b/7=003/020,	50b/9=003/028,
51a/1=003/029,	51a/2=003/029,	51a/6=003/030,
51a/7=003/031,	51a/8=003/031,	51b/3=003/034,
51b/7=003/036,	52b/2=003/040,	53a/9=003/047,
54b/1=003/054,	54b/1=003/054,	54b/2=003/055,
55a/2=003/057,	55b/2=003/062,	56a/3=003/066,
56a/7=003/068,	57a1=003/073,	57a/1=003/074,
57b/1=003/077,	57b/6=003/079,	58a/3=003/081,
58b/9=003/086,	59a/1=003/086,	95b/9=003/095,
60a/8=003/098,	60a/9=003/099,	60b/8=003/103,
61b/5=003/108,	62b/4=003/115,	63a/1=003/117,
63b/4=003/121,	63b/6=003/122,	63b/7=003/123,
64a/4=003/126,	65b/1=003/129,	64b/9=003/134,
65a73=003/135,	65b/3=003/140,	65b/4=003/140,
65b/4=003/141,	65b/6=003/142,	66a/3=003/144,
66a/8=003/146,	66b/3=003/148,	66b/3=003/148,
66b/6=003/150,	66b/9=003/152,	67a/5=003/152,
67a/9=003/153,	67b/8=003/154,	67b/9=003/154,
68a/3=003/155,	68a/7=003/156,	68a/8=003/156,
68b/7=003/160,	69a/4=003/163,	69a/5=003/164,
69b/5=003/167,	70a/4=003/170,	70b/3=003/173,
70b/5=003/174,	70b/9=003/176,	71a/6=003/179,
71a/7=003/179,	71a/8=003/179,	71b/2=003/180,
71b/5=003/180,	71a/5=003/181,	72b/4=003/187,
73a/1=003/189,	73b/9=003/195,	75a/4=004/005,
76b/3=004/011,	77b/4=004/012,	78a/3=004/015,
78a/6=004/017,	78a/8=004/017,	78b/7=004/019,
80a/4=004/025,	80b/1=004/025,	80a/1=004/026,
80a/3=004/026,	80b/3=004/027,	80b/5=004/028,
81a/5=004/032,	81b/2=004/034,	81b/4=004/034,
82a/1=004/035,	82a/8=004/037,	82b/5=004/039,
82b/5=004/039,	83a/1=004/045,	83a/7=004/046,
84a/5=004/049,	84b/1=004/052,	84b/2=004/052,
84b/4=004/054,	85b/5=004/061,	85b/9=004/063,
86b/3=004/069,	86b/8=004/072,	88b/3=004/081,
89a/2=004/084,	89a/3=004/084,	89a/5=004/085,
89a/8=004/087,	89b/2=004/088,	89b/3=004/088,
89b/3=004/088,	90a/3=004/090,	90a/4=004/090,
90b/8=004/092,	91a/1=004/093,	91a/5=004/094,
91a/9=004/095,	91b/1=004/095,	91b/2=004/095,
91b/4=004/096,	92a/1=004/099,	92a/2=004/099,

92a/4=004/100, 93a/6=004/104, 93a/8=004/105,
 93b/4=004/108, 94a/1=004/111, 94a/6=004/113,
 94b/8=004/118, 95b/5=004/125, 95b/7=004/126,
 96a/3=004/127, 96b/2=004/130, 96b/2=004/130,
 96b/6=004/131, 96b/9=004/133, 97a/2=004/134,
 97a/6=004/135, 97b/3=004/137, 98a/5=004/141,
 98a/6=004/141, 98b/1=004/143, 98b/8=004/146,
 98b/9=004/147, 99a/1=004/147, 99a/1=004/148,
 99a/2=004/148, 99b/1=004/152, 100a/2=004/155,
 100a/8=004/158, 100a/8=004/158, 101a/6=004/164,
 101a/8=004/165, 101b/1=004/166, 101b/4=004/168,
 101b/9=004/170, 102a/6=004/171, 102b/8=004/176,
 103a/4=004/176, 103a/4=004/176, 104b/6=005/004,
 105b/2=005/006, 106a/1=005/009, 106a/7=005/012,
 106a/8=005/012, 106b/8=005/014, 107a/2=005/016,
 107a/9=005/017, 107b/7=005/019, 108a/2=005/021,
 108a/7=005/023, 108b/8=005/027, 109a/4=005/031,
 110a/8=005/038, 110b/1=005/040, 110b/8=005/041,
 110b/9=005/041, 111b/3=005/044, 111b/7=005/045,
 112a/3=005/047, 112a/3=005/047, 112a/7=005/048,
 112a/9=005/048, 112b/2=005/049, 112b/3=005/049,
 112b/4=005/049, 113a/2=005/052, 111b/7=005/054,
 111b/7=005/054, 113b/2=005/055, 114a/3=005/060,
 114a/7=005/061, 114b/7=005/064, 114b/8=005/064,
 115a/5=005/067, 115b/7=005/071, 115b/8=005/071,
 116a/2=005/072, 116a/7=005/074, 116b/2=005/076,
 117a/1=005/080, 117b/3=005/085, 117b/7=005/087,
 117b/8=005/088, 117b/9=005/088, 118a/6=005/089,
 118a/1=005/089, 118b/7=005/093, 118b/8=005/094,
 119a/6=005/095, 119a/7=005/095, 119a/8=005/095,
 119b/1=005/097, 119b/5=005/099, 120a/2=005/101,
 101a/6=005/109, 121a/7=005/110, 122a/7=005/115,
 122a/9=005/116, 122b/9=005/119, 123a/2=005/119,
 123b/5=006/003, 125a/8=006/017, 125b/3=006/019,
 127b/5=006/035, 127b/7=006/036, 128a/4=006/039,
 128b/9=006/046, 129b/7=006/053, 130b/1=006/058,
 131a/5=006/064, 132a/5=006/071, 134a/9=006/090,
 134b/3=006/091, 134b/7=006/091, 135a/2=006/093,
 135b/4=006/095, 136b/3=006/102, 137a/1=006/107,
 137b/4=006/111, 139a/7=006/124, 139a/9=006/125,
 139b/3=006/125, 140a/1=006/128, 141a/3=006/137,

141b/2=006/140, 142a/1=006/142, 142a/8=006/144,
 143a/3=006/148, 143b/7=006/151, 149a/1=007/028,
 151a/7=007/043, 152a/4=007/049, 152a/6=007/050,
 152b/7=007/054, 153a/1=007/054, 154b/7=007/071,
 157a/2=007/087, 157a/7=007/089, 157a/9=007/089,
 158b/5=007/101, 166a/4=007/164, 167b/7=007/178,
 168b/2=007/185, 168b/3=007/186, 169a/1=007/188,
 169a/8=007/190, 169b/8=007/196, 171a/5=008/002,
 171b/6=008/007, 171b/8=008/007, 172a/3=008/010,
 173b/1=008/023, 174a/7=008/029, 174b/1=008/030,
 174b/1=008/030, 174b/6=008/033, 174b/7=008/033,
 174b/8=008/034, 175a/7=008/037, 175b/5=008/041,
 176a/1=008/042, 176a/6=008/043, 176b/2=008/044,
 176b/9=008/047, 177a/4=008/048, 177b/3=008/052,
 178a/9=008/060, 178b/4=008/062, 178b/8=008/064,
 179a/3=008/066, 179a/6=008/066, 179a/8=008/067,
 179a/8=008/067, 179b/4=008/070, 179b/5=008/070,
 179b/7=008/071, 180a/5=008/072, 182b/5=009/013,
 182b/7=009/014, 182b/7=009/015, 182b/9=009/015,
 183a/2=009/016, 183a/3=009/016, 183b/4=009/019,
 184a/7=009/024, 184a/7=009/024, 184a/8=009/025,
 184b/2=009/026, 184b/5=009/027, 184b/6=009/027,
 284b/9=009/028, 185a/2=009/029, 185a/8=009/030,
 185b/3=009/032, 186b/1=009/037, 186b/2=009/037,
 186b/2=009/037, 186b/8=009/039, 187a/2=009/040,
 187a/2=009/040, 187a/4=009/040, 187b/1=009/042,
 187b/1=009/043, 187b/4=009/044, 187b/8=009/046,
 188a/2=009/047, 188a/9=009/051, 188b/3=009/052,
 188b/9=009/055, 189a/7=009/059, 189a/7=009/059,
 189a/8=009/059, 189b/3=009/060, 189b/7=009/062,
 189b/7=009/062, 190b/2=009/068, 190b/4=009/068,
 191a/3=009/070, 191a/8=009/071, 191a/9=009/072,
 191b/8=009/074, 192a/1=009/074, 192b/2=009/079,
 192b/5=009/080, 193a/2=009/083, 193a/8=009/085,
 193b/7=009/089, 194a/5=009/091, 194b/1=009/093,
 194b/3=009/094, 194b/3=009/094, 195a/2=009/097,
 195a/2=009/097, 195a/5=009/098, 195a/8=009/099,
 195b/1=009/100, 195b/8=009/102, 197b/5=009/115,
 197b/9=009/117, 198b/6=009/121, 199b/1=009/127,
 199b/4=009/129, 200a/6=010/003, 200b/1=010/003,
 200b/8=010/005, 200b/9=010/006, 201a/8=010/011,

202a/3=010/016, 202b/7=010/021, 203b/4=010/025,
 204b/2=010/031, 204b/3=010/032, 204b/6=010/034,
 204b/8=010/035, 206a/3=010/046, 206a/7=010/049,
 207a/4=010/059, 208a/5=010/068, 209b/5=010/082,
 212a/7=010/107, 212b/3=010/109, 214a/7=011/012,
 216b/5=011/031, 216b/5=011/031, 216b/9=011/033,
 217a/1=011/034, 228a/4=012/18, 228a/7=012/019,
 230b/8=012/039, 231a/1=012/040, 233b/2=012/064,
 233b/9=012/066, 235a/8=012/077, 235b/7=012/080,
 236a/3=012/083, 236b/8=012/090, 237a/9=012/091,
 237a/3=012/092, 237b/5=012/099, 239b/4=013/002,
 240b/9=013/008, 241a/7=013/011, 241b/8=013/016,
 242a/3=013/016, 242a/7=013/017, 242b/1=013/017,
 242b/8=013/021, 243a/8=013/025, 243a/9=013/026,
 244a/5=013/031, 244b/5=013/033, 245b/1=013/039,
 245b/4=013/041, 246b/7=014/004, 247b/2=014/009,
 249a/2=014/021, 249b/5=014/024, 249b/7=014/027,
 249b/9=014/027, 249b/9=014/027, 252a/2=014/051,
 258b/9=016/019, 259b/1=016/026, 260a/5=016/031,
 260b/1=016/033, 260b/3=016/035, 260b/6=016/036,
 261a/3=016/038, 261b/5=016/045, 261b/8=016/048,
 262a/4=016/051, 262b/9=016/061, 263a/9=016/065,
 264a/1=016/070, 264a/3=016/071, 264a/6=016/072,
 264b/3=016/075, 264b/6=016/076, 265a/2=016/078,
 265a/5=016/079, 265a/6=016/080, 265b/1=016/081,
 266b/7=016/092, 266b/8=016/093, 267b/4=016/101,
 268a/1=016/104, 268a/8=016/108, 268b/5=016/112,
 268b/7=016/112, 269a/1=016/114, 273b/9=017/033,
 279b/6=017/094, 280a/1=017/097, 282a/5=018/004,
 283a/9=018/017, 284b/3=018/024, 284b/5=018/026,
 286a/6=018/038, 286a/7=018/039, 287a/1=018/045,
 289b/1=018/069, 297b/5=019/058, 299a/6=019/076,
 301a/6=020/008, 301b/4=020/014, 305a/5=020/073,
 307a/9=020/098, 308b/1=020/114, 312a/3=021/022
 312a/3=021/022, 320b/8=022/015, 321a/8=022/018,
 323a/2=022/035, 323b/5=022/040, 324b/1=022/047,
 324b/8=022/052, 325b/2=022/058, 325b/5=022/060,
 326a/9=022/068, 326b/1=022/069, 326b/9=022/072,
 327a/5=022/075, 328b/5=023/014, 329b/1=023/024,
 333b/3=023/091, 335a/4=023/0117, 337a/4=024/017,
 337a/6=024/018, 337a/6=024/018, 337b1=024/020,

337b/5=024/021, 337b/7=024/022, 337b/8=024/022,
 338a/3=024/025, 338b/2=024/028, 338b/4=024/029,
 339a/9=024/032, 339b/1=024/032, 339b/2=024/033,
 340a/1=024/035, 340a/5=024/035, 340a/6=024/035,
 340a/6=024/035, 340a/9=024/037, 340b/2=024/038,
 340b/3=024/038, 340b/6=024/039, 340b/9=024/040,
 341a/3=024/041, 340b/9=024/044, 341b/1=024/045,
 341b/3=024/045, 341b/5=024/046, 342a/2=024/050,
 342b/2=024/055, 343a/6=024/058, 343a/6=024/058,
 344a/8=024/063, 344b/3=024/064, 348a/7=025/041,
 350b/8=025/068, 350b/2=025/070, 350b/3=025/070,
 361a/3=027/009, 363a/7=027/036, 365a/6=027/059,
 365a/6=027/063, 366a/1=027/065, 367a/9=027/087,
 371a/2=028/027, 371a/3=028/028, 371a/8=028/030,
 375b/2=028/071, 375b/4=028/072, 376a/8=028/077,
 376a/9=028/077, 377a/2=028/082, 378a/4=029/003,
 379a/2=029/010, 379a/5=029/011, 380a/4=029/019,
 380a/6=029/020, 380b/5=029/024, 382b/4=029/040,
 383a/2=029/044, 383a/6=029/045, 384b/3=029/060,
 384b/5=029/061, 384b/9=029/063, 385b/5=030/005,
 386a/1=030/006, 386a/4=030/008, 386a/9=030/009,
 386b/3=030/011, 388b/9=030/030, 389a/8=030/039,
 391b/4=030/059, 392a/6=031/006, 394a/2=031/021,
 394b/1=031/025, 399a/1=033/004, 399a/9=033/005,
 400a/1=033/009, 400a/6=033/012, 400b/9=033/018,
 401a/6=033/019, 401b/3=033/022, 401b/4=033/022,
 401b/7=033/024, 401b/9=033/025, 402a/1=033/025,
 402a/1=033/025, 402a/5=033/027, 402b/9=033/033,
 403a/9=033/035, 403b/1=033/036, 403b/3=033/037,
 403/5=033/037, 403b/6=033/037, 404a/1=033/038,
 404a/6=033/040, 405a/3=033/050, 405a/9=033/050,
 405b/3=033/051, 405b/4=033/051, 405b/6=033/052,
 406a/2=033/053, 406b/6=033/057, 407b/2=033/059,
 407b/9=033/069, 408a/6=033/073, 408a/8=033/073,
 408a/8=033/073, 411b/4=034/024, 425a/4=035/002,
 416a/2=035/010, 416a/4=035/011, 416b/5=035/013,
 416b/9=035/015, 419b/8=035/044, 420a/1=035/045,
 423a/3=036/047, 423a/4=036/047, 429a/4=037/096,
 429b/1=037/102, 431a/4=037/0152, 438a/5=039/004,
 438a/6=039/004, 438b/4=039/006, 439a/5=039/016,
 439b/9=039/018, 440a/4=039/020, 440a/8=039/022,

440b1=039/023, 440b/5=039/023, 440b/9=039/026,
 441a/4=039/029, 441b/3=039/035, 441b/4=039/036,
 441b/6=039/036, 441b/6=039/037, 441b/7=039/037,
 441b/8=039/038, 441b/9=039/038, 442a/1=039/038,
 442a/7=039/042, 442b/5=039/045, 444a/7=039/061,
 444a/8=039/062, 445a/1=039/068, 447b1=040/012,
 448a/4=040/020, 448a/9=040/021, 448b/3=040/022,
 449a/4=040/028, 449b/4=040/031, 449b/7=040/033,
 449b/9=040/034, 450a/1=040/034, 450a/2=040/035,
 451a/3=040/045, 452b/5=040/062, 453b/8=040/074,
 457a/2=041/021, 458a/1=041/030, 461a/6=042/006,
 461b/1=042/008, 461b/3=042/009, 461b/5=042/010,
 462a/5=042/013, 462b/1=042/015, 462b/2=042/015,
 462b/4=042/015, 463a/2=042/019, 463b/2=042/023,
 463b/6=042/024, 463b/7=042/024, 464a/2=042/027,
 465a/9=042/044, 465b/7=042/046, 466a/8=042/051,
 472b/9=043/087, 475a/1=044/042, 476a/1=045/005,
 476b/2=045/012, 477a/8=045/019, 477b/3=045/022,
 477b/5=045/023, 478a/2=045/026, 480b/4=046/013,
 484a/7=047/003, 484b/1=047/004, 484b/7=047/009,
 484b/9=047/010, 485b/7=047/016, 486a/2=047/019,
 486a/3=047/019, 486a/9=047/023, 486b/4=047/026,
 486b/5=047/026, 486b/9=047/029, 487a/2=047/030,
 487a/9=047/034, 487b/1=047/035, 487b/6=047/038,
 488a/2=048/002, 488a/4=048/003, 488a/7=048/004,
 488b/4=048/006, 488b/6=048/007, 489a/6=048/011,
 489b/2=048/014, 489b/5=048/015, 489b/8=048/016,
 490a/4=048/018, 490a/8=048/019, 490a/8=048/020,
 490b/3=048/021, 490b/3=048/021, 490b/8=048/024,
 491a/4=048/025, 491a/7=048/026, 491a/8=048/026,
 491a/9=048/027, 491b/1=048/027, 492a/2=048/029,
 492b/4=049/003, 492b/7=049/005, 493a/3=049/007,
 494b/2=049/016, 494b/3=049/016, 494b/5=049/017,
 494b/6=049/018, 501b/3=052/027, 503b/6=053/023,
 504a/1=053/026, 514b/5=057/004, 515a/8=057/010,
 515a/9=057/010, 517a/6=057/021, 517b/1=057/023,
 517b/6=057/025, 518a/8=057/028, 518b/1=057/029,
 518b/4=058/001, 518b/6=058/001, 519a/6=058/003,
 519b/3=058/006, 519b/4=058/006, 519b/4=058/006,
 520a/3=058/008, 520a/4=058/008, 520b/3=058/011,
 520b/4=058/011, 520b/9=058/013, 521a/2=058/013,

521a/3=058/014, 521a/4=058/015, 521a/9=058/018,
 521b/5=058/021, 522a/2=058/022, 522b/3=059/002,
 522b/6=059/003, 523a2=059/006, 523a4=059/006,
 523a/4=059/007, 524a/5=059/011, 525/6=059/022,
 525a/8=059/023, 525b/1=059/024, 526a/6=060/003,
 526b/8=060/007, 526b/9=060/007, 527a/1=060/007,
 527a/1=060/008, 527a/9=060/010, 527b/6=060/010,
 528a/6=060/013, 528b/8=061/005, 528b/8=061/005,
 529a/5=061/007, 529a/7=061/008, 530b/3=062/004,
 530b/6=062/005, 530b/9=062/007, 531b/1=062/011,
 531b/4=063/001, 531b/4=063/001, 532a/7=063/006,
 533a/1=063/011, 533a/1=063/011, 533a/2=064/002,
 533b/2=064/004, 533b/6=064/006, 533b/6=064/006,
 533b/9=064/008, 534a/8=064/011, 534b/1=064/013,
 534b/6=064/015, 535a/1=064/017, 535b/5=065/003,
 536b/2=065/007, 536b/2=065/007, 536b/3=065/007,
 536b/6=065/010, 536b/8=065/010, 537a/4=065/011,
 537a/4=065/012, 537b/1=066/001, 537b/2=066/001,
 537b/2=066/002, 537b/3=066/002, 538a/8=066/008,
 538b/6=066/010, 539a/1=066/011, 540a/4=067/009,
 549b/2=071/015, 549b/3=071/017, 549b/5=071/019,
 551a/3=072/007, 554a/1=073/020, 555b/3=074/031,
 555b/4=074/031, 556a/9=074/056, 558b/2=076/011,
 559b/5=076/030, 559b/5=076/030, 563b/6=079/025,
 566b/2=081/029, 569b/2=084/023, 570a/2=085/009,
 570b/1=085/020, 571b/1=087/007, 576b/5=095/008,
 578b/1=098/008, 583a/1=112/001, 583a/2=112/002

الله

“**taḡri**” 2b/8=002/009, 4a/2=002/020, 4b/7=002/026,
 8a/6=002/055, 10a/4=002/067, 11a/9=002/077,
 12a/2=002/083, 14a/9=002/098, 15b/3=002/106,
 15b/4=002/107, 16a/2=002/109, 16a/4=002/110,
 16b/8=002/115, 19a/3=002/132, 21a/1=002/143,
 21b/6=002/148, 22a/9=002/153, 22b/9=002/158,
 23b/8=002/165, 24b/7=002/173, 25a/4=002/176,
 26a/4=002/181, 26a/6=002/182, 26b/9=002/185,
 27b/8=002/189, 28a/1=002/190, 28a/6=002/192,
 28b/2=002/194, 28b/2=002/194, 28b/4=002/195,
 29a/4=002/196, 29a/4=002/196, 29b/1=002/198,
 29b/4=002/199, 29b/5=002/200, 30a/1=002/203,
 30a/5=002/204, 30a/8=002/206, 30b/5=002/209,

30b/9=002/211,	31b/6=002/215,	32b/6=002/220,
33a/6=002/222,	33a/8=002/223,	33a/9=002/224,
33b/5=002/226,	33b/6=002/227,	34b/8=002/231,
35b/3=002/233,	35b/3=002/233,	36a/4=002/235,
36a/5=002/235,	36b/3=002/237,	36b/6=002/239,
37a/6=002/243,	37a/8=002/244,	37b/1=002/245,
37b/8=002/247,	38a/8=002/249,	39a/2=002/251,
39b/1=002/253,	40b/4=002/258,	41a/4=002/259,
41a/9=002/260,	42b/7=002/267,	43a/3=002/270,
43a/8=002/272,	43b/6=002/273,	44b/2=002/278,
45a/5=002/282,	45b/9=002/282,	46a/5=002/283,
47b/3=003/005,	48a/5=003/009,	49b/3=003/019,
51a/7=003/031,	51a/9=003/032,	51a/9=003/032,
51b/1=003/033,	52a/4=003/037,	52a/8=003/039,
52b/7=003/042,	53a/4=003/045,	54a/3=003/050,
54a/3=003/051,	55b/2=003/062,	55b/3=003/063,
55b/5=003/064,	57a/7=003/076,	59a/6=003/089,
59b/4=003/092,	60a/6=003/097,	60b/7=003/102,
63a/9=003/119,	63b/3=003/120,	63b/7=003/123,
64b/3=003/130,	64b/4=003/132,	65a/2=003/135,
66a/2=003/144,	68a/3=003/155,	68b/9=003/159,
69b/2=003/165,	70a/7=003/171,	70b/9=003/176,
71a/2=003/177,	71a/9=003/179,	71b/6=003/181,
71b/9=003/182,	72a/1=003/183,	73a/4=003/191,
74a/8=003/199,	74b/1=003/200,	75a/2=004/001,
75a/3=004/001,	76a/9=004/009,	77a/2=004/011,
77b/5=004/013,	77b/7=004/014,	78a/5=004/016,
79b/4=004/023,	800a/1=004/024,	80b/9=004/029,
81a/5=004/032,	81a/7=004/032,	81b/1=004/033,
81b/7=004/034,	82a/1=004/035,	82a/2=004/036,
82a/6=004/036,	82b/5=004/040,	83a/2=004/042,
83a/8=004/043,	84a/2=004/048,	84b/9=004/056,
85a/3=004/058,	85a/5=004/058,	85a/6=004/058,
85a/7=004/059,	86a/3=004/064,	86a/4=004/064,
86b/3=004/069,	86b/3=004/080,	89a/7=004/086,
91a/7=004/094,	92b/9=004/102,	93a/1=004/103,
93a/9=004/106,	93a/9=004/106,	93b/1=004/107,
93b/6=004/109,	93b/8=004/110,	93b/9=004/110,
94b/4=004/116,	96a/3=004/127,	96a/7=004/128,
96b/1=004/129,	96b/5=004/131,	97a/6=004/135,
97b/9=004/140,	98a/9=004/142,	98a/9=004/142,

99a/4=004/149, 99b/3=004/153, 103b/4=005/001,
 104a/1=005/002, 104/2=005/002, 104b/1=005/003,
 104b/5=005/004, 104b/6=005/004, 105b/5=005/007,
 105b/6=005/007, 105b/9=005/008, 105b/9=005/008,
 106a/6=005/011, 106a/8=005/012, 106b/6=005/013,
 107a/9=005/017, 109a/1=005/028, 109b/4=005/033,
 109b/9=005/034, 110a/1=005/035, 110a/9=005/039,
 110a/9=005/039, 110b/1=005/040, 111a/4=005/042,
 112b/9=005/051, 113b/3=005/056, 113b/7=005/057,
 115a/3=005/067, 115b/9=005/072, 116a1=005/072,
 116a/4=005/073, 117b/7=005/087, 117b/9=005/088,
 118b/3=005/092, 119a/9=005/096, 119b/3=005/097,
 119b/3=005/097, 119b/4=005/098, 119b/5=005/098,
 119b/8=005/100, 121a/5=005/108, 122a/2=005/112,
 122b/5=005/117, 127b/8=006/037, 134b/2=006/091,
 135b/3=006/095, 137a/3=006/108, 142a/8=006/144,
 143a/9=006/150, 149a/1=007/028, 152a/7=007/050,
 153b/3=007/059, 154a/3=007/065, 154b/3=007/070,
 155a/2=007/073, 156a/9=007/085, 169a/6=007/189,
 171a/3=008/001, 171a/3=008/001, 172a/3=008/010,
 172b/2=008/013, 172b/3=008/013, 172b/3=008/013,
 172b/9=008/017, 173a/1=008/017, 173a2=008/017,
 173a/2=008/018, 173a/6=008/019, 173a/7=008/020,
 173b/4=008/024, 173b/7=008/025, 174a/2=008/027,
 174a/5=008/028, 174a/6=008/029, 175b/4=008/039,
 175b/5=008/040, 176a/6=008/042, 176a/6=008/043,
 176b/8=008/045, 176b/5=008/046, 176b/6=008/046,
 177a/4=008/048, 177a/6=008/049, 177b/1=008/051,
 177b/3=008/052, 177b/5=008/053, 177b/5=008/053,
 178a/5=008/058, 178b/6=008/063, 179b/2=008/069,
 179b/2=008/069, 179b/6=008/071, 180b/3=008/075,
 181a/2=009/002, 181a/3=009/003, 181a/9=009/004,
 181b/4=009/005, 182a/2=009/007, 183a/9=009/018,
 183b/9=009/022, 186a/8=009/036, 186b/9=009/040,
 189b/9=009/063, 190a/3=009/064, 190b/1=009/067,
 191a/7=009/071, 191a/8=009/071, 192a/3=009/075,
 192a/6=009/077, 192a/7=009/078, 192a/8=009/078,
 194a/1=009/090, 194b/9=009/096, 195a/7=009/099,
 195b/8=009/102, 197a/1=009/111, 197b/9=009/115,
 197b/9=009/116, 198a/6=009/118, 198a/7=009/119,
 198b/4=009/120, 199a/2=009/123, 202a/9=010/018,

203a/3=010/022, 205a/2=010/036, 205b/7=010/044,
 207a/8=010/060, 209b/3=010/081, 209b/4=010/081,
 202a/2=010/104, 213a/2=011/002, 216a/1=011/026,
 218b/7=011/050, 219a/6=011/054, 219b/9=011/061,
 211b/4=011/078, 222a/5=011/084, 225a/8=011/115,
 232a/9=012/052, 236b/5=012/088, 236b/9=012/090,
 241a/6=013/011, 243b/4=013/027, 244a/5=013/031,
 245a/3=013/036, 247a/9=014/008, 248a/1=014/011,
 248b/6=014/019, 249a/4=014/022, 251a/6=014/042,
 251b/6=014/047, 251b/7=014/047, 252a/2=014/051,
 255b/6=015/069, 258b/8=016/018, 259a/5=016/023,
 259b/8=016/028, 260b/6=016/036, 261a/1=016/037,
 264a/3=016/070, 264b/2=016/074, 265a/1=016/077,
 266a/8=016/090, 266b/3=016/091, 266b/3=016/091,
 268a/7=016/107, 269a/5=016/115, 270a/8=016/128,
 280a/7=017/099, 283a/5=018/016, 320a/5=022/007,
 320a/9=022/010, 320b/6=022/014, 320b/8=022/014,
 321a/2=022/016, 0321a/4=22/017, 321a/4=022/017,
 321a/5=022/018, 321a/9=022/018, 321b/4=022/023,
 323b/1=022/038, 323b/2=022/038, 323b/3=022/039,
 323b/7=022/040, 325a/4=022/054, 325b/2=022/058,
 325b/3=022/059, 325b/5=022/060, 325b/5=022/061,
 325b/7=022/061, 325b/7=022/062, 325b/8=022/062,
 325b/9=022/063, 326a/1=022/063, 326a/2=022/064,
 326a/3=022/065, 326b/2=022/070, 326b/3=022/070,
 327a/4=022/074, 327a/6=022/075, 336a/2=024/005,
 336a/9=024/010, 337b/1=024/020, 338a/4=024/025,
 341b/4=024/045, 342a/5=024/052, 342a/5=024/052,
 342a/6=024/053, 342a/8=024/054, 342a/2=028/050,
 376a/6=028/076, 376a/9=028/077, 376b/1=028/078,
 378b/3=029/006, 382b/8=029/042, 384b/7=029/062,
 389a/3=030/037, 392b/9=031/012, 393b/1=031/016,
 393b/5=031/018, 393b/8=031/020, 394a/7=031/023,
 394b/2=031/026, 394b/4=031/027, 394b/5=031/028,
 394b/6=031/029, 394b/8=031/029, 394b/9=031/030,
 395a/1=031/030, 395b/1=031/034, 395b/3=031/034,
 398b/5=033/001, 398b/7=033/002, 401b/8=033/024,
 402a/9=033/029, 406a/8=033/054, 406b/2=033/055,
 406b/3=033/056, 407b/1=033/064, 515a/3=035/001,
 415b/6=035/008, 417b/5=035/027, 417b/9=035/028,
 418a/4=035/031, 418b/9=035/038, 419a/8=035/041,

438b/5=039/007, 440a/4=039/021, 443b/3=039/053,
 448a/1=040/017, 449a/4=040/028, 451a/2=040/044,
 451a/9=040/048, 452b/4=040/061, 461a/5=042/005,
 463a/5=042/023, 471a/9=043/064, 480a/7=046/010,
 485a/2=047/012, 492a/6=049/001, 493a/9=049/009,
 494b/6=049/018, 500a/4=051/058, 517b/2=057/024,
 517b/7=057/025, 519a/3=058/002, 519b/9=058/007,
 520b/7=058/012, 521a/6=058/021, 524b/9=059/018,
 526b/7=060/006, 527a/1=060/008, 528a/5=060/012,
 528b/4=061/004, 534b/4=064/014, 535b/8=065/003,
 537a/6=065/012, 537b/7=066/004, 552a/5=072/023,
 554a/5=073/020, 554b/1=073/020, 559b/5=076/030,
 577a/7=096/014, 578a/5=098/005

“Allāh lafzın” 281a/8=017/110

“tañrımız” 296a/4=019/036

“tañrını” 323a/7=022/037

c. Ey Allahım ! Allah’ımız.

اللَّهُمَّ

“ay tapunmakğa sezā tañrı” 50a/9=003/026,
 122a/4=005/114

“ay tapunmakğa sezā” 174b/4=008/032

“ay tapunmakğa sezā tañrı” 201a/7=010/010,
 442b/7=039/046

53. أَلُو

a. kusur etmek, gevşeklik göstermek

يَأْلُونَكْ

“taķşır kılurızlar sizke fesād yanındın” 63a/2=003/118

54. أَلُو

a. Yemin etmek (Şer’i ıstılahta bu fiil kocanın, dört ay ve daha fazla bir müddet içerisinde karısına yaklaşmasına yemin etmesi manasında kullanılmıştır.)

يُؤْلُونْ

“ant içerler” 33b/4=002/226

b. Nimetler.

آلَاءِ

“tañınıñ ni‘metlerin” 154b/2=007/069,
 155a/7=007/074

“ni‘metleri” 505a/6=053/055, 508b/4=055/013,
 508b/5=055/016, 508b/6=055/018, 505b/8=055/021

c. Yemin etmek, kusur etmek, gevşek davranmak.

يَأْتِلْ

“andıksun” 337b/5=024/022

55. أَمَتْ

a. Yükseklik-alçaklıl, iniş-çıkış.

أَمَّتَا

“yükseklik” 308a//1=020/107

56. أَمَدٌ

a. Zaman, uzun süre, nihayet

الْأَمَدُ

“oruk” 516a/8=057/016

أَمَدًا

“oruk ırak” 51a/5=003/030

“oruknı” 282b/7=018/012

“oruk” 552b/1=072/025

57. أَمَرَ

a. Emretmek.

أَمَرَ

“buyurdu” 5a/5=002/027, 94a/9=004/114,
149a/3=007/029, 231a/2=012/040, 242b/8=013/021,
243a/8=013/025, 577a/6=096/012

أَمَرْتُكَ

“buyurdum saña” 147a/5=007/012

مَرَّتِي

“buyurdun maña” 122b/5=005/117

أَمَرْتَهُمْ

“buyurdung anlarğa” 342a/7=024/053

أَمَرَكُمُ

“buyurdu sizge” 33a/5=002/222

أَمَرْنَا

“buturdu bizge” 149a/1=007/028

أَمَرْنَا

“buyurduk” 272a/8=017/016

أَمَرَهُ

“buyurdu anga” 565a/4=080/023

أَمَرَهُمْ

“buyurdu anlarğa” 234a/5=012/068, 538a/6=066/006

أَمَرُوا

“buyurdılar” 323b/9=022/041

لَا أَمَرْتَهُمْ

“buyurgay men anlarğa” 94b/9=004/119,
95a/1=004/119

أَمْرُهُ

“fermānlayur men anar” 012/032

تَأْمَرُكَ

“buyurur saña” 222b/2=011/087

تَأْمَرْنَا

“buyurur sen bizge” 349b/7=025/060

تَأْمَرُهُمْ

“buyurur anlarğa” 501b/8=052/032

تَأْمُرُونَ	“buyrur siz” 7a/4=002/044, 61b/8=003/110
	“işāret kıılır siz” 159a/9=007/110, 353a/2=026/035
تَأْمُرُونَا	“buyrur siz bizge” 412b/2=034/033
تَأْمُرُونِي	“buyrur siz manga” 444b/2=039/064
تَأْمُرِينَ	“buyrur sen” 363a/4=027/033
يَأْمُرُ	“buyrur” 149a/2=007/028, 266a/8=016/090, 264b/8=016/076, 297b/3=019/055
يَأْمُرُكُمْ	“buyurur sizge” 10a/4=002/067, 13b/7=002/093, 24a/6=002/169, 42b/8=002/268, 58a/1=003/080, 58a/2=003/080, 85a/4=004/058
يَأْمُرُهُمْ	“buyrur anlarga” 164b/6=007/157
يَأْمُرُونَ	“buyrurlar” 49b/9=003/021, 61a/6=003/104, 62b/2=003/114, 82a/7=004/037, 190a/8=009/067, 191a/5=009/071, 517b/2=057/024
وَأْمُرُ	“buyurgul” 162b/7=007/145, 170a/4=007/199, 310a/1=020/132, 393b/2=031/017
أْمِرْتُ	“buyrulduım” 125a/4=006/014, 145b/2=006/163, 208b/6=010/072, 212a/3=010/104, 245a/3=013/036, 367b/5=027/091, 367b/7=027/091, 439b/1=039/011, 439b/1=039/012, 453a/5=040/066, 462b/2=042/015
أْمِرْتُ	“buyrulduğ” 225a/3=011/112, 462a/9=042/015
أْمِرْنَا	“buyrulduğ” 132a/7=006/071
أْمِرُوا	“buyruldılar” 85b/4=004/060, 185b/1=009/031, 578a/5=098/005
تُؤْمَرُ	“buyrulur sen” 256b/8=015/094 “buyrulduğng” 429b/1=037/102
تُؤْمَرُونَ	“buyrulur siz” 10a/8=002/068, 255b/3=015/065
يُؤْمَرُونَ	“buyrulurlar” 262a/4=016/050, 538a/6=066/006
الْأْمَرُونَ	“buyurğanlar” 197a/7=009/112 b. Şiddetle emreden.
لَأْمَارَةً	“buyurğan” 232b/2=012/053 c. Emir, emir edilen, husus, durum, hal, iş.
أْمَرُ	“buyruğı” 30b/6=002/210, 155b/5=007/077, 223b/6=011/097, 223b/6=011/097, 218a/1=011/043,

221a/9=011/076, 224a/4=011/101, 257b/2=016/001,
260a/9=016/033, 287b/4=018/050, 298a/7=019/064,
241a/5=013/011, 357b/2=026/151, 482a/6=046/025,
536b/4=065/008, 577b/4=097/004

“iş” 64a/8=003/128, 67a/2=003/152, 67b/4=003/154,
67b/4=003/154, 67b/6=003/154, 68b/5=003/159,
85a/8=004/059, 88b/6=004/083, 88b/7=004/083,
113a/2=005/052, 124b/3=006/008, 130a/9=006/058,
153a/1=007/054, 176a/8=008/043, 218a/3=011/044,
226a/4=011/123, 231a/6=012/041, 244a/4=013/031,
249a/3=014/022, 296a/9=019/039, 326a/8=022/067,
344a/4=024/062, 363a/3=027/033, 372b/6=028/044,
385b/3=030/004, 396a/6=032/005, 473a/4=044/004,
477a/2=045/017, 477a/5=045/018, 486a/7=047/021,
493a/2=049/007, 495a/6=050/005, 499b/1=051/044,
505b/4=054/003, 506a/6=054/012, 537a/5=065/012

“işî” 84a/2=004/047, 221a/5=011/073,
264b/9=016/077, 219b/6=011/059, 188a/4=009/048,
163b/3=007/150, 403b/9=033/037, 404a/2=033/038,
454a/7=040/078, 516a/2=057/014, 536a/3=065/005

“işni” 200a/7=010/003, 204b/2=010/031,
240a/2=013/002, 255b/4=015/066

“iğimnüng işindin ya‘nī vahyındın” 278b/9=017/085

“işler” 486b/5=047/026

“buyruk” 567a/6=082/019

أَمْرًا

“işni” 17a/2=002/117, 53a/9=003/047,

176a/4=008/042, 176b/2=008/044, 228a/4=012/018,
236a/3=012/083, 296a/3=019/035, 403b/1=033/036,
472a/7=043/079, 473a/5=044/005, 497b/5=051/004,
535b/2=065/001, 563a/3=079/005

“iş” 289b/2=018/069, 295a/3=019/021,
363a/2=027/032, 453b/1=040/068

أَمْرُكُمْ

“işiniz¹⁰⁴” 208b/3=010/071, 208b/4=010/071

“işiniz¹⁰⁵” 283a/6=018/016

أَمْرِنَا

“işimüz” 66b/1=003/147, 466b/1=042/052

“işimizni” 188a/8=009/050, 282b/5=018/010,

¹⁰⁴ İş

¹⁰⁵ Hal, durum

- “buyrukumuz” 203b/2=010/024, 217b/2=011/040, 222a/2=011/082, 223b/1=011/094, 291a/7=018/088, 315b/7=021/073, 329b/5=023/027, 398a/2=032/024, 507b/8=054/050
- “buyrukumuz” 219b/3=011/058, 220b/2=011/066, 410a/4=034/012
- أَمْرُهُ “işini” 16a/1=002/109, 022/065
- “iş” 119a/6=005/095, 228b/3=012/021, 285a/4=018/028
- “anın işi” 44a/5=002/275
- “iş ya’nî kıını” 184a/7=009/024
- “buyrukı” 153a/1=007/054, 257b/3=016/002, 258a/9=016/012, 312b/2=021/027, 326a/4=022/065, 344b/1=024/063, 387b/7=030/025
- أَمْرَهَا “işni”¹⁰⁶ 456a/3=041/012
- “işni”¹⁰⁷ 536b/6=065/009, 536b/6=065/009
- أَمْرُهُمْ “işleri” 145a/5=006/159, 227b/7=012/015, 238a/7=012/102, 284a/6=018/021, 465a/1=042/038, 524b/4=059/015, 533b/3=064/005
- “işlerini” 304a/5=020/062, 284a/4=018/021, 317b/4=021/093, 331a/8=023/053
- “işni” 403b/1=033/036
- أَمْرِي “işim” 289b/7=018/073, 302a/6=020/026, 302a/8=020/032, 306b/7=020/090, 363a/2=027/032
- “râyım” 290b/7=018/082
- “işimni” 451a/2=040/044
- “buyrukum” 306b/9=020/093
- الْأُمُورُ “işler” 30b/7=002/210, 61b/7=003/109, 72b/3=003/186, 176b/3=008/044, 324a/1=022/041, 327a/7=022/076, 393b/1=031/017, 394a/6=031/022, 415a/9=035/004, 465a/8=042/043, 466b/4=042/053, 514b/6=057/005
- “işlerni” 188a/4=009/048
- d. Birbirine emretmek, tavsiyede bulunmak, istişare etmek, danışmak.
- يَأْمُرُونَ “kengeşürler” 370a/5=028/020

¹⁰⁶ Emredilen husus

¹⁰⁷ Hal, durum

- وَأَتَمُّوْا “buyruşuñ” 536a/8=065/006
e. Büyük, acaib, tuhaf.
إِمْرًا “uluğ” 289b/5=018/071

أمس 58

- a. Dün. Mecazen geçmiş zamanı ifade için de kullanılır.
يَا لَأَمْسٍ “tünle” 203b/2=010/024
“tünle” 369b/9=028/018, 370a/3=028/019,
377a/2=028/082

أمل 59

- a. Ümit, emel, recâ.
الْأَمَلُ “ümenç” 252b/2=015/003
أَمَلًا “ümenç yanındın” 287a/3=018/046

أمم 60

- a. Kasetmek, yönelmek, rehber, kılavuz, imam, yol, kitab, ilahi kitab, anne, nine, ebe, süt anne, ümmet (Herhangi bir hususiyetle bir araya gelmiş olan cemaata ümmet denir.) din, zaman, rehber, ümmi – Okuma-yazma bilmeyen, ön, ön cihet.
آمِينَ “ka’bege idilgen nirseni” 103b/6=005/002
إِمَام “levhü'l-mahfûz” 420b/9=036/012
“açuk yol”¹⁰⁸, 256a/4=015/079
إِمَامًا “sezâ kişi”¹⁰⁹, 17b/9=002/124
“uyğu” 350b/8=025/074
“unğu kitâb”¹¹⁰, 214b/8=011/017
“uymak”¹¹¹, 480b/2=046/012
بِأَمَامِهِمْ “imâmları birle”¹¹², 277b/5=017/071

¹⁰⁸ Yol- Lut kavminin ve eyke halkının şehirleri, geçip gidilen bir yol üzerinedir. veya Levh-i Mahfuz manasında: Onların şehirlerinde meydana gelen olaylar Levh-i Mahfuz’da yazılı ve mezkurdur

¹⁰⁹ Rehber, lider

¹¹⁰ Rehber, lider

¹¹¹ Rehber, lider

أَنَمَّةٌ	“küfrnün uluğları” 182b/2=009/012
	“imāmlar” 315b/7=021/073, 368b/3=028/005, 372b/1=028/041, 398a/2=032/024
أَنَم	“anam” 163b/4=007/150
أَبْنُ أَم	“anam oğlu” 163b/4=007/150
يَا أَبْنُ أَم	“ay anam oğlu” 307a/1=020/094
أُمُّ الْكِتَابِ	“kitābnun aşlı” 47b/6=003/007
أُمِّي	“aşa” 368b/5=028/007, 369a/3=028/010
أُمُّ الْكِتَابِ	“kitābnun aşlı” 245b/1=013/039
	“levhü'l-mahfuz” 467a/2=043/004
أُمُّ الْقُرَى	“mekkeni” 134b/8=006/092,
	“mekke ilingi” 471a/8=042/007
أُمُّك	“anaş” 295b/4=019/028, 302b/2=020/038, 302b/6=020/040
أُمُّهُ	“anası” 76b/6=004/011, 76b/8=004/011, 116a/8=005/075, 369a/8=028/013, 393a/3=031/014, 480b/8=046/015, 565a/9=080/035
	“anaş anası ¹¹³ ” 579b/5=101/009
	“anasını” 107a/7=005/017, 331a/5=023/050
أُمِّهَا	“anası ¹¹⁴ ” 374a/9=028/059
أُمِّي	“anamnı” 122b/1=005/116
أُمَمَاتُ	“anaları” 79a/8=004/023
أُمَمَاتُكُمْ	“analarınız” 79a/5=004/023, 79a/7=004/023, 343b/5=024/061, 504b/3=053/032, 399a/3=033/004, 438b/3=039/006
أُمَمَاتُهُمْ	“anaları” 399b/1=033/006, 519a/1=058/002, 519a/1=058/002
أُمَّةٌ	“bir ögür” 18b/3=002/128, 19a/9=002/134, 20b/5=002/143, 61a/5=003/104, 137a/5=006/108, 149b/8=007/034, 206a/4=010/047, 206a/7=010/049, 243b/8=013/030, 266a/6=016/089, 31a/3=002/213,

¹¹² Liderler veya peygamberler yahut semâvî kitaplar yahut ta içinde yaptıkları amellerin yazılı olduğu amel defterleri

¹¹³ Barınak

¹¹⁴ Merkez-köylerin ve kasabaların bağlandıkları şehir, vilayet

112a/8=005/048, 115a/3=005/066, 150b/2=007/038,
165a/6=007/159, 166a/4=007/164, 168a/6=007/181,
202b/2=010/019, 260b/6=016/036, 265b/6=016/084,
266b/6=016/092, 266b/8=016/093, 322b/8=022/034,
326a/7=022/067, 367a/2=027/083, 370a/9=028/023,
376a/1=028/075, 417b/1=035/024, 461b/1=042/008

“bir ögür turur” 20a/9=002/141

“ümme¹¹⁵tler” 61b/7=003/110

“ümme¹¹⁵t” 62a/9=003/113

“bir ümme¹¹⁵t” 82b/8=004/041, 446b/4=040/005,
469a/5=043/033, 478a/6=045/028

“bir dîn eyesi” 225b/5=011/118

“ögür” 252b/4=015/005, 266b/6=016/092,
330b/6=023/043, 330b/7=023/044, 417b/1=035/024

“bir dîn” 317b/3=021/092, 331a/7=023/052

“ümme¹¹⁵tni” 478a/6=045/028

“uymakka seza¹¹⁵” 269b/5=016/120

“dîn üze¹¹⁶” 468a/7=043/022, 468a/9=043/023

“dîniñiz” 317b/2=021/092, 331a/7=023/052

“ümme¹¹⁵tler” 128a/1=006/038, 128a/9=006/042,
128a/1=007/038, 457b/1=041/025, 481b/1=046/018

“ögüler” 218b/3=011/048, 218b/3=011/048,
143b/8=013/030, 263a/5=016/063, 380a/3=029/018

“ümme¹¹⁵tleri” 419b/2=035/042

“ögüler” 165a/7=007/160, 166b/3=007/168

“ileyi” 556b/5=075/005

“bitmek bilmegen” 164b/5=007/157

“ḥaṭ bilmez” 165a/4=007/158

“bitig bilmegenler” 11b/1=002/078

“kitābsuzları” 49b/5=003/020

“ümmiler” 57a/5=003/075

“ḥaṭ bilmegenler” 530a/6=062/002

أُمَّتُكُمْ

أُمَّم

الْأُمَّم

أُمَّمًا

أَمَامَهُ

الْأُمِّي

أُمِّيُونَ

الْأُمِّيَّيْنَ

61. أمن

a. Güvenmek, emin olmak, korkmamak.

¹¹⁵ Rehber, lider

¹¹⁶ Din

أَمِنْ	“inansa ¹¹⁷ ” 46a/2=002/283
	“korkunçsuz boldılar ¹¹⁸ ” 158a/6=007/097, 158a/7=007/098, 158a/8=016/045
أَمِنْكُمْ	“emîn tutar men sizni” 233b/1=012/064
أَمِنْتُمْ	“kurtuldunuz” 28b/9=002/196
	“kurtulsanız” 36b/6=002/239
	“îmin boldıñuz” 277a/9=017/068
	“îmin boldıñuz” 277b/2=017/069, 540b/4=067/016, 540b/5=067/017
أَفَأَمِنُوا	“korkunçsuz boldılar” 158a/8=007/099
	“kurtuldılar” 238b/3=012/107
أَمِنْتُمْكُمْ	“emîn tuttum sizni” 233b/2=012/064
تَأْمَنَ	“emîn tutar sen bizni” 227b/1=012/011
تَأْمَنَهُ	“emîn tutsañ anı” 57a/2=003/075, 57a/3=003/075
يَأْمَنُ	“korkunçsuz bolur” 158a/9=007/099
يَأْمَنُوا	“kurtuldılar” 90a/6=004/091
يَأْمَنُوكُمْ	“kurtulsalar siziñ birle” 90a/5=004/091
	b. İnanmak, iman etmek, emin kılmak.
أَمِنْ	“bitti” 3a/4=002/013, 3a/5=002/013, 18a/7=002/126, 25a/7=002/177, 46a/9=002/285, 46b/1=002/285, 60b/1=003/099, 84b/6=004/055, 155b/1=007/075, 156b/6=007/086, 183a/7=009/018, 183b/2=009/019, 217b/4=011/040, 217a/5=011/036, 291a/6=018/088, 298a/2=019/060, 306a/1=020/082, 350b/2=025/070, 375a/4=028/067, 381a/1=029/026, 376b/7=028/080, 413a/2=034/037, 449b/2=040/030, 450b/8=040/038, 480a/7=046/010
	“imān keltürdi” 39a/9=002/253
	“bitse” 9b/3=002/062, 115b/2=005/069, 129a/4=006/048
	“bitdi” 209b/5=010/083, 217b/4=011/040
	“bitse irdi” 61b/9=003/110
	“bitgey irdi” 211b/1=010/099
أَمِنْتُ	“bitmiş irür irdi” 145a/2=006/158

¹¹⁷ Güvenmek

¹¹⁸ Korkmamak

	“bittim” 210b/3=010/090
	“imān ketürse irdi” 211a/7=010/098
	“bitti” 311a/2=021/006, 530a/1=061/014
آَمَنْتُ	“bittim” 210b/3=010/090, 462b/1=042/015
	“imān ketürdüm” 421b/4=036/025
آَمَنْتُمْ	“bittiñz” 19b/8=002/137, 155b/4=007/076, 160a/2=007/123, 206b/1=010/051, 304b/7=020/071, 353b/4=026/049
	“bitsenz” 98b/9=004/147, 106a/9=005/012,
	“bittiñz erse” 175b/8=008/041, 209b/9=010/084
آَمَنَّا	“bittük” 2b/7=002/008, 3a/7=002/014, 11a/6=002/076, 19b/4=002/136, 48a/1=003/007, 49a/4=003/016, 54a/6=003/052, 54a/7=003/053, 58b/2=003/084, 63a/7=003/119, 73b/1=003/193, 110b/4=005/041, 114a/1=005/059, 114a/6=005/061, 117a/9=005/083, 121b/8=005/111, 160a/1=007/121, 160a/7=007/126, 504b/7=020/070, 305a/4=020/073, 334b/4=023/109, 341b/6=024/047, 353b/3=026/047, 373b/4=028/053, 378a/3=029/002, 379a/2=029/010, 383a/8=029/046, 414b/1=034/052, 454b/7=040/084, 494a/5=049/014, 541b/5=067/029, 550b/3=072/002, 551b/2=072/013
آَمَنَّهُمْ	“kurtardı anlarını” 581a/6=106/004
آَمَنُوا	“bittiler” 2b/8=002/009, 3a/7=002/014, 4b/3=002/025, 4b/9=002/026, 9b/2=002/062, 11a/6=002/076, 11b/9=002/082, 15a/6=002/104, 22a/8=002/153, 23b/7=002/165, 24b/3=002/172, 25b/4=002/178, 26a/7=002/183, 30b/2=002/208, 31a/1=002/212, 31a/7=002/213, 31b/2=002/214, 32a/7=002/218, 38b/2=002/249, 39b/2=002/254, 40a/6=002/257, 41b/8=002/264, 42b/4=002/267, 44a/8=002/277, 44b/2=002/278, 45a/1=002/282, 55a/1=003/057, 56a/7=003/068, 56b/5=003/072, 60b/2=003/100, 60b/7=003/102, 63a/2=003/118, 64b/2=003/130, 65b/3=003/140, 65b/5=003/141, 66b/4=003/149, 68a/4=003/156, 74a/9=003/200, 78b/3=004/019, 80b/7=004/029, 83a/2=004/043, 84a/9=004/051, 85a/7=004/059, 85b/2=004/060, 86b/6=004/071, 87a/9=004/076, 91a/2=004/094,

95a/5=004/122, 97a/2=004/135, 97a/7=004/136,
 97a/2=004/137, 97a/2=004/137, 98b/2=004/144,
 99a/8=004/152, 102a/9=004/173, 102b/6=004/175,
 103b/2=005/001, 103b/5=005/002, 105a/3=005/006,
 105b/6=005/008, 106a/1=005/009, 106a/4=005/011,
 110a/1=005/035, 112b/7=005/051, 113a/4=005/053,
 113a/6=005/054, 113b/2=005/055, 113b/4=005/056,
 113b/5=005/057, 114b/8=005/065, 115b/9=005/069,
 117a/4=005/082, 117a/6=005/082, 117b/6=005/087,
 118a/7=005/090, 118b/5=005/093, 118b/5=005/093,
 118b/8=005/094, 119a/2=005/095, 119b/9=005/101,
 120a/9=005/105, 120b/2=005/106, 133b/2=006/082,
 149b/2=007/032, 151a/3=007/042, 156b/9=007/087,
 157a/4=007/088, 164a/1=007/153, 164b/9=007/157,
 172a/9=008/012, 172b/5=008/015, 173a/6=008/020,
 173b/3=008/024, 174a/2=008/027, 174a/5=008/029,
 176b/3=008/045, 179b/8=008/072, 180a/1=008/072,
 180a/7=008/074, 180b/1=008/075, 183b/4=009/020,
 183b/9=009/023, 184b/7=009/028, 185b/6=009/034,
 186b/3=009/038, 189b/5=009/061, 193b/5=009/088,
 197a/9=009/113, 198a/6=009/119, 199a/1=009/123,
 199a/5=009/124, 200a/4=010/002, 200b/3=010/004,
 201a/4=010/009, 207b/5=010/063, 211b/8=010/103,
 215b/5=011/023, 216a/9=011/029, 219b/4=011/058,
 220b/3=011/066, 223b/1=011/094, 232b/9=012/057,
 243b/5=013/028, 243b/6=013/029, 244a/4=013/031,
 249b/7=014/027, 150a/4=014/031, 267b/2=016/099,
 267b/6=016/102, 282b/8=018/013, 285a/8=018/030,
 292b/5=018/107, 299a/1=019/073, 300a/5=019/096
“bitseler” 15a/5=002/103, 19b/8=002/137,
 82b/4=004/039, 118b/6=005/093
“anlar kim bitti” 85a/1=004/057
“bitseler irdi” 158a/4=007/096
“İmān ketürse irdi” 211a/7=010/098
“bittiler” 320b/7=022/014, 321a/2=022/017,
 321b/5=022/023, 323b/2=022/038, 324b/4=022/050,
 325a/4=022/054, 325a/7=022/056, 327a/8=022/077,
 337a/7=024/019, 337b/1=024/021, 338a/7=024/027,
 342b/2=024/055, 342b/9=024/058, 344a/3=024/062,
 360a/8=026/227, 364b/8=027/053, 378b/4=029/007,
 378b/9=029/009, 379a/6=029/011, 379a/7=029/012,

384a/2=029/052, 384a/7=029/056, 384a/9=029/058,
 386b/7=030/015, 390a/2=030/045, 392b/1=031/008,
 397b/1=032/019, 399b/8=033/009, 404a/7=033/041,
 404b/7=033/049, 405b/7=0330/53, 406b/4=033/056,
 407b/7=033/069, 407b/9=033/070, 409a/3=034/004,
 415b/5=0350/07, 423a/4=036/047, 431a/2=37/148,
 433b/9=038/024, 434a/9=038/028, 439a/7=039/010,
 446b/9=040/007, 448b/6=40/25, 450a/3=040/035,
 451b/5=040/051, 452a/7=040/058, 455b/4=041/008,
 456b/7=041/018, 459b/1=041/044, 462b/9=042/018,
 463a/9=042/022, 463b/3=042/023, 464a/1=042/026,
 464b/7=042/036, 465b/4=042/045, 471b/6=043/069,
 476b/6=045/014, 477b/1=045/021, 478a/9=045/030,
 480a/9=046/011, 484a/3=047/002, 484a/3=047/002,
 484a/6=047/003, 484a/5=047/007, 485a/2=047/011,
 485a/3=047/012, 486a/3=047/020, 487a/6=047/033,
 492a/3=048/029, 492a/5=049/001, 492a/7=049/002,
 492b/6=049/006, 493b/3=049/011, 493b/7=49/012,
 494a/9=049/015, 501a/5=052/021, 514b/9=057/007,
 515b/6=057/013, 516a/5=57/016, 516b/3=057/019,
 517a/5=057/021, 518a/5=057/027, 518a/6=057/028,
 520a/6=58/009, 520a/9=058/010, 520b/2=058/011,
 520b/2=0580/011, 520b/5=058/012, 520a/9=59/010,
 524b/8=059/018, 525b/4=060/001, 527a/8=060/010,
 528a/5=060/013, 528b/2=061/002, 529b/1=061/010,
 529b/8=061/014, 530a/2=061/014, 531a/3=062/009,
 531b/3=063/003, 532b/5=063/009, 534b/2=064/014,
 536b/8=065/010, 536b/9=065/011, 538a/4=066/006,
 538a/8=066/008, 538b/2=066/008, 539a/1=066/011,
 555b/1=074/031, 568a/9=083/029, 568b/3=083/034,
 569b/3=084/025, 570a/5=085/011, 574a/8=090/017,
 576b/4=095/006, 578a/9=098/007, 580a/5=103/003

تُؤْمِنُ

“bitdin” 41a/6=002/260

“bitdi” 110b/4=005/041

“bitse” 211b/3=010/100

لَتُؤْمِنَنَّ

“bitgey ök siz” 58a/4=003/081

تُؤْمِنُوا

“bitin” 56b/7=003/073, 71a/9=003/179,
 281a/3=017/107

“biter siz” 447b/2=040/012, 474a/3=044/021,
 487b/2=047/036, 515a/1=057/008

	“bitdiñiz” 494a/5=049/014
	“bitseñiz” 488b/7=048/009, 519a/9=058/004, 525b/6=060/001, 526b/1=060/004
تُؤْمِنُونَ	“biter siz” 12b/2=002/085, 61b/9=003/110, 63a/6=003/119
	“bitseniz” 85a/9=004/059
	“biter irseniz” 335b/4=024/002
	“biter siz” 515a/1=057/008, 529b/2=061/011, 546a/6=069/041
نُؤْمِنُ	“biter biz” 3a/5=002/013
	“biter miz” 13b/1=002/091, 99a/5=004/150, 117b/1=005/084,
	“bitgey miz” 8a/6=002/055, 139a/6=006/124, 279a/7=017/090, 279b/3=017/093, 412a/3=034/031
	“bitse miz” 72a/1=003/183
	“bitgey miz ya’nī rāstlağay miz” 194b/2=009/094
	“biter biz” 331a/2=023/047
لَتُؤْمِنَنَّ	“bitgeymüz” 161a/7=007/134
يُؤْمِنُ	“biter” 35a/2=002/232, 42a/1=002/264, 74a/6=003/199, 165a/4=007/158, 189b/4=009/061, 189b/5=009/061, 195a/6=009/099, 205b/1=010/040, 205b/2=010/040, 238b/2=012/106, 301b/7=020/016, 366b/8=027/081, 383b/2=029/047, 411a/5=034/021, 449a/2=040/027, 535b/5=065/002
	“bitse” 40a/4=002/256, 534a/2=064/009, 534a/7=064/011, 537a/2=065/011, 551b/2=072/013
	“bitdi” 309b/1=020/127
	“bitsün” 285a/5=018/029
	“bitgey” 217a/4=011/036
	“bütse” 489a/9=48/13
	“biter irdi” 546a/1=069/033
يُؤْمِنُ	“bitgeyler” 32b/7=002/221
	“biter irseler” 33b/8=002/228
لَيُؤْمِنَنَّ	“bitgey” 100a/9=004/159
لَيُؤْمِنَنَّ	“bitgeyler” 137a/7=006/109
يُؤْمِنُوا	“bitseler” 11a/4=002/075
	“bitsünler” 27a/2=002/186, 210a/8=010/088
	“bitgeyler” 32b/9=002/221

“biterler” 126a/8=006/025, 163a/1=007/146,
401a/5=033/019, 570a/1=085/008

“bitdiler” 137a/9=006/110, 157a/1=007/087,
209a/1=010/074

“munun için kim bitseler” 137b/3=006/111

“bitseler” 158b/5=007/101, 279b/5=017/094,
282a/8=018/006, 288a/4=018/055, 325a/3=022/054

“İmān ketürseler” 201b/6=010/013

يُؤْمِنُونَ

“biterler” 2a/3=002/003, 2b/1=002/004,
2b/4=002/006, 13a/2=002/088, 14b/2=002/100,
17b/3=002/121, 62b/1=003/114, 82b/2=004/038,
83b/7=004/046, 84b/8=004/051, 86a/5=004/065,
100a/2=004/155, 100b/6=004/162, 117a/2=005/081,
125a/1=006/012, 125b/8=006/020, 134b/9=006/092,
134b/9=006/092, 137a/8=006/109, 137b/8=006/113,
139b/3=006/125, 143b/2=006/150, 144a/9=006/154,
148b/9=007/027, 152b/2=007/052, 164b/3=007/156,
168b/3=007/185, 169a/3=007/188, 170b/2=007/203,
178a/1=008/055, 185a/1=009/029, 187b/4=009/044,
187b/6=009/045, 204b/5=010/033, 211a/6=010/096,
211b/6=010/101, 214b/9=011/017, 215a/2=011/017,
226a/2=011/121, 230b/3=012/037, 239a/7=012/111,
239b/3=013/001, 253a/2=015/013, 259a/3=016/022,
262b/7=016/060, 264a/9=016/072, 265a/6=016/079,
267b/9=016/104, 268a/2=016/105, 271b/6=017/010,
274b/9=017/045, 296a/9=019/039, 311a/3=021/006,
312b/7=021/030, 330b/9=023/044, 331b/4=023/058,
332b/3=023/074, 344a/5=024/062, 359b/1=026/201,
360b/5=027/004, 368a/4=028/003, 373b/4=028/052,
383b/1=029/047, 383b/9=029/051, 385a/7=029/067,
389a/3=030/037, 409b/2=034/008, 420b/2=036/007,
420b/5=036/010, 442b/5=039/045, 443b/2=039/052,
446b/8=040/007, 452b/1=040/059, 459b/1=041/044,
462b/8=042/018, 473a/1=043/088, 476a/4=045/006,
501b/9=052/033, 504a/2=053/027, 521b/6=058/022,
561a/8=077/050, 569a/9=084/020

“bittiler” 129b/8=006/054, 136a/7=006/099

“erenler bitgen” 263a/9=016/064, 367a/7=027/086,
380b/6=029/024

آمِنْ

“bitgil” 481a/8=046/017

- آَمِنُوا “bitiñ” 3a/4=002/013, 6a/9=002/041,
13a/9=002/091, 56b/5=003/072, 71a/9=003/179,
73a/9=003/193, 83b/8=004/047, 97a/7=004/136,
101b/7=004/170, 102a/3=004/171, 101b/7=005/111,
165a/4=007/158, 193b/1=009/086, 281a/3=017/107,
483a/3=046/031, 514b/7=057/007, 518a/6=057/028,
533b/9=064/008
c. Güvenmek, itimad etmek, emanet etmek.
- أَوْثِقْنَ “emīn tutuldı” 46a/3=002/283
d. Korkusuz, emin, emniyetli, emniyet içerisinde olan.
- آَمِنًا “kurtulğan¹¹⁹” 60a/4=003/097
“kurtulup¹²⁰” 459a/3=041/040
“amānlig¹²¹” 18a/6=002/126, 250b/4=014/035,
374a/4=028/057
“emānetlig” 385a/6=029/067
- آَمِنَةً “korkunçsuz” 268b/6=016/112
- آَمِنُونَ “kurulğanlar” 367b/4=027/089
“İminler” 413a/3=034/037
- آَمِينِينَ “kurtulğan bolup” 237b/5=012/099
“selāmetlık birle” 254a/5=015/046
“korkunçsızlar” 256a/7=015/082
“kurtulğanlık hālında” 357a/9=026/146
“İminler” 371b/1=028/031
“kurtulğanlar” 475a/8=44/55
“korkunçsızlar” 410b/9=034/18
“İmin” 491b/1=48/27
e. Emanet.
- الْأَمَانَةَ “emānetni” 408a/4=033/072
- أَمَانَتَهُ “emānetini” 46a/3=002/283
- الْأَمَانَاتِ “emānetlerni” 85a/4=004/058
- أَمَانَاتِكُمْ “emānetleriñiz” 174a/3=008/027
f. Emniyet korkusuzluk.

¹¹⁹ Korkusuz, emin

¹²⁰ Korkusuz, emin

¹²¹ Emniyetli veya halkı emniyet içerisinde olan

الأَمْنِ	“kurtulmak” 88b/6=004/083 “İminlik” 133b/1=006/081 “kurtulmak” 133b/3=006/082
أَمْنًا	“emn” 18a/2=002/125 “İminlikni” 342b/5=024/055
أَمَنَةً	“emnni” 67b/1=003/154 “kurtulmak için” 172a/5=008/011 g. Sika, güvenilir, mu’temed manasına geldiği gibi, bazan da emniyetiçerisinde olan, emniyetli manalarında gelir.
أَمِين	“emānetlīg” 154a/8=007/068, 355b/9=026/107, 356b/3=026/125, 357a/6=026/143, 358a/1=026/162, 358b/3=026/178, 474a/1=044/018, 566a/1=081/021 “i’timādīg” 232b/4=012/054 “emīn” 363b/4=27/39
مَقَامُ أَمِين	“emīn yir” 475a/5=044/051
الْأَمِينُ	“cebreyil” 359a/6=026/193 “emānetlīg” 370b/8=028/026
الْبَلَدِ الْأَمِينِ	“emānetlīg il ¹²² ” 576b/2=095/003 h. İman, inanma, inanç.
الْإِيمَانُ	“īmān” 15b/7=002/108 “bitmek” 69b/7=003/167 “īmān” 71a/2=003/177, 105a/2=005/005, 184a/2=009/023, 268a/4=016/106, 447a/8=40/10, 466b/2=042/052, 493a/3=049/007, 494a/6=049/014, 523b/4=059/009, 523b/9=059/010, 493b/6=049/011, 494b/5=049/017, 521b/9=058/022 “bitmek” 73a/9=003/193 “īmānni” 391a/7=030/056
إِيمَانًا	“īmānni” 70b/3=003/173 “bitmekni” 171a/6=008/002 “bitmek” 199a/4=009/124, 199a/5=009/124, 401b/4=033/022, 488a/6=048/004 “bitmek yanındın” 555b/1=074/031
إِيمَانُكُمْ	“bitmekiniz” 13b/8=002/093

¹²² Mekke

	“bitmişiniz” 15b/8=002/109,
	“bitmişinizni” 80a/4=004/025
	“īmānınızni” 20b/9=002/143
	“bitmişiniz” 60b/4=003/100, 61b/2=003/106, 190a/6=009/066
إِيمَانُهُ	“bitmişi” 268a/3=016/106
	“īmānnı” 449a/4=040/028
إِيمَانُهَا	“bitmeki” 145a/1=006/158
	“īmānı” 145a/2=006/158
	“bitmekleri” 211a/8=010/098
إِيمَانُهُمْ	“bitmişleri” 58b/9=003/086, 59a/6=003/090
	“bitmeklerini” 133b/2=006/082
	“bitmekleri” 398b/1=032/029, 488a/6=048/004, 201a/5=010/009
	“īmānları” 454b/8=040/085
بِإِيمَانِهِمْ	“īmānlarını” 527a/9=060/010
	1. emniyetli mekan, korku hissedilmeyen yer.
مَأْمَنُهُ	“kurtulgu yiri” 181b/7=009/006
	i. Güvenilir, emniyetli, itimad edilir olmak.
مَأْمُونٌ	“korkğanlar” 547b/5=070/028
	j. İnanan, iman eden /Esmâ-i ilâhiyeden: Mü’min- Emniyet verici, emin kılan (Rasullerini) tasdik eden.
مُؤْمِنٌ	“bitgen” 32b/9=002/221, 90b/1=004/092, 90b/5=004/092, 182a/6=009/010, 449a/3=040/028, 450b/3=040/040
	“ol bitgen” 95b/2=004/124, 267a/8=016/097, 272b/5=017/019, 308a/7=020/112, 317b/5=021/094
	“mü’min” 403a/9=033/036, 533a/5=064/002
الْمُؤْمِنُ	“kurtulğan ¹²³ ” 525a/9=059/023
مُؤْمِنًا	“bitgenni” 90b/1=004/092, 90b/2=004/092
	“mü’minni” 90b/9=004/093
	“irür sen bitgen” 91a/4=004/094
	“bitgen” 305a/7=020/075
	“mü’min” 397a/9=032/018
	“bitgen bolup” 550a/6=071/028

¹²³ Esmâ-i ilâhiyeden

- مُؤْمِنِينَ “iki bitgen” 290b/2=018/080
 مُؤْمِنُونَ “bitgenler” 117b/9=005/088, 155b/3=007/075,
 413b/1=034/041, 473b/4=044/012
 “İmān ketürgen erenler” 491a/2=048/025
 الْمُؤْمِنُونَ “bitgenler” 46b/1=002/285, 62a/1=003/110,
 68b/8=003/160, 100b/6=004/162, 100b/8=004/162,
 106a/6=005/011, 171a/4=008/002, 171b/2=008/004,
 180a/9=008/074, 191a/4=009/071, 198b/7=009/122,
 188b/1=009/051, 248a/3=014/011, 328a/2=023/001,
 336b/4=024/012, 339a/7=024/031, 344a/2=024/062,
 385b/4=030/004, 493b/1=049/010, 520a/9=058/010
 “mü’minler” 50b/6=003/028, 63b/6=003/122,
 400a/4=033/011, 401b/2=033/022, 494a/8=049/015,
 534b/2=064/013
 “bitgen” 489a/7=048/012
 مُؤْمِنِينَ “bitgenler” 2b/8=002/008, 219a/5=011/053,
 238a/8=012/103
 “irseniz bitgenler” 108a/8=005/023,
 122a/2=005/112, 138a/9=006/118, 156b/4=007/085,
 171a/4=008/001, 182b/6=009/013, 222b/1=011/086,
 337a/5=024/017
 “irdiñiz irse bitgenler” 13b/3=002/091,
 13b/8=002/093, 44b/3=002/278, 70b/7=003/175,
 113b/7=005/057, 515a/2=057/008
 “boldılar bitgenler” 155a/1=007/072
 “bitgen erenler” 182b/8=009/014
 “bolsalar bitgenler” 189b/8=009/062,
 211b/2=010/099, 351b/2=026/003
 “erdiniz irse bitgenler” 38a/7=002/248
 “irdiñiz irse mü’minler” 53b/9=003/049
 “irdiñiz irse bitgen” 65b/1=003/139
 “irür miz bitgen” 161a/3=007/132
 “irür biz bitgenler” 209a/9=010/078,
 330b/2=023/038
 “irdiñiz irse bitgenler” 426/7=037/029
 “bolğaylar irdi bitgenler” 359a/9=026/199
 “boldı bitgenler” 351b/7=026/008, 354b/2=026/067,
 355b/7=026/103, 356b/1=026/121, 357a/4=026/139,
 357b/8=026/158, 358b/1=026/174, 359a/4=026/190

المؤمنين

“bolğaylar irdük bitgenler” 412a/7=034/031

“mü’minler” 14a/7=002/097, 50b/7=003/028,
 63b/8=003/124, 93a/3=004/103, 97b/5=004/139,
 98b/7=004/146, 98a/4=004/141, 98a/76=004/141,
 98b/3=004/144, 98b/7=004/146, 113a/8=005/054,
 146a/3=007/002, 278b/4=017/082, 405a/6=033/050,
 390a/8=030/047, 403b/7=033/037, 490b/1=048/020,
 491a/7=048/026, 493a/6=049/009, 499a/2=051/035,
 532b/4=063/008, 537b/9=066/004, 356a/4=026/114,
 490a/5=048/018, 522b/5=059/002, 569b/7=085/007

“bitgenler” 33a/9=002/223, 56a/7=003/068,
 67a/6=003/152, 69a/5=003/164, 70a/7=003/171,
 94b/3=004/115, 126b/4=006/027, 162b/3=007/143,
 173a/1=008/017, 197a/1=009/111, 199b/3=009/128,
 207a/3=010/057, 271b/4=017/009, 91a/8=004/095,
 111a/7=005/043, 171b/4=008/005, 173a/6=008/019,
 178b/5=008/062, 183a/3=009/016, 184b/3=009/026,
 189b/5=009/061, 192a/9=009/079, 197a/8=009/112,
 210a/5=010/087, 212a/3=010/104, 226a/1=011/120,
 251a/6=014/041, 256a/3=015/077, 256b/5=015/088,
 282a/3=018/002, 335b/5=024/002, 335b/7=024/003,
 338b/5=024/030, 41b/7=024/047, 353b/8=0260/51,
 355b/6=026/102, 356a/8=026/118, 360a/1=026/215,
 360b/4=027/002, 366b/4=027/077, 369a/4=028/010,
 373a/4=028/047, 383a/3=029/044, 404b/1=033/043,
 411a/4=034/020, 429b/6=037/111, 430a/5=037/122,
 475b/5=045/003, 488a/5=048/004, 500a/2=051/055,
 342a/3=024/051, 399b/2=033/006, 399b/2=033/006,
 529b/7=061/013

“mü’minlarni” 63b/4=003/121, 69b/3=003/166,
 71a/6=003/179

“bitgen erenler” 191a/9=009/072

“bitgenlerni” 89a/1=004/084, 178b/8=008/064,
 178b/9=008/065, 211b/9=010/103, 317a/6=021/088

“bitgen qulları” 361b/6=027/015, 404b/4=033/047

“müslmānlar” 402a/1=033/025

“bitgen qullarımız” 429b/6=037/111,

430a/5=037/122, 428b/5=037/081, 430b/1=037/132

“bitgen erenler” 403a/4=033/035, 407a/1=033/059,
 550a/7=071/028

- “mü’min erenler” 401b/5=033/023, 408a/8=033/073, 570a/3=085/010
- “mü’min erenlerni” 406b/7=033/058, 486a/2=047/019, 488a/7=048/005, 515b/2=057/012
- مُؤْمِنَةٍ “bitgen kara baş” 32b/7=002/221
- “bitgen” 90b/3=004/092, 90b/5=004/092
- “mü’min” 90b/7=004/092
- “mü’min tişi” 403a/9=033/036
- “İmān ketürgen tişi” 405a/5=033/050
- مُؤْمِنَاتُ “İmān ketürgen tişiler” 491a/2=048/025
- “mü’min tişiler” 527a/9=060/010
- “bitgenler” 538a/2=066/005
- المُؤْمِنَاتِ “bitgen tişiler” 80a/3=004/025, 104b/8=005/005, 191a/5=009/071, 191a/9=009/072, 338b/7=024/031, 338a/1=024/023, 403a/4=033/035, 550a/7=071/028
- “bitgen” 80a/4=004/025
- “bitgen tişi” 336b/5=024/012
- “mü’mine tişiler” 408a/8=033/073, 570a/4=085/010
- “mü’min tişilerini” 488a/7=048/005
- “mü’mine tişilerini” 485b/2=047/019, 406b/8=033/058
- “mü’mine hatunlrını” 515b/2=057/012
- “bitgen tişilerini” 404b/7=033/049
- “mü’min tişiler” 527a/8=060/010, 527b/9=060/012

62. أمو

- a. Cariye.
- لَأَمَةٍ “kara baş” 32b/7=002/221
- إِمَائِكُمْ “kara başlarınız” 339a/9=024/032

63. أنت

- a. Erkeğin muhalifi olan dişiye denir.
- أَنْثَى “tişi” 51b/7=003/036, 73b/5=003/195, 95b/2=004/124, 241a/1=013/008, 267a/8=016/097, 4136a/6=035/011, 450b/3=040/040, 459b/7=041/047
- الْأَنْثَى “tişi” 25b/5=002/178, 25b/5=002/178, 51b/7=003/036, 262b/4=016/058, 503b/4=053/021,

- 504a/3=053/027, 505a/2=053/045, 557b/6=075/039,
575a/4=092/003
- الْأَنْثَيْنِ “iki tişi” 76b/3=004/011, 103a/3=004/176,
142a/7=006/144
“iki tişini” 142a/4=006/143, 142a/4=006/143,
142a/7=006/144
- انثاء “tişileri” 94b/7=004/117
“tişiler” 274b/3=017/040, 431a/3=037/150,
466a/5=042/049, 46a/6=042/050, 468a/3=043/019

64. انجيل

- a. İncil-İsa aleyhisselama indirilen mukaddes kitabın adıdır.
- الانجيل “incilni” 47a/4=003/003, 53b/2=003/048,
115a/1=005/066, 115a/8=005/068, 121b/2=005/110,
518a/2=057/027
“incil” 55b/9=003/065, 111b/9=005/046,
112a/2=005/047, 164b/6=007/157, 197a/3=009/111,
491b/9=048/029

65. أنس

- a. Farketmek, gözüne çarpmak, görmek, anlamak, farkına varmak.
- آنس “kördi” 371a/4=028/029
آنست “men kördüm” 301a/8=020/010, 361a/2=027/007,
371a/5=028/029
- b. İnsan.
- إنسان “kişi” 272a/2=017/013
الإنسان “kişi” 80b/6=004/028, 214a/1=011/009,
226b/8=012/005, 271b/8=017/011, 275b/6=017/053,
277a/9=017/067, 280b/2=017/100, 288a/3=018/054,
298b/1=019/066, 298b/2=019/067, 313a/7=021/037,
326a/6=022/066, 347a/9=025/029, 378b/6=029/008,
393a/3=031/014, 466a/2=042/048, 466a/4=042/048,
467b/7=043/015, 503b/8=053/024, 504b/7=053/039,
524b/5=059/016, 556b/3=075/003, 557b/3=075/036,
558a/1=076/001, 564a/3=079/035, 565a/2=080/017,
569a/2=084/006, 570b/6=086/005

“**kişini**” 201b/2=010/012, 257b/6=016/004,
328b/2=023/012, 438b/9=039/008, 443a/4=039/049,
495b/8=050/016, 508a/4=055/003, 558a/2=076/002

“**kişiler**” 271b/7=017/011, 278b/5=017/083,
408a/5=033/072, 424b/9=036/077, 460a/1=041/049,
460a/6=041/051, 0480b/7=46/015

“**ādemī**” 547a/8=070/019, 556b/4=075/005,
557a/1=075/013, 557a/2=075/014, 565a/5=080/024,
566b/6=082/006, 573a/5=089/015, 573b/2=089/023,
577a/3=096/005, 577a/4=096/006, 578b/4=099/003,
579a/4=0100/006, 580a/5=103/002

“**yaratılmış**” 556b/7=075/010,

“**ādemīni**” 574a/2=090/004, 576b/3=095/004,
577a/2=096/002

“**kişilerini**”¹²⁴ 253b/6=015/026

“**kişi**” 396a/9=032/007

“**kişini**” 508b/4=055/014

c. İnsanlar.

إِنْسٍ

“**ādemī**” 509b/2=055/039

“**kişiler**” 510a/4=055/056

“**ādemīler**” 510b/3=055/074

الْأَنَسِ

“**ādemīler**” 137b/5=006/112, 139b/7=006/128,
139b/8=006/128, 140a/3=006/130, 150b/1=007/038,
167b/9=007/179, 361b/9=027/017, 457b/9=041/029,
481b/2=046/018, 509a/6=055/033, 550/7=072/005,
550b/7=072/005, 551a/1=072/006

“**kişiler**” 279a/3=017/088

d. İnsanlardan olan.

إِنْسِيَّ

“**kişi**” 295b/2=019/026

أَنَاسِيَّ

“**kişiler**” 349a/1=025/049

e. Bir gurup insan, insanlardan meydana gelen topluluk.

أَنَاسٍ

“**kişiler**” 9a/1=002/060, 165b/1=007/160,
365a/3=027/056

“**kişileri**” 156a/5=007/082

“**kişini**” 277b/4=017/071

f. Ünsiyet etmek, ısınmak.

¹²⁴ Adem Aleyhisselâm

تَسْتَأْنِسُ “bilmek tilemekingiz” 338a/8=024/027
 مُسْتَأْنِسِينَ “işitigli bolup” 406a/1=033/053

66. أنف

a. Burun.
 الْأَنْفَ “burun” 111b/4=005/045, 111b/4=005/045
 أَنْفًا b. Az önce.
 “sā’atda” 485b/6=047/016

67. أُنْم

a. Halk, mahlukat.
 لِأَنَامِ “halk üçün” 508b/2=055/010

68. أُنُو

a. Gece saatleri.
 أَنَاءِ “tüniñ sā’atları” 62b/1=003/113
 “tünñüñ sāatları” 439a/4=039/009, 309b/7=020/130

69. أُنَى

a. Vakti gelmek.
 يَأْنِ “vaqt boldı” 516a/5=057/016
 إِنْهَ “vaqtı” 405b/8=033/053
 آْنِ “tegmiş isig suw” 509b/6=055/044
 آْنِيَّةِ “isig” 572a/3=088/005
 b. Kap.
 بِأَنْيَّةِ “iyişler birle” 558b/7=076/015
 c. Nasıl, nereden.
 أَنْى “neteg¹²⁵” 33a/7=002/223, 37b/9=002/247,
 116a/9=005/075, 135b/5=006/095, 136b/1=006/101,
 185a/8=009/030, 204b/4=010/032, 204b/7=010/034,
 333b/1=023/089, 384b/5=029/061, 415a/8=035/003,
 438b/4=039/006, 452b/6=040/062, 453b/3=040/069,
 472b/9=043/087, 532a/4=063/004

“neteg¹²⁶” 40b/7=002/259, 424a/7=036/066
 “nirdin¹²⁷” 52a/3=003/037
 “neteg¹²⁸” 69b/1=003/165
 “neteg¹²⁹” 52b/9=003/040, 53a/8=003/047,
 136b/1=006/101, 294a/3=019/008,
 294b/9=019/020414b/1=034/052, 473b/5=044/013,
 486a/1=047/018, 573b/2=089/024

70. أهل

a. Ehil.

أَهْلُ الْكِتَابِ “kitāb beyeleri¹³⁰” 15a/8=002/105, 15b/8=002/109,
 55b/4=003/064, 5b/8=003/065,
 56a/8=003/069, 56b/1=003/070, 56b/2=003/071,
 56b/4=003/072, 57a/2=003/075, 60a/7=003/098,
 60a/8=003/099, 62a/1=003/110, 62a/9=003/113,
 74a/5=003/199, 95a/8=004/123, 99b/1=004/153,
 100a/9=004/159, 101b/9=004/171, 106b/8=005/015,
 107b/4=005/019, 113b/9=005/059, 114b/8=005/065,
 115a/6=005/068, 116b/3=005/077, 261b/2=016/043,
 402a/2=033/026, 518a/9=057/029, 522b/1=059/002,
 524a/3=059/011, 578a/1=098/001, 578a/7=098/006
 أَهْلُ الْإِنْجِيلِ “incil eyeleri” 112a/2=005/047
 أَهْلُ الْقُرَى “konumlar eyeleri” 158a/4=007/096,
 158a/6=007/097, 158a/7=007/098, 238b/8=012/109,
 290a/4=018/077
 أَهْلُ الْمَدِينَةِ “medine eyeleri” 195b/4=009/101, 198a/8=009/120
 أَهْلُ الْقَرْيَةِ “konum eyeleri” 381b/4=029/031, 523a/5=059/007
 أَهْلُ مَدْيَنَ “medyen ehli” 302b/8=020/040, 372b/8=028/045
 أَهْلُ الْبَيْتِ “iw eyeleri” 369a/7=028/012, 221a/6=011/073
 “ew eyeleri” 403a/1=033/033
 أَهْلُ الْمَدِينَةِ “il eyeleri” 255b/5=015/067
 أَهْلُ الذِّكْرِ “zıkr eyeleri” 311a/4=021/007

¹²⁶ Nasıl

¹²⁷ Nereden

¹²⁸ Nereden

¹²⁹ Hem nasıl hem de nerede anlamında

¹³⁰ Hristiyanlar ve Yahudiler

أَهْلٌ يَشْرَبُ	“yesrib eyeleri” 400/7=033/013
أَهْلِي النَّارِ	“ot eyeleri” 436b/1=038/064
أَهْلُ التَّقْوَى	“yarlıkmak eyesi” 556a/9=074/056
أَهْلُ الْمَغْفِرَةِ	“saknukluk eyesi” 556a/9=074/056
أَهْلَكَ	“ehliñ” 63b/4=003/121, 218a/7=011/046, 221b/8=011/081, 229a/4=012/025, 255b/2=015/065 “ewün halkını” 217b/3=011/040 “kişilerin” 310a/1=020/132 “kişileringni” 329b/6=023/027 “ehliñi” 381b/8=029/033
يَا أَهْلَكُمْ	“ehliñiz birle” 237a/5=012/093
أَهْلِنَا	“ehlimiz” 233b/6=012/065, 236b/4=012/088 “ehlirimüz” 501b/2=052/026
أَهْلَهُ	“eyeleri” 18a/6=002/126 “anıñ ehli” 29a/3=002/196 “ehli” 32a/2=002/217, 81b/9=004/035, 361a/2=027/007, 371a/4=028/029, 419b/4=035/043, 498b/4=051/026, 557b/2=075/033, 569a/4=084/009, 569a/6=084/013 “h̄āreleri” 90b/3=004/092, 90b/7=004/092 “h̄ās kişilerini” 156a/6=007/083, 297b/3=019/055, 301a/8=020/010, 316a/3=021/076, 364b/3=027/049, 428b/2=037/076, 430b/2=037/134 “h̄ās kişilerini” 316b/8=021/084 “ehlini” 358a/8=026/170, 381b/5=029/032, 435a/8=038/043
أَهْلَهَا	“ehli” 81b/9=004/035, 491a/8=048/026 “anıñ eyeleri” 140a/8=006/131, 203b/1=010/024 “eyesini” 157b/9=007/094 “eyesini” 158b/1=007/100, 369b/2=028/015 “anıñ ehli” 229a/6=012/026 “eyeleri” 290a/4=018/077, 225b/4=011/117, 338a/8=024/027, 363a/5=027/034, 374b/1=028/059, 381b/4=029/031 “eyelerini” 160a/4=007/123, 368a/5=028/004 “ehlini” 289b/5=018/071 “h̄āş kişileri” 294b/5=019/016

أَهْلِهِمْ	“ehlleri” 233a/7=012/062, 568b/1=083/031
أَهْلِيَّهِنَّ	“eyeleri” 80a/5=004/025
أَهْلُنَا	“ehllerimiz” 489a/3=048/011
أَهْلِي	“ehlim” 218a/5=011/045, 358a/7=026/169
أَهْلِكُمْ	“hāş kişilerim” 302a/7=020/029
	“hāş kişileriniz” 118a/3=005/089
	“ehlleriniz” 538a/4=066/006
أَهْلِهِمْ	“kişileri” 439b/3=039/015
	“ehlleri” 465b/5=042/045, 489a/7=048/012

71. أوب

	a. Dönmek.
مَاب	“kaytmak” 243b/7=013/029, 434a/3=038/025, 436a/2=038/055
	“yanış” 435a/5=038/040, 435b/6=038/049
مَابَا	“kaytgu” 562a/5=078/022, 562b/7=078/039
الْمَابِ	“kaytgu yir” 48b/9=003/014
مَابِ	“kaytmakım” 245a/4=013/036
إِيَابُهُمْ	“kaytmakları” 572b/3=088/025
	b. Döndürmek.
أَوِي	“kaytargıl” 409b/7=034/010
	c. Yüzünü Allah’a çeviren, döndüren.
أَوَاب	“tesbîh kılgan” 433a/9=038/019
	“kaytgan” 433a/7=038/017, 434b/4=038/030, 435b/1=038/044
	“tañrıga yangan” 496b/6=050/032
الْأَوَابِينَ	“tevbe kılganlar” 273a/7=017/025

72. أود

	a. Ağır gelmek, zorluk vermek
يُؤُودُ	“ağruk aña” 40a/1=002/255

73. أولاء

a. Onlar manasında ism-I işaret olup, erkek yahut dişi bir topluluğu işaret için kullanılır.

- أُولَئِكَ “bu erenler” 63a/5=003/119, 88a/4=004/078,
306a/2=020/084
- هَؤُلَاءِ “anlar” 11b/8=002/081, 98b/1=004/143,
313b/8=021/044
- “uşbu erenler” 12a/8=002/085, 56a/1=003/066,
93b/5=004/109, 346a/7=025/017
- “uş munlar” 84a/9=004/051
- “munlar” 98b/1=004/143, 161b/9=007/139,
202a/8=010/018, 113a/4=005/053, 129b/6=006/053,
150b/3=007/038, 152a/3=007/049, 215a/4=011/018,
221b/4=011/078, 224b/6=011/109, 255b/4=015/066,
255b/5=015/068, 255b/5=015/071, 266a/1=016/086,
266a/7=016/089, 283a/2=018/015, 315a/8=021/065,
354a/2=026/054, 374b/8=028/063, 383b/2=029/047,
413a/8=034/040, 433a/4=038/015, 443a/8=039/051,
468b/6=043/029, 473a/1=043/088, 474a/3=044/022,
474/3=044/034, 559a/9=076/027, 568b/2=083/032,
“munlarnı” 280b/5=017/102
- “bular” 82b/8=004/041, 318a/3=021/099
- “bu erenler” 134a/7=006/089, 272b/6=017/020,
272b/6=017/020
- أُولَئِكَ “anlar” 2b/2=002/005, 3a/9=002/016,
6b/6=002/039, 11b/8=002/081, 12a/1=002/082,
12b/6=002/086, 16b/5=002/114, 17b/3=002/121,
23a/2=002/159, 23a/3=002/160, 24b/9=002/174,
29b/9=002/202, 32a/5=002/217, 32a/6=002/217,
32a/8=002/218, 33a/1=002/221, 34a/8=002/229,
40b/1=002/257, 44a/5=002/275, 57a/9=003/077,
59a/2=003/087, 59b/1=003/091, 61a/9=003/105,
62b/2=003/114, 62b/6=003/116, 65a/4=003/136,
74a/8=003/199, 78a/7=004/017, 78b/2=004/018,
86b/5=004/069, 91b/7=004/097, 92a/1=004/099,
95a/4=004/121, 95b/3=004/124, 98b/7=004/146,
99a/9=004/152, 100b/9=004/162, 106a/3=005/010,
111a/7=005/043, 114a/5=005/060, 117b/5=005/086,
133b/3=006/082, 150a/4=007/036, 150a/9=007/037,
151a/4=007/042, 168a/2=007/179, 171b/1=008/004,
180a/1=008/072, 180b/2=008/075, 183a/6=009/017,
183a/9=009/018, 190b/8=009/069, 191a/8=009/071,
193b/6=009/088, 201a/3=010/008, 203b/7=010/026,

204a/1=010/027, 214a/4=011/011, 214b/5=011/016,
 214b/9=011/017, 215a/3=011/018, 215a/8=011/020,
 215b/6=011/023, 240b/4=013/005, 242b/3=013/018,
 243a/3=013/022, 243a/9=013/025, 246b/5=014/003,
 272b/5=017/019, 277b/5=017/071, 285a/9=018/031,
 298a/3=019/060, 305a/7=020/075, 318a/5=021/101,
 324b/6=022/051, 325a/9=022/057, 331b/6=023/061,
 336a/1=024/004, 336b/7=024/013, 338a/6=024/026,
 341b/7=024/047, 347b/6=025/034, 350b/2=025/070,
 350b/8=025/75, 360b/6=027/005, 373b/5=028/054,
 380b/2=029/023, 380b/3=029/023, 384a/3=029/052,
 386b/9=030/016, 389a/6=030/038, 389a/9=030/039,
 392a/5=031/005, 392a/7=031/006, 401a/5=033/019,
 409a/4=034/004, 409a/5=034/005, 413a/2=034/037,
 413a/4=034/038, 416a/4=035/010, 427a/7=037/041,
 433a/3=038/013, 439b/9=038/013, 440b/1=039/022,
 450b/3=040/040, 459b/2=041/044, 465a/5=042/041,
 465a/7=042/042, 476a/7=045/009, 480b/5=046/014,
 481a/3=046/016, 483a/6=046/032, 485b/7=047/016,
 511a/7=056/011, 515a/7=057/010, 516b/4=057/019,
 521a/8=058/017, 521b/3=058/019, 534a/5=064/010,
 548a/1=070/035, 551b/4=072/014, 567b/3=083/004,
 574a/8=090/018

“anlar anlar” 2b/3=002/005, 5a/6=002/027,
 17b/4=002/121, 22b/5=002/157, 22b/5=002/157,
 23a/5=002/161, 25b/3=002/177, 25b/3=002/177,
 48a/7=003/010, 50a/1=003/022, 58a/8=003/082,
 59a/8=003/090, 59b/9=003/094, 61a/7=003/104,
 84b/1=004/052, 85b/9=004/063, 86b/3=004/069,
 99a/6=004/151, 110b/8=005/041, 111b/3=005/044,
 111b/7=005/045, 112a/3=005/047, 132a/1=006/070,
 134a/6=006/089, 134a/9=006/090, 146b/7=007/008,
 164b/8=007/009, 165a/1=007/157, 167b/8=007/178,
 168a/3=007/179, 175a/9=008/037, 180a/9=008/074,
 182a/7=009/010, 183b/6=009/020, 184a/2=009/023,
 190b/9=009/069, 193b/7=009/088, 215b/2=011/021,
 240b/2=013/005, 240b/2=013/005, 268a/3=016/105,
 268a/8=016/108, 268a/9=016/108, 276a/3=017/057,
 292b/1=018/105, 297b/5=019/058, 328a/6=023/007,
 328a/8=023/010, 334a/6=023/102, 334a/7=023/103,
 342a/2=024/050, 342a/4=024/051, 342a/6=024/052,

342b/6=024/055, 344a/5=024/062, 392a/5=031/005,
 439b/9=039/018, 439b/9=039/018, 441b/1=039/033,
 444b/2=039/063, 481a/9=046/018, 486a/9=047/023,
 492b/4=049/003, 493a/4=049/007, 493b/7=049/011,
 494b/1=049/015, 516b/6=057/019, 527a/7=060/009,
 532b/7=063/009, 534b/9=064/016, 547b/7=070/031,
 565b/3=080/042, 578a/8=098/006, 578a/9=098/007
 “anlarnın kamuğı” 274a/6=017/036

أُولَئِكَمَّ

“anlarnı” 90a/9=004/091

“anlar” 507b/3=054/043

74. أول

a. Ehil, aile, akraba, yakınları demektir, izafetle kullanılır. Ekseriya hanedan sahiplerine izafe edilir.

آل

“hāşları” 7b/4=002/049, 162a/2=007/141,

368b/8=028/008, 507b/1=054/041

“ehlini” 7b/6=002/050, 177b/8=008/054

“köki” 38a/6=002/248, 38a/6=002/248,

177b/1=008/052, 177b/6=008/054, 227a/1=012/006,

294a/1=019/006

“kabilesi” 48a/7=003/011, 84b/5=004/054

“kabilesini” 51b/2=003/033, 51b/2=003/033,

410a/6=034/013

“haylın” 160b/7=007/130

“ehli” 247a/4=014/006

“hāş kişileri” 255a/7=015/059, 255a/8=015/061,

449a/3=040/028

“kökini” 365a/2=027/056, 451a/6=040/046

“hāş kişilerini” 507a/5=054/034

“ālını” 451a/4=040/045

b. Ahirin zıddı olup, ilk birinci, önceki anlamalarında kullanılır.

أَوَّل

“evveli” 6b/9=002/041, 125a/5=006/014,

145b/3=006/163, 162b/3=007/143, 353b/9=026/051,

439b/1=039/012, 472b/1=043/081

“koğulğan iw” 60a/2=003/096

“evvel” 135a/9=006/094, 514a/5=057/003

- “ilk” 137b/1=006/110, 182b/5=009/013,
193a/4=009/083, 271b/1=017/007, 275b/1=017/051,
287a/6=018/048, 457a/3=041/021
“öñi” 304b/1=020/065, 425a/3=036/079
“ilkini” 318b/1=021/104
“ilki” 522b/1=059/002
الاول “ilki” 495b/7=050/015
“evvel” 514a/5=057/003
لأولنا “öñümüz” 122a/6=005/114
الاولون “burunkı” 195a/9=009/100,
“burunkılar” 276a/9=017/059, 311a/2=021/005,
333a/3=023/081
“aşnukı” 426a/7=037/017
“evvelki” 512a/8=056/048
الاولين “burunkılar” 126a/9=006/025, 174b/3=008/031,
175b/2=008/038, 253a/2=015/013, 259a/7=016/024,
288a/6=018/055, 252b/9=015/010, 3331/5=023/083,
345a/7=025/005, 357a/2=026/137, 359a/7=026/196,
366a/4=027/068, 428a/8=037/071, 431b/5=037/168,
467a/4=043/006, 467a/6=043/008, 481a/9=046/017,
511a/8=056/013, 542b/1=068/015
“burunkı” 329b/2=023/024, 332a/5=023/068,
352b/4=026/026, 358b/8=026/184
“evvelki” 372a/1=028/036, 430a/7=037/126,
473b/2=044/008, 512a/2=056/039
“evvelkılar” 512a/8=056/049
“evvelkılarını” 560/7=077/016, 561a/1=077/038,
567b/8=083/013
“evveller” 419b/5=035/043
الاولی “burunkı” 302a/2=020/021, 303b/1=020/051,
310a/4=020/133, 372b/4=28/043, 402b/7=033/033,
427b/8=037/059, 475a/9=044/056, 505a/7=053/056,
512b/8=056/062,
“bu cihān” 375a/9=028/070, 427b/8=037/059,
503b/9=053/025, 575b/1=092/013, 576a/1=093/004
“ilk” 474b/3=044/035
“ilkinki” 505a/4=053/050,
“öñ” 563b/6=079/025, 571b/7=087/018
أولهم “öñleri” 150b/3=007/038, 150b/5=007/039

- أُولَاهُمَا “burunrakı” 271a/5=017/005
c. Sahipler.
- أُولُو “akl eyeleri” 43a/2=002/269, 48a/2=003/007,
242b/6=013/019, 434b/3=038/029, 439a/7=039/009
“yawukluk eyeleri” 76a/6=004/008
“kayaşık eyeleri” 180b/2=008/075
“kinlik eyeleri” 193b/2=009/086, 337b/6=024/022
“kalğanların eyeleri” 225b/1=011/116
“akllar eyeleri” 252a/4=014/052, 439b/9=039/018
“bilig eyeleri” 49a/8=003/018
“küç eyeleri” 363a/3=027/033
“şābit cid eyeleri” 483b/2=046/035
“kaḍaş eyeleri” 399b/1=033/006
- أُولَى “eyeleri” 25b/9=002/179, 29a/8=002/197,
48b/5=003/013, 73a/3=003/190, 85a/8=004/059,
88b/7=004/083, 91a/8=004/095, 119b/8=005/100,
197b/1=009/113, 239a/5=012/111, 271a/5=017/005,
303b/5=020/054, 309b/4=020/128, 337b/5=024/022,
341b/1=024/044, 435a/9=038/043, 435b/3=038/045,
440a/8=039/021, 451b/9=040/054, 489b/7=048/016,
522b/5=059/002, 536b/7=056/010, 415a/2=035/001,
553a/9=073/011
“öngi” 339a/4=024/031
“ögürni” 376a/5=028/076
- أُولَات “eyeleri” 356a/1=065/004, 356a/6=065/006
d. Tabir, yorumlama, (murad edilen manayı) beyan etme.
- تَأْوِيل “te’vīli” 226b/9=012/006,
“te’bīri” 228b/3=012/021, 238a/3=012/101
“te’bīrini” 231b/4=012/044, 237b/6=012/100
“tefirī” 2090a/7=018/078, 290b/8=018/082
- تَأْوِيلًا “ākıbet yanındın” 85b/1=004/059
“soñ yanındın” 274a/5=017/035
- تَأْوِيلُهُ “te’vīlini” 47b/8=003/007, 47b/9=003/007
“ākıbetin” 152b/3=007/053, 152b/3=007/053
“tefirī” 205a/8=010/039, 230b/1=012/037
“te’bīrini” 230a/9=012/036, 231b/6=012/045

75. أَوْن

a. Şimdi.

الآن

“**emdi**” 10b/4=002/071, 27a/6=002/187,
78b/1=004/018, 179a/3=008/066, 206b/1=010/051,
210b/4=010/091, 232a/7=012/051, 551a/5=072/009

76. أَوِه

a. Çok ah çeken, (Allah’a) yalvarıp yakaran, çok içli

لَاوَاهُ

“**köp evvah tigen**” 197b/4=009/114, 221a/8=011/075

77. أَوَى

a. Sığınmak, barınmak, iltica etmek.

أَوَى

“**sığındı**” 282b/3=018/010

أَوَيْنَا

“**sığınduk**” 289a/2=018/063

سَأَوَى

“**sıkıngay men**” 217b/9=011/043

“**sıgınsa irdim**” 221b/7=011/080

فَأَوُوا

“**sıgını**” 283a/5=018/016

آوَى

“**sığındurdu**” 234a/9=012/069, 237b/4=012/099,
576a/2=093/006

فَأَوَّاكُمْ

“**sığındurdu sizni**” 173b/9=008/026

أَوُوا

“**sığındurdu**” 197b/9=008/072,

“**sığındurdılar**” 180a/8=008/074

آوَيْنَاهُمْ

“**sığındurduk ol ikisini**” 331a/5=023/050

تَوَى

“**sığındurur sen**” 405a/9=033/051

تَوَيْهِ

“**sığındurur anı**” 547a/5=070/013

الْمَأْوَى

“**sığıngu yirleri**” 397b/3=032/020

“**sığıngu yir**” 503b/1=053/015, 564a/5=079/039,
564a/7=079/041

مَأْوِيَكُمْ

“**sığıngu yiringiz**” 380b/9=029/025,

478b/7=045/034, 516a/4=057/015

مَأْوَاهُ

“**sığıngu yäri**” 003/162

“**sığıngu yiri**” 69a/3=008/016, 116a/2=005/072

مَأْوِيَهُمْ

“**anlarnıñ sığıngu yiri**” 66b/8=003/151

“sığınğu yirleri” 74a/2=003/197, 91b/8=004/097,
95a/4=004/121, 191b/5=009/073, 201a/3=010/008,
242b/4=013/018, 280a/4=017/097, 342b/8=024/057,
397b/3=032/020, 538b/5=066/009
“sıkınğu yirleri” 194b/7=009/095

78. إى

a. Cevab harfi “Evet manasında olup yeminden önce söylenir.

إى “rāst turur” 206b/4=010/053

79. أيد

a. Kuvvet, güç, kuvvet sahibi, güçlü.

بَائِدِ

“kuvvet birle” 499b/4=051/047

الْأَيْدِ

“kuvvet” 433a/7=038/017

أَيْدُتْكَ

“küçlüg kıldım sini” 121a/9=005/110

أَيْدِكَ

“kuvvetlendürdi” 178b/4=008/062

أَيْدُكُمْ

“berkitti” 174a/1=008/026

أَيْدَنَا

“kuvvetlendurduk” 530a/2=061/014

أَيْدَنَاهُ

“kuvvetlendurduk” 12b/8=002/087, 39a/7=002/253

أَيْدَهُ

“kuvvetlendürdi anı” 187a/2=009/040

أَيْدَهُمْ

“küçlüg kıldı anlarını” 521b/9=058/022

يُؤَيِّدُ

“kuvvetlendirur” 48b/4=003/013

80. أَيْك

a. Sık ağaçları bulunan ormanlık demektir. Şuayb Aleyhisselamın kavmi olup, meskenleri ormanlık bölgede olduğu için bu adı almışlardır.

أَصْحَابُ الْاَيْكَةِ “şü‘ayb kavmı” 256a/3=015/078

“bük eyeleri” 358b/2=026/176, 433a/3=038/013,
495b/6=050/014

81. أَمْ

a. Hür olan erkek ve kadınlarınızdan evli olmayanlarla ve cariyelerinizden salih olanları evlendiriniz.

الْاِيَامِ

“küdegüsiz tişileri” 339a/8=024/032

82. أين

a. İstifham edatı olup nerede manasına gelir.

أَيْنَ “**kayda**” 126a/2=006/022, 150a/7=007/037,
259b/4=016/027, 355a/9=026/092, 374b/6=028/062,
375b/9=028/074, 453b/6=040/073

b. Şartiyat ifade eder.

أَيْنَ مَا-أَيْنَمَا “**nirge kim**” 16b/8=002/115, 264b/7=016/076

“**nirde kim**” 21b/5=002/148, 87b/9=004/078

c. Mekan isimi olup mevkide, her nerede manasına gelir.

“**nirde kim**” 62a/4=003/112, 295b/7=019/031,
407a/6=033/061, 514b/4=057/004

“**kayda kim**” 519b/8=058/007

83. أَيَّانَ

a. Gelecek zamana ait istifham ismidir. Ne zaman manasına gelir.

أَيَّانَ “**kaçan turur**” 168b/5=007/187, 366a/1=027/065,
498a/1=051/012, 556b/5=075/006
“**kayu vaktın**” 259a/3=016/021

84. أَيَّ

a. Açık alamet, ayet, yüksek bina, mucize.

آيَةً “**āyet**” 15b/2=002/106, 21a/7=002/145,
124a/1=006/004, 127b/4=006/035, 127b/8=006/037,
137a/7=006/109, 159a/4=007/106, 161a/2=007/132,
170a/9=007/203, 202b/4=010/020, 238a/9=012/105,
240b/8=013/007, 243b/3=013/027, 245a/9=013/038,
302a/3=020/022, 310a/3=020/133, 357b/4=026/154,
311a/1=021/005, 454a/6=040/078, 470a/5=043/048
“**nişān**” 17a/4=002/118, 30b/8=002/211,
38a/7=002/248, 41a/2=002/259, 48b/2=003/013,
52b/4=003/041, 53b/3=003/049, 54a/2=003/050,
122a/6=005/114, 127b/8=006/037, 139a/5=006/124,
155a/4=007/073, 210b/6=010/092, 211a/6=010/097,
220a/8=011/064, 224a/6=011/103, 256a/2=015/077,
258a/7=016/011, 258b/1=016/013, 263b/1=016/065

263b/5=016/067, 263b/9=016/069, 271b/8=017/012,
 271b/8=017/012, 294a/7=019/010, 295a/2=019/021,
 303a/6=020/047, 317b/2=021/091, 331a/5=023/050,
 348a/1=025/037, 351b/3=026/004, 359a/8=26/197,
 410b/2=34/15, 422a/4=036/033, 422a/9=036/037,
 422b/5=036/041, 490b/1=048/020, 351b/7=026/008,
 354b/1=026/067, 355b/6=026/103, 356a/9=026/121,
 356b/5=026/128, 357a/3=026/139, 357b/8=026/158,
 358b/1=026/174, 359a/4=026/190, 364b/7=027/052,
 379b/5=029/015, 382a/2=029/035, 383a/3=029/044,
 409b/6=034/009, 423a/2=036/046, 499a/4=051/037,
 505b/2=054/002, 506a/8=054/015

“nişān” 38a/4=002/248

“nişānlar” 53b/8=003/049

“āyetni” 126a/8=006/025, 163a/1=007/146,
 267b/4=016/101

“hüccet” 391b/2=030/058

الآية

“āyet” 563b/4=079/020

آية

“nişānı” 52b/4=003/041, 294a/7=019/010

آية

“iki nişān” 271b/8=017/012

آيات

“āyetleri” 9a/9=002/061, 56b/2=003/070,
 61b/5=003/108, 99b/9=004/155, 124a/2=006/004,
 127a/8=006/033, 144b/9=006/158, 145a/1=006/158,
 148b/4=007/026, 149b/4=007/032, 160a/7=007/126,
 177b/2=008/052, 182a/5=009/009, 208b/2=010/071,
 219b/5=011/059, 226b/1=012/001, 239b/2=013/001,
 252a/6=015/001, 268a/1=016/104, 268a/2=016/105,
 276a/8=017/059, 292b/2=018/105, 297b/9=019/058,
 309b/1=020/127, 331b/4=023/058, 350b/6=025/073,
 351b/1=026/002, 360b/3=027/001, 368a/3=028/002,
 380b/2=029/023, 392a/2=031/002, 397b/7=032/022,
 403a/2=033/034, 444b/1=039/063, 446b/2=040/004,
 450a/2=040/035, 452a/3=040/056, 452b/7=040/063,
 453b/2=040/069, 454b/1=040/081, 464b/3=042/003,
 474b/2=044/033, 476a/3=045/006, 476a/5=045/008,
 476b/2=045/011, 478b/9=045/035, 482b/2=046/026,
 482b/4=046/027, 503b/3=053/018, 516b/1=057/017,
 519b/2=058/005, 530b/5=062/005, 536b/9=065/011
 “hüccetleri” 17a/6=002/118

“nişānlarnı” 32b/2=002/219, 42b/3=002/266

“hüccetlerni” 34b/6=002/231

“nişānları” 39a/3=002/252, 49b/3=003/019,
49b/8=003/021, 60a/7=003/098, 283a/9=018/017,
288b/1=018/057

“āyetlerini” 62a/9=003/113, 74a/7=003/199,
97b/8=004/140, 126b/3=006/027, 144b/6=006/157,
211a/4=010/095, 343a/6=024/058, 386b/2=030/010

“nişānlar” 23b/5=002/164, 55a/3=003/058,
60a/3=003/097, 73a/3=003/190, 227a/4=012/007,
240a/9=013/004, 256a/1=015/075, 258a/9=016/012,
265a/5=016/079, 330a/1=023/030, 335b/1=024/001,
367a/7=027/086, 387a/6=030/021, 387b/1=030/022,
387b/2=030/023, 387b/4=030/024, 398a/6=033/026,
411a/2=034/019, 423a/2=036/046, 443b/2=039/052,
475b/5=045/003, 475b/6=045/004, 476a/3=045/005,
476b/6=045/013

“āyetlerni” 63a/5=003/118, 116a/9=005/075,
128b/9=006/046, 130a/3=006/055, 131b/1=006/065,
135b/8=006/097, 136a/1=006/098, 136b/8=006/105,
139b/4=006/126, 153b/2=007/058, 167b/1=007/174,
182a/9=009/011, 200b/8=010/005, 203b/4=010/024,
230a/5=012/035, 337a/6=024/018, 344a/2=024/061,
387a/6=030/021

“āyetler” 47b/6=003/007, 136a/7=006/099,
137a/7=006/109, 161a/4=007/133, 201a/1=010/006,
208a/4=010/067, 211b/5=010/101, 240a/6=013/003,
247a/2=014/005, 276b/1=017/059, 303b/5=020/054,
309b/4=020/128, 339b/8=024/034, 341b/4=024/046,
380b/5=029/024, 383b/6=029/049, 388a/6=030/028,
389a/4=030/037, 395a/2=031/031, 442b/1=039/042,
498a/8=051/020, 515a/3=057/009

“āyetlerin” 177b/7=008/054, 445a/8=039/071,
536b/9=065/011

“hüccetler” 280b/2=017/101, 321a/1=022/016

“hüccetleri” 47b/1=003/004

“āyâtı” 60b/5=003/101

“āyâtları” 62a/7=003/112

“tokuz āyet” 361b/1=027/012

“āyât” 377b/4=028/087

آيَاتِكَ

“nişānlarınızı” 18b/5=002/129

“āyetleriñ” 310a/6=020/134, 373a/4=028/047

آيَاتِنَا

“hüccetlerimizni” 6b/6=002/039

“nişānlarımızı” 22a/5=002/151

“āyetlerimiz” 84b/7=004/056, 129b/9=006/054, 143b/2=006/150, 144b/7=006/157, 146b/9=007/009, 152b/1=007/051, 154a/2=007/064, 158b/9=007/103, 164b/4=007/156, 174b/2=008/031, 201a/3=010/007, 202b/7=010/021, 210b/9=010/092, 246b/9=014/005, 280a/5=017/098, 298b/9=019/073, 299a/8=019/077, 302a/4=020/023, 309a/9=020/126, 326b/8=022/072, 330b/9=023/045, 352a/3=026/015, 361b/2=027/013, 366b/8=027/081, 367a/1=027/082, 367a/2=027/083, 371b/8=028/035, 371b/9=028/036, 372b/8=028/045, 383b/2=029/047, 383b/6=029/049, 386b/9=030/016, 391a/1=030/053, 392a/8=031/007, 395a/5=031/032, 397a/4=032/015, 398a/2=032/024, 409a/5=034/005, 413a/4=034/038, 413b/4=034/043, 448b/4=040/023, 456b/2=041/015, 457b/8=041/028, 459a/2=041/040, 464b/5=042/035, 470a/3=043/046, 470a/5=043/047, 471b/6=043/069, 476a/7=045/009, 478a/1=045/025, 479b/8=046/007, 507b/2=054/042, 516b/6=057/019, 534a/5=064/010, 542b/1=068/015, 555a/2=074/016, 562a/8=78/28, 567b/8=083/013, 574a/9=90/019

“āyetlerimizni” 106a/3=005/010, 131b/4=006/068, 117/5=005/086, 128a/3=006/039, 129a/5=006/049, 150a/3=007/036, 150b/7=007/040, 154b/9=007/072, 161b/1=007/136, 163a/3=007/146, 163a/4=007/147, 167b/2=007/175, 167b/7=007/176, 167b/7=007/177, 168a/7=007/182, 256a/5=015/081, 303b/7=020/056, 316a/5=021/077, 326b/6=022/072, 347b/8=025/036, 374a/9=028/059, 460a/9=041/053

“āyātımız” 201b/9=010/015

“āyetlerimizi” 208b/8=010/073

“āyetlerimiz” 223b/5=011/096

“nişānlarımız” 270b/4=017/001

“nişānlarımız” 282b/3=018/009

“āyātlarımız” 324b/6=022/051

“āyātlarımızı” 325a/9=022/057

آيَاتِهِ

“nişānlarını” 10b/8=002/073, 27b/2=002/187,
33a/2=002/221, 37a/3=002/242, 61a/4=003/103,
118a/6=005/089, 367b/9=027/093

“āyetlerin” 69a/7=003/164

“āyetlerini” 125b/9=006/021, 150a/5=007/037,
202a/6=010/017, 343a/8=024/059, 386b/2=030/010,
387a/5=030/020, 528b/6=062/002

“āyetleri” 135a/7=006/093, 138a/9=006/118,
171a/6=008/002, 190a/5=009/065, 213a/1=011/001,
387a/6=030/021, 387a/9=030/022, 387b/3=030/023,
387b/4=030/024, 387b/6=030/025, 390a/3=030/046,
395a/2=031/031, 447b/3=040/013, 454b/1=040/081,
455a/3=041/003, 459a/9=041/044, 464a/6=042/029,
464b/2=042/032, 476a/3=045/006

“āyetlerimüzni” 434b/3=038/029,

“nişānları” 458b/3=041/037, 458b/8=041/039

آيَاتِهَا

“āyetleri” 313a/1=021/032

آيَاتِي

“āyetlerim” 7a/1=002/041, 162b/9=007/146,

302b/9=020/042, 332a/2=023/066, 334a/9=023/105,
444a/4=039/059

“āyetlerimni” 111b/2=005/044, 140a/4=006/130,
150a/2=007/035, 292b/4=018/106, 313a/8=021/037,
367a/3=027/084

“nişānlarımni” 288a/9=018/056

“āyetlerimüz” 478b/2=045/031

أَيِّ

“kayu” 125b/2=006/019, 168b/3=007/185,
360b/1=026/227, 395b/3=031/034, 476a/4=045/006,
560a/5=077/012, 561a/8=077/050, 565a/2=080/018,
566b/7=082/008, 360b/1=026/227

“kayusu” 133b/1=006/081, 282b/6=018/012,
299a/1=019/073, 454b/2=040/081, 505a/6=053/055

“kayusını” 508b/4=055/013, 508b/5=055/016,
508b/6=055/018, 508b/8=055/021, 508b/9=055/023,
509a/1=055/025, 509a/2=055/028, 504=055/030,
509a/5=055/032, 509a/8=055/034, 509a/9=055/036,
509b/2=055/038, 509b/3=055/040, 509b/4=055/042,
509b/6=055/045, 509b/8=055/049, 509b/9=055/051,
510a/1=055/053, 510a/3=055/055, 510a/4=055/057,
510a/5=055/059, 510a/6=055/061, 510a/7=055/063,

- 510a/8=055/065, 510a/9=055/067, 510b/1=055/069,
510b/1=055/071, 510b/2=055/073, 510b/4=055/075,
510b/5=055/077
- أَيَّا “**qayusın**” 281a/8=017/110
- أَيَّمَا “**qayusını**” 371a/2=028/028
- أَيُّكُمْ “**qayunız**” 199a/4=009/124, 213b/4=011/007,
363b/1=027/038, 542a/4=068/006, 539b/2=067/002
- يَا أَيُّهَا “**ay kişiler**” 4a/2=002/021, 24a/4=002/168,
74b/3=004/001, 96b/8=004/133, 101b/6=004/170,
102b/4=004/174, 165a/2=007/158, 203a/5=010/023,
207a/1=010/057, 211b/9=010/104, 212a/9=010/108,
231b/2=012/043
- “**ay anlar kim**” 15a/6=002/104, 22a/8=002/153,
24b/3=002/172, 25b/4=002/178, 26a/6=002/183,
30a/2=002/208, 39b/2=002/254, 41b/8=002/264,
42b/4=002/267, 44b/2=002/278, 45a/1=002/282,
60b/2=003/100, 60b/7=003/102, 63a/1=003/118,
64b/2=003/130, 66b/4=003/149, 68a/4=003/156,
74a/9=003/200, 78b/3=004/019, 80b/6=004/029,
83a/2=004/043, 83b/8=004/047, 85a/6=004/059,
86b/6=004/071, 91a/2=004/094, 97a/2=004/135,
97a/7=004/136, 98b/2=004/144, 103b/2=005/001,
103b/4=005/002, 105a/3=005/006, 105b/6=005/008,
106a/3=005/011, 109b/9=005/035, 112b/6=005/051,
113a/6=005/054, 113b/5=005/057, 117b/6=005/087,
118a/7=005/090, 118b/8=005/094, 119a/1=005/095,
119b/8=005/101, 120a/8=005/105, 120b/2=005/106,
172b/5=008/015, 173a/6=008/020, 173b/2=008/024,
174a/2=008/027, 174a/5=008/029, 176b/3=008/045,
183b/9=009/023, 184b/6=009/028, 185b/6=009/034,
186b/3=009/038, 198a/6=009/119, 199a/1=009/123
- “**ay yalavaç**” 110b/2=005/041, 115a/4=005/067
- “**ay ol kim**” 252b/4=015/006
- “**ay ıdılmışlar**” 255a/5=015/057
- “**ay peygamber**” 178b/7=008/064, 178b/8=008/065,
179b/3=008/070, 191b/3=009/073
- “**ay ‘azız**” 235a/8=012/078, 236b/3=012/088
- “**ay rast sözlüg**” 231b/6=012/046

“ay” 331a/6=023/051, 337b/1=024/021,
 338a/7=024/027, 342b/9=024/058, 361b/7=027/016,
 362a/1=027/018, 362b/8=027/029, 363a/1=027/032,
 363b/1=027/038, 372a/4=028/038, 395a/6=031/033,
 398b/4=033/001, 399b/8=033/009, 402a/5=033/028,
 404a/7=033/041, 404b/2=033/045, 404b/7=033/049,
 405a/1=033/050, 405b/7=033/053, 406b/4=033/056,
 406b/9=033/059, 407b/7=033/069, 407b/9=033/070,
 415a/6=035/003, 415b/1=035/005, 416b/9=035/015,
 423b/8=036/059, 444b/3=039/064, 484b/4=047/007,
 487a/6=047/033, 492a/5=049/001, 492a/7=049/002,
 492b/8=049/006, 493b/3=049/011, 493b/7=049/012,
 494a/2=049/013, 498b/9=051/031, 512b/1=056/051,
 518a/6=057/028, 520a/5=058/009, 520b/1=058/011,
 520b/5=058/012, 524b/8=059/018, 525b/4=060/001,
 527a/7=060/010, 527b/9=060/012, 528a/5=060/013,
 528b/2=61/02, 529b/1=061/010, 529b/8=061/014,
 530b/6=62/06, 531a/3=062/009, 532b/5=063/009,
 534b/2=064/014, 535a/3=065/001, 537b/1=066/001,
 538a/3=066/006

أَيْتُهَا

“ay” 234b/3=012/070, 573b/4=089/027

أَيْتُهُمْ

“kayısı” 53a/2=003/044

“kayuları” 77a/1=004/011, 282a/9=018/007,
 543b/2=068/040

“ol kim” 276a/4=017/057, 298b/5=019/069

إِيَّاكَ

“sanayok” 1b/3=001/005

“sindin ok” 1b/3=001/005

إِيَّاكُمْ

“sizge” 96b/4=004/131, 273b/7=017/031,
 384b/3=029/060, 411b/3=034/024, 525b/5=060/001

“sizlerge” 413a/8=034/040

إِيَّانَا

“bizge” 204a/5=010/028, 374b/9=028/063

إِيَّاهُ

“anayok” 24b/4=002/172,

“ana” 197b/3=009/114, 231a/2=012/040,
 273a/1=017/023, 277a/8=017/067, 458b/6=041/037

“anı yok” 128a/7=006/041

“anajok” 269a/2=016/114

إِيَّاهُمْ

“anlarkā” 143b/6=006/151

إِيَّاي “mindin ök” 6b/8=002/040, 7a/1=002/041,
262a/5=016/051
“mini” 164a/6=007/155
“maña” 384a/7=029/056

85. الذي

a. Ayrıca o şeyki, kimse, şey, olan gibi cümledeki yerine göre çeşitli anlamlar verilir.

اللَّذَانِ “ol iki kim” 78a/4=004/016
اللَّذَيْنِ “anlar kim” 457b/8=041/029
اللاتي “anlar kim” 399a/2=033/004, 519a/1=058/002,
535b/8=065/004, 536a/1=065/004
اللاتي “anlar kim” 77b/9=004/015, 79a/9=004/023,
79a/9=004/023, 79b/2=004/023, 81b/4=004/034,
95b/9=004/127, 343a/9=024/060, 405a/4=033/050
“ne ol ol” 232a/5=012/050
“ol” 405a/1=033/050

حرف الباء

86. بئر

a. Kuyu.

بُيْرُ

“kuyuğ” 324a/6=022/045

87. بَأْس

a. Çetin.

بَيْئِس

“katiğ” 166a/8=007/165

b. Çetin, azab, harb, kuvvet, güç şiddet.

بَأْسِ

“küceylikini” 89a/2=004/084

“azābın” 131a/9=006/065

“katiğ tokuş” 271a/5=017/005, 489b/7=048/016, 517b/5=057/025

“katiğ tokuş eyeleri”¹³¹ 363a/3=027/033

“kını” 449a/9=040/029

الْبَأْسَ

“katiğlık” 25b/3=002/177

“tokuş” 401a/1=033/018

بَأْسِ

“küceylik yanındın” 89a/3=004/084

“katiğ” 282a/2=018/002

بَأْسَكُمْ

“tokuşunuz” 265b/3=016/081

بَأْسَنَا

“azābumuz” 128b/1=006/043, 146b/3=007/004, 146b/4=007/005, 158a/7=007/097, 158a/8=007/098, 239a/4=012/110

“azābumuznu” 143a/5=006/148

“kınımız” 311b/1=021/012

“kınımuz” 454b/7=040/084, 454b/9=040/085

بَأْسُهُ

“anıñ ‘azābı” 143a/2=006/147

c. Çok muhtaç.

الْبَائِسَ

“küceylik teggen” 322a/8=022/028

d. Fakirlik, sıkıntı içerisinde olma.

الْبَإْسَاءِ

“dervīşlik” 25b/2=002/177, 31b/1=002/214, 157b/9=007/094

“katiğlık” 128a/9=006/042

e. Üzülmek, güç durumda kalmak.

نَبَيْئِس

“kadgurgıl” 217a/5=011/036, 234b/1=012/069

¹³¹ Azab

f. Zemm kelimesi olup ne kötü! Anlamına gelir.

يُسْ

“neme yawuz” 15a/4=002/102, 18a/9=002/126, 30a/9=002/206, 48b/2=003/012, 66b/9=003/151, 69a/3=003/162, 72b/7=003/187, 74a/2=003/197, 114a/9=005/062, 114b/1=005/063, 116b/8=005/079, 116b/9=005/080, 172b/8=008/016, 191b/5=009/073, 242b/4=013/018, 259b/9=016/029, 285a/7=018/029, 287b/5=018/050, 320b/6=022/013, 320b/6=022/013, 326b/9=022/072, 342b/9=24/57, 436a/2=038/056, 436a/6=038/060, 445b/2=039/072, 454a/2=040/076, 469b/3=043/038, 493b/6=049/011, 516a/5=057/015, 520a/5=058/008, 530b/5=062/005, 534a/6=064/010, 538b/6=066/009, 539b/9=067/006

“nime yawuz” 223a/8=011/098, 223b/9=011/099

يُسَمَّا

“neme yawuz ol kim” 13a/6=002/090

“neme yawuz nirse turur” 13b/7=002/093

“neme yawuz bu kim” 163b/2=007/150

88. بتر

a. Hayırsız kimse, kendisinden hayır gelmeyen kişi, hayırlı işlerden uzaklaşmış olan, nesli kesilmiş, evladı olmayan adam.

الْبَتْرُ

“eksük” 581b/6=108/003

89. بتك

Yarmak/Kesmek

فَلَيْتَكُنَّ

“kemişgeyler” 95a/1=004/119

90. بتل

a. Mâsîvâdan uzaklaşıp ibadete dalarak, kendini Al-lah’a vermek, gönülden bağlanmak.

تَبَّتْ

“kesilgil” 553a/5=073/008

تَبَّتِلَا

“kesilmek” 553a/5=073/008

91. بث

- a. Saçmak, yaymak, dağıtmak.
 بَثَّ “yaydı” 23b/3=002/164, 75a/1=004/001,
 392b/4=031/010, 464a/7=042/029
 يَبِثُّ “yayar” 475b/6=045/004
 الْمَبْثُوثُ “takıtılmış” 579b/3=101/004
 مَبْثُوتُهُ “yayılmış” 572a/8=088/016
 b. İntişar etmek, saçılmak.
 مُبِثًّا “takılğan” 511a/4=056/006
 c. durum, vaziyet, hal, gam yahut şiddetli hüzn
 demektir.
 بَيْيَ “kādğumrı” 236a/8=012/086

92. بجس

- a. fişkirmek
 فَأَنْبَجَسَتْ “açıldı” 165a/9=007/160

93. بحث

- a. eşelemek, kazmak, deşmek.
 يَبْحَثُ “üşeleyür” 109a/5=005/031

94. بحر

- a. Deniz
 بَحْرٍ “teniz” 340b/7=024/040
 الْبَحْرِ “tenizni” 7b/6=002/050, 210b/1=010/090,
 258b/2=016/014, 354a/7=026/063, 474a/5=044/024,
 476b/3=045/012
 “teniz” 119a/7=005/096, 131a/3=006/063,
 292b/7=018/109, 292b/8=018/109, 365b/5=027/063,
 394b/3=031/027, 500b/3=052/006
 فِي الْبَحْرِ “teniz içinde” 23b/1=002/164, 130b/2=006/059,
 277a/6=017/066, 277a/7=017/067, 289a/1=018/061,
 289a/4=018/063, 277b/3=017/070, 290a/9=018/079,
 326a/4=022/065, 395a/2=031/031, 464b/2=042/032,
 508b/9=055/024

	“teñizde” 202b/9=010/022, 389b/4=030/041
الْبَحْرَانِ	“iki teñiz” 416a/8=35/12
الْبَحْرَيْنِ	“iki teñiz” 288b/8=018/060, 365b/1=027/061, 508b/7=055/019
	“iki köp” 349a/4=025/053
الْبَحَارُ	“teñizler” 565b/7=081/006, 566b/5=082/003
سَبْعَةُ أَبْحُرٍ	“yiti teñiz” 394b/3=031/027
	b. Kulağı yarılmış dişi deve.
بَحِيرَةٌ	“kulağı yarılmış ¹³² ” 120a/4=005/103

95. بَخَسَ

	a. Hakkını vermemek, düşük fiat vermek, eksiltmek.
تَبَخَّسُوا	“ekisiñ” 156b/2=007/085, 222a/9=011/085, 358b/7=026/183
يَبْخَسُ	“ekissün” 45a/5=002/282
يَبْخَسُونَ	“eksilürler” 214b/5=011/015
بَخَسَ	“eksük” 228a/7=012/020
بَخَسَا	“ekismek” 551b/3=072/013

96. بَاخَعَ

	a. Öfkeden yahut gamdan dolayı kendisini öldürecek dereceye getiren kimse, kendini helak eden kimse.
بَاخَعَ	“sen öldürgen sen” 282a/7=018/006, 351b/1=026/003

97. بَخَلَ

	a. Cimrilik etmek.
بَخَلَ	“bahıllık kılsa” 575a/6=092/008
بَخَلُوا	“anlar kim bahıllık kılar” 71b/2=003/180
	“bahıllık kıldılar” 192a/4=009/076

¹³² 005/103=120a/4 kulağı yarılmış dişi deve “Cahiliye dönemi Arap törelerindendir. Bir deve beş batın doğurur beşincisi erkek olursa bu hayvanın kulağını yarıp salıverirler, kendisini sağmazlar, kendisinden hiçbir şekilde yararlanmazlar (Gülle 1999-I:371).

تَبَخَّلُوا	“bahıllık kılğay siz” 487b/4=047/037
يَبْخُلُ	“bahıllık kıılır” 487b/5=047/038, 487b/6=047/038
	“bahıllık kılsa” 487b/5=047/038
يَبْخُلُونَ	“bahıllık kıldılar” 71b/3=003/180
	“bahıllık kıılurlar” 82a/7=004/037, 517b/1=057/024
بِالْبَخْلِ	“bahıllık birle” 82a/8=004/037, 517b/2=057/024

98. بدأ

a. Başlamak, ilk önce yapmak.

بَدَأَ	“başladı” 235a/1=012/076, 380a/6=029/020
	“takı kişi yaratmakını” 396a/9=032/007
بَدَأَكُمْ	“başladı sizni” 149a/5=007/029
بَدَءُوكُمْ	“başlayurlar sizge” 182b/5=009/013
بَدَأْنَا	“başladuk” 318b/1=021/104
يَبْدُوْ	“başlayur” 200b/3=010/004, 365b/7=027/064, 204b/6=010/034, 204b/6=010/034, 386b/3=030/011, 387b/9=030/027
	b. Yoktan (sabıkta numune olmaksızın) yaratmak.
يُبْدِيْ	“āşkäre kıılır” 380a/4=029/019, “yangıla kıılır” 414a/6=034/049, 570a/7=085/013,

99. بدر

a. Acele davranmak, sür’at göstermek.

بَدَرًا	“iwe” 75b/8=004/006

100. بدع

a. İbda etmek, ihdas etmek, ortaya koymak, yepyeni olarak yapmak.

اِبْتَدَعُوْهَا	“yangıla çıkardılar anı” 518a/3=057/027
	b. Eşyayı sabıkta nümunesi olmaksızın(yoktan) ihdas ve icad eden.
بَدِيعٌ	“tanşukı” 17a/2=002/117, 136b/1=006/101
	c. Eşsiz olarak mevcut olan, icad edilen, yeni bir şey meydana getiren.
بَدْعًا	“bedi” 480a/3=046/009

101. بدل

	a. Bedel, ıvaz, karşılık.
بَدَلَا	“‘ıvaz’ 287b/6=018/050
	b. Değiştirmek, tahrif etmek, birbirine bedel kılmak.
بَدَّلَ	“tegşürdi ¹³³ ” 8b/5=002/059, 007/162
	“bedek kıldı ¹³⁴ ” 361a/7=027/011
بَدَّلْنَا	“tegşürdük” 158a/1=007/095
	“bedel kılduk” 267b/4=016/101, 559b/2=076/028
بَدَّلْنَاهُمْ	“tegşürdük anlarğa” 84b/8=004/056
	“bedel birdük anlar” 410b/5=034/016
بَدَّلَهُ	“aynatsa anı” 26a/3=002/181
بَدَّلُوا	“tegşürdiler” 250a/1=014/028
	“aynatdı” 401a/6=033/023
أَبَدَّلَهُ	“bedel kılsam anı” 202a/2=010/015
نُبَدِّلَ	“bedel kıılır mız” 512b/7=056/061, 548a/6=070/041
يُبَدِّلَ	“tegşürse ¹³⁵ ” 30b/8=002/211
	“aynatur ¹³⁶ ” 448b/9=040/026
	“tegşürür ¹³⁷ ” 350b/2=025/070
لَيُبَدِّلَنَّهُمْ	“bedel kılgay anlarğa” 342b/4=024/055
يُبَدِّلُوا	“aynaturlar” 489b/4=048/015
يُبَدِّلُونَهُ	“aynaturlar anı” 26a/4=002/181
بَدَّلَهُ	“tegşürgil” 202a/1=010/015
تُبَدِّلُ	“tegşürülgey” 251b/8=014/048
يُبَدِّلُ	“aynatılır” 496b/3=050/029
تَبَدَّلَ	“aynatmak” 207b/7=010/064
	“aynamak” 388b/1=030/030
تَبَدَّلَا	“aynatmak” 401b/6=033/023, 407a/8=033/062, 490b/6=048/023

¹³³ Değiştirmek, tahrif etmek

¹³⁴ Bedel kılmak

¹³⁵ Taygir etmek, değiştirmek

¹³⁶ Taygir etmek, değiştirmek

¹³⁷ Bedel kılmak

- “bedel kılmak” 419b/6=035/043, 559b/3=076/028,
419b/6=035/043
- مُبَدِّل “aynatğan” 127b/1=006/034
- “tegşürgen” 138a/4=006/115
- “tağyır kılğan” 284b/9=018/027
- c. Bedel kılmak.
- يُبَدِّلُنا “bedel kıru birgey bizge” 543a/4=068/032
- يُبَدِّلُهُ “bedel kılu birür aña” 538a/1=066/005
- يُبَدِّلُهُمَا “bedel kılu birdi ol ikisine” 290b/3=018/081
- d. Bedel kılmak.
- تَبَدَّل “bedel kılınur” 405b/5=033/052
- تَتَبَدَّلُوا “tegşürünj” 75a/4=004/002
- يَتَبَدَّل “tegşürse” 15b/7=002/108
- e. Bedel olarak almak, yerine almak.
- تَسْتَبَدِّلُون “tegşürmek tileyür siz” 9a/6=002/061
- يَسْتَبَدِّل “bedel kılğay” 186b/7=009/039
- “bedel kılmak tilegey” 487b/7=047/038
- اسْتَبَدَّلَ “bedel kılmakını” 78b/8=004/020

102. بدن

- a. Beden, cesed.
- بَدَنِكَ “tenin birle” 210b/5=010/092
- b. Erkek veya dişi deve yahut sığır cinsinden olup, Mekkeye hediye olarak gönderilen kurbanlık hayvan.
- الْبَدَن “tiweler” 323a/3=022/036

103. بدو

- a. Zuhur etmek, ortaya çıkmak, kıra çıkmak, kırdan oturmak, ikamet etmek.
- بَدَا “belgürdi” 126b/4=006/028,
- “zāhir boldı” 443a/1=039/047, 443a/2=039/048,
478b/5=045/033, 526a/9=060/004
- “açıldı¹³⁸” 230a/5=012/035, 478b/5=045/033

¹³⁸ (Akıllarına) yeni bir fikir gelmek

بَدَتْ	“belgürdi” 63a/3=003/118, 148a/3=007/022, 309a/1=020/121
الْبَادُ	“taş turğan” 322a/1=022/025
بَادُونُ	“bādiyeğa çıkarlar” 401a/8=033/020 b. İlk etapta akla gelen, düşünmeksizin varılan görüş, basit görüş.
بَادِي الرَّأْيِ	“rāynıñ zāhiri” 216a/4=011/027 c. İzhar etmek, açığa çıkarmak.
تُبْدُوْا	“belgürtseñiz” 43a/4=002/271 “açsañız” 46a/7=002/284 “āškārā kılsañız” 99a/3=004/149 “āškāre kılar siz” 406a/7=033/054
تُبْدُونُ	“āškāre kılar siz” 6a/2=002/033, 119b/6=005/099, 338b/4=024/029
تُبْدُوْنَهَا	“belgürtür siz anı” 134b/5=006/091
تُبْدُوْهُ	“açsañız anı” 51a/1=003/029
لِتُبْدِيْ	“izhār kılu” 369a/3=028/010
يُبْدِيْهَا	“āškāre kıldı anı” 235a/7=012/077
يُبْدُوْنَ	“belgütürler” 67b/5=003/154
لِيُبْدِيْ	“munuñ üçün kim açsa” 147b/8=007/020
يُبْدِيْنَ	“açarlar” 338b/8=024/031, 338b/9=024/031
تُبْدِ	“āškāre kılınsa” 119b/9=005/101 “beyān kılıngay” 120a/1=005/101
مُبْدِيْهِ	“āškārā kılgan turur” 403b/5=033/037 d. Badiye, kır.
الْبَدُوْ	“bādiye” 237b/9=012/100

104. بندر

a. (İsraflı bir şekilde) saçıp savurmak, lüzumsuz yere harcamak.

تُبْدِرْ	“takıtğıl” 273a/8=017/026
تَبْدِيرًا	“takıtmak” 273a/8=017/026
الْمُبْدِرِينَ	“takıtganlar” 273a/9=017/027

105. برء

a. Yaratmak, esmâ-i ilâhiyedir.

نَبْرَاهَا

“**yaratur miz anı**” 517a/8=057/022

بَارِئِكُمْ

“**yaratğanınız**” 8a/3=002/054, 8a/4=002/054

الْبَارِئِ

“**yaratğan**” 525b/1=059/024

الْبَرِئَةِ

“**yaratılmışlar**” 578a/9=098/006, 578a/9=098/007

b. Uzaklaşmak, alakayı kesmek.

بَرَاءَةٌ

“**bizârlık**” 180b/4=009/001

“**berâ’at**” 507b/3=054/043

بَرِئِ

“**men bizâr men**” 125b/6=006/019, 133a/3=006/078,

177a/3=008/048, 205b/4=010/041, 217a/3=011/035,

219a/6=011/054, 360a/2=026/216, 524b/5=059/016

“**bizâr turur**” 181a/3=009/003

بَرِئَانَا

“**bizârmı**” 94a/3=004/112

بَرِئُونُ

“**siz bizârlar**” 205b/3=010/041

بَرَاءٌ

“**bizâr**” 468b/4=043/026

بَرَاءَآءَ

“**bizârlar**” 526a/8=060/004

c. Şifa vermek, iyileştirmek.

أُبْرِئُ

“**oñaltur men**” 53b/5=003/049

تُبْرِئُ

“**oñalturur sen**” 121b/3=005/110

d. Temize çıkarmak, kölükle alâkası olmadığını veya uzak olduğunu izhar etmek.

بَرَّأَهُ

“**bizâr kıldı**” 407b/8=033/069

أُبْرِئُ

“**bizârlık birle tanuqluq birür men**” 232b/1=012/053

مُبْرِئُونُ

“**bizâr kılınmışlar**” 338a/6=024/026

e. Uzak durmak, kurtulmak, alâkasını kesmek.

نَبْرَأُ

“**bizâr boldı**” 23b/9=002/166, 197b/4=009/114

نَبْرَأْنَا

“**bizâr bolduq**” 374b/8=028/063

نَبْرَأُوا

“**bizâr boldılar**” 24a/2=002/167

فَنَبْرَأُ

“**bizâr bolsa miz**” 24a/2=002/167

106. برج

a. Gizli olanı izharda tekellüf etmektir. Sonradan kadının açılıp saçılmasına tahsis edilerek, kadının güzel yerlerini ve zinetini erkeklere göstermesi anlamı verilmiştir.

تَبَرَّجْنَ

“bezenin” 402b/7=033/033

تَبَرُّجٌ

“bezenmek” 402b/8=033/033

مُتَبَرِّجَاتٍ

“izhâr kılğanlardın bezekni” 343b/1=024/060

b. kale .

بُرُوجٍ

“kötrülmüş berk yirler” 88a/1=004/078

c. Güneş, ay ve yıldızların menzillerine burçlar denmiştir.

الْبُرُوجِ

“burclarluğ” 569b/5=085/001

بُرُوجًا

“burclar” 253a/5=015/016

“yulduz orunları” 349b/8=025/061

107. برح

a. Müfarakat etmek, ayrılmak.

فَلَنْ أُبْرَحَ

“adrlmağay men” 235b/6=012/080

b. devam etmek, ayrılmamak.

أُبْرَحُ

“kışur men” 288b/8=018/060

لَنْ نُبْرَحَ

“kışmağay miz” 306b/7=020/091

108. برد

a. Hararetin zıddı olan burudet, soğukluk anlamındadır.

بَرْدًا

“sowuk” 315b/3=021/069, 562a/6=078/024

بَارِدٌ

“sowuk” 435a/7=038/042, 512a/5=056/044

b. Dolu.

بَرْدٍ

“doli” 341a/7=024/043

109. بر

a. Güzel muamele yapmak, iyilik etmek.

تَبَرُّوا

“edgölük kılsanız” 33b/1=002/224

تَبَرُّوهُمْ

“edgölük kılursız anlargâ” 527a/3=060/008

بَرًّا

“edgölük kılğan” 294b/2=019/014, 295b/8=019/032

b. Kara, çok itaatkâr, Allah Teâlanın isimlerinden:
Kullarına lütuf ve ihsanda

bulunan /Çok itaatkar

الْبَرِّ

“edgölük kılğan¹³⁹” 501b/4=052/028

“yaban” 119a/9=005/096, 130b/2=006/059,
131a/3=006/063

“yir” 135b/8=006/097, 277b/1=017/068,
389b/4=030/041

“suvsız yir” 277a/8=017/067

“suwsuz yir” 277b/3=017/070, 202b/9=010/022,
385a/4=029/065

“kuruğ yir” 365b/5=027/063

الْإِبْرَارَ

“edgüler¹⁴⁰” 73b/2=003/193, 74a/5=003/198,
558a/5=76/05, 567a/3=082/013, 568a/2=083/018,
568a/4=083/022

c. Her türlü iyilik.

الْبِرِّ

“edgölük” 7a/5=002/044, 25a/5=002/177,
25a/6=002/177, 27b/6=002/189, 27b/7=002/189,
103b/9=005/002

“edgölükni” 59b/3=003/092

بِالْبِرِّ

“edgölük birle” 520a/7=058/009

d. Kendisinden iyilik ve tâat sadır olan kimse.

بَرَّةَ

“saknuqlar” 565a/2=080/016

110. برز

a. Ortaya çıkmak/Çıkmak.

لَبَرَزَ

“çıkğay irdi” 67b/7=003/154

بَرَزُوا

“çıktılar” 38b/6=002/250, 248b/8=014/021

“çıksalar” 88b/1=004/081

¹³⁹ Esmâ-i ilâhiyeden

¹⁴⁰ Çok itaatkar olanlar

- بَارِزَةٌ “açuk” 287a/4=018/047
 بَارِزُونَ “açılğanlar” 447b/8=040/016
 b. Açığa çıkarmak, ortaya çıkarmak.
 بُرِزَتْ “çıkarıldı” 355a/8=026/091
 “zāhir kılımı” 564a/3=079/036

111. برزخ

- a. Berzah: İki şey arasındaki engel, aralık, perde.
 بَرِزَحَ “yığgan” 334a/4=023/100
 “māni” 508b/7=055/020

112. برص

- a. Cildi alaca hastalığına tutulan kimse, alaca tenli.
 الْأَبْرَصَ “ala yinligni” 53b/6=003/049, 121b/4=005/110

113. برق

- a. Gözü açılmayacak derecede hayret içerisinde kalakalmak, dehşete kapılıp görememek, gözü kamaşmak.
 بَرِقَ “müteheayyar boldı” 556b/5=075/007
 b. Şimşek, yıldırım.
 بَرَقَ “yıldırım” 3b/6=002/019
 الْبَرَقُ “yıldırım” 3b/8=002/020
 “yıldırımını” 241a/9=013/012, 387b/4=030/024
 بَرَقَهُ “yıldırımını” 341a/8=024/043

114. برك

- a. Bereket: Hayır ve bolluk, hayırlı ve mübarek kılmak, bolluk vermek anlamları vardır.
 بَرَكَاتٍ “bereketler” 158a/4=007/096, 218b/2=011/048
 بَرَكَاتُهُ “berkātı” 221a/5=011/073
 بَارَكَ “berekāt koydı” 455b/8=041/010
 بَارَكْنَا “bereketlig kılduk” 161b/3=007/137,
 270b/3=017/001, 315b/5=021/071, 410b/8=034/018,
 429b/7=037/113

بُورِكَ	“bereket birildi” 361a/4=027/008
مُبَارَك	“bereketlig” 134b/8=006/092, 314b/1=021/050, 343b/2=038/029
	“menfa’atları köp” 144a/9=006/155
مُبَارَكَا	“bereketlig” 60a/3=003/096, 295b/7=019/031, 329b/9=023/029, 495b/1=050/009
مُبَارَكَةٌ	“hayrlig” 340a/2=024/035
	“bereketlig” 344a/1=024/061, 473a/3=044/003
المُبَارَكَةُ	“bereketlig” 371a/7=028/030
	b. Mukaddes ve münezzeh olmak, hissi yahut manevi hayrı bol olmak, şanı yüce olmak.
تَبَارَكَ	“yüksek boldı” 153a/1=007/054
	“yüksek boldı” 328b/5=023/014, 345b/5=025/010, 349b/8=025/061, 453a/1=040/064, 472b/5=043/085, 539b/1=067/001, 510b/6=055/078
	“hayrlig boldı” 344b/5=025/001

115. برم

a. İpi iki kat edip bükme anlamındadır.

أَبْرَمُوا	“muhkem kıldılar” 472a/7=043/079
مُبرِّمُونَ	“muhkem kılganar” 472a/7=043/079

116. برهن

a. Bürhan: Apaçık, mufassal, hucet.

بُرْهَان	“hüccet” 102b/5=004/174, 335a/5=023/117
	“hüccetin” 228b/9=012/024
بُرْهَانُكُمْ	“hüccetlerinizni” 16a/6=002/111, 312a/6=021/024, 365b/8=027/064, 376a/1=028/075
بُرْهَانَانِ	“iki hüccet” 371b/3=028/032

117. بنغ

a. Doğmaya başlamak, gözükmek.

بَارِغًا	“toğan” 132b/9=006/077
بَارِغَةً	“toğan” 133a/2=006/078

118. بَسَرَ

a. Hoşlanmayarak, asık suratla bakmak, çehresini ekşitmek, yüzünü buruşturmak.

بَسَرَ

“açığ yüzlüğ boldı” 555a/4=074/022

بَاسِرَةٌ

“burtargan” 557a/7=075/024

119. بَسَسَ

a. Ufaltmak, aşındırmak, ufantı, kırıntı, hurdahaş.

بَسَّتْ

“uşatıldı” 511a/3=056/005

بَسًّا

“uşatmak” 511a/4=056/005

120. بَسَطَ

a. Genişletmek, açmak, yaymak anlamlarına gelir.

بَسَطَ

“yaysa irdi” 464a/2=042/027

بَسَطَتْ

“yaysan” 108b/8=005/028

تَبَسَّطَهَا

“yaygıl anı” 273b/3=017/029

يَبْسُطُ

“kin kıılır¹⁴¹” 37b/1=002/245

“yayar¹⁴²” 243b/1=013/026, 377a/3=028/082, 384b/6=029/062, 389a/3=030/037, 412b/8=034/036, 413a/5=034/039, 443b/1=039/052, 461b/9=042/012

فَيَبْسُطُهُ

“yayar anı” 390a/9=030/048

يَبْسُطُوا

“yaysa” 106a/5=005/011

“yaygaylar” 526a/3=060/002

بَاسِطٍ

“yaygan” 108b/9=005/028, 241b/5=013/014, 283b/3=018/018

بَاسِطُوا أَيَّدِيَهُمْ

“eligleri yayganları” 135a/5=006/093

الْبَسِطِ

“yaymak” 273b/3=017/029

مَبْسُوطَتَانِ

“iki elgi yayılmış” 114b/3=005/064

b. İlmen genişlik, derinlik cismen boylu boslu olmak, dolgunluk.

بَسْطَةً

“kinlik” 38a/2=002/247

“kinlik uzunluk” 154b/2=007/069

¹⁴¹ Açmak, genişletmek

¹⁴² Bollaştırmak

c. Sergi, yaygı.

بِسَاطٍ

“töşek” 549b/5=071/019

121. بسق

a. Uzamak, yükselmek.

بَاسِقَةٍ

“uzunluk hâli” 495b/2=050/010

122. بسل

a. kendini veya başkasını tehlikeye atmak.

أُبْسِلُوا

“habs kılındılar” 132a/2=006/070

تُبْسَلْ

“habs kılinsa” 131b/8=006/070

123. بسم

a. Tebessüm, sessizce gülmenin başlangıcı, te-
bessüm etmek, gülümsemek.

فَتَبَسَّمَ

“bıskırdı” 362a/2=027/019

124. بشر

a. Müjdelemek.

بَشَّرْتُمُونِي

“müjde birdünjiz maña” 255a/2=015/054

بَشَّرْنَاكَ

“müjde birdük saña” 255a/3=015/055

بَشَّرْنَاهُ

“müjde birdük aña” 429a/7=037/101,
429b/6=037/112

فَبَشَّرْنَاهَا

“müjde birdük aña” 221a/2=011/071

بَشَّرُوهُ

“müjde birdiler aña” 498b/6=051/028

لِتُبَشِّرَ

“munuñ üçün kim müjde birseñ” 30b/7=019/097

تُبَشِّرُونَ

“müjde birür siz maña” 255a/3=015/054

نُبَشِّرَكَ

“müjde birdük saña” 255a/2=015/053

“biz müjde birür miz saña” 294a/2=019/007

يُبَشِّرُ

“müjde birür” 271b/5=017/009, 463b/2=042/023

“müjde birse” 282a/3=018/002

يُبَشِّرُكَ

“müjde birür saña” 52a/8=003/039, 53a/4=003/045

يُبَشِّرُهُمْ

“müjde birür anlarga” 183b/7=009/021

- بَشِيرٌ “müjde birgil” 4b/3=002/025, 22b/4=002/155,
33a/9=002/223, 97b/4=004/138, 181a/6=009/003,
197a/8=009/112, 200a/4=010/002, 210a/4=010/087,
323a/1=022/034, 323b/1=022/037, 404b/4=033/047,
439b/7=039/017, 529b/7=061/013
- بَشِيرُهُ “müjde birgil aña” 392a/9=031/007,
420b/7=036/011, 476a/6=045/008
- بَشِيرُهُم “müjde birgil” 50a/1=003/021
“müjde birgil anlarğa” 186a/1=009/034,
569b/2=084/024
- بَشِيرٌ “müjde birildi” 262b/4=016/058, 262b/6=016/059,
467b/9=043/017
- مُبَشِّرًا “müjde birigli” 281a/2=017/105, 404b/3=033/045
“müjde birgen” 349a/9=025/056, 488b/6=048/008
“müjde birgenlik hāl üze” 529a/2=061/006
- مُبَشِّرِينَ “müjde birigililer” 31a/4=002/213, 129aa/3=006/048
“müjde birgenler” 288a/7=018/056
“müjde birgen” 101a/7=004/165
- مُبَشِّرَات “müjde birgenler” 390a/4=030/046
b. Müjdeçi.
بَشِيرٍ “müjde birgen” 107b/6=005/019, 107b/7=005/019,
169a/2=007/188, 213a/3=011/002
- الْبَشِيرُ “müjde birgen” 237a/8=012/096
- بَشِيرًا “müjde birgen” 17a/6=002/119
“müjde birü” 411b/9=034/028
“müjde birle” 417b/1=035/024
“müjde birgen” 455a/3=041/004
- بَشِيرًا “müjde birgenler” 153a/6=007/057, 348b/8=025/048
“müjde birigli” 365b/6=027/063
c. Müjde.
بَشَرَى “müjde” 14a/7=002/097, 64a/4=003/126,
172a/3=008/010, 228a/6=012/019, 266a/8=016/089,
267b/7=016/102, 346b/9=025/022, 360b/3=027/002,
480b/3=046/012
- الْبَشَرَى “müjde” 207b/6=010/064, 220b/7=011/069,
221a/7=011/074, 381b/3=029/031, 439b/7=039/017

- بُشْرِيكُمْ “müjdeniz” 515b/3=057/012
d. Verilen müjdeye sevinmek.
- أُبَشِّرُوا “sewnüŋ” 458a/3=041/030
e. Müjde edileni bulmak, müjde edilen şeyle sevinmek.
- يَسْتَبْشِرُونَ “sewünürler” 70a/4=003/170, 70a/6=003/171,
199a/5=009/124, 255b/5=015/067,
390b/3=030/048, 442b/6=039/045
- فَاسْتَبْشِرُوا “sewünüŋ” 197a/4=009/111
- مُسْتَبْشِرَةً “sewüngen” 565/2=080/039
f. Beşer, insan, insanlar.
- بَشَرٍ “kişi” 53a/8=003/047
“kişiler” 57b/7=003/079
“yaratılmış” 107b/2=005/018, 134b/3=006/091,
247b/7=014/010, 247b/9=014/011, 254a/4=015/033,
267b/8=016/103, 293a/1=018/110, 295a/1=019/020,
310b/5=021/003, 313a/3=021/034, 329a/9=023/024,
330a/5=023/033, 358b/9=026/186,
357b/4=026/0154, 387a/6=030/020,
421a/3=036/015, 455b/1=041/006, 466a/7=042/051
“âdemîler” 387a/6=030/020
“yaratılmışlar” 533b/5=064/006
- البَشَرِ “kişi” 295b/2=019/026
“yaratılmış” 313a/3=021/034, 358b/9=026/186,
421a/3=036/015, 455b/1=041/006, 466a/7=042/051
- بَشَرًا “yaratılmış” 216a/3=011/027, 279b/5=017/093,
279b/6=017/094, 229b/7=012/031, 294b/7=019/017,
330a/7=023/034, 349a/7=025/054, 436b/6=038/071,
506b/5=054/024
“yaratılmışını” 253b/8=015/028
- بَشَرَيْنِ “iki yaratılmış” 331a/2=023/047
g. Kinaye olarak: Cinsi münasebette bulunmak,
dokunmak, temas etmek.
- تُبَاشِرُوهُنَّ “mübāşeret kılın” 27a/9=002/187
- بَاشِرُوهُنَّ “mübāşeret kılın anlarga” 27a/6=002/187

- a. Görmek.
- بَصُرْتُ “kördüm” 307a/4=020/096
- فَبَصُرْتُ “kördi” 369a/5=028/011
- يَبْصُرُوا “kördiler anı” 307a/4=020/096
- b. Görmek, bilmek.
- أَبْصَرَ “körse” 136b/6=006/104
- أَبْصَرْنَا “kördük” 396b/8=032/012
- فَسَتَّبَصِرُ “körgey sen” 542a/4=068/005
- تَبْصُرُونَ “körür siz” 310b/3=021/003, 375b/6=028/072,
470b/1=043/051, 498a/9=051/021, 500b/8=052/015,
513b/4=056/085, 546a/5=069/038, 546a/5=069/039
“bilür siz” 364b/9=027/054
- يُبْصِرُ “körür” 296b/3=019/042
- يُبْصِرُونَ “körürler” 3b/4=002/017, 168a/1=007/179,
169b/6=007/195, 170a/3=007/198, 205b/7=010/043,
398a/8=032/027, 420b/4=036/009, 424a/7=036/066,
431b/8=037/175, 431b/8=037/179, 542a/4=068/005
“körür irdiler” 215b/2=011/020
- أَبْصَرَهُمْ “körküzgil” 431b/8=037/0175
- أَبْصَرَ “neme körgen” 284b/6=018/026, 296a/7=019/038
“körgül” 431b/8=037/179
- c. Gören veya açıkça bilen yahut Allah Teâlâ'nın isimlerinden birisi.
- بَصِيرٌ “körgen turur¹⁴³” 14a/5=002/096, 16a/4=002/110,
36b/4=002/237, 175b/4=008/039
“körgen” 35b/4=002/233, 42a/7=002/265,
115b/8=005/071, 180a/5=008/072, 225a/4=011/112,
49a/4=003/015, 49b/7=003/020, 68a/9=003/156,
69a/4=003/163, 325b/7=022/061, 327a/6=022/075,
394b/5=031/028, 410a/1=034/011, 418a/5=035/031,
451a/2=040/044, 459a/4=041/040, 464a/4=042/027,
494b/7=049/018, 514b/5=057/004, 518b/6=058/001,
526a/6=060/003, 533a/6=064/002, 540b/9=067/019,
518b/6=058/001

¹⁴³ Esmâ-i ilâhîye

- البَصِيرُ “körgen” 129a/9=006/050, 215b/8=011/024,
270b/4=017/001, 448a/6=040/020, 452a/5=040/056,
452a/7=040/058, 461b/9= 461b/9=042/011
“közlüg” 242a/1=013/016, 417a/6=035/019,
- بَصِيرًا “körgen”¹⁴⁴ 85a/6=004/058, 97a/2=004/134,
237a/5=012/093, 237a/9=012/096, 272b/2=017/017,
273b/5=017/030, 280a/1=017/096, 302a/9=020/035,
309a/8=020/125, 346b/6=025/020, 400a/1=033/009,
420a/3=035/045, 490b/9=048/024, 558a/3=076/002,
569a/7=084/015
d. Basiret: Kendisiyle erişilebilen kalb gözü Mecaz
olarak: Beyan, açık huccet, ibret, şahid.
- بَصِيرَةً “açuk hüccet”¹⁴⁵ 238b/5=012/108, 557a/2=075/014
- بَصَائِر “köñül közleri” 136b/6=006/104
“açuk nirseler” 170b/1=007/203
“açuk hüccetlerler” 280b/6=017/102
“yarukluklar” 372b/4=028/043
“açuk işler” 477a/8=045/020
e. Açıkça göstermek.
- يُبَصِّرُونَهُمْ “körsetilür anlar” 547a/3=070/011
- تَبَصِيرَةً “körküzmek” 495a/9=050/008
f. Gören /(Göz görececek derecede) ışık veren, (göze
gösterecek şekilde)
aydınlatan /Açık, delil.
- مُبَصِّرًا “yaruk” 208a/4=010/067
“körgen” 367a/7=027/086, 452b/4=040/061
- مُبَصِّرُونَ “közdä ilgärip täzginigli” 007/201
- مُبَصِّرَةً “körgen”¹⁴⁶ 271b/9=017/012
“açuk”¹⁴⁷ 276a/9=017/059, 361b/2=027/013
g. İstidlal ve bakış ile hak ve batılı birbirinden
ayırır.
- مُسَبِّصِرِينَ “nazarlıklar” 382a/8=029/038
h. Görme hassesi (göz)

¹⁴⁴ Esmâ-i ilâhîye

¹⁴⁵ Beyan ve açık huccet

¹⁴⁶ Açık delil yahut ahalinin görüp temaşa ettiği aşıkâr- göz önünde olan

¹⁴⁷ Açık delil yahut ahalinin görüp temaşa ettiği aşıkâr- göz önünde olan

الْبَصْرُ	“köz” 265a/1=016/077, 274a/6=017/036, 503b/2=053/017, 539b/5=067/003, 539b/5=067/004, 539b/6=067/004, 556b/6=075/007 “bakmak” 507b/9=054/050
فَبَصَرَكَ	“közün” 496a/7=050/022
بَصْرَهُ	“közi” 477b/6=045/023
أَبْصَارُ	“közler” 317b/9=021/097
الْأَبْصَارُ	“közler eyeleri” 48b/5=003/013, 341b/1=024/044, 522b/4=059/002 “köz nūrları” 136b/5=006/103, 136b/5=006/103 “közler” 251a/8=014/042, 204a/9=010/031, 324a/8=022/046, 340b/1=024/037, 341a/9=024/043, 332b/8=023/078, 341b/1=024/044, 400a/3=033/010, 435b/3=038/045, 436a/9=038/063, 541a/7=067/023 “közleri” 265a/3=016/078 “körmekni” 396b/3=032/009
أَبْصَارًا	“közler” 482b/1=046/026
أَبْصَارَكُمْ	“közleriñizni” 128b/8=006/046 “közleriñiz” 457a/5=041/022
أَبْصَارَنَا	“közlerimiz” 253a/4=015/015
أَبْصَارَهَا	“közleri” 563a/5=079/009
أَبْصَارَهُمْ	“közleri” 2b/6=002/007, 151b/9=007/047, 268a/9=016/108, 338b/5=024/030, 457a/1=041/020, 482b/1=046/026, 505b/6=054/007, 543b/6=068/043, 544a/7=068/051, 548a/9=070/044 “közlerini” 39b/9=002/020, 4a/2=002/020, 137a/9=006/110, 486b/1=047/023
أَبْصَارِهِمْ	“közleri” 338b/7=024/031

126. بصل

a. Soğan

بَصَلُهَا “soğan” 9a/5=002/061

127. بضع

a. Bir ile on arasındaki ifade eden bir lafızdır, birkaç manasına gelir.

بِضْعَ سَيْنٍ	“yıllarının pāresi” 231a/9=012/042, 385b/3=030/004 b. Sermaye, ana mal.
بِضَاعَةٌ	“bizā‘at” 228a/7=012/019, 236b/4=012/088
بِضَاعَتُنَا	“bizā‘at” 233b/5=012/065
بِضَاعَتُهُمْ	“bizā‘atlarını” 233a/6=012/062, 233b/4=012/065

بطأ. 128.

لَيَبْطُنَّ	a.yavaş olmak, mani olmak, caydırmak. “kiçer” 86b/7=004/072

بَطَر. 129.

بَطَرًا	a. Güzel görünmede, gösterişte haddi aşmak, şükretmemek, şımarlamak, azgınlık etmek. “rağbet içinde haddin kiçmek için” 176b/8=008/047

بطش. 130.

بَطْشُكُمْ	a. Sıkıca tutmak, kısıkıvrak yakalamak. “kaṭıgı tuttuğuz” 356b/6=026/130, 356b/7=026/130
نَبْطُشُ	“kaṭıgı tutar miz” 473b/7=044/016
يَبْطُشُ	“kaṭıgı tutsa” 370a/1=028/019
يَبْطُشُونَ	“tutarlar” 169b/6=007/195
بَطْشَ رَبِّكَ	“īḍingning tutmaḳı kaṭıg” 570a/7=085/012
بَطْشًا	“kaṭıgı tutmaḳ” 467a/6=043/008, 496b/9=050/036
الْبَطْشَةُ	“tutmaḳ” 473b/7=44/16
بَطْشَتَنَا	“tutmaḳımız” 507a/6=054/036

بطل. 131.

بَطْلًا	a. Boşa gitmek, zayi olmak. “bāṭıl boldı” 159b/8=007/118
تُبْطَلُوا	b.Boşa çıkarmak, zayi etmek, ibtal etmek. “bāṭıl kıılır” 41b/8=002/264 “bāṭıl kıılır siz” 487a/7=047/033

يُبْطِلُ	“yoysa” 171b/9=008/008
سَيِّطِلُهُ	“bâtil kılğanı anı” 209b/3=010/081 c. Faydasız boş şey, hakkın zıddı, batıl.
بَاطِلٌ	“bâtil” 161b/9=007/139 “bâtil boldı” 214b/6=011/016
الباطِل	“özünüzdin bitgeniñiz” 7a/2=002/042 “bâtil” 27b/3=002/188, 56b/3=003/071, 80b/7=004/029, 100b/5=004/161, 185b/8=009/034, 264a/8=016/072, 278b/2=017/081, 278b/3=017/081, 288a/8=018/056, 325b/8=022/062, 384a/2=029/052, 311b/7=021/018, 385a/6=029/067, 394b/9=031/030, 414a/6=034/049, 434a/8=038/027, 446b/4=040/005, 459a/5=041/042, 463b/7=042/024, 484a/6=047/003 “bâtilnı” 172a/1=008/008, 242a/8=013/017
باطِلا	“bâtil” 73a/6=003/191, 434a/8=038/027 d. Batılı iddia eden, hak ve hakikati ibtal eden.
المُبْطِلُونَ	“yarağsız kılğanlar” 167b/1=007/173 “bâtil işligler” 383b/4=029/048, 391b/3=030/058, 478a/5=045/027 “sümeğenler” 454a/7=040/078

132. بَطَنَ

	a. Kapalı olmak, içte kalmak, hasse ile idrak edilemeyen şeyler.
بَطَنَ	“örtüglüg boldı” 143b/7=006/151, 149b/5=007/033
باطِنُهُ	“örtüglüsini” 138b/5=006/120 “anınñ iç yanı” 515b/8=57/13
باطِنَة	“örtüglüg” 393b/9=031/020 b. Allahü Teâla’nın isimlerindendir. Manası: “Hasselerle idrak edilemeyen zat-ı mukaddes.
الباطِن	“örtüglüg” 514b/1=057/003 c. Astar manasında. Istiare olarak sırdaş manası da verilir.
بَطَانَة	“iç dostlar” 63a/2=003/118
بَطَانَتُهَا	“içlikleri” 510a/2=055/054

d. Karın, aynı zamanda üst taraf, alt taraf.

بَطْنٍ	“karnı içinde” 490b/7=048/024
بَطْنِهِ	“karnı” 341b/2=024/045, 430b/7=037/144
بَطْنِي	“karnım” 51b/5=003/035
بُطُونٍ	“karınları” 141a/8=006/139, 265a/2=016/078, 438b/3=039/006, 504b/3=053/032
الْبُطُونِ	“karınları” 428a/5=037/066, 475a/2=044/045, 512b/2=056/053
بُطُونِهِ	“karınları” 263b/3=016/066
بُطُونَهَا	“karınları” 263b/8=016/069, 329a/5=023/021
بُطُونِهِمْ	“karınları” 24b/9=002/174, 76a/2=004/010, 321b/2=022/020

133. بعث

a. Göndermek, uyandırmak, diriltmek.

بَعَثَ	“ıddı” 31a/3=002/213, 37b/8=002/247, 69a/6=003/164, 109a/4=005/031, 279b/6=017/094, 348a/7=025/041, 530a/5=062/002
بَعَثْنَا	“ıdduk” 106a/7=005/012, 158b/8=007/103, 208b/9=010/074, 260b/6=016/036, 271a/4=017/005 “ıdduk” 209a/3=010/075 “ıddıgay ıddük” 349a/2=025/051
بَعَثْنَا	“kopğardı bizni” 423b/1=036/052
بَعَثْنَاكُمْ	“kopğarduk sizni” 8a/7=002/056
بَعَثْنَاهُمْ	“kopğarduk anlarını” 282b/6=018/012, 283b/5=018/019
بَعَثَهُ	“kopardı anı” 40b/8=002/259
نَبَعَثُ	“kopğarur miz” 265b/6=016/084 “ıddamız” 266a/5=016/089 “ıddımız” 272a/7=017/015
يَبْعَثُ	“ıdsa ¹⁴⁸ ” 131a/7=006/065 “ıddınça” 374a/8=028/059 “ıddıgay” 449b/9=040/034, 551a/3=072/007

¹⁴⁸ Göndermek

	“kõparur ¹⁴⁹ ” 261a/3=016/038
	“kõpgarur” 320a/5=022/007
يَعْنَاكَ	“ıd̡sa sini” 278a/8=017/079
يَعْنُكُمْ	“ıdar sizni” 130b/6=006/060
يَعْنَهُمْ	“kõpgarur anlarnı” 127b/6=006/036
	“kõparur anlarnı” 519b/3=058/006, 521a/9=058/018
إِنْعَثْ	“ıd̡gıl” 18b/5=002/129, 37b/3=002/246, 353a/3=026/036
فَابْعَثُوا	“ıd̡ıŋ” 81b/8=004/035, 283b/7=018/019
أَبْعَثْ	“kõpgarılur men” 296a/1=019/033
لَبْعَثْنِ	“kõparılğay siz” 533b/7=064/007
تُبْعَثُونَ	“kõparılur siz” 328b/7=023/016
يُبْعَثْ	“kõpgarılur” 294b/4=019/015
يُبْعَثُوا	“kõparılğaylar” 533b/7=064/007
يُبْعَثُونَ	“kõparılurlar ¹⁵⁰ ” 147a/8=007/014
	“kõparılur kün” 254a/6=015/036
	“kõpgarılurlarnıŋ küni” 34a/4=023/100
	“kõpgarılur kün” 355a/6=026/087
	“kõpgarılur künleri” 430b/8=037/144
	“kõpgarılur küni” 437a/5=038/079
	“kayu vaŋtın kõparılurlar ¹⁵¹ ” 259a/3=016/021
	“kaçan kõpgarılurlar” 366a/1=027/065
	b. Diriliş, diriltirme, diriltme.
الْبَعَثِ	“kõpmaŋ” 319b/5=022/005
يَوْمَ الْبَعَثِ	“kõpgarmaŋ kün” 391a/7=030/056
بَعْنُكُمْ	“kõparmaŋkıŋız” 394b/4=031/028
	c. Diriltelenler.
مَبْعُوثُونَ	“kõparılmaŋıŋlar” 213b/5=011/007
	“biz kõpgarılmaŋıŋlar” 275a/8=017/049
	“biz kõparılmaŋıŋlar” 280a/6=017/098, 333a/4=023/082, 426a/7=037/016, 512a/7=056/047
مَبْعُوثِينَ	“ırür biz kõpgarılmaŋıŋlar” 126b/7=006/029

¹⁴⁹ Diriltmek

¹⁵⁰ Diriltilecekleri gün kıyamet günü

¹⁵¹ Ne zaman diriltilecekler

“**koparılganlar**” 330b/1=023/037

d. İhtiyacını karşılamak için işe girişmek.

اِنْبَعَثَ

“**ıyındı**” 574b/6=091/012

اِنْبَعَاثُهُمْ

“**kopmaklarını**” 187b/8=009/046

134. بعثر

a. Alt-üst etmek, meydana çıkarmak.

بُعِثِرَ

“**çıkarıldı**” 579a/5=100/009

بُعِثِرَتْ

“**ahtarıldı**” 566b/5=082/004

135. بعد

a. Uzak olmak, uzak gelmek anlamındadır.

بَعَدَتْ

“**yırak boldı**” 187a/8=009/042

بُعِدَ

“**yıraklık**” 469b/3=43/38

بَعِيدٌ

“**ırak**” 25a/5=002/176, 246b/6=014/003

“**yırak**” 222a/4=011/083, 223a/1=011/089,
318b/7=21/109, 362a/8=027/022, 414b/1=034/052,
459b/3=041/044, 460a/9=041/052, 496b/2=050/027,
496b/5=050/031, 325a/2=022/053, 345b/9=025/012,
414b/3=034/053, 463a/1=042/018, 495a/4=050/003

الْبَعِيد

“**yırak**” 248b/5=014/018, 320b/5=022/012,

“**ırak**” 409b/3=034/008

بَعِيدًا

“**ırak**” 51a/5=003/030, 97b/1=004/136,

“**yırak**” 85b/5=004/060, 94b/6=004/116,
101b/3=004/167, 547a/1=070/006

b. Uzaklaştırmak.

بَاعَدَ

“**yırak kılğıl**” 411a/1=034/019

مُبْعَدُونَ

“**yırak kılınmışlar**” 318a/6=021/101

c. Helak olmak.

بَعَدَتْ

“**yokaldı**” 223b/4=011/095

بُعْدًا

“**yoklalmak bolsun**” 218a/4=011/044,

220b/6=011/068

“**ırak bolsun**” 219b/8=011/060, 223b/4=011/095,
330b/4=023/041, 330b/8=023/044

d. sonra, henüz, daha, artık.

بَعْدَ

“sonja” 5a/4=002/027, 7b/8=002/052,

9b/8=002/064, 10b/9=002/074, 11a/5=002/075,
 17b/1=002/120, 21a/9=002/145, 26a/3=002/181,
 30b/9=002/211, 30b/4=002/209, 37b/2=002/246,
 39a/8=002/253, 49b/2=003/019, 55a/7=003/061,
 58a/2=003/080, 58b/9=003/086, 59a/5=003/089,
 59a/7=003/090, 59b/8=003/094, 60b/4=003/100,
 61a/8=003/105, 61b/2=003/106, 67a/2=003/152,
 67b/1=003/154, 70a/9=003/172, 77a/5=004/012,
 77b/2=004/012, 106b/3=005/012, 119a/1=005/094,
 121a/4=005/108, 122a/8=005/115, 131b/5=006/068,
 155a/6=007/074, 158b/1=007/100, 180b/1=008/075,
 184b/5=009/027, 184b/8=009/028, 198a/1=009/117,
 342b/5=024/055, 347a/8=025/029, 385b/4=030/004,
 416a/1=035/009, 438b/3=039/006, 483a/1=046/030,
 515a/8=057/010, 537b/9=066/004

“sonj” 8a/8=002/056, 15b/9=002/109,
 15b/9=002/109, 23a/1=002/159, 23b/3=002/164,
 25b/8=002/178, 34a/8=002/230, 31a/6=002/213,
 40b/8=002/259, 48a/2=003/008, 58a/8=003/082,
 76b/9=004/011, 77a/8=004/012, 80a/1=004/024,
 94b/2=004/115, 99b/4=004/153, 101a/8=004/165,
 109b/3=005/032, 110a/8=005/039, 110b/6=005/041,
 111a/6=005/043, 120b/6=005/106, 153a/4=007/056,
 154b/1=007/069, 156b/3=007/085, 157a/7=007/089,
 160b/6=007/129, 171b/5=008/006, 182b/1=009/012,
 190a/6=009/066, 191b/7=009/074, 197b/1=009/113,
 200b/1=010/003, 202b/6=010/021, 204b/3=010/032,
 213b/6=011/007, 214a/2=011/010, 230a/5=012/035,
 231b/5=012/045, 232a/2=012/048, 232a/2=012/049,
 237b/9=012/100, 243a/7=013/025, 245a/6=013/037,
 261a/7=016/041, 263b/1=016/065, 264a/1=016/070,
 266b/2=016/091, 266b/5=016/092, 267a/2=016/094,
 268a/4=016/106, 268b/1=016/110, 269b/3=016/119,
 272b/1=017/017, 314b/9=021/057, 318b/2=021/105,
 320a/1=022/005, 328b/6=023/015, 336a/2=024/005,
 339a/7=024/033, 341b/6=024/047, 342b/6=024/055,
 343a/3=024/058, 356a/9=026/120, 360a/9=026/227,
 361a/8=027/011, 372b/3=028/043, 376a/7=028/077,
 384b/9=029/063, 385b/3=030/003, 387a/4=030/019,

387b/5=030/024, 390b/5=030/050, 391a/2=030/054,
 391a/2=030/054, 405b/1=033/052, 412a/9=034/032,
 437b/2=038/088, 460a/3=041/050, 462a/6=042/014,
 462b/5=042/016, 464a/5=042/028, 465a/5=042/041,
 476a/4=045/005, 476a/4=045/006, 477a/3=045/017,
 484a/9=047/004, 486b/2=047/025, 487a/4=047/032,
 490b/8=048/024, 493b/6=049/011, 504a/1=053/026,
 516a/9=057/017, 535b/1=065/001, 536b/3=065/007,
 542a/9=068/013, 563b/9=079/030, 576b/5=095/007,
 578a/4=098/004

“ol baktın kim” 132a/5=006/071, 197b/5=009/115

بَعْدِكَ

“sindin sonj” 306a/4=020/085

بَعْدِكُمْ

“sonjuruz” 140b/2=006/133

بَعْدِهِ

“andın sonra” 7b/8=002/051, 101a/2=004/163,

“sonjı” 12b/8=002/087, 227a/7=012/009,
 394b/3=31/27, 415a/5=035/002, 421b/7=036/028,
 449b/9=040/034, 465a/9=042/044

“andın sonj” 13b/4=002/092, 56a/1=003/065,
 68b/8=003/160, 130a/2=006/054, 163a/6=007/148,
 168b/3=007/185, 208b/9=010/074, 280b/8=017/104,
 390b/7=030/051, 406a/6=033/053, 561a/8=077/050

بَعْدِهَا

“anıj sonjı” 164a/1=007/153, 164a/2=007/153,

“mundın sonj” 268b/3=016/110, 269b/4=016/119,
 290a/2=018/076

“sonjında” 311a/9=021/011

بَعْدِهِمْ

“anlarınj sonjı” 39a/8=002/253, 201b/8=010/014,

“anlardin sonj” 124a/8=006/006, 167a/9=007/173

“sonları” 158b/9=007/103, 209a/3=010/075,
 247b/2=014/009, 248a/8=014/014, 298a/1=019/059,
 330a/2=023/031, 446b/3=040/005, 449b/4=040/031,
 462a/8=042/014

“öjin” 330b/5=023/042

بَعْدَهُنَّ

“sonları” 343a/4=024/058

بَعْدِی

“mindin sonra” 19a/6=002/133

“mindin sonj” 163b/3=007/150

136. بعير

a. eşek ve yük taşıyan bün hayvanlara ıtlak edildiği gibi beş yaşına basmış erkek ve dişi deveye de denir.

بَعِير

“tiwe” 233b/6=012/065, 234b/6=012/072

137 بعض

a. Bir kısım, bazı manasına gelir. Az yahut çok olması kastedilmeksizin
b. istimal edilir. rkçeye bazı, bazısı, bazıları, biri, birisi, birileri şeklinde geçmiştir.

بَعْض

“pāre” 6a/9=002/036, 12b/2=002/085,

39a/2=002/251, 51b/3=003/034, 73b/6=003/195,
79a/2=004/021, 80a/4=004/025, 81a/5=004/032,
81b/3=004/034, 99a/5=004/150, 99a/5=004/150,
112b/8=005/051, 129b/6=006/053, 131a/9=006/065,
137b/6=006/112, 139b/8=006/128, 145b/7=006/165,
148a/9=007/024, 175a/8=008/037, 180a/1=008/072,
180a/6=008/073, 180b/3=008/075, 190a/8=009/067,
191a/5=009/071, 199b/1=009/127, 206a/2=010/046,
227a/9=012/010, 240a/9=013/004, 264a/4=016/071,
272b/8=017/021, 276a/1=017/055, 279a/5=017/088,
292a/3=018/099, 309a/4=020/123, 323b/5=022/040,
333b/4=023/091, 340b/8=024/040, 343a/5=024/058,
346b/5=025/020, 380b/8=029/025, 399b/2=033/006,
412a/6=034/031, 413b/2=034/042, 426b/5=037/027,
433b/=038/022, 433b/9=038/024, 469a/3=043/032,
477a/8=045/019, 484b/2=047/004, 492b/2=049/002,
537b/6=066/003, 334b/9=023/113, 427b/2=037/050,
471b/4=043/067, 493b/9=049/012, 501a/1=052/025,
543a/3=068/030

“pāresi” 11a/7=002/076, 21a/8=002/145,
39a/5=002/253, 54a/1=003/050, 78b/5=004/019,
112b/3=005/049, 112b/4=005/049, 144b/9=006/158,
145a/1=006/158, 219a/5=011/054, 283b/6=018/019,
366a/8=027/072, 389b/5=030/041, 486b/5=047/026,
344a/6=024/062, 449a/6=040/028, 454a/3=040/077,
471a/8=043/063, 546a/8=069/044

“pārsi” 12b/2=002/85

- “yarısı” 40b/9=002/259, 68a/3=003/155
 “pāresin” 140a/2=006/129, 214a/5=011/012,
 275b/9=017/055
 “pāresini” 206a/2=010/046, 245b/2=013/040
 “ba’zısı” 359a/9=026/198
 “ba’zi” 537b/4=066/003
 بَعْضًا “pāre” 46a/3=002/283, 55b/6=003/064,
 140a/2=006/129, 330b/8=023/044, 344a/8=024/063,
 380b/8=029/025, 419a/7=035/040, 469a/3=043/032,
 493b/9=049/012
 بَعْضُكُمْ “pāreñiz” 6a/9=002/036, 46a/3=002/283,
 73b/5=003/195, 79a/2=004/021, 80a/4=004/025,
 131a/9=006/065, 148a/8=007/024, 309a/4=020/123
 “pāreñizni” 81a/5=004/032, 145b/7=006/165,
 264a/3=016/071
 “sizing pāreñiz” 343/5=024/058, 344a/8=024/063,
 380b/8=029/025, 380b/8=029/025, 413b/1=034/042,
 484b/2=047/004, 492b/1=049/002, 493b/9=049/012
 “pāreleriniz” 346b/5=025/020
 بَعْضُنَا “pāremiz” 55b/6=003/064, 139b/8=006/128,
 433b/3=038/022
 بَعْضُهُ “pāresini” 175a/8=008/037, 537b/5=066/003
 “pārsı” 245a/3=013/036
 بَعْضُهَا “pāresi” 10b/7=002/073, 51b/3=003/034,
 340b/8=024/040
 “pāresini” 240a/9=013/004,
 بَعْضُهُمْ “pāresi” 11a/7=002/076, 51b/3=003/034,
 412a/5=034/031, 340b/8=024/040
 “pārelerini” 39a/2=002/251, 81b/3=004/034,
 129b/6=006/053, 272b/8=017/021
 “pāresini” 39a/5=002/253,
 “anlarnıñ pāresi” 21a/8=002/145, 39a/6=002/253,
 180a/6=008/073, 180b/3=008/075
 “pāreleri” 112b/7=005/051, 137b/6=006/112,
 180a/1=008/072, 190a/8=009/067, 191a/5=009/071,
 199b/1=009/127, 279a/5=017/088, 330b/8=023/044,
 333b/4=023/091, 399b/2=033/006, 419a/7=035/040,
 426b/5=037/027, 433b/1=038/024, 469a/2=043/032,

469a/3=043/032, 471b/4=043/067, 477a/7=045/019,
427b/2=037/050, 501b/1=052/025, 543a/2=068/030

“anlarnıñ pāresini” 292a/3=018/099

b. Sivri sinek. (Bazan bit olarakda anlaşılır.)

بَعُوضَه

“siñek” 4b/8=002/026

138. بعل

a. Koca, zevc.

بَعْلَهَا

“cüfti” 96a/4=004/128

بَعْلِي

“küdegüm” 221a/4=011/072

بُعُولَتِهِنَّ

“küdegüleri” 33b/9=002/228, 339a/1=024/031

“küyegüleri” 339a/1=024/031

“cüftleri” 339a/2=024/031

b. İlyas Aleyhisselam’ın kavminin ibadet ettiği put-
ların adıdır.

بَعْلًا

“ba‘l” 430a/6=037/0125

139. بغت

a. Füc’et, ansızın oluverme, ansızın

بَغْتَةً

“nā-gāh” 127a/2=006/031, 128b/5=006/044,

129a/2=006/047, 158a/3=007/095, 168b/7=007/187,
238b/4=012/107, 313b/2=021/040, 325a/6=022/055,
359b/2=026/202, 384a/4=029/053, 443b/8=039/055,
471b/3=043/066, 485b/9=047/018

140. بغض

a. Buğz, sevginin zıddı olan kerahet, hoşlanmama
demektir.

الْبَغْضَاءُ

“yigrençlik” 63a/3=003/118

“yigrenmekni” 106b/7=005/014, 114b/6=005/064,
118b/1=005/091

“yigrenmek” 526b/1=060/004

141. بعل

a. eşek ve attan tevvelüd eden hayvan.

“ḥatırları” 258a/1=016/008

142. بَغَى

a. Zulmetmek, azgınlık etmek, hakkı çiğnemek, haksızlığı sürdürmek.

بَغَى	“küç kıldı” 376a/3=028/076, 433b/3=038/022
بَغَتْ	“küç kılsa” 493a/7=049/009
بَغَوْا	“zulm kılğaylar” 464a/3=042/027
تَبَغَى	“küç kılar” 493a/8=049/009
نَبَغَى	“isteyür miz” 233b/5=012/065
يَبْغُونَ	“fesād kılurlar” 203a/5=010/023
	“küç kılurlar” 465a/6=042/042
يَبْغِي	“küç kılar” 433b/8=038/024
يَبْغِيَانِ	“keçürler” 508b/7=055/020
بُغَى	“zulm kılındı” 325b/4=022/060
بَاغٍ	“küç kılmadın” 24b/6=002/173, 142b/5=006/145
	“küç kılmayın” 269a/4=016/115
	b. Kibir, zulüm, fesad, azgınlık, her türlü tecavüz, haddi aşma, ifrat.
الْبُغَى	“küçni” 149b/6=007/033
	“zulm” 266b/1=016/090, 465a/2=042/039
بُغْيَا	“küç üçün ya’nî hased üçün” 13a/7=002/090
	“hased üçün” 31a/6=002/213, 49b/2=003/019
	“küç” 210b/2=010/090, 462a/6=042/014, 477a/3=045/017
بُغْيُكُمْ	“fesādınız” 203a/6=010/023
بُغْيِهِمْ	“küç kılmaqları birle” 143a/1=006/146
	c. Taleb etmek, aramak, arzulamak.
أَبْغَى	“ister men” 145b/3=006/164
تَبَغِ	“istegil” 376a/8=028/077
تَبْغُوا	“ister” 81b/7=004/034
تَبْغُونَهَا	“isteyür siz aña” 60b/1=003/099, 156b/6=007/086
نَبَغِ	“isteyür irdük” 289a/5=018/064
نَبَغِي	“isteyür miz” 233b/5=012/065
يَبْغُونَ	“isteyür siz” 58a/9=003/083

	“isteyürler” 112b/5=005/050, 292b/7=018/108
يَسْأَلُونَكُمْ	“isteyürler” 188a/2=009/047
يَسْأَلُونَهَا	“isteyürler ana” 151b/5=007/045, 215a/7=011/019
	“isteyürler” 246b/5=014/003
	d. Taleb etmek, arzulamak, aramak.
إِسْتَعَى	“istese” 328a/6=023/007, 547b/7=070/031
إِسْتَعَا	“istediler” 188a/3=009/048
	“istegeyler irdi” 274b/6=017/042
إِسْتَعَيْتَ	“tileseñ” 405b/1=033/051
أَسْتَعِي	“isteyür men” 137b/9=006/114
تَسْتَعُوا	“isteseñiz” 29a/9=002/198, 79b/7=004/024
	“munuñ üçün kim isteseñiz” 258b/4=016/014, 272a/1=017/012, 277a/6=017/066, 339b/6=024/033, 375b/7=028/073, 390a/5=030/046, 416b/2=035/012, 476b/3=045/012
تَسْتَعُونَ	“isteyür siz” 91a/5=004/094
تَسْتَعِي	“isteseñ” 127b/3=006/035
	“isteyür sen” 537b/1=066/001
تَسْتَعِي	“isteyür miz” 373b/9=028/055
يَسْتَعِ	“istese” 58b/7=003/085
أَيَسْتَعُونَ	“isteyürler” 97b/6=004/139, 103b/6=005/002, 276a/7=017/057, 339b/3=024/033, 491b/7=048/029, 554a/5=073/020
	“isteyür” 523b/1=059/008,
إِسْتَعِ	“istegil” 281a/9=017/110, 376a/6=028/077
إِسْتَعُوا	“isten” 27a/6=002/187, 110a/1=005/035, 379b/9=029/017, 531a/7=062/010
إِسْتَعَاءَ	“isteyü” 30b/1=002/208, 42a/4=002/265, 43a/9=002/272, 47b/8=003/007, 47b/8=003/007, 94b/1=004/114, 273b/2=017/028, 518a/4=057/027
	“istemeki üçün” 242a/6=013/017, 526a/1=060/001
	“istemeki” 93a/4=004/104, 575b/5=092/020
اِسْتَعَاؤُكُمْ	“istemekiñiz” 387b/3=030/023
	e. Doğru olmak, gerekmek, kolay olmak.
يَسْتَعِي	“kereür” 300a/2=019/092

	“dost bolur irdi” 346a/8=025/018
	“müyesser bolur” 422b/4=036/040
	“müyesser bolsun” 434b/9=038/035
	“müyesser bolur” 359b/7=026/211
	“dürüst bolur” 424b/1=036/069
	f. Fücür işlemek kahbelik etmek.
الْبَغَاءِ	“zinā” 339b/5=024/033
بَغِيًّا	“zinā kılgan” 295a/1=019/020, 295b/4=019/028

143. بقر

	a. Sığır, inek.
بَقَرَةٌ	“inekni” 10a/4=002/067
	“inek turur” 10a/7=002/068, 10b/1=002/069
	“inek” 10b/3=002/071
الْبَقَرُ	“inek” 10b/9=002/070,
	“sığırlar” 142a/6=006/144, 142b/7=006/146
بَقَرَاتٍ	“yiti sığırlar” 231a/9=012/043
	“sığırlar” 231b/7=012/046

144. بقع

	a. Yakınındaki parçaya benzemeyen, onun şeklinde olmayan arazi parçasına ve muayyen yere denir.
الْبُقْعَةُ	“yir” 371a/7=028/030

145. بقل

	a. Yerde bittten her rlü yeşil nebata ve sebzeye denir.
بَقْلُهَا	“yaşı” 9a/4=002/061

146. بقى

	a. Baki olmak, devam etmek, fani olmamak.
بَقِيَ	“kaldı” 44b/2=002/278
يَبْقَى	“kalur” 509a/2=055/027
أَبْقَى	“koşdı” 505a/4=053/051
تَبْقَى	“koyar” 555a/6=074/028

أَبْقَى	“kalğanrak” 305a/1=020/071, 305a/5=020/073, 310a/1=020/131, 309b/2=020/127, 374b/3=028/060, 464b/7=042/036, 571b/7=087/017
بَاقٍ	“kalğan” 267a/6=016/096
أَلْبَاقِينَ	“kalğanrak” 374b/3=028/060, 428b/3=037/077
بَاقِيَّةٌ	“kalğan” 468b/6=043/028, 545a/1=069/008
الْبَاقَاتِ	“kalğan edgü işler” 287a/2=018/046 “kalğan edgü ‘ameller” 299a/7=019/076
بَقِيَّةٌ	“kalğan” 38a/5=002/248 “kalğanların eyeleri” 225b/1=011/116

147. بَكَر

	a. Erkenden gelmek.
بُكَرَةٌ	“irte” 294a/9=019/011, 298a/6=019/062, 345a/7=025/005, 404a/8=033/042, 488b/8=048/009, 507a/8=054/038 “evvel” 559a/8=076/025
	b. Erken, gündüzün başlangıcı, sabah.
الْبَكَّارِ	“irte” 52b/6=003/041, 452a/2=040/055
	c. Evlenmemiş (cinsi münasebet yapmamış, doğurmamış) genç kız
	d. manasında olup Kur’an’ı Kerim’de müfred olarak ve ineğin vasfı olarakda geçmiştir.
بَكَرٌ	“orta yaşlıg” 10a/7=002/068
أَبْكَارًا	“kızlar” 512a/2=056/036, 538a/3=066/005

148. بَكَم

	a. Dilsiz ahras.
أَبْكَم	“ağın turur” 264b/6=016/076
بُكْمٌ	“ağınlar” 3b/5=002/018, 24b/2=002/171, 128a/3=006/039
الْبُكْمُ	“ağınlar” 173a/9=008/022
بُكْمًا	“ağınlar” 280a/3=017/097

بکی. 149.

a. Ağlamak, ağlatmak.

بَكَتْ	“yığladı” 474a/8=044/029
تَبْكُونُ	“yığlar siz” 505a/9=053/060
يَبْكُونُ	“yığlayu” 227b/9=012/016
	“ığlayurlar” 281a/7=017/109
وَلْيَبْكُوا	“yığlasunlar” 193a/1=009/082
ابْكِي	“yığlattı” 504b/9=053/043
بُكِتَا	“yığlağanlar” 297b/9=019/058

بلد. 150.

a. Belde, imar edilmiş olsun olmasın her mevkiye denir.

بَلَدٍ	“il” 153a/7=007/057,	257b/9=016/007,
	415b/9=035/009	
الْبَلَدِ	“il ya‘nī yir” 153a/9=007/058	
	“ilni” 250b/4=014/035	
	“il” 574a/1=090/001,	574a/1=090/002,
	576b/3=095/003	
بَلَدًا	“il amānılg ¹⁵² ” 18a/6=002/126	
بَلَدَةً	“yirni” 348b/9=025/049	
	“il” 410b/3=034/015,	
	“yir” 495b/4=050/011, 467b/1=043/011	
الْبَلَدَةِ	“il” 367b/6=027/091	
الْبِلَادِ	“iller” 74a/2=003/196,	446b/2=040/004,
	497a/1=050/036, 573a/2=089/008, 573a/3=089/011	

بلس. 151.

a. Üzülmek, hayret etmek, ümitsizliğe kapılmak, gamdan dolayı sükut etmek, dayanağı kalmamak.

يُبَيْسُ	“nevmīḍ bolur” 386b/4=030/012

¹⁵² Emin belde, emniyetli mevki demektir. Mekke arazisine işaret edilmektedir.

مُبْلِسُونَ	“nevmîd bolğanlar”	128b/6=006/044,
	332b/7=023/077	
	“nevmîdler”	472a/3=043/075
مُبْلِسِينَ	“nevmîdler”	390b/4=030/049

152. بلغ

a. Yutmak (boğazdan mideye indirmek) manasına gelir. Mecazen arzın suyu emmesine ıtlak edilmiştir.

اِبْلَعِي	“yutğul”	218a/2=011/044

153. بلغ

a. Bir şeye zaman olsun, mekan olsun, hissî yahut manevî olsun, mutlak manada vasıl olmak, erişmek manasındadır.

بَلَّغَ	“tegdi”	125b/4=006/019,	228b/4=012/022,
		291a/1=018/086,	291a/8=018/090,
		291b/2=018/093,	343a/6=024/059,
			369a/9=028/014,
		429a/8=037/102,	480b/8=046/015,
		480b/9=046/015	
بَلَّعَا	“tegdiler”	288b/9=018/061	
بَلَّغْتُ	“tegdim”	294a/4=019/008	
بَلَّغْتَ	“tägdiñ”	290a/3=018/076	
بَلَّغْتُ	“tegdi”	400a/3=033/010,	513b/2=056/083,
		557a/8=075/026	
بَلَّغْنَ	“tegseler”	34b/3=002/231,	34b/9=002/232,
		35b/6=002/234	
	“tegdiler”	535b/2=65/02	
بَلَّغْنَا	“tegdi bizge”	139b/9=006/128	
بَلَّغْنِي	“tegdi maña”	52b/2=003/040	
بَلَّغُوا	“tegseler”	75b/6=004/006	
	“tigdiler”	413b/9=034/045	
اَبْلُغَ	“tegsem”	288b/8=018/060	
	“yitgey men kapuğlarga”	450a/5=040/036	
تَبْلُغَ	“tegey sen”	274a/8=017/037	

لَبَّلُوا	“munun için kim tigseniz” 319b/8=022/005, 453a/7=040/067, 453a/9=040/067, 454a/9=040/080
يَبْلُغُ	“teginçege tegrü” 28b/6=002/196, 36a/3=002/235, “teggey” 143b/9=006/152, “tegse” 274a/3=017/034 “tigse” 241b/5=013/014 “tegse yiriñe” 491a/1=048/025 “teğürse ol ikisini” 290b/6=018/082
يَبْلُغَانِ	“tegse” 273a/2=017/023
يَبْلُغُوا	“tigidiler” 343a/1=024/058
بَالُغٌ	“tiggeni” 119a/4=005/095 “tiggen” 535b/7=065/003 “tiggeni” 241b/5=013/014
بِبَالِغِهِ	“anın teggenleri” 191a/9=007/135
بَالِغُهُ	“teggenleri” 257b/9=016/007, 452a/4=040/056
بَالِغِيهِ	b. Kuvvet cihetiyle nihayet derecesine vasil olan şeylere denir.
الْبَالِغَةُ	“yitiz” 143a/8=006/149, 505b/5=054/005 “teggen” 543b/1=068/039
بَلِغًا	c. Belig söz.
بَلِّغْتَ	“yitiz söz” 86a/1=004/063
أَبْلَغُكُمْ	d. Tebliğ etmek, erişirmek, iletmek.
يُبَلِّغُونَ	“teğürdin” 115a/5=005/067
بَلَّغْ	“tegrür men sizge” 153b/6=007/062, 154a/6=007/068, 482a/3=046/023
أَبْلَغَكُمْ	“tegrürler” 404a/3=033/039
أَبْلَغُوا	“teğürgil” 115a/4=005/067
أَبْلَغُهُ	“teğürdüm sizge” 155b/8=007/079, 157b/7=007/093, 219b/1=011/057
بَلَاغٌ	“teğürdiler” 552b/4=072/028
	“teğürgil anı” 181b/7=009/006
	d. îsal, ilağ, iletmek, kifayet, yeterli oluş.
	“kifâyet” 252a/3=014/052, 483b/4=046/035

اَبْلَاغٌ	“tegürmek” 49b/7=003/020, 118b/4=005/092, 119b/5=005/099, 245b/3=013/040, 260b/5=016/035, 265b/5=016/082, 342b/1=024/054, 380a/3=029/018, 421a/5=036/017, 466a/2=042/048, 534b/1=064/012
بَلَاغًا	“kifāyet” 318b/3=021/106 “tegürmek” 552a/5=072/023 f. Varılan (erişilen) son nokta, hudud
مَبْلَغُهُمْ	“teger yirleri” 504a/6=053/030

154. بلو

	a. İmtihan etmek, denemek.
بَلَوْنَا	“sınaduk” 542b/2=068/017
بَلَوْنَاهُمْ	“sınaduk anlarını” 166b/4=007/168, 542b/2=068/017
تَبَلَّوْا	“sınayur” 204a/6=010/030
نَبَلَّوْا	“sınağay miz” 487a/3=047/031
نَبَلَّوْكُمْ	“sınayur miz sizni” 313a/4=021/035
لِنَبَلَّوْكُمْ	“sınağay miz sizlerni” 22b/2=002/155, 487a/2=047/031
نَبَلَّاهُمْ	“sınayur miz anı” 166a/3=007/163
لِنَبَلَّوْهُمْ	“munuğ üçün kim sınasa miz anlarını” 282a/9=018/007
يَبَلَّوْا	“munuğ üçün kim sınasa” 484b/2=047/004
يَبَلَّوْكُمْ	“sınsmak üçün sizni” 112a/8=005/048 “munuğ üçün kim sınasa sizni” 145b/8=006/165, 213b/4=011/007, 539b/2=067/002
يَبَلَّوْكُمْ	“sınayur sizni” 266b/6=016/092
لِيَبَلَّوْكُمْ	“sınağay sizni” 118b/8=005/094
لِيَبَلَّوْنِي	“sınasa mini” 363b/6=027/040
تُبَلَّى	“bilinür” 571a/1=086/009
لِنَبَلَّوْنِ	“sınayurok sizni” 72a/9=003/186
لِيَبَلَّى	“munuğ üçün kim birse” 173a/1=008/017
اِبْتَلَى	“sınadı” 17b/8=002/124
اِبْتَلَاهُ	“sınasa anı” 573a/5=089/015, 573a/6=089/016

نَبَلِيهِ	“sınayur miz anı” 558a/3=076/002	
لِيَتَلِي	“sınamak için” 67b/8=003/154	
لِيَتَلِيكُمْ	“sınamak için sizni” 67a/5=003/152	
وَاَيْتَلُو	“sınaq” 75b/5=004/006	
اَيْتَلِي	“sınandı” 400a/4=033/011	
	b. İmtihan.	
بَلَاءَ	“sınaq” 7b/5=002/049,	162a/4=007/141,
	247a/6=014/006	
	“bahşış” 173a/1=008/017	
	“ni‘met” 474b/3=044/033	
الْبَلَاءَ	“sınamak” 429b/4=037/106	
	c. İmtihan eden.	
مُبْتَلِيكُمْ	“sınağanınız” 38a/8=002/249	
مُبْتَلِينَ	“belā tegrulgenler” 330a/1=023/030	

155. بلي

	a. Eskimek, zeval bulmak.	
يَيْلَى	“eskirür” 308b/9=020/120	
	b. Tasdik harfî: “Evet, bilakis, aksine.	
بَالَى	“yok” 11b/7=002/081	
	“andağ irür” 16a/7=002/112	
	“bittim” 41a/6=002/260	
	“yol bar” 57a/6=003/076	
	“kim ya’nī tap kelür” 64a/1=003/125	
	“irür” 126b/9=006/030,	167a/7=007/172,
	425a/5=036/081	
	“ḥaḳīḳat üze” 259b/8=016/028, 569a/7=084/015	
	“ḳoparur” 261a/3=016/038	
	“kelgey” 408b/7=034/003,	
	“işitür miz” 472a/8=043/080	
	“ḳoparılgaylar” 533b/7=064/007	
	“andağ yok” 445a/9=039/071	
	“keldi” 444a/3=039/059,	451b/3=040/050,
	540a/3=067/009	
	“ḳādir turur” 483a/8=046/033	
	“rāst irür” 483b/1=046/034	
	“irdiñiz” 515b/9=057/014	

“belā” 556b/3=075/004

156. بن

a. Parmaklar yahut, parmak uçları.

بَنَانٍ

“barmaknı” 172b/2=008/012

بَنَانُهُ

“barmaklar” 556b/4=075/004

157. بنو

a. Çocuk, oğul.

ابْنِ

“oğlı” 163b/4=007/150, 185a/5=009/030,
185a/6=009/030, 307a/1=020/094

ابْنِ مَرْيَمَ

“meryem oğlı” 12b/8=002/087, 39a/6=002/253,
53a/5=003/045, 100a/4=004/157, 102a/2=004/171,
111b/8=005/046, 107a/7=005/017, 107a/7=005/017,
115b/9=005/072, 116a/7=005/075, 116b/6=005/078,
121a/8=005/110, 122a/4=005/114, 122a/9=005/116,
185b/1=009/031, 296a/1=019/034, 399b/6=033/007,
470b/8=043/057, 518a/1=057/027, 528b/9=061/006,
529b/9=061/014

ابْنِ السَّبِيلِ

“meryem oğulu” 121b/9=005/112,
“meryem oğlını” 331a/5=023/050,
“yol oğlı” 25a/9=002/177,
“yol eri” 82a/5=004/036, 31b/5=002/215,
273a/8=017/026
“yol erenleri” 175b/8=008/041

ابْنُكَ

“oğlu” 235b/8=012/081

إِثْنِهِ

“oğlın” 217b/7=011/042

“oğlı” 393a/1=031/013

ابْنَهَا

“oğlını” 317b/2=021/091

ابْنِي

“oğlum” 218a/5=011/045

ابْنِي آدَمَ

“ādemnün iki oğlı” 108b/5=005/027

بَنُونَ

“oğullar” 355a/6=026/088

الْبَنُونَ

“oğlanlar” 287a/1=018/046,

“oğullar” 431a/3=037/149, 502a/6=052/039

بَنُو إِسْرَائِيلَ

“ya‘küb oğlanları” 210b/3=010/090

- بَنِي إِسْرَائِيل “ya‘kūb oğulları” 6b/7=002/040, 7a/9=002/047,
106a/7=005/012, 109a/8=005/032, 161b/6=007/138
“ya‘kūb oğlanları” 12a/2=002/083, 17b/4=002/122,
30b/7=002/211, 37b/1=002/246, 59b/5=003/093,
115b/4=005/070, 116a/1=005/072, 116b/5=005/078,
121b/5=005/110, 161b/4=007/137, 210b/8=010/093,
210b/1=010/090, 270b/5=017/002, 271a/2=017/004,
280b/3=017/101, 280b/8=017/104, 305b/5=020/080,
307a/2=020/094, 352a/5=026/017, 352b/1=026/022,
366b/3=027/076, 398a/1=032/023, 451b/9=40/53,
471a/3=043/0059, 474a/9=044/030,
476b/9=045/016, 480a/7=046/010, 528b/9=061/006,
530a/1=061/014, 354a/4=026/059
“yalavaç ya‘kūb oğlanları” 53b/3=003/049
“benī Ġsrāyil” 359a/8=26/197
“ya‘kūb oğlanlarını” 159a/4=007/105,
303a/5=020/047
“ya‘kūb oğullarını” 161a/7=007/134
بَنِي آدَم “ādem oğlanları” 148b/2=007/026, 148b/5=007/027,
149a/8=007/031, 423b/9=036/060
“ādem oğulları” 150a/1=007/035, 167a/5=007/172
“ādem oğlanlarını” 277b/2=017/070
بَنِي إِخْوَانِهِ “kārındaşının oğlanlarına” 339a/2=024/031
بَنِي إِخْوَانِهِ “kız kārındaşının oğlanları” 339a/3=024/031
بَنِينَ “oğullar” 136a/8=006/100, 264a/7=016/072,
271a/7=017/006, 331b/2=023/055, 356b/9=026/133,
542a/9=068/014, 549a/8=071/012, 555a/1=074/013
الْبَنِينَ “oğullar” 48b/6=003/014, 274b/2=017/040,
431a/5=037/153, 467b/8=043/016
بَنِيهِ “oğulları” 19a/2=002/132, 19a/5=002/133,
547a/5=070/011, 565b/1=080/036
بَنِي “oğullarım” 19a/2=002/132, 012/087,
234a/1=012/067
أَبْنَاءَ “oğulları” 107b/1=005/018, 406a/9=033/055,
406b/1=033/055, 448b/6=040/025
“oğlanları” 339a/2=024/031

أَبْنَاؤُكُمْ	“oğullarınızı” 7b/4=002/049, 55a/8=003/061, 162a/3=007/141, 247a/5=014/006 “oğullarınız” 399a/3=033/004
أَبْنَاؤُنَا	“oğullarımız” 55a/8=003/061
أَبْنَاؤُهُمْ	“oğullarını” 21b/2=002/146, 125b/7=006/020, 160b/1=007/127, 368b/1=028/004 “oğulları” 521b/8=058/022
أَبْنَاؤُكُمْ	“oğlanlarınız” 76b/3=004/011
أَبْنَاؤُنَا	“oğullarımız” 37b/6=002/246
أَبْنَاؤُهُمْ	“oğlanları” 339a/2=024/031 “oğulları” 406a/9=033/055 b. Yakınlıkta ziyadeliği belirtmek için.
بُيِّ	“oğulçukum” 217b/8=011/042, 226b/6=012/005, 393a/2=031/013, 393a/8=031/016, 393b/2=031/017, 429a/8=037/102
ابْنَةُ	“meryem ‘imrān kızı” 539a/4=066/012
ابْنَتِي	“iki kızım” 370b/9=028/027
بَنَاتِ	“kız” 79a/6=004/023, 79a/6=004/023 “kızlar” 136a/9=006/100, 405a/3=033/050, 405a/3=033/050, 405a/4=033/050, 405a/4=033/050, 467b/8=043/016
الْبَنَاتُ	“kızlar” 262b/3=016/057, 431a/2=037/149, 431a/5=037/153, 502a/5=052/039
بَنَاتِكَ	“kızlarınız” 221b/6=011/079, 407a/1=033/059
بَنَاتِكُمْ	“kızlarınız” 79a/5=004/023
بَنَاتِي	“kızlarım” 221b/4=011/078

158. بِنَى

a. Bina etmek, yapmak, kurmak.

بَنَاهَا	“koprardı anı” 563b/8=079/027, 574b/3=091/005
بَنَيْنَا	“koparduk” 561b/6=078/012
بَنَيْنَاهَا	“binā kılduk” 495a/7=050/006 “binā kılduk” 499b/4=051/047
أَبْنُونُ	“binā kılar siz” 356b/5=026/0128

اَبْنِ	“kōpargıl” 450a/4=040/036, “binā kılğıl” 539a/2=066/011
اَبْنُو	“tam kōparıñ” 284a/5=018/021 “binā kōparıñ” 429a/4=037/097 b. Bina (yapılmış şey).
بِنَاء	“ya‘nī kōge” 4a/5=002/022 “kūbbe” 452b/8=040/064 c. Kur’an’da bina=yapılmış şey
بُنْيَان	“tam” 528b/5=061/004
بُنْيَانًا	“dam” 284a/5=018/021, 429a/4=037/097 “tamları” 259b/1=016/026 d. Usta, bina kuran, inşâ eden.
بِنَاءِ	“binā kılığannı” 435a/3=038/037 e. Kurulmuş, yapılmış.
مَبْنِيَّة	“kōparılmış” 440a/3=039/020

159. بھت

بُھت	a. Dehşete kapılmak, hayret etmek, dehşet vermek, hayrette bırakmak. “mütehayyir boldı” 40b/5=002/258
تَبْهَتُهُمْ	“yiñer anlarını” 313b/3=021/040 b. Şeni’ olan batıl, Hayret ve dehşet veren çirkin ve yalan söz.
بُھْتَان	“buhtān yanındın” 79a/1=004/020, “buhtānnı” 94a/3=004/112, 100a/3=004/156 “bühtān” 337a/4=024/016, 528a/2=060/012
بُھْتَانًا	“bühtān” 406b/9=033/058

160. بھج

بَھجَة	a. Güzel, güler yüzlü, parlak olma. “kōrklüg” 365a/7=027/060
بَھج	“sewündürgen” 320a/2=022/005 “sewüngü” 495a/9=050/007

161. بھل

نَبَّهْلُ a. İhlas ve cehdle dua etmek, yalvarıp yakarmak.
 “ündegelin” 55a/7=003/061

162. يَحْم

ا. Dört ayaklı bün hayvanlar, istisnasız her canlı, Deve, sığır ve davardan olan hayvanların yenmesi size helal kılındı.
 هَيْمَةُ “dört adaklığı” 103b/3=005/001, 322b/9=022/034
 “dört adaklıklar” 322a/7=022/028

163. بَوء

ا. dönmek, döndermek, uğramak.
 بَاء “sezā boldı” 69a/3=003/162, 172b/7=008/016
 بَاثُوا “sezā boldı” 9a/8=002/061
 “sezā boldılar” 13a/8=002/090, 62a/5=003/112
 تَبَوء “köyürsen” 109a/1=005/029
 ب. İndirmek, ağırlamak, hazırlamak, yerleştirmek.
 بَوَأَكُمْ “indürdi sizni” 155a/6=007/074
 بَوَانَا “anuk kılu birdük” 210b/7=010/093
 “kayıtğu yir kılu birdik” 322a/2=022/026
 تَبَوِي “indürür sen” 63b/4=003/121
 لِنَبَوْنَهُمْ “anuk kılu birgey miz anlargā” 261a/8=016/041
 “indürgey miz anlarını” 384a/9=029/058
 c. Hazırlanmış yer, menzil.
 مَبَوَأ “şālih orun” 210b/7=010/093
 د. Konaklamak, mesken edinmek, yerleşmek.
 تَبَوُّوا “tutundılar” 523b/3=059/009
 نَبَوُّوا “orun tutar miz” 445b/7=039/074
 يَبَوُّوا “orun tutar” 232b/6=012/056
 تَبَوءَا “kılnı” 210a/3=010/087

164. بوب

a. Kapı, mecazen başka bir şeye ulaştıran.

- باب “kapuğ” 234a/2=012/067, 254b/4=015/044,
515b/8=057/013
“kapuğlar” 143a/5=013/023
الباب “kapuğ” 8b/3=002/058, 99b/7=004/154,
108a/6=005/023, 165b/6=007/161, 299a/2=012/025,
299a/3=012/025
باباً “bir kapuğ” 253a/3=015/014
“kapuğ” 332b/7=023/077
آبواب “kapuğların”¹⁵³ 128b/4=006/044
“yiti kapuğ” 254b/3=015/044
“kapuğları” 150b/8=007/040, 234a/2=012/067,
259b/9=016/029, 445b/2=039/072, 454a/1=040/076,
506a/4=054/011
الآبواب “kapuğlarını” 228b/7=012/023
“kapuğlar” 435b/7=038/050
آبواباً “kapuğlar” 469a/7=043/034, 562a/4=078/019
آبوابها “kapuğları” 27b/8=002/189, 445a/7=039/071,
445b/4=039/073

165. بور

a. Helak olmak, kesed gitmek, boşa gitmek.

- تَبُورُ “yokalgay” 418a/2=035/029
يَبُورُ “yokalur” 416a/4=035/010
b. Helak olunmuşlar, helak kılınmışlar.
بُوراً “yokalganlar” 346b/1=025/018, 489a/9=048/012

166. بول

a. Ehemmiyetli hal, durum, keyfiyettir.

- بَال “hālī” 232a/6=012/050, 303b/1=020/051
بَاهُم “hāllarını” 484a/4=047/002, 484b/4=047/005

¹⁵³ Sıhhat, bolluk gibi nimet çeşitlerini onlara hediye ettik diye tefsir edilmiştir. Güya onlar kapıları kapalı yerlerde olup da onları üzerlerine açtık demektir.

167. بیت

- a. Gecelemek, geceyi geçirmek.
 یَسْتُونُ "tüneyürler" 350a/3=025/064
- b. Geceleyin tedbir etmek, düzenlemek, gizlice tedbir etmek, geceleyin baskın yapmak.
 بَيْتِ "tedbîr kılar" 88b/1=004/081
- لَيْسَتْهُ
 "tünle basğay miz anı" 364b/3=027/049
- c. ansızın düşmana baskın yapmak.
 بَيَاتَا "tünle" 146b/3=007/004
- d. İnsanın gece barındığı yerdir. Sonradan geceye etmeksizin mesken olarak hazırlanan her yere denmiştir.
- بَيْتِ "iw" 60a/2=003/096, 369a/7=028/012,
 382b/8=029/041, 499a/3=051/036
 "ew" 279b/2=017/093
- الْبَيْتِ "ka'beni" 18a/2=002/125, 103b/6=005/002,
 "ka'be" 18b/1=002/127, 22b/7=002/158,
 322a/9=022/029, 322b/7=022/033
 "ew" 60a/5=003/097, 175a/2=008/035,
 "ewni" 119b/1=005/097,
 "ka'beniñ ornını" 322a/2=022/026
 "iw" 500b/3=52/04, 581a/6=106/03
- بَيْتَا "ew" 382b/7=029/041
 "sarāy" 539a/2=066/011
- بَيْنَاكَ "iwüñ" 171b/3=008/005
- بَيْنِيهِ "ewi" 92a/4=004/100
- بَيْنَهُمَا "ewi" 228b/6=012/023
- بَيْتِي "ewümnı" 18a/4=002/125, 332a/3=022/026,
 "ewüm" 550a/6=071/028
- بُيُوتِ "ewler" 340a/7=024/036,
 "ewleri" 343b/5=024/061, 343b/5=024/061,
 343b/5=024/061, 343b/6=024/061,
 343b/6=024/061, 343b/7=024/061, 343b/7=024/061,
 343b/7=024/061, 205b/7=033/053

الْبُيُوتِ	“ewler”	27b/7=002/189,	27b/8=002/189,
		382b/7=029/041	
	“iwler”	78a/2=004/015	
بُيُوتًا	“iwler”	155a/7=007/074,	256a/6=015/082,
		265a/7=016/080,	
	“ewler”	210a/4=010/087,	263b/7=016/068,
		338a/8=024/027, 338b/3=024/029, 343b/5=024/061	
	“iwler”	357b/1=026/149	
بُيُوتَكُمْ	“iwleriniz”	53b/8=003/049,	67b/7=003/154,
		265a/6=016/080	
	“ewlerinizni”	210a/4=010/087,	338a/8=024/027,
		343b/4=024/061	
بُيُوتَكُمْ	“ewleriniz”	402b/7=033/033, 403a/2=033/034	
بُيُوتَنَا	“iwlerimiz”	400a/9=033/013	
بُيُوتَهُمْ	“iwleri”	364b/6=027/052,	469a/6=043/033,
		469a/7=043/034, 522b/4=059/002	
بُيُوتَهُنَّ	“iwleri”	535a/5=065/001	

168. بيد

a. Helak olmak, batmak.

تَبِيدَ	“yokalsa”	286a/2=018/035

169. بيض

a. Siyahlığın zıddı olan beyazlıktır.

أَبْيَضَّتْ	“akardı yüzleri” ¹⁵⁴ ,	61b/3=003/107
	“akardı anı iki közi” ¹⁵⁵ ,	236a/5=012/084
تَبَيَّضَ	“akarur yüzler” ¹⁵⁶ ,	61a/9=003/106
الْأَبْيَضُ	“ak yiplük ya’nī fecr-i şādık”	27a/8=002/187

¹⁵⁴ Önceden işledikleri Salih amellerden dolayı yüzlerinin parlaklaşmasından ve nurlu olmasından kinayedir.

¹⁵⁵ Çok ağlamasından ve hüzünden dolayı gözlerinin siyahı beyaza inkılab etti.

¹⁵⁶ Önceden işledikleri Salih amellerden dolayı yüzlerinin parlaması ve nurlanmasından kinayedir.

بَيْضَاءُ	“ak”	159a/6=007/108,	302a/3=020/022,
		352b/9=026/033, 361b/1=027/012, 371b/2=028/032,	427a/9=037/046
بَيْضُ	“ak”	417b/6=035/027	
	b. Yumurta.		
بَيْضُ	“uymurtğa”	427b/2=037/049	

170. بيع

a. Satmak, alış-veriş etmek, satış, alış-veriş, içerisinde hukuk mübadelesi bulunduğundan dolayı biat etmek, antlaşmak anlamlarıda vardır.

بَايَعْتُمْ	“satış kılıştınız”	197a/5=009/111
يُبَايِعُكَ	“bey’at kılışurlar”	528a/1=060/012
يُبَايِعُونَ	“bey’at kılurlar”	488b/9=048/010
يُبَايِعُونَكَ	“bey’at kılur sana”	488b/8=048/010,
	“bey’at kılışurlar senin birle”	490a/5=048/018
فَبَايَعَهُنَّ	“bey’at kılığıl anlar birle”	528a/4=060/012

b. Alış-veriş etmek, ticaret yapmak.

تَبَايَعْتُمْ	“satış kılışsanız”	45b/7=002/282
بَيْعٌ	“satış”	39b/3=002/254
	“bey”	340a/9=024/037
الْبَيْعُ	“satış”	44a/2=002/275
	“satışını”	44a/3=002/275
	“bey’ni”	531a/5=062/009
بَيْعُكُمْ	“satışınız”	197a/5=009/111

c. Hristiyanların kilisesine denir.

بَيْعٌ	“tersâlar mescidi”	323b/6=022/040

171. بين

a. Açığa çıkmak, açıklığa kavuşmak, vazih olmak

بَيْنٌ	“açuk hüccet”	283a/3=018/015
بَيْنَةٌ	“nişân açuk”	30b/8=002/211, 382a/2=029/035
	“açuk hüccet”	130a/6=006/057, 144b/4=006/157,
		155a/3=007/073, 156b/1=007/085, 159a/3=007/105,

- 214b/7=011/017, 216a/6=011/028, 219a/3=011/053,
220a/5=011/063, 222b/5=011/088, 485a/7=047/014
“hüccet” 176a/5=008/042, 176a/5=008/042
“ol nirsenin hücceti” 310a/4=020/133
“hüccetler” 419a/6=035/040
الْبَيِّنَةُ “açuk hüccet” 578a/2=098/001, 578a/4=098/004
بَيِّنَاتٍ “açuk” 14b/1=002/099, 326b/6=022/072,
515a/3=057/009, 519b/2=058/005
“açuk hüccetler” 26b/5=002/185, 280b/3=017/101,
298b/9=019/073, 321a/2=022/016, 477a/2=045/017,
479b/8=046/007, 519b/2=058/005, 453a/4=040/066
“nişānlar açuklar” 60a/3=003/097
“açuklar” 201b/9=010/015, 383b/5=029/049
“açuk nişānlar” 335b/1=024/001
“açukluk hâlde” 371b/9=028/036
“açukluk üze” 413b/4=034/043
“açukluk hali üze” 478a/1=045/025
الْبَيِّنَاتِ “açuk hüccetlerini” 12b/8=002/087, 39a/7=002/0253
“açuk hüccetler” 13b/3=002/092, 23a/1=002/0159,
30b/4=002/0209, 59a/1=003/086, 61a/8=003/105,
72a/3=003/183, 72a/5=003/184, 99b/5=004/153,
109b/2=005/032, 121b/5=005/110, 158b/4=007/101,
191a/3=009/070, 201b/6=010/013, 247b/3=014/009,
261b/2=016/044, 305a/2=020/072, 382a/9=29/39,
386a/9=30/09, 417b/3=035/025, 449b/8=040/034,
451b/3=040/050, 471a/7=043/063, 517b/3=057/025,
533b/5=064/006, 390a/7=030/047, 529a/3=061/006
“açuk hüccet” 31a/6=002/0213, 39a/8=002/0253,
209a/1=010/074, 448b/2=040/022, 449a/5=040/028,
454b/5=040/083
b. Hem lazım hem de müteaddî olup acık ve zahir
olmak, izah ve izhar etmek anlamlarında kullanılır.
بَيِّنَةُ “beyān kılduk” 17a/5=002/118, 63a/4=003/118,
516b/1=057/017
بَيِّنَاهُ “beyān kılduk anı” 23a/1=002/159
بَيِّنُوا “beyān kıldılar” 23a/3=002/160
لَا بَيِّنَ “beyān kılsam sizge” 471a/7=043/063
لَيْسَ بَيِّنَ “beyān kılsan” 261b/3=016/044, 263a/78=016/064

لَبَّيْنَاهُ

“beyān kılğay siz ok anı” 72b/5=003/187

لَبَّيْنَاهُ

“beyān kılur miz” 116a/9=005/075

لَبَّيْنَاهُ

“beyān kılisa miz sizge” 319b/7=022/005

لَبَّيْنَاهُ

“beyān kılalın üçün” 136b/8=006/105

لَبَّيْنَاهُ

“beyān kılusun” 10a/6=002/068, 10a/9=002/069,
10b/2=002/070

“beyān kılur” 32b/2=002/219, 33a/2=002/221,
37a/3=002/242, 42b/3=002/266, 61a/4=003/103,
103a/3=004/176, 118a/6=005/089, 337a/5=024/018,
343a/5=024/058, 343a/8=024/059, 344a/2=024/061

“açuk kılur” 27b/2=002/187, 106b/9=005/015,
107b/5=005/019

“beyān kılğınça” 197b/5=009/115

لَبَّيْنَاهُ

“beyān kılisa” 80b/1=004/026, 246b/7=014/004,
261a/4=016/039

لَبَّيْنَاهُ

“munuñ üçün kim beyān kılisa” 266b/7=016/092

لَبَّيْنَاهُ

“beyān kılur anı” 34b/2=002/230

لَبَّيْنَاهُ

“açuk” 78b/6=004/019, 402b/1=033/030,
535a/5=065/001

لَبَّيْنَاهُ

“açuk” 339b/8=024/034

“açğanlık hālî üze” 536b/9=065/011

c. Fasih konuşmak, açıklamak, kelamı ve ifadesi
açık olmak.

لَبَّيْنَاهُ

“açuk sözlemek” 470b/3=043/052

d. Lazım, müteaddî, açıklayan, izah eden.

لَبَّيْنَاهُ

“açuk” 24a/6=002/168, 30b/3=002/208,
69a/8=003/164, 121b/6=005/110, 124b/2=006/007,
132b/5=006/074, 142a/2=006/142, 148a/6=007/022,
153b/5=007/060, 159a/6=007/107, 168a/9=007/184,
200a/5=010/002, 207b/4=010/061, 209a/6=010/076,
213b/3=011/006, 213b/7=011/007, 216a/1=011/025,
223b/5=011/096, 226b/8=012/005, 227a/5=012/008,
229b/3=012/030, 247b/9=014/010, 252a/6=015/001,
253a/7=015/018, 256a/4=015/079, 257b/6=016/004,
267b/9=016/103, 296a/8=019/038, 314b/5=021/054,
324b/4=022/049, 331a/1=023/045, 336b/5=024/012,
352b/8=026/030, 352b/9=026/032, 335b/3=026/097,

356a/5=026/115, 359a/7=026/195, 360b/3=027/001,
 361b/3=027/013, 362a/7=027/021, 366b/3=027/075,
 369b/6=028/015, 370a/1=028/18, 377b/2=28/085,
 383b/8=029/050, 392b/7=031/011, 411b/4=034/024,
 413b/7=034/043, 421b/4=036/024, 423a/5=36/047,
 424a/1=036/060, 424b/2=036/069, 425a/1=036/77,
 426a/6=037/015, 429b/8=037/113, 431a/7=037/156,
 436b/6=038/070, 440b/1=039/22, 448b/4=040/023,
 467b/7=043/015, 469b/6=043/040, 471a/6=043/062,
 473b/3=044/10, 473b/5=044/013, 474a/1=044/019,
 474b/2=044/033, 479b/8=046/007, 480a/5=046/009,
 483a/6=046/32, 499a/5=051/038, 499b/7=051/050,
 499b/7=051/051, 502a/5=052/038, 529a/4=061/006,
 530b/1=062/002, 541b/1=067/026, 541b/7=067/029,
 548b/4=071/002, 468b/7=043/029

“belgölüg” 107a/2=005/015, 130b/4=006/059

“Levhü’l-Mahfûz” 409a/2=034/003, 420b/9=036/012

“beyân kılğan” 468a/2=043/018

مُبَيَّنًا

“açuk” 79a/1=004/020, 84a/7=004/050,
 0b/1=004/091, 92a/9=004/101, 95a/3=004/119,
 98b/4=004/144, 99b/6=004/153, 102b/5=004/174,
 275b/6=017/053, 403b/3=033/036, 488a/2=048/001

“âşkārâ” 94a/3=004/112, 406b/9=033/058

المُبَيَّن

“açuk” 118b/4=005/092, 125a/8=006/016,
 226b/1=012/001, 256b/6=015/089, 260b/5=016/035,
 265b/5=016/082, 320b/3=022/011, 338a/4=024/025,
 342b/2=024/054, 351b/1=026/002, 361b/8=027/016,
 366b/6=027/079, 368a/3=028/002, 380a/4=029/018,
 421a/5=036/017, 429b/4=037/106, 439b/4=039/015,
 478b/1=045/030, 534b/1=064/012, 566a/8=081/023

“beyân kılğan” 467a/1=043/002, 473a/3=044/002

e. Açığa çıkmak, zahir olmak, açıklığa kavuşturmak.

تَبَيَّنَ

“açuk boldı” 15b/9=002/109, 41a/4=002/259,
 486b/2=047/025, 487a/5=047/032

“bälgürmiş” 047/025, 047/032

“belgölüg boldı” 40a/3=002/256, 171b/5=008/006,
 197b/3=009/114, 251b/4=014/045, 382a/6=029/038

“belgürdi” 94b/3=004/115

تَبَيَّنَتْ

“bildi” 410a/9=034/014

يَبِينُ

“açuk bolgınça” 27a/7=002/187

“açuk bolsa” 187b/2=009/043

“ançağa tegrü kim açılsa” 460b/1=041/053

فَيَبِينُوا

“amulluk kılıñlar” 91a/3=004/094, 91a/7=004/094

“beyân etseñiz” 492b/9=049/006

f. Lazım ve müteaddî olup, zahir olmak, vazih olmak, vuzuha kavuşturmak, açıklamak anlamlarına gelir.

تَسْتَبِينُ

“açuk bolsun üçün” 130a/3=006/055

المُسْتَبِينِ

“beyānlıg” 430a/2=037/117

g. izah, açıklama, maksud manayı açtığı için kelama beyan da denir.

بَيَانُ

“açmak” 65a/8=003/138

الْبَيَانِ

“açuk sözni” 508a/4=055/004

بَيَانَهُ

“anınñ beyānı” 557a/5=075/019

h. tebyin, izah, açıklığa kavuşturmak.

تَبْيَانًا

“beyān kılmak üçün” 266a/7=016/089

1. Ayrılık, ve kavuşma manasında isimdir. Zaman ve mekan cihetiyle, önünde, önündeki anlamlarınada gelir.

بَيْنَ

“ileyinde” 10a/2=002/066, 14a/7=002/097, 47a/3=003/003, 112a/1=005/046, 111b/8=005/046, 112a/5=005/048, 134b/8=006/092, 153a/6=007/057, 205a/4=010/037, 239a/6=012/111, 348b/8=025/048, 418a/4=035/031, 483a/1=046/030, 410a/3=034/012, 412a/4=034/031, 414a/3=34/46, 520b/6=058/012, 520b/8=058/013

“ileylerinde” 40a/8=002/255, 308a/4=020/110, 312b/2=021/028, 409b/4=034/009, 420b/3=036/009, 515b/3=057/012, 327a/7=022/076, 457b/1=041/025, 538b/3=066/008

“arası” 291b/8=018/096

“ileyiñizde” 423a/1=036/045

“ileylerinden” 147b/2=007/017, 481b/9=046/021, 456a/6=041/014

“ileyindin” 241a/5=013/011, 552b/3=072/027, 459a/6=041/042

“ara” 15a/1=002/102, 19b/7=002/136,
 23b/4=002/164, 31a/5=002/213, 33b/1=002/224,
 46b/2=002/285, 58b/6=003/084, 56b/2=003/140,
 79b/3=004/023, 85a/5=004/058, 93a/7=004/105,
 94b/1=004/114, 96a/8=004/129, 98a/9=004/143,
 99a/5=004/150, 99a/6=004/150, 99a/9=004/152,
 108b/3=005/025, 157b/1=007/089, 173b/5=008/024,
 178b/5=008/063, 178b/7=008/063, 238a/1=012/100,
 263b/3=016/066, 274b/9=017/045, 281b/1=017/110,
 291b/2=018/093, 298a/8=019/064, 307a/2=020/094,
 348a/3=025/038, 350a/7=025/067, 365b/1=027/061,
 410b/7=034/018, 410b/8=034/018, 414b/3=034/054,
 431b/8=037/158, 434a/4=038/026, 442b/8=039/046,
 451b/1=040/048, 493b/2=049/010 509b/6=055/044,
 493b/2=049/010, 523a/7=059/007, 526b/9=060/007,
 528a/3=060/012, 570b/7=086/007

“ileymde” 53b/9=003/050, 529a/1=061/006

“könüllerinizge” 61a/1=003/103

“ileyimüz” 298a/8=019/064

بَيْنَكَ

“arañ” 274b/9=017/045, 290a/7=018/078,
 371a/2=028/028, 455a/6=041/005, 469b/3=043/038

“siziñ arañız” 303b/9=020/058

بَيْنَكُمْ

“arañız” 27b/3=002/188, 36b/3=002/237,
 45a/2=002/282, 45b/6=002/282, 80b/7=004/029,
 89b/9=004/090, 90b/6=004/092, 98a/5=004/141,
 118b/1=005/091, 120b/2=005/106, 135b/2=006/094,
 204a/5=010/029, 266b/5=016/092, 267a/1=016/094,
 291b/7=018/095, 326b/1=022/069, 344a/8=024/063,
 380b/7=029/025, 384a/1=029/052, 387a/8=030/021,
 462b/2=042/015, 462b/3=042/015, 480a/3=046/008,
 512b/6=056/060, 526a/6=060/003, 526b/8=060/007,
 536a/8=065/006, 526a/9=060/004, 527b/6=060/010,
 “siziñ arañız” 54b/6=003/055, 55b/5=003/064,
 87a/1=004/073, 125b/3=006/019, 130b/1=006/058,
 180a/4=008/072, 245b/9=013/043, 297b/9=017/096

“aralarınız” 171a/3=008/001, 516b/8=057/020

بَيْنَنَا

“biziñ aramız” 55b/5=003/064, 303b/9=020/058

“aramız” 108b/2=005/025, 157a/2=007/087,
 157a/9=007/089, 204a/5=010/029, 291b/5=018/094,
 411b/6=034/026, 411b/6=034/026, 432b/6=038/008,

بَيْنَهُ

433b/4=038/022, 462b/3=042/015, 462b/4=42/15,
506b/6=054/025, 455a/6=041/005, 526a/9=060/004

بَيْنَهُمَا

“anığın arası” 51a/5=003/030, 87a/1=004/073,
341a/5=024/043, 458a/9=041/034, 431a/8=037/158

بَيْنَهُمْ

“anığın arası” 51a/5=003/030, 509b/6=055/044

“araları” 16b/3=002/113, 31a/6=002/213,
35a/1=002/232, 49b/2=003/019, 86a/6=004/065,
89b/9=004/090, 90b/6=004/092, 106b/7=005/014,
111a/2=005/042, 111a/4=005/042, 112a/5=005/048,
112b/1=005/049, 114b/5=005/064, 151b/3=007/044,
202b/3=010/019, 204a/4=010/028, 206a/1=010/045,
206a/5=010/047, 206b/7=010/054, 210b/9=010/093,
225a/1=011/110, 270a/1=016/124, 283b/5=018/019,
284a/4=018/021, 288a/1=018/052, 291b/5=018/094,
291b/7=018/095, 296a/5=019/037, 304a/5=020/062,
307b/6=020/103, 317b/4=021/093, 325a/7=022/056,
331a/8=023/053, 341b/8=024/048, 342a/4=024/051,
366b/5=027/078, 398a/3=032/025, 410b/7=034/018,
438a/4=039/003, 445a/4=039/069, 445b/9=039/075,
459b/4=041/045, 462a/7=042/014, 463a/7=042/021,
465a/1=042/038, 469a/2=043/032, 477a/4=045/017,
477a/4=045/017, 506b/9=054/028, 524b/1=059/014,
334a/5=023/101, 471b/1=043/065, 515b/7=057/013
“anlarnın arası” 26a/5=002/182, 50a/4=003/023,
180a/4=008/072, 275b/5=017/053, 321a/4=022/017,
414b/2=034/054, 349a/2=025/050, 356a/7=026/118
“anlar arası” 178b/7=008/063, 462a/6=042/014

بَيْنَهُمَا

“ikisi arası” 81b/8=004/035, 96a/5=004/128,
107a/9=005/017, 107b/4=005/018, 151b/5=007/046,
218a/1=011/043, 285b/6=018/032, 311b/5=021/016,
349a/5=025/053, 349b/4=025/059, 436b/3=038/066

“ikisinin arası” 256a/9=015/085, 288b/9=018/061,
298a/9=019/065, 301a/5=020/006, 352b/3=026/024,
352b/6=026/028, 386a/4=030/008, 396a/3=032/004,
425b/4=037/005, 434a/8=038/027, 472b/6=043/085,
473b/1=044/007, 474b/7=044/038, 479a/6=046/003,
497a/3=050/038

“araları” 432b/9=38/10, 493a/7=49/09,
493a/9=49/09, 562b/4=078/037, 508b/7=055/020

بَيْنَهُنَّ

بَيْنِي

“araları” 537a/5=065/012

“menim aram” 125b/3=006/019, 130a/9=006/058,
237b/9=012/100, 245b/9=013/043, 297b/9=017/096,
290a/6=018/078, 356a/7=026/118, 371a/2=028/028,
384a/1=029/052, 469b/3=043/038, 480a/2=046/008

حرف التاء

172. تابوت

التَّابُوتُ

“tābūt” 38a/5=002/248, 302b/2=020/039

173. تب

تَبَّ

a. Helak olmak, zarar etmek.

“yokaldı” 582b/4=111/001

تَبَّتْ

“yokaldı” 582b/4=111/001

تَبَاب

“yoklamak” 450a/8=040/037

b. Helak etmek, imha etmek.

تَتَبَّ

“yoklatmak” 224a/4=011/101

174. تبر

تَبَّرَا

a. Helak olmak.

“yokalmak” 550a/7=071/028

b. Helak etmek, dümura uğratmak

تَبَّرْنَا

“uşattuk” 348a/4=025/039

يُتَبَّرُوا

“yokatsalar” 271b/2=017/007

تَتَبَّرُوا

“yoklatmak” 271b/2=017/007

“uşatmak” 348a/4=025/039

c. Helak olan.

مُتَبَّرٌ

“yoatılmış” 161b/9=007/139

175. تبع

تَبَعَ

a. Uymak, tabi olmak, hissi olsun, manevi olsun
umumi manada arkasından yürümek.

“uysa” 6b/4=002/038

“uydı” 56b/7=003/073

تَبِعَكَ

“uydı sarja” 147b/4=007/018, 437a/9=038/085

“uysa sarja” 276b/9=017/063

تَبِعَنِي

“uysa marja” 250b/4=014/036

تَبِعُوا

“uygaylar” 21a/7=002/145

تَتَبَّعُهَا

“uyar aña” 563a/4=079/007

يَتَبَّعُهَا

“uyar aña” 41b/7=002/263

اَتَّبَعَ	“uydi” 69a/2=003/162, 95b/5=004/125, 107a/3=005/016, 167b/4=007/176, 285a/4=018/028, 301b/7=020/016, 303a/6=020/047, 373b/1=028/050, 388a/6=030/029, 420b/6=036/011 “uydi” 309a/5=020/123 “uysa irdi” 332a/7=023/071
اَتَّبَعْتُ	“uydum” 230b/4=012/038
اَتَّبَعْتَ	“uydi” 17a/9=002/120, 21a/6=002/145, 245a/5=013/037
اَتَّبَعْتُمْ	“uygay irdiniz” 88b/9=004/083 “uysanız” 157b/2=007/090
اَتَّبَعْتَهُمْ	“uydi anlarga” 501a/5=052/021
اَتَّبَعْتَنِي	“uysañ maña” 289b/2=018/070
اَتَّبَعَكَ	“uydi saña” 178b/8=008/064, 216a/3=011/027, 254b/2=015/042, 356a/3=026/111, 360a/1=026/215
اَتَّبَعْنَا	“uydi ikinizge” 371b/9=028/035
اَتَّبَعْنِي	“uydi maña” 49b/4=003/020
اَتَّبَعْنِي	“uysañ maña” 238b/6=012/108
اَتَّبَعْنَا	“uydurduk” 54a/8=003/053
لَاَتَّبَعْنَاكُمْ	“uygay irdük” 69b/6=003/167
اَتَّبَعُوا	“uydılar” 14b/5=002/102, 23b/9=002/166, 24a/2=002/167, 70b/5=003/174, 219b/6=011/059, 223b/6=011/097, 298a/1=019/059, 484a/5=047/003, 484a/6=047/003, 485a/8=047/014, 485b/6=047/016, 486b/7=047/028, 505b/3=054/003, 549b/7=071/021 “uyarlar” 164b/4=007/157
اَتَّبَعُوكَ	“uydılar saña” 54b/4=003/055 “uygaylar irdi saña” 187a/7=009/042
اَتَّبَعُوهُ	“uydılar aña” 56a/6=003/068, 197b/9=009/117, 411a/4=034/020, 518a/2=057/027
اَتَّبَعُوهُمْ	“uydılar anlarga” 195b/1=009/100
اَتَّبَعَ	“uyar men” 129a/78=006/050, 130a/5=006/056, 170a/9=007/203, 202a/2=010/015, 480a/4=046/009
اَتَّبَعَكَ	“uyar men saña” 289a/8=018/066

أَتَبِعُهُ	“uyayın” 373a/8=028/049
تَتَّبِعْ	“uygünçaga tegrü” 17a/8=002/120, “uygıl” 112a/6=005/048, 112b/2=005/049, 143b/1=006/150, 162a/7=007/142, 434a/5=038/026, 462b/1=042/015, 477a/6=045/018
تَتَّبِعَانِ	“uyın” 210a/9=010/089
تَتَّبِعَنِ	“uysar” 306b/9=020/093
تَتَّبِعُوا	“uyın” 24a/5=002/168, 30b/3=002/208, 116b/4=005/077, 142a/1=006/142, 144a/5=006/153, 146a/3=007/003, 337b/1=024/021 “uyınlar” 97a/5=004/135
تَتَّبِعُونَ	“uyar siz” 143a/6=006/148, 275a/5=017/047, 345b/4=025/008
تَتَّبِعُونَا	“uyğay siz bizge” 489b/5=048/015
نَتَّبِعْ	“uyar miz” 24a/8=002/170, 394a/2=031/021 “uyalın” 251b/2=014/044 “uysa irdük” 310a/5=020/134, 373a/3=028/047 “uyğay miz” 353a/5=026/040 “uysa miz” 374a/2=028/057
نَتَّبِعْكُمْ	“uyalın sizge” 489b/4=048/015
نَتَّبِعُهُ	“uyar mız aña” 506b/5=054/024
يَتَّبِعْ	“uyar” 20b/7=002/143, 205a/1=010/036, 208a/1=010/066, 319b/2=022/003 “uysa” 94b/3=004/115, 337b/2=024/021
يَتَّبِعُهُمْ	“uyar anlarga” 360a/6=026/0224
يَتَّبِعُوكُمْ	“uyarlar sizge” 169b/2=007/193
يَتَّبِعُونَ	“uyarlar” 47b/7=003/007, 80b/4=004/027, 138a/6=006/116, 164b/4=007/157, 208a/2=010/066, 308a/1=020/108, 373a/9=028/050, 439b/8=039/018, 503b/6=053/023, 504a/3=053/028
اتَّبِعْ	“uygıl” 136b/9=006/106, 212b/2=010/109, 296b/8=016/123, 398b/5=033/002, 557a/4=075/018 “uygıl” 255b/2=015/065, 393a/7=031/015
فَاتَّبِعْنِي	“uygul maña” 296b/5=019/043
فَاتَّبِعْهَا	“uygul aña” 477a/6=045/018

اتَّبِعُوا	“uyun” 24a/8=002/170, 59b/9=003/095, 146a/3=007/003, 379/7=029/012, 421a/9=036/020, 421a/9=036/021, 443b/6=039/055, 394a/2=031/021
اتَّبِعُونِي	“uyun maña” 450a/9=040/038, 471a/5=043/061
فَاتَّبِعُونِي	“uđun maña” 51a/7=003/031
	“uyun maña” 306b/6=020/090
اتَّبِعُوهُ	“uyun aña” 144a/5=006/153, 144b/1=006/155
	“uydular” 165a/1=007/157
اتَّبِعُوا	“uydılar” 23b/9=002/166
يُتَّبِع	“uyulsa” 204b/9=010/035
تَبَعَ	“uyğanlar” 248b/9=014/021, 451a/8=040/047
اتِّبَاع	“uymak” 25b/6=002/178
بِتَابِعِ	“irür sen uyğan” 21a/8=002/145
	“uyğan” 21a/8=002/145
التَّابِعِينَ	“uyğnlar” 339a/4=024/031
مُتَّبِعُونَ	“uyulmışlar” 354a/1=026/052, 474a/4=044/023
	b. peşine takmak, tabi olmak, yetişmek kavuşmak.
اتَّبَعَ	“uydı” 291a/2=018/085
فَاتَّبَعْنَا	“uydurduk” 330b/7=023/044
اتَّبَعْنَاهُمْ	“uydurduk anlarğa” 372b/2=028/042
فَاتَّبَعَهُ	“tegdi aña” 167b/3=007/175
	“uydı aña” 253a/7=015/018, 426a/2=037/010
فَاتَّبَعَهُمْ	“tegdi anlarğa” 210b/1=010/090
	“uydı anlarğa” 305b/3=020/078
فَاتَّبَعُوهُمْ	“kitti anlarğa” 354a/5=026/060
نَتَّبِعُهُمْ	“uydurduk” 560a/7=077/017
يُتَّبِعُونَ	“uydururlar” 41b/5=002/262
اتَّبِعُوا	“uyduruldılar” 219b/6=011/060, 011/099
	c. Peşpeşe, ardarda, gelmek.
مُتَّابِعِينَ	“ulaş” 90b/7=004/092
	“ulam” 519a/7=058/004
	d. Takipçi, peşe düşen
تَتَّبِعَا	“istegen” 277b/2=017/069

c. Yemen meliklerinin lakabıdır. Eskiden Yemen halkı onlara nisbet edilmiştir, onlar nimet, güç ve iktidar sahibi idiler.

تُبَّع

“tubba” 474b/5=044/037, 495b/6=050/014

176. تَجَر

a. Ticaret “kazanç kasdıyla yapılan alış=veriş mübadelesi, kendisiyle ticaret yapılan mal, mecazen üzerine hayır ve şerrin teretb ettiği amel.

تِجَارَةٌ

“ticāret” 45b/5=002/282

“bāzergānlik” 80b/8=004/029, 184a/5=009/024, 340a/9=024/037, 418a/2=035/029, 529b/1=061/010

“bāzergānlikni” 531a/9=062/011

التِّجَارَةُ

“bāzergānlik” 530b/9=062/011

تِجَارَتُهُمْ

“anlarnın bāzergānlıkı” 3b/1=002/016

177. تَحْتَ

a. Mekan zarfı olup altında anlamındadır.

تَحْتِ

“astındın” 115a/2=005/066, 131a/8=006/065, 384a/6=029/055,

“yir astında” 301a/5=020/006

“astında” 457b/9=041/029, 490a/5=048/018, 538b/7=066/010

تَحْتِكَ

“altında” 295a/7=019/024

تَحْتَهُ

“altında” 290b/5=018/082

تَحْتِهَا

“astındın” 4b/4=002/025, 193b/8=009/089, 195b/2=009/100, 295a/6=019/024, 320b/7=022/014, 321b/5=22/023, 384b/1=29/58, 488a/8=048/005, 490a/3=048/017, 515b/4=057/012, 522a/1=058/022, 529b/5=061/012, 534a/4=064/009, 537a/3=065/011, 538b/1=066/008, 578b/1=098/008

“altındın” 49a/2=003/015, 65a/5=003/136, 77b/6=004/013, 85a/2=004/057, 95a/6=004/122, 73b/9=003/195, 74a/4=003/198, 106b/3=005/012, 117b/4=005/085, 244b/8=013/035, 345b/7=025/010, 440a/3=039/020, 485a/4=047/012, 570a/6=085/011

	“astınındın” 42a/9=002/266, 123a/2=005/119, 260a/4=016/031, 305a/9=020/076
	“altınındın” 191b/1=009/072
أَسْتِنَهِم	“astınları” 124a/7=006/006, 151a/6=007/043, 201a/5=010/009, 285b/1=018/031
	“altınları” 439b/5=039/016
أَسْتِنِي	“astım” 470b/2=043/051

178. ترب

	a. Toprak.
تُرَابٍ	“toprak” 42a/2=002/264, 55a/4=003/059, 286a/5=018/037, 319b/5=022/005, 387a/5=030/020, 416a/5=035/011
التُّرَابِ	“tuprak” 262b/7=016/059
تُرَابًا	“tuprak” 240b/1=013/005, 330a/8=023/035, 333a/3=023/082, 366a/3=027/067, 426a/6=037/016, 427b/5=037/053, 495a/4=050/003, 512a/7=056/047, 562b/9=078/040
	b. Yaşıtlar, aynı yaştakiler.
أَثْرَابٍ	“yaşaşlar” 435b/9=038/052
أَثْرَابًا	“yaşdaşlar” 512a/2=056/037, 562b/2=078/033
	c. Göğüs kemikleri, kaburga kemikleri.
الْأَثْرَائِبِ	“köğüz süngükleri” 570b/7=086/007
	d. Şiddetli fakirlik, yoksulluk.
مُتْرَبِيَّةٍ	“dervişlik” 574a/7=090/016

179. ترف

	a. İsteği yerine getirmek, nimetlendirmek, şımartmak.
أَتَرَفْنَاهُمْ	“ni‘metlig kılduk anlarnı” 330a/5=023/033
أَتَرَفْنُمُ	“ni‘metlig kıldınız” 311b/2=021/013
أَتَرَفُوا	“ni‘met birildiler” 225b/3=011/116
	b. Dünya nimetleri ve şehvanî şeyleri hususunda geniş bir bolluğa ve nimete sahip kılınan.

مُتَرْفِئًا	“ni‘met birilmişleri”	412b/6=034/034, 468a/9=043/023
مُتَرْفِئِينَ	“ni‘met birilmişler”	512a/5=056/045
مُتَرْفِئِهَا	“ni‘met birilmişleri”	272a/8=017/016
مُتَرْفِئِهِمْ	“ni‘met birilmişlerini”	332a/1=023/064

180. تَرَقَّى

a. Köprücük kemikleri.

التَّرَاقِي	“boyun çeperleri”	557a/8=075/026

181. تَرَكَ

a. Terketmek, bırakmak.

تَرَكَ	“koḏsa”	26a/1=002/180,
	“koḏdı”	38a/6=002/248, 76a/3=004/007, 76a/4=004/007, 76b/6=004/011, 77a/3=004/012, 81a/8=004/033, 103a/1=004/176, 103a/2=004/176
	“koḏğan”	76b/5=004/011,
	“koḏğay irdi”	262b/9=016/061, 420a/1=035/045
تَرَكَتُ	“koḏdum”	230b/2=012/037, 334a/3=023/0100
تَرَكَتُمْ	“koḏduñuz”	77a/6=004/012, 135a/9=006/094
	“koḏdıñız”	77a/7=004/012
تَرَكَتُمُوهَا	“koḏduñız anı”	522b/9=059/005
تَرَكَتُنْ	“koḏdılar”	77a/4=004/012
تَرَكَتُنَا	“koḏduḵ”	228a/1=012/017, 292a/2=018/099, 382a/2=029/035, 428b/3=037/078, 429b/5=037/108
	“koḏtuḵ”	499a/3=051/037
تَرَكَتْنَاهَا	“koḏduḵ anı”	506a/7=054/015
تَرَكَهُ	“koḏdı aña”	42a/2=002/264
تَرَكَهُمْ	“koḏdı anlarını”	3b/4=002/017
تَرَكَوْا	“koḏsalar”	76a/8=004/009,
	“koḏdılar”	474a/5=044/025
تَرَكَوْكَ	“koḏdılar sini”	531a/9=062/011
تَرَكَهُ	“koḏsañ anı”	167b/6=007/176
نَشْرُكَ	“koḏsa miz”	222b/3=011/087

اُتْرِكْ	“kõđgul” 474a/5=044/024
تُتْرَكُوا	“koyulsanız” 183a/1=009/016
تُتْرَكُونَ	“kõnur siz” 357a/8=026/146
يُتْرَكْ	“koyulsa” 557b/4=075/036
يُتْرَكُو	“kõnsalar” 378a/2=029/002
تَارِكْ	“kõđgay sen” 214a/5=011/012
لَتَارِكُوا أَهْنًا	“tapungularımıznuñ koyğanları” 427a/3=037/036
بِتَارِكِي آلِهَتِنَا	“tapungularımıznuñ kõđğanları” 219a/4=011/053

182. تسع

	a. Dokuz.
تِسْعٍ	“tokuz” 280b/2=017/101, 361b/1=027/012, 433b/5=038/023
تِسْعًا	“tokuz” 284b/5=018/025
تِسْعَةً	“tokuz kişi” 364b/1=027/048
	b. On dokuz.
تِسْعَةَ عَشَرَ	“on tokuz” 555a/7=074/030
	c. Doksan.
تِسْعُونَ	“toksan” 433b/5=038/023

183. تعس

	a. Helak olma, tökezleyip yüz üs düşme.
فَتَعَسَا	“yokalmak” 484b/6=047/008

184. تفت

	a. Hacda temizlenme ve yıkanmayı terk sebebiyle meydana gelen haldir ki hac menasikine dahil olup tırnakların tıraş edilmesi, cemrelerin taşlanması, kurban edilmesi, dağınıklığın ve kirlerin giderilmesi vevi’nden yapılması gerekli bir husustur.
تَفَتُّهُمْ	“kirlerini” 322a/8=022/029

185. تقن

a. Muhkem, sağlam yapmak.

اَتَقَنَ

“yahşısı bildi” 367b/2=027/088

186. تَلَك

a. İşaret isimleridir. O manasına gelir.

تَلَكْ

“ol” 16a/5=002/111, 19a/9=002/134,
 20a/9=002/141, 27b/1=002/187, 29a/2=002/196,
 34a/7=002/229, 34b/1=002/230, 39a/3=002/252,
 39a/4=002/253, 61b/4=003/108, 65b/2=003/140,
 77b/4=004/013, 133b/3=006/083, 158b/3=007/101,
 200a/2=010/001, 218b/4=011/049, 219b/5=011/059,
 226b/1=012/001, 239b/2=013/001, 244b/9=013/035,
 252a/6=015/001, 288b/6=018/059, 298a/6=019/063,
 301b/7=020/017, 311b/4=021/015, 351b/1=026/002,
 352a/9=026/022, 360b/3=027/001, 364b/6=027/052,
 368a/3=028/002, 377b/7=028/088, 383a/1=029/043,
 471b/9=043/072, 476a/3=045/006, 519a/8=058/004,
 525a/5=059/021, 535a/6=065/001, 563a/6=079/012,
 392a/2=031/002

تَلَكُمَا

“ol” 148a/5=007/022

تَلَكُمُ

“ol” 151a/8=007/043

187. تَلَل

a. Yüzü veya yanı üzerine yere yıkmak, bırakmak.

تَلَلْ

“bastı anı” 429b/1=037/103

188. تَلُو

a. Tabi olmak.

تَلَاهَا

“uydı aña” 574b/2=091/002

يَتَلَوُهُ

“uyar aña” 214b/7=011/017

b. Kıraet etmek, okumak.

تَلَوْتُهُ

“okugay irdim” 202a/4=010/016

اَتَلْ

“okugayın” 143b/3=006/151

اَتَلُوا

“okugay men” 290b/9=018/083

“okısam” 367b/7=027/092

تَتَلُو

“okıyur” 14b/5=002/102,

“okıyur sen” 207a/9=010/061, 372b/8=028/045

	“okusañ” 243b/8=013/030,
	“okıyur irdiñ” 383b/3=029/048
تَتْلُونْ	“okıyur siz” 7a/5=002/044
تَتْلُوا	“okıyur miz” 368a/3=028/003
تَتْلُوهُ	“okıyur miz anı” 55a/2=003/058
تَتْلُوَهَا	“okıyur miz anı” 39a/3=002/252, 476a/3=045/006
	“okıyur miz” 61b/5=003/108
يَتْلُو	“okıyur” 18b/5=002/129, 22a/5=002/151, 69a/6=003/164, 374a/9=028/059, 536b/9=065/011, 530a/6=062/002
يَتْلُونْ	“okıyurlar” 16b/1=002/113, 62a/9=003/113, 326b/7=022/072, 417b/9=035/029, 445a/8=039/071
يَتْلُونَهُ	“okıyurlar anı” 17b/3=002/121
اَتْلُ	“okıgıl” 108b/5=005/027, 167b/2=007/175, 208b/1=010/071, 284b/8=018/027, 354b/2=026/069, 383a/3=029/045
تُتْلَى	“okınur” 174b/2=008/031, 201b/9=010/015, 297b/8=019/058, 298b/9=019/073, 326b/5=022/072, 332a/3=023/066, 478b/2=045/031, 567b/8=083/0153 “okınur” 60b/5=003/101, 334a/3=023/105, 476a/5=045/008, 542b/1=068/015, “okındı” 392a/8=031/007, “okındı” 413b/3=034/043, 477b/9=045/025, 479b/8=046/007,
يُتْلَى	“okınur” 95b/8=004/127, 403a/2=033/034 “okınur” 103b/3=005/001, 281a/5=017/107, 322b/2=022/030, 373b/4=028/053, 383b/8=029/051
تَلَاوْتِه	“okımakñıñ haqqınça” 17b/3=002/121
فَالْتَالِيَاتِ	“okıganlar” 425b/2=037/003

تم. 189.

a. Tamam olmak, tahakkuk etmek, tahakkuk edip yerine getirmek.

تَمَّتْ “tükel boldı” 161b/3=007/137, 225b/7=011/119

	“tükel boldı” ¹⁵⁷ 138a/3=006/115 b. cüzleri (bölümleri) tamam olmak, bitivermek, tamamlanmak.
فَتَمَّ	“tükel boldı” 162a/5=007/142
تَمَامًا	“tükel” 144a/7=006/154 c. İkmal etmek, tamamlamak.
أَتَمَمْتُ	“tamām kıldım” 104a/8=005/003
أَتَمَمْتُ	“tükel kılsa” 370b/9=028/027
أَتَمَمْتُهَا	“tükel kılduğ anı” 162a/5=007/142
أَتَمَمْتُهَا	“tükel kıldı anı” 227a/1=012/006
فَأَتَمَمْتُ	“tamām kıldı anlarını” 17b/9=002/124
لِأَمِّ	“tamām kılmakım için” 22a/4=002/150
يُمِّ	“tükel kılsa” 35a/5=002/233, 185b/4=009/032, 488a/3=048/002 “tamām kılsa” 105b/2=005/006 “tükel kılar” 227a/1=012/006, 265b/3=016/081
أَعْمَ	“tükel kılgı” 538b/3=066/008
أَعْوَا	“tükel kılgı” 27a/9=002/187, 28b/4=002/196, 181a/8=009/004
مُتِمُّ	“tamām kılganı” 529a/7=061/008

190. تنور

	a. Fırın, kaynak.
التَّنُورُ	“suw” 217b/2=011/040, 329b/5=023/027

191. توب

	a. Masiyetten dönmek, tevbe etmek, mağfiret etmek veya fazlı ile muamele edip tevbesini kabul ederek mağfiret etmek.
تَابَ	“tevbe kılsa” 110a/8=005/039, 130a/2=006/054, 350b/3=025/071 “tevbe kıldı” 225a/3=011/112, 298a/2=019/060, 305b/9=020/082, 350b/1=025/070, 375a/4=028/067

¹⁵⁷ Mükemmel olmak

	“tevbisini kabûl kıldı” 6b/2=002/037
	“tevbeñizni kabûl kıldı” 8a/5=002/054, 27a/5=002/187
	“kabûl kıldı” 115b/7=005/071
	“tevbessin kabûl kıldı” 197b/8=009/117, 198a/2=009/117, 309a/3=020/122
	“tevbelerin kabûl kıldı” 198a/5=009/118
	“ruḥṣat birdi” 520b/9=058/013, 554a/2=073/020
تَابَا	“tevbe kılsalar” 78a/4=004/016
تَابُوا	“tevbekıldılar” 23a/3=002/160, 59a/5=003/089, 98b/6=004/146, 109b/8=005/034, 164a/1=007/153, 269a/3=016/119, 336a/2=024/005, 447a/1=040/007
	“tevbe kılsalar” 181b/3=009/005, 182a/8=009/011
تُبْتُ	“tevbe kıldım” 78b/1=004/018, 162b/3=007/143
	“kayıttım” 481a/3=046/015
تُبْنُمُ	“tevbe kılsañız” 44b/4=002/279, 181a/4=009/003
اَنْوَابُ	“tevbelerini kabûl kıldıur men” 23a/4=002/160
تَنْوَبَا	“tevbe kılsañız” 537b/7=066/004
يَتُبُ	“tevbe kılsa” 493b/6=049/011
يَتُوبُ	“tevbe kabûl kılsa” 64a/8=003/128
	“tevbelerin kabûl kıılır” 78a/8=004/017
	“tevbeñizni kabûl kılsa” 80b/2=004/026, 80b/4=004/027
	“tevbessin kabûl kıılır” 110a/9=005/039, 182b/9=009/015
	“kaytur” 184b/5=009/027
	“kabûl kılsa tevbelerini” 195b/8=009/102
	“tevbe kılsa” 350b/3=025/071
	“tevbelerin kabûl kılsa” 401b/8=033/024, 408a/7=033/073
يَتُوبُوا	“tevbe kılsalar” 191b/9=009/074
	“munuñ üçün kim tevbeleri üze tölenseler” 198a/5=009/118
	“tevbe kıldılar” 570a/4=085/010
يَتُوبُونَ	“tevbe kıılırlar” 78a/7=004/017, 199a/8=009/126
	“kayturlar” 116a/6=005/074
تُبُ	“kabûl kılgıl tevbemizni” 18b/4=002/128

تُوبُوا	“kaytın” 8a/3=002/054, 339a/7=024/031
	“tevbe kılın” 213a/4=011/003, 219a/1=011/052, 220a/2=011/061, 223a/2=011/090, 538a/8=066/008
التَّوْبِ	“tevbe” 446a/3=040/003
تَوْبَةً	“tevbe kılmak” 90b/8=004/092, 538a/8=066/008
التَّوْبَةَ	“tevbe” 78a/6=004/017, 78a/9=004/018
	“tevbeni” 463b/8=042/025
تَوْبَتُهُمْ	“tevbeleri” 59a/7=003/090
تَائِبَاتٍ	“tevbe kılganlar” 538a/2=066/005
التَّائِبُونَ	“tevbe kılganlar” 197a/6=009/112
تَوَّابٌ	“tevbeni kabül kılgan” 336a/9=024/010, 494a/2=049/012
التَّوَّابُ	“tevbeni kabül kılgan” 6b/2=002/037, 8a/5=002/054, 18b/4=002/128, 23a/4=002/160
	“tevbelerini kabül kılgan” 198a/6=009/118
تَوَّابًا	“tevbeni kabül kılgan” 78a/5=004/016, 86a/4=004/064, 582b/2=110/003
التَّوَّابِينَ	“tevbeni kılgan” 33a/6=002/222
مَتَابٍ	“kaytmakım” 244a/2=013/030
مَتَابًا	“kaytmak” 350b/4=025/071

192. نور

a. Defa, kere, kez.

تَارَةً	“bir kez” 277b/2=017/069
	“kez” 303b/7=020/055

193. تورا

a. Tevrat Allah’ın vahiy yoluyla Hz. Musa’ya indirdiği kitab.

التَّوْرَةَ	“tevrîtni” 47a/4=003/003, 53b/2=003/048, 54a/1=003/050, 111a/7=005/044, 115a/1=005/066, 115a/7=005/068, 121b/2=005/110, 529a/1=061/006, 530b/4=062/005
	“tevrît” 55b/9=003/065, 59b/6=003/093, 59b/7=003/093, 111a/5=005/043, 111b/9=005/046,

112a/1=005/046, 164b/6=007/157, 197a/3=009/111,
491b/9=048/029, 491b/9=048/029, 529a/2=061/006,
530b/4=062/005

194. تين

a. İncir/ Bir dağın adı. Ayrıca başka şeylerde de bu adı almışlardır.

التين

“**tīn**” 576b/2=095/001

195. تيه

a. Fiili yolu sapıtmak, şaşırmak, hayrette kalmak.

يَتِيهُون

“**müteḥyyir bolurlar**” 108b/4=005/026

حرف الثاء

196. ثبت

a. Tezelzül ve ızdırabın zıddı olan rasih ve istikrarlı olmak, sabit olmak.

فَاسْتَبُوا

“yağ kılıñ” 176b/4=008/045

نُبُوْتَهَا

“tölenmişi” 267a/2=016/094

الْقَابِثِ

“töleñen söz” 249b/8=014/027

b. Sebat ve istikrarı mucip işi yapmak, sebat vermek, gevşeklik ve sallantıyı def etmek (sabitleştirmek).

نَبَّيْنَاكَ

“tölendürürse irdük sini” 278a/1=017/074

نَبَّيْتُ

“tölendürür miz” 225b/9=011/120

“tölendürse miz” 347b/4=025/032

يُنَبِّتُ

“tölendirse” 172a/8=008/011

“munuñ üçün kim tölendirse” 267b/6=016/102

“tölendirgey” 484b/5=047/007

نَبَّيْتُ

“tölendirgil” 38b/7=002/250, 66b/1=003/147

فَقَبَّيْنَا

“tölendirün” 172a/9=008/012

تَقَبَّيْنَا

“töşendürmek yanındın” 86b/1=004/066

c. Sabit vemüstekar olarak ibka etmek, isbat etmek, sabit kılmak.

يُنَبِّتُ

“tölendirür” 245b/1=013/039

لِيُنَبِّتُوكَ

“munuñ üçün teprenmez kılsalar sini”

174a/9=008/030

197. ثبر

a. Helak etmek.

ثُبِّرَ

“yoqlamaknı” 346a/2=025/013, 346a/2=025/014, 346a/3=025/014, 569a/6=084/011

b. Menetmek, alıkoymak.

مَثْبُورًا

“yoqatılmış” 280b/6=017/102

198. ثبط

a. Oturtmak, men etmek, durdurmak.

فَقَبَطَهُمْ

“kiçürdi anlarını”¹⁵⁸ 187b/9=009/046

199. ثِي

a. Seçilmiş ve münferid kalmış cemaat (bölük)

ثُبَات

“ögür ögür” 86b/7=004/071

200. نَجَج

a. Lazım ve müteaddi olup, dökmek, yağdırmak, dökmek, yağmak manalarında kullanılır.

نَجَّاجَا

“tökülgen” 562a/1=078/014

201. ثَخَن

a. ağır basmak, belini kırmak, yaralamakla zayıflatmak.

أَنْخَنَتُمُوهُمْ

“üküş kıldınız öldürmeklerini” 484a/8=047/004

يُثَخِّنُ

“köp öldürse” 179a/7=008/067

202. ثَرَب

a. Ayıplamak, itab ve levh etmek.

تَثْرِبُ

“öwke” 237a/2=012/092

203. ثَرَى

a. Yer, toprak.

الثَّرَى

“toprak ya'nī yir” 301a/5=020/006

204. ثَعَب

a. Yılan, ejderha.

ثُعْبَانٌ

“uluğ yılan” 159a/6=007/107, 352b/9=026/032

¹⁵⁸ Bu ayet Tebük gazvesinde Rumlarla savaşmak için, Hz. Muhammed ile birlikte çıkmaktan geri duran böylece Allah'ın Resülünü şerlerinden koruduğu ve onları korkak olmalarıyla harpten alı koyduğu kendilerini çıkışa hazır etmeyen tereddüdlü kimselerin durumu hakkındadır. oturtmak, men etmek, durdurmak” (Çanga 111b). *kehlendür-* “durdurmak, alı koymak”.

205. ثَقِبْ

a. Şihab-Kayan yıldız delici olmakla tavsif edilmiştir. Zira o karanlıkların içerisine nüfuz eder. Sanki ışıyla karanlıkları delmiş gibidir.

ثَقِبَ

“yaruk” 426a/2=037/010

الثَّقِيبُ

“yaruk” 570b/4=086/003

206. ثَقِفْ

a. Bulmak, ele geçirmek, yakalamak manasındadır.

تَقِفُّهُمْ

“bulsanız” 28a/2=002/191

تَتَقَفُّهُمْ

“buldunuz anlarını” 90a/9=004/091

يَتَقَفُّكُمْ

“bulsan anlarını” 178a/2=008/057

تَقِفُوا

“bilseler sizni” 526a/3=060/002

“bulunsalar” 62a/4=003/111, 407a/6=033/061

207. ثَقُلْ

a. Racih gelmek, ağır olmak.

ثَقُلْتُ

“ağır bolsa” 146b/7=007/008, 334a/6=023/0102

ثَقِيلًا

“ağır boldı” 579b/4=101/006, 168b/6=007/187

ثِقَالًا

“ağır” 553a/3=073/005, 559b/1=076/027

“ağır bulutlarını” 153a/6=007/057

b. kadının karnındaki hamlın büyümesiyle ağırlaşması, ağır gelmesi manasında.

أَثَقَلْتُ

“ağır bolası” 169a/5=007/189

c. Borç, yahut günah ağırlık vermek manasındadır.

مُثْقَلَةٌ

“yük basılmış” 417a/3=035/018

مُثْقَلُونَ

“basılmışlar” 502a/7=052/040,

“basıkılmışlar” 544a/2=068/046

d. Yavaş olmak, ağır davranmak.

أَثَقَلْتُمْ

“kıştınız ya ‘nī keçtiñizyir tapa” 186b/8=009/038

أَثْقَالًا

“yükler” 379a/9=029/013

أَثْقَالِهِمْ

“yükleri” 379a/9=029/013, 379a/9=029/013

أَثْقَالَهَا

“yükleri” 578b/4=099/002

أَنْفَالِكُمْ	“yüklerinizi” 257b/9=016/007 f. Cinler ve insanlar.
الْقَالِنِ	“periler takı âdemiler” 509a/5=055/031 e. Terazî, ölçü aleti.
مِثْقَالٍ	“endâzesince” 82b/6=004/040, 314a/6=021/047, 393a/9=031/016, 409a/1=034/003, 578b/6=099/007, 578b/7=099/008 “endâzesi” 207b/3=010/061, 411a/8=034/022

208. ثَلَاثُ

	a. Üç, üçyüz üçbin.
ثَلَاثُ	“üç” 294a/8=019/010, 343a/2=024/058, 343a/3=024/058, 438b/3=039/006, 560b/5=077/030
ثَلَاثُ مِائَةٍ	“üç yüz” 284b/4=018/025
ثَلَاثَةٌ	“üç” 29a/1=002/196, 33b/7=002/228, 52b/4=003/041, 102a/4=004/171, 116a/4=005/073, 118a/4=005/089, 220b/1=011/065, 284a/6=018/022, 511a/4=056/007, 519b/6=058/007, 536a/1=065/004
بِثَلَاثَةِ آلَافٍ	“üç min birle” 63b/9=003/124
الثَّلَاثَةُ	“üçegü” 198a/3=009/118
	b. Üçte bir manasını ifade eder.
الثُّلُثُ	“üçde biri” 76b/8=004/011, 77b/2=004/012
ثُلُثُهُ	“üçde biri” 554a/1=073/020
ثُلُثَا مَاتَرَكَ	“kdgan nirsenin iki ülüşi” 76b/5=004/011
الثُّلَاثَانِ	“iki ülüşi” 103a/2=004/176
ثُلُثَى اللَّيْلِ	“tünnün iki ülüşi” 553b/9=073/020
	c. Otuz
ثَلَاثُونَ	“otuz” 480b/8=046/015
ثَلَاثِينَ	“otuz tünni” 162a/5=007/142
	d. Üçüncü, üçüncüsü
بِثَالِتٍ	“üçün birle” 421a/2=036/014
ثَالِثُ	“üçnün üçünçisi” 116a/4=005/073
الثَّالِثَةُ	“üçünçini” 503b/4=053/020
	e. Üç, üçer, üçer üçer

ثُلَاثٌ

“üçün üçün” 75a/8=004/003, 415a/2=035/001

209. ثَلَل

a. Cemaat, ahali, topluluk.

ثَلَّةٌ

“bir uluğ” 511a/8=056/013, 512a/2=056/039,
512a/3=056/040

210. ثَمَر

a. Meyve meyveler.

ثَمَرٌ

“türlüg māl” 285b/8=018/034

ثَمَرِهِ

“meyvesi” 136a/6=006/099, 141b/6=006/141,
286b/2=018/042, 422a/7=036/035

ثَمَرَةً

“meyve” 4b/5=002/025

ثَمَرَاتٍ

“hurmā yığaclarının meyvesi” 263b/4=016/067

الثَّمَرَةُ

“meyveler” 417b/5=35/27, 459b/7=41/47

“meyveler” 4a/6=002/022, 18a/7=002/126,
22b/3=002/155, 42a/9=002/266, 153a/8=007/057,
160b/7=007/130, 240a/4=013/003, 258a/6=016/011,
263b/7=016/069, 485b/3=047/015

211. ثَمَّ

a. İşaret için kullanılır. Orada manasını ifade eder.

ثَمَّ

“anda” 16b/8=002/115, 354a/9=026/064,
559a/2=076/020, 556a/7=081/021

212. ثَنَ

a. Satılan eşya mukabilinde para yahut ticaret metai olarak alınan bedel (fiyat).

بِثْمَنِ

“bāha birle” 228a/8=012/020

ثَمَّنَا

“ivazını” 7a/1=002/041, 11b/4=002/079,
57a/9=003/077

“bāha” 111b/2=005/044, 120b/6=005/106

“bāhanı” 24b/8=002/174, 72a/6=003/187,
74a/8=003/199, 182a/5=009/009, 267a/4=016/095

b. Sekiz

ثَمَانِي	“sekiz” 370b/9=028/027
ثَمَانِيَّة	“sekiz” 142a/2=006/143, 438b/2=039/006, 544b/5=069/007, 545a/9=069/017 c. Seksen
ثَمَانِينَ	“seksen” 335b/9=024/004 d. Sekizde bir.
الثَّمْنُ	“sekizde biri” 77a/7=004/012 e. Sekizinci, sekizincisi.
ثَامِئُهُم	“seksinçileri” 284a/8=018/022

213. ثِي

	a. Dürmek, bükmek, döndermek, birbiri üzerine getirmek.
يَثْنُونَ	“egerler” 213a/8=011/005
ثَانِي عِطْفِهِ	“yanının eggeni” 320a/7=022/009 b. İstisna etmek, umumi hükümden hariç kılmak.
يَسْتَنْوَنَ	“istişnā kılurlar” 542b/4=068/018 c. İki.
اَلثَّنَانُ	“iki” 120b/3=005/106
اِثْنَيْنِ	“iki” 142a/3=006/143, 142a/4=006/143, 142a/6=006/144, 142a/6=006/144, 186b/9=009/040, 217b/3=011/040, 240a/5=013/003, 262a/4=016/051, 329b/5=023/027, 421a/1=036/014 “ikisini” 421a/1=036/014
اِثْنَا عَشَرَ	“on iki” 186a/4=009/036
اِثْنِي عَشَرَ	“on iki” 106a/8=005/012
اِثْنَيْنِ	“iki” 76b/4=004/011, 103a/2=004/176, 447a/8=040/011, 447a/9=040/011
اِثْنَتَا عَشْرَةَ	“on iki” 8b/9=002/060, 165a/9=007/160
اِثْنَتَيْنِ عَشْرَةَ	“on iki” 165a/7=007/160 d. İkının ikincisi, iki kişiden biri, iki şeyden biri.
ثَانِي اِثْنَيْنِ	“ikinin ikincisi” 186b/9=009/040 e. İki iki, ikişer, ikişer ikişer.

مَشَى “ikin ikin” 75a/8=004/003, 414a/2=034/046,
415a/2=035/001

f. Kur'an: ikişerliler, ikililer, ikişer ikişer olanlar senâlar, hamdler, senaedilenler, övülenler manalarına gelir. Kur'an: okunmasındaki tekrardan dolayı yani tekrar tekrar okunmasıyla birlikte usandırmaması bakımından hem içerisinde rahmet ayetleri azab ayetleriyle beraber, birarada bulunup iktiran etmeleri sebebiyle ve hâl behal faideleri teceddüd edip tazelenmesi, yenilenmesi, tekrarlanması noktasından elmesani sıfatıyla anılmıştır.

مَثَانِي “mükerer” 440b/2=039/023

الْمَثَانِي “mükerer¹⁵⁹” 256b/2=015/087

ثوب 214.

a. Dönülen yer, mevzi.

مَثَابَةٌ “kaytğu yir” 18a/2=002/125

b. Karşılığını vermek.

أَنَابَكُمْ “cezā birdi sizge” 67a/7=003/153

أَنَابَهُمْ “şevāb birdi anlarğa” 117b/3=005/085

“yanut birdi anlarğa” 490a/6=048/018

ثُوب “yanut birildi” 568b/4=083/036

ثَوَاب “dünyānıñ yanutını” 66a/5=003/145

“cihānnıñ yanutını” 66a/5=003/145

“āḫiret şevāb” 66b/3=003/148

“dünyā cezāsın” 003/148

“dünyā yanutını” 97a/1=004/134,

“dünyānıñ yanut” 97a/1=004/134

“tañnıñ şevāb” 376b/7=028/080

الْثَوَاب “yanutnıñ” 74a/1=003/195

“körklüg şevāb” 285b/3=018/031

ثَوَابًا “yanut” 73b/9=003/195

“yanut yanındın” 286b/7=018/044, 287a/3=018/046,
299a/7=019/076

¹⁵⁹ Fatiha suresi.

مُؤَبَّةٌ	“eḍgü yanut” 15a/5=002/103
	“yanut yanındın” 114a/3=005/060
	c. Elbise
ثِيَابٌ	“tonlar” 321b/1=022/019, 559a/3=076/021
ثِيَابًا	“tonlar” 285b/2=018/031
ثِيَابَكَ	“tonlarıñnı” 554b/3=074/004
ثِيَابَكُمْ	“tonlarıñız” 343a/3=024/058
ثِيَابَهُمْ	“tonlarını” 213a/9=011/005, 071/007
ثِيَابَهُنَّ	“tonlarını” 343b/1=024/060

215. ثور

	a. Tahrik etmek, koparmak, yaymak, ziraat için sürmek.
أَتَارُوا	“sürdiler” 386a/8=030/009
فَاتَرَنَ	“kopardılar” 579a/3=100/004
تُسِيرُ	“sürer” 10b/3=002/071
	“koparur” 415b/9=035/009

216. ثوى

	a. Uzun müddet kalan, yerleşen, ikamet eden
ثَاوِيًا	“mukīm” 372b/8=028/045
	b. Uzun müddet kalış, yerleşme veya yerleşme (ikamet) yeri.
مَثْوَى	“ikāmet kılgu yiri” 66b/9=003/151, 454a/2=040/076
	“ikāmet kılgu yir” 259b/9=016/029, 457a/8=041/024
	“mukīm bolgu yir” 385a/9=029/068
	“ikāmet yiri” 441a/9=039/032, 444a/6=039/060
	“karār kılgu yiri” 445b/2=039/072
	“orun” 485a/5=047/012
مَثْوَاكُمْ	“ikāmet kılgu yiri” 139b/9=006/128
	“orununuz” 486a/3=047/019
مَثْوَاهُ	“turg yirini” 228b/1=012/021
مَثْوَايَ	“turgu yirimni” 228b/8=012/023

ثیب . 217

a. Dul kadın

ثیبات

“cüft kormişler” 538a/3=066/005

حرف الجيم

218. جَار

a. Bağırarak, bağırarak çağrışmak, dua ile tazarru etmek manalarına gelir.

تَجَارُونَ

“ün kötrüp yalbarur siz” 262a/8=016/053

يَجَارُونَ

“yalwarurlar” 332a/1=023/064

لَا تَجَارُوا

“yalbarman” 332a/2=023/065

219. جب

a. Kuyu.

الْجُبِّ

“kuyu” 227a/8=012/010

“kuduğ” 227b/7=012/015

220. جبت

a. Allah’dan başka ibadet edilen ma’budlar. Bu lafız put, kahin, sihirbaz v.b. hakkında da kullanılır.

بِالْجِبْتِ

“butlar” 84a/8=004/051

221. جبر

a. Cebbār, Allah Teālanın isimlerinden olup yüksek, azīm manalarına gelir.

الْجَبَّارُ

“cebr kılgan” 525a/9=059/023

b. Zorlayıcı, musallat olan.

جَبَّارٍ

“boynağnuñ işi” 219b/6=011/059

“boyun sümegenler” 248a/9=014/015

“cebbār” 450a/4=040/035

“musallaṭ” 497b/2=050/045

جَبَّارًا

“mütekebbir” 294b/3=019/014, 295b/9=019/032

“küçgen” 370a/3=028/019

جَبَّارَيْنَ

“boynağnu” 108a/4=005/022

“cebbārılık” 356b/7=026/130

222. جبل

a. Dağ.

جَبَلٍ

“tağ” 41a/8=002/260, 217b/9=011/043,
525a/4=059/021

الْجَبَلِ	“tag”	162a/9=007/143,	162b/2=007/143,
		167a/3=007/171	
جِبَالِ	“tağlar”	341a/7=024/043,	409b/7=034/010
الْجِبَالِ	“tağlarını”	155a/7=007/074,	287a/3=018/047,
		367b/1=027/088	
	“tağlar”	217b/7=011/042,	244a/2=013/031,
		251b/6=014/046, 256a/6=015/082,	363b/6=016/068,
		265b/2=016/081,	274a/8=017/037,
		300a/2=019/090,	307b/8=020/105,
		321a/6=022/018,	357b/1=026/149,
		408a/4=033/072,	417b/6=035/027,
		433a/8=038/018,	500b/5=052/010,
		511a/3=056/005,	545a/6=069/014,
		547a/3=070/009,	553b/2=073/014,
		553b/2=073/014,	560a/4=077/010,
		561b/4=078/007,	562a/4=078/020,
		564a/1=079/032,	565b/6=081/003,
		572b/1=088/019,	579b/3=101/005
	b. İnsan topluluğu, nesil		
جِيلًا	“halkını”	424a/2=036/062	
	c. Hilkat, yaratılış, tabiat, insan topluluğu, nesil.		
الْجِيلَةَ	“burunkı”	358b/8=026/0184	

223. جين

b. Alnın iki tarafından birisi.

لِلْجَيْنِ	“alnın”	429b/2=037/0103

224. جبه

a. Alnın ortası.

جِبَاهُهُمْ	“alınları”	186a/2=009/035

225. جی

a. Toplamak

يُجَيِّ	“ketrülür”	374a/4=028/057

b. Düzmek, uydurmak, yalan söylemek, toplamak.

أَجْتَبَيْتَهَا	“cem‘ kılsa irdiñ anı”	170a/9=007/203

c. Seçmek.

أَجْتَبَاكُمْ	“üdürdi sizni”	327b/1=022/078

فَأَجْتَبَاهُ	“üdürdi anı”	269b/6=016/121, 209a/3=020/122

	“üyürdi anı” 544a/5=068/050
اجْتَبَيْنَا	“ürdük” 297b/8=019/058
اَجْنِبْنَاهُمْ	“üdürdük anlarını” 134a/3=006/087
يَجْتَبِي	“üyrer” 71a/8=003/179
	“buyrur” 462a/5=042/013
يَجْتَبِيكَ	“ihtiyār kıılır sini” 226b/9=012/006
	d. Büyük havuz
الجَوَابِ	“uluğ havzlar” 410a/5=034/013

جثم. 227.

	a. Evlerinde hareketsiz, cansız ve sessiz ölüler halinde kalakaldılar manası verilir.
جَاثَيْنِ	“sarāyları içinde çokğanlar” 155b/7=007/078
	“sarāyları içindä ölüglär” 157b/4=007/091, 220b/5=011/067, 223b/3=011/094
	“dizleri üze çökgenler” 382a/6=029/037

جنو - جثى. 228.

	a. Diz üstü oturmak, diz çökmek
جَاثِيَةً	“çökgen” 478a/6=045/028
جَثِيًّا	“çökgenler” 298b/4=019/068, 298b/9=019/072

جحد. 229.

	a. Bilerek inkar etmek, nankörlük etmek.
جَحَدُوا	“yazdılar” 219b/5=011/059
	“tandılar” 361b/3=027/014
يَجْحَدُ	“inkār kıılır” 383b/2=029/047, 383b/5=029/049, 395a/5=031/032
يَجْحَدُونَ	“inkār kıılurlar” 127a/8=006/033, 152b/1=007/051, 452b/7=040/063, 456b/2=041/015, 457b/8=041/028, 482b/1=046/026
	“tanarlar” 264a/6=016/071

230. ججم

a. Kor halinde pek kızgın ateş manasında olup cehennemın isimlerindendir.

ججم

“tamug” 513b/9=046/094, 567a/3=082/014

الججم

“tamug” 17a/7=002/119, 106a/3=005/010,
117b/6=005/086, 197b/2=009/113, 324b/6=022/051,
355a/8=026/091, 426b/3=037/023, 427b/6=037/055,
428a/3=37/064, 428a/6=037/068, 431b/2=037/163,
447a/1=040/007, 475a/3=044/047, 475a/9=044/056,
545b/9=069/031, 564a/4=079/036, 564a/5=079/039,
566a/2=081/012, 568a/1=083/016, 580a/3=102/006,
501a/2=052/018, 516b/6=057/019
“ot” 429a/5=037/097

231. جدث

a. Kabir.

الاجداث

“gorlar” 423a/9=036/051, 506a/1=054/007,
548a/8=070/043

232. جدد

a. Azamet ve celāl.

جد رتنا

“ıdımüz uluğluķı” 550b/5=072/003

b. Yeni.

جدید

“yanı” 240b/2=013/005, 248b/7=014/019,
396b/4=032/010, 409b/1=034/007, 417a/1=035/016,
495b/8=050/015

جدیداً

“yanı” 275a/8=017/049, 280a/6=017/098

c. Yol.

جُدَد

“ḥatlar” 417b/6=035/027

233. جدر

a. Daha layık ve daha ehil olan.

أَجْدَرُ

“sezārarak” 195a/1=009/097

b. Duvar.

جِدَارًا

“tam” 290a/5=018/077

الجِدَارُ

“tam” 290b/4=018/082

جُدِرْ

“tamlar” 524b/1=059/014

234. جدل

a. Fiili mücadele ve muhaseme etmek, çekişmek, atışmak.

جَدَلَا

“cedel yanındın” 288a/4=018/054

“cedel” 471a/1=043/058

b. mücadele ve muhaseme etmek, çekişmek, atışmak.

جَادَلْتُمْ

“cedel kılıştınız” 93b/5=004/109

جَادَلْتَنَا

“cedel kılmak tilediñ biziñ birle” 216b/7=011/032

جَادَلُوا

“cedel kılışsalar” 446b/4=040/005

جَادَلُوكَ

“cedel kılısalar seniñ birle” 326a/9=022/068

تُجَادِلُ

“cedel kılışgıl” 93b/1=004/107

“cedel kılışur” 268b/4=016/111

تُجَادِلُكَ

“cedel kılışur seniñ birle” 518b/4=058/001

تُجَادِلُوا

“cedel kılışın” 383a/6=029/046

تُجَادِلُونِي

“cedel kılışur siz benim birle” 154b/6=007/071

يُجَادِلُ

“cedelkılıur” 93b/6=004/109, 319b/2=022/003, 394a/1=031/020, 320a/6=022/008

“cedel kılışur” 288a/8=018/056, 446b/1=040/004

يُجَادِلُنَا

“cedel kılışur biziñ birle” 221a/7=011/074

لِيُجَادِلُوكُمْ

“munuñ üçün kim cedel kılışsalar sizing birle” 138b/8=006/121

يُجَادِلُونُ

“cedel kılışur” 241b/2=013/013, 450a/1=040/035, 452a/2=040/056, 453b/2=040/069, 464b/5=042/035

يُجَادِلُونَكَ

“cedel kılışur” 126a/8=006/025,

“cedel kılışur aña” 171b/5=008/006

جَادِلْهُمْ

“cedel kılışgıl anlarınñ birle” 270a/3=016/125

جِدَالِ

“cedel kılışmak” 29a/6=002/197

جِدَالِنَا

“cedel kılışmakımıznı” 216b/7=011/032

235. جذذ

- ا. Kesilmiş manasında, kırıntılar, kesintiler.
 مَجْدُوذٍ “kilmişler” 24b/5=011/108
 جَدَادًا “pāre pāre” 314b/9=021/058

236. جذع

- ا. Hurma ağacının gövdesi.
 جَذَعُ النَّخْلَةِ “ḥurmā yığaçnıñ özeni” 295a/5=019/023,
 295a/8=019/025
 جُدُوع “ḥurmā yığaçnıñ özeni” 305a/1=020/071

237. جذو

- ا. Alevli kor.
 جَذْوَةٌ “eksündü” 371a/6=028/029

238. جرح

- ا. Yara.
 الْجُرُوحُ “başlarga” 111b/5=005/045
 ب. Kesbetmek, kazanmak.
 جَرَحْتُمْ “kazgandıñız” 130b/6=006/060
 اجْتَرَحُوا “kazgandılar” 477b/1=045/021
 ج. Parçalayıcı hayvan, kuş ve köpek cinsinden olup
 av avlayan hayvanlardır.
 الْجَوَارِحُ “kesb kılğanlar” 104b/3=005/004

239. جرد

- ا. Çekirge
 جَرَادٌ “çekürge” 506a/1=054/007
 الْجَرَادُ “çekürgeni” 161a/4=007/133

240. جرر

- ا. Cezbetmek, çekmek.
 يَجِرُّهُ “süriyür anı” 163b/4=007/150

241. جرز

- a. Kurak, kurak arazi.
 جُرْأُ "ak yir" 282b/1=018/008
 اَجْرُزُ "otsız suwsız yir" 398a/7=032/027

242. جرع

- a. Yudumlamak, içmeye çalışmak, yutkunmak.
 يَتَجَرَّعُهُ "teklif birle ıyyur anı" 248b/1=014/017

244. جرم

- a. Kazanmak. Bu fiil hemen hemen ancak kötü kazançta (suç işlemekte) kullanılır. Ayrıca kazandırmak (suç işletmek) manasını da ifade eder.
 يَجْرِمَنَّكُمْ "kazganu birsün sizge" 103b/8=005/002, 222b/8=011/089
 b. buğzetmek.
 يَجْرِمَنَّكُمْ "kazganu birsün sizge" 105b/7=005/008
 c. Şüphesiz, muhakkak.
 لَا جَرَمَ "care yok" 215b/4=011/022, 450b/8=040/043
 "hakka" 259a/5=016/023, 263a/4=016/062, 268a/9=016/109
 d. Suç işlemek, günah işlemek.
 أَجْرَمْنَا "yazuk kılduk" 411b/5=034/025
 أَجْرَمُوا "yazuk kıldılar" 139a/8=006/124, 390a/8=030/047, 568a/8=083/029
 تُجْرِمُونَ "yazuk kılar siz" 217b/4=011/035
 أَجْرَامِي "yazuk kılmakım" 217a/3=011/035
 الْمُجْرِمُ "yazuk kılğan" 547a/4=070/011
 مُجْرِمًا "yazukluğ" 305a/6=020/074
 مُجْرِمُونَ "yazuk kılğan erenler" 474a/4=044/022
 "yazuk kılğanlar" 561a/6=077/046
 الْمُجْرِمُونَ "yazuk kılğanlar" 172a/1=008/008, 202a/7=010/017, 206b/1=010/050, 209b/5=010/082, 288a/1=018/053, 355b/4=026/099, 376b/3=028/078, 396b/7=032/012, 421b/8=036/059, 509b/3=055/041, 509b/5=055/043

مُجْرِمِينَ	“yazuk kılğan erenler” 161a/5=007/133, 209a/5=010/075, 255a/6=015/058
	“irdiler yazuk kılğanlar” 190a/7=009/066,
	“yazuk kılğanlar” 219a/3=011/052, 225b/3=011/116, 412b/1=034/032, 474b/6=044/037, 478b/3=045/031
المُجْرِمِينَ	“yazuk kılğanlar” 130a/3=006/055, 151a/1=007/040, 156a/7=007/084, 253a/1=015/012, 346b/9=025/022, 347b/2=025/031, 359b/1=026/200, 366a/5=027/069, 369b/8=028/017, 397b/8=032/022, 507b/6=054/047, 560a/8=077/018, 543a/8=068/035, 556a/1=074/041, 556a/1=074/041, 472a/2=043/074
	“yazukluğlarını” 251b/9=014/049, 427a/2=037/034
	“yazuk kılğanlarını” 287a/8=018/049, 299b/7=019/086, 307b/5=020/102
	“yazuk kılğan erenler” 143a/2=006/147, 201b/7=010/013, 239a/4=012/110, 482a/7=046/025
مُجْرِمِيهَا	“yazuk kılğanlarının uluğraqlarını” 139a/4=006/123

245. جرى

	a. Cereyan etmek, akmak, hareket etmek.
تَجْرِي	“yöritür” 326a/3=022/065, 515b/2=057/012
	“yöritse” 390a/4=30/46
	“yöriyür” 23b/1=002/164, 217b/7=011/042, 395a/1=031/031, 422b/2=036/038, 435a/2=038/036, 506a/7=054/014
	“yörüse” 476b/3=045/012
	“akar” 4b/4=002/025, 42a/8=002/266, 49a/2=003/015, 65a/5=003/136, 73b/8=003/195, 73b/3=003/198, 77b/6=004/013, 85a/2=004/057, 95a/6=004/122, 106b/2=005/012, 117b/3=005/085, 123a/1=005/119, 124a/7=006/006, 151a/6=007/043, 191b/1=009/072, 193b/7=009/089, 195b/2=009/100, 201a/5=010/009, 244b/8=013/035, 249b/1=014/023, 260a/4=016/031, 285b/1=018/031, 305a/8=020/076, 320b/7=022/014, 321b/5=022/023, 345b/7=025/010, 384b/1=029/058, 440a/3=039/020, 470b/2=043/051, 485a/3=047/012, 488a/8=048/005, 490a/3=048/017, 522a/1=058/022, 529b/5=061/012, 534a/3=064/009,

- 537a/2=065/011, 538b/1=066/008, 570a/6=085/011, 578a/9=098/008
- تَجَرَّيَانِ “aķarlar” 509b/9=055/050
- يَجْرِي “yörür” 240a/2=013/002
- “yöriyür” 394b/7=031/029, 438a/9=039/005
- “yöriyürler” 416b/4=035/013
- جَارِيَّةٌ “aķgan” 572a/6=088/012
- b. Aynı zamanda gemi manasınada gelir.
- الجَارِيَّةُ “kemi” 545a/4=069/011
- c. Yıldızlar, bulutlar, rüzgarlar.
- فَالْجَارِيَّاتِ “yörigen kemiler birle” 497b/4=051/003
- الْجَوَارِ “kemiler” 464b/2=042/032, 408b/9=055/024
- “yörigenler” 566a/4=081/016
- d. akış, cereyan hareket, gidiş.
- مَجْرَاهَا “yörütmek” 217b/6=011/041

246. جَزَأٌ

- a. Parça, bölüm, kısım.
- جُزْءٌ “päre” 254b/4=015/044
- جُزْءًا “päreni” 41a/8=002/260
- “päreni” 467b/7=043/015

247. جَزَعٌ

- a. Sabırsızlık göstermek, ağlayıp sızlanmak, feryad etmek.
- جَزَعْنَا “şabrsızlık kılduk” 249a/2=014/021
- جَزَعًا “şabrsızlık” 547a/9=070/020

248. جَزَى

- a. Karşılığını vermek.
- جَزَاهُمْ “yanut birdi anlargä” 558b/3=076/012
- جَزَيْتُهُمْ “cezä birdim anlargä” 334b/7=023/111
- جَزَيْنَاهُمْ “cezä birdük anlargä” 142b/9=006/146, 410b/6=034/017
- نَجْزِي “yanut birgey miz” 66a/6=003/145

- “cezā birür miz” 133b/9=006/084, 151a/1=007/040, 151a/2=007/041, 163b/9=007/152, 228b/5=012/022, 369b/1=028/014, 428b/4=037/080, 429b/3=037/105, 429b/6=037/110, 482a/7=046/025, 507a/6=054/035
- “cezā birgey miz” 144b/7=006/157
- “yanut birür miz” 201b/7=010/013, 235a/1=012/075, 309b/1=020/127, 418b/5=035/036, 430a/4=037/121, 430b/1=037/131, 561a/5=077/044
- لَنْجَزِينَ
لَنْجَزِيَهُمْ “yanut birgey miz” 267a/6=016/096
- لَنْجَزِيَهُ
يَنْجَزِي “yanut birgey miz” 267a/9=016/097
- “cezā birgey miz anlarnı” 378b/5=029/007, 457b/6=041/027
- لَنْجَزِيَهُ
يَنْجَزِي “yanut birür miz aña” 312b/4=021/029
- “yanut birgey” 66a/3=003/144
- “munuñ üçün kim yanut birse” 200b/3=010/004, 252a/2=014/051, 390a/1=030/045, 409a/3=034/004,
- “cezā birür” 236b/5=012/088
- “yanut birür” 260a/5=016/031
- “munuñ üçün kim cezā birse” 401b/7=033/024, 476b/7=045/014
- “munuñ üçün kim yant birse” 504a/8=053/031
- “öter” 395a/7=031/033
- لَنْجَزِيَكْ
لَنْجَزِيَهُمْ “munuñ üçün kim cezā birse saña” 370b/5=028/025
- “cezā birgey anlarga” 141a/7=006/138, 141b/1=006/139, 340b/2=024/038, 441b/3=039/035
- “munuñ üçün kim yanut birse anlarga” 198b/6=009/121
- لَنْجَزِي “munuñ üçün kim cezā birilse” 301b/5=020/015
- “yanut berilür” 448b/9=040/017
- “yanut birilür” 575b/4=092/019
- “munuñ üçün kim cezā birilse” 477b/3=045/022
- لَنْجَزُونَ “cezā birilür siz” 135a/6=006/093, 206b/3=010/052, 367b/5=027/090, 423b/4=036/054, 427a/5=037/039, 478a/7=045/028, 481b/5=046/020, 500b/9=052/016, 538a/7=066/007
- لَنْجَزِي “cezā birilür” 145a/7=006/160, 377a/8=028/084,
- “yanut birilür” 450b/2=040/040
- لَنْجَزَاهُ “cezā birilgey” 504b/8=053/041

يُجْزَوُ	“cezā birilgeyler” 138b/5=006/120, “cezā birilürler” 163a/5=007/147, 412b/5=034/033 “yanut birilgeyler” 168a/5=007/180, “yanut birilürler” 350b/8=025/075,
جَزَاءُ	“cezā” 12b/3=002/085, 28a/5=002/191, 465a/3=042/040, 510a/6=055/060 “yanutı” 109a/3=005/029, 109b/4=005/033, 117b/5=005/085, 119a/3=005/095, 184b/5=009/026, 203b/8=010/027, 229a/4=012/025, 291a/7=018/088, 305a/9=020/076, 441b/2=039/034, 457b/7=041/028, 524b/7=059/017 “yanut” 110a/7=005/038, 193a/1=009/082, 194b/7=009/095, 276b/9=017/063, 397a/8=032/017, 346a/4=025/015, 480b/6=046/14, 506a/7=054/014, 511b/5=056/024, 558b/1=076/009, 559a/5=076/022, 562a/7=078/026, 562b/3=078/036 “yanut birmekı” 413a/2=034/037 “yanut birmek” 457b/7=041/028
الْجَزَاءُ	“cezā” 504b/8=053/041
جَزَاؤُكُمْ	“yanutuñuz” 276b/9=017/063
جَزَاؤُهُ	“yanut” 90b/9=004/093, 234b/8=012/074, 234b/9=012/075 “cezāsı” 234b/9=012/075
جَزَاؤُهُمْ	“cezāları” 59a/2=003/087 “anların cezāsı” 65a/4=003/136 “yanutları” 280a/5=017/098, 292b/3=018/106, 578a/9=098/008
جَازٍ	“ötegen” 395a/8=031/033 b. Karşılığını vermek.
نُجَازِي	“cezā birdük” 410b/6=034/017 c. cizye, vergi.
الْجِزْيَةُ	“kesig” 185a/4=009/029

جسد. 249.

جَسَدًا	a. Cansız cisim (cesed). “ten” 163a/6=007/148, 306b/2=020/088, 311a/5=021/008

“tenni” 434b/8=038/034

250. جسس

a. Araştırmak, yoklamak, işin iç yüzünü meydana çıkarmak.

تَجَسَّسُ

“ürtüglüg” 493b/9=049/012

251. جسم

a. Canlının cesedi.

الجِسم

“tän” 38a/3=002/247

أَجْسَانُهُمْ

“tenleri” 532a/1=063/004

252. جعل

a. Yaratmak, icat etmek, çevirmek, yapmak, koymak, kılmak, hükmetmek, kararlaştırmak.

جَعَلَ

“kıldı” 107b/9=005/020, 123b/2=006/001, 135b/7=006/097, 169a/4=007/189, 240a/4=013/003, 240a/4=013/003, 264a/6=016/072, 264a/7=016/072, 265a/3=016/078, 265b/1=016/081, 295a/7=019/024, 327b/1=022/078, 348b/6=025/047, 348b/7=025/047, 349a/5=025/053, 349b/8=025/061, 349b/9=025/061, 349b/9=025/062, 365a/9=027/061, 365a/9=027/061, 365b/1=027/061 365b/1=027/061, 368a/5=028/004, 379a/2=029/010, 387a/7=030/021, 391a/2=030/054, 391a/3=030/054, 396b/1=032/008, 396b/2=032/009, 399a/1=033/004, 399a/2=033/004, 399a/3=033/004, 425a/4=036/080, 432b/2=038/005, 438b/1=039/006, 452b/3=040/061, 452b/8=040/064, 454a/8=040/079, 455b/8=041/010, 461b/6=042/011, 467a/9=043/010, 467a/9=043/010, 467b/3=043/012, 491a/5=048/026, 491b/3=048/027, 496a/9=050/026, 540b/2=067/015, 541a/6=067/023, 549b/2=071/016, 549b/3=071/016, 557b/5=075/039, 477b/6=045/023, 439a/2=039/008, 535b/8=065/003, 4a/4=002/022, 114a/4=005/060, 119b/1=005/097, 187a/3=009/040, 200b/6=010/005, 208a/3=010/067, 234b/2=012/070, 303b/2=020/053, 280a/8=017/099, 5b/3=004/005, 265a/6=016/080, 265a/7=016/080, 265b/1=016/081, 265b/1=016/081

- “kılğay” 345b/7=025/010
 “kılur” 375b/7=028/073
 “kılşa” 375b/1=028/071, 375b/4=028/072
 “karār kılgu” 135b/5=006/096
 “kılğay irdi” 225b/5=011/118
 جَعَلَا “kıldılar” 169a/7=007/190
 جَعَلْتُ “kıldım” 445b/7=074/012
 جَعَلْتُمْ “kıldınız” 183b/1=009/019, 207a/5=010/059, 266b/3=016/091
 جَعَلْنَهُ “kıldı anı” 499a/9=051/042
 جَعَلَكُمْ “kıldı sizge” 107b/9=005/020, 155a/6=007/074, “kıldı sizni” 112a/8=005/048, 145b/7=006/165, 154b/1=007/069, 416a/5=035/011, 419a/1=035/039, 514b/8=057/007, 419a/1=035/039, 514b/8=057/007
 جَعَلْنَا “kılğay irdi sizni” 266b/8=016/093
 جَعَلْنَا “kılduk” 124a/6=006/006, 126a/6=006/025, 137b/4=006/112, 139a/1=006/122, 139a/3=006/123, 147a/1=007/010, 245a/8=013/038, 253a/5=015/016, 235a/9=015/020, 271b/3=017/008, 274b/9=017/045, 275a/9=017/046, 276b/2=017/060, 285b/6=018/032, 285b/5=018/032, 287b/9=018/052, 288b/2=018/057, 297a/6=019/050, 312b/7=021/030, 312b/7=021/031, 312b/8=021/031, 312b/9=021/032, 315b/6=021/072, 322b/8=022/034, 326a/7=022/067, 331a/4=023/050, 346b/5=025/020, 347b/1=025/031, 347b/7=025/035, 348b/4=025/045, 367a/6=027/086, 381a/3=029/027, 385a/5=029/067, 470a/2=043/045, 410b/7=034/018, 420b/2=036/008, 420b/3=036/009, 422a/5=036/34, 428b/2=037/077, 482a/9=046/026, 517b/8=057/026, 518a/2=057/027, 555a/7=074/031, 555a/8=074/031, 560b/3=077/027, 561b/5=078/009, 561b/5=078/010, 561b/6=078/011, 561b/7=078/013, 412b/4=034/033, 106b/5=005/013, 148b/8=007/027, 222a/2=011/082, 255b/9=015/074, 271b/3=017/008, 271b/8=017/012, 271b/9=017/012, 282a/9=018/007, 297a/5=019/049, 398a/1=032/024, 18a/2=002/125, 20b/6=002/143, 81a/8=004/033, 90a/9=004/091, 112a/7=005/048, 274a/1=017/033, 288b/7=018/059

	“kılğay irdük” 469a/5=043/033, 471a/3=043/060
جَعَلْنَاكَ	“kılduk sini” 137a/2=006/107, 434a/3=038/026, 477a/5=045/018
جَعَلْنَاكُمْ	“kılduk sizni” 20b/4=002/143, 201b/7=010/014, 271a/7=017/006, 494a/3=049/013
جَعَلْنَاهُ	“kılşa irdük anı” 124b/3=006/009, 459a/8=041/044
	“kılğay irdük anı” 124b/4=006/009, 513a/1=056/065, 513a/4=056/070
	“kılduk anı” 270b/5=017/002, 321b/9=022/025, 328b/2=023/013, 398a/1=032/023, 466b/2=042/052, 467a/1=043/003, 471a/2=043/059, 558a/3=76/02, 560a/9=077/021
جَعَلْنَاهَا	“kılduk anı” 10a/2=002/066, 203b/2=010/024, 428a/2=037/063, 513a/6=056/073, 539b/7=067/005
جَعَلْنَاهُمْ	“kılduk anlarını” 208b/7=010/073, 311a/5=021/008, 311b/4=021/015, 315b/4=021/070, 315b/6=021/073, 330b/8=023/044, 330b/8=023/044, 348a/1=025/037, 372a/9=028/041, 411a/1=034/019, 429a/5=037/098, 470b/7=043/056
فَجَعَلْنَاهُنَّ	“kılduk anlarını” 512a/1=056/036
جَعَلَنِي	“kıldı mini” 295b/6=019/030, 295b/7=019/031, 421b/6=036/027
	“kıldı maña” 325a/9=026/021,
جَعَلَهُ	“kıldı anı” 64a/4=003/126, 172a/3=008/010, 162b/2=007/143, 291b/9=018/096, 292a/2=018/098, 349a/7=025/054, 544a/6=068/050, 571a/9=087/005
	“kılğay irdi anı” 348b/4=025/045,
جَعَلَهَا	“kıldı anı” 237b/7=012/100, 468b/5=043/028
جَعَلَهُمْ	“kılğay irdi anlarını” 461b/1=042/008
	“kıldı anlarını” 581a/3=105/005
جَعَلُوا	“kıldılar” 136a/7=006/100, 242a/2=013/016, 244b/2=013/033, 431a/7=037/158, 467b/6=043/015, 468a/2=043/019, 549a/3=071/007
	“kılurlar” 363a/5=027/034
أَجْعَلْ	“kılayın” 291b/6=018/095
لَا جَعَلَنَّكَ	“kılğay men sini” 352b/7=026/029

تَجْعَلْ	“kılur sen” 5b/3=002/030
	“kılşa” 291b/5=018/094
	“kılğıl” 523b/9=059/010, 272b/9=017/022, 274b/1=017/039
تَجْعَلْنَا	“kılğıl bizge” 151b/9=007/047
	“kılğıl bizni” 210a/1=010/085, 526b/4=060/005
تَجْعَلْنِي	“kılğıl mini” 163b/5=007/150, 333b/7=023/094
تَجْعَلُوا	“kılın” 4a/6=002/022, 33a/9=002/224, 344a/7=024/063, 499b/7=051/051
	“kılşanız” 98b/4=004/144
تَجْعَلُونْ	“kılur siz” 455b/6=041/009, 513b/2=056/082
تَجْعَلُونَهْ	“kılur siz anı” 134b/4=006/091
تَجْعَلْ	“kılur biz” 291a/9=018/090, 294a/3=019/007, 434a/9=038/028, 434b/1=038/028, 543a/7=068/035, 561b/4=078/006
	“kıldık” 560b/2=077/025, 561b/4=078/006, 574a/4=090/008
	“kılur miz” 371b/7=028/035
تَجْعَلْ	“kılşa miz” 412b/3=034/033
لِنَجْعَلْكَ	“kılmağımız için sini” 41a/2=002/259
لِنَجْعَلْهُ	“munuñ için kim kılşamız anı” 295a/2=019/021
تَجْعَلْهَا	“kılur miz anı” 377a/5=028/083
	“kılşa miz anı” 545a/4=069/012
تَجْعَلْهُمَا	“kılalın ol ikisini” 457b/9=041/029
تَجْعَلْهُمْ	“kılşa miz anlarını” 368b/3=028/005, 368b/3=028/005, 477b/1=045/021
يَجْعَلْ	“kılşa” 70b/9=003/176, 78b/7=004/019, 105b/1=005/006, 139b/3=006/125, 526b/8=060/007, 324b/9=022/053
	“kıldı irse” 340b/9=024/040
	“kılğay” 78a/3=004/015, 98a/5=004/141, 174a/6=008/029, 300a/6=019/096, 345b/7=025/010, 535b/6=065/002, 536a/3=065/004, 536b/3=065/007, 553b/5=073/017
	“kılur” 139a/7=006/124, 211b/3=010/100, 466a/6=042/050, 552a/9=072/025

	“kıl sun” 518/7=057/028, 549a/8=071/012, 549a/9=071/012
	“kıldı” 282a/2=018/001, 581a/1=105/002
يَجْعَلُكُمْ	“kılur sizni” 365b/3=027/062
يَجْعَلُنِي	“kıldı mini” 295b/8=019/032
يَجْعَلُهُ	“kılur anı” 128a/4=006/039, 341a/5=024/043, 390b/1=030/048, 440a/7=039/021
	“kıl sa anı” 175a/9=008/037,
يَجْعَلُون	“kılurlar” 3b/6=002/019, 257a/1=015/096, 262b/3=016/057
يَجْعَلُوهُ	“kıl salar anı” 27b/6=012/015
اجْعَلْ	“kıl gıl” 52b/3=003/041, 87a/9=004/075, 87a/9=004/075, 161b/8=007/138, 278b/1=017/080, 294a/7=019/010, 302a/6=020/029, 355a/3=026/084, 372a/5=028/038, 18a/6=002/126, 41a/8=002/260, 250b/3=014/035
اجْعَلْنَا	“kıl gıl bizni” 18b/2=002/128, 350b/8=025/074
اجْعَلِنِي	“kıl gıl mini” 232b/5=012/055, 251a/4=014/040, 355a/4=026/085
اجْعَلْهُ	“kıl gıl” 294a/2=019/006
اجْعَلُوا	“kılın” 210a/3=010/087, 233a/6=012/062
جُعِلَ	“kılındı” 269b/9=016/124
جاعِلْ	“men kılğan men” 5b/2=002/030
	“arığ kılğanın men” 54b/3=003/055
	“kılğanı” 415a/1=035/001
جاعِلْكَ	“men kılğanın men” 17b/9=002/124
جاعِلُون	“biz kılğanlar biz” 282b/1=018/008
جاعِلُوهُ	“kılğanları biz” 368b/7=028/007

253. جفا

a. Köpük, çörçöp.

جُفَاء “çöp çör” 242a/8=013/017

254. جفن

جَفَانٍ a. Çanak, küp, leğen, kazan, tekne
 “kersānlar” 410a/5=034/013

255. جفو

تَجَافَى a. Tebaud etmek, uzaklaşmak
 “yırak bolur” 397a/6=032/016

256. جلب

أَجْلِبُ a. Teşvik etmek, sevk etmek, koşturmak, toplanmak, etrafını çevirmek.
 “çoğu kılğıl” 277a/1=017/064
 جَلَابِيهِنَّ b. Tepeden tırnağa kadar örten rida veya kisveden yahut başka cinsten olan her türlü ör
 “sarınğan” 407/1=033/059

257. جلد

جُلُودُ a. Deri
 “könleri” 265a/7=016/080,
 الْجُلُودُ “könülleri” 440b/3=039/023
 جُلُوداً “könler” 321b/2=022/020
 جُلُودُكُمْ “teriler” 84b/8=004/056
 جُلُودُهُمْ “terileriniz” 457a/5=041/022
 “terileri” 84b/8=004/056, 457a/1=041/020,
 457a/2=041/021
 “terileri” 440b/4=039/023
 فَاجْلِدُوا b. Kamçıyla, sopayla vurmak.
 “kamçılar” 335b/2=024/002
 فَاجْلِدُوهُمْ “kamçıları anlarını” 335b/9=024/004
 جِلْدَةً “kamçı” 335b/3=024/002, 335b/9=024/004

258. جلس

الْمَجَالِسِ a. Oturma yeri, meclis.
 “olturğu yirlerde” 520b/2=058/011

259. جَلَل

- a. Azamet, büyüklük.
 ذُو الْجَلَالِ “uluğluk idisi” 509a/2=055/027
 ذِ الْجَلَالِ “uluğluk eyesi” 510b/6=055/078

260. جَلَو

- a. Sürgün, çıkış.
 الْجَلَاءُ “çıkmağını” 522b/6=059/003
 b. Keşfetmek, izhar etmek.
 جَلَاهَا “açtı” 574b/3=091/003
 يُجَلِّيهَا “açar anı” 168b/6=007/187
 c. Keşfedilmek, zahir olmak, tecelli etmek.
 تَجَلَّى “açıldı” 575a/3=092/002
 “zāhir boldı” 162b/1=007/143

261. جَمَعَ

- a. Gemi azıya almak, delicesine koşmak, süratlice kaçmak.
 يَجْمَعُونُ “anlar iwerler” 189a/4=009/057

262. جَمَد

- a. Akıcı olmayan, sabit ve sakin olan, hareketsiz, cansız.
 جَامِدَةٌ “teprenmegen” 367b/1=027/088

263. جَمَعَ

- a. Toplamak, bir araya getirmek.
 جَمَعَ “yığdı” 304a/3=020/060, 547a/7=070/018, 580b/2=104/002
 جَمَعْنَاكُمْ “yığduğ sizni” 561a/1=077/038
 جَمَعْنَاهُمْ “cem‘ kılduğ anlarını” 50a/8=003/025
 جَمَعَهُمْ “yığduğ anlarını” 292a/3=018/099
 جَمَعُوا “yığgay irdi anlarını” 127b/5=006/035
 جَمَعُوا “yığıldılar” 70b/2=003/173

تَجْمَعُوا	“cem‘ kılsanız” 79b/3=004/023
تَجْمَعُ	“yığgay miz” 556b/3=075/003
يَجْمَعُ	“cem‘ kılar” 121a/5=005/109, 462b/4=042/015
	“yığar” 411b/6=034/026
يَجْمَعُكُمْ	“cem‘ kılar sizni” 478a/3=045/026, 534a/1=064/009
لَيَجْمَعَنَّكُمْ	“yığgay sizni” 89a/8=004/087, 124b/9=006/012
يَجْمَعُونَ	“cem‘ kılarlar” 68b/1=003/157
	“yığar siz” 207a/4=010/058
	“yığarlar” 469a/4=043/032
يَجْمَعُ	“yığıldı” 353a/4=026/038
	“cem‘ kılındı” 556b/6=075/009
يَجْمَعُونَ	“yığıldı” 224a/7=011/103
يَجْمَعُونَ	“cem‘ kılınmış turlar” 512a/9=056/050
	b. aynı zamanda azmetmek, karar vermek manasında gelir.
أَجْمَعُوا	“kaşd kıldılar” 227b/6=012/015, 238a/6=012/102
أَجْمَعُوا	“uğrañ” 208b/3=010/071, 304a/8=020/064
	c. İçtima etmek, toplanmak.
أَجْتَمَعَتْ	“yığılsa” 279a/3=017/088
اجْتَمَعُوا	“yığilsalar” 327a/2=022/073
اجْتَمِعُونَ	“yığılğanlar” 353a/5=026/039
	d. Toplamak manasında, bir gurup halk, cemâat
يَجْمَعُ	“yığmak” 292a/4=018/099,
	“yığmak yanındın” 376b/3=028/078
	“yığın” 579a/3=100/005
الْجَمْعُ	“bir ögür” 507b/4=054/045
يَوْمَ الْجَمْعِ	“yığmak küni” 461a/8=042/007
	“cem‘ küni” 534a/1=064/009
يَجْمَعُكُمْ	“yığmakınız” 152a/2=007/048
يَجْمَعُهُ	“yığmakı” 557a/4=075/017
يَجْمَعُهُمْ	“cem‘ kılmakları” 464a/7=042/029
الْجَمْعَانِ	“iki cem” 68a/2=003/155
	“iki ögür” 175b/9=008/041, 354a/5=026/061

e. Hesab gününde muhasebe için mahlukâtı bir araya getiren.

جامع

“yığgani” 48a/4=003/009

“cem‘ kılğani” 98a/1=004/140

“yığganlar” 344a/3=024/062

f. içtima, toplanma yeri.

مجمع

“cem‘ bolur yir” 288b/8=018/060, 288b/9=018/061

g. topluluk.

جميع

“kamuğ” 354a/3=026/056, 507b/4=054/044, 423b/3=036/053

“yığılmış” 422a/3=036/031

جميعاً

“kamuğ birikip” 524a/9=059/014

h. Hepsi, hepsini, tümü, tümünü

جميعاً

“kamuğnı” 5a/9=002/029, 98a/1=004/140

“kamuğ” 6b/3=002/038, 23b/8=002/165, 60b/9=003/103, 86b/7=004/071, 97b/6=004/139, 109b/1=005/032, 109b/2=005/032, 110a/3=005/036, 112a/9=005/048, 120b/1=005/105, 126a/1=006/022, 139b/6=006/128, 150b/2=007/038, 165a/2=007/158, 175a/8=008/037, 178b/6=008/063, 200b/2=010/004, 204a/3=010/028, 207b/8=010/065, 211b/1=010/099, 219a/7=011/055, 236a/4=012/083, 242b/3=013/018, 244a/4=013/031, 244a/5=013/031, 245b/7=013/042, 247a/9=014/008, 248b/8=014/021, 280b/8=017/103, 309a/4=020/123, 339a/7=024/031, 413a/7=034/040, 416a/2=035/010, 444b/6=039/067, 442b/3=039/044, 442b/9=039/047, 476b/5=045/013, 519b/3=058/006, 521a/9=058/018, 547a/6=070/014

“kamuğnı” 21b/6=002/148, 102a/9=004/172, 107a/8=005/017

“yığılıp” 343b/9=024/061

“barçasını” 443b/4=039/053

i. Hepsi, hep beraber, topluca, tümünün.

أجمعون

“kamuğları kamuğ” 254a/1=015/030,

“kamuğlar” 355b/2=026/095, 436b/8=038/073

أجمعين

“kamuğ” 59a/3=003/087, 143a/8=006/149,

147b/5=007/018, 160a/6=007/124, 225b/8=011/119,

237a/5=012/093, 254a/9=015/039, 254b/3=015/043,

255a/7=015/059, 256b/7=015/092, 258a/4=016/009,
316a/6=021/077, 353b/7=026/049, 354a/9=026/065,
358a/8=026/170, 364b/6=027/051, 430b/2=037/134,
437a/7=038/082, 437a/9=038/085, 470b/7=043/055,
“**kamuğlar**” 474b/8=044/040, 397a/2=032/013

g. Cuma günü.

الْجُمُعَةُ

“**āzine kün**” 531a/4=062/009

264. جمل.

a. Cemal, güzellik, güzel.

جَمَالٌ

“**körk**” 257b/8=016/006

جَمِيلٌ

“**körklüg**” 228a/4=012/018, 236a/3=012/083

الْجَمِيلُ

“**körklüg**” 256b/1=015/085

جَمِيلًا

“**körklüg**” 402a/7=033/028, 405a/1=033/049,
547a/1=070/005, 553a/8=073/010

b. Erkek deve.

الْجَمَلُ

“**tiwe**” 150b/9=007/040

جَمَالَةٌ

“**tiweler**” 560b/7=077/033

c. Parça parça olmayıp topluca olan, derli toplu.

جَمَلَةٌ

“**birçe ök**” 347b/3=025/032

265. جم.

a. Çok, çokça, pek çok.

جَمًّا

“**köp**” 573a/9=089/020

266. جنب.

a. Uzaklaştırmak, uzak durmak.

أَجْنَبِيٌّ

“**sağlağıl mini**” 250b/4=014/035

سَيِّئُ الْجَنَبِهَا

“**sağlangay**” 575b/3=092/017

b. Uzaklaşmak, uzak durmak.

اجْتَنَبُوا

“**sağındılar**” 439b/6=039/017

أَجْتَنَبُوا

“**sağınsanız**” 81a/2=004/031

يَجْتَنِبُونَ

“**sağınurlar**” 464b/8=042/037, 504b/1=053/023

اجْتَنَبُوا

“**sağnıñ**” 260b/6=016/036,

- “saklanı” 322b/2=022/030, 322b/2=022/030,
493b/8=049/012
c. Uzaklaşmak, uzak durmak.
يَتَجَنَّبُهَا “yırak bolur” 571b/3=087/011
d. Yan, istiare olarak iş, durum, yakın, cihet.
جَنِبِ اللَّهِ “tangrı yöni” 443b/9=039/056
الْجَنْبِ “yawukluk eyesi koşni” 82a/5=004/036
جَنْبِهِ “yanın” 201b/2=010/012
جُنُوبِكُمْ “yanlarınız” 93a/2=004/103
جُنُوبُهَا “yanları” 323a/6=022/036
جُنُوبُهُمْ “yanları” 73a/5=003/191, 186a/2=009/035,
397a/6=032/016
e. Akrabadan olmayan, garib, yabancı kimse,
uzaklık, yan, büyük hades yapan, ihtilam olan.
الْجَنْبِ “yawukluk eyesi koşni” 82a/4=004/036
جُنُوبِ “yakın” 369a/5=028/011
جُنْبًا “cünüblükünüz hâlde” 83a/3=004/043
“cenâbetliğ” 105a/6=005/006
f. Yan, yan taraf, canib.
جَانِبِ “yabanı” 277b/1=017/068,
“yanı” 297a/9=019/052, 305b/6=020/080,
371a/4=028/029, 372b/9=028/046, 372b/5=028/044
“yön” 426a/1=037/008
بِجَانِبِهِ “yanı birle” 278b/6=017/083

267. جنح

- a. Meyletmek, yanaşmak.
جَنَحُوا “kışsalar” 178b/2=008/061
فَأَجْنَحَ “kayıtgıl” 178b/2=008/061
b. Kanat.
جَنَاحَ “horluknuñ kanatın” 273a/4=017/024
جَنَاحَكَ “kanatıñnı” 256b/5=015/088, 360a/1=026/215,
371b/3=028/032
“kanatıñ ya‘nī yanıñ” 302a/2=020/022

بِجَنَاحِيهِ	“iki kanatı birle” 128a/1=006/038
أَجْنِحَةٍ	“kanatlar” 415a/2=035/001
	b. Günah, kusur
جُنَاحٍ	“yazuk” 22b/8=002/158, 29a/9=002/198, 34a/6=002/229, 34a/9=002/230, 35b/1=002/233, 35b/2=002/233, 35b/6=002/234, 35b/8=002/235, 36a/5=002/236, 36b/9=002/240, 45b/6=002/282, 79b/2=004/023, 79b/9=004/024, 92a/7=004/101, 92b/7=004/102, 96a/5=004/128, 118b/5=005/093, 338b/3=024/029, 343a/4=024/058, 343b/1=024/060, 343b/8=024/061, 399a/7=033/005, 405b/1=033/051, 406a/8=033/055, 527b/2=060/010

جند. 268.

	a. Ordu, yardımcıları, aveneler.
جُنْدٍ	“çerig” 421b/8=036/028, 424b/8=036/075, 432b/9=038/011, 474a/5=044/024, 541a/1=067/020
جُنْدًا	“çerig yanındın” 299a/6=019/075
جُنْدَنَا	“çerigimiz” 431b/7=037/173
جُنُودًا	“çerigler” 187a/2=009/040, 355b/2=026/095, 399b/9=033/009 “çerig” 363a/9=027/037 “çerigler” 488a/6=048/004, 488b/5=048/007 “çeriglerin” 555/5=074/031
الْجُنُودِ	“çerigler” 38a/8=002/249, 570a/9=085/017
جُنُودٌ	“çerigni” 184b/4=009/026, 400a/1=033/009
جُنُودُهُ	“çerigleri” 38b/3=002/249, 210b/1=010/090, 305b/3=020/078, 361b/8=027/017, 372a/8=028/040, 499a/7=051/040 “çerigi” 38b/6=002/250, 362a/2=027/018, 372a/7=028/039
جُنُودَهُمَا	“çerigleri” 368b/4=028/006, 368b/9=028/008

جنف. 269.

	a. (Haktan) meyletmek, zulmetmek
جَنَفًا	“kısmak” 26a/5=002/182

b. meyleden.

مُتَجَانِفٍ

“kışmakdın öñin” 104b/1=005/003

270. جنن

a. Örtmek, bürümek.

جَنِّ

“karañku boldı” 132b/7=006/076

b. akılsız, deli.

مَجْنُونٍ

“divāne” 252b/5=015/006, 352b/5=026/027, 427a/4=037/036, 473b/6=044/014, 499a/6=051/039, 499b/9=051/052, 501b/6=052/029, 506a/3=054/009, 542a/3=068/002, 544a/8=068/051, 566a/7=081/022

c. Cinler, görülmeyen, müstetir, gizli, canlı, şuurlu mahluklar.

أَجِنَّةٍ

“oğlanlar” 504b/3=053/032

d. cinler

الْجِنِّ

“periler” 136a/8=006/100, 139b/7=006/128, 140a/3=006/130, 150b/1=007/038, 167b/9=007/179, 279a/3=017/088, 287b/3=018/050, 361b/9=027/017, 363b/2=027/039, 410a/2=034/012, 413b/1=034/041, 457b/3=041/025, 457b/9=041/029, 481b/1=046/018, 482b/7=046/029, 500a/2=051/056, 509a/5=055/033, 550b/2=072/001, 550b/7=072/005, 551a/1=072/006
“perileri” 137b/6=006/112

e. Cinler, bir türlü yalan.

جَانِّ

“yılan” 361a/7=027/010

“periler” 509b/2=055/039, 510a/4=055/056, 510b/3=055/074

الْجَانِّ

“periler” 253b/6=015/027, 508b/5=055/015

f. cinler-cunun-delilik-cinnet.

جِنَّةٍ

“divānelik” 168a/9=007/184, 329b/2=023/025, 332a/6=023/070, 409b/2=034/008, 414a/2=034/046

الْجِنَّةِ

“periler” 225b/7=011/119, 397a/1=032/013, 431a/8=037/158, 431a/8=037/158, 583b/6=114/006

g. Kalkan.

جَنْدَةٍ

“kalkın” 521a/6=058/016, 531b/5=063/002

f. Ağaçlı bahçe, cennet, âhiretteki, refah ve saadet yurdu

- جَنَّة “būstān” 42a/5=002/265, 42a/8=002/266,
279a/8=017/091, 345b/3=025/008, 513b/7=056/089,
545b/4=069/022, 548a/4=070/038, 545b/4=069/022
“uçmak” 517a/4=057/021, 558b/4=076/012,
572a/6=088/010, 503b/1=053/015, 346a/3=025/015,
355a/4=026/083
- الْجَنَّة “uçmak” 6a/5=002/035, 12a/1=002/082,
16a/5=002/111, 31a/9=002/214, 33a/2=002/221,
65b/6=003/142, 72a/8=003/185, 95b/3=004/124,
147b/6=007/019, 148a/4=007/022, 148b/6=007/027,
150b/9=007/040, 151a/4=007/042, 151a/9=007/044,
152a/7=007/046, 152a/4=007/049, 152a/5=007/050,
197a/2=009/111, 203b/4=010/026, 215b/6=011/023,
244b/8=013/035, 260a/7=016/032, 298a/3=019/060,
308b/6=020/117, 309a/2=020/121, 347a/2=025/024,
355a/7=026/090, 384a/9=029/058, 421b/5=036/026,
423b/5=036/055, 445b/3=039/073, 445b/7=039/074,
450b/4=040/040, 458a/3=041/030, 461a/9=042/007,
471b/6=043/070, 471b/9=043/072, 480b/5=046/014,
481a/5=046/016, 484b/4=047/006, 485a/8=047/015,
496b/5=050/031, 525a/3=059/020, 525a/3=059/020,
539a/2=066/011, 564a/6=079/041, 566a/3=081/013
“uçmaknı” 116a/2=005/072,
“uşmaḥ” 151a/8=007/043, 224b/4=011/108,
“būstān” 298a/6=019/063, 542b/2=068/017
- جَنَّاتِ “būstānı” 286a/7=018/039, 286a/9=018/040
- جَنَّتِهِ “būstānı” 286a/1=018/035
- جَنَّتِي “uçmakım” 573b/6=089/030
- جَنَّاتٍ “iki uçmak” 509b/7=055/004
“iki būstān” 510a/7=055/062, 410b/2=034/015
- جَنَّاتَيْنِ “iki būstān” 285b/5=018/032, 410b/5=034/016
- الْجَنَّتَيْنِ “iki būstān” 285b/7=018/033, 510a/2=055/054
- جَنَّاتِهِمْ “iki būstānları” 410b/5=034/016
- جَنَّاتٍ “būstānlar” 4b/4=002/025, 49a/2=003/015,
65a/4=003/136, 95a/6=004/122, 106b/2=005/012,
115a/1=005/065, 117b/3=005/085,
1234a/1=005/119, 136a/5=006/099, 141b/5=006/141,

183b/8=009/021, 191a/9=009/072, 193b/7=009/089,
 195b/2=009/100, 240a/7=013/004, 249b/1=014/023,
 254b/5=015/045, 320b/7=022/014, 321b/5=022/023,
 325a/8=022/056, 329a/1=023/019, 345b/6=025/010,
 354a/3=026/057, 356b/9=026/134, 357a/9=026/147,
 392b/2=031/008, 422a/5=036/034, 427a/8=037/043,
 435b/6=038/050, 447a/2=040/008, 475a/6=044/052,
 474a/6=044/025, 485a/3=047/012, 495b/2=050/009,
 498a/4=051/015, 508a/2=054/054, 511a/7=056/012,
 515b/3=057/012, 522a/1=058/022, 529b/5=061/012,
 534a/3=064/009, 537a/2=065/011, 538b/1=066/008,
 543a/7=068/034, 548a/1=070/035, 549a/8=071/012,
 562a/2=078/016, 578a/9=098/008, 418a/8=035/033
 “uçmak” 73b/8=003/195, 77b/6=004/013,
 85a/1=004/057, 488a/8=048/005, 490a/3=048/017
 “büstānları” 191b/2=009/072, 201a/6=010/009,
 243a/3=013/023, 260a/3=016/031, 285b/1=018/031,
 292b/6=018/107, 298a/4=019/061, 305a/8=020/076,
 529b/6=061/012
 “uçmaklar” 501a/1=052/017, 556a/1=074/040,
 570a/6=085/011
 الْجَنَّاتُ “büstānlar” 463b/1=042/022

جنى. 271.

a. Ağaçlardan devşirilen meyveler.

جنى

“iki büstānın meyvesi” 510a/2=055/054

جَنِيًّا

“tāze yolunmuş” 295a/8=019/025

جهد. 272.

a. Mastar olup güç manasına gelir.

جَهْد

“antlarının katıgını” 113a/5=005/053,

261a/2=016/038, 419b/1=035/042

“antlarının katıgını” 137a/8=006/109

“antlarının katıgını” 342a/6=024/053

b.vüs‘at, takat, güç.

جُهِدْهُمْ

“fākatlarını” 192b/1=009/079

c. Müdafaa ve galib gelmekte gücü sarfetmek, cihad etmek.

جَاهِدَ	“tokuş kıldı” 183b/3=009/019
	“mücāhede kılsa” 378b/3=029/006
جَاهَدَكَ	“cihād kılsalar senin birle” 378b/7=029/008, 393a/5=031/015
جَاهَدُوا	“uruştılar” 32a/7=002/218
	“tokuş kıldılar” 65b/6=003/142, 180b/1=008/075, 183a/2=009/016, 183b/5=009/020, 193b/5=009/088, “cihād kıldılar” 197b/8=008/072, 180a/8=008/074, 268b/2=016/110, 494a/9=049/015
	“mücāhede kıldılar” 385a/9=029/069
تُجَاهِدُونَ	“kıtāl kıılır siz” 529b/2=061/011
يُجَاهِدُ	“mücāhede kıılır” 378b/3=029/006
يُجَاهِدُوا	“tokuşsalar” 187b/4=009/044, “tokuş kılsalar” 192b/7=009/081
يُجَاهِدُونَ	“mücāhede kıılırlar” 113a/8=005/054
جَاهِدِ	“tokuşgül” 191b/4=009/073
	“cihād kılgıl” 538b/5=066/009
جَاهِدْهُمْ	“cihād kılgıl anlar birle” 349a/3=025/052
جَاهِدُوا	“mücāhede kıılır” 110a/1=005/035
	“tokuş kıılır” 187a/5=009/041, 193b/1=009/086
	“cihād kıılır” 327a/9=022/078
جِهَادٍ	“tokuş” 184a/6=009/024
جِهَادًا	“cihād kıılmak” 349a/4=025/052
	“açuk yolum içinde” 525b/7=060/001
جِهَادِهِ	“cihādını” 327b/1=022/078
الْمُجَاهِدُونَ	“tokuş kılganlar” 91a/9=004/095
الْمُجَاهِدِينَ	“tokuş kılganlar” 91b/1=004/095, 91b/2=004/095
	“cihād kılganlar” 487a/2=047/031

273. جَهْرٌ

a. İlan etmek, açığa vermek.

جَهَرَ	“katıg ayıttı” 241a/3=013/010
تَجَهَّرَ	“katıg kılgıl” 281a/9=017/110
	“katıg kılsañ” 301a/5=020/007

تَجَهَّرُوا	“katiğ kılman” 492b/1=049/002
اِجَهَّرُوا	“katiğ kılın” 540a/9=067/013
كَجَهَّرَ	“katiğ kılmış mengizlig” 492b/1=049/002
الْجَهَّرَ	“kötürmekni” 99a/1=004/148
	“katiğ” 170b/4=007/205, 318b/8=021/0110
	“āškāreni” 571b/2=087/007
جَهَّرَا	“āškārā” 264b/4=016/075
جَهَّرَكُم	“āškārānızni” 123b/6=006/003
جَهَّارًا	“āškāre” 549a/5=071/008
	b. Ayânen, açıkça, âşikâre
جَهْرَةً	“āškārā” 8a/6=002/055, 129a/2=006/047
	“açuk” 99b/3=004/153

274. جهز

a. Biri işte muhtaç olunan eşya, malzeme, teçhizat.

جَهَّزَهُم	“onardı anlarını” 233a/2=012/059, 234b/2=012/070
بِجَاهِزِهِم	“anuklukları birle” 233a/2=012/059, 234b/2=012/070

275. جهل

a. Bilmemek, cahil olmak, cahillik etmek, akli kıt olmak.

تَجَهَّلُونَ	“siz bilmez erenler” 161b/8=007/138,
	“bilmez siz ya’nî sefâhat kıur siz” 216b/1=011/029,
	“siz bilmez” 365a/1=027/055
	“erenler cāhiller” 482a/4=046/023
يَجْهَلُونَ	“bilürler” 137b/4=006/111
الْجَاهِلُ	“bilmegen” 43b/4=002/273
جَاهِلُونَ	“bilmegenler” 236b/7=012/089
الْجَاهِلُونَ	“bilmegenler” 350a/3=025/063
	“cāhiller” 444b/3=039/064
الْجَاهِلِينَ	“bilmegenler” 10a/6=002/067, 218a/8=011/046,
	“cāhiller” 127b/5=006/035, 170a/4=007/199,
	“cāhillerni” 373b/9=028/055

جَهْلًا

“bilmegen” 408a/6=033/072

جَهْلًا

“bilmemek birle” 78a/7=004/017, 130a/1=006/054,
492b/9=049/006

“bilgisilik birle” 269b/3=016/119,

b. Hidayet ve nübüvvet - peygamberlik gelmeden
önce ümmetin içinde yaşadıkları vaziyet.

الْجَاهِلِيَّةِ

“cāhiliyet” 67b/3=003/154, 112b/5=005/050,
491a/6=048/026

“cāhiliye” 402b/7=033/033

276. جَهَنَّم

a. Cehennem, ahirette, kendisiyle layık kimselerin
azablandırıldığı ateş.

جَهَنَّم

“tamug” 30a/9=002/206, 48b/2=003/012,
 69a/3=003/162, 74a/2=003/197, 84b/6=004/055,
 91a/1=004/093, 91b/8=004/097, 94b/4=004/115,
 95a/5=004/121, 98a/1=004/140, 101a/5=004/169,
 151a/1=007/041, 167b/9=007/179, 172b/8=008/016,
 175a/6=008/036, 175a/9=008/037, 186a/1=009/035,
 188a/6=009/049, 190a/1=009/063, 190b/3=009/068,
 191b/5=009/073, 192b/8=009/081, 194b/7=009/095,
 242b/4=013/018, 248a/9=014/016, 254b/3=015/043,
 259b/9=016/029, 272b/3=017/018, 274b/2=017/039,
 276b/9=017/063, 280a/4=017/097, 292b/4=018/106,
 298b/4=019/068, 299b/7=019/086, 305a/6=020/074,
 312b/5=021/029, 318a/2=021/098, 334a/8=023/103,
 347b/6=025/034, 350a/5=025/065, 384a/4=029/054,
 385a/9=029/068, 397a/1=032/013, 418b/4=035/036,
 436a/2=038/056, 437a/8=038/085, 441a/9=039/032,
 444a/6=039/060, 445a/6=039/071, 445b/1=039/072,
 451b/1=040/49, 452b/2=040/060, 454a/1=040/076,
 472a/2=043/074, 476a/8=045/010, 488b/5=048/006,
 496a/8=050/024, 496b/4=050/030, 500b/7=052/013,
 509b/5=055/043, 520a/5=058/008, 538b/6=066/009,
 539b/9=067/06, 551b/5=072/015, 552a/6=072/023,
 562a/5=078/021, 570a/4=085/010, 573b/2=089/023,
 578a/8=098/006

“tamugrı” 147b/5=007/018, 225b/7=011/119,
 271b/3=017/008, 292a/4=018/100, 292a/8=018/102

277. جواب

جَابُوا	a. Kesmek, delmek, oymak. “kestiler” 573a/2=089/009
أَجَبْتُ	b. Cevab vermek. “cevāb aydınız” 375a/3=028/065
أُجِبْتُ	“icābet kılar men” 27a/1=002/186
نُجِبْتُ	“icābet kıların” 251b/2=014/044
يُجِبُّ	“icābet kılsa” 483a/4=046/032
يُجِبُّ	“icābet kılar” 365b/3=027/062
أُجِيبُوا	“icābet kıların” 483a/2=046/031
أُجِيبْتُمْ	“cevāb birildiniz” 121a/6=005/109
أُجِيبْتُ	“icābet kıldı” 210a/8=010/089
جَوَابَ	“yanutı” 156a/4=007/082 “cevāb” 365a/2=027/056, 380b/4=029/024, 381a/9=029/029
مُجِيبٌ	“icābet kılgan” 220a/2=011/061
الْمُوجِبُونَ	“cevāb ayganlar” 428b/1=037/075
فَاسْتَجَابَ	c. Cevab vermek, kabul etmek. “icābet kıldı” 73b/4=003/195, 172a/2=008/009, 230a/3=012/034
اسْتَجَابُوا	“icābet kıldılar” 70a/8=003/172, 242b/1=013/018, “icābet kıldılar” 464b/9=042/038 “icābet kılgaylar” 416b/7=035/014
فَاسْتَجَبْنَا	“icābet kılduk” 316a/3=021/076, 316b/7=021/084, 317a/5=021/088, 317a/7=021/090
اسْتَجِبَ	“icābet kılayın” 452b/1=040/060
فَتَسْتَجِيبُونَ	“icābet kılar siz” 275b/3=017/052
يَسْتَجِيبُ	“icābet kılar” 127b/6=006/036, 463b/9=042/026, 479b/5=046/005
يَسْتَجِيبُوا	“icābet kılsunlar” 27a/2=002/186, 169b/4=007/194, 214b/1=011/014

	“icābet kıldılar” 242b/2=013/018, 287b/9=018/052, 375a/1=028/064
	“icābet kılurlar” 373a/9=028/050
يَسْتَجِيبُونَ	“icābet kılurlar” 241b/4=013/014
اِسْتَجِيبُوا	“icābet kılın” 173b/3=008/024, 465b/8=042/047
اُسْتَجِيبَ	“icābet kılındı” 462b/5=042/016

جود. 278.

	a. İyi cins at.
الجِيَادُ	“yrgalar” 434b/5=038/031
	b. Bir dağın adı (Cûdî dağı)
الجُودِي	“Cûdî tağı” 218a/4=011/044

جور. 279.

	a. komşu, yardımcı, müttetik.
جَارٌ	“men komşısı men” 177a/2=008/048
الجَارِ	“men komşısı men” 82a/4=004/036, 82a/5=004/036
	b. Yakın olmak, komşu olmak, beraber olmak.
يُجَاوِرُونَكَ	“komşusılık kılgaylar sana” 407a/5=033/060
مُتَجَاوِرَاتٌ	“komşılar” 240a/7=013/004
	c. Himaye etmek, korumak, yardım dilemek.
يُجَرِّمُ	“kurtarsun sizni” 483a/3=046/031
يُجِيرُ	“kurtarur” 333a/9=023/088, 541b/4=067/028
يُجِيرِنِي	“kurtargay mini” 552a/3=072/022
فَاجِرُهُ	“kurtargıl anı” 181b/6=009/006
يُجَارُ	“kurtarılır” 333a/9=023/088
اِسْتَجَارَكَ	“kurtarmak tilese” 181b/6=009/006
	d. dönen, sapan.
جَائِرٌ	“içgü” 258a/5=016/009

جوز. 280.

	a. Mesafe katetmek, geçmek.
جَاوَزَا	“keçtiler” 289a/1=018/062

جَاوَزْنَا	“kāçürdimiz” 161b/6=007/138, 210b/1=010/090
جَاوَزَهُ	“kiçti anı” 38b/2=002/249 b. Mesafe kat’ etmek, geçmek.
نَسَجَاوَزُ	“kiçrür miz” 481a/4=046/016

جوس. 281.

فَجَاسُوا	a. Gidip gelmek, talan etmek, dolaşmak, araştırmak. “tezgindiler” 271a/5=017/005

جوع. 282.

تَجُوعٌ	a. Açlık. “açsañ” 308b/7=020/118
جُوعٌ	“açlık” 572a/5=088/007, 581a/6=106/004
الجُوعُ	“açlık” 22b/3=002/155, 268b/8=016/112

جوف. 283.

جَوْفُهُ	b. İç, bân. “içinde” 399a/1=033/004

جوو. 284.

جَوِّ السَّمَاءِ	a. Hava, yerle gök arası, atmosfer, hava boşluğu. “köknüñ havası” 265a/5=016/079

جيا. 285.

جَاءَ	a. Gelmek, hasıl olmak, tahakkuk etmek. “keldi” 83a/5=004/043, 134b/4=006/091, 159b/1=007/113, 162a/8=007/143, 193b/9=009/090, 206a/4=010/047, 209b/1=010/080, 220b/7=011/069, 232b/9=012/058, 234b/6=012/072, 237a/8=012/096, 237b/8=012/100, 255a/8=015/061, 255b/5=015/067, 330b/7=023/044, 353a/6=026/041, 363a/7=027/036, 471a/6=043/063, 334a/2=023/099, 377b/1=028/085, 486a/1=047/018, 370a/4=028/020, 421a/8=036/020, 427a/4=037/037, 507b/1=054/041, 372a/2=028/037, 428b/6=037/084, 441b/1=039/033, 498b/4=051/026,

496b/7=050/033, 573b/1=089/22, 545a/1=069/009,
 149b/8=007/034, 206a/7=010/049, 263a/2=016/061,
 420a/3=035/045, 533a/1=063/011, 188a/4=009/048,
 217b/2=011/040, 219b/3=011/058, 220b/2=011/066,
 221a/9=011/076, 222a/2=011/082, 223b/1=011/094,
 224a/4=011/101, 271a/4=017/005, 271a/9=017/007,
 278b/2=017/081, 280b/9=017/104, 292a/2=018/098,
 329b/5=023/027, 401a/2=033/019, 414a/6=034/049,
 454a/7=040/078, 516a/2=057/014, 582b/1=110/001
 “kelse” 105a/8=005/006, 130b/9=006/061,
 214a/7=011/012, 145a/6=006/160, 145a/7=006/160,
 379a/3=029/010, 470b/4=043/053, 367b/3=027/089,
 367b/4=027/090, 377a/8=028/084, 377a/7=028/084,
 548b/6=071/004

جَاءَتْ

“kelse” 137a/7=006/109

“keldi” 151a/8=007/043, 152b/4=007/053,
 220b/7=011/069, 221b/1=011/077, 228a/5=012/019,
 363b/9=027/042, 381b/2=029/031, 381b/6=029/033,
 496a/3=050/019, 496a/5=050/021, 564a/2=079/034,
 565a/8=080/033

جَائَتْكَ

“keldi saña” 444a/3=039/059

جَائَتْكُمْ

“keldi sizge” 30b/4=002/209, 155a/3=007/073,
 156b/1=007/085, 207a/1=010/057, 399b/9=033/009

جَاءَتْنَا

“keldi bizge” 160a/7=007/126

جَائَتْهُ

“keldi aña” 30b/9=002/211, 221a/7=011/074,
 370b/4=028/025

جَاءَتْهَا

“keldi anlarga” 203a/1=010/022

فَجَائَتْهُمْ

“keldi anlarga” 31a/6=002/213, 39a/8=002/253,
 99b/5=004/153, 109b/2=005/032, 127a/2=006/031,
 139a/5=006/124, 150a/6=007/037, 158b/4=007/101,
 160b/8=007/131, 201b/6=010/013, 247b/2=014/009,
 361b/2=027/013, 454b/5=040/083, 386a/9=030/009,
 417b/3=035/025, 456a/6=041/014, 578a/4=098/004
 “kelse anlarga” 137a/7=006/109, 211a/6=010/097,
 485b/9=047/018

جَائَكَ

“keldi saña” 17b/1=002/120, 21a/9=002/145,
 55a/7=003/061, 112a/6=005/048, 127b/2=006/034,

211a/2=010/094, 225b/9=011/120, 527b/9=060/012,
564b/5=080/008, 531b/3=063/001

“kelse saña” 129b/8=006/054

“saña kelmişi” 245a/6=013/037

جائكم

“keldi sizge” 12b/9=002/087, 13b/3=002/092,
58a/4=003/081, 72a/2=003/183, 101b/6=004/170,
102b/4=004/174, 106b/9=005/015, 107a/2=005/015,
107b/5=005/019, 107b/6=005/019, 136b/6=006/104,
144b/4=006/157, 153b/8=007/063, 154a/8=007/069,
173a/3=008/019, 199b/2=009/128, 418b/8=035/037,
449b/7=040/034, 449a/5=040/028, 449b/7=040/034,
527a/8=060/010, 412a/9=034/032, 525b/5=060/001,
209a/7=010/077, 212a/9=010/108

“kelse sizge” 492b/8=049/006

جائنا

“keldi bizge” 107b/6=005/019, 469b/3=043/038,
540a/3=067/009, 117b/2=005/084, 305a/2=020/072
“kelse bizge” 449a/9=040/029

جائي

“keldi maña” 296b/4=019/043, 347a/8=025/029,
453a/4=040/066

جاءه

“kelse aña” 44a/4=002/275, 385a/8=029/068,
441a/9=039/032, 211b/2=011/078, 232a/4=012/050,
340b/5=024/039, 370b/4=028/025, 564b/2=080/002

جاءها

“keldi aña” 146b/3=007/004, 361a/4=027/008

“keldi anlarga” 421a/1=036/013

جاءهم

“keldi anlarga” 13a/3=002/089, 13a/5=002/089,
14b/3=002/101, 115b/5=005/070, 203a/1=010/022,
268b/9=016/113, 280b/3=017/101, 332a/5=023/068,
332a/7=023/070, 371b/9=028/036, 373a/4=028/48,
413b/6=034/043, 432b/1=038/004, 448b/5=040/25,
468b/7=043/030, 470a/4=043/047, 479b/9=046/007,
495a/6=050/005, 382a/9=029/039, 468b/7=043/029,
473b/5=044/013, 473b/8=044/017, 503b/7=053/023,
505b/4=054/004, 459a/5=041/041, 462a/6=042/014,
477a/3=045/017, 495a/2=050/002, 529a/3=061/006,
49b/2=003/019, 59a/1=003/086, 61a/8=003/105,
88b/5=004/083, 124a/3=006/005, 128b/1=006/043,
146b/4=007/005, 209a/5=010/076, 210b/8=010/093,
279b/6=017/094, 288a/5=018/055

	“kelse anlarğa” 419b/2=035/042, 419b/2=035/042, 359b/4=026/206
	“kelgey irdi anlarğa” 384a/5=029/053
	“keldiler anlarğa” 239a/3=012/110
جاؤا	“keldiler” 72a/5=003/184, 159b/6=007/116, 227b/8=012/016, 228a/2=012/018, 367a/3=027/084, 523b/7=059/010, 336b/1=024/011
	“kelseler irdi” 336b/6=024/013
	“kıldılar” 345a/6=025/004
جاؤاك	“keldiler saña” 85b/8=004/062, 86a/3=004/064, 126a/8=006/025, 520a/3=058/008
	“kelseler saña” 111a/2=005/042,
جاؤكم	“keldiler sizge” 89b/9=004/090, 114a/6=005/061,
	“keldi sizge” 400a/2=033/010
جاؤها	“keldiler aña” 445a/6=039/071, 445b/4=039/073, 456b/9=041/020
فجاؤهم	“keldi anlarğa” 209a/1=010/074
	“keldiler anlarğa” 390a/7=030/047
جئت	“keldiñ” 10b/5=002/071, 159a/4=007/106, 302b/8=020/040
	“kıldiñ” 289b/5=018/071, 289b/9=018/074
جئت	“keldiñ” 295b/3=019/027
جئتاك	“kelsem” 352b/7=026/030
	“keldim saña” 362a/8=027/022
جئتكم	“keldim sizge” 53b/3=003/049, 54a/2=003/050, 159a/3=007/105
	“keldim irse sizlerge” 468b/1=043/024
	“keldim sizge” 471a/7=043/063
جئتيم	“keldiniz” 209b/3=010/081, 200b/9=019/089
جئتيمونا	“keldiniz bizge” 135a/8=006/094, 287a/5=018/048
جئتينا	“keldiñ bizge” 154b/3=007/070, 209a/8=010/078, 219a/3=011/053, 303b/8=020/057
	“keldiñ sen bizge” 314b/6=021/055
	“keldiniz bizge” 482a/1=046/022
	“kelsen bizge” 160b/4=007/129,
جئتيمهم	“keldiñ bizge” 121b/5=005/110,

	“kelsen anlarğa” 391b/2=030/058
جِنَا	“kelse miz” 82b/8=004/041, 82b/8=004/041, 292b/9=018/109
	“keldük” 234b/7=012/073, 236b/4=012/088, 266a/6=016/089, 280b/9=017/104
جِنَاكَ	“keldük saña” 255a/9=015/063, 303a/6=020/047, 347b/5=025/033
جِنَاكُم	“keldük sizge” 472a/6=043/078
جِنَاهُم	“keldük anlarğa” 152b/1=007/052
جِي	“kelindi” 445a/3=039/069, 573b/2=089/023 b. getirmek, zorlamak, mecbur etmek.
فَاجَاءَهَا	“kısarladı anı” 295a/8=019/023

جیب. 286.

	a. Yaka, cep.
جَيْبِكَ	“yakan” 361b/1=027/012, 371b/2=028/032
جُيُوبِهِنَّ	“yakaları” 38b/9=024/031

جید. 287.

	a. Boyun, gerdan.
جِيدِهَا	“boynı” 582b/6=111/005

حرف الحاء

288. حَب

a. Muhabbet, sevgi.

حَب

“sewmiş” 23b/6=002/165

“sewügi” 48ba/6=003/014

“sewer” 579a/5=100/008,

“at sewügin” 434b/6=038/032

حَبَّا

“sewüg” 23b/7=002/165, 229b/3=012/030

“sewmek” 573a/9=089/020

حَبِّه

“sewmeki” 558a/9=076/008

أَحَبَّ

“sewüglügrek” 227a/4=012/008

أَحَبِّتْ

“sewdüng” 374a/1=028/056

أَحِبُّ

“sewer men” 132b/8=006/076

أَحَبِّتْ

“men söwdüm” 434b/5=038/032

حُبُون

“sewer siz” 337b/8=024/022, 557a/5=075/020,
573a/9=089/020

حُبُونَهَا

“sewer siz anı” 529b/3=061/013

يُحِبُّ

“sewer” 323b/2=022/038, 376a/6=028/076,
376a/9=028/077, 390a/3=030/045, 393b/5_031/018,
465a/4=042/040, 493b/1=049/009, 493b/9=049/012,
517b/1=057/023, 527a/4=060/008, 528b/4=061/004

يُحِبُّونَ

“sewerler” 337a/7=024/019, 523b/4=059/009,
559b/1=076/027

أَحِبَّاءُهُ

“dostları” 107b/1=005/018

b. Sevdirmek.

حَبِّبْ

“sewdürdi” 493a/3=049/007

c. Sevmek, istihsan etmek, beğenmek.

اسْتَحْبُوا

“ihtiyār” 456b/5=041/017

d. Cins isim olup tane, taneler manasına gelir.

حَبِّ الْحَصِيدِ

“biçilgen nerseniñ ewünün” 495b/2=050/009

الْحَبِّ

“ewün” 508b/3=055/012

حَبَّا

“ewünni” 562a/1=078/015, 565a/6=080/027

حَبَّة

“ħabbe” 314a/6=021/047

“ewün” 393a/9=031/016

289. حَبَّرَ

a. Sevindirmek.

حُبِّرُونَ

“sewündürülür siz” 471b/7=043/070

يُحْبَرُونَ

“sewündürülürler” 386b/8=030/015

b. Alim.

الْأَحْبَارُ

“dānişmendler” 111a/9=005/044, 114b/1=005/063,
185b/7=009/034

أَحْبَارُهُمْ

“dānişmendlerin” 185a/9=009/031

290. حبس

a hapsetmek, serbest bırakmamak, tutmak.

تَحْبِسُونَهُمَا

“yığar siz ol ikegüni” 120b/5=005/106

يَحْبِسُهُ

“yığar anı” 213b/8=011/008

291. حَبَطَ

a. Boşa çıkmak, neticesiz olmak.

حَبِطَ

“bāṭıl boldı” 105a/2=005/005, 214b/6=011/016

“bāṭıl bolğay” 134a/5=006/088

حَبِطَتْ

“bāṭıl boldı” 32a/5=002/217, 50a/1=003/022,
113a/5=005/053, 163a/5=007/147, 183a/6=009/017,
190b/8=009/069, 292b/2=018/105

تَحْبِطَ

“bāṭıl bolsa” 492b/2=049/002

لَيَحْبِطَنَّ

“bāṭıl bolğay” 444b/4=039/065

b. Boşa çıkarmak.

فَأَحْبَطَ

“bāṭıl kıldı” 484b/7=047/009, 486b/8=047/028

سَيَحْبِطُ

“bāṭıl kılgay” 487a/5=047/032

292. حَكَّ

a. Düzgün ve güzel yolları bulunan semâya and
olsun ki.

الْحَكِّ

“yollarlıg” 497b/6=051/007

293. حبل

- a. İp, istiare olarak şah damarı
 حَبْلُ “urkanı ya’nī ‘ahdi”¹⁶⁰ 60b/8=003/103
 “tañrı urkanı ya’nī tañrı ‘ahdi” 60b/8=003/103
 “‘ahd” 62a/4=003/112, 62a/4=003/112
 “urkanlar” 582b/6=111/005
 حَبْلُ الْوَرِيدِ “ömgün tamar” 496a/1=050/016
 حَبَاهُمْ “urkanları” 304b/2=020/066, 353a/9=026/044

294. حتم

- a. Yapılması lazım gelen şey, hüküm.
 حَتْمًا “hükm kılınmış” 298b/8= 019/071

295. حث

- a. Süratli, hırslı, gayretli.
 حَثِينًا “iwe” 152b/9=007/054

296. حجب

- a. Hissi olsun, manevî olsun umumî manada perde, örtü.
 حِجَابٌ “tutuğ ya’nī hışār” 151b/6=007/046
 “tutuğ” 406a/4=033/053
 “hicāb” 466a/8=042/051
 “hicāb” 455a/6=041/005
 حِجَابًا “tutuğ” 275a/1=017/045, 294b/6=019/017
 الْحِجَابِ “tutuğ birle” 434b/6=038/032
 b. Men edilmiş, örlmüş.
 الْمَحْجُوبُونَ “hicāb kemsilmişler” 568a/1=083/015

297. حجج

- a. Ziyaret için yola koyulmak.
 حَجٌّ “uğrasa” 22b/7=002/158

¹⁶⁰ Kur’an

الحَجَّ	“hac”	27b/6=002/189,	28b/5=002/196,
		28a/9=002/196,	29a/1=002/196,
		29a/4=002/197,	29a/5=002/197,
		29a/6=002/197,	181a/3=009/003
	“ziyāret”	322a/4=022/027	
حَجَّ	“hac kılmak”	60a/5=003/097	
	b. Hacca gidenler, hacılar.		
الحَاجَّ	“hac kılganlar”	183b/1=009/019	
	c. Maksadı açıklayan vazıh beyyine, huccet, kuvvetli delil.		
حُجَّةٌ	“hüccet” ¹⁶¹	22a/2=002/150,	101a/8=004/165,
		462b/3=042/015	
الْحُجَّةُ	“hüccet”	143a/8=006/149	
حُجَّتَنَا	“hüccetimiz”	133b/3=006/083	
حُجَّتَهُمْ	“hüccetleri”	462b/5=042/016,	478a/1=045/025
	d. Münakaşa etmek, tartışmak.		
حَاجَّجْتُمْ	“hüccet kılıştınız”	56a/1=003/066	
حَاجَّكَ	“hüccetleşse senin birle”	55a/6=003/061	
حَاجُّوكَ	“hüccet kılsalar senin birle”	49b/4=003/020	
حَاجَّهُ	“hüccetleşti”	133a/5=006/080	
تُحَاجُّونَ	“hüccetleşür siz”	55b/8=003/065	
	“hüccet kılışur siz”	56a/2=003/066	
أَتُحَاجُّونَنَا	“hüccetleşür bizim birle”	20a/3=002/139	
أَتُحَاجُّونِي	“hüccetleşür siz benim birle”	133a/5=006/080	
يُحَاجُّوكُمْ	“hüccetleşmekleri”	11a/8=002/076	
	“hüccätläşsälär sizkâ”	45r/5=003/073	
يُحَاجُّونَ	“huşümet kılışurler”	462b/4=042/016	
	e. Münakaşa etmek, tartışmak, çekişmek, niza’ yapmak.		
يَتَحَاجُّونَ	“hüccetleşürler”	451a/6=040/047	
	e.Sene, yıl.		
حَجَجَ	“sekiz yıl”	370b/9=028/027	

¹⁶¹ İleri sürülen delil yahut münakaşa ve münazara

298. حجر

a. Taş.

الحَجَر

“taşını” 8b/8=002/060, 165a/9=007/160

حِجَارَةٌ

“taşlar” 174b/5=008/032, 222a/3=011/082,

256a/1=015/074, 275a/9=017/050, 499a/1=051/033

“taş” 581a/3=105/004

الحِجَارَةُ

“taşlar” 4b/2=002/024, 10b/9=002/074,

11a/1=002/074, 538a/5=066/006

b. Oda.

الحِجَارَاتِ

“hücreler” 492b/6=049/004

c. Kucak.

حُجُورِكُمْ

“koyunlarınız” 79a/9=004/023

d. Haram, yasak, yasaklanmış, haram.

حِجْرٌ

“men‘ kılınmış” 141a/5=006/138

حِجْرٌ

“‘kıl eyesi” 572b/7=089/005

الحِجْرِ

“şâlih kavmi” 256a/5=015/080

حِجْرًا

“yığılmış” 346b/9=025/022, 349a/6=025/053

مَحْجُورًا

“yığılmak” 346b/9=025/022

“yığılmamak” 349a/6=025/053

299. حِجْرٌ

a. Men eden, engel olan.

حَاجِرًا

“ayırt” 365b/2=027/061

حَاجِرَيْنِ

“ayırt kemişgenler” 546b/1=069/047

300. حَدَبٌ

a. Sırt, tepe

حَدَبٍ

“yüksek yir” 317b/8=021/096

301. حَدَثٌ

a. İcad etmek, meydana getirmek, yapmak.

أَحْدِثَ

“yangı kılsam” 28b/3=018/070

يُحْدِثُ

“yangı kılgay” 535b/1=065/001

مُحْدِثٌ

“yangı kılınmış” 310b/3=021/002

- b. Haber vermek, anlatmak, ilan etmek, bahsetmek.
 تُحَدِّثُ “sözleyür” 578b/4=099/004
 أَتَحَدِّثُونَهُمْ “sözleyür siz anlarğa” 11a/7=002/076
 فَحَدِّثُ “sözlegil” 576a/4=093/011
 c. Anlatılan söz, konuşulan kelimeler.
 حَدِيثٌ “söz” 406a/1=33/053, 476a/4=045/006,
 498b/2=051/024
 الْحَدِيثُ “söz” 392a/6=031/006, 440b/2=039/023,
 505a/8=053/059, 513b/1=056/081, 543b/8=068/044
 حَدِيثًا “sözni” 537b/4=066/003
 أَحَادِيثُ “sözler” 330b/8=023/044, 411a/2=034/019

302. حدد.

- a. Sınır, hudud.
 حُدُودُ “hādıları” 519a/9=058/004, 535a/6=65/001,
 535a/6=65/001
 b. Keskin.
 حَدِيدٌ “yitig” 496a/7=050/022
 c. Demir.
 حَدِيدٌ “temür” 321b/3=022/021
 الْحَدِيدُ “timürni” 409b/8=034/010, 517b/5=057/025
 d. Keskin diller.
 حَدَادٍ “yitig” 401a/4=33/019
 e. Muhalafet etmek, düşmanlık etmek.
 حَادٌّ “düşmanlık taķı hilāf kılıştı” 521b/7=058/022
 يُحَادُّونَ “düşmanlık taķı hilāf kılışurlar” 519b/1=058/005
 “düşmanlık taķı hilāf kılurlar” 521b/4=058/020

303. حدق.

- a. Ağaçlı bahçe, etrafı çevrili bahçe.
 حَدَائِقُ “büstānlar” 365a/7=027/060, 562b/1=078/032,
 565a/7=080/030

304. حذر

a. Sakınmak, korkudan dolayı korunmak, çekinmek.

تَحَذَرُونَ	“korkar siz” 190a/3=009/064
يَحْذَرُ	“korkarlar” 190a/2=009/064
	“korksun” 344a/9=024/063
	“korkar” 439a/4=039/009
يَحْذَرُونَ	“korkğaylar” 198b/9=009/122
	“korkar irdiler” 368b/5=028/006
أَحْذَرُهُمْ	“korkğul anlardan” 112b/2=005/049, 532a/3=063/004
أَحْذَرُوا	“korkun” 110b/7=005/041, 118b/3=005/092
فَأَحْذَرُوهُ	“korkun andın” 36a/4=002/235
فَأَحْذَرُوهُمْ	“korkunuz anlardan” 534b/3=064/014
حَذَرَ الْمَوْتِ	“ölüm korkunç” 3b/7=002/019, 37a/5=002/243
حَازِرُونَ	“korkğanlar” 354a/3=026/056
مُحْذَرًا	“korkulmuş” 276a/5=017/057
	b. Tedbirli ve uyanık olmak, hazırlıklı bulunmak, korunma tedbiri almak.
حِذْرَكُمْ	“korkunçunızı” 86b/6=004/071, 92b/9=004/102
حِذْرَهُمْ	“korkunçlarını” 92b/4=004/102
	c. Korkutmak, sakındırmak.
يُحْذِرُكُمْ	“korkutur sizni” 50b/9=003/028, 51a/5=003/030

305. حرب

a. Harb, savaş.

حَرْبٍ	“yokatmak” 44b/4=002/279
الْحَرْبِ	“tokuş” 114b/7=005/064, 178a/3=008/057, 484a/7=047/004
	b. Muhabere etmek, harbi ikame etmek, savaşmak.
يُحَارِبُونَ	“tokuş kılurlar” ¹⁶² 109b/4=005/033

¹⁶² Allahü teâlâ katl ve soygunla birlikte yol kesmeyi emrine muhalefetten dolayı Allah ve Rasullüyle muharebe olarak isimlendirmiştir.

c. Meclisteki baş köşe veya en güzel yer, ibadethanenin ön kısmındaki girinti, mihrab, bölme, saray, taht odası.

- المِحْرَاب “mihrāb” 52a/2=003/037, 52a/8=003/039,
294a/9=019/011
“mihrāb tamı” 433b/2=038/021
مَحَارِيب “yirler” 410a/5=034/013

306. حرث

- a. Toprağı sürmek, ekin ekmek, tohum saçmak.
تَحْرُثُونَ “eker siz” 512b/9=056/063
b. 1.Hasad edilmiş olsun olmasın mutlak manada ekine denir.
الحَرْث “ekinni” 10b/4=002/071, 30a/7=002/205
“ekin” 48b/8=003/014, 140b/7=006/136,
316a/7=021/078
حَرْث “ekin” 62b/9=003/117
“ekin” 141a/4=006/138
2. Teşbih ve mecaz nev’inden olarak bazen karı, zevce manasında kullanılır. Bu ise çocuğu mahsul vermesi sebebiyledir. Tarlanın nebat yetiştirmeye vesile olması gibi.
حَرْث “ekin turur” 33a/7=002/223
3. Bazen da yine mecazen ve teşbih nev’inden olarak, dünya nimetleri yahut ahiret sevabı manasında kullanılır.
حَرْث “ekin” 463a/3=042/020, 463a/4=042/020
حَرْثُكُمْ “ekiniğiniz” 33a/7=002/233, 542b/6=068/022
حَرْثِهِ “ekini” 463a/4=042/020

307. حرج

- a. Darlık, güçlük, zorluk, meşakkat, günah.
حَرْج “tarlık” 105b/2=005/006
“şek” 146a/3=007/002
“tarlık” 194a/4=009/091, 327b/2=022/078,
343b/3=024/061, 343b/3=024/061, 343b/4=024/061,

403b/7=033/037, 403b/9=033/038, 405a/8=033/050,
490a/1=048/017, 490a/2=048/017, 490a/2=048/017

حَرْجًا

“tarlık” 86a/6=004/065

“tar” 139b/2=006/125

308. حرد

a. Men etmek, mahrum etmek.

حَرْدُ

“haysızlık” 542b/8=068/025

309. حرر

a. Sıcak.

الْحَرِّ

“isig” 192b/8=009/081, 265b/3=016/081

حَرًّا

“isig” 192b/9=009/081

b. Sıcak, sıcak rüzgar, sıcaklık.

الْحَرُورُ

“ısıg yıl” 417a/6=35/021

c. İpek.

حَرِيرٌ

“çuz” 321b/7=022/023

“yipek” 418a/9=035/033

حَرِيرًا

“harīmi” 558b/4=076/012

d. Hür, hürriyet sahibi.

الْحُرُّ

“āzād” 25b/5=002/178, 25b/5=002/178

e. Azad etmek.

تَحْرِيرٌ

“āzād kılmak” 90b/3=004/092, 90b/5=004/092,

90b/7=004/092

118a/4=005/089, 519a/4=058/003

f. Çocuğu Allah’a itâate ve mescide hizmete tahsis etmek, vakfetmek.

مَحْرَرًا

“āzād kılinmış” 51b/5=003/035

310. حرس

a. Muhafız, koruyucu, bekci.

حَرَسًا

“katıg sakçılar” 551a/4=072/008

311. حرص

a. Hırs göstermek, rağbeti artmak, üzerine düşmek.

حَرَصْتُ	“sukluk kılsan” 238a/8=012/103
حَرَصْتُمْ	“sukluk kılsanız” 96a/8=004/129
تَحْرِصُ	“sukluk kılsan” 260b/9=016/037
حَرِصٌ	“harış” 199b/3=009/128
أَحْرَصَ	“sukrakı” 14a/3=002/096

312. حرض

	a. Hasta, halsiz, bitkin, çökmüş.
حَرَضًا	“ölmeçi ¹⁶³ ” 236a/7=012/085
	b. Teşvik etmek
حَرَّضَ	“yöndürgil” 89a/1=004/084, 178b/9=008/065

313. حرف

	a. Taraf, uç, kenar.
حَرْفٍ	“kırıg” 320b/1=022/011
	b. Tahrif yapmak, tebdil etmek, değiştirmek bozuk mana vermek, manasını bozmak.
يُحَرِّفُونَ	“kıştururlar” 83b/3=004/046, 106b/5=005/013, 110b/6=005/041
يُحَرِّفُونَهُ	“kıştururlar” 11a/5=002/075
	c. dönen, kayan, çekilen.
مُتَحَرِّفًا	“kışu” 172b/7=008/016

314. حرق

	a. Yanmak, yakmak, ateş, yangın.
فَأَحْرَقَتْ	“köydi” 42b/2=002/266
لَنَحْرِقَنَّهُ	“köydürgey miz anı” 307a/8=020/097
حَرِّقُوهُ	“köydürün anı” 315b/2=021/068, 380b/5=029/024
الحريق	“ot” 71b/8=003/181, 320a/8=022/009, 321b/4=022/022, 570a/5=085/010
	“ört knın” 177a/9=008/050

¹⁶³ 236a/7=012/085 ölmeçi: “hasta, hâlsiz, bitkin, çökmüş”e karşılık olarak (Çanga139b). Her iki sözcük de ilk kez. *ılañku* biçimini krş. ED 149b *alañad- alañadtur*- fiillerinin kökü ile.

315. حرك

a. Tahrik etmek, hareketlendirmek, kımıldatmak.

تَحْرِكُ

“tepertgil” 557a/3=075/016

316. حرم

a. Men edilmiş, yasaklanmış, mahrum edilmiş

الْمَحْرُومُ

“birilmegen” 498a/7=051/019

“maḥrūm” 547a/2=070/025

مَحْرُومُونَ

“maḥrūmlar” 513a/2=56/067

“ülüşsizler” 542b/9=068/027

b. Şer'an yasaklanmış.

حَرَمَ

“ḥarām kıldı” 24b/4=002/173, 44a/3=002/275, 59b/5=003/093, 116a/2=005/072, 142a/7=006/144, 143a/9=006/150, 143b/3=006/151, 143b/7=006/151, 149b/1=007/032, 149b/4=007/033, 185a/2=009/029, 186b/1=009/037, 186b/2=009/037, 269a/3=016/115, 273b/9=017/033, 350a/8=025/068, 142a/4=006/143
“ḥarām kıldı” 138b/2=006/119

حَرَمْنَا

“ḥarām kılduk” 100b/2=004/160, 142b/7=006/146, 142b/7=006/146, 269a/9=016/118, 369a/6=028/012
“ḥarām kılgay irdük” 143a/4=006/148, 260b/4=016/035

حَرَمَهَا

“ḥarām kıldı anı” 367b/6=027/091

حَرَمَهُمَا

“ḥarām kıldı” 152a/7=007/050

حَرَمُوا

“ḥarām kıldılar” 141b/3=006/140

تَحْرِمُ

“ḥarām kıdur sen” 537b/1=066/001

تَحْرِمُوا

“ḥarām kıldı” 117b/6=005/087

يُحَرِّمُ

“ḥarām kıdur” 164b/7=007/157

يُحَرِّمُونَ

“ḥarām kıdurlar” 15a/2=009/029

يُحَرِّمُونَهُ

“ḥarām kıdurlar anı” 186b/1=009/037

حَرَمَ

“ḥarām kıldı” 54a/1=003/050, 119a/8=005/096, 335b/7=024/003

حَرَمَتْ

“ḥarām kıldı” 79a/5=004/023, 104a/2=005/003, 141a/6=006/138

مَحْرَمٌ “ḥarām kılınmış” 12b/1=002/085, 141a/9=006/139

مَحْرَمًا “ḥarām kılınmış” 142b/2=006/145

مَحْرَمَةً “ḥarām kılınmış” 108b/3=005/026

حَرَامٌ “ḥarām” 269a/6=016/116

“yığılmış turur” 317b/6=021/095

حَرَامًا “ḥarām” 207a/5=010/059

c. Haram ay, Mescid-i Haram (yasak mescid), yasak ev denmesinin sebebi Allah’ın başkalarında haram kılmadığı çok şeyleri bunlarda haram kılmasından dolayıdır.

الحَرَامُ “Mescid-i ḥarām” 21a/3=002/144, 21b/7=002/149, 22a/1=002/150, 28a/3=002/191, 29a/3=002/196, 29b/1=002/198, 32a/1=002/217, 103b/8=005/002, 174b/9=008/034, 181b/9=009/007, 183b/1=009/019, 184b/8=009/028, 321b/9=022/025, 490b/9=048/025, 491b/1=048/025

“Ḥarām ay” 28a/8=002/194, 28a/9=002/194, 31b/9=002/217, 103b/5=005/002, 119b/2=005/097

“Ka‘be” 103b/6=005/002, 119b/1=005/097, 270b/2=017/001

d. Bir adamın koruyup gözetdiği, himayesine aldığı şey, hürmetsizlik edilmesi, hukukunun ve hududunun çiğnenmesi helâl olmayan şey. Mekke ve civarı bu ikinci manaya göre Harem diye tanımlanmıştır.

حَرَامًا “Ḥaremni” 374a/3=028/057, 385a/6=029/067

e. (Hac yahut umre için) ihrama giren. (Bu şekilde adlandırılması hacının yahut umre yapanın, avlanmak ve kadınlarla cinsi temas kurmak gibi önceden helal kılınan şeylere yaklaşmaması ve o müddet içerisinde bunların kendisine haram olmasından dolayıdır. Yahut ta Araplarda âdet olması vechiyle, o süre içerisinde kendisine zulüm ve hukukuna tecavüz edilmesi yasak olup, ihtiram göstermesi ve eman içerisinde bulunması.)

حُرْمًا “muḥrimler” 119a/9=005/096

حُرْمٌ “ḥrāmilar” 103b/4=005/001, 119a/2=005/095

f. Dört ay vardır ki, bu aylara..... Denir. (Bunlar zilkade, zilhicce, muharrem ve recep ayları olup eski devirlerden beri Allah'ın bunları haram kılması ve Araplarında bunların ihtiramını kabullenmiş olmaları sebebiyle böyle tavsif edilmişlerdir.)

حُرْمٌ

“**ḥarām**” 186a/6=009/036

الْحُرْمُ

“**ḥarām**” 181b/1=009/005

g.İhtiram gösterilmesi gereken, hukuku çiğnenmesi helâl olmayan yahut Allah'ın hukukundan ikame edilmesi vacib olan, riayet edilmemesi haram olan husus.

حُرْمَاتٍ

“**ḥürmetler**” 322a/9=022/030

الْحُرْمَاتُ

“**ḥürmetler**” 28a/9=002/194

317. حرى

a. En doğrusunu, en layığını bilmek, çalışma yapmak, araştırmak.

تَحَرُّوا

“**istediler**” 551b/4=072/014

318. حزب

a. Aynı hedefe yönelmiş birlik, taraftarlare, bölük, parti.

حِزْبٍ

“**ögür**” 331a/9=023/053, 113b/4=005/056,

388b/4=030/032, 521b/3=058/019, 521b/3=058/019

“**hizb**” 522a/3=058/022, 522a/3=058/022

حِزْبُهُ

“**ögürini**” 415b/3=035/006

الْحِزْبَيْنِ

“**iki ögürnün**” 282b/6=018/012

الْأَحْزَابُ

“**ögürler**” 214b/9=011/017, 245a/2=013/036,

296a/5=019/037, 401a/6=033/020, 401a/6=033/020,

401b/3=033/022, 433a/1=038/011, 433a/3=038/013,

446b/3=040/005, 449b/2=040/030

“**bölük bölük bolganlar**” 471b/1=043/065

319. حزن

a.Gamlanmak,üzülmek, hüznlenmek, kederlenmek gam, hüzn, keder.

تَحْزَنُ	“korkğıl” 187a/1=009/040
	“kağgurgıl” 256b/4=015/088, 366a/6=027/070, 381b/8=029/033, 270a/7=016/127
	“kağgursa” 302b/6=020/040, 369a/8=028/013
تَحْزَنُوا	“kağgurun” 65a/9=003/139
	“kağgursanız” 67a/8=003/153
	“kađguriñ” 458a/3=041/030
تَحْزَنُونَ	“kağgurur siz” 152a/5=007/049
	“kağsurur siz” 471b/5=043/068
تَحْزَنِي	“kağgurgıl” 295a/6=019/024, 368b/7=028/007
يَحْزَنُ	“kağgursalar” 405b/2=033/051
يَحْزَنُونَ	“kağgururlar” 6b/5=002/038, 9b/5=41b/6=002/062, 43b/9=002/274, 44b/1=002/277, 70a/6=003/170, 115b/4=005/069, 129a/4=006/048, 150a/3=007/035, 444a/8=039/061, 480b/5=046/013, 16a/8=002/112
	“kağgurur” 207b/5=010/062
الحَزْنِ	“kağgu” 236a/6=012/084
حُزْنِي	“kağgum” 236a/8=012/086
الحَزْنِ	“kağgu” 418b/1=035/034
حَزْنًا	“kağgu” 194a/7=009/092, 368b/8=028/008
	b.Gamda ve hüzünde bırakmak, üzmek.
لِيَحْزَنُ	“kağgurtsa” 520a/9=058/010
يَحْزَنُكَ	“kağgurtsun sini” 70b/8=003/176, 110b/3=005/041, 207b/8=010/065, 424b/8=036/076, 394a/6=031/023
	“kağgurtur sini” 127a/6=006/033
لِيَحْزَنِي	“kağgurtur mini” 227b/3=012/013
يَحْزَنُهُمْ	“kağgurtur anlarını” 318a/7=21/0103

320. حسب

	a. Zannetmek, var saymak.
حَسِبَ	“sizdi” 292a/6=018/102
	“sakındı” 378a/2=029/002, 378a/5=029/004, 477a/9=045/021, 486b/8=047/029
حَسِبْتَ	“sakındıñ” 282b/2=018/009

حَسِبْتُمْ	“sakındınız” 31a/9=002/214, 65b/5=003/142, 183a/1=009/016
حَسِبْتُمْ	“sizindiğiniz” 335a/1=023/115
حَسِبُوا	“sakındı anlarını” 559a/2=076/019
تَحْسَبُ	“sizediler” 115b/6=005/071
تَحْسَبُ	“sakınur sen” 38b/2=025/044
تَحْسَبَنَّ	“sizgil” 70a/2=003/169
	“sakıngıl” 72b/7=003/188, 251a/6=014/042, 251b/6=014/047
	“sizinnin” 342b/8=024/057
تَحْسَبَنَّ	“sakıngıl anlarını” 72b/7=003/188
تَحْسَبُهَا	“sakınur sen anlarını” 367b/1=027/088
تَحْسَبُهُمْ	“sizer sen anlarını” 283b/1=018/018, 524b/2=059/014
تَحْسَبُونَهُ	“sakınur siz anı” 337a/2=024/015
تَحْسَبُونَهُ	“sakınmanız için anı” 57b/3=003/078
	“sakının anı” 336b/1=024/011
يَحْسَبُ	“sakınur” 556b/3=075/003, 580b/3=104/003
	“sizer” 557b/3=075/036, 574a/2=090/005, 574a/3=090/007
يَحْسَبَنَّ	“sakınsun anlar” 71a/3=003/178, 71b/1=003/180
يَحْسَبُهُمْ	“sizer anlarını” 43b/4=002/273
يَحْسَبُونُ	“sizinürler” 149a/7=007/030, 292b/1=018/104
	“sizerler” 331b/1=023/055, 401a/6=033/020, 521b/1=058/018, 532a/3=063/004, 469b/2=043/037
	“sakınurlar” 472a/7=043/080
	b. Hesab eden, sayan.
حَاسِبِينَ	“hısāb kılğanlar” 131a/2=006/062
	“sakış kıldaçılar” 314a/7=021/047
	c. Muhasebe etmek, hesaba çekmek.
فَحَاسِبَانَهَا	“Hısāb kılışur miz anlar birle” 536b/4=065/008
يُحَاسِبُكُمْ	“hısāb kılğay sizni” 46a/7=002/284
حِسَابًا	“hısāb kılğay” 569a/3=084/008
	d. Saymak, hesap etmek, muhasebe etmek.

حِسَاب	“san”	31a/3=002/212,	50b/6=003/027,
		52a/5=003/037	
	“sakış”	340b/3=024/038,	439a/9=039/010,
		450b/4=040/04	
الحِسَاب	“sakış” ¹⁶⁴	30a/1=002/202, 74a/9=003/199,	
		104b/6=005/004, 245b/5=013/041, 340b/6=024/039,	
		448a/1=040/017, 49b/3=003/019, 242b/9=013/021,	
		245b/3=013/040, 200b/7=010/005, 272a/2=017/012,	
		251a/6=014/041, 433a/5=038/016, 434a/7=038/026,	
		435b/9=038/053, 449a/2=040/027	
	“hisāb”	242b/4=013/018	
حِسَابًا	“hisāb”	536b/5=065/008	
	“sakış”	562a/8=078/027	
	“tap” ¹⁶⁵	562b/3=078/036	
	“hisāb” ¹⁶⁶	569a/4=084/008	
حِسَابِكَ	“sakışın” ¹⁶⁷	129b/4=006/052	
حِسَابُهُ	“sakışı”	335a/4=023/117	
	“hisābı”	340b/6=024/039	
حِسَابُهُمْ	“sakışları” ¹⁶⁸	129b/4=006/052, 131b/6=006/069,	
		310b/2=021/001, 572b/4=088/026	
	“sakışı”	356a/4=026/113	
حِسَابِيَّه	“sakışım” ¹⁶⁹	545b/3=069/020	
	“hisābum”	545b/7=069/026	
	e. Muhasib, hesaba çeken.		
حَسِيبًا	“sakış kılğan” ¹⁷⁰	76a/2=004/006 , 89a/8=004/086,	
		404a/4=033/039, 272a/5=017/014	
	f. Saymak, azab, bela.		
حُسْبَانٍ	“hisāb birle”	508a/5=055/005	
حُسْبَانًا	“sakış kılmağ”	135b/6=006/096	
	“endāze”	286a/9=018/040	

¹⁶⁴ Muhasebe

¹⁶⁵ Muhasebe

¹⁶⁶ Muhasebe

¹⁶⁷ Muhasebe

¹⁶⁸ Muhasebe

¹⁶⁹ Muhasebe

¹⁷⁰ Muhasib, kafî, kefil

g. Zannetmek, saymak, hesap etmek, ummak, tahmin etmek.

يَحْتَسِبُ

“sakınur” 535b/6=065/003

يَحْتَسِبُ

“sizediler” 522b/3=059/002

يَحْتَسِبُونَ

“sakınurlar” 443a/2=039/047

f. Kefil, kafi.

حَسْبُكَ

“tap sağa” 178b/4=008/062, 178b/7=008/064

حَسْبُنَا

“tap bizge tanrı” 70b/3=003/173

“tap bizge” 120a/7=005/104, 189a/7=009/059

حَسْبُهُ

“tap aña” 30a79=002/206, 535b/7=065/003

حَسْبُهُمْ

“tap anlarğa” 190b/3=009/068

“tap anlarğa” 520a/5=058/008

حَسْبِي

“tap maña” 442a/2=039/038

321. حسد

a. Hased etmek, kıskanmak.

حَسَدُ

“hased kıldı” 583b/2=113/005

تَحْسُدُونَنَا

“hased kıılır siz bizge” 489b/6=048/015

يَحْسُدُونَ

“hased kıılurlar” 84b/3=004/054

حَسَدًا

“hased” 15b/9=002/109

حَاسِدٍ

“hased kıılğan” 583b/2=113/005

322. حسر

a. Yorgun, bitkin

حَسِيرٌ

“çöngge bolğan” 539b/6=067/004

b. Kesilen yarı yolda kalan bün malını harcaııp da yanında hiç bir şey bırakmayarak kendisini muhtaç duruma getiren, eli boş hale gelen, açıkta kalan.

مَحْسُورًا

“kesilmiş” 273b/4=017/029

c. Yorgun ve bitkin hale gelmek.

يَسْتَحْسِرُونَ

“arurlar” 312a/1=021/019

d. Şiddetli pişmanlık, fazla nedamet, hasret.

حَسْرَةً

“ökünç” 68a/7=003/156

“hasret” 175a/6=008/036, 546b/2=069/050

اَلْحُسْرَةُ	“nedāmet” 296a/8=019/039
يَوْمَ اَلْحُسْرَةِ	“nedāmet kün” 296a/8=019/039
حُسْرَتِي	“ḥasretim” 443b/8=039/056
حُسْرَتِنَا	“biziḡ ḥasretimiz” 127a/2=006/031
حُسْرَاتٍ	“ökünçler” 24a/3=002/167
	“ḥasretler” 415b/8=035/008

حس. 323.

اَلْحُسُونُ	a. Öldürmek, kökünü kazımak. “öldürür siz anlarnı” 67a/1=003/152
اَحْسَنَ	b. Hissetmek, idrak etmek, bilmek. “bildi” 54a/4=003/052
اَحْسُوا	“bildiler” 311b/1=021/012
نَحْسُ	“bilür sen” 300a/8=019/098
فَتَحَسَّنُوا	c. Araştırmak, haber edinmek, malumat toplamak. “ḥaber isterḡ” 236b/1=012/087
حَسِبَهَا	d. Ses yahut sesli hareket. “anıḡ ünin” 318a/6=021/102

حسم. 324.

حُسُومًا	a. Kesmek, kökünden sökmek. “kesgenler” 544b/6=069/007

حسن. 325.

حَسَنَ	a. Güzel olmak. “körklüg boldı” 86b/4=004/069
حَسَنَتْ	“körklüg” 351a/1=025/076
حُسْنٍ	“körklüg” 434a/3=038/025, 435a/5=038/040, 435b/6=038/049
حُسْنًا	“tevbeni” 361a/9=027/011 “körklüglük” 378b/1=029/008 “eḡgülük” 463b/5=042/023
حُسْنُهُنَّ	“körkleri” 405b/5=033/052 b. Güzel, mergub, hoş a giden.

- حَسَنًا “körklüg” 325b/2=022/058, 374b/4=028/061, 415b/6=035/008, 489b/9=048/016, 516b/2=057/018, 534b/9=064/017, 554a/8=073/020, 515b/1=057/011
- حَسَانٌ “körklügler” 510b/1=055/070
- “körklüg” 510b/5=055/076
- c.Nail olunan nimet yahut güzel, iyilik, güzellik, hayır.
- حَسَنَةٌ “körklüglük” 439b/8=039/010
- حَسَنَةٌ “edgölük” 463b/4=042/023
- حَسَنَةٌ “körklüg” 401b/1=33/021, 526a/7=060/004, 526b/6=060/006
- الحَسَنَةُ “tevbe” 364a/8=027/046
- “edgölük” 367b/3=027/089, 373b/6=028/054, 377a/7=028/084, 458a/8=041/034
- حَسَنَات “edgölükler” 350b/2=25/070
- d. En güzel, daha güzel, daha iyi.
- أَحْسَن “körklügrek” 328b/6=023/014, 333b/8=023/096, 340b/2=024/038, 347a/2=025/024, 347b/5=025/033, 383a/7=029/046, 441b/4=039/035, 443b/6=039/055, 458a/6=041/033, 481a/4=046/016, 576b/3=095/004, 378b/5=029/007, 430a/7=037/125, 458a/8=041/034, 539b/2=067/002
- “körklürekini” 440b/2=039/023
- أَحْسَنَهُ “körklügreki” 439b/8=039/018
- الْحَسَنَى “körklügrek” 525b/2=059/024, 318a/5=021/0101, 460a/5=041/050, 504b/1=053/031, 515a/9=057/010
- “körklüglükni” 575a/5=092/006, 575a/6=092/009
- e.Güzel yapmak, iyilik etmek, nimetlendirmek, ikram etmek, güzel davranmak, sağlam ve güzel yapmak.
- أَحْسَنَ “körklüglük kıldı” 376a/8=28/077
- “körklüg kıldı” 396a/9=032/007, 452b/9=040/064, 533a/7=064/003, 537a/3=065/011
- أَحْسَنُكُمْ “edgölük kılsanız” 271a/8=017/007
- “körklüglük kıldınız” 271a/8=017/007
- أَحْسَنُوا “körklüg kıldılar” 439a/8=039/010, 504a/9=053/031

أَحْسِنُ	“körklüglük kılğıl” 376a/8=028/077
اَحْسِنُوا	“körklüglük kılın” 28b/4=002/195
اِحْسَانٍ	“körklüglük” 195b/1=009/100
الْاِحْسَانِ	“edgölük kılmak” 510a/6=055/060, 510a/6=055/060
اِحْسَانًا	“edgölük” 480b/7=046/015
مُحْسِنٍ	“edgölük kılğan” 394a/5=031/022, 429b/8=037/0113
مُحْسِنِينَ	“körklüglük kılğanlar” 498a/5=051/016
الْمُحْسِنِينَ	“körklüg kılğanlar” 323b/1=022/037, 369b/1=028/014, 429b/6=037/0110, 430b/1=037/0131, 444a/3=039/058 “körklüglük kılğanlar” 385a/9=029/069, 429b/3=037/105, 430a/4=037/121, 441b/2=039/034, 480b/3=046/012 “edgölük kılğanlar” 428b/4=037/080, 561a/5=077/044, 392a/3=031/003
لِلْمُحْسِنَاتِ	“körklüg kılğanlar” 402a/9=033/029

حشر. 326.

a. Toplamak, helak etmek, döndürmek.

فَحْشَرَ	“yıgıdı” 563b/5=079/023
حَشَرْنَا	“yığsa irdük” 137b/2=006/111
حَشَرْنَاَهُمْ	“yığduk anlarını” 287a/4=018/047
نَحْشُرُ	“yıgar mız” 299b/6=019/085, 367a/2=027/083, 307b/5=020/102
لَنَحْشُرَنَّاهُمْ	“yığgay miz anlarını” 298b/3=019/068
نَحْشُرُهُ	“yıgar miz anı” 309a/7=020/124
نَحْشُرُهُمْ	“yıgar miz anlarını” 126a/1=006/022, 204a/2=010/028, 280a/3=017/097
يَحْشُرُهُمْ	“yığgay anlarını” 102a/9=004/172 “yıgar miz anlarını” 139b/6=006/128, 205b/9=010/045, 413a/7=034/040 “yıgar anlarını” 253b/5=015/025, 346a/6=025/01
أَحْشُرُوا	“yığın” 426b/1=037/022

حُشِرَ	“yığıldı” 361b/8=027/017, 479b/7=046/006
حُشِرَتْ	“cem‘ kılındı” 565b/7=081/005
تُحْشَرُونَ	“yıglur siz” 30a/4=002/203, 68b/2=003/158, 119a/9=005/096, 132a/9=006/072, 173b/5=008/024, 333a/1=023/079, 520a/8=058/009, 541a/8=067/024 “yığılgay siz” 48b/1=003/012 “terlür silär” 119a/9=005/096, 132a/9=006/072
يُحْشَرُ	“cem‘ kılınsa” 304a/2=020/059 “yıglur” 456b/8=041/019
يُحْشَرُوا	“yığılsalar” 129b/1=006/051
يُحْشَرُونَ	“yıglurlar” 128a/2=006/038, 175a/7=008/036, 347b/5=025/034
حَشِرَ	“yığmak” 497b/1=050/044
الحَشِرَ	“yığılmak” 522b/1=059/002
حَاشِرِينَ	“yığganlar” 159b/1=007/111 “yayganlar” 353a/3=026/036, 354a/1=026/053
مَحْشُورَةٌ	“yığılmış” 433a/9=038/019

327. حَصَب

a. Ateşin yanmasının devamı için atışe atılan maddeler, yakacak, taş yahut başka şeylerle helak eden rüzgar, kasırga.

حَصَبُ “tamduķ” 318a/2=021/098

b. Taş yahut başka şeylerle helâk eden rüzgar, kasırga.

حَاصِبًا “uşak taş atğan yıl” 277b/1=017/068

“taş atğan yılını” 382b/2=029/040, 507a/4=054/034, 540b/6=067/017

328. حَصْحَص

a. Gizli iken sonradan açığa çıkmak, tebeyyün etmek, ortaya çıkmak.

حَصْحَصَ “tölendi” 232a/7=012/051

329. حصد

a. Hasad etmek, biçmek, kesmek, kökünü kazımak.

حَصَدْتُمْ

“biçseniz” 232a/1=012/047

حَصَادِهِ

“biçmeki” 141b/8=006/141

حَصِيدٌ

“biçilmiş” 224a/2=011/100

الْحَصِيدِ

“biçilgen” 495b/2=050/009

حَصِيدًا

“biçilmiş” 203b/3=010/024, 311b/4=021/015

330. حصر

a. Daralmak, darlaşmak, sıkışmak.

حَصِرْتُ

“tar boldı” 90a/1=004/090

b. Sıkıştırmak, kuşatmak, muhasara etmek.

أَحْصَرُوهُمْ

“men‘ kılığ anlarını” 181b/2=009/005

c. Mani olmak, alıkoymak, araya girmek.

أَحْصَرْتُمْ

“kısarlansaңыз” 28b/5=002/196

أَحْصَرُوا

“habs kıldılar” 43b/2=002/273

d. Nefsini şehvanî şeylerden men eden kimse, nefsine hakim olan.

حَصُورًا

“tişilerge yawumağan” 52a/9=003/039

e. Hapishane/Hasır.

حَصِيرًا

“habs kılur yir” 271b/3=017/008

331. حصل

a. Derlemek, tahsil etmek, elde etmek.

حُصِّلَ

“cem‘ kılındı” 579a/6=100/010

332. حصن

a. Kale.

حُصُونُهُمْ

“hışnları” 522b/2=059/002

b. Sağlamlaştırılmış, muhafaza altına alınmış.

مُحَصَّنَةً

“berkitilmiş” 524b/1=059/014

c. Muhkem mevkilere koymak, korumak, saklamak.

تُحْصِنُونَ

“hışnka kıtar siz” 232a/2=012/048

أَخَصَّنَتْ	d. Evlenmek, evlendirmek. “sakladı” 317b/1=021/091, 539a/4=066/012
أُخْصِنُ	“cüftlüg bolsalar” 80a/7=004/025
مُخْصِنٍ	“saknuqluq kılı” 79b/7=004/024, 105a/1=005/005
مُخْصَنَاتٍ	e. İffetli, namuslu kadınlar. “saknuqluq” 80a/6=004/025
المُخْصَنَاتِ	“cüft tişiler” 79b/5=004/024 “āzād tişiler” 80a/2=004/025, 80a/8=004/025, 104b/8=005/005, 104b/8=005/005 “pārsā tişiler” 337b/9=024/023, 335b/8=024/004
تَخْصَنَّا	g. Kendisini evlenmek suretiyle korumak. “sakınmak” 339b/6=024/033

333. حصی

أَخْصَى	a. Saymak, kavramak, iyi kavramak, iyi saymak. “sanadı” 552b/5=072/028
أَخْصَاهُ	“sanadı anı” 519b/4=058/006
أَخْصَاهَا	“sadı anı” 287b/1=018/049
أَخْصَاهُمْ	“sanadı anlarını” 300a/4=019/094
أَخْصَيَاتُهُ	“sanaduq anı” 420b/8=036/012, 562a/9=078/029
تُخْصَوُهُ	“sanayu bilgey siz anı” 554a/2=073/020 “sanasañız” 258b/8=016/018
أَخْصُوا	“sanañ” 535a/4=065/001
أَخْصَى	“sanadı” 282b/6=018/012

334. حضر

حَاضِرًا	a. Hazır olmak, bulunmak, gelmek, bulunmak, katılmak. “anuq” 287b/1=018/049
حَاضِرَةٌ	“anuq” 45b/5=002/282
حَضَرَ	b. Gelmek, bulunmak, katılmak. “hāzır” 19a/5=002/133, 26a/1=002/180, 76a/5=004/008, 78b/1=004/018, 120b/2=005/106
حَضَرُوهُ	“hāzır boldılar” 482b/8=046/029

يَحْضُرُونَ	“hāzır bolsalar” 334a/1=023/098
حَاضِرِي	“hāzırları” 29a/3=002/196
حَاضِرَة	c. Deniz kıyısı, deniz kenarı. “hāzır” 166a/1=007/163
أَحْضَرْتُ	d. Hazırlamak, bulundurmak, ihzar etmek. “hāzır kıldı” 566a/3=081/014
لِنَحْضِرَنَّهُمْ	“hāzır kılğay miz anlarını” 298b/4=019/068
أُحْضِرْتُ	“hāzır kılındı” 96a/6=004/128
مُحْضَرًا	“hāzır kılınmış” 51a/4=003/030
مُحْضَرُونَ	“hāzır kılınmışlar” 386b/9=030/016, 423b/3=036/053, 431a/9=037/158, 413a/5=034/038, 430a/8=037/127
الْمُحْضِرِينَ	“hāzır kılınmış” 422a/3=036/032, 424b/8=036/075 “hāzır kılınmışlar” 374b/5=028/061, 427b/8=037/057
مُحْضَرٌ	e. Hazırlanan, hazırlanmış, huzura getirilen. “hāzır bolunmuş” 506b/9=054/028

335. حضض

يُحْضِ	a. Teşvik etmek. “yönderür” 546a/2=069/034, 581b/3=107/003
تَحَاضُّونَ	b. Birbirlerini teşvik etmek. “tuydurur siz” 573a/8=089/018

336. حطب

الْحَطَبُ	a. Odun. “otun” 582b/6=111/004
حَطَبًا	“otun” 551b/5=072/015

337. حطط

حِطَّتْ	a. Af dilemek “yazuk kemşin” 8b/4=002/058, 165b/5=007/161

338. حطم

- a. Kırmak, ufaltmak, ezmek, çiğnemek.
 يَخْطُمُكُمْ “sındursun” 362a/2=027/018
 خَطَمًا “uşanmış” 440a/7=039/021
 “sığan” 513a/1=056/065
 “uşanmış” 517a/1=057/020
 b. Çok kıran, ufaltan, kendisini yalanlayanları çokça ezdiği, içine döküğü için, Cehenneme de ıtlak edilmiştir.
 اِخْطَمَةً “tamug” 580b/3=104/004
 “Huṭame” 580b/4=104/005

339. حَظَر

- a. Men‘ edilmiş, yasaklanmış.
 مَحْظُورًا “men‘ kılınmış” 272b/7=017/020
 b. Evcil hayvanları soğuktan ve rüzgardan korumak için ağıl yapan
 الْمُحْتَظِر “hazîre kılğan” 507a/2=054/031

340. حَظْظ

- a. Nasib, pay, saadet, refah, şeref.
 حَظِّ “ülüş”¹⁷¹ 76b/4=004/011, 458b/2=041/035
 “baht”¹⁷² 376b/6=028/079
 حَظًّا “ülüş”¹⁷³ 71a/1=003/176, 106b/6=005/013,
 106b/6=005/014

341. حَفْد

- a. Torun. cemisi
 حَفْدَةً “oğlan oğlanları” 264a/7=016/072

342. حَفَر

- a. Çukur, kazılmış yer.
 حُفْرَةً “çukur” 61a/2=003/103
 b. Eski hal, ilk vaziyet.
 الْحَافِرَةَ “ilkinki halet” 563a/6=079/010

¹⁷¹ Pay, hisse

¹⁷² Refah, şeref, saadet

¹⁷³ Nasib, pay

343. حفظ

حَفِظَ	a. Korumak, koruyucu, gözeten. “sakladı” 81b/4=004/034
حَفِظْنَاهَا	“sakladuk anı” 253a/5=015/017
حَفِظُوا	“saklar miz” 233b/6=012/065
يَحْفَظْنَ	“saklasunlar” 338b/7=024/031
يَحْفَظُوا	“saklasunlar” 338b/5=024/030
يَحْفَظُونَهُ	“saklayurlar anı” 241a/5=013/011
أَحْفَظُوا	“saklañ” 118a/6=005/089
حَفِظًا	“saklamak” 425b/5=037/007, 456a/4=041/012
حَافِظ	“saklağan” 570b/5=086/004
حَافِظًا	“saklağanlık” 233b/3=012/064
حَافِظَاتٌ	“saklağanlar” 81b/4=004/034
الْحَافِظَاتِ	“saklağan tişiler” 403a/8=033/035
حَافِظُونَ	“saklağanlar” 227b/3=012/012, 252b/8=015/009, 233b/1=012/063, 328a/4=023/005, 547b/5=070/029
الْحَافِظُونَ	“saklağanlar” 197a/8=009/112
حَافِظِينَ	“saklağanlar” 235b/9=012/081, 316b/6=021/082, 568b/3=083/033
	“sakçılar” ¹⁷⁴ 567a/2=82/010
الْحَافِظِينَ	“saklağan erenler” 403a/7=033/035
حَفِظَةً	“sakçılar” 130b/9=006/061
حَفِيزَ	“saklağan” ¹⁷⁵ 136b/7=006/104, 222b/2=011/086, 219b/3=011/057, 232b/5=012/055, 495a/5=050/004, 496b/7=050/032
	“sakçı” 411a/6=034/021, 461a/7=042/006
حَفِيزًا	“sakçı” 88a/9=004/080, 466a/1=042/048, 137a/2=006/107
مَحْفُوظٌ	“saklanmış” 570b/2=085/022
مَحْفُوظًا	“saklanmış” 312b/9=021/032

¹⁷⁴ Gözetleyiciler¹⁷⁵ Gözetleyici

- b. Korumak, gözetmek.
 يُحَافِظُونَ “saklayurlar” 135a/1=006/092, 548a/1=070/034,
 328a/8=023/009
 حَافِظُوا “saklaŋ” 36b/4=002/238
 c. Mufaza etmesi için emanet etmek, korumakla
 vazifelendirmek, korumasını istemek.
 اسْتَحْفِظُوا “beklemek tilendiler” 111a/9=005/044

344. حفف

- a. Kuşatmak, çevrelemek, etrafında dolaşmak.
 حَافِينَ “kapsaŋanlar” 445b/8=039/075
 b. Etrafını çevirmek.
 حَفَفْنَاهَا “kapsadıruk ikisini” 285b/6=018/032

345. حفی

- a. Çok ikram edici, fazla yardım yapan, çok lütufkar.
 حَفِيًّا “yitiz eğgülük kılĖan” 297a/2=019/047
 b. Çok soru soran, durumunu öğrenmek için çokca
 sual eden
 حَفِيٍّ “yahşı sarĖan” 168b/7=007/187
 c. İsrar etmek, ısrarda şiddet göstermek.
 فَيُحْفِكُمْ “bahıllık kılĖay siz” 487b/4=047/037

346. حقب

- a. Uzun müddet.
 حُقْبًا “uzun zamāne” 288b/9=018/060
 أَحْقَابًا “uzun zamāne” 562a/6=078/023

347. حقف

- a. Eğri-büğrü, uzun yahut yuvarlak kum yığını,
 kumlu arazi
 بِالْأَحْقَافِ “uzun taķı yüksek kuımlarda” 481b/8=046/021

348. حقق

- a. Sabit ve vacib olmak, gerçekteşmek.

- حَقٌّ “vācib boldı” 374b/7=028/063, 321a/7=022/018,
426b/8=037/031, 433a/4=38/014, 440a/1/039/019,
457b/2=041/025, 481a/9=046/018
“velī şābit boldı” 397a/1=032/013
“tölendi” 420b/1=036/007
“sāzā boldı” 495b/7=050/014
- حَقَّتْ “vācib boldı” 445a/9=039/071
“sāzā boldı” 446b/6=040/006
- يَحَقُّ “vācib boldı” 424b/2=036/070
b. İsbat etmek, gerçekleştirmek.
- حَقَّتْ “sezā kıldı” 568b/7=084/002, 569a/2=084/005
c. Gerçekleştirmek.
- يُحَقُّ “tölendürür” 463b/7=42/024
d. hak kazanmak, layık olmak, gerektirmek.
- اسْتَحَقَّ “müstahik boldılar” 120b/8=005/107
- اسْتَحَقَّ “tanuklukğa sezāraḳ” 120b/9=005/107
e. Hak, gerçek, hak, ilahi kitaplar, şüphesiz vaki olan, kul hakkı, gerçek ilim, adaletli, doğru, doğruluk, apaçık, belli, hikmet, hikmetli, tam, mükemmel, vacib, gerekli, caiz kılan, müsaadeeden, diriliş, diriltme.
- حَقٌّ “ḥaḳḳınça”¹⁷⁶, 17b/3=002/121, 60b/7=003/102,
134b/2=006/091, 444b/6=039/067, 327b/1=022/078,
518a/4=057/027
“sezāsınça” 327a/4=022/074
“ḥaḳdın öñin”¹⁷⁷, 49b/8=003/021, 62a/7=003/112,
71b/7=003/181, 100a/1=004/155
“rāst”¹⁷⁸, 59a/1=003/086,
“ḥaḳ”¹⁷⁹, 122b/3=005/116
“rāst turur”¹⁸⁰, 206b/4=010/053, 206b/4=010/053,
436a/9=038/064, 498b/1=051/023

¹⁷⁶ Hakkıyla gereğince.

¹⁷⁷ Caiz kılıcı bir sebep olmaksızın.

¹⁷⁸ Peygamberin risaleti hak olduğuna.

¹⁷⁹ Doğru olmayan bir sözü.

¹⁸⁰ Hak gerçek.

“rāst turur”¹⁸¹ 206b/8=010/055, 206b/8=018/021,
 369a/9=028/013, 395a/9=031/033, 454a/3=040/077,
 415b/1=035/005, 452a/1=040/055, 481a/8=046/017
 “hāk”¹⁸² 221b/6=011/079, 498a/7=051/019,
 547b/2=070/024
 “hāk” 323b/4=022/040, 391b/5=030/060,
 478b/3=045/032
 “tölengen”¹⁸³ 514a/1=056/095, 546b/3=069/051
 “hāk”¹⁸⁴ 4b/9=002/026, 13b/1=002/091,
 483a/2=046/030, 497a/8=050/042, 525b/6=060/001
 “hāk”¹⁸⁵ 16a/1=002/109
 “hāk”¹⁸⁶ 17a/6=002/119,
 “hāk turur” 21a/5=002/144
 “hākım”¹⁸⁷ 21b/3=002/146
 “rāst söz” 21b/3=002/147
 “hāk” 21b/78=002/149,
 “rāstlık” 25a/4=002/176
 “hāk”¹⁸⁸ 31a/4=002/213
 “hāk”¹⁸⁹ 39a/4=002/252
 “taırı indürgenini”¹⁹⁰ 7a/2=002/042
 “hākım” 7a/2=002/042
 “haksız na-hāk yirde”¹⁹¹ 9b/1=002/061
 “hāk”¹⁹² 10b/5=002/071
 “hāk”¹⁹³ 45a/4=002/282, 45a/6=002/282
 “hāk”¹⁹⁴ 47a/3=003/003, 135a/7=006/093,
 159b/8=007/118, 267b/6=016/102, 281a/1=017/105
 “hāk”¹⁹⁵ 55a/5=003/060

¹⁸¹ Şüphsüz vaki olan gerçek.

¹⁸² Kul hakkı.

¹⁸³ Vakıa mutabık gerçek.

¹⁸⁴ Hak gerçek

¹⁸⁵ Kur'an.

¹⁸⁶ İslāmiyet.

¹⁸⁷ (Kıblenin tahvilinin hak oluşundan bahsedilmektedir).

¹⁸⁸ Sabit ve sahih hükümler, akideler.

¹⁸⁹ Sabit ve sahih hükümler, akideler v.b.

¹⁹⁰ Şüpheden uzak bir tilavet yahut doğru hikmetli , ilāki kitaplar.

¹⁹¹ Haksız yere.

¹⁹² Gerekli olan yahut (imtisali mümkün olan) açık delil.

¹⁹³ Kul hakkı (başkasına verilmesi gerekli olan hisse v.b.).

¹⁹⁴ Gerçek.

- “**hak söz**¹⁹⁶” 55b/1=003/062
 “**haknı**¹⁹⁷” 56b/3=003/071, 56b/3=003/071
 “**hak**¹⁹⁸” 61b/5=003/108, 188a/4=009/048,
 366b/6=27/079
 “**hak öninni**¹⁹⁹” 67b/3=003/154
 “**hak**²⁰⁰” 93a/7=004/105
 “**hak**²⁰¹” 101b/7=004/170, 332a/7=023/070,
 332a/7=023/070
 “**haknı**²⁰²” 102a/1=004/171
 “**hak**²⁰³” 108b/6=005/027
 “**hak**²⁰⁴” 112a/4=005/048, 151b/2=007/043,
 152b/4=007/053, 159b/8=007/118, 211a/3=010/094,
 249a/4=014/022, 255a/3=015/055, 288a/9=018/056,
 325a/3=022/054, 347b/5=25/033, 418a/4=035/031,
 427a/4=037/037, 437a/8=038/084, 446b/5=040/005,
 463b/7=042/024, 462b/9=042/018, 478a/8=045/029,
 479b/9=046/007
 “**hakdin öjin**²⁰⁵” 116/3=005/077
 “**hak**²⁰⁶” 117a/9=005/083
 “**hak**²⁰⁷” 117b/2=005/084, 165a/6=007/159,
 168a/6=007/181, 296a/1=019/034
 “**hak**²⁰⁸” 124a/3=006/005
 “**hak**²⁰⁹” 126b/8=006/030
 “**hak**²¹⁰” 130a/8=006/057
 “**rast**²¹¹” 131a/2=006/062

¹⁹⁵ Sabit ve sahih haberler, hükümler.

¹⁹⁶ Sadık, doğru.

¹⁹⁷ İnzal edilmeyen hususları karıştırmak, hakikati=gerçeği gizlemek.

¹⁹⁸ Gerçek.

¹⁹⁹ Şüpheden uzak bir tilâvet yahut doğru hikmetli.

²⁰⁰ Muttasıl olmadığı vasıflar.

²⁰¹ Sahih ve sabit hükümler.

²⁰² Kur'an.

²⁰³ Doğru şüphesiz vaki olan.

²⁰⁴ Gerçek.

²⁰⁵ Kur'an.

²⁰⁶ İnzal edilen hususlar.

²⁰⁷ Allah katından indirilen.

²⁰⁸ Kur'an.

²⁰⁹ Kur'an, hidayet, şeriatlar.

²¹⁰ Dünyadayken inkar ettikleri sabit husus.

²¹¹ Sabit hususlar veya doğru.

- “**hak**²¹²,” 131b/2=006/066
 “**hak**²¹³,” 132b/1=006/073, 138a/3=006/114,
 200b/8=010/005, 248b/7=014/019, 252b/7=015/008,
 256a/9=015/085, 257b/5=016/003, 278b/2=017/081,
 281a/1=017/105, 368a/4=028/003, 386a/5=030/008,
 462b/7=042/017, 474b/7=044/039, 476a/4=045/006,
 533a/6=064/003
 “**rāst**²¹⁴,” 132b/2=006/073
 “**hak**²¹⁵,” 143b/8=006/151, 273b/9=017/033,
 350a/8=025/068
 “**hak**²¹⁶,” 146b/7=007/008, 338a/3=024/025
 “**hakdın öñin**²¹⁷,” 149b/6=007/033, 162b/9=007/146,
 203a/5=010/023, 372a/7=028/039, 453b/9=040/075,
 456a/9=041/015, 481b/7=046/020,
 “**rāstlık**,” 465a/7=042/042
 “**hak**²¹⁸,” 157b/1=007/089, 318b/9=021/0112,
 433b/4=038/022
 “**rāstlık**,” 434a/4=038/026, 445a/4=039/069,
 448a/5=040/020, 454a/7=040/078, 479a/6=046/003
 “**tüzlük**,” 445b/9=039/075
 “**hakmı**²¹⁹,” 159a/3=007/105
 “**hak**²²⁰,” 166b/9=007/169, 171b/4=008/005,
 20ab/8=010/035, 204b/8=010/035, 204b/9=010/035,
 209b/5=010/082
 “**hak**²²¹,” 171b/5=008/006
 “**hak**²²²,” 171b/8=008/007
 “**hak**²²³,” 171b/9=008/008, 174b/4=008/032
 “**hak**²²⁴,” 185a/3=009/029, 185b/5=009/033,
 204b/3=010/032, 286b/7=018/044, 320a/3=022/006,

²¹² Sadık, doğru.

²¹³ Hikmet.

²¹⁴ Gerçek.

²¹⁵ Haklı yere.

²¹⁶ Adaletli.

²¹⁷ Haksız yere

²¹⁸ Adalet.

²¹⁹ Doğru gerçek.

²²⁰ Hak, hakikat

²²¹ Hikmet, Maslahat.

²²² Çıkışı gerektiren hususlar.

²²³ İslamın kabul edilmesi.

²²⁴ Hak teala.

325b/7=22/062, 332a/78=023/071, 394b/9=031/030,
 472b/8=043/086, 491b/4=048/028
 “**rāst**²²⁵” 204a/7=010/030
 “**hak**²²⁶” 205a/2=010/036, 504a/4=053/028,
 “**hak**²²⁷” 209a/5=010/076, 209a/7=010/077,
 232a/8=012/051, 242a/7=013/017, 242b/5=013/019,
 396a/1=32/003, 460b/1=041/053,
 “**hak**²²⁸” 212a/9=010/108
 “**hak**²²⁹” 215a/1=011/017
 “**hak**²³⁰” 225b/9=011/120, 484a/6=047/003
 “**hak**²³¹” 239b/3=013/001, 311b/7=021/018,
 314b/6=021/055
 “**haknı**” 312a/7=021/024
 “**hak**²³²” 241b/3=013/014, 331b/8=023/062,
 “**hak**²³³” 255b/1=015/064, 491b/1=048/027,
 496a/3=050/019
 “**hak**²³⁴” 282b/7=018/013, 406a/3=033/053,
 477b/3=045/022
 “**hak**²³⁵” 285a/4=018/029
 “**rāst**²³⁶” 308b/1=020/114
 “**rāst**²³⁷” 317b/8=021/097
 “**sābit**” 562b/7=078/039
 “**sābit iş birle**” 580a/6=103/003
 “**hak**²³⁸” 330b/4=023/041
 “**hak**²³⁹” 333b/2=023/090
 “**vācip boldı**²⁴⁰” 335a/3=023/0116

²²⁵ Hak teala.

²²⁶ Gerçek ilmi.

²²⁷ Gerçek, hak.

²²⁸ İndirilen.

²²⁹ Kur'an hidayet ve şer'i hükümler.

²³⁰ İlahi kitaplar ve içlerindeli şer'i hükümler.

²³¹ Batılın zıddı.

²³² Tam kamil, vakia mutabık (gerçek).

²³³ Şüphesiz vaki olan gerçek.

²³⁴ Doğruluk.

²³⁵ Gerçek Din.

²³⁶ (Doğru söz) hak teala.

²³⁷ Şüphesiz vaki olan.

²³⁸ Mustahak oldukları ceza

²³⁹ Tevhid.

²⁴⁰ Hak Teala.

- “vācib bolğan²⁴¹” 338a/3=024/025
 “ḥaḳ²⁴²” 341b/9=024/049
 “ḥaḳ²⁴³” 347a/4=025/026
 “ḥaḳ²⁴⁴” 373a/4=28/048, 484a/4=047/002
 “rāst” 373b/5=028/053, 483b/1=046/034,
 “ḥaḳnı²⁴⁵” 385a/8=029/068
 “ḥaḳnı²⁴⁶” 399a/4=033/004
 “yarağlıg²⁴⁷” 409a/7=034/006
 “rāstlık birle²⁴⁸” 411b/6=034/026
 “ḥaḳ²⁴⁹” 413b/6=034/043, 414a/76=034/048,
 414a/6=034/049, 468b/8=043/030, 472a/6=043/078,
 472a/6=043/078, 516a/6=057/016
 “rāstlık” 468b/7=043/029,
 “Kur’anı²⁵⁰” 495a/6=050/005
 f. Masdar, hak gerçek, gerekli, vacib, hakikat doğru.
 حَقًّا
 “tölenmek” 26a/2=002/180, 95a/7=004/122,
 197a/3=009/111
 “vācib bolğan” 36a/8=002/236,
 “vācib bolmak” 37a/2=002/241, 211b/9=010/103,
 “vācib” 390a/8=030/047, 010/044, 261a/3=016/038
 “rāst” 292a/2=018/098
 “tölenge” 392b/2=031/009
 “rāst²⁵¹” 99a/7=004/151
 “rāst²⁵²” 171b/2=008/004, 180a/9=008/074
 “ḥaḳ²⁵³” 151b/2=007/044, 151b/2=007/044
 “rāst²⁵⁴” 237b/7=012/100

²⁴¹ Hak Teala.

²⁴² Hak, hukuk(kul hakkı).

²⁴³ Tam, kamil, bütün.

²⁴⁴ Hak, şeri‘at.

²⁴⁵ Gerçek, Doğru.

²⁴⁶ İndirilen Kitap.

²⁴⁷ Hak.

²⁴⁸ Şüphesiz vaki olan, adalet.

²⁴⁹ İlahi Kitap.

²⁵⁰ Hak, Doğru.

²⁵¹ Gerçek.

²⁵² Hakikaten.

²⁵³ Gerçek, Nafiz.

²⁵⁴ Doğru, şüphesizvaki olan.

حَقُّهُ	“hakkını”	141b/8=006/141,	273a/2=017/026,
		389a/5=30/038	
		f. Hak sahipleri, daha layık.	
أَحَقُّ	“sezāraḳ”	33b/9=002/228,	38a/1=002/247,
		120b/9=005/107, 133b/1=006/081, 182b/5=009/013,	
		189b/8=009/062, 204b/9=010/035, 403b/6=33/037,	
		0491a/8=48/026	
		h. hırslı, düşkün.	
حَقِيقٌ	“sezā munuḡ üze”	159a/2=007/105	
		1. Gerçekleşen.	
الْحَاقَّةُ	“tölingen kıyāmet”	544b/2=069/001,	
		544b/2=069/002, 544b/2=069/003	

349. حَكْم

a. Hükmetmek, fasletmek, hüküm vermek.

حَكْم	“hük m kıldı”	451b/1=040/048	
حَكَمَتْ	“hük m kılsaḡ”	111a/4=005/042	
حَكَمْتُمْ	“hük m kılsaḡız”	85a/5=004/058	
تَحْكُمُونَ	“hük m kılar siz”	205a/1=010/035, 431a/6=037/0154,	
		543a/8=068/036	
يَحْكُمُ	“hük m kılar”	16b/3=002/113, 98a/5=004/141,	
		103b/4=005/001	
		111a/8=005/044, 119a/3=005/095, 245b/5=013/041,	
		270a/1=016/124, 325a/7=022/056, 326b/1=022/069,	
		438a/3=039/003, 527b/5=060/010	
	“hük m kılsa”	111b/2=005/044, 111b/6=005/045,	
		341b/8=024/048, 342a/3=024/051	
	“hük m kılamak üçün”	31a/4=002/213	
	“hük m kılsun üçün”	50a/4=003/023,	
		112a/2=005/047	
	“hük m kıldı”	112a/3=005/047	
	“hük m kılgay”	157a/1=007/087	
	“hük m kılgınçağa tegrü”	212a/3=010/109	
	“hük m kılgınça”	235b/6=012/080	
يَحْكُمَانِ	“hük m kılarlar”	316a/6=21/078	

يَحْكُمُونَ	“hüküm kılurlar” 141a/1=006/136, 262b/7=016/059, 378b/1=029/004, 477b/2=045/021
إِحْكَمْ	“hüküm kılğıl” 111a/2=005/042, 111a/4=005/042, 112a/5=005/048, 112b/1=005/049, 318b/9=021/0112, 433b/4=038/022, 434a/4=038/026
الْحَاكِمِينَ	“hüküm kılğanlar” 157a/2=007/087, 212b/3=010/109, 218a/6=011/045, 235b/7=012/080, 576b/5=095/008
الْحَكَّام	“hākimler” 27b/4=002/188 b. en adili, en alimi.
أَحْكَمْ	“hüküm kılğanraqı” 218a/6=011/045, 576b/5=095/008 c. hakem kılmak, hakem yapmak.
يُحْكِمُوكَ	“hakem kılsalar sini” 86a/5=004/065
يُحْكِمُونَكَ	“hakem kılsalar sini” 111a/5=005/043 d. Muhkem, sağlam yapmak.
أُحْكِمَتْ	“muhkem kılındı” 213a/1=011/001
يُحْكِمُ	“tölendürür” 324b/9=022/052
مُحْكَمَةٌ	“beyân kılınmış” 486a/4=047/020
مُحْكَمَاتُ	“berkitilmiş” 47b/6=003/007 e. muhakeme edilmek, mürafaa yapmak, (hakime) başvurmak.
يَتَحَاكَمُوا	“hükümge barıssalar” 85b/3=004/060 f. iki ihtilaf eden veya çekişenin arasında hüküm vermesi istenilen zat hakem.
حَكْمًا	“hüküm kılğan” 81b/9=004/035, 81b/9=004/035 “hākim” 138a/1=006/114 g. Doğru olduğu tahakkuk eden her rlü söz ve amel, hikmet.
حُكْمَةٌ	“hikmet” 58a/4=003/081, 505b/5=054/005
الْحِكْمَةُ	“hikmetni” 392b/8=031/012 “hikmet” 403a/2=033/034 “Zebūrni” 433b/1=038/020 “İncil” 471a/7=043/063 “sünnetini” 530a/7=062/002

h. Hikmet sahibi, hikmetli, muhkem, sağlam, Allahü Teâlâ'nın sıfatlarından

حَكِيم

“**hikmetliğ**” 324b/9=022/052, 361a/2=027/006, 394b/4=031/027, 459a/6=041/042, 466a/9=042/051, 467a/3=043/004, 493a/6=049/008, 527b/6=060/010, 473a/4=044/004

“**hikmet birle iş kılğan**” 336a/9=024/010, 337a/6=024/018, 343a/6=024/058, 343a/9=024/059

الحَكِيم

“**hikmetliğ**” 361a/6=27/009, 381a/2=029/026, 382b/9=029/042, 388a/2=030/027, 392b/3=031/009, 408b/3=034/001, 411b/8=034/027, 415a/5=035/002, 437b/5=039/001, 447a/4=040/008, 461a/2=042/003, 472b/4=043/084, 475b/4=045/002, 479a/3=045/037, 479a/5=046/002, 498b/8=051/030, 514a/4=057/001, 522a/6=059/001, 525b/2=059/024, 526b/5=060/005, 528b/2=061/001, 530a/5=062/001, 530b/2=062/003, 535a/1=064/018, 537b/3=066/002, 392a/2=031/002, 420a/5=036/002

حَكِيمًا

“**hikmetliğ**” 398b/5=033/001, 488a/7=048/004, 488b/6=048/007, 490a/8=048/019, 559b/5=076/030

1. Hüküm, hükme bağlama, verilen hüküm

حُكْم

“**hükmiğe**” 502b/6=052/048, 544a/3=068/048, 559a/7=076/024

“**hükmiği**” 527b/5=060/010

الحُكْم

“**köniliğ**” 286v/7=028/070 288v/4=028/088

“**hüküm**” 447b/2=040/012

“**hikmeti**” 477a/1=045/016

حُكْمًا

“**hikmet**” 315b/9=021/074, 316a/8=021/079, 355a/3=026/083

“**idim peygamberlik**” 352a/9=26/021

“**sünnet**” 369b/1=28/014

حُكْمِهِ

“**hükmi**” 366b/5=027/078, 461b/5=042/010

حُكْمِهِمْ

“**hükmleriğe**” 316a/7=021/078

350. حلف

a. Yemin etmek.

حَلَفْتُمْ

“**ant içtiniz**” 118a/5=005/089

يَخْلُقُونَ	“ant içerler” 85b/8=004/062, 521a/9=058/018, 194b/8=009/096, 189a/1=009/056, 189b/7=009/062, 191b/5=009/074, 521a/4=058/014
	“ant içgeyler” 187a/8=009/042, 194b/5=009/095
حِلَافٍ	“ant içgen” 542a/7=068/010

351. خلق.

	a. Kazımak, traş etmek.
تَخْلُقُوا	“yülün” 28b/6=002/196
	b. Kazımak, traş etmek, çokça traş etmek.
تَخْلُقِينَ	“yülükün yülüp” 491b/2=048/027

352. حلقم.

	a. Boğaz, yutak.
اِخْلُقُومَ	“boğaz” 513b/3=056/083

353. حلل.

	a. Çözmek, konaklamak, inmek, konmak.
تَحْلُ	“iner” 244a/6=013/031
اِخْلُلْ	“yeşgil” 302a/6=020/027
	b. ihramdan çıkarmak (ihramda iken kendisine yasak olan hususlar helal ve mübah kılmak) inmek, mübah kılınmak, helal olmak.
حَلَلْتُمْ	“helâl bolsañız” 103b/7=005/002
تَحْلِ	“helâl bolur” 34a/8=002/230
يَحْلِ	“helâl bolur” ²⁵⁵ 33b/7=002/228, 78b/4=004/019, 405b/4=033/052
	“revâ bolur” 34a/4=002/229
	“vâcib bolur” ²⁵⁶ 217b/2=011/039
	“vâcib bolsa” ²⁵⁷ 305b/8=020/081, 306a/7=020/086
	“indürür” 442a/5=039/040
يَحْلِلْ	“vâcib bolsa” 305b/9=020/081

²⁵⁵ Mübah kılınmak

²⁵⁶ İnnek

²⁵⁷ İnnek

يُجْلُونَ	“anlarga helâl irür” 527b/2=060/010 c. Mübah, helal.
حِلَّ	“helâl ²⁵⁸ ” 104b/7=005/005, 104b/8=005/005, 527b/1=060/010 “turgan ²⁵⁹ ” 574a/1=090/002
حِلَّا	“helâl” 59b/5=003/093
حَلَّ	“helâl” 269a/6=016/116
حَلَّالًا	“helâ” 24a/5=002/168, 117b/9=005/088, 207a/5=010/059, 269a/1=016/114, 179b/2=008/069 d. Helal ve mübah kılmak, ikamet ettirmek, konaklatmak.
أَحَلَّ	“helâl kıldı” 44a/3=002/275, 117b/7=005/087, 537b/1=066/001
أَحَلَّنَا	“helâl kılduk” 405a/1=033/050
أَحَلَّنَا	“indürdi bizni” 418b/2=035/035
لِأَحَلَّ	“helâl kılmakım” 54a/1=003/050
تُحَلُّوْا	“helâl kılıñ” 103b/5=005/002
يُحَلُّ	“helâl kılar” 164b/7=007/157
يُحَلُّوْا	“helâl kılsalar” 186b/2=009/037
يُحَلُّوْنَهُ	“helâl kıurlar” 186a/9=009/037
أَحَلَّ	“helâl kılındı” 27a/3=002/187, 104b/2=005/004, 104b/2=005/004, 104b/6=005/005, 119a/7=005/096 “helâl kıldı” 79b/6=004/024
أَحَلَّتْ	“helâl kılındı” 100b/2=004/160, 103b/2=005/001, 322b/1=022/030
مُحَلِّي	“helâl kılğanlar” 103b/3=005/001 e. Zevce, karı.
حَلَّالِ	“yok yazuk” 79b/2=004/023 f. Yemin kefareti, yemini çözmek.
نَحَلَّة	“istişnâ” 537b/3=066/002
مَحَلَّة	g. Mekan, yer, mevzi “orni” 28b/7=002/196

²⁵⁸ Helâl, mübah

²⁵⁹ Mukîm

“yiri” 491a/1=048/025
 مَحَلِّهَا “boğazlamak, vâcib bolmak” 322b/7=022/033

354. حلم

a. Düş, rüya, bülüğ, bülüğ çağı.
 الحُلْمُ “ihtilām” 343a/1=024/058, 343a/7=024/059
 أَحْلَامُ “tüşler” 231b/3=012/044, 310b/7=021/005
 أَخْلَامُهُمْ “akılları” 501b/8=052/032
 b. Hilm, yumuşak huyluluk, öfkeyi yenmek, yumuşak huylu.
 حَلِيمُ “iwgen” 33b/4=002/225, 36a/5=002/235, 41b/8=002/263, 77b/4=004/012, 325b/3=022/059, 535a/1=064/017, 68a/4=003/155, 77b/4=004/012, 197b/4=009/114, “tölek” 221a/8=011/075
 الحَلِيمُ “hilmli” 429a/8=037/101
 حَلِيمًا “tölek” 222b/4=011/087
 حَلِيمًا “iwgen” 274b/8=017/044, 405b/4=033/051

355. حلى

a. Altın, gümüş, kıymetli taş ve mücevher gibi süs eşyası, süs eşyası takmak, süslemek, süslendirmek.
 حُلُوا “uruldılar” 559a/4=076/021
 يُحْلَوْنَ “urnurlar” 321b/6=022/023, 418a/8=035/033
 حَلِيَّةٌ “itigni” 416b/1=035/012
 الحَلِيَّةُ “itig” 468a/1=043/018
 حُلِيِّهِمْ “itigleri” 163a/6=007/148

356. حمأ

a. Siyah çamur, balçık.
 حَمَأٌ “öyük balçık” 253b/6=015/026
 b. Bulanık, çamurlu (balçıklı).
 حَمِيَّةٌ “batar, isig” 291a/3=018/086

357. حمي

a. Hamdetmek, övmek, hamd, övgü.

يَحْمَدُ “ögmeki birle” 445b/9=039/075, 452a/2=040/055,
461a/4=042/005, 502b/7=052/048, 582b/1=110/003
“ögmekleri birle” 444b/8=040/007

يَحْمَدُ رَحْمَ “idilerinin ögmeki birle” 445b/9=039/075,
461a/4=042/005
“idilerinin ögmekleri birle” 446b/8=040/007

الْحَمْدُ “ögmek” 329b/8=023/028, 533a/4=064/001,
361b/5=027/015, 367b/9=027/093
“tañrıǵa ögmek” 365a/5=027/059, 415a/1=035/001,
453a/3=040/065, 479a/1=045/036
“ögmek” 375a/9=028/070, 408b/3=034/001,
387a/2=030/018, 394b/1=031/025, 445b/6=039/074,
445b/9=039/075
“ögmek tañrıǵa” 418b/1=035/034, 445b/6=039/074,
445b/9=039/075

بِحَمْدِكَ “seniñ ögmekiniñ birle” 5b/4=002/030

بِحَمْدِهِ “ögmeki birle” 349b/3=025/058

b. Allah’ın sıfatlarından olup hamdedilen, layıkı ileövülen, çok sena edilen.

حَمِيد “ögülmüş” 392b/9=031/012, 459a/7=041/042,
533b/6=064/006

الْحَمِيد “ögülmüş” 321b/8=022/024, 326a/2=022/064,
394b/2=031/026, 417a/1=035/015, 464a/6=042/028,
517b/3=057/024, 526b/8=060/006
“ögdülmüş” 409a/8=034/006, 570a/2=085/008

حَمِيداً “ögülmüş” 96/b=004/131

c. Peygamber Efendimizin adıdır.

أَحْمَد “Ahmed” 529a/3=061/006

مُحَمَّد “Muhammed” 404a/4=033/040, 484a/4=047/002,
491b/5=048/029

358. حمر

a. Kırmızılık, kırmızı.

حَمَر “kızıl” 417b/6=035/027

الحِمَارُ	b. Eşek.
حِمَارِكْ	“eşek” 530b/4=062/005
حَمَرٌ	“eşekin” 41a/2=002/259
الحَمِير	“eşgekler” 556a/6=074/050
	“eşgeklerini” 258a/2=016/008
	“eşekler” 393b/7=031/019

359. حمل

a.Yüklenmek, gebe kalmak, çocuğa kalmak, meyve vermek, kaldırmak, taşımak, bindirmek, hücum etmek, hamle yapmak, taşıtmak, yüklemek.

حَمَلَ	“kötürdi” 308a/6=020/111
حَمَلْتُ	“kötürdi” ²⁶⁰ 142b/8=006/146, 169a/5=007/189
حَمَلْتُهُ	“yükledin” 46b/7=002/286
فَحَمَلْتُهُ	“kötürdi anı” ²⁶¹ 295a/3=019/022
حَمَلْنَاهُ	“kötürdi anı” ²⁶² 393a/3=031/014, 480b/7=046/015
حَمَلْنَا	“kötürdük” 271a/1=017/003, 297b/7=019/058, 422b/6=036/041
حَمَلْنَاكُمْ	“kötürdük sizni” 545a/3=069/011
حَمَلْنَاهُ	“kötürdi anı” 506a/6=054/013
حَمَلَهَا	“kötürdi anı” 408a/5=033/072
أَحْمِلْ	“kötrür men” 230a/8=012/036
أَحْمِلْكُمْ	“yükleyür men sizni” 194a/6=009/092
تَحْمِلْ	“yüklegil” ²⁶³ 46b/6=002/286
	“hamle kılsañ” ²⁶⁴ 167b/5=007/176
	“kötürür” ²⁶⁵ 240b/9=013/008, 416a/6=035/011, 459b/7=041/047
	“kötürür” ²⁶⁶ 257b/9=016/007

²⁶⁰ Yüklenmek, taşımak, üzerinde bulundurmak

²⁶¹ Hamile kalmak

²⁶² Hamile kalmak

²⁶³ Meşakketli teklifleri yüklemek

²⁶⁴ Hamle yapmak, üzerine yürümek

²⁶⁵ Hamile kalmak

²⁶⁶ Taşımak

	“körü ²⁶⁷ ” 384b/3=029/060
تَحْمِلُهُ	“kötürüranı” 38a/6=002/248, 295b/2=019/027
لِتَحْمِلَهُمْ	“yüklesen anları” 194a/6=009/092
يَحْمِلُ	“ol kötrür ²⁶⁸ ” 307b/3=020/100
	“kötrür ²⁶⁹ ” 530b/4=62/005, 069/017
لِيَحْمِلَنَّ	“kötergey yüklerini ²⁷⁰ ” 379a/9=029/013
يَحْمِلْنَهَا	“kötürseler anı” 408a/5=033/072
لِيَحْمِلُوا	“kötürseler” 259a/7=016/025
يَحْمِلُونُ	“anlar kötrürler” ²⁷¹ 127a/3=006/031
	“kötrürler ²⁷² ” 446b/7=040/007
يَحْمِلُوهَا	“kötürdiler anı” 530b/4=062/005
اِحْمِلْ	“kötergil” 217b/3=011/040
حُمِلَتْ	“kötrüldi” 545a/6=069/014
تَحْمِلُونُ	“kötrülür siz” 329a/6=023/022, 454b/1=040/080
يُحْمَلُ	“kötürülgey” 417a/3=035/018
حَمَلَهَا	“yükini” 319a/4=022/002
حَمَلْنَهُنَّ	“yüklerini” 536a/7=065/006
حَمَلَا	“kötürmek” 169a/5=007/189
حَمَلُهُ	“kötürmek” 480b/8=046/015
الاحْمَالِ	“yükler” 536a/1=065/004, 536a/6=065/006
أُولَاتُ الْأَحْمَالِ	“yük eyeleri” 536a/1=065/004
	b. yüklenen, yük gören, hamal
بِحَامِلِينَ	“kötürgenler” 379a/8=029/012
فَالْحَامِلَاتِ	“kötügen bulutlar” 497b/4=051/002
	c. Hammal, taşıyıcı.
حَمَّالَةُ الْحُطْبِ	“otunun kötürgeni ²⁷³ ” 582b/6=111/004

²⁶⁷ Rızkını taşıyıp nakledemez veya erzakını depo edip saklamak.

²⁶⁸ Günahların irtikabı ağır yükleri yüklenmekle teşbih edilmiştir.

²⁶⁹ Taşımak

²⁷⁰ Taşımak

²⁷¹ Günahların irtikabı ağır yükleri yüklenmekle teşbih edilmiştir

²⁷² Taşımak

²⁷³ Ebu Leheb’in karısının vafıdır. Bu kadın çalı çırpı toplar, bunları Resullah’ın geçeceği yolun üzerine atardı. Bu sebeble böyle tavsif edilmiştir.

- د. yüklemek veya yüklenilmesini teklif etmek.
 تُحْمِلُنَا “yüklegil bizge” 46b/8=002/286
- ه. Yüklemek veya yüklenilmesini teklif etmek.
 حُمِّلَ “yüklenildi” 342a/9=024/054
- حُمِّلْتُمْ “yüklenildiniz” 342b/1=024/054
- حُمِّلْنَا “yüklenildük” 306a/9=020/087
- حُمِّلُوا “yüklenildiler” 530b/3=062/005
- د. Yüklenmek, taşımak.
 اِخْتَمَلَ “kötürdi” 94a/3=004/112, 242a/5=013/017
- اِخْتَمَلُوا “kötürdiler” 406b/8=033/058
- ف. Yük.
 حَمْلُ بَعِيرٍ “tiwe yüki” 234b/6=012/072
- حَمْلًا “yük” 307b/4=020/101
- حَمْلَهَا “yüki” 417a/3=035/018
- گ. Yük hayvanı.
 حَمُولَةً “yük ketürge” 141b/9=006/142

حمم. 360.

- ا. Sıcak kaynar su, şefkatli dost, yakın.
 حَمِيمٌ “isig suw” 509b/6=055/044, 428a/5=037/067,
 436a/3=038/057
 “dost” 448a/3=040/018, 458a/9=041/034,
 355b/5=026/101
- اَحْمِيمٌ “isig suw” 453b/5=040/072, 475a/2=044/046,
 475a/4=044/048, 321b/2=022/019
- حَمِيمًا “isig suw” 485b/4=047/015, 078/025
 “dost” 547a/3=070/010
- ب. Koyu, kara duman.
 حَمُومٌ “kara tütün” 512a/4=056/043

361. حمى

a. Himaye eden, üzerine binilmesi yasak olan ve uzayan yeri kesilmeyen erkek deveye denir

حَامٍ

“ulğan taķı arkasını saklağan” 120a/4=005/103

حَامِيَّةٌ

“isig” 572a/3=088/004, 579b/6=101/011

b. Hamiyet, himmet.

حَمِيَّةٌ

“āri” 491a/6=048/026

الْحَمِيَّةُ

“āri” 491a/6=048/026

362. حنث

a. Yemini bozmak, yerine getirmemek.

عَنْثٌ

“ant içgil” 435b/1=038/044

الْحَنْثُ

“yazuk” 512a/6=056/046

363. حنجر

a. Boğaz, gırtlak

الْحَنَاجِرُ

“boğaz başı” 400a/3=033/010

“boğazlar” 448a/2=040/018

364. حنذ

a. Kızartılmış.

حَنْذٌ

“sögülmüş” 220b/8=011/069

365. حنف

a. Hanif-Allah’ın emrine teslim olup, Allah’ın dininden olan hiçbir hususta cayma yapmayan ihlaslı kişi.

حَنِيفًا

“rāst müsülmān” 19b/3=002/135, 95b/5=004/125, 133a/4=006/079, 145a/9=006/161, 269b/5=016/120, 269b/8=016/123

“ḥaḳ dīnga kışğan” 56a/5=003/067

“müsülmānlıḳ ḥālda” 60a/1=003/095

“rāstlıḳ yanı” 212a/4=010/105,

“rāst müsülmānlıḳ” 388a/9=30/30

حُنْفَاءُ

“rāst müsülmānlar” 322b/3=022/031

“müsülmānlar bolup” 578a/6=098/005

366. حَنْك

a. Yular takmak, istila etmek, kumanda etmek.

لَا حَنْكِيَّ

“tüplegey men” 276b/8=017/062

367. حَنْن

a. Rahmet, lütuf, bereket, rızık.

حَنَانًا

“rahmet” 294b/2=019/013

368. حُوب

a. Günah

حُوبًا

“yazuk” 75a/6=004/002

369. حُوت

a. Balık.

الْحُوتُ

“balık” 289a/3=018/063, 430b/6=037/0142,
544a/3=068/048

حُوتَهُمَا

“balıqları” 288b/9=018/061

حَيْثَانُهُم

“balıqları” 166a/2=007/163

370. حُوج

a. İhtiyaç, rağbet, mergub olan.

حَاجَةً

“hācet” 454a/9=040/080, 059/009

371. حُود

a. İstila etmek.

اِسْتَحُوذَ

“erklendi” 521b/2=58/019

372. حُور

a. Dönmek.

يُحَوَّرُ

“kaytgay” 569a/7=084/014

- b. Muhavere etmek, konuşmak, karşılıklı konuşmak, tecavübde bulunmak.
 تَحَاوَرَكُمَا “sözleşmekinizni” 518b/5=058/001
- c. Gözdeki siyah ve beyaz kısımların çok beyaz ve çok siyah olması.
 حُورٌ “kın̄ kara közlüg” 501a/4=052/020
 “kara közlügler” 510b/2=055/072
 “kın̄ kara közlügler” 475a/7=044/054
 “kara kın̄ közlüg” 511b/4=056/022
- c. Seçilmiş halis kimse. (Peygamberlere tarafdar çıkıp yardım edenler hakkında kullanışı ile şüyu’ buluştur.)
 الْحَوَارِيِّينَ “üdründürler” 529b/9=061/014
 الْحَوَارِيُّونَ “havāriler” 530a/1=061/014

373. حوز

- a. Katılan, dahil olan
 مُتَحَوِّزًا “yananu” 172b/7=008/016

374. حوش

- a. Haşa: Bir tabir olup Allah’ı yaratmasına taacüb etmekle birlikte tenzihtir.
 حَاشَ لِلَّهِ “arığlık tanrığa” 229b/6=012/031

375. حوط

- a. Kuşatmak, ihata etmek, şamil olmak.
 أَحَاطَ “kapsadı” 276b/2=017/060, 285a/6=018/029, 490b/2=048/021, 537a/6=065/012, 552b/4=072/028
- أَحَاطَتْ “kapsasa” 11b/8=002/081
- أَحَطْتُ “kapsadım” 362a/8=027/022
- تَحِطُ “kapsadıñ” 362a/8=027/022
- أَحَطْنَا “kapsaduk” 291b/1=018/091
- تُحِيطُ “kapsadınız” 367a/4=027/084
- تُحِيطُوا “kapsadınız” 367a/4=27/84

يُحِيطُوا	“kapsadılar” 205a/8=10/39
يُحِيطُونَ	“kapsarlar” 39b/8=002/255, 308a/5=20/110
مُحِيطٌ	“kapsağan” 3b/8=002/019, 63b/3=003/120, 176b/9=008/047, 222a/7=011/084, 223a/7=011/092, 460b/3=041/054, 570b/2=085/020
لَمُحِيطَةٌ	“kapsağan” 188a/6=009/049, 384a/4=029/054

376. حول

	a. Ayırdetmek, haczetmek, fasletmek, araya girmek.
حَالٌ	“ayırt kemişti” 218a/1=011/043
يَحُولُ	“ayırt kemsür” 173b/4=008/024
حِيلٌ	“ayırt kemsildi” 414b/3=034/054
	b. Sene
الْحَوْلُ	“yıl” 36b/9=002/240
حَوْلَيْنِ	“iki yıl” 35a/5=002/233
	b. Etraf, etrafında, civarında, mansub.
حَوْلٌ	“yöre” 298b/4=019/068, 445b/8=039/075
حَوْلِكَ	“yören” 68b/4=003/159
حَوْلَكُمْ	“yöreleriñiz” 009/101, 482b/3=046/027
	“tegreñiz” 195b/3=009/101
حَوْلُهُ	“tegresi” 3b/3=002/017, 353a/1=026/034
	“yöresi” 270b/2=017/001, 352b/3=026/025, 446b/7=040/007
حَوْلَهَا	“tegresi” 134b/9=006/092
	“yöresi” 361a/5=027/008, 461a/8=042/007
حَوْلُهُمْ	“kim irseler” 198a/8=009/120
	“tegreleri” 385a/6=029/067
حَوْلًا	“ewrülmk” 292b/7=018/108
	c. Tağyir, çevirme.
تَحْوِيلًا	“bedel kılmak” 017/056, 017/077, 419b/6=035/043
حِيلَةً	“hîle” 92a/1=004/098

377. حوى

a. Bağısaklar.

الْحَوَايَا

“bağarsuklar” 142b/9=006/146

b. Siysha çalan yeşil veya yeşile çalan siysh.

أَحْوَى

“kara yağız” 571b/1=87/005

378. حَيْثُ

a. Mübhem mekan zarfı olup kendisinden sonraki kelime yahut cümle kendisini açıklar.

حَيْثُ

“kayda” 6a/6=002/035, 8b/3=002/058,
 89b/7=004/089, 90a/9=004/091, 139a/7=006/124,
 165b/5=007/161, 181b/2=009/005, 232b/7=012/056,
 261b/6=016/045, 304b/6=020/069

“nirde kim” 21a/3=002/144, 22a/1=002/150,
 28a/1=002/191, 28a/2=002/191, 435a/2=038/036,
 445b/7=039/074

“nirdin” 21b/7=002/149

“yirdin kim” 29b/3=002/199, 33a/5=002/222,
 148b/8=007/027, 234a/5=012/068, 259b/3=016/026,
 543b/9=068/044, 522b/3=059/002, 536a/5=065/006

“kaydın” 147b/6=007/019

“yandın kim” 168a/7=007/182, 440b/8=039/025

“Yirde kim” 255b/3=015/065, 445b/7=039/074

379. حَيْدُ

a. Nefret etmek, temayül göstermemek, kaçınmak, kaçmak.

حَيْدُ

“kaçar erdin” 496a/4=050/019

380. حَيْرُ

a. Mütehayyir, hayret ve ızdırap içerisinde kalan, doğru ciheti bilemeyen, şaşkın.

حَيْرَانُ

“mütehayyir” 132a/6=006/071

381. حَيْصُ

a. Kaçış, kaçmak, kaçış yeri.

حَيْصُ

“kurtulmak” 249a/3=014/021

“kaçmak” 497a/1=050/036

“kurtuluğ yir” 460a/1=041/048, 464b/5=042/035
 مَحِيصًا “kurtuluğ yir” 95a/5=004/121

382. حيض

a. Hayızlı olmak, aybaşı görmek.
 يَحِضُنَ “ḥayz körürler” 536a/1=065/004
 الْمَحِيضِ “ḥayz” 33a/3=002/222, 33a/4=002/222,
 535b/9=065/004

383. حيف

a. Hükümde meyl göstermek, iki taraftan birine te-
 mayül etmek, haksızlık etmek, taraf tutmak.
 يَحِيفُ “zılm kılsa” 342a/1=024/050

384. حيق

a. Kuşatmak, isabet etmek, sarmak, düşürmek.
 حَاقُ “kapsadı” 124b/5=006/10, 213b/9=011/008,
 260b/2=016/034, 313b/4=021/041, 478b/6=045/033,
 482b/2=046/026, 443a/3=039/048, 451a/3=040/045,
 454b/6=040/083
 يَحِيقُ “kapsayur” 419b/4=035/043

385. حين

a. Azlık veya çoklukla herhangi bir tahdid
 olmaksızın vakit, müddet manasını ifade eder.
 Müstakil isim halinde olduğu gibi, bazan da manası
 mübhem zaman zarfı olup, muzafun ileyhi kendisini
 izah eder, zarfiyet üzere mansub olur.
 حِينَ “uzak vakt” 6b/1=002/036, 148b/1=007/024,
 422b/9=036/044, 431a/2=037/0148,
 499b/1=051/043, 558a/1=076/001, 437b/2=038/088
 “uzakrak vakt” 211b/1=10/098, 211b/1=10/098
 “bir vakt” 230a/6=012/035, 265b/1=016/80,
 318b/9=021/111, 329b/3=023/025, 331b/1=023/054,
 431b/8=037/0178
 “ol vaktın kim” 313b/1=021/039, 343a/2=024/058,
 348a/9=025/042, 360a/3=026/218, 387a/2=030/018,

387a/1=030/017, 387a/1=030/017, 444a/2=039/058,
502b/7=52/048

“vakt” 369b/2=028/015, 431b/8=037/0174,
432a/4=038/003, 442a/8=039/042

b. O vakit mansını ifade eder.

حِينَئِذٍ

“ol vaktın” 513b/3=056/084

386. حَيَّ

a. Diri olmak, yaşamak, hayattta kalmak.

حَيَّ

“tirildi” 176a/5=008/042

تَحْيُونَ

“tirilür siz” 148b/1=007/025

نَحْيَا

“tirilür miz” 330b/1=023/037, 045/024

يَحْيَا

“tirilür” 571b/5=087/013

b. Hayat vermek, diriltmek.

أَحْيَا

“targüzdi” 384b/8=029/063, 476a/2=045/005,

505a/1=053/044

أَحْيَاكُمْ

“targürdi sizni” 5a/7=002/028

“targüzdi sizni” 326a/6=22/066

أَحْيَاهَا

“targüzse anı” 109b/1=005/032

“targüzdi anı” 458b/9=041/039

أَحْيَاهُمْ

“targüzdi anlarını” 37a/6=002/243

أَحْيَيْنَا

“targüzdiñ bizni” 447a/9=040/011

أَحْيَيْنَا

“targürdük” 416a/1=035/009

“targüzdük” 495b/3=050/011

أَحْيَيْنَاهُ

“targüzdük anı” 138b/9=006/122

أَحْيَيْنَاهَا

“targüzdük anı” 422a/4=036/033

أَحْيِي

“targüzür men” 40b/3=002/258, 53b/6=003/049

تُحْيِي

“targüzür sen” 41a/5=002/260

نُحْيِي

“targüzür miz” 420b/7=036/012, 497a/9=050/043

لِنُحْيِي

“targürse miz” 348b/9=025/049

فَلَنُحْيِيَنَّاهُ

“targüzgey miz” 267a/8=016/097

يُحْيِي

“targüzür” 10b/7=002/073, 40b/3=002/258,

40b/7=002/259, 68a/8=003/156, 165a/3=007/158,

197b/7=009/116, 206b/9=010/056, 320a/3=022/006,

- 333a/1=023/080, 387a/4=030/019, 387b/5=030/024,
390b/5=030/050, 425a/2=036/078, 453b/1=040/068,
461b/4=042/009, 473b/1=044/008, 514a/4=057/002,
516a/9=057/017
- يُحْيِي “tirgüzse” 483a/8=046/033, 557b/6=075/040
- يُحْيِيكُمْ “tirgürdi sizni” 5a/7=002/028
- “tirgüzür sizni” 173b/4=008/024, 389b/2=030/040,
478a/2=045/026
- “tirgüzdi sizni” 326a/6=022/066
- يُحْيِي “tirgüzür mini” 355a/1=026/081
- يُحْيِيهَا “tirgüzür anı” 425a/3=036/079
- يُحْيِي “tirgüzgen” 390b/6=30/050, 458b/9=041/039
- c. Diri, canlı, hayat sahibi.
- حَيِّ “tirig” 312b/7=021/030
- الْحَيِّ “tirig” 39b/5=002/255, 47a/2=003/002,
308a/5=20/111, 349b/2=025/058, 387a/3=030/019,
387a/4=030/019, 453a/2=040/065
- حَيًّا “tirig” 294b/4=019/015, 295b/8=019/031,
296a/1=019/033, 298b/2=019/066, 424b/2=036/070
- أَحْيَاءَ “tirigler” 22b/1=002/154, 70a/3=003/169,
259a/2=016/021, 560b/2=077/026
- الْأَحْيَاءَ “tirigler” 417a/8=035/022
- حَيَاتٍ “tiriglik” 14a/3=002/096, 25b/9=002/179,
267a/8=016/097, 345a/4=025/003
- الْحَيَاتَةِ “tiriglik” 12b/4=002/085, 12b/6=002/086,
30a/5=002/204, 31a/1=002/212, 48b/8=003/014,
62b/8=003/117, 72a/9=003/185, 87a/4=004/074,
91a/5=004/094, 93b/6=004/109, 127a/4=006/032,
131b/8=006/070, 140a/6=006/130, 149b/3=007/032,
152a/8=007/051, 163b/9=007/152, 186b/5=009/038,
186b/5=009/038, 188b/9=009/055, 201a/2=010/007,
203a/6=010/023, 203a/8=010/024, 207b/6=010/064,
210a/6=010/088, 211a/9=010/098, 214b/4=011/015,
243b/2=013/026, 243b/2=013/026, 244b/6=013/034,
246b/4=014/003, 268a/6=016/107, 278a/1=017/075,
285a/3=018/028, 286b/8=018/045, 287a/2=018/046,
292a/9=018/104, 305a/3=020/072, 307a/6=020/097,

309b/9=020/131, 330a/5=023/033, 339b/6=024/033,
 374b/2=028/060, 374b/4=028/061, 376b/5=028/079,
 380b/7=029/025, 385a/1=029/064, 386a/2=030/007,
 395a/9=031/033, 415b/2=035/005, 450b/1=040/039,
 478b/9=045/035, 504a/6=053/029, 564a/5=079/038,
 571b/6=087/016, 402a/6=033/028, 440b/9=039/026,
 451b/6=040/051, 456b/4=041/016, 458a/4=041/031,
 464b/6=042/036, 487b/2=047/036, 469a/2=043/032,
 469a/8=043/035, 516b/7=057/020, 539b/2=067/002,
 516b/7=057/020

حَيَاتِكُمْ

“tiriglikiniz” 481b/5=046/020

حَيَاتِنَا

“tiriglikimiz” 126b/7=006/029, 477b/8=045/024

“tiriglik” 330b/1=023/037

حَيَاتِي

“tiriglikimge” 573b/3=089/024

d. Hayat, dirilik, canlılık, yaşamak.

مَحْيَاهُمْ

“tirilmekleri” 477b/2=045/021

مَحْيَايَ

“tiriglikim” 145b/1=006/162

e. Selam vermek, selâmlamak.

حَيَّوْكَ

“selām kıldılar saña” 520a/3=058/008

يُحْيِكَ

“selām kıldı” 520a/3=058/008

فَحْيَا

“selām kılıñ” 89a/6=004/086

حَيَّيْتُمْ

“selām kılınsanız” 9a/6=004/086

نَحْيَةً

“selām” 89a/6=004/086, 344a/1=024/061,
 350b/9=025/075

نَحْيَتَهُمْ

“selāmları” 201a/7=010/010

“anlarınñ tahıyyetleri” 404b/1=033/044

f. Utanmak, hayatını ibka etmek, öldürmemek,
 hayatına devam vermek, yaşatmak, sağ bırakmak.

نَسْتَحْيِي

“tirig қоđgay mız” 160b/1=007/127

يَسْتَحْيُونَ

“қоđmaq tileyürler” 7b/4=002/049, 162a/3=007/141,
 247a/5=014/006

اسْتَحْيُوا

“tirig қоđuñ” 448b/7=040/025

يَسْتَحْيِي

“uftanur” 4b/8=002/026, 406a/2=033/053,
 406a/2=033/053

“қоđmaq tileyür” 368b/1=028/004

اِسْتِحْيَاءٌ	“uflanmak” 370b/4=028/025
حَيَّةٌ	g. yılan.
اَلْحَيَوَانُ	“yılan” 302a/1=020/020
	“tiriglik” 385a/1=029/064

حرف الخاء

387. خبأ

a. Gizli, örlü.

الْحَبِئَةُ

“kizlenmişni” 362b/4=027/025

388. خبت

a. Huşu’da bulunmak, itaatkâr olmak, iman hususunda mutmain olmak, önünde eğilmek.

أَخْبَتُوا

“karār kıldılar” 215b/5=011/023

فَتُخِبْتُ

“alçaq bolsa” 325a/4=022/054

الْمُخْبِتِينَ

“mütevâzı‘lar” 323a/1=022/034

389. خبث

a. Çirkin, pis, çirkin olmak, pis olmak, düşük, değersiz, batıl, çürük, hoş gitmeyen, fena.

خَبِثَ

“asığsız ya‘nī tepüz” 153b/1=007/058

الْخَبِيثُ

“asığsız” 42b/5=002/267, 71a/7=003/179,

75a/4=004/002

“hebîş” 119b/7=005/100

الْحَبِيثُونَ

“hebîş kişiler” 338a/5=024/026

لِلْخَبِيثِينَ

“hebîş kişilere” 338a/5=24/026

الْحَبِيثَاتُ

“asığsız sözler” 338a/4=024/026

لِلْخَبِيثَاتِ

“asığsız sözlerge” 338a/5=024/026

الْحَبَائِثُ

“asığsız nirselerini” 164b/8=007/157

“asığsız işlerini” 316a/1=021/074

390. خبر

a. Haber, herhangi bir vakıanın anlatılması, bildirilmesi.

خَبَرٌ

“haber” 361a/3=027/007, 371a/6=028/029

أَخْبَارُكُمْ

“haberleriniz” 194b/3=009/094, 487a/3=047/031

أَخْبَارَهَا

“haberlerini” 578b/4=099/004

b. İşin iç yüzünü bilmek.

خُبْرًا

“bilig yanı” 018/068,

“bilmek yanı” 291b/1=018/091

- خَبِير “bilgen” 35b/7=002/234, 43a/7=002/271, 67a/9=003/153, 71b/5=003/180, 105b/9=005/008, 183a/3=009/016, 213a/2=011/001, 225a/2=011/111, 326a/1=022/063, 338b/6=024/030, 342a/8=024/053, 367b/2=027/088, 416b/8=035/014, 464a/4=042/027, 515a/9=057/010, 519a/6=058/003, 521a/2=058/013, 533a/1=063/011, 520b/5=058/011, 418a/5=035/031, 579a/6=100/011, 395b/3=031/034, 494a/5=049/013, 525a/1=059/018, 534a/1=064/008
 “bilür” 393b/2=031/016, 394b/8=031/029
- الْحَبِير “bilgen” 125b/2=006/018, 132b/3=006/073, 136b/5=006/103, 540b/2=067/014, 408b/4=034/001, 537b/7=066/003
- خَبِيرًا “bilgen” 82a/2=004/035, 91a/7=004/094, 96a/7=004/128, 97a/7=004/135, 272b/2=017/017, 273b/5=017/030, 280a/1=017/096, 349b/3=025/058, 398b/6=033/002, 489a/6=048/011
 “ilmi ötgen” 403a/3=033/034

391. خَبَزَ

a. Ekmek.

- خُبْزًا “etmek” 230a/8=012/036

392. خَبَطَ

a. Hırpalamak, çarpmak.

- يَتَخَبَّطُهُ “tokır anı” 44a/1=002/275

393. خَبِلَ

a. Noksaniyet (eksiklik), zarar, ziyan, ızdırab verici fesad (bozukluk, fenalık, sıkıntı, külfet.)

- خَبَالًا “fesād yanı” 63a/3=003/118
 “fesād” 188a/1=009/047

394. خَبُو

a. Sönmek, dinmek, sönmeye yüz tutmak.

- خَبْتُ “kurtuldu” 280a/4=017/097

395. خَتَرَ

a. Gaddar, vefasız.

خَتَّارٍ

“hıyānet kılğan” 395a/6=031/032

396. ختم

a. Bitirmek, mühürlemek, damga basmak.

خَمَمَ

“mühr urdı” 2b/5=002/007, 477b/5=045/023

خَمَمَ

“mühr ursa” 128b/8=006/046

يَخْتَمُ

“mühr urur miz” 424a/4=036/065

خَتَامُهُ

“mühr urğay” 463b/6=042/024

مُخْتَمٌ

“mühri” 568a/6=083/026

“mühür kılınmış” 568a/6=083/025

b. Mühür, yüzük.

خَاتَمُ النَّبِيِّ

“peygāberniñ müri” 404a/6=033/040

397. خدد

a. Yanak, yanak bükme, kibirlenmek ve böbürlenmekten kinayedir.

خَدَّكَ

“yangakıñı” 393b/4=031/018

398. خدع

a. Tuzak kurmak, aldatmak.

يَخْدَعُوكَ

“aldasalar sini” 178b/4=008/062

يَخْدَعُونَ

“aldarlar” 2b/8=002/009

يُخَادِعُونَ

“aldağankişiniñ ‘amelin kılurlar” 2b/8=002/009, 98a/7=004/142

خَدَّعَهُمْ

“aldaşmağda yinggeniñ ‘amelin kılğan turur” 98a/7=004/142

399. خدن

a. Gizli dost, metres, çli dışlı olan.

أَخْدَانٍ

“yaşru dost” 80a/6=004/025, 105a/1=005/005

400. خذل

a. Yardımı kesmek.

يَجْذُلُكُمْ	“koyşa sizni” 68b/7=003/160
مَجْذُولًا	“koyulmuş” 273a/1=017/022
	b.Çoğu kez yardımını çeken, ortada bırakan, çokça yardımsız bırakan.
خَذُولًا	“kõdğan” 347a/9=025/029

401. خرب

	a.Harab olmak, çökmek yıkılmak boşalmak harab etmek, yıkmak, çökertmek.
يُخْرِبُونَ	“ħarāb kılurlar” 522b/4=059/002
خَرَابَهَا	“ħarāb kılmak” 16b/5=002/114

402. خرج

	a. Çıkmak.
خَرَجَ	“çıktı” 294a/8=019/011, 370a/6=028/021, 376b/4=028/079
خَرَجَتْ	“çıksan” 21b/7=002/149, 217b/9=002/150
خَرَجْتُمْ	“çıktınız” 525b/7=060/001
خَرَجْنَ	“çıksalar” 36b/9=002/240
خَرَجْنَا	“çıkgay irdük” 187a/9=009/042
خَرَجُوا	“çıktılar” 37a/4=002/243, 114a/7=005/061, 176b/7=008/047, 485b/5=047/016
	“çıksalar” 187b/9=009/047
تَخَرَّجَ	“çıkar” 282a/6=018/005, 329a/3=023/020, 428a/3=037/064, 459b/7=041/047
	“çıksun” 302a/3=020/022, 371b/2=028/032
	“çıktıgay” 361b/=027/01
	“çıksan” 492b/7=049/005
تَخَرَّجُوا	“çıkgay siz” 193a/3=009/083
تَخَرَّجُونَ	“çıkar siz” 387b/8=030/025
لَتَخَرَّجَنَّ	“çıkgay miz” 524a/3=059/011
يَخْرُجُ	“çıkar” 263b/8=016/069, 153b/1=007/058, 11a/2=002/074, 390b/2=030/048, 341a/6=024/043,

	408b/4=034/002, 508b/8=055/022, 514b/3=057/004, 570b/6=086/007
	“çıkārur” 153a/9=007/058
	“çık̄sa” 92a/4=004/100
لَيُخْرِجَنَّ	“çık̄gaylar” 342a/7=024/053
يُخْرِجَنَّ	“çık̄sunlar” 535a/5=065/001
تُخْرِجُهُنَّ	“çık̄arın” 535a/4=065/001
يُخْرِجُ	“çık̄salar” 321b/3=022/022, 522b/2=059/002
يُخْرِجُوا	“çık̄gaylar” 108a/4=005/022,
	“çık̄salar” 108a/5=005/022, 110a/5=005/037, 321b/3=022/022, 522b/2=059/002
يَخْرِجُونَ	“çık̄arlar” 506a/1=054/007, 524a/6=059/012, 548a/8=070/043
أُخْرِجَ	“çık̄gıl” 370a/6=028/020, 437a/3=038/077
اُخْرِجُوا	“çık̄ın” 86a/8=004/066
خُرِجَ	“çık̄mak” 447b/1=040/011
اُخْرِجُوا	“çık̄mak” 495b/4=050/011, 497a/8=050/042
مُخْرِجًا	“çık̄ıs” 535b/6=065/002
بِخَارِجٍ	“çık̄gan” 139a/2=006/122
بِخَارِجِينَ	“çık̄ganlar” 24a/4=002/167, 110a/5=005/037
مُخْرِجًا	“çık̄ıs” 535b/6=065/002
	b. Çıkarmak.
أَخْرَجَ	“çık̄ardı” 4a/5=002/022, 148b/5=007/027, 149b/1=007/032, 306b/2=020/088, 492a/1=048/029, 522a/6=059/002, 340b/8=024/040, 53b/9=079/029, 564a/1=079/031, 571a/7=087/004
أَخْرَجَتْ	“çık̄ardı” 578b/3=099/002
أَخْرَجْتَنِكَ	“çık̄ardı sini” 485a/6=047/013
أَخْرَجَكَ	“çık̄ardı sini” 171b/3=008/005
أَخْرَجَكُمُ	“çık̄ardı sizni” 265a/2=016/078
أَخْرَجْنَا	“çık̄arduk” 42b/5=002/267, 136a/2=006/099, 136a/3=006/099, 153a/7=007/057, 303b/4=020/053, 366b/9=027/082, 417b/5=035/027, 422a/4=036/033, 499a/2=051/035

أَخْرَجْنَاهُمْ	“çıkarırdık anlarını” 354a/3=026/057
أَخْرَجَنِي	“çıkarırdı mini” 237b/8=012/100
أَخْرَجَهُ	“çıkarırdı anı” 186b/9=009/040
أَخْرَجَهُمَا	“çıkarırdı ol ikeğini” 6a/8=002/036
أَخْرَجُوكُمْ	“çıkarırdılar sizni” 28a/2=002/191, 527a/5=060/009
أُخْرِجْ	“çıkarur sen” 50b/4=003/027, 50b/5=003/027, 121b/4=005/110
لِئُخْرِجَنَا	“çıkarırsan” 246a/2=014/001
لِئُخْرِجُوا	“munuñ üçün kim çıkarırsan yirimüzden” 303b/8=020/057
تُخْرِجُونِ	“çıkarırsanız” 160a/4=007/123
فَتُخْرِجُوهُ	“çıkarırsanız” 12a/6=002/084, 12a/8=002/085
تُخْرِجُوهُنَّ	“çıkarırsanız anı” 143a/6=006/148
أُخْرِجْ	“çıksunlar” 535a/5=65/001
	“çıkarur miz” 136a/3=006/099, 153a/8=007/057, 272a/3=017/013
	“çıkarırsa miz” 562a/1=078/015
	“çıkarur biz” 398a/7=032/027
أُخْرِجُكُمْ	“çıkarur miz sizni” 303b/6=020/055, 319b/8=22/005
لِنُخْرِجَنَّكَ	“çıkarırsanız miz sini” 157a/3=007/088
لِنُخْرِجَنَّكُمْ	“çıkarırsanız miz sizni” 248a/5=014/013
لِنُخْرِجَنَّهُمْ	“çıkarırsanız miz anlarını” 363a/9=027/037
يُخْرِجْ	“çıkarırsun” 9a/4=002/061
	“çıkarur” 135b/3=006/095, 204b/1=010/031, 204b/1=010/031, 362b/4=027/025, 387a/3=030/019, 387a/3=030/019, 440a/6=039/021
	“çıkarırsanız” 487b/4=047/037, 486b/9=047/029
	“çıkarırsa” 536b/9=065/011
يُخْرِجَانِي	“çıkarırsalar sizni” 304a/7=020/063
يُخْرِجُكُمْ	“çıkarırsa sizni” 159a/8=007/110, 353a/2=026/035, 404a/9=033/043, 515a/3=057/009
	“çıkarur sizni” 453a/7=40/067
لِيُخْرِجَنِّي	“çıkarırsanız” 532b/3=063/008
يُخْرِجَنَّكُمَا	“çıkarırsun ikinizi” 308b/6=020/117

يُخْرِجُهُمْ	“çıkārur anlarnı” 40a/7=002/257, 107a/3=005/016
يُخْرِجُوكَ	“çıkārsalar sini” 174a/9=008/030, 278a/3=017/076
يُخْرِجُكُمْ	“çıkārdılar sizni” 527a/2=60/008
يُخْرِجُونَ	“çıkārurlar” 525b/6=60/001
يُخْرِجُونَهُمْ	“çıkārurlar anlarnı” 40a/8=002/257
أَخْرَجَ	“çıkārgıl” 246b/9=014/05
أَخْرَجْنَا	“çıkārgıl bizni” 334b/2=023/107, 418b/6=035/037
أَخْرَجْنِي	“çıkārgıl mini” 278b/1=017/080
أَخْرَجُوا	“çıkāriñ” 135a/5=006/093, 365a/2=027/056
أَخْرَجُوهُمْ	“çıkāriñ anlarnı” 28a/2=002/191, 156a/4=007/082
أُخْرِجَتْ	“çıkārıldı” 61b/8=003/110
أُخْرِجْتُمْ	“çıkārılsanız” 524a/3=059/ 011
أُخْرِجْنَا	“çıkārıldıñ” 37b/6=002/246
لَنُخْرِجَنَّ	“çıkāğay miz” 524a/3=059/011
أُخْرِجُوا	“çıkārıldılar” 73b/6=003/195, 523b/1=059/008
	“çıkārılsalar” 524a/5=059/012
	“çıkārıld” 323b/4=022/040
أُخْرِجَ	“çıkārılğay men” 298b/2=019/066
	“çıkārılsam” 481a/7=046/017
تُخْرِجُونَ	“çıkārılur siz” 148b/2=007/025, 387a/5=030/019, 467b/2=043/011
يُخْرِجُونَ	“çıkārılmaz” 478b/9=045/035
إِخْرَاجُ	“çıkarmak” 32a/2=002/217, 36b/9=002/240, 182b/4=009/013
إِخْرَاجًا	“çıkarmak” 549b/4=071/018
إِخْرَاجَكُمْ	“çıkarmakıñız” 527a/6=060/009
إِخْرَاجُهُمْ	“anlarnıñ çıkarmak” 12b/1=002/085
مُخْرِجٌ	“çıkārgan” 10b/6=002/072, 135b/4=006/095, 190a/3=009/064
بِمُخْرِجِينَ	“çıkārılmışlar” 254b/7=015/048
يُخْرِجُكُمْ	“çıkārur sizni” 549b/4=071/018
أَخْرَجُوكُمْ	“çıkārdılar sizni” 527a/5=060/009

مُخْرَجُونَ	“çıkarılmışlar” 366a/3=027/067, 330a/8=023/035
المُخْرِجِينَ	“çıkarılmışlar” 358a/6=026/0167 c.Çıkarmak, çıkarmaya çalışmak, çözmek, istinbat etmek, çıkarmayı arzu etmek.
تَسْتَخْرِجُونَ	“çıkarmak tiler siz” 416b/1=035/012
اسْتَخْرِجَهَا	“çıkarmak tiledi siz” 235a/2=012/076
تَسْتَخْرِجُوا	“çıkarsanız” 258b/3=016/014
يَسْتَخْرِجَا	“çıkarsa ol ikisi” 290b/6=018/082 d.Haraç, vergi, ücret, mükâfat, hâsılat.
خَرَجًا	“ter” 291b/5=018/094, “ḥarāc” 332b/1=023/072
فَخَارَجَ رَبُّكَ	“içinin ḥarācı” 332b/1=023/072

403. خردل

خَرْدَلٍ	a.Çok küçük tohuma sahip bir nebat (hardal). “ispendān” 314a/6=021/047, 393a/9=031/016

404. خرر

خَرَر	a.Yüksekten düşmek, çökmek, yıkılmak., secdeye kapanmak, üzerine düşmek, iltizam etmek. “yüzün tüşti” 162b/2=007/143, 410a/9=034/014, 434a/1=038/024 “tüşti” 259b/2=016/026, 322b/4=022/031, 410a/9=034/014
خَرَرُوا	“yüzün tüştiler” 237b/6=012/100, 297b/9=019/058, 397a/5=032/015
تَخَرَّرَ	“yüzün tüşer” 300a/1=019/090
يَخْرُرُوا	“yüzün tüştüler” 350b/6=025/073
يَخْرُرُونَ	“yüzün tüşerler” 281a/5=017/107, 281a/6=017/109

405. خرص

تَخْرُصُونَ	a.Takdir etmek, tahmin etmek, tahmin üzerine söz söylemek, yalan uydurmak. “yalğan sözleyür siz” 143a/7=006/148

يَخْرُصُونَ	“yalğan sözleyürler”	138a/7=006/116,
	469a/5=043/020	
	“endāze kılurlar”	208a/3=010/066
الْحَرَّاصُونَ	“yalğan sözlegenler”	497b/7=051/010

406. خرطم

	a. Burun.
الْحَرَطُوم	“burun” 542b/2=068/016

407. خرق

	a. Delmek.
أَخْرَقْتُهَا	“yırttın mu anı” 289b/5=018/071
خَرَقَهَا	“yırttı anı” 289b/4=018/071
تَخْرِقُ	“yırtnağay sen” 274a/7=017/037
	b. Aynı zamanda iftira etmek, yalan uydurmak.
خَرَقُوا	“çattılar” 136a/8=006/100

408. خزن

	a. Saklayan, koruyan, bekçi, hazineye bakan, muhafaza eden.
بِخَازِنٍ	“tamuğnuñ hāzineleri” 451b/1=040/049
بِخَازِنٍ	“kizlegenler” 253b/3=015/022
حِزْنَةُ جَهَنَّمَ	“tamuğnuñ hāzineleri” 451b/2=040/049
خَزَنَتُهَا	“hāzinleri” 540a/3=067/008, 445a/7=039/071, 445b/4=039/073
	b. Hazine.
خَوَازِئُ	“hāzineleri” 129a/6=006/050, 232b/5=012/055, 280b/1=017/100, 432b/8=038/009, 502a/3=052/037, 216b/3=011/031, 532b/1=063/007
خَزَائِنُهُ	“hāzineleri” 253b/1=015/021

409. خزی

	a. Alçak, kepaze, rezil-rüsvâ olmak.
تَخْزِي	“hor bolsa miz” 310a/6=020/134

خَزِي	“horluk” 12b/3=002/085, 16b/6=002/114, 109b/7=005/033, 11a/1=005/041, 220b/3=011/066, 320a/8=022/009
الْخَزِي	“horluk” 190a/1=009/063, 211a/9=010/098, 259b/5=016/027, 456b/3=041/016, 440b/9=039/026
أَخَزِي	“horrak” 456b/4=041/016 b. Alçaltmak, rezil etmek, utandırmak.
أَخَزَيْتُهُ	“hor kıldın anı” 73a/8=003/192
خُزِنَا	“hor kılğıl bizni” 73b/3=003/194
خُزِنِي	“hor kılğıl mini” 355a/=026/087
خُزُون	“hor kuş mini” 221b/4=011/078, 255b/6=015/069
يُخْرِهُم	“hor kılsun anlarını” 182b/7=009/014 c. Utandırmak veya alçaltmak, rezil etmek.
لِيُخْرِزِي	“hor kılsa” 523a/1=059/005
يُخْرِزِي	“hor kılar” 538b/1=066/008
يُخْرِزِيهِ	“hor kılar anı” 217b/1=011/039, 223a/8=011/093, 442a/4=039/040
يُخْرِزِيهِمْ	“hor kılar anlarını” 259b/3=016/027
خُزِي	“hor kılğamı” 181a/2=009/002

410. خَسَا

أَخْسُوا	a. Uzak olmak, sinmek, kovulmak. “hor boluŋ” 334b/3=023/0108
خَاسِئِينَ	“sürülmüşler” 10a/2=002/065 b. Şaşkın, hayrette kalan.
خَاسِئًا	“ırak bolup” 539b/6=067/004

411. خَسِرَ

خَسِرَ	a. Zarar etmek, ziyana uğramak, zayi etmek. “ziyān kıldı” 95a/3=004/119, 127a/1=006/031, 141b/2=006/140, 206a/1=010/045, 320b/2=022/011 “yoğaldı” 454a/7=040/078, 454b/9=040/085

خَسِرُوا	“ziyān kıldılar” 125a/1=006/012, 125b/8=006/020, 146b/9=007/009, 152b/6=007/053, 215b/2=011/021, 334a/7=023/103, 439b/3=039/015 “yokaldı” 465b/4=042/045
يَخْسِرُ	“yokalur” 478a/5=045/027
خُسِرَ	“ziyān” 580a/5=103/002
خُسِرَا	“ziyān” 536b/6=065/009
خَسِرَا	“yokalmak” 419a/4=035/039, 549b/7=071/021
الْخُسِرَانُ	“ziyān” 320b/3=022/011, 439b/4=039/015
خُسِرَانًا	“ziyān” 95a/3=004/119
لِخَسِرُونَ	“ziyān kılganlar” 157b/3=007/090, 330a/7=023/034 “yokaganlar” 227b/6=012/014
الْخُسِرُونَ	“ziyān kılgılılar” 5a/6=002/027, 17b/4=002/121, 158a/9=007/099, 167b/8=007/178, 175a/9=008/037, 190b/9=009/069, 28b/1=016/109, 384a/=029/052, 444b/2=039/063 “ziyān kılgan erenler” 158a/9=007/099
خَاسِرِينَ	“ziyān kılganlar” 6b/6=003/149, 108a/3=005/021 “ziyānlıglar” 113a/6=005/053, “yoklağanlar” 481b/2=046/018, 457b/3=041/025
الْخَسِيرِينَ	“yokalganlar” 9b/9=002/064, 444b/5=039/065, 457a/8=41/023, 465b/4=042/045 “ziyānlıglar” 58b/8=003/085, 109a/4=005/030 “ziyānkārlar” 105a/3=005/005 “ziyān kılganlar” 148a/8=007/023, 157b/6=007/092, 163b/1=007/149, 211a/5=010/095, 218b/1=011/047, 439b/2=039/015
خَاسِرَةً	“hüsrānıg” 563a/7=079/012
الْخُسِرُونَ	“ziyān kılganrak” 215b/4=011/022, 361a/1=027/005
الْخَسِيرِينَ	“ziyān kılganraklar” 292a/8=018/103 “yokalganlar” 315b/4=021/070 b. Eksiltmek, düşük göstermek.
تُخْسِرُوا	“ekisiñ” 508b/1=055/009
يُخْسِرُونَ	“ekserler” 567b/2=083/003
الْمُخْسِرِينَ	“ekisgenler” 358b/6=026/0181

c) zarara sokmak, zarar çıkarmak

تَحْسِيرٍ

“bâtil kılmak” 220a/7=011/063

412. خَسَفَ

a. Işığ1 gitmek, tutulmak.

خَسَفَ

“yoyurgay” 377a/4=028/082

“tutuldu” 556b/6=075/008

خَسَفْنَا

“yotturduk” 376b/8=028/081, 382b/3=029/040

تَحْسِيفَ

“yotturgay miz” 409b/5=034/009

يُخْسِفُ

“yottursa” 261b/5=016/045, 277a/9=017/068

“batura” 540b/4=067/016

413. خَشَبَ

a. Odun, kük, kereste.

خَشَبَ

“yığaclar” 532a/2=063/004

414. خَشَعَ

a. Huşu’da bulunmak, ürpermek, hürmet göstermek, sakın ve sessiz olmak, alçalmak, kısılmak, yumuşamak, korkmak.

خَشَعَتِ

“aşak boldı” 308a/2=020/108

تَخَشَّعَ

“alçağ bolsa” 516a/5=057/016

خُشُوعاً

“köngül yumşaklık1n” 281a/7=017/109

خَاشِعاً

“alçağ bolgan” 525a/4=059/02125

خَاشِعُونَ

“korkğanlar” 328a/2=023/002

خَاشِعِينَ

“alçağlık kıllğanlar” 317a/9=021/090

“arza kılnurlar” 465b/2=042/045

الْحَشِيعِينَ

“korkğanlar” 7a/7=002/045

“alçağlık kılgan erenler” 403a/6=033/035

خُشَعاً

“alçağ bolup” 505b/6=054/007

خَاشِعَةً

“hor bolgan” 458b/8=041/039

“hor bolgan” 563a/5=079/009

“alçağ bolup” 543b/6=068/043, 548a/9=070/044

“hor bolğanlar” 572a/2=088/002

415. خشى

a.Korkmak, sakınmak, çekinmek, endişe etmek.

خَشِيَ

“yarlıkağan” 80b/1=004/025

“korktı” 420b/6=036/011, 496b/6=050/033,
578b/1=098/008

خَشِيتُ

“korktum” 307a/2=020/094

خَشِينَا

“korktuk” 290b/2=018/080

خَشَى

“korkar sen” 305b/3=020/077, 403b/5=033/037

“korksañ” 563b/4=079/019

خَشَاهُ

“korksañ” 403b/6=033/037

خَشَوْا

“korkuñ” 111b/1=005/044

خَشَوْنَ

“korkar siz” 184a/5=009/024

خَشَوْنَهُمْ

“korkar siz anlardan” 182b/5=009/013

خَشَوْهُ

“korksañız andın” 182b/6=009/013

خَشَوْهُمْ

“korkuñ anlardan” 22a/3=002/150, 104a/7=005/003

خَشَى

“korkar miz” 113a/1=005/052

يَخْشَ

“korksun” 76a/7=004/009

“korktı” 183a/9=009/018

“korksa” 342a/5=024/052

يَخْشَى

“korkar” 563b/7=079/026, 564b/5=080/009,
301a/3=020/003, 417b/8=035/028, 571b/3=087/010

“Korkğay” 303a/2=020/044

يَخْشَاهَا

“korkar andın” 564a/9=079/045

يَخْشَوْنَ

“korkarlar” 87b/6=004/077, 242b/8=013/021,
314a/8=021/049, 404a/3=033/039, 417a/4=035/018,
440b/3=039/023, 540a/8=067/012

يَخْشَوْنَهُ

“korkarlar” 404a/3=033/039

وَإِخْشَا

“korkuñ” 395a/8=031/033

إِخْشَوْنَ

“korkuñ mindin” 104a/8=005/003, 111b/2=005/044

وَإِخْشَوْنِي

“korkuñ mindin” 22a/3=002/150

فَإِخْشَوْهُمْ

“korkuñ anlardan” 70b/2=003/173

حَشِيَّة	“korkınc” 11a/3=002/074, 87b/6=004/077, 87b/6=004/077, 280b/1=017/100, 331b/3=023/057
حَشِيَّة	“korkuğ” 273b/6=017/031, 525a/5=059/021
حَشِيَّة	“korkuğı” 312b/3=021/028

416. خصص

يُخَصِّصُ	a. Aid ve mahsus kılmak, tahsis etmek. “hāş kıılır” 15b/1=002/105, 57a/1=003/074
خَاصَّةً	b. Hususan, hususî olarak, sadece, yalnız. “hāş” 173b/6=008/025
خِصَاصَةً	c. Fakirlik, muhtaç olmak. “dervîşlik” 523b/6=059/009

417. خصف

يُخَصِّفَانِ	a. Yapıştırmak, bağlamak, yamamak, örtmek “başladılar tike” 148a/4=007/022 “yapuşturu başladılar” 309a/1=020/121

418. خصم

الْخِصَامُ	a. Mücadele, çekişme, mücadele eden, çekişen, hasım, taraf tutan, kavgacı. “huşümet” 30a/6=002/204 “huşümet kılmak” 468a/2=043/018
خَصِيمٌ	“huşümet kılgan” 257b/6=016/004, 425a/1=036/077
خَصِيمًا	“huşümet kılgan” 93a/8=004/105
اِخْتَصَمُوا	b. Niza’ etmek, çekişmek. “huşümet kılıştılar” 321a/9=022/019
تَخَصَّمُوا	“huşümet kılın” 496b/2=050/028
تَخَصَّصُوا	“huşümet kılışur siz” 441a/7=039/031
يَخْتَصِمُونَ	“huşümet kılurlar” 53a/3=003/044, 026/096 “tartışurlar” 364a/7=027/045 “huşümet kılışurlar” 436b/5=038/069
يَخْتَصِمُونَ	“huşümet kılurlar” 423a/7=036/049
تَخَاصَّمُ	“huşümet kılışmakı” 436b/1=038/064

c. Hasım, çekişen.

الْحَصْمُ

“**hüşümet kılğanlar**” 433b/1=038/021

خَصْمَانِ

“**iki hüşümet kılğan**” 321a/9=022/019,

433b/1=038/022

d. Ziyade, husumet sahibi, pek kavgacı, amansızca düşmanlık eden.

خَصْمُونِ

“**hüşümeti**” 471a/1=043/058

419. خضد

a. soyulmuş, dikenleri alınmış, budanmış.

مَخْضُودٍ

“**butanmış tikensiz**” 511b/8=056/028

420. خضر

a. Yeşil.

خَضِرًا

“**yaşnı**” 136a/3=006/099

الْأَخْضَرِ

“**yaşıl**” 425a/7=036/080

خَضِرٍ

“**yaşı**” 231b/1=012/043, 231b/8=012/046

“**Yaşıl**” 510b/4=055/076, 559a/3=076/021

خُضْرًا

“**Yaşıl**” 285b/2=018/031

b. Yeşermiş, yeşillenmiş, yeşilleşmiş.

مُخْضَرَةٌ

“**yaşargan**” 326a/1=022/063

421. خضع

a. Tevazuda bulunmak, alçak gönüllü olmak, boyun eğmek.

مَخْضَعٌ

“**ketürün**” 402b/5=033/032

خَاضِعِينَ

“**boyunları alçağlar**” 351b/3=026/004

422. خطأ

a. Kasdî olmaksızın kötülük işlemek, hata, hata yapmak, kasıdsız kötülük işlemek, yanılmak.

أَخْطَأْتُمْ

“**yanıldınız**” 399a/8=033/005

أَخْطَأْنَا

“**haṭā kılsa miz**” 46b/6=002/286

خَطَأَ

“**yanılıp**” 90b/2=004/092, 90b/2=004/092

الْحَاطُونَ	b.Kasden kölüğe meyleden, günahkâr, günaha giren. “yazukluğlar” 546a/4=069/037
حَاطِينَ	“ḥaṭā kılğanlar” 237a/2=012/091, 237b/2=012/097, 368b/9=028/008
الْحَاطِينَ	“yazuk kılğanlar” 229b/1=012/029
حَاطَةٍ	“ḥaṭā kılğan” 577a/8=096/016
حَطَأً	c. Kasdi işlenen suç, günah. “yazuk” 273b/7=017/031
حَطِيئَةً	d.Kasdi işlenen suç, günah. “kiçig yazuk” 94a/2=004/112
حَطِيئَتُهُ	“yazukı” 11b78=002/081
حَطِيئَتِي	“yazukum” 355a/2=026/082
حَطِيئَاتِكُمْ	“yazuklarıñız” 165b/6=007/161
حَطِيئَاتِهِمْ	“yazukları” 550a/2=071/025
حَطَائِكُمْ	“yazuklarıñız” 8b/4=002/058, 379a/7=029/012
حَطَائِنَا	“yazuklarımız” 305a/4=020/073, 353b/8=026/051
حَطَائِنَاهُمْ	“yazukları” 379a/8=029/012

خطب. 423.

حَطَبُهُمْ	a.Karşılıklı konuşmak, hitab etmek. “sözleşti anların birle” 350a/3=025/063
حَطَابِنِي	“sözlegil maña” 217a/7=011/037 “sözlrşgil benim birle” 329b/6=023/027
الْحَطَاب	“sözleşmek” 433b/7=038/023 “söz” 433b/1=038/020
حَطَابًا	“sözlemek” 562b/4=078/037 b.Mevzu-bahs, üzerinde konuşma yapılan mesele, durum.
حَطَبُكَ	“tilekiñ” 307a/3=020/095
حَطَبُكُمْ	“tilekiñiz” 255a/5=015/057, 498b/8=051/031
حَطَبُكُمَا	“işiniz” 370b/2=028/023
حَطَبُكُنَّ	“tilekiñiz” 232a/6=012/051 c. Dünür gitmek, evlenme teklifinde bulunmak.

خَطْبَةٌ

“tilemeki” 35b/9=002/235

424. خطط

a. Yazmak.

نَحْطُهُ

“bilür irdin” 383b/4=029/048

425. خطف

a. Yakalamak, kapıp almak, yakalayış, kıs kıvrak tutuş.

خَطِفَ

“kaptı” 426a/1=037/010

فَتَحَطَفُهُ

“kapar anı” 322b/4=022/031

يَخْطِفُ

“kapa yazar” 3b/8=002/020

اِحْطَفَةً

“kapmaknı” 426a/2=037/010

b. Kapışmak, kıskıvrak tutmak, çarpmak, sürekli yakalamak.

يَتَخَطَّفُكُمْ

“kapsa sizni” 173b/9=008/026

نَتَخَطَّفُ

“kapulğay miz” 374a/3=028/057

يَتَخَطَّفُ

“kapulur” 385a/6=029/067

426. خطو

a. Adım.

خُطُواتٌ

“adımları” 24a/5=002/0168, 337b/2=024/021, 337b/2=024/021, 142a/2=006/142

427. خفت

a. Sesi alçaltmak, alçak sesle okumak, konuşmak.

نُخَافِتُ

“akru okuğıl” 281a/9=017/110

b. Gizlice söyleşmek, gizli gizli konuşmak, fısıldaşmak.

يَتَخَافَتُونَ

“akru sözleşürler” 307b/5=020/103, 542b/7=068/023

428. خفض

a. Düşürmek, alçaltmak, indirmek.

اُخْفِضْ	“aşak kılğıl” 256b/4=015/088, 273a/4=017/024, 360a/1=026/215
خَافِضَةً	“aşak kılğan” 511a/2=056/003

خفف. 429.

خَفَّتْ	a. Hafif olmak, yeğni gelmek. “yüngül bolsa” 146b/8=007/009 “yüngül boldı” 579b/5=101/008, 334a/7=023/103
خَفِيفًا	“yüngül” 169a/5=007/189
خَفَافًا	“yüngüller” 187a/5=009/041 b. Hafifletmek, yeğnileştirmek.
خَفَّفَ	“yüngül kıldı” 179a/3=008/066
يُخَفِّفُ	“yüngül kılsa” 80b/5=004/028 “yüngül kılsun” 451b/2=040/049
يُخَفِّفُ	“yüngül kılınur” 12b/6=002/086 “yüngül kılınur” 23a/7=002/162, 59a/4=003/088, 265b/8=016/085, 418b/4=035/036
تَخَفَّفَ	“yüngül kılmak” 25b/7=002/178 c. Hissi ve Manevi şeylerde hafife almak, küçümsemek, hataya düşürmek.
تَسْتَخَفُّونَهَا	“yüngül körer siz anı” 265a/8=016/080
فَاسْتَخَفَّ	“yüngülledi” 470b/5=043/054
يَسْتَخَفِّفَنَّكَ	“yüngüllükke hamıl kılsun sini” 391b/5=030/060

خفي. 430.

خَفِيَ	a. Gizlenmek, gizli olmak. “örtülür” 545b/1=069/018
يَخْفَى	“örtülür” 47b/3=003/005, 251a/1=014/038, 447b/8=040/016, 571b/2=087/007
يَخْفَوْنَ	“örtülür” 459a/2=041/040
خُفْيَةً	“örtüglüg” 131a/4=006/063
خَفِي	“örtüglüg” 465b/3=042/045
خَفِيًّا	“örtüglüg” 293b/3=019/003

حَافِيَّةٌ	“örtülgen” 545b/1=069/018 b. Gizlemek, örtmek.
أَحْقِيقِم	“örtüniz” 526a/2=060/001
حُفُوا	“örtseñiz” 51a/1=003/029
حُفُون	“örter siz” 107a/1=005/015, 134b/5=006/091, 362b/5=027/025
حُفُوهُ	“örtseñiz anı” 46a/7=002/284, 406a/7=033/054 “örtseñiz” 99a/3=004/149
حُفُوهَا	“örtseñiz anı” 43a/5=002/271
حُفَى	“örter” 63a/4=003/118, 448a/4=040/019
حُفَى	“örter sen” 403b/5=033/037
حُفَى	“örter miz” 251a/1=014/038
حُفُون	“örter sen” 67b/4=003/154, 126b/5=006/028
حُفَيْنَ	“örterler” 339a/6=024/031
أُحْفَى	“örtüldi” 397a/8=032/017 c. gizliğini gidermek, örtüsünü kaldırmak, manasına gelmektedir.
أَحْفِيهَا	“örte yazar men anı” 301b/5=020/015
	e. gizlenmek, gizli, örtülü, kapalı
لَيَسْتَحْفُوا	“örtülseler” 213a/8=011/005
يَسْتَحْفُون	“örterler” 93b/2=004/108, 93b/3=004/108
مُسْتَحْفٍ	“örtülgen” 241a/4=013/010

431. خلد

تَخْلُدُونَ	a. Bekası devam etmek, kalıcı olmak. “cāviḍāne kılğay siz” 356b/6=026/0129
يَخْلُدُ	“cāviḍāne bolur” 350b/1=025/069
اِخْلُدْ	“cāviḍānelik” 206b/3=010/052, 308b/9=020/120, 313a/3=021/034, 346a/3=025/015, 397a/3=032/014, 457b/7=041/028
خَالِدٌ	“cāviḍāne” 485b/4=047/015

- خَالِدًا “cāviḍāne” 77b/8=004/014, 91a/1=004/093,
190a/1=009/063
- خَالِدِينَ “cāviḍāneler” 524b/7=059/017
- خَالِدُونَ “cāviḍāneler” 4b/7=002/025, 6b/6=002/039,
11b/9=002/081, 12a/1=002/082, 40b/1=002/257,
44a/6=002/275, 61b/4=003/107, 62b/7=003/116,
117a/2=005/080, 150a/4=007/036, 151a/5=007/042,
183a/7=009/017, 203b/7=010/026, 204a/2=010/027,
215b/6=011/023, 240b/4=013/005, 318a/4=021/099,
318a/7=021/102, 328b/1=023/011, 334a/8=023/103,
471b/9=043/071, 472a/3=043/074, 521a/8=058/017
“menu kılğanlar” 32a/6=002/217
- الْحَالِدِينَ “cāviḍāneler” 313a/3=021/034
- خَالِدِينَ “cāviḍānelik hālında” 23a/6=002/162
“cāviḍāneler” 49a/2=003/015, 59a/3=003/088,
65a/5=003/136, 74a/4=003/198, 77b/6=004/013,
85a/2=004/057, 101b/5=004/169, 117b/4=005/085,
123a/2=005/119, 140a/1=006/128, 183b/8=009/022,
190b/3=009/068, 191b/1=009/072, 193b/8=009/089,
195b/2=009/100, 224b/2=011/107, 224b/4=011/108,
249b/1=014/023, 259b/9=016/029, 292b/6=018/108,
305a/9=020/076, 307b/4=020/101, 311a/6=021/008,
346a/5=025/016, 350b/9=025/076, 384b/1=029/058,
392b/2=031/009, 407b/2=033/065, 445b/2=039/072,
445b/5=039/073, 454a/2=040/076, 480b/6=046/014,
488a/8=048/005, 515b/4=057/012, 522a/2=058/022,
534a/4=064/009, 534a76=064/010, 537a/3=065/011,
552a/6=072/023, 578a/8=098/006, 578b/1=098/008
“cāviḍāne” 95a/7=004/122
- الْحَالِدِينَ “cāviḍāneler” 148a/2=007/020
- الْحَالِدُونَ “cāviḍānelik” 496b/8=050/034
b.Bekası devam ettirilen, kalıcı kılınan, bilezik ve
küpeyle süslendirilmiş.
- مُخَلَّدُونَ “cāviḍāne kılınmış” 511b/2=056/017
“cāviḠāne kalınmışlar” 559a/1=076/019
c.Bekasını devam ettirmek, kalıcı kılmak, ebedî
yaşatmak.

أَخْلَدَ	“cāviḏāne kıldı anı” 580b/3=104/003
	d. alışmak, bel bağlamak, saplanmak.
أَخْلَدَ	“kıştı” 167b/4=007/176

432. خلص

	a. ayrılmak, münferid kalmak, tenhaya çekilmek.
خَلَصُوا	“saçıldılar” 235b/3=012/080
	b.Katkısız, safi olan, halis.
الْحَالِصُ	“sāde” 438a/2=039/003
خَالِصًا	“şāfi” 263b/3=016/066
	c. Aid ve mahsus olan.
خَالِصَةً	“ḥāliš” 13b/9=002/094
	“katıgsız” 141a/8=006/139
	“sāde” 504a/6=033/050
	“ḥāliš katıgsız” 149b/3=007/032
	“sāde eş” 435b/3=038/046
	d.Has kılmak, halisleştirmek, seçmek.
أَخْلَصْنَاهُمْ	“ḥāliš kıluk” 435b/3=038/046
أَخْلَصُوا	“ḥāliš kıldılar” 98b/7=004/146
	e. seçmek, has kılmak.
أَسْتَخْلِصُهُ	“ḥāliš kılayın anı” 232b/3=012/054
	f.Halis kılan, ihlaslı olan.
مُخْلِصًا	“ḥāliš kılığlı bolup” 438a/1=039/002,
	439b/1=039/011, 439b/1=039/014
مُخْلِصُونَ	“ḥāliš kılğanlar” 20a/4=002/139
مُخْلِصِينَ	“ḥāliš kılığlılar” 149a/4=007/029
	“ḥāliš kılğanlık halde” 203a/3=010/022
	“ḥāliš kılığlı bolup” 385a/3=029/065,
	447b/5=040/014, 578a/5=098/005
	“ḥāliš kılığlılar bolup” 395a/4=031/032
	“ḥāliš kılı” 453a/2=040/065
	g.Seçilmiş, arınmış, halisleştirilmiş.
مُخْلِصًا	“ḥāliš kılğan” 297a/8=019/051
الْمُخْلِصِينَ	“ḥāliš kılğan” 229a/2=012/024
	“ḥāliš kılınmışlar” 254a/9=015/040

“hâliş kulları” 427a/6=037/040, 428b/1=037/074,
431b/5=037/0169, 430a/8=037/128,
431b/1=037/0160

“hâliş kılınmış kulları” 437a/7=038/083

433. خلط

a. Karıştırmak, katmak.

خَلَطُوا

“karıştırdılar” 195b/7=009/102

b. Muâşeret etmek, katılmak, karışmak.

تَخَالَطَوْهُمْ

“karışsanız onların birle” 32b/4=002/220

c. İmtizac etmek, karışmak.

اِخْتَلَطَ

“karıştı” 142b/9=006/146, 203a/8=010/024

“karıştı” 286b/8=018/045

d.Ortak, karıştıran.

اِحْتَاطَاءِ

“ortaklar” 433b/8=038/024

434. خلع

a. Çıkarmak

فَاخْلَعْ

“suçulğıl” 301b/2=020/012

435. خلف

a. arkasından gelmek.

فَخَلَفَ

“sonj kaldı” 166b/5=007/169, 297b/9=019/059

b.Halef olmak, yerine geçmek.

خَلَفْتُمُونِي

“halife boldunuz mindin” 163b/2=007/150

يَخْلُقُونَ

“halife bolurlar” 471a/4=043/060

اِخْلَفْنِي

“halife bolğul mindin” 162a/7=007/142

c.Halife, yerine geçen, halef olan.

خَلِيفَةً

“halife” 5b/3=002/030, 434a/4=038/026

خَلَائِفَ

“halifeler” 145b/7=006/165, 201b/8=010/014,

208b/8=010/073, 419a/1=035/039

خُلَفَاءَ

“halifeler” 154b/1=007/069, 155a/6=007/074,

365b/4=027/062

d. savaşa katılmayan, geride kalan.

اِحْثَالِيفِينَ

“sonj kalğanlar” 193a/5=009/083

- e. kinaye olarak kadına denir. Zira kadın, evde bulunmakla geride kalmış olur cemisi.
- اُخْلَوْنَا “son **qalğanlar**” 193b/4=009/087, 194a/9=009/093
- f. muhalefet etmek, karşı çıkmak, istenmeyen işi yapmak.
- أَخْلَفْتُكُمْ “**muḥālefet kılsam**” 222b/6=011/088
- g. Yüz çevirmek, geri dönmek, muhalif hareket etmek.
- يُخَالِفُونَ “**ḥilāf kılışurlar**” 344b/1=024/063
- h. Yerine getirmemek, dönmek, ifa etmemek.
- فَأَخْلَفْتُكُمْ “**ḥilāf kıldım sizge**” 249a/4=014/022
- فَأَخْلَفْتُمْ “**ḥilāf kıldınız**” 306a/8=020/086
- أَخْلَفْنَا “**ḥilāf kılduḳ**” 306a/9=020/087
- أَخْلَفُوا “**ḥilāf kıldılar**” 192a/6=009/077
- تُخْلِفُ “**ḥilāf kılor sen**” 73b/3=003/194
- تُخْلِفُهُ “**ḥilāf kılor miz anı**” 304a/1=020/058
- يُخْلِفُ “**ḥilāf kılgay**” 11b/6=002/080, 324b/1=022/047
- “**ḥilāf kılor**” 48a/5=003/009, 244a/8=013/031, 386a/1=030/006, 440a/4=039/020
- تُخْلِفُهُ “**sen ḥilāf kılingay sen**” 307a/7=020/097
- تُخْلِفَ “**ḥilāf kılganmı**” 251b/7=014/047
- i. Geri vermek, iade etmek.
- يُخْلِفُهُ “**ivaz birür**” 413a/7=034/039
- j. Te’hir etmek, geriye bırakmak, arkada bırakmak.
- خُلِفُوا “**son qoyuldılar**” 198a/3=009/118
- المُخْلِفُونَ “**son qoyulmuşlar**” 489a/2=048/011
- “**son qonmuşlar**” 489b/3=048/015
- المُخْلِفِينَ “**son qonmuşlar**” 489b/6=048/016
- k. Geride kalmak, arkada durmak
- يَتَخَلَّفُوا “**son qalsalarlar**” 198a/9=009/120
- “**Değişmek, ihtilafa düşmek, birbirinden ayrılmak, tenakuzlu olmak, arka arkaya gelmek muhtelif olmak, anlaşılamamak.**”
- اِخْتَلَفَ “**ḥilāf kıldı**” 31a/5=002/213

- “hılāf kılıştı” 49b/1=003/019, 296a/5=019/037
 “hılāf kılıştılar” 471b/1=043/065
 اِخْتَلَفْتُمْ “hılāf kılışğay irdiñiz” 176a/3=008/042
 “hılāf kılışsanız” 461b/4=042/010
 اِخْتَلَفُوا “hılāf kılıştılar” 25a/4=002/176, 31a/5=002/213,
 31a/7=002/213, 39a/9=002/253, 61a/8=003/105,
 100a/6=004/157, 202b/2=010/019, 210b/8=010/093,
 270a/1=016/124
 “hılāf kılıştı” 263a/8=016/064
 “hılāf kıldılar” 477a/3=045/017
 اِخْتَلَفُونَ “hılāf kılışur siz” 54b/6=003/055, 112b/1=005/048,
 326b/2=22/069, 471a/8=043/063
 “hılāf kılışur irdiñiz” 145b/6=006/164,
 266b/7=016/092
 اِخْتَلَفُونَ “hılāf kılışurlar” 16b/3=002/113, 202b/4=010/019,
 211a/1=010/093, 261a/4=016/039, 270a/2=016/124,
 366b/4=027/076, 438a/4=039/003, 442b/8=039/046,
 477a/5=045/017
 “hılāf kıdur irdiler” 398a/4=032/025
 اِخْتَلَفَ “hılāf kılandı” 224b/9=011/110, 459b/3=041/045
 اِخْتِلَاف “sonlaşmak” 23a/9=002/164, 476a/1=045/005
 “sonınça yörimek” 73a/3=003/190, 200b/9=010/006,
 333a/2=023/080
 “muhtelif bolmak” 387b/1=030/022
 اِخْتِلَافًا “hılāf” 88b/5=004/082
 1. Tenakuz, çelişki.
 اِخْتِلَاف “türlüg” 263b/9=016/069
 “mütenākız” 497b/7=051/008
 “türlengen” 417b/5=035/027
 “anın menizlig” 417b/8=035/028
 اِخْتِلَافًا “türlüg türlüg” 141b/6=006/141
 “türlüg” 258b/1=016/013
 “türlengen” 417b/5=035/027
 “körklüg hey‘etleri” 440a/6=039/021
 اِخْتِلَافُونَ “iḡtilāf kılganlar” 561b/3=078/003
 اِخْتِلَافِينَ “hılāf kılışganlar” 225b/6=011/118

	m. Halife tayin etmek, tasarruf hakkı vermek, yerine geçirmek.
أَسْتَخْلِفَ	“halife kıldı” 342b/3=024/055
يَسْتَخْلِفُ	“soñ ƙoɗɗay” 140b/1=006/133
	“soñ ƙoɗar” 219b/1=011/057
يَسْتَخْلِفُكُمْ	“soñ ƙoɗsa sizni” 160b/6=007/129
لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ	“halife ƙılɗay anlarını” 342b/3=024/055
مُسْتَخْلِفِينَ	“halife ƙılmaƙ tilenmişler” 514b/8=057/007
	n. bir sonraki (karn, devir)
خَلْفٌ	“yawuz soñlar” 166b/5=007/169, 019/059
	o. Arka.
خَلْفَكَ	“soñda turur” 210b/6=010/092
خَلْفَكُمْ	“soñuñuzda turur” 423a/1=036/045
خَلْفَنَا	“soñumuzda” 298a/8=019/064
خَلْفِهِ	“soñı” 241a/5=013/011
خَلْفَهَا	“soñında” 10a/3=002/066
خَلْفِهِ	“soñı” 459a/6=041/042
	“soñları” 481b/9=046/021
	“artı” 552b/3=072/027
خَلْفِهِمْ	“artları” 39b/8=002/255, 327a/7=022/076, 420b/4=036/009
	“soñları” 147b/2=007/017, 308a/4=020/110, 312b/3=021/028, 409b/4=034/009, 456a/7=041/014, 457b/1=041/025
	ö.Halef, yerine geçen, arkasından gelen.
خَلْفَهُ	“biri biri soñınça” 350a/1=025/062
	p.Arka, sonra, muhalefet, ihtilaf, çapraz.
خِلَافٍ	“soñ” 192b/6=009/081
	“tigme bir yandın birin” 109b/6=005/033, 160a/5=007/124
	“bir sağdın bir soldın” 304b/9=020/071
	“sağdın soldın” 353b/6=026/049
خِلَافَكَ	“sonuñ” 278a/4=017/076

436. خلق

a.Yaratmak, eşsiz ve yoktan var etmek, ibda etmek, tasvir etmek, şekil vermek, uydurmak, yalan söylemek, iftira atmak, hurafe ileri sürmek

خَلَقَ

“yarattı” 5a/8=002/029, 33b/8=002/228,

74b/3=004/001, 107b/2=005/018, 123b/2=006/001, 123a/9=006/073, 136b/2=006/101, 152b/7=007/054, 168b/1=007/185, 186a/5=009/036, 200a/6=010/003, 200b/8=010/005, 200b/9=010/006, 213b/3=011/007, 248b/6=014/019, 257b/5=016/003, 257b/6=016/004, 261b/8=016/048, 265b/1=016/081, 280a/7=017/099, 301a/3=020/004, 313a/1=021/033, 333b/4=023/091, 341b/1=024/045, 345a/1=025/002, 349a/6=025/054, 348b/4=025/059, 358a/4=026/0166, 365a/6=027/060, 383a/2=029/044, 384b/4=029/061, 386a/4=030/008, 387a/6=030/021, 392b/3=031/010, 392b/6=031/011, 394a/9=031/025, 396a/3=032/004, 422a/8=036/036, 438a/7=039/005, 441b/8=039/038, 455b/5=041/009, 467a/7=043/009, 467b/2=043/012, 477b/3=045/022, 483a/7=046/033, 508b/5=055/015, 514b/1=057/004, 522a/6=064/003, 537a/4=065/012, 539b/2=067/002, 539b/3=067/003, 540b/1=067/014, 549b/1=071/015, 557b/5=075/038, 571a/6=087/002, 575a/3=092/003, 577a/2=096/001, 577a/2=096/002, 425a/5=036/081, 505a/1=053/045, 508a/4=055/003, 508b/4=055/014
“yaratur” 583a/5=113/002

خَلَقْتُ

“yarattı” 73a/6=003/191, 276b/6=017/061

خَلَقْتُ

“yarattım” 437a/1=038/075, 500a/2=051/056, 554b/7=074/011

خَلَقْتُكَ

“yarattım sini” 294a/6=019/009

خَلَقْتَنِي

“yarattı mini” 147a/5=007/012, 437a/3=038/076

خَلَقْتَهُ

“yarattı anı” 147a/6=007/012, 254a/4=015/033, 437a/3=038/076

خَلَقَكَ

“yarattı sini” 286a/4=018/037

“yarattı sağa” 566b/7=82/007

خَلَقَكُمْ

“yarattı sizni” 4a/3=002/021, 74b/3=004/001, 123b/4=006/002, 169a/3=007/189, 264a/1=016/070, 358b/8=026/0184, 389b/1=030/040,

	391a/2=030/054, 416a/5=035/011, 438b/1=039/006, 453a/6=040/067, 457a/3=041/021, 533a/4=064/002, 549b/1=071/014, 387a/5=030/020, 429a/4=037/096
خَلَقْنَا	“yarattuk” 168a/6=007/181, 253b/6=015/026, 256a/8=015/085, 277b/4=017/070, 311b/5=021/016, 434a/7=038/027, 474b/6=044/038, 479a/6=046/003, 328b/2=023/012, 328b/3=023/014, 328b/3=023/014, 328b/4=023/014, 328b/7=023/017, 348b/9=025/049, 422b/6=036/042, 495b/8=050/016, 497a/3=050/038, 499b/6=051/049, 558a/2=076/002, 574a/2=090/004, 424b/3=036/071426a/3=037/011, 431a/3=037/0150, 576b/3=095/004
خَلَقْنَاكُمْ	“yarattuk sizni” 135a/8=006/094, 147a/2=007/011, 287a/6=018/048, 303b/6=020/055, 319b/5=022/005, 335a/1=023/0115, 494a/2=049/013, 512b/4=056/057, 561b/5=078/008
خَلَقْنَاهُ	“yarattuk anı” 253b/7=015/027, 425a/1=036/077, 507b/8=054/049
خَلَقْنَاهُمْ	“yarattuk anlarını” 426a/3=037/011, 548a/4=070/039, 559b/2=076/028
خَلَقْنَاهُمَا	“yaratduķ ol ikisini” 474b/7=044/039
خَلَقَنِي	“yarattı mini” 354b/8=026/078
خَلَقَهُ	“yarattı anı” 55a/4=003/059, 396a/9=032/007, 565a/2=080/018, 565a/3=080/019
خَلَقَهَا	“yarattı anı” 257b/7=016/005
خَلَقَهُمْ	“yarattı anlarını” 136a/8=006/100, 525b/7=011/119, 456b/1=041/015, 472b/9=043/087
خَلَقَهُنَّ	“yarattı anlarını” 458b/5=41/037, 467a/7=043/009
خَلَقُوا	“yarattılar” 242a/2=013/016, 419a/5=035/040, 479b/2=046/004
أَخْلُقُ	“men endāze kıılır men” 53a/4=003/049
تَخْلُقُ	“endāze kıılır sen” 121b/2=005/110
تَخْلُقُونَ	“çatar siz” 379b/8=029/017
تَخْلُقُونَهُ	“yaratur siz anı” 512b/5=056/059
تَخْلُقُكُمْ	“yarattuk sizni” 560a/9=077/020

يَخْلُقُ	“yaratur” 53a/9=003/047, 107a/9=005/017, 169a/9=007/191, 258a/2=016/008, 258b/7=016/017, 258b/7=016/017, 341b/3=024/045, 375a/6=028/068, 391a/4=030/054, 438a/6=039/004, 466a/5=042/049, 467b/8=043/016 “yaratsa” 280a/8=017/099, 425a/6=036/081
يَخْلُقُكُمْ	“yaratur sizni” 438b/2=039/006
يَخْلُقُوا	“yaratgaylar” 327a/2=022/073
يَخْلُقُونَ	“yaraturlar” 259a/1=016, 020, 345a/2=025/003
خَلَقَ	“yaratıldı” 80b/6=004/028, 313a/7=021/037, 547a/8=070/019, 570b/6=086/005, 570b/6=086/006 “yaratıldı” 572a/9=088/017
خَلَقَتْ	“yaratıldılar” 502a/1=052/035
خَلَقُوا	“yaratıldı” 573a/1=089/008
يُخْلِقُ	“yaratılurlar” 169a/9=007/191, 259a/1=016/020, 345a/2=025/003 b.Yaratmak, mahluk, yaratılmış, halk.
خَلَقَ	“yaratmak” 495b/6=018/051, 287b/7=018/051, 396a/9=032/007, 452a/5=040/057, 452a/6=040/057, 495b/8=050/015, 240b/2=013,005, 464a/6=042/029, 23a/9=002/164, 73a/2=003/190, 73a/5=003/191, 318b/1=021/104, 387a/9=030/022, 396b/4=032/010, 438b/3=039/006 “halk” 95a/2=004/119, 248b/7=014/019, 425a/4=036/079, 417a/1=035/016 “yaratıg” 409b/1=034/007, 388b/1=030/030 “yaratmış” 392b/6=031/011, 539b/4=067/003
الْخَلْقُ	“yaratmak” 495b/7=050/015, 328b/8=023/017, 380a/6=029/020, 424a/9=36/68, 153a/1=007/054 “halk” 154b/2=007/069, 415a/3=035/001 “halknı” 200b/3=010/04, 204b/6=010/034, 204b/7=010/034 “yaratıg” 242a/3=013/016 “yaratmaknı” 365b/7=027/064, 380a/4=029/019, 388a/1=030/027
خَلَقًا	“yaratmak” 438b/3=039/006, 275a/8=017/049, 280a/6=017/098, 328b/5=023/014, 563b/7=079/027

	“yaratılmış” 275a/9=017/051
	“yaratığ” 426a/3=037/011
خَلَقَكُمْ	“yaratmakıyız” 394b/4=031/028, 475b/5=045/004
خَلَقَهُ	“yaratmışı” 242a/3=013/016
	“yaratmakını” 425a/2=036/078
	“yaratılmışları” 303a/9=020/050
خَلَقَهُمْ	“yaratmakları” 468a/3=043/019
خَلَقَهُنَّ	“yaratmakları” 483a/7=046/033
	c.Mucid, icad eden, yaratan.
خَالِقٍ	“yaratğan” 136b/4=006/102, 242a/4=013/016, 253b/8=015/028, 415a/7=035/003, 436b/6=038/071, 444a/8=039/062, 452b/6=040/062
الْحَالِقِ	“yaratğan” 525b/1=059/024
الْحَالِقُونَ	“yaratğanlar” 502a/2=052/035
	“endäze kılğanlar miz” 512b/5=056/059
الْحَالِقِينَ	“tağdır kılğanlar” 328b/5=023/014, 430a/7=037/0125
الْخَالِقِ	“yaratğan” 256b/1=015/086, 425a/7=036/081
	d.Düzeltilmiş, tavsiye edilmiş, biçimlendirilmiş.
مُخَلَّعَةٍ	“tüzetilmiş” 319b/6=022/005, 319b/6=022/005
	e.İftira atmak, uydurmak, yalan düzmek.
إِخْتِلَاقٍ	“çatmak” 432b/5=038/007
	f.Seciye, karakter, huy. Tabîat ahlâk.
خُلُقٍ	“kılık” 357a/2=026/0137, 542a/4=068/004
	g. Nasib, pay hisse.
خَلَاقٍ	“ülüş” 15a/4=002/102, 29b/7=002/200, 57a/9=003/077
بِخَلَاقِكُمْ	“ülüşleriniz birle” 190b/6=009/069
بِخَلَاقِهِمْ	“ülüşleri birle” 190b/6=009/069, 190b/7=009/069

437. خلل

	a. Samimi arkadaşlık etmek, samimi sadakat, dostluk, arkadaşlık.
خُلَّةٌ	“dostluk” 39b/3=002/254

خَالَ	“dostlaşmak” 250a/6=014/031 b.Samimî, içten dost, sevgili.
خَلِيلَا	“dost” 95b/6=004/125, 277b/9=017/073, 347a/7=025/028
الأَخْلَاءُ	“dostlar” 471b/3=043/067 c.Aralık, ara, gedik, yarık.
خَالَ	“ara” 271a/5=017/005
خَالَ الدِّيَارَ	“sarâyılar arasında” 271a/5=017/005
خَالِلِه	“yarukları” 341a/6=024/043 “araları” 030/048
خَالَهَا	“araları” 279a/9=017/091, 365b/1=027/061
خَالَهُمَا	“ikisi arasında” 285b/8=018/033
خَالَكُمْ	“aranızda” 188a/1=009/047

438. خَلَوْ

خَلَا	a.Gelip geçmek, başbaşa kalmak. “ḫālî boldı” 11a/7=002/076 “keçti” 417b/2=035/024
خَلَتْ	“keçtiler” 19a/9=002/134, 20a/9=002/141 “ketçi” 65a/6=003/137, 65b/9=003/144, 116a/8=005/075, 454b/9=040/085, 457b/2=041/025, 481a/7=046/017, 481b/1=046/018, 481b/8=046/021, 490b/5=048/023, 150a/9=007/038, 240b/5=013/006, 243b/8=013/030, 253a/2=015/013
خَلَوْا	“ḫālî boldılar” 3a/7=002/014, 63a/7=003/119 “keçtiler” 31b/1=002/214, 311b/7=010/102, 339b/9=024/034, 404a/1=033/038, 407a/7=033/062 b.Gelip geçen, geçmiş günler.
الْحَالِيَّةُ	“keçgen” 545b/5=069/024 c. Dönmek, teveccüh etmek, temayül göstermek, hususî meşgul olmak.
يَخُلْ	“ḫālî bolsun” 227a/6=012/009 d. Serbest bırakmak, salıvermek, yol açmak, vazgeçmek.
فَخَلُّوا	“birin” 181b/4=009/005

تَخَلَّتْ e.Terk etmek, boşalmak.
 “hālī kıldı” 569a/1=084/004

439. خمد

a.Ölen yahut bayılan.
 خَامِدُونَ “yoğalğanlar” 421b/9=036/029
 خَامِدِينَ “ẖor bolğanlar” 311b/4=021/015

440. خمر

a. Sarhoşluk verici şarab, içki.
 الْحَمْرُ “hamr” 32a/9=002/219, 181a/7=005/090,
 181b/1=005/091
 خَمْرًا “hamr” 230a/7=012/036
 “çakır” 231a/4=012/041
 b.Kur’anda cennette sarhoşluk vermeyen bir çeşit içkiye denir.
 خَمْرٍ “çakırlar” 485b/2=047/015
 c.Başörsü.
 بِخُمُورِهِنَّ “bürünçükleri” 338b/9=024/031

441. خمس

a. Beş, elli.
 خَمْسَةَ “biş” 64a/3=003/125, 284a/7=018/022,
 519b/7=058/007
 خَمْسِينَ “elig” 379b/3=029/014, 546b/7=070/004
 a. beşinci, beşincisi.
 الْخَامِسَةَ “bişinci” 336a/5=024/007, 336a/8=024/009
 c. Beşte bir.
 خُمْسَةَ “bişde bir” 175b/7=008/041

442. خص

a. Açlık
 مَخْمَصَةً “açlık” 104b/1=005/003, 198b/2=009/120

443. خَمَط

خَمَطٌ

a. Her türlü acı yahut ekşi nebat (sebze, meyve)
 “erek yıgaçlığı” 410b/5=034/016

444. خنزِر

خِزِير

الْخِزِيرِ

الْخِزَارِ

a. Domuz.
 “toņuz” 142b/4=006/145
 “toņuz” 24b/5=002/173, 104a/3=005/003,
 269a/3=016/115
 “toņuzlar” 114a/4=005/060

445. حَنَس

اِحْتَسَّاسٌ

اِحْتَسَّاسِ

a. Sinsi, şeytan.
 “yeşingen iblīs” 583b/5=114/004
 b. Yıldızlar (Gece görünüp gündüz gizlendikleri için bu ad verilmiştir). Uzak oldukları için bu ismi alan birtakım yıldızlardır.
 “kaytğan yulduzlar” 566a/4=081/015

446. خَنَق

الْمُنْحَنَقَةُ

a. Boğmak suretiyle öldürülen canlı
 “boğulmuş” 104a/4=005/003

447. خَوْر

خَوَّازٌ

a. Böğür, böğürme
 “böğürmek” 163a/7=007/148, 306b/3=020/088

448. خَوْض

خَاضُوا

خُضُّمٌ

خَوْضٌ

a. Dalmak, girmek, girişmek, girip yürümek. Meczâî olarak çene çalmak.
 “bâtlğa kirdiler” 190b/8=009/069
 “kirdiñiz bâtlğa” 190b/7=009/069
 “sözge kirür irdük” 190a/4=009/065
 “şürü‘ kıılır irdük” 556a/3=074/045

يُخَوِّضُ	“kirseler” 97b/9=004/140, 131b/4=006/068,
يُخَوِّضُونَ	“şürü’ kılsunlar” 472b/2=043/083, 548a/7=070/042
خَوِّضِ	“kirürler” 131b/3=006/068
خَوِّضِهِمْ	“şürü’ kılmak” 500b/6=052/012
الْحَائِضِينَ	“bâtılları” 134b/7=006/091
	“kirgenler” 556a/3=074/045

449. خوف

	a. Korkmak
خَافَ	“korksa” 26a/5=002/182
	“korktı” 224a/6=011/103, 248a/8=014/014, 248a/8=014/014, 509b/7=055/046, 564a/5=079/040
خَافَتْ	“korksa” 96a/4=004/128
خَافُوا	“korktılar” 76a/9=004/009
خِيفْتُ	“men korktum” 293b/5=019/005
خِيفْتُ	“korktuñ” 368b/6=028/007
خِيفْتُمْ	“korktum sizdin” 352a/8=026/021
أَخَافُ	“korkar men” 109a/1=005/028, 125a/6=006/015, 133a/6=006/080, 133a/8=006/081, 153b/4=007/059, 177a/3=008/048, 202a/3=010/015, 213a/6=011/003, 216a/1=011/026, 222a/7=011/084, 227b/4=012/013, 296b/7=019/045, 352a/1=026/012, 352a/3=026/014, 356b/9=026/0135, 371b/5=028/033, 371b/7=028/034, 439b/1=039/013, 448b/9=040/026, 449b/2=040/030, 449b/5=040/032, 482a/1=046/021, 524b/6=059/016
تَخَافُ	“korkar sen” 305b/2=020/077
تَخَافَا	“korkuñ ikegü” 303a/4=20/046
تَخَافَنَّ	“korksañ ya’ni bilseñ” 178a/4=008/058
تَخَافُ	“korkuñ” 458a/2=041/030
تَخَافُونَ	“korkar siz” 816b/5=004/034, 133a/9=006/081, 173b/8=008/026, 491b/2=048/027
تَخَافُونَهُمْ	“korkar siz anlardın” 388a/5=030/028
تَخَافُونَهُمْ	“korkuñ anlardın” 70b/7=003/175

تَخَافِي	“korkğıul” 368b/6=028/007
تَخَفُ	“korkğul” 22a/1=011/070, 302a/2=020/021, 304b/4=020/068, 361a/8=027/010, 370b/6=028/025, 371b/1=028/031, 381b/8=029/033, 432b/3=038/022, 498b/5=051/028
تَخَافُ	“biz korkar miz” 303a/3=020/045, 558b/1=076/010
يَخَافُ	“korkar” 308a/7=020/112, 361a/8=027/010, 497b/2=050/045, 551b/2=072/013, 575a/1=091/015
يَخَافَا	“korkşalar” 34a/5=002/229
يَخَافُهُ	“korkar andın” 118b/9=005/094
يَخَافُوا	“korkşalar” 121a/3=005/108
يَخَافُونَ	“korkarlar” 108a/6=005/023, 113a/9=005/054, 129a/9=006/051, 242b/8=013/021, 262a/3=016/050, 276a/5=017/057, 340b/1=024/037, 342a/1=024/050, 499a/4=051/037, 556a/8=074/053, 558a/7=076/007
خَافُونَ	“korkuñ mindin” 70b/7=003/175
خَوْفُ	“korkuğ” 6b/4=002/038, 43b/8=002/274, 44b/1=002/277, 70a/5=003/170, 471b/5=043/068 “korkunç” 9b/5=002/062, 16a/8=002/112, 41b/6=002/262, 115b/3=005/069, 129a/4=006/048, 150a/2=007/035, 152a/4=007/049, 207b/5=010/062, 209b/6=010/083, 480b/4=046/013, 581a/6=106/004
الْخَوْفُ	“korkunç” 22b/2=002/155, 268b/6=016/112, 401a/2=033/019, 401a/4=033/019 “korkuğ” 88b/6=004/083
خَوْفًا	“korkunçluk hālı üze” 153a/4=007/056 “korkutur” 241a/9=013/012 “korka” 387b/4=030/024, 397a/7=032/016
خَوْفُهُمْ	“korkunçları” 342b/5=024/055
خِيفَةً	“korka” 170b/4=007/205 “korkuğ” 220b/9=011/070 “korkunç” 304b/3=020/067, 498b/5=051/028
خِيفَتِكُمْ	“korkmışınız” 388a/5=030/028
خِيفَتِهِ	“korkunçı” 241b/1=013/013

خَانِقًا	“korkğan” 369b/8=028/018
	“korka” 370a/7=028/021
خَانِقِينَ	“korkğanlık hâlde” 16b/6=002/114
	b.Korkutmak, korku vermek
خَوِّفُهُمْ	“korkutur miz anlarını” 276b/4=017/060
	c.kutmak;...ile korkutmak
يُخَوِّفُ	“korkutur” 70b/6=003/175, 439b/5=039/016
يُخَوِّفُونَكَ	“korkuturlar seni” 441b/5=039/036
تَخَوِّفًا	“korkutmak” 276b/1=017/059
	d. etrafından almak, kırıştırmak, eksiltmek.
تَخَوِّفِ	“korkunç üze” 261b/7=016/047

450. خول

	a.Temlik etmek, mülk sahibi etmek, vermek, lutfetmek.
خَوَّلْنَاكُمْ	“birdük sizge” 135a/9=006/094
خَوَّلْنَاهُ	“birdük aña” 43a/4=039/049
خَوَّلَهُ	“birdi aña” 439a/1=039/008
	b.Annenin erkek kardeşi, dayı
خَالِكَ	“ananın er uyası” 405a/4=033/050
أَخْوَالَكُمْ	“analarınız er karındaşı” 343b/7=024/061
	c.Annenin kız kardeşi
خَالَاتِكَ	“anañ kız uyaları” 405a/4=033/050
خَالَاتِكُمْ	“analarınızın kız karındaşları” 79a/6=004/023
	“analarınızın kız karındaşı ” 343b/7=024/061

451. خون

	a.Emanete hiyanet etmek, hainlik etmek.
خَانَتَاهُمَا	“hıyānet kıldılar ol ikisige” 538b/8=066/010
خَانُوا	“hıyānet kıldılar” 179b/6=008/071
أَخْنَهُ	“hıyānet kıldım” 232a/9=012/052
تَخَوَّنُوا	“hıyānet kılin” 174a/2=008/027, 174a/3=008/027
خِيَانَةً	“hıyānet” 178a/4=008/058

خِيَانَتِكَ	“ hıyānetiñni ” 179b/6=008/071
خَائِنِينَ	“ hıyānet kılğanlar ” 93a/8=004/105, 178a/5=008/058, 232b/1=012/052 b. Çok ihanet eden, çok hain.
خَوَانٍ	“ hıyānet kılğan ” 323b/2=022/038
خَوَانًا	“ hıyānet kılğan ” 93b/2=004/107 c. Hainlik eden, hainlik.
خَائِنَةً	“ hıyānet ” 106b/6=005/013 “ oğurlayu bakmakını ” 448a/4=040/019 d. Çok haince davranmak, açıkça ihanet etmek.
خَائِنُونُ	“ hıyānet kılur irdiñiz ” 27a/5=002/187
يَخَائِنُونُ	“ hıyānet kılurlar ” 93b/1=004/107

452. خوى

خَاوِيَةً	a.Hâlî, boş, bomboş, yıkık, harâbe, çökük, devrilmiş. “ tüşgen turur ” 40b/7=002/259 “ tüşgen ” 286b/3=018/042, 324a/5=022/045, 544b/7=069/007, 364b/6=027/052

453. خيب

خَابَ	a.Kaybetmek, maksada erişememek. “ nevmîd boldı ” 248a/9=014/015, 304a/5=020/061, 308a/6=020/111, 574b/5=091/010
خَائِبِينَ	“ nevmîdler ” 64a/7=003/127

454. خير

خَيْرٌ	a.Hayır, faydalı şey, mal gibi faydalı şeylere âlet ve vesile olan, Daha hayırlı, en faydalısı, hayırlı, faydalı, hayır sahibi “ edgölük ” 29a/7=002/197, 31b/5=002/215, 51a/4=03/030, 125a/9=006/017, 212a/7=010/107, 264b/7=016/076, 320b/1=022/011, 323a/4=022/036, 370b/4=028/024, 554a/8=073/020, 31b/5=002/215 “ dayr ” 15a/9=002/105, 94a/8=004/114, 96a/3=004/127, 222a/7=011/084

“edgü işi” 16a/3=002/110

“yadşılık” 62b/4=003/115

“yahşı” 71a/4=003/178, 189b/4=009/061

“yahşırak” 291b/6=018/095, 336b/2=024/011,
 8a/4=002/054, 9a/6=002/061, 15a/6=002/103,
 15b/2=002/106, 26b/2=002/184, 26b/3=002/184,
 29a/7=002/197, 31b/7=002/216, 32b/4=002/220,
 32b/8=002/221, 32b/9=002/221, 41b/7=002/263,
 43a/6=002/271, 44b/7=002/280, 49a/1=003/015,
 54b/1=003/054, 61b/7=003/110, 66b/6=003/150,
 68b/1=003/157, 74a/5=003/198, 80b/1=004/025,
 85b/1=004/059, 87b/9=004/077, 96a/6=004/128,
 122a/7=005/114, 127a/5=006/032, 130a/8=006/057,
 147a/5=007/012, 148b/4=007/026, 156b/4=007/085,
 157a/2=007/087, 157b/1=007/089, 164a/9=007/155,
 166b/9=007/169, 173a/4=008/019, 174b/1=008/030,
 181a/4=009/003, 187a/6=009/041, 207a/4=010/058,
 212b/3=010/109, 222b/1=011/086, 230b/8=012/039,
 232b/8=012/057, 233a/4=012/059, 233b/2=012/064,
 235b/7=012/080, 239a/1=012/109, 260a/3=016/030,
 267a/4=016/095, 270a/6=016/126, 274a/5=017/035,
 286b/7=018/044, 286b/7=018/044, 287a/3=018/046,
 287a/3=018/046, 299a/1=019/073, 310a/1=020/131,
 317a/7=021/089, 322b/1=022/030, 325b/2=022/058,
 330a/1=023/029, 332b/1=023/072, 332b/1=023/072,
 334b/5=023/0109, 335a/6=023/0118,
 338a/9=024/027, 343b/2=024/060, 346a/3=025/015,
 347a/2=025/024, 363a/8=027/036, 365a/6=027/059,
 367b/3=027/089, 370b/8=028/026, 374b/3=028/060,
 376b/7=028/080, 377a/7=028/084, 379b/6=029/016,
 389a/5=030/038, 413a/7=034/039, 428a/1=037/062,
 437a/2=038/076, 459a/2=041/040, 464b/7=042/036,
 469a/4=043/032, 470b/3=043/052, 470b/9=043/058,
 474b/5=044/037, 507b/3=054/043, 520b/7=058/012,
 529b/3=061/011, 531a/5=062/009, 531b/1=062/011,
 571b/6=087/017, 576a/1=093/004, 577b/3=097/003,
 578a/9=098/007

“māl” 43a/9=002/272, 43b/1=002/272,

43b/6=002/273

“edgürek” 299a/7=019/076, 299a/8=019/076,

305a/5=020/073

الْحَيَّرَ

“ḥayr” 50b/3=003/026, 201a/9=010/011,
 271b/7=017/011, 313a/4=021/035, 542a/8=068/012
 “yahşılık” 61a/5=003/104
 “māl” 547a/9=070/021, 434b/6=038/032
 “ḥayrını” 169a/2=007/188
 “eḍgü” 327a/9=022/077
 “eḍgülük” 460a/2=041/049
 “mālını” 496a/8=050/025

خَيْرًا

“ḥayr” 22b/9=002/158, 402a/1=033/025,
 191b/9=009/074
 “yahşırak” 71b/2=003/180, 480a/9=046/011,
 534b/7=064/016, 62a/1=003/110, 83b/6=004/046,
 86b/1=004/066, 101b/7=004/170, 102a/4=004/171,
 286a/3=018/036, 286a/9=018/040, 486a/7=047/021,
 492b/7=049/005, 493b/4=049/011, 493b/4=049/011,
 538a/2=066/005, 543a/4=068/032, 548a/6=070/041,
 554a/9=073/020
 “ḥayrını” 26b/2=002/184, 78b/8=004/019,
 99a/3=004/149, 216b/5=011/031
 “eḍgülük” 43a/1=002/269, 145a/3=006/158,
 179b/4=008/070, 260a/1=016/030, 578b/6=099/007
 “yahşılığını” 173b/1=008/023
 “eḍgülükni” 336b/5=024/012
 “yarağ” 339b/4=024/033
 “mālını” 26a/1=002/180
 “eḍgürekni” 179b/5=008/070
 “eḍgürek” 290b/3=018/081, 345b/6=025/010
 b.Seçme, tercih.

الْحَيَّرَ

“iẖtiyār” 375a/7=028/068
 “iẖtiyār kılğan” 403b/2=033/036
 c.Hayırlılar, iyi kimseler, hayır sahibleri.

الْاِخْتِيَارَ

“yahşılar” 435b/4=038/047, 435b/5=038/048
 d.Faziletli, sâliha, hayırlı, üsn.

خَيْرَاتٍ

“yahşı kılıklıqlar” 510b/1=055/070

الْخَيْرَاتِ

“eḍgülükler” 21b/5=002/148, 193b/6=009/088
 “yahşı işler” 62b/3=003/114
 “eḍgü işler” 112a/9=005/048, 317a/9=021/090,
 331b/2=023/056, 331b/6=023/061, 418a/7=035/032
 “eḍgüler” 315b/7=021/073

e.Seçmek,tercih etmek, hayırlısını almak, üstün tutmak, tafdil etmek.

اِخْتَارَ	“üyürdi” 164a/4=007/155
اِخْتَرْتُكَ	“üdürdüm sini ” 301b/3=020/013
اِخْتَرْنَاهُمْ	“ihtiyār kılduk anlarını” 474b/1=044/032
يُخْتَارُ	“üyrer” 375a/6=028/068
تَخَيَّرَ	f.Seçmek, hayırlısını ihtiyar etmek
تَخَيَّرُوا	“ihtiyār kılar siz” 543b/1=068/038
يَتَخَيَّرُونَ	“yahşısın alurlar” 511b/4=056/020

455. خيط

a. İplik. (Pamuk, yün v.b. den mamul ince, bükül-müş ip).

اَلْحَيْطُ	“yiplük ²⁷⁴ ” 27a/8=002/187, 27a/8=002/187
اَلْحَيَاطِ	b. İğne.
	“igne” 150b/9=007/040

456. خيل

a.Atlar, süvariler, atlar ve süvariler.

اَلْحَيْلِ	“atlar” 48b/8=003/014, 258a/1=016/008,
	523a/3=059/006, 178a/7=008/060
بِخَيْلِكَ	“aṭlıqlarınbirle” 277a/2=017/064

b. Hayal kurmak, tahayyül etmek, benzetmek.

يُمَيَّلُ	“tehyıl kılinur” 304b/2=020/066

c.Böbürlenene, kendini büyük gören, kendini beğenen.

مُحْتَالٍ	“kuwangannı” 393b/5=031/018
	“mütekebbir” 517b/1=057/023
مُحْتَالًا	“mütekebbir” 82a/7=004/036

²⁷⁴ Bundan murad: fecr-i sadıkın ışığı ile, ona karışan gecenin koyu karanlığıdır.

خيم. 457.

a.Çadırlar.

الخيام

“ḥaymeler” 51b/2=055/072

حرف الدّال

458. دَأْب

a. Gayret ve müdavemet etmek, müdavemet, âdet, vaziyet.

دَأْبًا

“peyveste” 232a/1=012/047

دَأْبٌ

“âdet” 48a/8=003/011, 177b/1=008/052,
177b/6=008/054, 449b/3=040/031

459. دِبْ

a. Hayvan, canlı, nebatlar dışındaki insanlar ve hayvanlar.

دَابَّةٌ

“çemşegen” 23b/3=002/164

“yöriçen” 213b/1=011/006, 219a/8=011/056,
262a/2=016/049, 263a/1=016/061, 420a/2=035/045,
464a/7=042/029, 127b/9=006/038, 384b/3=029/060,
475b/6=045/004

“cânvar” 366b/9=027/082

“teprengen” 392b/5=031/010

دَابَّةُ الْأَرْضِ

“yığaç kurtı” 410a/8=034/014

الدَّوَابُّ

“yöriçenler” 173a/9=008/022, 321a/7=022/018

“kölikler” 177b/9=008/055

“cânvarlar” 417b/7=035/028

460. دِير

دَائِرٌ

“soy” 128b/6=006/045, 154b/9=007/072,

171b/9=008/007, 255b/4=015/066

b. Arka, geri

دِيرٌ

“soy” 229a/3=012/025, 229a/7=012/027,

229a/8=012/028

c. Arka, arkada olan, geri, önün zıddı, arka çevirmek, bozguna uğratmak, münhezim olmaktır.

الدَّيْرُ

“soy” 507b/5=054/045

دَيْرُهُ

“soyımı” 172b/6=008/016

أَدْبَارَ

“soylar” 497a/6=050/040

الْأَدْبَارَ

“soylarımı” 62a/3=003/111, 172b/6=033/015,

	“soylarını” 400b/4=008/015, 490b/4=048/022, 524a/7=059/012
أَذْبَارِكُمْ	“soylarınız” 108a/2=005/021
أَذْبَارِهَا	“soyları” 48a/1=004/047
أَذْبَارَهُمْ	“soyları” 177a/8=008/050, 486b/6=047/027, 255b/2=015/065, 275a/3=017/046, 486b/2=047/025 d.Tedbir almak, idare etmek.
يُدَبِّرُ	“takdîr kılar” 200a/7=010/003 “tedbîr kılar” ²⁷⁵ 204b/2=010/031, 240a/2=013/002, 369a/5=032/005
فَالْمُدَبِّرَاتِ	“tedbîr kılganlar” 563a/3=079/005 e.yüz çevirip, arkasını dönerek gitmek, gitmeye, kaybolmaya, gözükmemeye başlamak.
أَذْبَرُ	“soñ çewürdi” ²⁷⁶ 547a/7=070/017, 555a/4=074/023, 555b/6=074/033, 563b/5=079/022
إِذْبَارَ	“soñı çewrürler ” 502b/7=052/049
مُدَبِّرًا	“soñın çewrü” 361a/7=027/010, 371a/9=028/031
مُدَبِّرِينَ	“soñlariñız çewrü” 184b/2=009/025 “soñ çewürgenler” 314b/9=021/057 “yüz ewürdiler” 366b/7=027/080 “soñların çewrü” 390b/9=030/052, 429a/1=037/090 “soñ çewürügliler” 49b/6=040/033 f.Sonunu düşünmek, teemmül etmek, mutlak olarak düşünmek manasında kullanılır.
يَتَدَبَّرُونَ	“endîşe kılarlar” 88b/4=004/082 “te’emmül kılarlar” 486b/1=047/024
يَتَدَبَّرُونَ	“tedbîr kıldılar” 32a/4=023/068 “endîşe kılsalar” 434b/3=038/029

461. دثر

a.İç çamaşırın üsnden giyilen elbiseyi giyen, yorgana bürünen.

المُدَبِّرُ “taş tonın keygen”²⁷⁷ 554b/3=074/001

²⁷⁵ Hikmet ve Kemalın iktızası üzere işleri takdir eder mealinde.

²⁷⁶ Yüz çevirmek arkasını dönmek.

²⁷⁷ İç çamaşırın üstünden giyilen elbiseyi giyen,yorgana bürünen.

462. دحر

a.Tard etmek,kovmak,uzaklaştırmak, uzaklaştırılmış, kovulmuş

دُحُورًا

“sürülmek” 462a/1=037/009

مَدْحُورًا

“sürülmüş” 147b/4=007/018, 272b/4=017/018,
274b/2=017/039

463. دحض

a.Batıl, kaymış, boş

دَاحِضَةٌ

“batıl bolğan” 462b/5=042/016

b.İptal etmek, boşa çıkarmak, batıl göstermek.

لِيُدْحِضُوا

“kıştursalar” 228a/8=018/056

“batıl kılsalar” 446b/5=040/005

c. Mağlub olan, kaybeden, yenilen.

مُدْحَضِينَ

“yiñilmişler” 430b/6=037/0141

464. دحي- دحو

a. Yaymak, sermek, döşemek

دَحَاهَا

“yaydı anı” 563b/9=079/030

465. دخر

a.Alçalan, boyun eğen, inkıyad edip bağlanan.

دَاخِرُونَ

“horlar” 262a/1=016/048, 426a/8=037/018

دَاخِرِينَ

“horlar” 452b/3=040/060

466. دخل

a.Girmek, cima yapmak, gerdeğe girmek, katılmak

دَخَلَ

“kirdi” 52a/2=003/037, 230a/6=012/036,
286a/1=018/035, 369b/2=028/015

“kirse” 550a/6=071/028

دَخَلَتْ

“kirdi” 150b/1=007/038

دَخَلَتْ

“kirdin” 286a/7=018/039

دَخَلْنَاهُمْ	“kirdiñiz” 343b/9=024/061
	“duğul kıldiñiz” 79b/1=004/023
	“duğul kılduğ bolsañiz” 79b/1=004/023
دَخَلْنَاهُمُوه	“kirsenja aña” 108a/7=005/023
دَخَلَهُ	“kirse aña” 60a/4=003/097
دَخَلُوا	“kirdiler” 114a/6=005/061, 233a/1=012/058, 234a/5=012/068, 234a/9=012/069, 236b/3=012/088, 237b/3=012/099, 255a/1=015/052, 363a/4=027/034, 433b/2=038/022, 498b/3=051/025
دَخَلُوهُ	“kirdiler aña” 271b/1=017/007
تَدْخُلْنَ	“kirgey siz” 491b/1=048/027
تَدْخُلُوا	“kirseniz” 31a/9=002/214, 65b/6=003/142, 338b/3=024/029
	“kiriñ” 234a/1=012/067, 338a/7=024/027, 405b/7=033/053
تَدْخُلُوها	“kiriñ aña” 338b/1=024/028
نَدْخُلَهَا	“kirgey biz aña” 108a/4=005/022, 108a/9=005/024
يَدْخُلِ	“kirgey” 16a/5=002/111
	“kirdük” 494a/6=049/014
يَدْخُلْنَهَا	“kirsünler aña” 542b/7=068/024
لِيَدْخُلُوا	“kirse” 271b/1=017/007
يَدْخُلُونَ	“kirürlr” 95b/3=004/124, 150b/9=007/040, 243a/5=013/023, 450b/4=040/040, 582b/1=110/002
	“kiwrülmişler” 295a/3=019/060,
	“kirgeyler” 452b/2=040/060
يَدْخُلُونَهَا	“kirürler aña” 243a/3=013/023, 260a/4=016/031, 418a/8=035/033
يَدْخُلُوها	“kirseler” 16b/6=002/114
	“kirdiler aña” 151b/8=007/046
ادْخُلْ	“kiriñ” 421b/5=036/026
ادْخُلْ	“kiriñ” 538b/9=066/010
ادْخُلُوا	“kiriñ” 8b/2=002/058, 8b/3=002/058, 30b/2=002/208, 108a/1=005/021, 108a/6=005/023, 150a/9=007/038, 152a/4=007/049, 165b/5=007/161,

	234a/1=012/067, 237b/4=012/099, 259b/8=016/029, 260a/7=016/032, 362a/1=027/018, 405b/7=033/053, 445b/1=039/072, 454a/1=040/076, 471b/6=043/070
ادْخُلُوهَا	“kirin aña” 254b/5=015/046, 445b/5=039/073, 496b/7=050/034
ادْخُلِي	“kirgil” 364a/3=027/044, 573b/6=089/029 “kirgil ²⁷⁸ ” 573b/6=089/030
دُخِلَتْ	“kirilse irdi” 400b/1=033/014
دَاخِلُونَ	“biz kirgenler biz” 108a/5=005/022
الدَّاخِلِينَ	“kirgenler” 538b/9=066/010 b. Hile, tuzak, gaddarlık, aldatma.
دَخَلًا	“fesād” 266b/5=016/092, 267a/1=016/094 c. Girdirmek, dahil etmek, girdirilen yer, girdirme yeri.
ادْخَلْنَاهُ	“kiwürdük aña” 316a/2=021/075
ادْخَلْنَاهُمْ	“kiwürgey irdük anlarını” 114b/9=005/056 “kiwürdük” 317a/1=021/086
لَا دُخِلْنَكُمْ	“kiwürgey men sizni” 106b/2=005/012
لَا دُخِلْنَهُمْ	“kiwürgey men anlarını” 73b/8=003/195
تُدْخِلِ	“kiwürseñ” 73a/7=003/192
تُدْخِلُكُمْ	“kiwürgey miz sizni” 81a/4=004/031
لَنْدُخِلْنَهُمْ	“kiwürgey miz anlarını” 379a/1=029/009
نُدْخِلُهُمْ	“kigürgäy miz anlarını” 85a/1=004/057, 85a/3=004/057, 95a/6=004/122
يُدْخِلُ	“kiwür” 320b/6=022/014, 321b/4=022/023, 461b/1=042/008, 485a/2=047/012, 491a/4=048/025, 559b/5=076/031 “kiwürse” 488a/7=048/005
يُدْخِلُكُمْ	“kiwürsün sizni” 529b/5=061/012, “kiwürgey sizni” 538b/1=066/008
يُدْخِلَنَا	“kiwürse bizni” 117b/2=005/084
لَيُدْخِلْنَهُمْ	“kiwürgey anlarını” 325b/3=022/059

²⁷⁸ katılmak

يُدْخِلُهُ	“kiwürgey anı” 77b/5=004/013, 77b/8=004/014, 490a/3=048/017, 537a/2=065/011
يُدْخِلُهُمْ	“kiwürür anı” 534a/3=64/009 “kiwürgey anlarını” 102b/6=004/175, 522a/1=058/022 “kiwürgey anlargâ” 195a/8=009/099 “kiwürür anlarını” 478a/9=045/030 “kiwürür” 484b/4=047/006 “kiwürgil” 361a/9=027/012
أَدْخِلْ	“kiwürgil bizni” 163b/7=007/151
أَدْخِلْنَا	“kiwürgil mini” 278a/9=017/080, 362a/5=027/019
أَدْخِلْنِي	“kiwürgil anlarını” 447a/2=040/008
أَدْخِلْهُمْ	“kiwrün” 451a/5=040/046
أَدْخِلُوا	“kiwrüldi” 72a/8=003/185
أَدْخِلْ	“kiwrüldi” 550a/2=071/025
أَدْخِلُوا	“kiwrrülse” 548a/3=070/038
يُدْخِلِ	“kiwürmekini” 278a/9=017/080
مُدْخِلْ	“kiwresi” 81a/4=004/031
مُدْخَلَا	“kirgü yir” 325b/3=022/059 d. nel, zorlukla girilen yer.
مُدْخَلَا	“kirgü yir” 189a/3=009/057

467. دخن

a. Duman (buhar ve bunlara benzeyen şeylere de bazan bu ad verilir).

دُخَانٌ	“tütün” 455b/9=041/011, 473b/3=044/010

468. درأ

a. Def etmek, kaldırmak, ayırmak.

يَدْرَأُ	“def kılur” 336a/6=024/008
يَدْرَأُونُ	“def kılur” 243a/2=013/022, 373b/6=028/054
فَادْرَأُوا	“def kılıңыз” 70a/1=003/168

b. Atışmak, müdafaaya geçmek, çekişmek.

اِدَارَأْتُمْ	“hilâf kılıştınız” 10b/6=002/072

درج. 469.

دَرَجَة	a.Basamak, yükseklik mertebesi, derece, dereceler “dereceler” 34a/2=002/228 “mertebeler” 91b/1=004/095004/095 “mertebe” 183b/60=009/020 “derece” 515a/7=057/010
دَرَجَاتٍ	“mertebeler” 39a/6=002/253, 91b/1=004/096, 133b/4=006/083, 140a/8=006/132, 145b/8=006/165, 171b/2=008/004, 272b/8=017/021 “dereceler” 235a/4=012/076, 469a/3=043/032, 481b/2=046/019, 520b/4=058/011 “mertebeler” 69a/4=003/163
الدَّرَجَاتِ	“mertebeler” 305a/8=020/075 “dereceler” 447b/6=040/015 b.Basamak, basamak yükseltmek yahut alçaltmak, hile, aldatma ve yavaş yavaş tehlikeye sürüklenme manasında kullanılır.
سَنَسْتَدْرِجُهُمْ	“derece derece iltgey miz anlarını” 168a/7=007/182 “azın azın indürgey miz anlarını” 543b/8=068/044

درر. 470.

مِدْرَارًا	a.Bol, bol yağmur, çok süt “akğan” 124a/6=006/006 “kuyğan” 219a/2=011/052 “köp akğan” 549a/7=071/011
دَرِيٌّ	b.Parlak, incimsi “yaşığan” 340a/3=024/035

درس. 471.

دَرَسَتْ	b.Ders almak, tekrar tekrar okumak. “okudun” 136b/8=006/105
دَرَسُوا	“okıdılar” 166b/9=007/169
تَدْرُسُونَ	“okıyur irdiniz” 57b/9=003/079, 543a/9=068/037
يَدْرُسُونَهَا	“okıyurlar anı” 413b/7=034/044
دِرَاسَتِهِمْ	“okumakı” 144b/3=006/156

472. درك

- a. Yetişmek, erişmek.
 أَذْرِكُهُ “**tegdi aña**” 210b/2=010/090
 تُذْرِكُ “**yitse**” 422b/4=036/040
 يُذْرِكُكُمْ “**teggey sizge**” 88a/1=004/078
 يُذْرِكُهُ “**tegse aña**” 92a/5=004/100
 مُذْرِكُونَ “**yitilmişler**” 354a/6=026/061
 b. Görmek.
 تُذْرِكُهُ “**yiter aña**” 136b/4=006/103
 يُذْرِكُ “**ol yiter**” 136b/5=006/103
 c. Yetişme, erişme.
 ذَرَكَا “**yitmek**” 305b/2=020/077
 d. Yetişmek. Bu fiil ekseriyetle nimet ve yardıma
 koşma hususunda kullanılır.
 تَذَارِكُهُ “**yitti**” 544a/4=068/049
 e. Birikmek, arka arkaya gelmek, sonuna varmak,
 katılmak, karışmak
 أَذَارِكُ “**yitişti**” 366a/1=027/066
 اَذَارَكُوا “**ulaşsalar**” 150b/2=007/038
 f. Dip, aşağı.
 الدَّرَكُ “**tabak**” 98b/5=004/145

473. درهم

- a. Gümüş para, dirhem.
 دَرَاهِمَ “**sanlıg yarmaklar**” 228a/8=012/020

474. دری

- a. Bilmek.
 أَذْرِ “**bilse irdim**” 545b/7=069/026
 أَذْرِی “**bilse men**” 318b/7=021/109, 318b/8=021/111
 “**bilür men**” 480a/4=046/009, 552a/9=072/025
 تَذْرُونَ “**bilür siz**” 77a/1=004/011
 تَذْرِی “**bilür**” 395b/2=031/034, 395b/3=031/034

- “bilür irdiñ” 466b/1=042/052
 “bilür sen” 535b/1=065/001
 نَدْرِي “bilür miz” 478b/4=045/032, 551a/6=072/010
 أَذْرَاكَ “bildürdi saña” 544b/2=069/003, 555a/6=074/027,
 560a/6=077/014, 567a/5=082/017, 567a/5=082/018,
 567b/5=083/008, 568a/3=083/019, 570b/4=086/002,
 574a/5=090/012, 577b/2=097/002, 579b/2=101/003,
 579b/6=101/010, 580b/4=104/005
 أَذْرَاكُمْ “bildürgey irdi sizge” 202a/4=010/016
 يُدْرِيكُ “bildürür saña” 407a/9=033/063, 462b/7=042/017,
 564b/2=080/003

475. دسر

- a.Çivi, perçin
 دُسُور “timür çekelig” 506a/6=054/013

476. دسس

- a. Gizlemek, defnetmek, gömmek.
 يَدْسُهُ “kömer anı” 262b/6=016/059

477. دسو

- a.Kötü hareketin kusurunu gizlemek, örtmeye
 çalışmak, temize çıkarmaya çalışmak.
 دَسَاها “ekisti anı” 574b/6=091/010

478. دعو

- a.Kovmak, itelemek, azarlayarak itip kakmak,
 defnetmek
 يَدْعُ “def kılır” 581b/2=107/002
 يَدْعُونَ “iltilürler” 500b/7=052/013
 دَعَا “iltilmek” 500b/7=052/013

479. دعو

- a.Çağırarak, sızlanarak zikretmek, temenni etmek,
 dua atmak, ibadet etmek, yardım dilemek, meded

istemek, istemek, teşvik etmek, nisbet etmek, isimlendirmek, beddua etmek.

دَعَا	“du‘ā kıldı” 52a/5=003/038
	“ünedi” 438b/9=039/008, 474a/3=044/022, 506a/4=054/010, 458a/6=041/033
دَعَاكُمْ	“ünedi sizni” 173b/3=008/024, 387b/7=030/025
دَعَانِ	“ündese mini” 27a/2=002/186
دَعَانَا	“ünedi bizni” 201b/2=010/012, 443a/4=039/049
دَعَاهُ	“ünedi anı” 365b/3=027/062
دَعَاوَا	“du‘ā kıldı ol ikegü” 169a/5=007/189
دَعَاوَا	“ündediler” 203a/3=010/022, 385a/3=029/065, 388b/5=030/033, 395a/4=031/032, 346a/2=025/013
	“adadılar” 300a/2=019/091
دَعَوْتُ	“men ünedim” 549a/1=071/005
دَعَوْتُمْ	“ündedim sizlerni” 249a/5=014/022
دَعَوْتُمُوهُمْ	“ündeseñiz anlarını” 169b/1=007/193
دَعَوْتُهُمْ	“ündedim anlarını” 549a/3=071/007, 549a/5=071/008
دَعَوْتُهُمْ	“ündediler” 287b/9=018/052
	“ündediler anlarını” 375a/1=028/064
أَدْعُو	“ünder men” 238b/5=012/108
	“üneyür men” 245a/4=013/036
	“kulluk kılar men” 297a/2=019/048, 552a/1=072/020
أَدْعُوكُمْ	“üneyür men sizni” 450b/5=040/041, 450b/7=040/042
تَدْعُ	“ündegil” 212a/4=010/106, 359b/8=026/213
	“kulluk kılğıl” 377b/6=028/088
	“ündese” 417a/3=035/018
تَدْعُهُمْ	“ündesen” 288b/3=018/057
تَدْعُو	“üneyür” 547a/7=070/017
تَدْعُوا	“adasanız” 281a/8=017/110, “ünden” 346a/2=025/014, 551b/9=072/018, 487a/9=047/035

تَدْعُونَ	“üneyür siz” 128a/6=006/040, 128a/7=006/041, 128a/7=006/041, 277a/8=017/067, 327a/1=022/073, 416b/5=035/013, 419a/4=035/040 “kulluk kıur siz” 130a/4=006/056, 169b/3=007/194, 170a/1=007/197, 297a/2=019/048, 430a/6=037/0125, 441b/9=039/038, 453a/4=040/066, 479b/2=046/004 “kulluk kıur irdiniz” 150a/7=007/037 “du‘ā kıur siz” 354b/5=026/072
تَدْعُونَا	“üneyür sen bizni” 220a/4=011/062 “üneyür siz bizge” 455a/5=041/005
تَدْعُونَنَا	“üneyür siz bizni” 247b/4=014/009
تَدْعُونِنِي	“üneyürsüz mini” 450b/5=040/041, 450b/6=040/042 “üneyür süz mini” 450b/8=040/043
تَدْعُونَهُ	“üneyür siz anı” 131a/4=006/063
تَدْعُوهُمْ	“üneyür sen anlarını” 332b/2=023/073 “üneyür siz anlarını” 462a/4=042/013
تَدْعُوهُمْ	“ündeseniz anlarını” 169b/1=007/193, 170a/2=007/198, 416b/6=035/014
نَدْعُ	“ündegeleñ” 55a/7=003/061
سَنَدْعُ	“ündegey miz” 577a/9=096/018
نَدْعُو	“kulluk kıur biz” 132a/3=006/071 “üneyür miz” 277b/4=017/071 “kulluk kıur irdük” 266a/1=016/086, 253b/8=040/074
نَدْعُوا	“üneyür miz” 283a/1=018/014
نَدْعُوهُ	“kulluk kıur irdük” 501b/4=052/028
يَدْعُ	“ündese” 335a/3=023/0117 “ündesün” 448b/9=040/026, 577a/9=096/017
يَدْعُ	“üneyür” 271b/7=017/011, 505b/6=054/006
يَدْعَنَا	“ündedi bizni” 201b/2=010/012
يَدْعُوا	“üneyür” 33a/1=002/221, 203b/4=010/025, 415b/3=035/006, 320b/3=022/012, 320b/5=022/013, 479b/5=046/005, 439a/1=039/008 “ündegey” 569a/5=084/011

يَدْعُوكَ	“üneyür seni” 370b/5=028/025
يَدْعُوكُمْ	“üneyür sizni” 275b/3=017/052, 247b/6=014/010, 515a/1=057/008
يَدْعُونُ	“üneyürler” 33a/1=002/221, 61a/5=003/104, 372b/1=028/041, 94b/7=004/117, 94b/7=004/117, 129b/2=006/052, 208a/1=010/066, 241b/4=013/014, 259a/1=016/020, 276a/3=017/057, 285a/1=018/028, 325b/8=022/062, 350a/7=025/068, 382b/9=029/042 “kulluk kılurlar” 137a/3=006/108, 224a/3=011/101, 397a/7=032/016, 448a/5=040/020, 472b/7=043/086 “kulluk kılur siz” 394b/9=031/030 “kulluk kılur irdiler” 459b/9=041/048 “ileyürler” 435b/7=038/051 “ünderler” 457a/8=044/055
يَدْعُونَنَا	“üneyürler bizge” 317a/9=021/090
يَدْعُونِي	“inneyürler mini” 230a/2=012/033
يَدْعُونَهُ	“üneyürler anı” 132a/6=006/071
يَدْعُوهُ	“kulluk kılur aña” 552a/1=072/019
يَدْعُوهُمْ	“ündedi anlarını” 394a/3=031/021
ادْعُ	“ilegil” 9a/3=002/061, 10a/6=002/068, 10a/8=002/069, 10b/1=002/070, “du‘ā kılğıl” 161a/6=007/134 “ündegil” 470a/7=043/049, 326a/8=022/067, 377b/5=028/087, 462a/9=042/015 “ünden” 270a/2=016/125
ادْعُهُنَّ	“ündegil anlarını” 41a/8=002/260
ادْعُوا	“ünden” 4a/8=002/023, 169b/7=007/195, 205a/6=010/038, 214a/9=011/013, 374b/9=028/064, 411a/7=034/022, 153a/2=007/055, 451b/2=040/049 “ündeyiniz” 276a/2=017/056 “du‘ā kılğıl” 451b/4=040/050 “adan” 281a/7=017/110, 281a/8=017/110 “kulluk kılğıl” 447b/4=040/014
ادْعُونِي	“kulluk kılğıl maña” 452b/1=040/060
ادْعُوهُ	“kulluk kılğıl aña” 149a/4=007/029, 453a/2=040/065 “ünden anı” 153a/4=007/056, 168a/4=007/180

أَدْعُوهُمْ	“ünden anlarını” 169b/4=007/194
	“sebeb kılın” 399a/5=033/005
دُعُوا	“indenilseler” 45b/1=002/282
	“ünildiler” 341b/7=024/048
	“ündenildiler” 342a/3=024/051
دُعَى	“ündeldi” 447b/1=040/012
دُعِيْتُمْ	“ündenildiniz” 405b/9=033/053
تَدْعَى	“ündenür” 478a/6=045/028
تُدْعُونَ	“ündenür siz” 447a/7=040/010, 487b/4=047/038
	“üdengey siz” 489b/7=048/016
يُدْعَى	“ündenür” 529a/5=061/007
يُدْعُونَ	“ündenürler” 50a/4=003/023, 543b/5=068/042
	“ündenür irdiler” 543b/6=068/043
دُعَاء	“ündemek” 24b/2=002/171, 344a/7=024/063, 344a/8=024/063
	“tilemek” 460a/2=041/049,
	“du‘ā” 241b/6=013/014, 451b/4=040/050, 460a/7=041/051
	“kulluk kılmak” 297a/3=019/048
الدُّعَاء	“du‘ānı” 52a/7=003/038, 251a/4=014/039, 314a/2=021/045
	“ündemekni” 366b/7=027/080, 390b/8=030/052
دُعَاءُكُمْ	“du‘ānınızı” 416b/7=035/014
دُعَاءُهُ	“ündemişi” 271b/7=017/011
دُعَاؤُكُمْ	“kulluk kılmakınız” 351a/2=025/077
دُعَاؤُكَ	“du‘ān” 293b/5=019/004
دُعَائِهِمْ	“anların du‘āsi” 479b/6=046/005
دُعَائِي	“ündemekim” 549a/2=071/006
	b. Davet, dua.
دَعْوَةٌ	“du‘ān” 27a/2=002/186, 241b/3=013/014
	“ündemek” 387b/7=030/025, 450b/8=040/043
دَعْوَتُكَ	“ündemeğin” 251b/2=014/044
دَعْوَتُكُمَا	“ikiniznin du‘āsi” 210a/9=010/089
	c.Dava, iddia.

دَعَوَاهُمْ	“da‘vāları” 146b/3=007/005 “du‘āları” 201a/6=010/010, 201a/7=010/010 “ündemekleri” 311b/4=021/015 d.Allah’a ibadete davet eden, davet eden.
دَاعِيًا	“ündegil” 404b/3=033/046
دَاعِي	“ündegen” 483a/3=046/031, 483a/4=046/032
الدَّاعِ	“du‘ā kılğan” 27a/1=002/186 “ündegen” 308a/1=054/006, 506a/2=054/008
الدَّاعِي	“ündegen” 308a/1=020/108 e.Nisbet edilen manasında olup bununla evlâdlık murad edilir.
أَدْعِيَانَكُمْ	“okunmuş oğlanlarınızı” 399a/3=033/004
أَدْعِيَانِهِمْ	“okunmuş oğlanları” 403b/8=033/037 f.Temenni ve arzu etmek, canı çekmek, canı istemek, istemek, dilemek.
تَدْعُونَ	“arzūlayur siz” 458a/4=041/031 “tileyür irdiñiz” 541b/3=067/027
يَدْعُونَ	“tileyürler” 423b/7=036/057

دَفَأَ. 480.

a. Isıtıcı madde ısındırıcı sıcaklık deve yavrusu, deve yü ve deveden istifade edilen şeyler

دِفْءٌ	“ısıngu” 257b/7=016/005

دَفَعَ. 481.

a.Reddetmek, def etmek, sevk etmek, vermek, müdafada bulunmak, himaye etmek.

دَفَعْنُ	“birseñiz” 76a/1=004/006
أَدَفَعَ	“def kılığıl” 333b/8=023/096, 0458a/8=41/034
أَدَفَعُوا	“def kılığ” 69b/5=003/167, 75b/7=004/006
دَفَعَ	“def kılmağ” 39a/1=002/251 “def” 323b/5=022/040 b.Def edici, geri çevirici.
دَافِعٌ	“def kılğan” 500b/4=052/008, 546b/6=070/002 c.Müdafaa etmek, himaye etmek.

يُدَافِعُ

“def kılır” 323b/1=022/038

دَكَ. 483.

a. Kırmak, ufaltmak, dümdüz etmek, ezmek, düzlemek.

دَكَّتْ

“tögüldi” 573b/1=089/021

فَدَكَّتَا

“tögüldi ikisi” 545a/6=069/014

دَكَّ

“tögülmüş” 162b/2=007/143

دَكَّهْ

“tögülmek” 573b/1=089/021, 573b/1=089/021

“tögmek” 545a/6=069/014

b. Düzlenmiş, tesviye edilmiş, yerle bir olma durumuna getirilmiş.

دَكَاءَ

“tüz yir” 292a/2=018/098

دَلَّ. 484.

a. Meyl etme, yönelme.

لِدُلُوكِ

“batmakça” 278a/6=017/078

دَلَّ. 485.

a. Delâlet etmek, göstermek

دَهَّمْ

“yöndürdi anlarını” 410a/8=034/014

أَدْلُكْ

“yöndürür en saña” 308b/9=020/120

أَدْلُكُمْ

“yönderür men sizni” 302b/5=020/040,

“yöndürür men sizni” 369a/6=028/012, 061/010

نَدْلُكُمْ

“yöndürür biz sizni” 409a/9=034/007

b. Delâlet eden, gösteren, gösterici, delil

دَلِيلَا

“kılavuz” 348b/5=025/045

دَلُو. 486.

a. Kova.

فَادَلَى

“kemişti” 228a/6=012/019

دَلَوْهْ

“kowası” 228a/6=012/019

b. Rüşvet vermek, peşkeş çekmek.

تَدْلُوا

“kemişin” 27b/3=002/188

- c. Tama'a sevk etmek, umdurmak.
 فَدَلَّاهُمَا "yawuttı indürdi" 148a/3=007/022
 d.Kova, kovayı kuyuya sarkıtmak, Yukarıdan
 aşağıya düşmek, sarkmak, yaklaşmak.
 تَدَلَّى "salındı yâ asıldı" 503a/5=053/008

487. دمدم

- a.Ezip helak etmek şiddetli bir şekilde gazaplanmak,
 çok kızmak.
 فَدَمَدَمَ "örtti" 575a/1=091/014

488. دمر

- a.Dumura uğratmak, helak etmek, kökünden
 kazımak.
 دَمَّرَ "yoğattı" 484b/9=047/010
 دَمَّرْنَا "yoğattuğ" 161b/4=007/137, 358a/8=026/0172,
 430b/3=037/036
 دَمَّرْنَاهَا "yoğattuğ anı" 272a/9=017/016
 دَمَّرْنَاهُمْ "yoğattuğ anlarını" 364b/6=027/051
 تَدَمَّرَ "yoğatur" 482a/6=046/025
 تَدَمَّرُوا "yoğatmak" 272a/9=017/016, 347b/9=025/036

489. دمع

- a. Göz yaşı
 الدَّمْعِ "yaş" 117a/9=005/083, 194a/7=009/092

490. دمع

- a. Beynini dağıtmak, parçalamak, mahv etmek.
 فَيَدْمَعُهُ "yoğatur anı" 311b/7=021/018

491. دمی

- a. Kan, kesilmekle akıtılan kan.
 دَمَ "kan" 288a/3=012/018, 263a/3=016/066
 الدَّمِ "kannı" 24b/5=002/173, 269a/3=016/115,
 161a/4=007/133

	“kan” 104a/3=005/003
دَمًا	“kan” 142b/4=006/145
الدَّمَاءُ	“kanlarnı” 5b/4=002/030
دِمَائِكُمْ	“kanlarınızı” 12a/6=002/084
دِمَائُهَا	“kanları” 323a/8=022/037

492. دِنَر

	a. Dinar: Miskal-ağırlık birimi (takriben 55 gram)/Altın para
بِدِينَارٍ	“altun birle” 57a/3=003/075

493. دِنُو

	a. Yaklaşmak.
دَنَا	“yawudı” 503a/5=053/008
دَانٍ	“yawuk” 510a/2=055/054
دَانِيَّةٌ	“yakın” 136a/5=006/093, 545b/4=069/023
	“yawuk” 558b/5=076/014
	b. Çok yakın, daha yakın, daha az, en düşük.
أَدْنَى	“kadersızrak turur” 9a/6=002/061
	“astınrak” 519b/7=058/007
	“azrak” 553b/9=073/020
	“yakınrak” 45b/5=002/282, 75a/9=004/003, 385b/2=030/003, 405b/2=033/051, 407a/2=033/059, 503a/5=053/009
	“yawukrak” 121a/2=005/108
الْأَدْنَى	“yakınrak” 166b/6=007/169, 397b/6=032/021
	c. Âhîret hayatına sebkât eden hayat, dünya hayatı.
الدُّنْيَا	“yakınrak” 176a/2=008/042, 456a/3=041/012
	“yakınrak kökni” 425b/4=037/006, 539b/7=067/005
	“yakınrak tiriglik” 12b/3=002/085, 30a/5=002/204, 31a/1=002/212, 48b/8=003/014, 62b/7=003/117, 72a/9=003/185, 91a/5=004/094, 93b/6=004/109, 127a/4=006/032, 131b/8=006/070, 140a/6=006/130, 149b/3=007/032, 152a/8=007/051, 163b/9=007/152, 186b/5=009/038, 186b/5=009/038, 188b/9=009/055, 201a/2=010/007, 203a/6=010/023, 203a/8=010/024,

207b/6=010/064, 210a/6=010/088, 211a/9=010/098,
 243b/1=013/026, 243b/2=013/026, 244b/6=013/034,
 285a/3=018/028, 286b/8=018/045, 287a/2=018/046,
 292a/9=018/104, 305a/3=020/072, 309b/9=020/131,
 330a/5=023/033, 330a/9=023/037, 339b/6=024/033,
 374b/2=028/060, 374b/4=028/061, 380b/7=029/025,
 385a/1=029/064, 386a/2=030/007, 395a/9=031/033,
 415b/1=035/005, 439a/8=039/010, 440b/9=039/026,
 450b/1=040/039, 451b/5=040/051, 456b/4=041/016,
 458a/4=041/031, 464b/6=042/036, 469a/2=043/032,
 469a/8=043/035, 478b/9=045/035, 487b/1=047/036,
 517a/2=057/020

“**yakınrağ tiriglikni**” 12b/5=002/086, 87a/3=004/074,
 214b/3=011/015, 246b/4=014/003, 268a/6=016/107,
 376b/5=028/079, 402a/6=033/028, 504a/5=053/029,
 564a/4=079/038, 571b/6=087/016

“**dünyā**” 16b/6=002/114, 18b/9=002/130,
 29b/7=002/200, 29b/8=002/201, 32a/5=002/217,
 32b/3=002/220, 50a/2=003/022, 53a/6=003/045,
 54b/7=003/056, 66a/5=003/145, 66b/3=003/148,
 87b/8=004/077, 96b/9=004/134, 97a/1=004/134,
 109b/7=005/033, 110b/9=005/041, 164b/1=007/156,
 179a/8=008/067, 190a/8=009/069, 192a/1=009/074,
 193a/9=009/085, 208a/8=010/070, 219b/7=011/060,
 238a/4=012/101, 260a/2=016/030, 261a/8=016/041,
 269b/7=016/122, 320a/8=022/009, 320b/3=022/011,
 320b/9=022/015, 336b/8=024/014, 337a/6=024/019,
 372b/2=028/042, 376a/7=028/077, 381a/4=029/027,
 393a/6=031/015, 406b/6=033/057, 450/8=040/043,
 463a/4=042/020, 522b/6=059/003

“**dünyāni**” 67a/3=003/152

“**yawuḡrağ tiriglik**” 516b/7=057/020

“**yakınrağ tiriglikimüz**” 126b/6=006/029,
 477b/8=045/024

“**yakınrağ tiriglikiniz**” 481b/4=046/020

494. دهر

a.Uzun müddet, dehr, devir.

الدَّهْرُ

“**rüzgār**” 477b/8=045/024

“**zamāne**” 558a/1=076/001

495. دهق

a. Dolu, doldurulmuş.

دَهَقًا

“toluğ” 562b/2=078/034

496. دهم

a. Koyu yeşil

مُدْهَمَاتَانِ

“yaşlığa yitip kara bolğanlar” 510a/7=055/064

497. دهن

a. Yumuşak davranmak, müsamaha göstermek.

تُدْهِنُ

“yumşasañ” 542a/7=068/009

يُدْهِنُونَ

“yumuşayurlar” 542a/7=068/009

b. Katî hüküm verememek, şüphe etmek, tekzip etmek, yalanlamak

مُدْهِنُونَ

“horlağanlar siz” 513b/1=056/081

c. Yağ.

بِالدُّهْنِ

“yağ birle” 329a/3=023/020

d. Kırmızı deri, yağdanlık, yağlar.

كَالدِّهَانِ

“zeyt yağı” 392r/8=055/037

498. دهی

a. şiddetli eziyet, veren, işkencede bırakan/ en büyük bela en müdhiş, felaket.

أَذْهَى

“katıgrak” 507b/6=054/046

499. دور

a. Dönmek.

تَدُورُ

“tezginür” 401a/2=033/019

b. Döndürmek, devretmek.

تُدِيرُونَهَا

“tezgindürür siz anı” 45b/6=002/282

c. Hezimet, bozguna uğramak, şiddetli zaman, dehşetli devir.

دَائِرَة

“tezingen” 113a/2=005/052, 195a/4=009/098,

“ewrülme” 488b/3=048/006

الدَّوَائِرَ

“tezingenler” 195a/4=009/098

d. Ev, mesken, yurt.

- دَار “sarāy” 139b/5=006/127
 “buyrukdın çıkğanlaların sarayı” 162b/8=007/145
 “seāmetlık sarāyı” 203b/5=010/025
 “cihān sarāyı” 239a/1=012/109, 260a/3=016/030
 “saknuqluqlar sarāyı” 260a/3=016/030
 “mukımluqlar sarāyı” 418b/2=035/035
 “karār sarāyı” 450b/2=040/039
 “cāvidanelik sarāyı” 457b/7=041/028
- الدَّار “soṅ sarāyı” 13b/9=002/094
 “soṅrakı sarāyı” 127a/5=006/032
 “sarāynıṅ soṅı” 140b/5=006/0135, 243a/3=013/022, 372a/3=028/037
 “cihān sarāyı” 166b/9=007/169
 “sarāynıṅ soṅı” 243a/6=013/024, 245b/8=013/042
 “sarāynıṅ yawuzı” 243a/9=013/025
 “soṅ sarāyını” 376a/7=028/077, 402a/9=033/029
 “soṅ sarāyı” 377a/5=028/083, 385a/2=029/064
 “āḫiret sarāyı” 435b/3=038/046,
 “sarāynıṅ yawuzluqları” 451b/7=040/052
 “sarāyını” 523b/3=059/009
- دَارِكَم “iliniz” 220b/1=011/065
- دَارِه “sarāyını” 376b/8=028/081
- دَارِهَم “sarāyları” 155b/7=007/078, 157b/4=007/091, 244a/7=013/031, 382a/5=029/037
- الدِّيَار “sarāylar” 271a/5=017/005
- دِيَارِكَم “sarāylarınız” 12a/7=002/084, 527a/3=060/008, 527a/5=060/009
 “iwleriniz” 46a/8=004/066
- دِيَارِنَا “sarāylarımız” 37b/6=002/246
- دِيَارِهَم “sarāyları” 12a/9=002/085, 37a/4=002/243, 73b/6=003/195, 176b/8=008/047, 220b/5=011/067, 223b/3=011/094, 323b/4=022/040, 522b/1=059/002, 523b/1=059/008
 “sarāylarını” 402a/4=033/027
 e.Evde oturan, evin sakini, hareket eden, dönüp dolaşan.
- دِيَارَأ “yir yüze” 550a/4=071/026

500. دول

- a. Mütedavel (tedavül ettirilen, dolaştırılan) şey.
 دَوْلَة “devlet” 523a/7=059/007
- b. Birinden diğerine nakletmek (aktarmak, dolaştırmak, çevirmek).
 نَدَاوِلْهَا “tezgindürür miz anı” 65b/2=003/140

501. دوم

- a. Devam edici, daimi, devamlı.
 دَائِم “ulaş” 244b/9=013/035
- b. Müdâvim olmak, devamlılık göstermek.
 دَائِمُونَ “peyvestelik kılğan” 547b/1=070/023
- c. müddetce, devam ettikçe, oldukça.
 مَا دَامَتْ “peyveste bolmuşça” 224b/2=011/107,
 224b/4=011/108
- مَا دَامُوا “peyveste bolmuşlarınça” 108a/9=005/024
- مَا دُمْتُ “peyvestelik kılsañ” 57a/4=003/075
- مَا دُمْتُ “mādām kim irdim” 122b/6=005/117
- مَا دُمْتُ “bolmuşımça tirig” 295b/8=019/031
- مَا دُمْتُمْ “mādām kim siz” 119a/9=005/096

502. دون

- a. Daha az, daha aşağı, önce, cihet, taraf, yan, tahsisiyet, dışında, hariç, ön, başka gayr, düşük alçak, denî, tecavüz, den başka.
 دُون “birse” 4a/9=002/023, 15b/5=002/107,
 23b/6=002/165, 50b/7=003/028, 55b/7=003/064,
 57b/6=003/079, 84a/3=004/048, 94b/5=004/116,
 95a/2=004/119, 95b/1=004/123, 97b/5=004/139,
 98b/3=004/144, 102b/4=004/173, 116b/1=005/076,
 122b/1=005/116, 130a/4=006/056, 131b/9=006/070,
 132a/4=006/071, 137a/3=006/108, 149a/7=007/030,
 150a/8=007/037, 156a/3=007/081, 166b/4=007/168,
 170b/4=007/205, 169b/4=007/194, 183a/3=009/016,
 185a/9=009/031, 197b/8=009/116, 202a/7=010/018,
 205a/4=010/037, 205a/7=010/038, 208a/2=010/066,

212a/2=010/104, 212a/5=010/106, 214b/1=011/013,
 215a/9=011/020, 224a/3=011/101, 225a/5=011/113,
 259a/1=016/020, 264a/79=016/073, 286b/5=018/043,
 297a/2=019/048, 297a/4=019/049, 299b/3=019/081,
 315a/9=021/066, 315b/1=021/067, 320b/4=022/012,
 346a/6=025/017, 355b/1=026/093, 362b/2=027/024,
 426b/2=037/023, 316b/5=021/082, 318a/2=021/098,
 326b/4=022/071, 327a/1=022/073, 349a/8=025/055,
 364a/2=027/043, 377a/1=028/081, 379b/8=029/017,
 379b/9=029/017, 380b/1=029/022, 380b/7=029/025,
 382b/6=029/041, 400b/8=033/017, 411a/7=034/022,
 419a/5=035/040, 424b/6=036/074, 428b/8=037/086,
 441b/9=039/038, 442b/2=039/043, 453a/4=040/066,
 464b/1=042/031, 465b/7=042/046, 476a/9=045/010,
 479b/2=046/004, 479b/5=046/005, 505a/8=053/058,
 526a/9=060/004, 550a/3=071/025, 365a/1=027/055,
 331b/9=023/063, 470a/2=043/045, 530b/8=062/006,
 551a/8=072/011, 397b/6=032/021, 405a/5=033/050,
 491b/3=048/027, 541a/2=067/020, 453b/7=040/074,
 502b/5=052/047

دُونَكْ

“sindin birse” 266a/2=016/086, 346a/8=025/018

دُونِكُمْ

“sizdin birse” 63a/2=003/118

دُونِنَا

“bizdin birse” 313b/7=021/043

دُونِهَآ

“andın birse” 94b/7=004/117, 129b/1=006/051,
 146b/1=007/003, 170a/1=007/197, 219a/7=011/055,
 230b/9=012/040, 241a/8=013/011, 241b/4=013/014,
 241b/9=013/016, 260b/4=016/035, 260b/4=016/035,
 276a/2=017/056, 280a/2=017/097, 283a/1=018/014,
 283a/2=018/015, 284b/7=018/026, 284b/9=018/027,
 288b/6=018/058, 312a/5=021/024, 312b/4=021/029,
 325b/8=022/062, 345a/2=025/003, 382b/9=029/042,
 392b/7=031/011, 394b/9=031/030, 396a/5=032/004,
 416b/6=035/013, 421b/2=036/023, 438a/2=039/003,
 441b/5=039/036, 442b/6=039/045, 448a/5=040/020,
 461a/6=042/006, 461b/3=042/009, 472b/7=043/086,
 483a/5=046/032, 552a/4=072/022, 439b/2=039/015

دُونِهَآ

“andın birse” 291a/9=018/090

دُوْعُهُمْ	“anlardın birse” 178a/8=008/060, 370b/1=028/023, 413a/9=034/041 “anların ileyindin” 294b/6=019/017
دُوْعُهُمَا	“ileyindin” 291b/2=018/093, “ol ikisindin bisre” 510a/7=055/062
دُونِي	“mindin sonra” 271a/1=017/002, “mindin bisre” 287b/5=018/050, 292a/7=018/102

503. دین

a.Cezalandırılan aleyhine hüküm verilen, kul edinilen, köle kılınan.

تَدَايَنْتُمْ	“borç alıssañız” 45a/1=002/282
دَيْنٍ	“borç” 45a/1=002/282, 76b/9=004/011, 77a/5=004/012, 77a/8=004/012, 77b/3=004/012
يَدِينُونَ	“tutunurlar” 185a/3=009/029
مَدِينُونَ	“biz cezā birilmişler” 427b75=037/053
مَدِينِينَ	“siyāset kılınmışlar” 513b/4=056/086

b. Din, şariat.

دِين	“dīn” 58a/9=003/083, 185a/3=009/029, 185b/5=009/033, 335b/4=024/002, 491b/4=048/028, 529a/8=061/009 578a/5=098/005, 582b/2=110/002, 235a/4=012/076
الدِّينِ	“cezā” 1b/3=001/004, 254a/6=015/035, 355a/2=026/082, 497b/6=051/006, 512b/4=056/056, 547b/3=070/026, 567a/4=082/015, 567a/5=082/017, 567a/5=082/018, 567b/7=083/011, 40a/3=002/256 “ceza birmek” 426a/9=037/020 “kıyāmet” 437a/4=038/078, 498a/2=051/012, 556a/4=074/046 “müsūlmānlıķını” 19a/3=002/132 “dīn” 28a/7=002/193, 40a/3=002/256, 49a/9=003/019, 83b/5=004/046, 175b/3=008/039, 180a/3=008/072, 182a/9=009/011, 185b/5=009/033, 198b/8=009/122, 212a/4=010/105, 231a/3=012/040, 262a/6=016/052, 327b/2=022/078, 388a/8=030/030, 388b/1=030/030, 389b/8=030/043, 399a/7=033/005, 438a/2=039/003, 462a/1=042/013, 463a/6=042/021,

- 491b/5=048/028, 527a/2=060/008, 527a/5=060/009,
529a/9=061/009, 576b/5=095/007, 578a/5=098/005
 “**dīnni**” 149a/4=007/029, 203a/3=010/022,
395a/4=031/032, 438a/1=039/002, 439b/1=039/011,
447b/5=040/014, 453a/2=040/065, 462a/3=042/013,
567a/1=082/009, 581b/2=107/001
 “**ṭā‘atnī**” 385a/3=029/065
 دین “**dīnim**” 582a/4=109/006
 دینی “**dīnim**” 212a/1=010/104
 دینیم “**dīnimni**” 439b/1=039/014
 دیناً “**dīn**” 58b/7=003/085, 95b/4=004/125,
104a/9=005/003, 145a/9=006/161
 دینکم “**dīniḡiz**” 32a/4=002/217, 56b/7=003/073,
102a/1=004/171, 104a/7=005/003, 104a/8=005/003,
113b/5=005/057, 116b/3=005/077, 182b/2=009/012,
448b/9=040/026, 494b/2=049/016, 582a/4=109/006
 دینہ “**dīni**” 32a/4=002/217, 113a/7=005/054
 دینہم “**dīnleri**” 50a/7=003/024, 98b/7=004/146,
131b/7=006/070, 141a/3=006/137, 145a/4=006/159,
152a/8=007/051, 177a/6=008/049, 342b/4=024/055,
388b/4=030/032
 “**cezāları**” 338a/3=024/025

حرف الذال

504. ذئب

- a. Kurt.
 الذئب “kurt” 227b/4=012/013, 227b/5=012/014,
 228a/1=012/017

505. ذأم

- a. Kovulmuş, hor görülen, zemm edilmiş, tahkir edilmiş.
 مَذْمُومًا “yirilmiş” 147b/4=007/018

506. ذبب

- a. Karasinek, sinek.
 ذُبَابًا “kara kuyğunu” 327a/2=022/073
 الذُّبَابُ “kara kuyğu” 327a/3=022/073

507. ذبح

- a. Boğazlamak, kesmek.
 فَذَبَحُوهَا “boğazladılar anı” 10b/5=002/071
 أَذْبَحَكَ “boğazlayur men sini” 429a/9=037/102
 لَا ذَبْحَةَ “boğazlağaymen anı” 362a/7=027/021
 تَذَبَّحُوا “boğazlasanız” 10a/4=002/067
 b. Kesilmek, boğazlanmak.
 ذُبِحَ “boğazlandı” 104a/5=005/003
 يَذْبَحُ “boğazlayur” 368b/1=028/004
 يَذْبَحُونَ “boğazlayurlar” 7b/4=002/049, 247a/5=014/006
 c. Boğazlanacak, kesilecek, kurbanlık.
 بِذَبْحٍ “boğazlanmış nirse birle” 429b/4=037/107

508. ذبذب

- a. Tereddüt eden, muzdarip.
 مُذَبِّذِينَ “mütereddidler” 98a/9=004/143

509. ذخر

- a. Saklamak, depo etmek

تَدَّخِرُونَ

“kizleyür siz” 53b/7=003/049

ذَرَأَ 510.

a. Yoktan var edip etrafa dağıtarak, çoğaltmak.

ذَرَأَ

“yarattı” 140b/6=006/136, 258a/9=016/013

ذَرَأَكُمْ

“yarattı sizni” 332b/9=023/079, 541a/8=067/024

ذَرَأَنَا

“yarattuk” 167b/9=007/179

يَذَرَأُكُمْ

“köp kılar sizni” 461b/8=042/011

ذَرَرَ 511.

a. Toz, zerre.

ذَرَّةٌ

“zerre” 82b/6=004/040, 207b/3=010/061,
409a/1=034/003, 411a/8=034/022, 578b/6=099/007,
578b/7=099/008

b. Zürriyet, nesil.

ذُرِّيَّةٌ

“oğlanlar” 42b/1=002/266

“oğlanlarını” 51b/3=003/034, 76a/8=004/009,
140b/3=006/133, 167a/9=007/133, 209b/6=010/083,
245a/8=013/038, 271a/1=017/003, 297b/7=019/058,
297b/7=019/058

“oğlan” 52a/6=003/038

ذُرِّيَّتَنَا

“oğlanlarımız” 18b/3=002/128

ذُرِّيَّتِهِ

“oğlanları” 133b/7=006/084, 276b/8=017/062,
287b/4=018/050, 381a/3=029/027, 428b/2=037/077

ذُرِّيَّتَهَا

“oğlanları” 51b/9=003/036

ذُرِّيَّتَهُمْ

“oğlanları” 167a/6=007/172, 422b/6=036/041,
501a/5=052/021, 501a/6=052/021

ذُرِّيَّتِهِمْ

“oğlanları kızları” 429b/8=037/0113,
517b/8=057/026

ذُرِّيَّتِي

“oğlanlarım” 18a/1=002/124, 251a/4=014/040,
481a/2=046/015

ذُرِّيَّاتَنَا

“oğlanlarımız” 350b/7=025/074

ذُرِّيَّاتِهِمْ

“oğlanları” 134a/3=006/087, 243a/4=013/023,
447a/3=040/008

512. ذرع

- a. Miktar, uzunluk, boy.
 ذَرْعُهَا “endāzesi” 545b/9=069/032
- b. Hayvanda ön ayak, insanda dirsekten parmak uçlarına kadar olan kısım, arşın.
 ذِرَاعًا “arşun” 546a/1=069/032
- ذِرَاعِيهِ “iki karışını” 283b/3=018/018
- c. Gücü yetmedi, sıkıştı, telaşlandı, tâkatı kesildi.
 ذَرْعًا “köngül yanındın” 221b/2=011/077
- “tâkat yanındın” 381b/7=029/033

513. ذرو

- a. Uçurmak, dağıtmak, savurmak.
 تَذْرُوهُ “savrur anı” 286b/9=018/045
- ذَرَوْا “sawurmak” 497b/4=051/001
- الذَّارِيَاتِ “sawurğan” 497b/4=051/001

514. ذعن

- a. Çabucak boyun eğip itaat gösteren.
 مُذْعِنِينَ “boyun süglilik hālî” 341b/9=024/049

515. ذفن

- a. Çene, mecazen üzerinde kıl biten yerler, yüz.
 الْأَذْفَانِ “engekler” 281a/5=017/107, 281a/7=017/109,
 420b/3=036/008

516. ذكر

- a. Zikretmek, söylemek, bahsetmek, konuşmak, hatırlamak, anmak, hatıra getirmek, kadrini bilmek, zikretmek, mükâfatlandırmak, övmek.
 ذَكَرَ “zıkr kıldı” 401b/2=033/021
- ذَكَرَتْ “yâd kıldı” 571b/5=087/015
- ذَكَرَتْ “yâd kılıp” 275a/2=017/046
- ذَكَرَهُ “zıkr kılğay anı” 556a/9=074/055
- “anğay anı” 564b/6=080/012

ذَكَرُوا	“aṇdılar” 65a/1=003/135
أَذْكُرْكُمْ	“zıkr kıdılar” 360a/8=026/0227
أَذْكُرُهُ	“yāḍ kılayın sizni” 22a/7=002/152
تَذْكُرُ	“yāḍ kılsam anı” 289a/4=018/063
تَذْكُرُوا	“zıkr kıtur sen” 236a/7=012/085
سَتَذْكُرُونَ	“aṇşanız” 467b/4=043/013
سَتَذْكُرُونَهُنَّ	“aṇğay siz anı” 451a/1=40/044
نَذْكُرَكَ	“zıkr kılgay siz anlarga” 36a/1=002/235
يَذْكُرُ	“yāḍ kılsa miz sini” 302a/8=020/034
يَذْكُرُهُمْ	“saḵınur” 298b/2=019/067
يَذْكُرُوا	“zıkr kıtur” 313a/6=021/036
يَذْكُرُونَ	“zıkr kıtur anlarnı” 315a/2=021/060
يَذْكُرُونَ	“zıkr kılsalar” 322a/6=022/028, 322b/8=022/034
يَذْكُرُونَ	“yāḍ kıturılar” 73a/4=003/191, 98a/9=004/142, 141a/6=006/138
أَذْكُرُ	“aṇurılar” 426a/5=037/013
	“zıkr kıturılar” 556a/9=074/056
	“yāḍ kılgıl” 52b/5=003/041, 121a/8=005/110, 170b/3=007/205, 284b/3=018/024, 294b/4=019/016, 296b/1=019/041, 297a/7=019/051, 297b/1=019/054, 297b/4=019/056, 433a/6=038/017, 435a/5=038/041, 435b/1=038/045, 435b/4=038/048, 481b/7=046/021, 553a/5=073/008
أَذْكُرَنَ	“zıkr kılgıl” 559a/8=076/025
أَذْكُرْنِي	“yāḍ kılıṇ” 403a/1=033/034
أَذْكُرُوا	“yāḍ kılgıl mini” 231a/7=012/042
	“yāḍ kılıṇlar” 6b/7=002/040
	“yāḍ kılıṇ” 7a/9=002/047, 34b/6=002/231, 60b/9=003/103, 105a/3=005/007, 106a/4=005/011, 154b/2=007/069, 155a/5=007/074, 155a/8=007/074, 156b/7=007/086, 173b/7=008/026, 247a/3=014/006, 415a/6=035/003, 29b/5=002/200, 93a/1=004/103, 167a/4=007/171, 176b/4=008/045, 404a/7=033/041, 531a/8=062/010, 29b/1=002/198, 30a/1=002/203
	“aṇıṇ” 17b/5=002/122

- “**zıkr kılın**” 107b/8=005/020, 399b/8=033/009, 9b/7=002/063, 36b/6=002/239, 323a/5=022/036
 “**anın**” 154a/9=007/069,
 فَادْكُرُونِي “**yād kılın mini**” 22a/7=002/152
 اذْكُرُوا “**yād kılın tanrığa**” 29b/1=002/198
 ذِكْر “**yād kılındı**” 138a/9=006/118, 138b/1=006/119, 442b/5=039/045, 442b/6=039/045, 486a/4=047/020
 يُذَكِّر “**zıkr kılındı**” 171a/5=008/002, 323a/1=022/035
 يُذَكِّر “**yād kılınsa**” 16b/4=002/114, 138b/6=006/121
 “**zıkr kılınur**” 323b/6=022/040
 “**zıkr kılınsa**” 340a/7=024/030
 b.Zikir, Tefekkürle hatıra getirmek, söz, laf, kıssa, kitab, indirilmiş kitablar, peygamber, şeref, şan, zikretme, hatırlama.
 ذِكْر “**zıkr**” 118b/2=005/091, 243b/5=013/028, 243b/6=013/028, 313a/6=021/036, 383a/5=029/045, 434b/6=038/032, 440b/1=039/022, 440b/4=039/023, 469a/9=043/036, 516a/6=057/016, 521b/2=058/019, 531a/5=062/009, 532b/6=063/009, 551b/8=072/017, 310b/3=021/002, 314b/1=021/050, 424b/1=036/069, 437b/1=038/087
 “**yād**” 313b/6=021/042, 340a/9=024/037
 “**yād kılmaḡnı**” 231a/8=021/042
 “**yād kılmaḡı**” 293b/2=019/002
 “**yād kılmaḡ**” 153b/8=007/063, 154a/8=007/069
 “**ögüt**” 238a/9=012/104, 312a/6=021/024, 312a/6=021/024, 351b/4=026/005, 566b/1=081/027
 “**ḡur’ān**” 435b/6=038/049
 “**şeref birür**” 469b/9=043/044
 “**ögüt birmek**” 544a/8=068/052
 الذِّكْر “**zıkr**” 55a/3=003/058, 311a/4=021/007, 467a/3=043/005
 “**ḡur’ān**” 252b/5=015/006, 252b/7=015/009, 420b/6=036/011, 459a/4=041/041, 544a/7=068/051
 “**kitāb**” 261b/2=016/043, 261b/3=016/044, 432b/6=038/008
 “**anmaḡnı ya yād kılmaḡnı**” 346a/9=025/018
 “**yād kılmaḡ**” 347a/8=025/029
 “**vahy**” 506b/6=054/025

- “şereflüg ku’ân” 432a/2=038/001
 “öğüt almak” 506a/9=054/017, 506b/4=054/022,
 507a/3=054/032, 507b/1=054/040
 دِكْرًا “yâd yanından” 29b/6=002/200
 “zîkr” 308a/9=020/113, 314a/8=021/048,
 560a/2=077/005, 536b/8=065/010
 “zîkr kılmak” 404a/7=033/041
 “yâd kılmak” 289b/3=018/070
 “yâd” 290b/9=018/083, 307b/2=020/099
 “kitâb” 425b/3=037/003, 431b/4=037/0168
 دِكْرِكَ “zîkriñni” 576a/7=094/004
 دِكْرِكُمْ “yâd kılmışınız” 29b/5=002/200
 “hüemetiñiz” 311a/8=021/010
 دِكْرِنَا “yâdımız” 285a/3=018/028
 “zîkrimüz” 504a/5=053/029
 دِكْرِهِمْ “zîkirler” 332a/9=023/071
 “zîkirleri” 332a/9=023/071
 دِكْرِي “yâd” 292a/5=018/101,
 “zîkrim” 301b/5=020/014, 303a/1=020/042,
 334b/6=023/0110, 309a/6=020/124
 “kitâbum” 432b/6=038/008
 c. Zikir- Hatıra getirip bilmek, hatırlatma, ikaz,
 nasihat.
 دِكْرِي “anđurmak” 131b/6=006/069, 134b/1=006/090,
 146a/3=007/002, 225a/8=011/114, 226a/1=011/120,
 495b/1=050/008, 497a/1=050/037
 “anđmak” 316b/9=021/084
 “anđduruglı” 359b/6=026/209
 “öğüt” 383b/9=029/051, 435a/8=038/043,
 451a/9=040/054
 “öğüt birmek” 440a/7=039/021
 “öğütlemek” 555b/6=074/031
 “son” 435b/3=038/046
 الدِكْرِي “anmış” 131b/5=006/068
 “öğüt” 473b/5=044/013, 500a/1=051/055,
 564b/3=080/004, 571b/3=087/009, 573b/2=089/023,
 500a/1=051/055, 571a/3=087/009
 دِكْرَاهَا “zîkri” 564a/8=079/043

ذِكْرَاهُمْ	“öğüt kabûl kılmakları” 486a/1=047/018 d.Zikreden, Allah’ın azametini hatıra getiren.
الذَّاكِرَات	“zıkr kılgan tişiler” 403a/8=033/035
الذَّاكِرِينَ	“öğüt anğanlar öğüt alğanlar” 225a/8=011/114 “zıkr kılgan erenler” 403a/8=033/035 e.Zikre sevketmek, hatırlatmak, düşündürmek
تَذَكَّرَ	“anjdursa” 45b/1=002/282
ذَكَّرَ	“anjdurgıl” 131b/8=006/070, 497b/2=050/045 “öğütlegil” 500a/1=051/055 “va‘z kıgıl” 501b/5=052/029 “öğüt birgil” 571b/2=087/009, 572b/2=088/021
ذَكَّرَهُم	“anjdurgıl anlarğa” 247a/1=014/005
ذَكَّرَ	“anjduruldı” 288b/1=018/057, 397b/7=032/022
ذَكَّرْتُمْ	“öğüt birildiniz” 421a/7=036/019
ذَكَّرُوا	“anjduruldılar” 106b/6=005/013, 106b/6=005/014, 128b/4=006/044, 166a/6=007/165, 350b/6=025/073, 397a/4=032/015, 426a/4=037/013
تَذَكَّرِي	“anjdumaķım” 208b/2=010/071
مَذَكَّرَ	“öğüt birgen” 572b/2=088/021 f.Hatırlatmaya, ibrete sevk eden nasihat.
تَذَكَّرَ	“anjdumaķım” 301a/2=020/003, 315a/6=056/073 “öğüt” 545a/4=069/012, 556a/8=074/054, “öğütlemek” 546b/1=069/048, 564b/6=080/011 “öğüt birmek” 553b/8=073/019, 559b/3=076/029,
التَذَكُّرَة	“öğüt birmek” 556a/5=074/049 g.Tezekkür etmek, hatıra getirmek, düşünmek.
تَذَكَّرَ	“sakındı” 0418b/8=35/037
تَذَكَّرُوا	“sakındılar” 170a/7=007/201
يَتَذَكَّرُونَ	“anjur siz” 133a/8=006/080 “sakınur siz” 396a/5=032/004, 452a/8=040/058
تَذَكَّرُونَ	“öğüt algay siz” 143b/8=006/152, 266b/1=016/090 “öğüt alur siz” 146b/2=007/053 “sakıngay siz” 153a/9=007/057, 499b/6=051/049

- “sakınur siz” 200b/2=010/003, 215b/9=011/024, 216b/3=011/030, 258b/7=016/017, 431a/6=037/155, 277b/7=045/023
- “anur siz” 365b/4=023/085
- “anğay siz” 431a/6=024/001, 338a/9=024/027
- “anur siz” 365b/4=027/062
- “ansa irdiniz” 512b/8=056/062
- “tezekkür kılar siz” 546a/7=069/042
- يَتَذَكَّرُ “sakınur” 242b/6=013/019, 418b/7=035/037, 564a/3=079/035
- “anğay” 303a/2=020/044
- “sakınsa” 434b/3=038/029
- “ögüt alır” 439a/6=039/009, 447b/4=040/013
- “sakınur yâ ögüt alır” 537b/2=089/023
- يَتَذَكَّرُونَ “anğaylar” 33a/3=002/221, 372b/5=028/043, 373a/2=028/046, 373b/3=028/051, 441a/2=039/027, 475b/2=044/058
- يَذَكَّرُ “sakınur” 43a/2=002/269, 48a/1=003/007
- “ögüt alsalar” 252a/4=014/052
- “ögüt alğay” 564b/3=080/004
- “ögüt kabül alğay” 571b/3=087/010
- لِيَذَكَّرُوا “ögüt alsalar” 274b/4=017/041, 349a/1=025/050
- يَذَكَّرُونَ “ögüt alurlar” 139b/5=006/126, “ögüt alğaylar” 148b/4=007/026, 160b/7=007/130, 178a/3=008/057
- “i’tibār alurlar” 199a/9=009/126
- “anarlar” 258b/2=016/013
- h.Tezekkür etmek, hatıra getirmek.
- اَذْكُرُ “sakındı” 231b/5=012/045
- مَذْكُرُ “anğan” 506a/8=054/015, 506a/9=054/017, 506b/4=054/022, 507b/1=054/040, 507b/9=054/051
- “ögüt alğan” 507a/3=054/032
- 1.Erkek.
- ذَكَرَ “irkek” 73b/5=003/195, 95b/2=004/124, 267a/8=016/097, 494a/3=049/013
- “erkek” 450b/3=040/040

الدُّكْرُ	“irkek” 51b/8=003/036, 76b/3=004/011, 103a/3=004/176, 503b/4=053/021, 505a/2=053/045, 557b/6=075/039 “irkekni” 575a/4=092/003
الدُّكْرَيْنِ	“iki erkekin” 142a/3=006/143 “iki irkekin” 142a/6=006/144
الدُّكُورُ	“irkekler” 466a/6=042/049
دُكُورُنَا	“irkeklerimiz” 141a/8=006/139
الدُّكْرَانِ	“erkekler” 358a/3=026/165
دُكْرَانَا	“irkekler” 466a/6=042/050

ذكي. 517.

دَكِّيمُ	a. Boğazlamak, kesmek “boğazladınız” 104a/5=005/003

ذلل. 518.

نَذِلُّ	a. Herhangi bir zorlamadan dolayı zillet göstermek, hakir ve zelil olmak, alçak ve aşağı olmak.
الدُّلُّ	“hor bolsa miz” 310a/6=020/134 “horluk” 273a/4=017/024, 281b/2=017/111, 465b/3=042/045
ذَلَّةٌ	“horluk” 163b/9=007/152, 203b/7=010/026, 203b/9=010/027, 543b/6=068/043, 548a/9=070/044
الذَّلَّةُ	“horluk” 9a/8=002/061, 62a/4=003/112
أَذَلَّةٌ	“za‘ifler” 3b/7=003/123 “horlar” 363b/1=027/037, 113a/8=005/054 “horluk” 203b/7=027/034, b. Zorlama, cebir sebebiyle en hor ve hakir hâle getirilen, daha zelil, daha düşük, en aşağılık.
الاذِلُّ	“horrakni” 532b/3=063/008
الاذَلِّينِ	“anlar horluk içinde” 51b/5=058/020
ذُلُولٌ	“zelül irür” 10b/3=002/071
ذُلُولَا	“yükke öğrengen” 540b/2=067/015
ذُلُلًا	“boyun sügli” 263b/8=016/069

ذَلَّلْنَاهَا	c. Hazırlamak, tesviye etmek, kolaylaştırmak, boyun eğdirmek, ehil hâle getirmek.
ذُلُّكَ	“musahhar kılduḡ anı” 424b/4=036/072
تَذْلِيلًا	“āsān kılındı” 558b/6=076/014
تُذِلُّ	“āsān kılınmak” 558b/6=076/014
تُذِلُّ	d. Zelil kılmak, boyun eğdirmek, alçaltmak.
تُذِلُّ	“ḡor kılur sen” 50b/2=003/026

519. ذمم

مَذْمُومٌ	a. Ayıplanmış, zemmedilmiş.
مَذْمُومًا	“yirilmiş” 544a/5=068/049
ذِمَّةٌ	“yirilmiş” 272b/4=017/018, 272b/9=017/022
	b. Ahd, andlaşma, zimmet.
	“ahd” 182a/3=009/008, 182a/7=009/010

520. ذنب

ذَنْبٌ	a. Günah, suç.
الذَّنْبِ	“yazuḡ” 352a/3=026/014, 566a/1=081/009
لِذَنْبِكَ	“yazuḡ” 446a/3=040/003
ذَنْبِكَ	“yazuḡuḡ” 452a/2=040/055, 486a/2=047/019, 488a/3=048/002
ذَنْبِهِ	“yazuḡuḡnı” 299a/9=012/029
ذُنُوبِهِمْ	“yazuḡı” 382b/2=029/040, 509b/2=055/039
ذُنُوبِ	“yazuḡları” 540a/7=067/011, 575a/1=091/014
الذُّنُوبِ	“yazuḡlarını” 272b/2=017/017, 349b/3=025/058
ذُنُوبَكُمْ	“yazuḡlarını” 65a/2=003/135, 443b/4=039/053
ذُنُوبَنَا	“yazuḡlarıñız” 51a/7=003/031, 107b/2=005/018, 247b/6=014/010, 408a/2=033/071, 483a/3=046/031, 548b/5=071/004
	“yazuḡlarıñıznı” 529b/4=061/012
	“yazuḡlarımıznı” 49a/5=003/016, 66b/1=003/147, 73b/1=003/193, 447a/9=040/011
	“yazuḡlarımıznı” 237b/1=012/097

دُنُوْهِمْ	“yazukları” 48a/9=003/011, 65a/2=003/135, 124a/8=006/006, 158b/2=007/100, 177b/3=008/052, 177b/7=008/054, 195b/7=009/102, 376b/3=028/078, 448a/9=040/021 “yazuklarını” 112b/4=005/049 b.Nasib, hisse, pay.
دُنُوْبًا	“uluğ kowa” 500a/5=051/059
دُنُوْب	“kowa” 500a/5=051/059

521. ذهب

	a.Gitmek, görmek, gidermek.
ذَهَبَ	“iletti” 3b/3=002/017 “kitti” 221a/6=011/074 “iletgey irdi” 4a/1=002/020 “bardı” 214a/3=011/010, 317a/2=021/087, 401a/3=033/019, 557b/2=075/033 “barğay irdi” 333b/3=023/091 “bardı” 527b/7=060/011
ذَهَبَتْ	
ذَهَبْنَا	“biz barduk” 227b/9=012/017
ذَهَبُوا	“bardılar” 227b/6=012/015
تَذَهَبَ	“kılın” 176b/6=008/046 “barsun ya’nī helāk bolsun” 415b/7=035/008
تَذَهَبُوا	“barmağınız” 78b/4=004/019 “barsanız” 227b/3=012/013
تَذَهَبُونَ	“barur siz” 566a/9=081/026
نَذَهَبُ	“iltgey miz” 279a/1=017/086 “iltse miz sini” 469b/6=043/041
يَذَهَبُ	“barur” 242a/8=013/017, 341a/9=024/043
يَذَهَبَا	“iltü birseler” 304a/8=020/063
يَذَهَبُوا	“bardılar” 344a/4=024/062, 301a/7=033/020
اَذَهَبَ	“barğıl sen” 108a/9=005/024, 302b/9=020/042 “barğıl” 302a/4=020/024, 307a/6=020/097, 563b/2=079/017, 362b/7=027/028
اَذَهَبَا	“barıñ ikegü” 303a/1=020/043, 347b/8=025/036 “barıñ” 352a/3=026/015

اَذْهَبُوا	“barıñ” 236a/9=012/087, 237a/4=012/093
ذَهَابٍ	“barmak” 328b/9=023/018
ذَاهِبٌ	“men bargan men” 429a/6=037/099 b.Gidermek, izâle etmek, ortadan kaldırmak, görmek.
اَذْهَبَ	“kiterdi” 418b/1=035/034
اَذْهَبْتُمْ	“ilttiñiz” 481b/4=046/020
يُذْهَبُ	“iletse” 172a/7=008/011, 402b/9=033/033 “iletsün” 182b/8=009/015
يُذْهَبُكُمْ	“iletgey sizni” 96b/8=004/133 “iltgey sizni” 140b/1=006/133, 248b/7=014/019, 416b/9=035/016
يُذْهَبْنَ	“kiterürler” 225a/7=001/114
يُذْهَبْنَ	“kiterür” 321a/1=022/015 c.Altın.
ذَهَبٍ	“altun” 285b/2=018/031, 321b/6=022/023, 418a/9=035/033, 470b/4=043/053, 471b/8=043/071
الذَّهَبِ	“altun” 48b/7=003/014 “altunni” 185b/9=009/034
ذَهَبًا	“altun” 59b/1=003/091

522. ذهل

a.Meşguliyetten dolayı unutmak, meşgul edilip işinden alıkonmak.

تَذْهَلُ	“mütehayyir bolup turur” 319a/3=022/002

523. ذو

a.Sahib.

ذُو	“fazıllıg” 15b/1=002/105 “artukluk” 37a/6=002/243 “fażl eyesi” 39a/2=002/251, 57a/1=003/074, 67a/5=003/152, 70b/6=003/174, 174a/8=008/029, 207a/8=010/060, 366a/9=027/073, 517a/6=057/029, 518b/2=057/021, 530b/3=062/004 “dervişlik” 44b/6=002/280

- “öç eyesi irür” 47b/2=003/004
 “öç almak eyesi ” 119a/7=005/095, 251b/7=014/047
 “rahmet eyesi” 140b/1=006/133
 “rahmet idisi” 143a/2=006/147
 “ilm eyesi” 234a/7=012/068
 “yarlıkamak eyesi” 240b/6=013/006,
 459a/8=041/043
 “rahmetlig” 288a/4=018/058
 “bahtlıg” 376b/6=028/079
 “kazuklar eyesi” 433a/2=038/012
 “arş eyesi” 447b/6=040/015, 570a/8=085/015
 “edgölük eyesi” 452b/4=040/061
 “ülüş eyesi” 458b/2=041/035
 “kın eyesi” 459a/8=041/043
 “du‘ā eyesi” 470a/7=041/051
 “küç eyesi” 500a/4=051/058
 “mahkemlük eyesi” 503a/4=053/006
 “yapurgaklıg” 508b/3=055/012
 “ağırlamak eyesi” 509a/2=055/027
 “baylık eyesi” 436b/1=065/007
 دَا “yawukluk eyesi” 120b/7=005/106, 144a/3=006/152,
 273a/7=017/026, 389a/4=030/038, 574a/7=090/015
 “kınlıg” 332b/7=023/077
 “kaşalık eyesi” 417a/4=035/018,
 “kuvvet eyesi” 433a/7=038/017
 “māl eyesi” 542a/9=068/014
 “kan kılğan ta‘am” 553b/1=073/013
 “dervişlik eyesi” 574a/7=090/016
 دَا الْكِفْل “zül-kifl” 317a/1=021/085, 435b/5=038/048
 دَا الْيُون “zen-Nün ya’ninī Yūnus” 317a/2=021/087
 ذِي “kayaş eyeleri” 12a/3=002/083
 “kayaşlık eyeleri” 82a/3=004/036
 “yawukluk eyesi” 82a/4=004/036, 266a/9=016/090,
 “tıraklıgı” 142b/7=006/146
 “yawukluk eyeleri” 175b/7=008/041,
 523a/6=059/007
 “artukluk eyesi” 213a/5=011/003
 “ilm edesi” 235a/5=012/076
 “arş idisi” 274b/6=017/042

- “şerefliğ” 432a/2=038/001
 “egrilik” 441a/3=039/028
 “öç eyesi” 441b/7=039/037
 “fazl eyesi” 446b/1=040/003
 “uluğluk eyesi” 510b/6=055/078
 “aşgu yirler eyesi” 546b/6=070/003
 “butaklıg” 560b/5=077/030
 “küçlög” 566a/6=081/020
 “arş eyesi” 566a/=081/020
 “akl eyesi” 572b/7=089/005
 “kazuklar eyesi” 573a/3=089/010
 “açmağlık turur” 574a/6=090/014
 ذی القَرْنِین “iskender” 290b/9=018/083
 دَوَا “tüzlük eyesi” 119a/4=005/095, 120b/3=005/106
 دَوِي “adl eyesi” 535b/3=065/002
 دَوِي “yawukluk eyeleri” 25a/8=002/177
 b.Sahib, aynı zamanda vakit, cihet ve hâlet içinde söylenir.
 ذَات “köñül eyesini” 63a/9=003/119
 “kögüzler eyesini” 67b/9=003/154, 105b/6=005/007, 213b/1=011/005
 “köñüller eyesini” 176a/9=008/043
 “köñüldeki nirseni” 394a/8=031/023
 “köñül içindedeki nirselerini” 419a/1=035/038
 “köñüldekileri” 438b/9=039/007
 “köñüldeki nirselerini” 463b/8=042/024, 514b/7=057/006
 “köñüller içindede” 553b/2=064/004, 540b/1=067/013
 “onğarın aralarınızın” 171/3=008/001
 “tiriglik” 171b/7=008/007
 “yüklög” 319a/4=022/002
 “karālīg” 331a/5=023/050
 “körklög” 365a/7=027/060
 “yollarlıg” 497b/6=051/007
 “tahtalığlar” 506a/6=054/013
 “örtgen nirselerlig” 308b/3=055/011
 “burclarluğ” 569b/5=085/001
 “ot eyeleri” 569b/6=085/005

	“yağmurluğ” 571a/2=086/011
	“yaşlıg” 571a/2=086/012
	“örelig” 537a/1=089/007
	“yalınlıg” 582b/5=111/003
	“sağ yanga” 283a/8=018/017, 283b/2=018/017
	“sol yanga” 283a/8=018/017, 283b/2=018/018
ذَوَاتَا	“butaklar bolğan” 509b/8=055/048
ذَوَاتِي	“meyvelig” 410b/5=034/016

524. ذود

a. Gütmek, sürmek, göz-kulak olmak, geri çevirmek, korumak, kurtarmak.

تَذَوْدَانِ	“def kılurlar” 370b/1=028/023

525. ذوق

a. Tadmak, hissetmek

ذَاقَا	“tattılar” 148a/3=007/022
ذَاقَتْ	“tatti” 536b/5=065/009
ذَاقُوا	“tattılar” 143a/5=006/148, 524b/3=059/015, 533b/3=064/005
تَذَوَّقُوا	“tatsanız” 267a/2=016/094
لِيَذَوْقَ	“tatsun” 119a/5=005/095
يَذَوْقُوا	“tatsunlar” 48b/9=004/056
	“tatmayın tururlar” 432b/7=038/008
يَذَوْقُونَ	“taturlar” 475a/8=044/056, 562a/6=078/024
ذُقْ	“tatgıl” 475a/4=044/049
فَلْيَذَوْقُوهُ	“tatsunlar anı” 436a/3=038/057
ذُوقُوا	“tatın” 61b/2=003/106, 71b/8=003/181, 126b/9=006/030, 150b/6=007/039, 175a/3=008/035, 177a/9=008/050, 186a/3=009/035, 206b/2=010/052, 321b/4=022/022, 384a/6=029/055, 397a/2=032/014, 397a/3=032/014, 397b/4=032/020, 413b2=034/042, 418b/8=035/037, 440b/7=039/024, 483b/1=046/034, 498a/2=051/014, 507a/8=054/037, 507a/=054/039, 507b/7=054/048, 562a/9=078/030

دُوْقُوْهُ	“tatın anı” 172b/4=008/014
دَاثِقَهُ	“tatğanı” 72a/7=003/185, 313a/4=021/035, 384a/8=029/057
لَدَاثِقُوا	“tatğanları” 427a/5=037/038
دَاثِقُونَ	“tatğanlar” 426b/9=037/031 b. Taddırmak, hissettirmek
أَدَاثِقَهَا	“taturdı” 268b/7=016/112
أَدَاثِقَهُمْ	“taturdı anlarğa” 388b/6=030/033, 440b/9=039/026
أَدَقْنَا	“taturduk” 202b/6=010/021, 389a/1=030/036, 466a/2=042/048
لَاَدَقْنَاكَ	“tatura miz” 214a/1=011/009
أَدَقْنَاهُ	“tatura irdük saña” 278a/1=017/075
نُدِقَهُ	“tattursa miz aña” 460a/2=041/050
	“taturgay miz” 322a/2=022/025
	“taturgay miz aña” 346b/3=025/019
	“taturur miz aña” 410a/4=034/012
فَلَنُدِيقَنَّ	“taturgay miz” 457a/5=041/027
لَنُدِيقَنَّهَمْ	“taturgaymuz anlarğa” 397b/5=032/021
	“taturgay miz anlarğa” 460a/6=041/050
نُدِيقُهُ	“taturur miz aña” 320a/8=022/009
نُدِيقَهُمْ	“taturur miz anlarğa” 208a/9=010/070
	“tatura miz anlarğa” 456b/3=041/016
يُدِيقَ	“tattursa” 131a/9=006/065
لِيُدِيقَكُمُ	“tattursa” 390a/4=030/046
لِيُدِيقَهُمْ	“tattursa anlarğa” 389b/5=030/041

ذيع. 526

a. İfşa etmek, yaymak.

أَدَاغُوا “yaydılar” 88b/6=004/083

حرف الراء

رأس. 527.

a.Baş.

رأسُ

“baş” 163b/3=007/150, 293b/4=019/004

رأسه

“başı” 28b/8=002/196, 231a/5=012/041,
475a/3=044/048

رأسي

“başım” 230a/8=012/036

“başımın” 307a/1=020/094

رؤس

“başları” 44b/5=002/279, 428a/4=037/065

رؤسكم

“başlarıñız” 28b/6=002/196, 105a/5=005/006,
491a/2=048/027

رؤسهم

“başları” 251a/8=014/043, 275b/2=017/051,
315a/7=021/065, 321b/1=022/019, 396b/7=032/012,
532a/5=063/005

رأف. 528.

a.Şefkat. Şedid merhamet, acıma.

رأفه

“rahmet” 335b/4=024/002, 518a/3=057/027

رؤف

“rahmet kılğan” 21a/1=002/143, 30b/1=002/207,
51a/6=003/030, 198a/2=009/117, 199b/4=009/128,
258a/1=016/007, 261b/8=016/047, 326a/5=022/065,
337b/1=024/020, 515a/4=057/009, 524a/1=059/010

رأى. 529.

a.Görmek, zannetmek, bilmek, tanımak, anlamak.

رأى

“kördi” 132b/7=006/076, 132b/8=006/077,
133a/1=006/078, 320b/8=011/070, 228b/9=012/024,
229a/7=012/028, 265ab/8=016/085, 265b/9=016/086,
301a/7=020/010, 401b/2=033/022, 503a/6=053/011,
503b/2=053/018

“kördiler” 288a/1=018/053

رآك

“kördi sini” 313a/5=021/036

رآه

“kördi anı” 363b/5=027/040, 415b/6=035/008,
427b/6=037/055, 503a/7=053/013, 566a/8=081/023,
577a/4=096/007

رآها

“kördi anı” 361a/6=027/010, 371a/9=028/031

رَأَتْهُ	“kördi anı” 364a/3=027/044
رَأَتْهُمْ	“kördi anlarını” 345b/9=025/012
رَأَوْا	“kördiler” 24a/1=002/166, 206b/6=010/054, 230a/5=012/035, 299a/4=019/075, 375a/1=028/064, 412b/3=034/033, 426a/5=037/014, 454b/7=040/084, 454b/9=040/085, 465b/1=042/044, 531a/9=062/011, 552a/7=072/024 “bildiler” 163a/9=007/149
رَأَوْكَ	“kördiler sini” 348a/6=025/041
رَأَوْهُ	“kørseler anı” 390b/7=030/051 “kördiler anı” 482a/4=046/024, 541b/2=67/027
رَأَوْهَا	“kördiler anı” 542b/9=068/026
رَأَوْهُمْ	“kördiler anlarını” 568b/2=083/032
رَأَيْتُ	“men kördüm” 226b/5=012/004
رَأَيْتَ	“kördün” 299a/8=019/077
رَأَيْتَ	“kördün” 85b/6=004/061, 299a/8=019/077, 348a/9=025/043, 359b/4=026/205, 477b/4=045/023, 486a/=047/020, 504b/4=053/033, 559a/2=076/020, 559a/2=076/020, 577a/5=096/009, 577a/6=096/011, 577a/7=096/013, 581b/2=107/001, 582b/1=110/002 “kørsen” 131b/3=006/068, “haber birgil” 289a/2=018/063
رَأَيْتَكَ	“haber birgil maña” 276b/6=017/062
رَأَيْتَكُمْ	“haber birin maña” 128a/5=006/040, 129a/1=006/047
رَأَيْتُمْ	“kördünüz” 128b/7=006/046, 206a/9=010/050, 207a/4=010/059, 354b/6=026/075, 419a/4=035/040, 47b/2=046/004, 480a/5=046/010, 503b/3=053/019, 512b/4=056/058, 512b/9=056/063, 513a/2=056/068, 513a/4=056/071 “haber birin” 216a/6=011/028, 220a/5=011/063, 222b/4=011/088, 375b/1=028/071, 375b/4=028/072, 441b/9=039/038, 460a/8=041/052, 541b/3=067/028, 541b/7=067/030
رَأَيْتُمُوهُ	“kördünüz anı” 65b/8=003/143

لَرَأَيْتَهُ	“körgey irdiñ anı” 525a/4=059/021
رَأَيْتَهُمْ	“kördüm anlarını” 226b/6=012/004
رَأَيْتَهُمْ	“kördün anlarını” 306b/9=020/092, 401a/2=033/019, 532a/1=063/004, 532a/5=063/005 “körseñ anlarını” 559a/1=076/019
رَأَيْتَهُ	“kördiler anı” 229/5=012/031
أَرَى	“men körür men” 177a/3=008/048, 231a/9=012/043, 303a/4=020/046, 429a/8=037/0102 “körür men” 362a/6=027/020, 449b/1=040/029
أَرَأَيْكُمْ	“körür men sizni” 216b/1=011/029, 222a/7=011/084, 482a/4=046/023
أَرَانِ	“men körür men” 230a/7=012/036, 230a/7=012/036
أَلَمْ تَرَ	“kördün” 37a/4=002/243, 37b/1=002/246, 40b/1=002/258, 50a/3=003/023, 84a/4=004/049, 84a/7=004/051, 85b/1=004/060, 87b/3=004/077, 248b/6=014/019, 299b/4=019/083, 321a/5=022/018, 325b/9=022/063, 326a/2=022/065, 341a/1=024/041, 341a/4=024/043, 348b/3=025/045, 360a/6=026/225, 394b/5=031/029, 395a/1=031/031, 417b/4=035/027, 440a/4=039/021, 453b/2=040/069, 519b/5=058/007, 519b/=058/008, 521a/2=058/014, 524a/1=059/011, 572b/7=089/006, 581a/1=105/011 “bildiñ” 83a/8=004/044
تَرَى	“körür sen” 112b/9=005/052, 114a/7=005/062, 116b/8=005/080, 117a/9=005/083, 251b/9=014/049, 258b/3=016/014, 283a/6=018/017, 287a/4=018/047, 287a/7=018/049, 307b/9=020/107, 319a/4=022/002, 320a/1=022/005, 341a/6=024/043, 367a/9=027/088, 390b/1=030/048, 419a/9=037/0102, 419a/9=039/058, 444a/5=039/060, 445b/8=039/075, 458b/6=041/039, 463a/8=042/022, 465a/9=042/044, 478a/6=045/028, 515b/2=057/012, 539b/4=067/003, 539b/5=067/003, 544b/6=069/007, 544b/7=069/008 “körseñ” 126b/2=006/027, 126b/7=006/030, 412a/4=034/031, 414a/9=034/051 “körse irdiñ” 135a/4=006/093, 177a/7=008/050, 396b/7=032/012

	“körer siz” 416b/2=035/012
	“körer” 444a/2=039/060
تَرَانِي	“körgey sen mini” 162a/9=007/143, 162b/1=007/143
تَرَاهُ	“körer sen anı” 440a/6=039/021, 516b/9=057/020
تَرَاهُمْ	“körer sen anlarını” 170a/3=007/198, 465b/2=042/045, 491b/6=048/029
تَرِنَ	“körseñ mini” 286a/8=018/039
تَرَوَا	“kördün” 393b/7=031/020 “kördünüz” 549b/1=071/015
تَرُونُ	“körer siz” 233a/3=012/059
لَتَرُونُ	“körgey ök siz” 580a/3=102/006
تَرُونَهَا	“körer siz anı” 239b/4=013/002, 319a/3=022/002, 392b/3=031/010
لَتَرُونَهَا	“körgey ök siz” 580a/3=102/007
تَرُونَهُمْ	“körer siz anlarını” 148/8=007/027
تَرَوْهَا	“kördün anı” 184b/4=009/026 “kördünüz anı” 187a/3=009/040, 400a/1=033/009
تَرِينَ	“körseñ” 295a/9=019/026
نَرَى	“körse miz” 8a/6=002/055 “körer miz” 21a/1=002/144, 216a/4=011/027, 216a/4=011/002 “körer biz” 135b/1=006/094, 436a/8=038/062 “körse irdük” 346b/7=025/021
نَرَاكَ	“biz körer miz sini” 153b/5=007/060, 154a/5=007/066, 230a/9=012/036 “bilür miz sini” 216a/3=011/027, 216a/4=011/027, 235b/1=012/078 “körer biz sini” 223a/4=011/091
نَرَاهُ	“körer miz anı” 547a/1=070/007
يَرِ	“kördü” 312b/5=021/030 “bildi” 424b/9=036/077
يَرَى	“körse” 23b/7=002/165 “körgey” 194b/3=009/094 “bilür” 409a/6=034/006

- “körer” 503a/7=053/012, 504b/6=053/035,
564a/4=079/036, 577a/7=096/014
- يَرَكَ “körer seni” 360a/3=026/218
- يَرَكَمْ “körer seizni” 148b/7=007/027, 199b/1=009/127
- يَرَاهَا “körer anı” 340b/9=024/040
- يَرَهُ “kördi anı” 574a/4=090/007
- “körgey anı” 578b/6=099/007, 578b/7=099/008
- يَرُوْا “kördüler” 124a/4=006/006, 163a/7=007/148,
245b/3=013/041, 261b/8=016/048, 265a/4=016/079,
280a/6=017/099, 351b/6=026/007, 38a/4=029/019,
389a/3=030/037, 398a/6=032/027, 409b/3=034/009,
422a/2=036/031, 424b/3=036/071, 456b/1=041/015,
483a/6=046/033, 540b/8=067/019
- “kørseler” 126a/7=006/025, 163a/1=007/146,
163a/1=007/146, 163a/2=007/146, 210a/8=010/088,
211a/7=010/097, 359b/2=026/0201, 367a/5=027/086,
502b/1=052/044, 505b/2=054/002
- “bildiler” 385a/5=029/067
- يَرُوْنَ “kördiler” 23b/7=002/165
- “körerler” 199a/7=009/126, 306b/4=020/089,
313b/9=021/044, 346b/8=025/022, 348a/9=025/042,
483b/3=046/035, 558b/5=076/013
- يَرُوْنَهُ “körerler anı” 547a/1=070/006
- يَرُوْنَهَا “körerler anı” 348a/5=025/040, 564a/9=079/046
- يَرُوْنَهُمْ “körerler anlarını” 48b/4=003/013
- يُرَى “körünür” 482a/7=046/025
- “körülgey” 504b/8=053/040
b.görüş. görme/itikad. görüş
- رَأَى “kormek” 48b/4=003/013
- الرَّأْي “râi” 216a/4=011/027
c.Görünüş, görün, gösteriş, manzara, güzel
gözükme.
- رَيْئاً “yüz” 299a/3=019/074
- الرُّؤْيَا “tüş” 231b/3=012/043
- “tüşni” 276b/2=017/060, 429b/3=037/105,
491a/9=048/027

رُؤْيَاكَ	“tüşüñni” 226b/7=012/005
رُؤْيَايَ	“tüşüm” 231b/3=012/043, 237b/6=012/100
أَرَاكَ	“körküzdi saña” 93a/8=004/105
أَرَاكُمْ	“körküzdi” 67a/3=003/152
أَرَاكُهُمْ	“körkür saña anlarını” 176a/6=008/043
أَرَاهُ	“körküzdi aña” 563b/4=079/020
أَرَيْنَاكَ	“körküzdüksaña” 276b/3=017/060
أَرَيْنَاكُمْ	“körküzgey irdük saña anlarını” 486b/9=47/030
أَرَيْنَاهُ	“körküttük aña” 303b/7=020/056
أَرِيكُمْ	“körküzgey men sizge” 162b/8=007/145, 313a/8=021/037 “körküzür men sizge” 449a/9=040/029
تُرِيَنِي	“körküzseñ maña” 333b/6=023/093
تُرِي	“körküzür miz” 132b/5=006/075
تُرِي	“körküzse miz” 368b/4=028/006
تُرِيَنَّكَ	“körküzse miz saña” 320a/4=020/023, 333b/8=023/095 “körküzse biz siñe” 206a/2=010/046, “körkütse miz saña” 245b/2=013/040 “körküzse miz saña” 454a/3=40/077, 469b/7=043/042
لِتُرِيَهُ	“körküzse miz aña” 270b/4=017/001
لِتُرِيَهُمْ	“körküzgey miz anlarga” 460a/9=041/053 “körküzür biz” 470a/5=043/048
يُرِيَكُمْ	“körküzür sizge” 10b/8=002/073, 241a/8=013/012 “körküzgey sizge” 387b/4=030/024, 447b/3=040/013 “körküzgey sizge” 367a/9=027/093
لِيُرِيَكُمْ	“körküzse sizge” 395a/2=031/031
يُرِيَكُمُوهُمْ	“körküzür sizlerge anlarını” 176a/9=008/044
يُرِيَكُهُمْ	“körküzür saña anlarını” 176a/6=008/043
لِيُرِيَهُ	“körküzsün üçün aña” 109a/5=005/031
يُرِيَهُمْ	“körküzür anlarga” 24a/3=002/167

لِيُرِيَهُمَا	“körküzse ol ikisine” 148b/7=007/027
أَرِنَا	“körküzgil bizge” 18b/3=002/128, 99b/3=004/153, 457b/8=041/029
أَرِنِي	“körkütgül maṇa” 41a/5=002/260 “körküzgül maṇa” 162a/8=007/143
أَرُونِي	“körküzün mini” 392b/6=031/011 “körküzün maṇa” 411b/7=034/027, 419a/5=035/040, 479b/2=046/004
لِيُرُوا	“körküzülsele” 578b/6=099/006
تَرَأَى	“körüşti” 254a/5=026/061
تَرَأَتْ	“körüşti” 177a/2=008/048 g. Gösterişte bulunmak, riyâkârlık yapmak
يُرَاءُونَ	“körküzürler” 98a/8=004/142 “riyâ kılurlar” 581b/4=107/006
رِئَاءَ	“körmeki için” 41b/9=002/264, 82b/1=004/038, 176b/8=008/047

رب. 530.

	a.Mâlik, seyyid, efendi, besleyip bakan, İlâh, Rab, Ma'bud, terbiye edici, kemâle erdiren.
رَبِّ	“erklig” 1b/2=001/002, 19a/1=002/131, 201a/8=010/010, 205a/5=010/037, 241b/8=013/016, 208b/5=017/102, 312a/4=021/022, 333a/7=023/086, 333a/7=023/086, 335a/2=023/0116 “îdi” 109a/1=005/028, 160a/1=007/122, 282b/9=018/014, 298a/9=019/065, 304b/7=020/070, 314b/7=021/056, 410b/4=034/015 “erkligi” 128b/7=006/045, 132a/8=006/071, 153b/6=007/061, 154a/7=007/067, 159a/2=007/104, 160a/1=007/121, 352a/5=026/016, 352b/2=026/023, 352b/2=026/024, 352b/4=026/026, 352b/5=026/028, 353b/3=026/047, 354b/8=026/077, 355b/4=026/098, 356a/2=026/109, 356b/5=026/127, 357a/8=026/145, 358a/3=026/164, 358b/5=026/180, 359a/5=026/192, 361a/5=027/008, 362b/5=027/026, 364a/5=027/044, 367b/6=027/091, 371a/8=028/030, 395b/5=032/002,

425b/4=037/005, 425b/4=037/005, 428b/8=037/087,
 431b/9=037/182, 436b/2=038/066, 445b/9=039/075,
 453a/1=040/064, 453a/3=040/065, 455b/7=041/009,
 470a/4=043/046, 472b/1=043/082, 472b/2=043/082,
 473a/6=044/007, 473b/2=044/008, 479a/1=045/036,
 479a/2=045/036, 479a/2=045/036, 498b/1=051/023,
 505a/3=053/049, 508b/6=055/017, 508b/6=055/017,
 513b/1=056/080, 524b/6=059/016, 546a/8=069/043,
 562b/3=078/037, 566b/2=081/029, 567b/4=083/006
 “ıdısi” 145b/2=006/162, 145b/4=006/164,
 153a/2=007/054, 353b/4=026/048, 430a/7=037/126,
 453a/5=040/066, 548a/5=070/040, 553a/6=073/009,
 581a/6=106/003, 583b/4=114/001

“arş eyesi” 199b/5=009/129

“tañrı” 423b/8=036/058

“azizlik eyesi” 431b/9=037/0180

“tañrısı” 583a/5=113/001

رَبِّي

“ıdıim” 18a/5=002/126, 41a/5=002/260,
 51b/4=003/035, 51b/6=003/036, 52a/6=003/038,
 52b/1=003/040, 52b/3=003/041, 53a/7=003/047,
 108b/1=005/025, 162a/8=007/143, 163b/6=007/151,
 164a/6=007/155, 218a/5=011/045, 218a/9=011/047,
 230a/1=012/033, 238a/2=012/101, 251a/4=014/040,
 254a/6=015/036, 254a/8=015/039, 273a/5=017/024,
 278a/9=017/080, 293b/4=019/004, 293b/5=019/004,
 294a/2=019/006, 294a/3=019/008, 294a/7=019/010,
 302a/5=020/025, 306a/3=020/084, 308b/2=020/114,
 309a/7=020/125, 317a/6=021/089, 318b/9=021/112,
 329b/3=023/026, 329b/9=023/029, 330b/2=023/039,
 333b/6=023/093, 333b/7=023/094, 333b/9=023/097,
 334a/1=023/098, 334a/2=023/099, 335a/5=023/118,
 347a/9=025/030, 352a/1=026/012, 355a/2=026/083,
 356a/6=026/117, 358a/7=026/169, 362a/3=027/019,
 364a/4=027/044, 369b/6=028/016, 369b/7=028/017,
 370a/7=028/021, 370b/3=028/024, 371b/4=028/033,
 381b/1=029/030, 429a/7=037/100, 434b/8=038/035,
 437a/5=038/079, 472a/9=043/088, 480b/9=046/015,
 532b/8=063/010, 539a/2=066/011, 549a/1=071/005,
 549b/6=071/021, 550a/3=071/026, 550a/5=071/028

رَبِّي

“ıdı” 145b/3=006/164

رَبِّكَ

“seniñ idij” 5b/2=002/030

“idij” 138a/2=006/114, 138a/3=006/115,
 138a/7=006/117, 138b/4=006/119, 139b/4=006/126,
 140a/1=006/128, 140a/7=006/131, 140a/9=006/132,
 140a/9=006/133, 140b/6=006/145, 144b/9=006/158,
 144b/9=006/158, 145a/1=006/158, 145b/8=006/165,
 161a/6=007/034, 161b/3=007/137, 164a/2=007/153,
 166b/1=007/167, 166b/2=007/167, 167a/5=007/172,
 170b/6=007/206, 171b/3=008/005, 172a/8=008/012,
 202b/3=010/019, 204b/4=010/033, 9a/4=002/061,
 10a/6=002/068, 10a/9=002/069, 10b/1=002/070,
 21b/4=002/147, 21b/8=002/149, 52b/8=003/043,
 55a/5=003/060, 108b/1=005/024, 114b/5=005/064,
 115a/4=005/067, 115a/9=005/068, 122a/1=005/112,
 133b/5=006/083, 136b/9=006/106, 207b/2=010/061,
 210b/9=010/093, 211a/3=010/094, 211a/5=010/096,
 211b/1=010/099, 215a/2=011/017, 220b/3=011/066,
 221a/9=011/076, 221b/8=011/081, 222a/4=011/083,
 224a/4=011/101, 224a/5=011/102, 224b/3=011/107,
 224b/3=011/107, 224b/4=011/108, 254b/9=011/110,
 225a/2=011/111, 225b/4=011/117, 225b/5=011/118,
 225b/6=011/119, 225b/7=011/119, 226a/5=011/123,
 226b/9=012/006, 227a/2=012/006, 239b/3=013/001,
 240b/6=013/006, 240b/7=013/006, 242b/5=013/009,
 253b/5=015/025, 253b/7=015/028, 256b/1=015/086,
 256b/7=015/092, 257a/3=015/098, 257a/4=015/099,
 260a/9=016/033, 263b/6=016/068, 263b/8=016/069,
 267b/6=016/102, 268b/1=016/110, 268b/3=016/110,
 269b/2=016/119, 269b/4=016/119, 270a/1=016/124,
 270a/3=016/125, 270a/4=016/125, 272b/1=017/017,
 272b/6=017/020, 272b/7=017/020, 273b/1=017/023,
 273b/2=017/028, 273b/4=017/030, 274a/9=017/038,
 274a/9=017/039, 275b/8=017/055, 276a/5=017/057,
 276b/2=017/060, 277a/5=017/065, 278a/8=017/079,
 279a/2=017/087, 284b/8=018/027, 287a/3=018/046,
 287a/5=018/048, 287b/2=018/049, 288b/4=018/058,
 290b/6=018/082, 290b/7=018/082, 293b/2=019/002,
 294a/5=019/009, 294b/8=019/019, 295a/72=019/021,
 295a/7=019/024, 298a/7=019/064, 298a/9=019/064,
 298b/3=019/068, 298b/7=019/071, 299a/7=019/076,

301b/2=020/012, 303a/5=020/047, 303a/6=020/047,
 309b/4=020/129, 309b/6=020/130, 310a/1=020/131,
 324b/1=022/047, 325a/3=022/054, 326a/8=022/067,
 332b/1=023/072, 346a/5=025/016, 346b/6=025/020,
 347b/2=025/031, 348b/3=025/045, 349a/7=025/054,
 351b/8=026/009, 351b/8=026/010, 354b/2=026/068,
 355b/7=026/104, 356b/1=026/122, 357a/4=026/140,
 357b/9=026/159, 358b/1=026/175, 359a/4=026/191,
 366a/9=027/073, 366a/1=027/074, 366b/5=027/078,
 368a/1=027/093, 371b/3=028/032, 373a/1=028/046,
 374a/8=028/059, 375a/6=028/068, 375a/8=028/069,
 377b/3=028/086, 377b/5=028/087, 379a/3=029/010,
 369a/1=032/003, 398a/3=032/025, 398b/6=033/002,
 409a/7=034/006, 411a/6=034/021, 431a/2=037/149,
 432b/7=038/009, 436b/6=038/071, 446b/6=040/006,
 452a/2=040/055, 458b/6=041/038, 459b/8=041/043,
 459b/4=041/045, 459b/6=041/046, 460b/2=041/053,
 462a/7=042/014, 469a/1=043/032, 469a/4=043/032,
 469a/9=043/035, 472a/5=043/077, 475b/1=044/057,
 477a/4=045/017, 497a/5=050/039, 498b/8=051/030,
 499a/1=051/034, 500b/4=052/007, 501b/5=052/029,
 502a/3=052/037, 502b/6=052/048, 502b/6=052/048,
 504a/6=053/030, 504b/2=053/032, 504b/9=053/042,
 505a/6=053/055, 509a/2=055/027, 510b/6=055/078,
 513a/7=056/074, 542a/2=068/002, 542a/5=068/007,
 542b/4=068/019, 544a/3=068/048, 545a/9=069/017,
 546b/3=069/052, 553a/5=073/008, 553b/9=073/020,
 554b/3=074/003, 554b/4=074/007, 555b/5=074/031,
 557b/1=075/012, 557a/9=075/030, 559a/7=076/024,
 559a/8=076/025, 562b/3=078/036, 563b/4=079/019,
 564a/8=079/044, 566b/7=082/006, 569a/2=084/006,
 570a/7=085/012, 571a/6=087/001, 572b/7=089/006,
 573a/4=089/013, 573a/4=089/014, 573b/1=089/022,
 573b/5=089/028, 575b/7=093/003, 576a/1=093/005,
 576a/4=093/011, 576a/8=094/008, 577a/2=096/001,
 577a/3=096/003, 577a/5=096/008, 578b/5=099/005,
 581a/1=105/001, 581b/6=108/002, 582b/2=110/003,
 232a/5=012/050
 “**tanrı**” 137b/7=006/112, 431b/9=037/0180,
 514a/1=056/096

“**idini**” 52b/5=003/041, 170b/3=007/205,
275a/2=017/046, 284b/3=018/024, 470a/8=043/049

“**idiniz**” 86a/5=004/065, 473a/5=044/006

“**erkligin**” 205b/2=010/040

“**uluğun**” 231a/7=012/042

رُكْم

“**idiniz**” 4a/3=002/021, 7b/5=002/049,

11a/8=002/076, 15a/9=002/105, 20a/3=002/139,
25b/7=002/178, 29a/9=002/198, 38a/5=002/248,
53b/3=003/049, 54a/2=003/050, 54a/3=003/051,
56b/9=003/073, 63b/9=003/124, 64a/3=003/125,
64b/6=003/133, 73b/1=003/193, 74b/3=004/001,
101b/7=004/170, 102b/5=004/174, 115a/8=005/068,
116a/1=005/072, 122b/6=005/117, 129b/9=006/054,
136b/3=006/102, 136b/6=006/104, 143a/2=006/147,
143b/4=006/151, 144b/5=006/157, 145b/5=006/164,
146b/1=007/003, 151b/2=007/044, 152b/7=007/054,
153b/8=007/063, 154a/9=007/069, 154b/5=007/071,
155a/3=007/073, 156b/1=007/085, 159a/3=007/105,
160b/5=007/129, 162a/4=007/141, 163b/3=007/150,
166a/5=007/164, 167a/7=007/172, 170b/1=007/203,
172a/2=008/009, 200a/5=010/003, 200b/1=010/003,
204b/3=010/032, 207a/2=010/057, 212b/1=010/108,
213a/4=011/003, 217a/2=011/034, 219a/1=011/052,
219a/8=011/056, 223a/2=011/090, 240a/3=013/002,
247a/6=014/006, 247a/7=014/007, 258a/1=016/007,
259a/7=016/024, 260a/1=016/030, 261b/8=016/047,
271b/8=017/008, 272a/1=017/012, 273a/5=017/025,
274b/2=017/040, 275b/7=017/054, 277a/5=017/066,
278b/7=017/084, 283a/5=018/016, 283b/6=018/019,
285a/5=018/029, 296a/4=019/036, 306a/6=020/086,
306a/8=020/086, 306b/6=020/090, 314b/6=021/056,
317b/2=021/092, 319a/2=022/001, 327a/9=022/077,
331a/7=023/052, 358a/4=026/166, 395a/6=031/033,
396b/6=032/011, 410b/3=034/015, 411b/2=034/023,
421b/5=036/025, 430a/7=037/126, 438b/4=039/006,
438b/7=039/007, 439a/7=039/010, 441a/7=039/031,
443b/5=039/054, 443b/7=039/055, 445a/8=039/071,
449a/2=040/027, 449a/5=040/028, 452b/1=040/060,
452b/5=040/062, 453a/1=040/064, 457a/7=041/023,
462b/2=042/015, 465b/8=042/047, 467b/4=043/013,

471a/9=043/064, 473b/2=044/008, 474a/2=044/020,
515a/2=057/008, 517a/3=057/021, 525b/7=060/001,
535a/4=065/001, 538a/9=066/008, 549a/7=071/010,
563b/5=079/024

“tañrınız” 143b/4=006/151

“iğinizni” 153a/2=007/055, 451b/2=040/049

“erkligiñiz” 352b/4=026/026

“iđiñ” 476b/9=045/015

رَبِّكُمَا

“iğiniz” 147b/9=007/020, 303a/8=020/049,
508b/4=055/013, 508b/5=055/016, 508b/6=055/018,
508b/7=055/021, 509a/2=055/028, 509a/4=055/030,
509a/5=055/032, 509a/7=055/034, 509b/1=055/038,
509b/2=055/040, 509b/4=055/042, 509b/6=055/045,
509b/7=055/047, 509b/8=055/049, 509b/9=055/051,
510a/1=055/053, 510a/2=055/055, 510a/4=055/057,
510a/5=055/059, 510a/6=055/061, 510a/7=055/063,
510a/8=055/065, 510a/9=055/067, 510b/1=055/069,
510b/1=055/071, 510b/2=055/073, 510b/3=055/075,
510b/5=055/077

“iđiñ” 508b/9=055/023, 509a/1=055/025,
509a/9=055/036

رَبِّكُمَا

“iğimüz” 18b/1=002/127, 18b/2=002/128,
18b/4=002/129, 20a/3=002/139, 29b/6=002/200,
29b/8=002/201, 38b/7=002/250, 46b/3=002/285,
46b/5=002/286, 46b/6=002/286, 46b/8=002/286,
48a/1=003/007, 48a/2=003/008, 48a/4=003/009,
49a/4=003/016, 54a/7=003/053, 66b/1=003/147,
73a/6=003/191, 73a/7=003/192, 73a/8=003/193,
73b/1=003/193, 73b/2=003/194, 87a/8=004/075,
87b/7=004/077, 117a/9=005/083, 117b/2=005/084,
122a/5=005/114, 126b/3=006/027, 139b/8=006/128,
148a/7=007/023, 150b/3=007/038, 151a/8=007/043,
151b/2=007/044, 151b/9=007/047, 152b/4=007/053,
157a/8=007/089, 157a/8=007/089, 157a/9=007/089,
160a/6=007/125, 160a/7=007/126, 160a/7=007/126,
163a/9=007/149, 210a/1=010/085, 210a/5=010/088,
210a/6=010/088, 210a/7=010/088, 251a/1=014/038,
251b/1=014/044, 266a/1=016/086, 281a/6=017/108,
282b/4=018/010, 282b/9=018/014, 303a/2=020/045,
303a/9=020/050, 305a/4=020/073, 310a/5=020/134,

318b/9=021/112, 323b/5=022/040, 334b/1=023/106,
 334b/2=023/107, 334b/4=023/109, 350a/4=025/065,
 350b/7=025/074, 353b/7=026/050, 353b/8=026/051,
 373a/3=028/047, 373b/5=028/053, 374b/7=028/063,
 396b/8=032/012, 407b/4=033/067, 407b/6=033/068,
 411a/1=034/019, 411b/6=034/026, 418b/1=035/034,
 418b/6=035/037, 421a/4=036/016, 426b/8=037/031,
 433a/5=038/016, 436a/6=038/061, 446b/9=040/007,
 447a/2=040/008, 447a/8=040/011, 456a/7=041/014,
 457b/8=041/029, 458a/1=041/030, 462b/2=042/015,
 467b/6=043/014, 473b/4=044/012, 480b/4=046/013,
 496b/1=050/027, 523b/8=059/010, 524a/1=059/010,
 526b/4=060/005, 526b/5=060/005, 538b/3=066/008,
 543a/2=068/029, 543a/4=068/032, 550b/4=072/002,
 550b/4=072/003, 558b/2=076/010

“**tañrı tuta andıkar miz**” 126a/4=006/023

“**iğim**” 251a/5=014/040, 251a/5=014/041

“**iğimüzni**” 346b/7=025/021

رَیْه

“**iğisi**” 6b/2=002/037, 16a/8=002/112,
 17b/8=002/124, 19a/1=002/131, 40b/2=002/258,
 44a/4=002/275, 45a/5=002/282, 46a/4=002/283,
 46b/1=002/285, 52a/5=003/038, 127b/8=006/037,
 153a/9=007/058, 155b/2=007/075, 162a/5=007/142,
 162a/8=007/143, 162b/1=007/143, 202b/5=010/020,
 214b/7=011/017, 218a/5=011/045, 228b/9=012/024,
 230a/4=012/034, 240b/8=013/007, 243b/3=013/027,
 25a/5=015/056, 273b/1=017/027, 287b/4=018/050,
 288b/1=018/057, 291a/6=018/087, 293a/2=018/110,
 293a/2=018/110, 297b/3=019/055, 305a/6=020/074,
 309a/2=020/121, 309a/3=020/122, 309b/1=020/127,
 310a/3=020/133, 316b/6=021/083, 317a/6=021/089,
 322b/1=022/030, 335a/4=023/117, 349a/9=025/055,
 349b/2=025/057, 383b/7=029/050, 397b/7=032/022,
 410a/3=034/012, 428b/6=037/084, 434a/1=038/024,
 435a/6=038/041, 439a/5=039/009, 440a/9=039/022,
 485a/8=047/014, 503b/3=053/018, 538a/1=066/005,
 544a/5=068/049, 544a/6=068/050, 551b/2=072/013,
 551b/7=072/017, 553b/8=073/019, 559b/4=076/029,
 562b/7=078/039, 563b/1=079/016, 564a/6=079/040,

569a/7=084/015, 571b/5=087/015, 573a/5=089/015,
 575b/5=092/020, 578b/1=098/008, 579a/4=100/006
 “**ıdısi**” 293b/3=019/003, 438b/9=039/008,
 448b/9=040/026, 474a/3=044/022, 506a/4=054/010
 رَیْخَا “**ıdısi**” 52a/1=003/037, 249b/4=014/025,
 445a/3=039/069, 482a/6=046/025, 536b/4=065/008,
 539a/5=066/012, 557a/6=075/023, 568b/7=084/002,
 569a/1=084/005

رَیْهَم

“**anlarnın erkligi**” 2b/3=002/005

“**anlarnın ıdısi**” 5a/1=002/026, 7a/8=002/046,
 9b/4=002/062, 44b/1=002/277, 58b/5=003/084,
 65a/4=003/136, 70a/3=003/169, 74a/8=003/199,
 103b/7=005/002, 123b/3=006/001, 124a/1=006/004,
 126b/8=006/030, 128a/2=006/038, 129b/1=006/051,
 139b/5=006/127, 143b/3=006/150, 144a/8=006/154,
 155b/5=007/077, 163b/8=007/152, 164a/4=007/154,
 171a/6=008/002, 171b/2=008/004, 177b/7=008/054,
 1823b/7=009/021, 200a/4=010/002, 201a/5=010/009,
 215a/4=011/018, 215a/5=011/018, 215b/6=011/023,
 216b/1=011/029, 219b/5=011/059, 219b/8=011/060,
 220b/6=011/068, 240b/3=013/005, 242b/1=013/018,
 242b/8=013/021, 242b/9=013/022, 246b/1=014/001,
 248a/6=014/013, 248b/3=014/018, 249b/2=014/023,
 261a/9=016/042, 262a/9=016/054, 267b/2=016/099,
 276a/4=017/057, 282b/8=018/013, 288a/5=018/055,
 292b/2=018/105, 310b/3=021/002, 313b/6=021/042,
 314a/9=021/049, 321a/9=022/019, 331b/3=023/057,
 331b/4=023/058, 331b/6=023/060, 350b/6=025/073,
 386a/5=030/008, 388b/7=030/033, 392a/5=031/005,
 396b/5=032/010, 397a/5=032/015, 417a/4=035/018,
 419a/3=035/039, 423a/2=036/046, 423a/9=036/051,
 460b/3=041/054, 462b/6=042/016, 476b/2=045/011,
 478a/9=045/030, 484a/6=047/003, 485b/3=047/015,
 498a/5=051/016, 499b/1=051/044, 503b/8=053/023,
 516b/5=057/019, 547b/4=070/027

“**ıdısi**” 43b/8=002/274

“**ıdıleri**” 19b/7=002/136, 21a/5=002/144,
 22b/6=002/157, 41b/5=002/262, 49a/1=003/015,
 73b/4=003/195, 74a/3=003/198, 115a/2=005/066,
 262a/3=016/050, 331b/4=023/059, 332b/6=023/076,

384b/2=029/059, 412a/5=034/031, 440a/2=039/020,
 440b/3=039/023, 441b/2=039/034, 445b/3=039/073,
 445b/9=039/075, 446b/8=040/007, 461a/4=042/005,
 463b/1=042/022, 464b/7=042/036, 465a/1=042/038,
 484a/4=047/002, 501a/2=052/018, 501a/2=052/018,
 539b/9=067/006, 540a/8=067/012, 547b/4=070/028,
 543a/6=068/034, 545a/2=069/010, 551a/7=072/010,
 552b/4=072/028, 567b/9=083/015, 575a/1=091/014,
 577b/4=097/004, 578a/9=098/008, 579a/6=100/011
 “anlarnın idisini” 129b/3=006/052, 388b/6=030/033
 “idisini” 285a/1=018/028

دَی

“menim idim” 40b/2=002/258, 54a/3=003/051,
 116a/1=005/072, 122b/5=005/117, 125a/6=006/015,
 414a/8=034/050
 “idim” 130a/6=006/057, 132b/8=006/076,
 132b/9=006/077, 132b/9=006/077, 133a/2=006/078,
 133a/7=006/080, 133a/7=006/080, 145a/8=006/161,
 149a/3=007/029, 149b/5=007/033, 153b/7=007/062,
 154a/7=007/068, 155b/8=007/079, 157b/7=007/093,
 168b/5=007/187, 170b/1=007/203, 202a/3=010/015,
 206b/4=010/053, 216a/6=011/028, 217b/6=011/041,
 219a/8=011/056, 219a/9=011/056, 219b/2=011/057,
 219b/2=011/057, 220a/2=011/061, 220a/5=011/063,
 222b/5=011/088, 223a/2=011/090, 223a/6=011/092,
 230b/2=012/037, 232a/6=012/050, 232b/2=012/053,
 232b/3=012/053, 237b/3=012/098, 237b/7=012/100,
 237b/7=012/100, 244a/1=013/030, 251a/3=014/039,
 278b/9=017/085, 279b/4=017/093, 280b/1=017/100,
 284a/9=018/022, 284b/4=018/024, 286a/3=018/036,
 286a/6=018/038, 286a/6=018/038, 286a/8=018/040,
 286b/4=018/042, 291b/6=018/095, 292a/2=018/098,
 292a/2=018/098, 292a/2=018/098, 292b/8=018/109,
 292b/9=018/109, 296b/4=019/036, 297a/1=019/047,
 297a/3=019/048, 297a/3=019/048, 303b/1=020/052,
 303b/1=020/052, 307b/8=020/105, 310b/6=021/004,
 351a/1=025/077, 352a/9=026/021, 354a/6=026/062,
 356a/4=026/113, 359a/2=026/188, 363b/6=027/040,
 363b/7=027/040, 372a/2=028/037, 377b/1=028/085,
 381a/2=029/026, 408b/7=034/003, 412b/8=034/036,
 413a/5=034/039, 414a/5=034/048, 421b/6=036/027,

427b/7=037/057, 429a/6=037/099, 434b/6=038/032,
439b/1=039/013, 449a/2=040/027, 449a/4=040/028,
453a/5=040/066, 460a/4=041/050, 461b/5=042/010,
471a/9=043/064, 474a/2=044/020, 533b/7=064/007,
552a/2=072/020, 552b/1=072/025, 573a/6=089/015,
573a/7=089/016

أَرْبَابُ

“**ıdiler**” 230b/8=012/039

أَرْبَابًا

“**ıdiler**” 55b/6=003/064, 580a/2=003/080,
185a/9=009/031

b. rüsuş sahibi, derin alim

رَبُّونَ

“**ıdige nisbetligler**” 66a/7=003/146

c. rüsuş sahibi, derin alim

الرَّبَّانِيُونَ

“**ıdige nisbetligler**” 111a/9=005/044, 114a/9=005/063

رَبَّانِيَيْنِ

“**ıdige nisbetligler**” 57b/8=003/079

d. Bir adamın hanımının başka kocadan olan oğlu
üvey oğul müennesi.

رَبَّانِيَكُم

“**ögey kızlarıңыз**” 79a/9=004/028

531. ربح

a. Kazanmak, kar elde etmek

رَبَحَتْ

“**asığ kıldı**” 3b/1=002/016

532. ربص

a. Durmak, beklemek, gözetlemek.

تَرْبَصْتُمْ

“**küydünüz**” 516a/1=057/014

تَرْبَصُونَ

“**küyder siz**” 188b/1=009/052

نَتَرْبِصُ

“**biz küyer miz**” 188b/2=009/052

“**küyer miz**” 501b/6=052/030

يَتَرْبِصُ

“**küyer**” 195a/4=009/098

يَتَرْبِصَنَّ

“**küyerler**” 33b/7=002/228, 35b/5=002/234

يَتَرْبِصُونَ

“**küyerler**” 98a/2=004/141

تَرْبِصُوا

“**küyün**” 184a/7=009/024, 188b/3=009/052,
310a/7=020/135, 329b/3=023/025, 501b/7=052/031

تَرْبِصُ

“**küymeki**” 33b/5=002/226

مُتَرَيِّصٌ	“küygen” 310a/6=020/135
مُتَرَيِّصُونَ	“küygenler miz” 188b/4=009/052
الْمُتَرَيِّصِينَ	“küygenler” 501b/7=052/031

533. ربط

	a. Bağlamak, cesaret vermek, takviye etmek, temkin vermek.
رَبَطْنَا	“kovī kılduk” 282b/8=018/014 , 369a/4=028/010
لِيَرْبِطَ	“bağlasa” 172a/7=008/011
	b. Muhafaza etmek, gözetmek/Devam etmek, müdavim olmak /Mevzileri tutmak, nöbet beklemek.
رَابَطُوا	“tuturkun” 74b/1=003/200
رَبَّاطٍ	“bağlanmışları” 178a/7=008/060

534. ربع

	a. Dördüncü, dördüncüsü.
رَابِعُهُمْ	“törtinçler” 284a/7=018/022
	“törtinçler” 519b/7=058/007
	b. Dörtte bir.
الرَّابِعُ	“törtde bir” 77a/4=004/012, 77a/6=004/012
	c.Dört.
أَرْبَعَةٌ	“tört” 33b/4=002/226, 35b/5=002/234, 78a/2=004/015, 180b/5=009/002, 186a/5=009/036, 335b/8=024/004, 336b/6=024/013, 455b/8=041/010
	“törtü” 41a/7=002/260,
أَرْبَعٌ	“tört” 336a/4=024/006, 336a/7=024/008, 341b/3=024/045
	c.Kırk.
أَرْبَعِينَ	“kırk” 7b/7=002/051, 108b/4=005/026, 162a/6=007/142, 480b/9=046/015
	d.Dörder.
رُبَاعٌ	“törtin törtin” 75a/8=004/003, 415a/2=035/001

535. ريو

a. Artmak, fazlalaştırmak, neşv ü nemâ bulmak, kabarmak.

رَبَتْ

“**kabardı**” 320a/2=022/005, 458b/9=041/039

يَرْئُو

“**artar**” 389a/8=030/039

رَابِيًا

“**kabargan**” 242a/5=013/017

رَابِيَةً

“**katıg**” 545a/3=069/010

أَرَى

“**artukrak**” 266b/6=016/092

b. Nemalandırmak, artırmak.

يُرِي

“**arturur**” 44a/7=002/276

c. Terbiye etmek, yetiştirmek, bakmak, büyütmek.

رَبَّيَانِي

“**terbiye kıldılar maña**” 273a/5=017/024

نُرْبِكَ

“**terbiye kılduğsini**” 352a/5=026/018

d. Ribâ, faiz.

رِبَا

“**asıg**” 389a/7=030/039

الرِّبَا

“**ribanı**” 43b/9=002/275, 44a/3=002/275,
64b/2=003/130

“**ribā**” 44a/3=002/275, 44a/6=002/276,
44b/3=002/278

“**asıgnı**” 100b/4=004/161

d. Tepe, yüksek yer

رَبْوَةٌ

“**yüksek yir**” 42a/5=002/265

“**tepe**” 331a/5=023/050

536. رتع

a. (İnsan hakkında istiare olarak): Bolca yemek-içmek.

يَرْتَعُ

“**meyve yimek içinde kinlik kılalıñ**” 227b/2=012/012

537. رتق

a. Birleştirme, bitiştirme, bitişik, bitiştirilmiş.

رَتَقًا

“**yapuşmış**” 312b/6=021/030

538. رتل

a. Güzel okumak, yavaş ve açık okumak, beyan etmek, yavaş yavaş, ağır ağır yapmak.

رَتَّلَاهُ

“vakf sonınça vakf kılduk” 347b/4=025/032

رَتَّلَ

“okugul” 553a/2=073/004

رَتَّلِيلًا

“āyet sonınça āyet” 347b/4=025/032

“okumak” 553a/2=073/004

رجع. 539.

a. Tahrik etmek, depretmek, sarımsak.

رَجَّتْ

“teprenildi” 511a/3=056/004

رَجَّأَ

“teprenmek” 511a/3=056/004

رجز. 540.

a. Azab, şeytanın ilka ettiği vesveseler ve maruz kaldığı günahlar.

رَجَزَ

“vesvesesi” 172a/7=008/011

““ukūbet” 409a/6=034/005

“iglig kın” 476b/2=045/011

الرَّجَزَ

“azāb” 161a/5=007/134, 161a/8=007/135

““azābnı” 161a/7=007/134

رَجَزًا

“azāb” 8b/7=002/059, 282a/1=029/034

“kın” 165b/8=007/162

b.Azaba görücü husus, azabı gerektirici şey.

الرَّجْزَ

““azāb” 554b/7=074/005

رجس. 541.

a. Hissî olsun manevî olsun, umumi manada pislik, azab, ceza, küfür.

رَجَسَ

“arıgsız” 142b/4=006/145, 149b/7=009/095

““azāb” 154b/6=007/071

الرَّجْسَ

“azābnı” 139b/3=006/125

“arıgsızlıkı” 211b/4=010/100, 403a/1=033/033

“murdārdın” 322b/2=022/030

رَجْسًا

“arıgsızlık” 199a/6=009/125

رَجْسِهِم

“arıgsızlıkları” 199a/6=009/125

رجع. 542.

a. Dönmek, iade etmek, döndermek,
tekrarbakmak, karşılık vermek.

رَجَعَ	“kayttı” 163b/1=007/150, 306a/5=020/086
رَجَعْتُمْ	“kaytsanız” 29a/2=002/196 “kayttınız” 194b/2=009/094
رَجَعَكَ	“kaytarsa sini” 193a/2=009/083
رَجَعْنَا	“kaytsa miz” 532b/2=063/008
رَجَعْنَاكَ	“kaytarduk sini” 302b/6=020/040
رَجَعُوا	“kayttılar” 198b/9=009/122, 233a/8=012/063, 315a/6=021/064
أَرْجِعْ	“kaytgay men” 231b/8=012/046
تَرْجِعُونَهَا	“kaytarsa irdiniz anı” 513b/5=056/087
تَرْجِعُوهُنَّ	“kaytarın anlarını” 527b/1=060/010
يَرْجِعُوا	“kaytarur” 306b/4=020/089, 412a/5=034/031 “kaytsa” 306b/8=020/091 “kaytur” 363a/6=027/035
يَرْجِعُونَ	“kayturlar” 3b/5=002/018, 317a/7=021/095, 422a/3=036/031, 423a/8=036/050, 242a/8=036/067 “kaytgaylar” 56b/6=003/072, 166b/5=007/168, 167b/2=007/174, 389b/5=030/041, 397b/7=032/021, 468b/6=043/028, 470a/7=043/048, 482b/4=046/027 “kaytganlar” 233a/8=012/062, 315a/1=021/058 “kaytarurlar” 362b/8=027/028
ارْجِعْ	“kaytgıl” 232a/5=012/050, 363a/9=027/037 “kaytargıl” 539b/4=067/003, 539b/5=067/004
فَارْجِعْنَا	“kaytargıl bizni” 396b/8=032/012
ارْجِعُوا	“kaytın” 235b/7=012/08, 311b/2=021/013, 338b/2=024/028, 338b/2=024/028, 515b/7=057/013 “kaydın” 400a/8=033/013
ارْجِعُونِ	“kaytarın mini” 334a/2=023/099
ارْجِعِي	“kaytgıl” 573b/5=089/028
رُجِعْتُ	“kaytarısam” 460a/4=041/050

تَرْجِعُ	“kaytarılır” 30b/7=002/210, 61b/7=003/109, 176b/2=008/044, 327a/7=022/076, 415a/9=035/004, 514b/6=057/005
تُرْجَعُونَ	“kaytarılır siz” 5a/8=002/028, 37b/1=002/245, 44b/8=002/281, 207a/1=010/056, 217a/2=011/034, 375b/1=028/070, 377b/8=028/088, 380a/2=029/017, 384a/8=029/057, 386b/4=030/011, 396b/6=032/011, 421b/2=036/022, 425a/9=036/083, 457a/4=041/021, 472b/6=043/085, 476b/9=045/015 “kaytarılurlar” 313a/5=021/035, 335a/2=023/115, 442b/4=039/044
يُرْجَعُ	“kaytarılır” 226a/4=011/123
يُرْجَعُونَ	“kaytarılır siz” 58b/2=003/083, 454a/4=040/077 “kaytarılurlar” 127b/7=006/036, 296b/1=019/040, 344b/3=024/064 “kayturlar” 372a/8=028/039 b.Dönüş.
الرُّجْعَى	“kaytmak” 577a/5=096/008 c.İade, dönderme, yağmur.
رَجَعَ	“kaytarmak” 495a/4=050/003
رَجَعِهِ	“kaytarmakı” 570b/7=086/008
ذَاتِ الرُّجْعِ	“yağmurlığı” 571a/2=086/011 d. Dönen, dönücü.
رَاجِعُونَ	“kaytganar” 7a/8=002/046, 22b/5=002/156, 317b/4=021/093, 331b/6=023/060 e. Dönüş, rücu’.
مَرْجِعُكُمْ	“kaytgu yiriñiz” 54b/5=003/055, 200b/2=010/004, 203a/7=010/023, 213a/7=011/004 “kaytıñız” 122a/9=005/048, 393a77=031/015 “yanmañız” 120b/1=005/105 “yanıñız” 130b/7=006/060 “kaydıñız” 145b/5=006/164 “kaytmakñız” 378b/8=029/008, 438b/8=039/007
مَرْجِعُهُمْ	“kaytısları” 137a/5=006/108 “kaytmakları” 206a/3=010/046, 208a/9=010/070, 428a/6=037/068 “yanışları” 394a/7=031/023

f. Eski haline dönmek.

يَسْرَاجَعَا

“**kayıtsalar**” 34b/1=002/230

543. رجف

a. Sarsılmak, şiddetle sallanmak.

تَرْجَفُ

“**tiprenür**” 553b/2=073/014, 563a/4=079/006

b. Sarsılış, sarsıntı.

الرَّجْفَةُ

“**yir tiprenür**” 155b/6=007/078, 157b/3=007/091

“**teprenmek**” 164a/6=007/155

“**zelzele**” 382a/5=029/037

c. Sarsıntı vakası.

الرَّاجِفَةُ

“**teprengen**” 563a/4=079/006

d. Halkı üzünye, ızdıraba sevk etmek için, kö haberleri onların arasında yayan.

الرَّجْفُونُ

“**taḥkīksiz ḥaber kemişgenler**” 407a/4=033/060

544. رجل

a. Erkek, adam.

رَجُلٌ

“**er**” 45a/9=002/282, 77a/9=004/012, 153b/9=007/063, 154a/9=007/069, 200a/3=010/002, 221b/5=011/078, 329b/2=023/025, 330b/1=023/038, 370a/4=028/020, 399a/1=033/004, 468b/9=043/031

“**erī**” 409a/9=034/007, 413b/4=034/043, 421a/8=036/020, 441a/4=039/029, 449a/3=040/028

رَجُلًا

“**er**” 124b/4=006/009, 275a/5=017/047, 286a/5=018/037, 345b/4=025/008, 441a/5=039/029
“**erni**” 164a/5=007/155, 441a/5=039/029

رَجُلَانِ

“**iki er**” 108a/5=005/023

رَجُلَيْنِ

“**iki er**” 45a/8=002/282

“**iki erni**” 264b/6=016/076, 285b/5=018/032

“**ikie**” 369b/3=028/015

رِجَالٌ

“**erenler**” 151b/6=007/046, 340a/8=024/037, 401b/5=033/023, 491a/2=048/025, 551a/1=072/006, 551a/1=072/006

الرِّجَالُ

“**erenler**” 34a/2=002/228, 76a/2=004/007, 81a/5=004/032, 81b/2=004/034, 87a/7=004/075,

	91b/9=004/098, 156a/2=007/081, 339a/5=024/031, 364b/9=027/055, 381a/7=029/029
رَجَالُكُمْ	“erenleriniz” 45a/8=002/282, 404a/5=033/040
رَجَالَا	“erenlerni” 75a/2=004/001, 152a/1=007/048, 436a/8=038/062
	“erenler” 103a/3=004/176, 238b/8=012/109, 261b/1=016/043, 311a/3=021/007
	b.Yaya, piyade, yayalar, piyadeler.
رَجَالَا	“yağanın” 36b/5=002/239, 322a/5=022/027
رَجَالِكَ	“yağalarının” 277a/2=017/064
	c. Ayak, bacak.
بِرَجْلِكَ	“ağakın birle” 435a/7=038/042
رَجْلَيْنِ	“iki ağak” 341b/3=024/045
أَرْجُلٍ	“ağaklar” 169b/5=007/195
أَرْجُلُكُمْ	“ağaklarınız” 105a/6=005/006, 131a/8=006/065
	“ağaklarınızı” 160a/5=007/124, 304b/9=020/071, 353b/6=026/049
أَرْجُلُهُمْ	“ağakları” 109b/6=005/033, 115a/2=005/066, 338a/2=024/024, 384a/6=029/055, 424a/5=036/065
أَرْجُلُهُنَّ	“ayakları” 339a/6=024/031
	“ağakları” 528a/3=060/012

545. رَجَمَ

	a. Taşlamak, taşla öldürmek, taşlayarak öldürmek.
رَجَمْنَاكَ	“taşlağay irdük sini” 223a/4=011/091
لَأَرْجُمَنَّكَ	“taşlağay men sini” 296b/9=019/046
تَرْجُمُونَ	“öldürseniz mini” 474a/2=044/020
لَتَرْجُمَنَّكُمْ	“taşlağay miz” 421a/6=036/018
يَرْجُمُونَكُمْ	“öltürgeyler taşlayu sizni” 421a/6=018/020
الْمَرْجُومِينَ	“taşlanmışlar” 356a/6=026/116
	b. Kovmak, taretmek, la’net etmek.
رَجِيمٍ	“atılmış” 253a/6=015/017
	“la’net kılınmış” 254a/5=015/034
	“sürülmüş” 437a/4=038/077

- الرَّجِيم “taşlanmış” 566a/9=081/025
 “taş birle atılmış” 51b/9=003/036
 “la‘net kılınmış” 267b/1=016/098
 c. Kafadan atmak, zan üzerine konuşmak, düşünmeden söylemek. (Kelime manası: Görülmeyeni taşlamak)
 رَجْمًا “örtüglüğ ata” 284a/8=018/022
 d. Taş atmakta kullanılan şey, taşlamada istimal edilen madde.
 رُجُومًا “atgu nirseler” 539b/8=067/005

546. رَجَوُ

- a. Ummak, ümit etmek, korku.
 تَرْجُو “ümenür irdiğiniz” 377b/2=028/086
 تَرْجُونَ “ümenür siz” 93a/5=004/104, 549a/9=071/013
 تَرْجُوهَا “ümenür sen anı” 273b/2=017/028
 يَرْجُو “ümenür” 293a/2=018/110, 378b/1=029/005, 439a/5=039/009, 526b/7=060/006
 “ümenür irdi” 401b/1=033/021
 يَرْجُونَ “ümenürler” 32a/8=002/218, 93a/6=004/104, 276a/4=017/057, 343a/9=024/060, 418a/2=035/029, 201a/2=010/007, 201b/1=010/011, 201b/9=010/015, 346b/6=025/021, 348a/6=025/040, 476b/7=045/014, 562a/8=078/027
 أَرْجُو “ümenin” 382a/4=029/036
 مَرْجُومًا “ümenç tutulmuş” 220a/3=011/062
 b. Te’hir etmek, geriye bırakmak.
 تَرْجِي “te’hir kılar sen” 405a/9=033/051
 أَرْجِه “te’hir kılğıl” 159a/9=007/111, 353a/3=026/036
 c. Kenarlar, yanlar, uçlar.
 أَرْجَائِهَا “yönleri” 545a/8=069/017

547. رَجَبُ

- a. Genişlemek, geniş olmak.
 رَجَبَتْ “kiñ boldı” 184b/2=009/025, 198a/4=009/118

b.Hoş geldin, rahat ol, çekinme, merhaba. Bunun tersi gelme, çekin, rahatsız ol, rahat yüzü görme, sana merhaba yok.

مَوْحِبًا

“yok kinlik” 436a/4=038/059, 436a/5=038/060

548. رَحَق

a.En iyi şarab.

رَحِيق

“şarāb” 568a/6=083/025

549. رَحَل

a.Sefere çıkmak, rihlet.

رَحَلَة

“köçmeki” 581a/5=106/002

b. Sefere çıkanın beraberinde aldığı yük.

رَحْل

“yük” 234b/3=012/070

رَحْلَه

“yüki” 234b/9=012/075

رَحَالِهِمْ

“yükleri” 233a/7=012/062

550. رَحِم

a.Acımak, merhamet etmek.

رَحِم

“rahmet kıldı” 218a/1=011/043, 225b/6=011/119, 232b/2=012/053, 475a/1=044/042

رَحِمْتَه

“rahmet kıldın aña” 447a/5=040/009

رَحِمْنَا

“rahmet kılsa bizge” 541b/4=067/028

رَحِمْنَاهُمْ

“rahmet kılsa irdük anlarğa” 332b/4=023/075

رَحِمَه

“rahmet kıldı aña” 125a/7=006/016

تَرَحِمْنَا

“rahmet kılsa bizge” 148a/7=007/023

تَرَحِمِي

“rahmet kılsan” 218b/1=011/047

يَرَحِم

“rahmet kılar” 380a/8=029/021

يَرَحِمَكُم

“rahmet kılsa sizge” 271b/2=017/008,

“rahmet kıur sizge” 275b/7=017/054

يَرَحِمْنَا

“rahmet kılsa bizge” 163a/9=007/149

سَيَرَحِمُهُمْ

“rahmet kılgay anlarğa” 191a/8=009/071

أَرَحِم

“rahmet kılgıl” 335a/5=023/0118

- ارْحَمْنَا “rahmet kılğıl bizge” 46b/9=002/286,
164a/9=007/155, 334b/4=023/0109
- ارْحَمَهُمَا “rahmet kılğıl ikisine” 273a/5=017/024
- تُرْحَمُونَ “siz kurtulğay siz” 64b/5=003/132
“siz rahmet kılğay siz” 144b/1=006/155,
153b/9=007/063, 170b/3=007/204, 342b/7=024/056,
364a/9=027/046, 423a/1=036/045, 493b/2=049/010
- رُحْمًا “rahmet yanından” 290b/4=018/081
- رَحْمَةً “rahmet” 22b/6=002/157, 25b/7=002/178,
48a/3=003/008, 68b/1=003/157, 68b/2=003/159,
102b/7=004/175, 143a/2=006/147, 144a/8=006/154,
144b/5=006/157, 152a/4=007/049, 152b/2=007/052,
154b/9=007/072, 164a/4=007/154, 170b/1=007/203,
183b/7=009/021, 189b/5=009/061, 202b/6=010/021,
207a/2=010/057, 214a/1=011/009, 214b/8=011/017,
216a/6=011/028, 219b/4=011/058, 220a/6=011/063,
220b/3=011/066, 223b/2=011/094, 239a/7=012/111,
263a/9=016/064, 266a/8=016/089, 273b/1=017/028,
278b/4=017/082, 279a/2=017/087, 282b/4=018/010,
289a/6=018/065, 290b/7=018/082, 292a/1=018/098,
295a/3=019/021, 316b/8=021/084, 318b/4=021/107,
366b/4=027/077, 372b/5=028/043, 372b/9=028/046,
377b/3=028/086, 383b/9=029/051, 387a/8=030/021,
392a/2=031/003, 400b/7=033/017, 415a/4=035/002,
423a/=036/044, 43a/8=038/043, 442a/1=039/038,
446b/9=040/007, 460a/3=041/050, 477a/9=045/020,
480b/2=046/012, 518a/2=057/027
“rahmetini” 32a/8=002/218, 280b/1=017/100,
390b/4=030/050, 432b/7=038/009, 469a/1=043/032
“rahmeti” 61b/4=003/107, 153a/4=007/056,
221a/5=011/073, 225a/5=015/056, 293b/2=019/002,
439a/5=039/009, 443b/3=039/053, 469a/4=043/032
“rahmet kılmağ” 91b/4=004/096
“rahmetni” 388b/6=030/033, 389a/1=030/036,
466a/2=042/048, 473a/5=044/006
- الرَّحْمَةُ “rahmetni” 124b/9=006/012, 130a/1=006/054,
“rahmet” 140b/1=006/133, 273a/4=017/024,
515b/8=057/013

- “rahmetlig” 288b/4=018/058
- رَحْمَتِكَ “rahmetin” 163b/7=007/151, 210a/2=010/086,
362a/5=027/019
- رَحْمَتِنَا “rahmetimüzni” 232b/7=012/056, 297a/6=019/050,
297b/1=019/053, 316a/2=021/075, 317a/1=021/086
- رَحْمَتِهِ “rahmeti” 9b/9=002/064, 15b/=002/105,
57a/1=003/074, 88b/9=004/083, 94a/4=004/113,
153a/6=007/057, 195a/8=009/099, 207a/3=010/058,
283a/6=018/016, 336a/9=024/010, 336b/8=024/014,
337a/9=024/020, 337b/4=024/021, 348b/8=025/048,
365b/6=027/063, 375b/6=028/073, 390a/4=030/046,
442a/2=039/038, 461b/2=042/008, 478b/1=045/030,
491a/4=048/025, 518a/7=057/028, 559b/6=076/031
“rahmetini” 276a/5=017/057, 464a/5=042/028,
“rahmetim” 164b/2=007/156, 380b/3=029/023
- رَحْمَتِي “rahmet kılmak birle” 574a/8=090/017
- بِالرَّحْمَةِ “rahmet kılğılar” 163b/7=007/151, 233b/3=012/064,
237a/3=012/092, 316b/7=021/083, 334b/5=023/0109,
335a/5=023/0118
- رَحِيم “rahmet kılğan” 21a/1=002/143, 24b/7=002/173,
26a/6=002/182, 28a/6=002/192, 29b/4=002/199,
32a/8=002/218, 33b/5=002/226, 51a/8=003/031,
59a/6=003/089, 64b/2=003/129, 104b/2=005/003,
109b/9=005/034, 110a/9=005/039, 116a/7=005/074,
119b/5=005/098, 130a/2=006/054, 142b/6=006/145,
145b/9=006/165, 164/2=007/153, 166b/3=007/167,
179b/3=008/069, 179b/6=008/070, 181b/5=009/005,
184b/6=009/027, 194a/5=009/091, 195a/8=009/099,
195b/9=009/102, 198a/2=009/117, 199b/4=009/128,
217b/6=011/041, 223a/2=011/090, 232b/2=012/053,
258a/1=016/007, 258b/9=016/018, 261b/8=016/047,
268b/3=016/110, 269a/5=016/115, 269b/4=016/119,
326a/5=022/065, 336a/3=024/005, 337b/1=024/020,
337b/8=024/022, 39b/8=024/033, 344a/7=024/062,
361a/9=027/011, 492b/8=049/005, 494a/2=049/012,
494a/8=049/014, 515a/4=057/009, 518a/8=057/028,
527a/1=060/007, 528a/5=060/012, 534b/5=064/014,

537b/2=066/001, 554b/1=073/020, 524a/1=059/010,
458a/6=041/032

“rahmetlig” 80b/1=004/025, 423b/8=036/058

الرَّحِيمُ

“rahmeti lāzım” 1b/1=001/001, 1b/2=001/003,

362b/9=027/030, 525a/7=059/022, 455a/2=041/002,
“rahmet kılğan” 6b/2=002/037, 8a/5=002/054,
18b/4=002/128, 23a/4=002/160, 23a/8=002/163,
198a/6=009/118, 212a/9=010/107, 237b/3=012/098,
254b/8=015/049, 354b/2=026/068, 396a/8=032/006,
475a/1=044/042, 360a/2=026/0217, 369b/7=028/016,
385b/5=030/005, 408b/5=034/002, 443b/4=039/053,
461a/5=042/005, 480a/3=046/008

“rahmetlig” 351b/8=026/009, 357a/5=026/0140,
423b/8=036/058, 501b/4=052/028, 355b/7=026/0104
356b/1=026/0122, 357b/9=026/0159, 358b/2=026/01
75, 359a/5=026/0191

رَحِيمًا

“rahmet kılğan” 78a/6=004/016, 79b/4=004/023,
80b/9=004/029, 86a/4=004/064, 91b/4=004/096,
92a/6=004/100, 93a/9=004/106, 93b/9=004/110,
96b/1=004/129, 99b/1=004/152, 277a/7=017/066,
345a/9=025/006, 350b/3=025/070, 399a/9=033/005,
401b/9=033/024, 404b/1=033/043, 404b/9=033/050,
407a/3=033/059, 408a/9=033/073, 489b/2=048/014

رُحَمَاءُ

“rahmet kılğan” 491b/6=048/029

أَرْحَمُ

“rahmet kılğanraqı” 163b/7=007/151,

233b/3=012/064, 237a/3=012/092, 316b/7=021/083
b.Çok merhametli (yalnız Allah’a ıtık edilir).

الرَّحْمَانُ

“üküş rahmetlig” 1b/1=001/001, 1b/2=001/003,

23a/8=002/163, 362b/9=027/030, 362b/9=027/030,
525a/7=059/022

“tañrı” 467b/9=043/017, 468a/3=043/019,
468a/4=043/020, 469a/6=043/033, 496b/6=050/033,
541b/5=067/029, 244a/1=013/030, 294b/7=019/018,
296b/6=019/044, 296b/7=019/045, 297b/9=019/058,
298a/4=019/061, 298b/5=019/069, 299a/4=019/075,
299a/9=019/078, 299b/8=019/087, 299b/9=019/088,
300a/2=019/091, 300a/2=019/092, 300a/4=019/093,
300a/6=019/096, 301a/4=020/005, 306b/6=020/090,
308/2=020/108, 308a/3=020/109, 312a/9=021/026,

- 349b/5=025/059, 351b/4=026/005, 313a/7=021/036,
 318b/9=021/112, 423b/1=036/052, 313b/6=021/042,
 349b/6=025/060, 420b/6=036/011, 469a/9=043/036,
 472a/9=043/081, 421a/3=036/015, 421b/3=036/023,
 540b/9=067/019, 541a/1=067/020, 562b/6=078/038,
 470a/2=043/045, 539b/4=067/003
 “rahmān” 281a/8=017/110, 349b/7=025/060
 “idi” 295b/1=019/026, 299b/7=019/085,
 347a/4=025/026
 “rahmet kılğan tañrı” 455a/2=041/002,
 562b/4=078/037
 “üküş rahmet kılğan” 525a/7=059/022
 “üküş rahmet tañrı” 508a/4=055/00
 c. Ana rahmi, karabet, akrabalık, yakınlık
 الارحام “rahimler” 47b/4=003/006, 241a/1=013/008,
 319b/7=022/005, 395b/2=031/034
 “rahimleri” 142a/5=006/143, 142a/8=006/144
 “yawuqluqlar” 075a/3=04/001
 “kayaşlık eyeleri” 180b/2=008/075
 ارحامكم “kodaş eyeleri” 399b/1=033/006
 “rahimleriniz” 486a/9=047/022
 ارحامهم “yawuqlarınız” 526a/5=060/003
 “rahimleri” 33b/8=002/228

551. رخى - رخو

- a. Hiçbir şeyi sarsmadan sür’atli fakat yumuşak
 olarak hareket ediş, yumuşak rüzgar.
 رُخَاء “yumuşaklık hālî üze” 435a/2=038/036

552. ردأ

- a. Avn, yardım, destek.
 ردأ “yārīçi” 371b/6=028/034

553. ردد

- a. İade etmek, döndermek, tevdi etmek, geri
 çevirmek, reddetmek, misliyle aynıyla karşılık
 vermek, mukabele etmek, çevirmek,
 رد “kaytardı” 401b/9=033/025

رَدَدْنَا	“kaytarduk” 271a/5=017/006
رَدَدْنَاهُ	“kaytarduk anı” 369a/7=028/013, 576b/4=095/005
رَدُّوْا	“kaytardılar” 247b/3=014/009
رَدُّوْهُ	“kaytsalar irdi anı” 88b/6=004/083
فَرَدَّدَهَا	“kaytarsa mız” 83b/9=004/047
يُرَدُّوْكُمْ	“kaytargaylar sizni” 32a/3=002/217, 60b/3=003/100, 66b/5=003/149
يُرَدُّوْكُمْ	“kaytarsalar sizni” 15b/8=002/109
فَرَدَّدُوْهُ	“kaytarın anı” 85a/8=004/059
رَدُّوْهَا	“kaytarın anı” 89a/7=004/086, 434b/7=038/033
رَدَّتْ	“kaytarıldı” 23b/4=012/065, 23b/5=012/065
رَدِدْتُ	“kaytarılsam” 286a/3=018/036
رَدُّوْا	“kaytarıldılar” 90a/6=004/091, 131a/1=006/062, 204a/7=010/030
	“kaytarılsalar irdi” 126b/5=006/028
تُرَدِّ	“kaytarılsa” 121a/4=005/108
تُرَدُّوْنَ	“kaytarılur siz” 194b/4=009/094, 531a/2=062/008
نُرَدِّ	“kaytarılsa mız” 126b/3=006/027
	“kaytarılur biz” 152b/5=007/053
	“kaytarılur mız” 132a/4=006/071
يُرَدِّ	“kaytarılur” 143a/2=006/147, 239a/4=012/110, 264a/2=016/070, 291a/5=018/087, 319b/9=022/005, 459b/6=041/047
يُرَدُّوْنَ	“kaytarılurlar” 12b/4=002/085, 195b/6=009/101
رَدَّهَا	“kaytarmakı” 313b/3=021/040
بِرَدِّهِنَّ	“kaytarmakınğa” 33b/9=002/228
رَادَّ	“kaytargan” 212a/8=010/107
لَرَدِّكَ	“kaytarganın turur” 377b/1=028/085
رَادُّوْهُ	“biz kaytargan biz” 368b/7=028/007
رَادِّي	“kaytarganları” 264a/4=016/071
مَرَدِّ	“kaytarmak” 241a/7=013/011, 389b/8=030/043, 465b/8=042/047

	“kaytmak” 465b/2=042/044
مَرَدًّا	“kaytarmak yanındın” 299a/8=019/076
مَرَدَّنَا	“kaydışımız” 450b/9=040/043
مَرْدُودٍ	“kaytarılğan” 221b/1=011/076
مَرْدُودُونَ	“kaytarılmışlar” 563a/5=079/010
	b. Gidip gelmek, hayrette kalmak, tereddüt etmek, bocalamak.
يَرْدَدُونَ	“müteheyyir bolurlar” 187b/7=009/045
	c. Dönmek/Eski haline dönmek.
فَارَدَ	“kayıştı” 237a/9=012/096
فَارَدُوا	“kayttılar” 289a/5=018/064
أَرَدَ	“kayttılar” 486b/2=047/025
تَرَدُّدًا	“kaytın” 108a/2=005/021
يَرْتَدُّ	“kaytsa” 113a/6=005/054, 363b/5=027/040
	“kışur” 251a/9=014/043
يَرْتَدِّدُ	“kaytsa” 32a/4=002/217

554. ردف

	a. Terkesine binmek, tabi olmak, katılmak, ardına takılmak.
رَدَفَ	“tegmiş bolsa” 366a/8=027/022
	b. Arkasından gelen hadise, ikinci defa sûra üfleniş.
الرَّادِفَةُ	“sonınça kelgen” 563a/4=079/007
	c. Terkisine binen, Terkisine bindiren.
مُرْدِفِينَ	“uydurğanlar” 172a/3=008/009

555. ردم

رَدِمَا	“hicāb” 291b/7=018/095

556. ردی

	a. (Çukura v.b.) düşmek, yuvarlanmak, yıkılmak/Helak olmak.
تَرَدَّى	“yokalsan” 301b/7=020/016

b. Çukura v.b. düşmek, yuvarlanmak, yıkılmak, helak olmak.

أَرَدَاكُمْ

“yokattı sizni” 457a/7=041/023

لَتَرْدِينَ

“yokatur irdiñ mini” 427b/7=037/056

لَيَرُدُّوهُمْ

“yokatsalar anlarını” 141a/2=006/137

c. Çukura yıkılmak, yuvarlanmak.

تَرَدَّى

“helāk boldı” 575b/1=092/011

d. Dağdan yuvarlanıp yahut kuyuya düşerek yahut ta yüksek bir yerden düşüp ölmüş hayvan.

الْمُرَدِّيَّةُ

“tüşüp ölmüş” 104a/4=005/003

557. رذل

a. En aşağı, en hasis, en kıymetsiz, en zayıf, en âciz.

أَرَذِلَ

“hasısrak” 264a/2=016/070, 319b/9=022/005

الْأَرَذُلُونَ

“hasısraklar” 356a/3=026/111

أَرَادِلْنَا

“kadersizraklarımız” 216a/4=011/027

558. رزق

b. Hayırda bulunma, hayır vermek, rızık vermek, fazlından vermek

رَزَقَكُمْ

“rūzī kıldı sizge” 117b/8=005/088, 142a/=006/142, 152a/6=007/050, 174a/1=008/026, 264a/7=016/072, 269a/1=016/114, 423a/3=036/047, 452b/9=040/064
“rūzī birdi sizge” 389b/1=030/040

رَزَقْنَاكُمْ

“sizge rūzī kılğanlarımıznıñ” 8b/1=002/057
“rūzī kıldıñ sizge” 24b/3=002/172, 39b/2=002/254, 165b/3=007/160, 305b/7=020/081, 388a/4=030/028, 532b/7=063/010

رَزَقْنَاهُ

“rūzī birdük aña” 264b/4=016/075

رَزَقْنَاهُمْ

“rūzī kıldıñ anlarğa” 2a/4=002/003, 171b/1=008/003, 210b/8=010/093, 243a/2=013/022, 262b/2=016/056, 373b/7=028/054, 397a/7=032/016, 465a/2=042/038, 477a/1=045/016

“rūzī birdük anlarğa” 277b/3=017/070

“rūzī kıldıñ” 418a/1=035/029, 323a/3=022/035,

رَزَقَهُمْ	“rūzī kıldı anlarğa” 82b/5=004/039, 141b/3=006/140,
	“rūzī birdi anlarğa” 322a/7=022/028, 322b/9=022/034
رَزَقَنِي	“rūzī kıldı maña” 222b/5=011/088
تَرَزُقُ	“rūzī kıılır sen” 50b/5=003/027
نَرَزُقُكَ	“biz rūzī birür miz saña” 310a/2=020/132
نَرَزُقُكُمْ	“biz rūzī birür miz sizge” 143b/6=006/151
نَرَزُقُهُمْ	“biz rūzī birür miz anlarğa” 273b/6=017/031
يَرَزُقُ	“rūzī kıılır” 31a/2=002/212, 52a/4=003/037, 463a/2=042/019 “rūzī birür” 340b/3=024/038
يَرَزُقُكُمْ	“rūzī birür sizge” 204a/8=010/031, 365b/8=027/064, 411b/3=034/024, 415a/7=035/003, 541a/3=067/021
لَيَرَزُقَنَّهْمُ	“rūzī birgey anlarğa” 325b/1=022/058
يَرَزُقُهُ	“rūzī birgey kıılğay anlarğa” 535b/6=065/003
يَرَزُقُهَا	“rūzī berür aña” 384b/3=029/060
ارَزُقُ	“rūzī birgil” 18a/6=002/126
ارَزُقْنَا	“rūzī birgil bzige” 122a/6=005/114
ارَزُقُوهُمْ	“rūzī biriñ anlarğa” 75b/4=004/005, 76a/6=004/008
رَزُقْنَا	“rūzī birildük” 4b/5=002/025
رَزُقُوا	“rūzībirildiler” 4b/4=002/025
تُرَزُقَانِه	“rūzī birilür siz anı” 230b/1=012/037
يَرَزُقُونُ	“rūzī birilürler” 70a/3=003/169 “rūzī birilür” 450b/4=040/040
رَارِزِقِينَ	“rūzī birgen” 253a/9=015/020
الرَارِزِقِينَ	“rūzī birgenlerniñ” 122a/6=005/114, 325b/2=022/058, 332b/2=023/072, 413a/7=034/039, 531b/1=062/011 b.Rızık veren Allah’u Azimüş-şan.
الرَزَاقُ	“rūzī birgen” 500a/4=051/058
رَزَقُ	“rūzī” 9a/1=002/060, 171b/3=008/004, 180a/9=008/074, 207a/5=010/059, 283b/9=018/019,

	310a/1=020/131, 324b/5=022/050, 338a/7=024/026, 409a/4=034/004, 410b/3=034/015, 427a/7=037/041, 476a/1=045/005, 500a/3=051/057
الرِّزْقُ	“rūzī” 149/2=007/032, 264a/4=016/071
	“rūzīni” 243b/1=013/026, 273b/4=017/030, 377a/3=028/082, 380a/1=029/017, 384b/6=029/062, 389a/3=030/037, 412b/8=034/036, 413a/5=034/039, 443b/1=039/052, 461b/9=042/012, 464a/3=042/027
رِزْقًا	“rūzī” 4a/6=002/022, 4b/5=002/025, 52a/3=003/037, 222b/5=011/088, 263b/5=016/067, 264b/1=016/073, 264b/4=016/075, 310a/2=020/132, 325b/2=022/058, 402b/4=033/031, 495b/3=050/011, 537a/4=065/011
	“rūzīdij” 379b/9=029/017
	“rūzīni” 447b/4=040/013
رِزْقُكُمْ	“rūzīñiz” 498a/9=051/022, 513b/2=056/082
لِرِزْقِنَا	“rūzīmüz” 436a/1=038/054
رِزْقُهُ	“rūzīsi” 213b/2=065/007, 268b/6=067/015
	“rūzīsini” 541a/3=067/021
	“rūzīsini” 573a/7=089/016
رِزْقُهَا	“rūzīsi” 213b/2=011/006, 268b/6=016/112
	“rūzīsini” 384b/3=029/060
رِزْقِهِمْ	“rūzīleri” 264a/4=016/071, 298a/5=019/062
رِزْقُهُنَّ	“anlarnıñ rūzīsi” 35a/6=002/233

559. رِسَخ

a. Derinleşen, rusuh sahibi olan.

الرَّاسِخُونَ	“tölengenler” 47b/9=003/007, 100b/6=004/162

560. رِيس

a. Defnetme, gömme, kazı, içi doldurulmuş, kapatılmış eski kuyu.

الرَّيْسُ	“kūduğ” 348a/3=025/038
	“kuyuğ” 495b/4=050/012

561. رسل

a.Göndermek, emre itaat ettirerek göndermek.

أَرْسَلَ “ıddı” 185b/4=009/033, 348b/7=025/048,
354a/1=026/053, 415b/9=035/009, 491b/4=048/028,
429a/8=061/009, 581a/2=105/003

أَرْسَلَتْ “ıddı” 229b/4= 012/031

أَرْسَلَتْ “ıdsa” 310a/5=020/134

“ıdsa irdin” 373a/3=028/047

أَرْسَلْنَا “ıdduk” 22a/5=002/151, 86a/2=004/064,
115b/4=005/070, 124a/6=006/006, 128a/8=006/042,
153b/2=007/059, 157b/8=007/094, 161a/3=007/133,
165b/8=007/162, 215b/9=011/025, 223b/4=011/096,
238b/7=012/109, 145a/7=013/038, 246b/6=014/004,
246b/8=014/005, 252b/8=015/010, 253b/2=015/022,
261b/=016/043, 263a/5=016/063, 278a/5=017/077,
294b/6=019/017, 299b/4=019/083, 311a/3=021/007,
312a/8=021/025, 324b/7=022/052, 329a/7=023/023,
330a/2=023/032, 330b/6=023/044, 330b/9=023/045,
346b/3=025/020, 364a/6=027/045, 379b/2=029/014,
382b/2=029/040, 390a/6=030/047, 410b/4=034/016,
412b/5=034/034, 413b/7=034/044, 428a/8=037/072,
448b/3=040/023, 412b/5=034/034, 413b/7=034/044,
428a/8=037/072, 448b/3=040/023, 453b/4=040/070,
454a/4=040/078, 456b/2=041/016, 467a/4=043/006,
468a/8=043/023, 470a/1=043/045, 470a/3=043/046,
499a/8=051/041, 506=b/1054/019, 507a/2=054/031,
507a/4=054/034, 517b/3=057/025, 517b/7=057/026,
548b/2=071/001, 553b/3=073/015, 553b/4=073/015

“ıdsa miz” 390b/6=030/051

“ıdduk” 399b/9=033/009, 421a/1=036/014,
421a/1=036/014

أَرْسَلْنَاكَ “biz ıdduk sini” 17a/6=002/119, 488b/6=048/008

88a/9=004/080, 243b/8=013/030, 275b/8=017/054,
281a/1=017/105, 318b/4=021/0107,
349a/9=025/056, 411b/8=034/028, 417b/1=035/024,
466a/1=042/048

“ıdduk sini” 88a/6=004/079, 404b/3=033/045

أَرْسَلْنَاهُ “ıdduk anı” 431a/1=037/0147, 499a/5=051/038

فَأَرْسَلُوا	“ıddılar” 228a/5=012/019
أَرْسَلَهُ	“ıddılar” 233b/7=012/066
نُرْسِلْ	“ıdur miz” 129a/3=006/048, 276b/1= 017/059 “ıdsa miz” 276a/8=017/059, 499a/1=051/033 “ıdduk” 288a/7=018/056
نُتْرَسِلَنَّ	“ıdğaymuz” 161a/7=007/134
يُرْسِلْ	“ıdar” 130b/8=006/061, 153a/5=007/057, 241b/1=013/013, 365b/5=027/063, 390a/9=030/048, 442a/9=039/042 “ıdsun” 219a/1=011/052, 549a/7=071/011 “ıdsa” 277b/71=017/068, 277b/2=017/069, 466a/8=042/051, 390a/3=30/046, 540b/5=067/017 “ıdğay” 286a/9=018/040
أَرْسِلْ	“ıdğıl” 159a/4=007/105, 159a/9=007/111, 233a/9=012/063, 303a/5=020/047, 352a/2=026/013, 352a/5=026/017
أَرْسَلُهُ	“ıdğıl anı” 227b/2=012/012, 371b/6=028/034
أَرْسَلُونِ	“ıdın mini” 213b/6=012/045
أَرْسِلْ	“ıdıldı” 146b/5=007/006, 311a/1=021/005, 352b/5=026/027 “ıdılmış” 155b/2=007/075
أَرْسِلْتُ	“ıdıldım” 156b/9=007/087, 219b/1=011/057, 482a/3=046/023
أَرْسَلْتُمْ	“ıdıldınız” 247b/4=014/009, 412b/6=034/034, 456a/8=041/014, 468b/2=043/024
أَرْسَلْنَا	“ıdılduk” 221a/1=011/070, 498b/9=051/032 “ıddurulduk” 255a/6=015/058
أَرْسَلُوا	“ıdıldılar” 568b/2=083/033
يُرْسِلْ	“ıdıdur” 509a/8=055/035 b. Gönderen, gönderilen elçi
مُرْسِلْ	“ıdığan” 415a/5=035/002
مُرْسَلُوا	“ıdğnnları” 506b/8=054/027
مُرْسِلِينَ	“ıdğnnlar” 373b/8=028/045, 473a/5=44/005
مُرْسَلَةً	“ıdğan” 363a/6=027/035

مُرْسَلٌ	“ıdılmış” 155b/2=007/075
مُرْسَلًا	“ıdılmış” 245b/9=013/043
مُرْسَلُونَ	“ıdılmışlar” 421a/2=036/014
لَمُرْسَلُونَ	“ıdılmışlar” 241a/5=036/016
المُرْسَلُونَ	“ıdılmışlar” 255a/6=015/057, 255a/8=015/061, 363a/6=027/035, 421a/1=036/013, 423b/2=036/052, 498b/9=051/031 “ıyınmışlar” 361a/8=027/010
المُرْسَلِينَ	“ıdılmışlar” 39a/4=002/252, 146b/5=007/006, 155b/6=007/077, 256a/5=015/080, 346b/3=025/020, 430a/5=037/0123, 430b/5=037/0139, 431b/9=037/0181, 352a/9=026/021, 368b/7=028/007, 375a/3=028/065, 420a/5=036/003, 421a/9=036/020, 40b/2=037/0133 “ıyınmışlar” 127b/2=006/034 “ıyınmışlarını” 129a/3=006/04, “ıdılmışlarını” 288a/7=018/056, 427a/4=037/037, 355b/8=026/0105 “ıdılmış kullarımız” 431b/6=037/0171
المُرْسَلَاتِ	“ıyınmış firisteler” 560a/1=077/001
رَسُولٌ	“yalavaç” 12b/9=002/087, 14b/3=002/101, 153b/6=007/061, 154a/7=007/067, 159a/1=007/104, 99b/2=009/128, 206a/4=010/047, 245a/8=013/038, 246b/6=014/004, 252b/9=015/011, 265b/9=016/113, 65b/9=003/144, 312a/8=021/025, 324b/7=022/052, 355b/9=026/107, 356b/3=026/125, 357a/6=026/143, 358a/1=026/162, 358b/3=026/178, 422a/1=036/030, 454a/6=040/078, 468a/7=043/029, 473b/5=044/013, 473b/9=044/017, 474a/1=044/018, 499b/8=051/052 “yalavaç” 72a/1=003/183, 115b/5=005/070, 116a/7=005/075, 58a/4=003/081, 529a/2=061/006, 546a/5=069/040, 552b/2=072/027, 566a/5=081/019, 578a/2=098/002 “peygāmbēr” 86a/2=004/064 “yalavaçı” 10a/5=004/157, 102a/2=004/171, 529a/7=061/005, 529a/1=061/006, 532a/9=063/007, 545a/2=069/010

“**yalawaçı**” 165a/2=007/158, 189b/6=009/061,
294b/8=019/019, 192b/6=009/081, 198a/9=009/120,
352a/5=026/016, 401b/1=033/021, 404a/5=033/040,
491b/6=048/029, 492b/3=049/003, 493a/2=049/007,
531b/3=063/001, 532a/5=063/005

“**yalawaçm**” 406a/5=033/053

“**yalawaçları**” 470a/4=043/046

“**resûlî**” 574b/7=091/013

الرَسُول

“**yalavaç**” 20b/6=002/143, 31b/2=002/214,
46a/9=002/285, 54a/8=003/053, 70a/8=003/172,
83a/1=004/042, 85a/7=004/059, 85a/9=004/059,
85b/6=004/061, 86a/4=004/064, 86b/3=004/069,
88a/8=004/080, 88b/7=004/083, 94b/2=004/115,
101b/7=004/170, 110b/2=005/041, 115a/4=005/067,
117a/8=005/083, 118b/3=005/092, 119b/5=005/099,
120a/7=005/104, 534a/9=064/012

“**yalwaç**” 20b/7=002/143, 51a/9=003/032,
59a/1=003/086, 64b/5=003/132, 67a/7=003/153,
164b/5=007/157, 171a/2=008/001, 342b/7=024/056,
173b/3=008/024, 174a/3=008/027, 17b/7=008/041,
193b/5=009/088, 232a/5=012/050, 327b/4=022/078,
341b/6=024/047, 342a/9=024/054, 342b/1=024/054,
344a/7=024/063, 345b/1=025/007, 347a/6=025/027,
347a/9=025/030, 380a/3=029/018, 487a/4=047/032,
487a/7=047/033, 489a/7=048/012, 515a/1=057/008,
50b/6=058/012, 523a/8=059/007, 553b/5=073/016,
307/5=020/096

“**resûl**” 182b/4=009/013, 195a/7=009/099,
520a/2=058/008, 520a/7=058/009

“**resûlî**” 523a/5=059/007

“**yalawaçm**” 525b/6=060/001

الرَسُولَا

“**yalawaç**” 407a/4=033/066

رَسُولَا

“**yalavaçı**” 18b/5=002/129

“**yalavaç**” 22a/5=002/151, 53b/2=003/049,
69a/6=003/164, 88a/7=004/079, 330a/2=023/032,

“**yalawaç**” 260b/6=016/036, 272a/7=017/015,
279b/5=017/093, 279b/7=017/94, 279b/8=017/095,
297a/8=019/051, 297b/2=019/054, 310a/5=020/134,
348a/7=025/041, 373a/3=028/047, 374a/9=028/059,

449b/9=040/034, 466a/8=042/051, 530a/6=062/002,
553b/3=073/015, 553b/4=073/015

“yalavaçını” 536b/8=065/011

رَسُولُكُمْ

“yalavaçınız” 15b/6=002/108, 352b/4=026/027

رَسُولُنَا

“yalavaçımız” 106b/9=005/015, 107b/75=005/019,
118b/4=005/092, 534b/1=064/012

رَسُولُهُ

“yalavaçı” 77b/5=004/013, 77b/8=004/014,
92a/5=004/100, 97a/7=004/136, 109b/4=005/033,
113b/2=005/055, 165a/2=007/158, 171a/4=008/001,
172b/2=008/013, 172b/2=008/013, 173a/7=008/020,
180b/4=009/001, 181a/2=009/003, 181a/4=009/003,
181b/9=009/007, 183a/3=009/016, 184a/6=009/024,
184b/3=009/026, 185a/3=009/029, 188b/6=009/054,
189a/7=009/059, 189a/8=009/059, 189b/8=009/062,
189b/9=009/063, 191a/8=009/071, 191b/8=009/074,
192b/5=009/080, 193a/7=009/084, 193b/2=009/086,
194a/1=009/090, 194a/4=009/091, 194b/4=009/094,
341b/8=024/048, 342a/2=024/050, 342a/3=024/051,
342a/5=024/052, 344a/3=024/062, 344a/5=024/062,
400a/6=033/012, 401b/3=033/022, 401b/3=033/022,
402b/3=033/031, 402b/9=033/033, 403b/1=033/036,
403b/1=033/036, 408a/3=033/071, 488b/7=048/009,
489a/9=048/013, 490a/3=048/017, 491a/7=048/026,
491a/9=048/027, 494a/7=049/014, 494a/9=049/015,
514b/8=057/007, 518a/7=057/028, 519a/9=058/004,
519b/1=058/005, 521a/=058/013, 521b/4=058/020,
521b/7=058/022, 532b/4=063/008, 533b/9=064/008,
60b/5=003/101, 185b/5=009/033, 97a/7=004/136,
190a/5=009/065

“yalavaçını” 113b/4=005/056, 529a/8=061/009,
402a/78=033/029, 491b/4=048/028

“resûlî” 176b/5=008/046, 190a/5=009/065

“resûlını” 406b/5=033/057, 492a/6=049/001

“yalawaçı” 529b/2=061/011, 522b/8=059/004,
523a/2=059/006, 523a/5=059/007, 523b/2=059/008,
531b/3=063/001, 44b/4=002/279, 190a/5=009/065,
552a/6=072/023

رَسُولُهَا

“yalawaçlarmızını” 330b/7=23/044

رَسُولِهِمْ

“yalawaçları” 206a/4=010/047

- رَسُولِي “yalawaçların” 332a/6=023/069, 46b/4=040/005
- رَسُولَا “yalavaçım” 121b/7=005/111
- رُسُل “yalawaçı” 303a/5=020/047
- رُسُل “yalawaçlar” 72a/3=003/183, 72a/5=003/184
- رُسُل “yalawaçlar” 124b/5=006/010, 127a/8=006/034, 140a/4=006/130, 150a/1=007/035, 244a/8=013/032, 313b/4=021/041, 415a/9=035/004, 445a/7=039/071
- رُسُل “yalawaçları” 139a/6=006/124, 151a/8=007/043, 152b/4=007/053, 221b/8=011/081
- الرُّسُل “yalawaçlarını” 12b/8=002/087, 121a/6=005/109, 348/1=025/037
- رُسُلَا “yalawaçlar” 39a/4=002/253, 225b/8=011/120, 251b/2=014/044, 260b/5=016/035, 331a/6=023/051, 433a/4=038/014, 480a/4=046/009, 483b/3=046/035, 495b/6=050/014
- رُسُلَا “yalawaçlar” 66a/1=003/144, 101a/7=004/165, 107b/5=005/019, 116a/8=005/075, 456a/6=041/014, 459a/7=041/043, 560a/5=077/011
- رُسُلَا “yalawaçlarını” 101a/5=004/164
- رُسُلَا “yalawaçlar” 101a/5=004/164, 101a/7=004/165, 115b/5=005/070
- رُسُلَا “yalawaçını” 208b/9=010/074
- رُسُلَا “yalawaçlar” 245a/7=013/038, 327a/5=022/075, 390a/6=030/047, 415a/2=035/001, 454a/4=040/078
- رُسُلُكْ “yalawaçların” 73b/3=003/194
- رُسُلُكُم “yalawaçlarınız” 451b/3=040/050
- رُسُلُنَا “yalawaçlarımız” 109b/2=005/032
- رُسُلُنَا “yalawaçlarımızı” 211b/8=010/103, 330b/7=023/044, 453b/4=040/070, 517b/3=057/025
- رُسُلُنَا “yalawaçlarımız” 131a/1=006/061, 150a/7=007/037, 202b/8=010/021, 221b/=011/077, 278a/5=017/077, 381b/2=029/031, 381b/7=029/033, 451b/5=040/051, 470a/1=043/045, 472a/8=043/080, 518a/1=057/027
- رُسُلُنَا “yalawaçlarımız” 220b/7=011/069
- رُسُلِهِ “yalawaçları” 12a/8=002/098, 46b/2=002/285, 46b/2=002/285, 71a/9=003/179, 99a/5=004/150, 219b/6=011/059, 251b/7=014/047, 516b/4=057/019, 517a/5=057/021, 517b/6=057/025

	“yalavaçları” 71a/9=003/179, 97b/1=004/136, 99a/5=004/150, 99a/8=004/152, 102a/3=004/171, 536b/4=065/008
	“yalawaçlarını” 523a/3=059/006
رُسُلُهُمْ	“yalawaçları” 158b/4=007/101, 191a/3=009/070, 201b/6=010/013, 247b/5=014/010, 247b/9=014/011, 248a/5=014/013, 386a/9=030/009, 417b/3=035/025, 448b/2=040/022, 454b/5=040/083, 533b/4=064/006
	“yalawaçlar” 247b/3=014/009
رُسُلِي	“yalawaçlarım” 106a/9=005/012, 521b/5=058/021
	“yalawaçlarımın” 292b/4=018/106
	“yalawaçlarımuznu” 413b/9=034/045
	c.Elçiye verilip gönderilen, risalet, elçinin vazifesi.
رِسَالَةٌ	“risāletlerini” 155b/8=007/079
رِسَالَتُهُ	“risāletini” 115a/5=005/067
	“risāletlerini” 139a/7=006/124
رِسَالَاتِ	“risāletlerini” 153b/7=007/062, 154a/7=007/068, 157b/7=007/093, 404a/3=033/039, 552b/4=072/028
رِسَالَاتِهِ	“risāletleri” 552a/5=072/023
رِسَالَاتِي	“risāletlerim” 162b/4=007/144

رسو. 562.

	a.Yerinden oynamayan, sabit kazanlar.
رَامِيَّاتٍ	“tölengen küeçlerdin” 410a/6=034/013
رَوَاسِي	“tölengen tağlar” 240a/4=013/003, 253a/8=015/019, 455b/7=041/010, 560b/3=077/027, 258b/5=016/015, 365b/1=027/061, 392b/4=031/010, 495a/9=050/007, 312b/8=021/031
	b.Köklü, yerleşmiş rasih, kılmak, yerleştirmek.
أَرَسَاهَا	“tölendürdi anı” 564a/1=079/032
	c.Sebat, yerleşme, sabit olma, durdurma, demir atma.
مُرَسَاهَا	“tölendürmeki” 168b/5=007/187, 564a/7=079/042
	“tiñdürmeki” 217b/6=011/042

563. رشد

a.Doğru yolu bulmak, olgunlaşmak, doğru yolu tutarak gayeye doğru yürümek.

يُرْشَدُونَ

“yollığ bolğaylar” 27a/3=002/186

الرُّشْدِ

“köni yol” 40a/3=002/256

“könilik yolını” 163a/2=007/146

“könilik” 550b/3=072/002

رُشْدًا

“könilikni” 75b/6=004/006

“köni yol” 289a/8=018/066

رُشْدَهُ

“köni yollığ bolmaḵnı” 31b/2=021/051

رُشْدًا

“köni yolluḡ bolmaḵ” 282b/5=018/010

“köni yol yanındın” 284b/4=018/024

“köni yol” 51a/7=072/010, 551b/4=072/014

“könilik” 552a/3=072/021

الرَّشَادِ

“köni yolğa” 449b/1=040/029, 450a/9=040/038

الرَّاشِدُونَ

“köni yol tutuḡlılar” 049/007

b.Raşid, doğru görüşlü, doğruyu bulan, doğru.

رَشِيدِ

“köni yolluḡ” 221b/5=011/078

“könilik üze” 223b/7=011/097

الرَّشِيدِ

“köni” 222b/4=011/087

c. Doğru yolu gösteren, mürşid (irşad eden, kemale erdiren).

مُرْشِدًا

“köndürgen” 283b/1=018/017

564. رصد

a.Gözlemek, gözetleme, bekçi, bekçiler, muhafızlar, gözleyici.

رَصَدًا

“küygenler” 551a/6=072/009

“saklağanlar” 552b/3=072/027

b.Rasad mevzii, rasadhane, gözetleme yeri.

مَرَصَدِ

“bir köçgü yirde” 181b/3=009/005

المَرَصَادِ

“küygü yir” 573a/4=089/014

مِرْصَادًا

“küygü yir” 562a/5=078/021

c. Gözeleme, bekleme/Hazırlama, hazır etme, hazırlık yapma.

565. رصص

a. Bitiştirilmiş, bitişik.

مَرصُوصٌ

“şaf bolup tamām anlar muhkem” 528b/5=061/004

566. رضع

a. Emme, emiş, süt emmek.

الرَّضَاعَةُ

“emmekni” 35a/5=002/233

“emmek” 79a/8=004/023

b. Emme, emiş, süt emmek, emzirmek.

أَرْضَعْتُ

“emdürdi” 319a/3=022/002

أَرْضَعْنِ

“emdürse” 536a/8=065/006

أَرْضَعْنَكُمْ

“emdürdi sizlerni” 79a/7=004/023

فَسَرَّضْعُ

“emdürgey” 536a/9=065/006

يَرْضَعْنَ

“emdürürler” 35a/4=002/233

أَرْضِعِيهِ

“emdürgil anı” 368b/6=028/007

مَرْضَعَةٍ

“emdürgen” 319a/3=022/002

c. Sütli, meme sahibi, süt anne, emzirmese bile memesinde süt bulunan kadın.

الْمَرَّاضِعُ

“emdürgenleri” 369a/6=028/012

d. fazla emzirmesini istemek

تَسْتَرْضَعُوا

“emdürmek” 35b/1=002/233

567. رضو

a. Tercih etmek, seçmek, hoşlanmak, hoşuna gitmek, kanaat

رَضِيَ

“hoşnüd boldı” 123a/2=005/119, 195b/1=009/100, 490a/4=048/018, 522a/2=058/022, 578b/1=098/008

رَضِيتُ

“rāzī boldum ya ‘nī ihtiyār kıldım” 104a/9=005/003

رَضِيتُمْ

“yakın boldunuz” 186b/5=009/038

“hoşnüd boldunuz” 193a/4=009/083

رَضُوا	“hoşnūd boldılar” 123a/2=005/119, 195b/1=009/100, 522a/2=058/022, 578b/1=098/008, 189a/5=009/058, 193b/3=009/087, 201a/2=010/007 “hoşnūd bolsalar irdi” 189a/6=009/059 “rāzī boldılar” 194a/9=009/093
تَرْضَى	“hoşnūd bolğay” 17a/8=002/120 “hoşnūd bolsan” 306a/3=020/084 “sen hoşnūd bolğay sen” 0309b/8=20/130 “rāzī boğay sen” 576/1=093/005
تَرْضَاهُ	“unayursun anı” 362a/4=027/019 “rāzī bour sen” 481a/2=046/015
تَرْضَاهَا	“ümenür sen anı” 21a/2=002/144
تَرْضَوُا	“hoşnūd bolsanız” 194b/8=009/096, 194b/8=009/096
تَرْضَوْنَ	“rāzī bour siz” 45a/9=002/282
تَرْضَوْنَهَا	“unayur siz anı” 184a/6=009/024
يَرْضَى	“hoşnūd bolur” 93b/4=004/108, 194b/9=009/096, 438b/6=039/007, 504a/1=053/026 “rāzī boğay” 575b/5=092/021
يَرْضَهُ	“rāzī bour” 438b/6=039/007
يَرْضَوْنَهُ	“unayurlarlar anı” 325b/3=022/059
لِيَرْضَوْهُ	“hoşnūd bolsalar” 137b/8=006/113
يَرْضَيْنَ	“hoşnūd bolsalar” 405b/3=033/051
رَضْوَان	“hoşnūdluḡ” 49a/3=003/015, 183b/7=009/021, 191b/2=009/072, 517b/2=057/020 “hoşnūdluḡın” 518a/4=057/027 “hoşnūdluḡı” 59a/9=003/162, 70b/5=003/174
رَضْوَانًا	“hoşnūdluḡını” 103b/7=005/002 “hoşnūdluḡ” 491b/8=048/029, 523b/2=059/008
رَضْوَانَهُ	“hoşnūdluḡı” 107a/3=005/016 “hoşnūdluḡuḡını” 486b/7=047/028
مَرْضَاةَ	“hoşnūdluḡını” 30b/1=002/207, 42a/4=002/265 “hoşnūdluḡın” 94b/1=004/114, 537b/1=066/001
مَرْضَاتِي	“hoşnūdluḡum” 526a/1=060/001
رَاحِيَةً	“rızālıḡ” 545b/3=069/021, 579b/5=101/007

	“hoşnūd bolup” 573b/5=089/028
	“rāzī bolğan” 572a/5=088/009
مَرْضِيًّا	“rāzī bolunmuş” 297b/4=019/055
مَرْضِيَّة	“hoşnūd bolunmuş” 573b/5=089/028
رَضِيًّا	“hoşnūd” 294a/1=019/006
	b. razı etmek hoşund etmek
يَرْضَوْنَكُمْ	“hoşnūd kılsalar sizni” 189b/7=009/062
يَرْضَوْنَكُمْ	“hoşnūd kılurlar sizni” 182a/3=009/008
يَرْضَوُهُ	“hoşnūd kılsalar” 189b/8=009/062
	c. birbirini razı etmek, birbirinden hoşlanmak
تَرْضَاوُا	“hoşnūd bolsalar” 35a/1=002/232
تَرْضَايْتُمْ	“rāzī boluştunuz” 79b/9=004/024
تَرْضَى	“unaşmak” 35a/9=002/233
	“hoşnūdлуқ” 80b/8=004/029
	d. Seçmek, namına seçmek, hoşnud olmak.
ارْتَضَى	“unadı” 312b/3=021/028, 342b/4=024/055
	“rāzī boldı” 552b/2=072/027

568. رطب

	a. Yumuşak, taze/Yaş.
رَطْبٍ	“öl” 130b/4=006/059
	b. Taze hurmalar.
رُطْبًا	“tāze ħurmā” 295a/8=019/025

569. رعب

	a. Kalbi dolduran korku, yüreği hoplatan ürperti, dehşete kapılma.
الرَّعْبُ	“korkuğnı” 66b/7=003/151, 172b/1=008/012, 522b/4=059/002
رُعْبًا	“korkuğ” 283b/4=018/018
	“korkunçnı” 402a/3=033/026

570. رغد

a. Gök gürüsü.

رَعْدٌ “Ötgün” 3b/6=002/019
الرَّعْدُ “Ötgün” 241b/1=013/013

571. رعى

a. Korumak, riayet etmek, gözetmek.
رَعَايَتِهَا “saklamakı” 518a/4=057/027
رَعَوُهَا “sakladılar” 518a/4=057/027
رَاعُونُ “saklağanlar” 328a/7=023/008, 547b/8=070/032
b. Mera, otlak, hayvanın otladığı yer.
الرَّعَى “otlağın” 571a/7=087/004
مَرَعَاهَا “otlağını” 564a/1=079/031
c. Gütmek, otlakmak.
ارْعَوْا “otlatın” 303b/4=020/054
d. Çoban
الرِّعَاءُ “koymatlar” 370b/2=028/023
e. Müraat etmek, gözetmek, muhafaza etmek.
رَاعِنَا “rā’inā” 15a/7=002/104
“küygül bizge” 83b/4=004/046

572. رغب

a. Rağbet etmek, arzulamak, tazarru ve istekle teveccüh etmek.
تَرَعَّبُونُ “rağbet kıılır siz” 96a/1=004/127
يَرَعَّبُ “rağbetsizlik” 18b/7=002/130
يَرَعَّبُوا “rağbet kıılsalar” 198a/9=009/120
فَارَعَّبُ “rağbet kılgıl” 576a/8=094/008
رَعْبًا “rağbet kılu” 317a/9=021/090
رَاعِبٌ “rağbetsizlik kılgan” 296b/8=019/046
رَاعِبُونَ “rağbet kılganlar” 189a/8=009/059, 543a/5=068/032

573. رغد

a. bol, rahat.
رَغْدًا “kinrü” 6a/6=002/035

“**kin**” 8b/3=002/058, 268b/6=016/112

574. رغم

a. Hicret yerleri.

مُرَاعِمًا

“**hicret kılgu yir**” 92a/3=004/100

575. رقت

a. Kırıntı, ufantı.

رُقَاتًا

“**uşanmış**” 275a/8=017/049, 280a/6=017/098

576. رقت

a. Açıklaması hoş olmayan çirkin iş veya söz, kinaye olarak temas edilip tasrihi gerekmeyen çirkin şeyler.

الرَّقْتُ

“**cimā‘ kılmak**” 27a/3=002/187

رَقْتُ

“**cimā**” 29a/6=002/197

577. رقد

a. Atâ, bahşiş, yardım.

الرَّقْدُ

“**yārī**” 223b/9=011/099

الرَّقْدُ

“**yārī birilmiş**” 223b/9=011/099

578. رفر

a. Her rlü geniş elbise, halis ipekten ince elbiseler.

رَفْرِ

“**töşekler**” 510b/4=055/076

579. رفع

a. Yüksek, âli.

رَفِيعُ

“**derecelerin kötürgeni**” 447b/6=040/015

رَفَعَ

“**kötürdi**” 39a/5=002/253, 145b/7=006/165,
237b/5=012/100, 239b/4=013/002, 563b/8=079/028

رَفَعْنَا

“**kötürdük**” 9b/6=002/063, 13b/5=002/093,
469a/2=043/032, 576a/7=094/004

رَفَعْنَاهُ

“**kötürgey irdük anı**” 167b/4=007/176

“**kötürdük anı**” 297b/5=019/057

رَفَعَهُ	“kötürdi anı” 100a/7=004/158
رَفَعَهَا	“kötürdi anı” 508a/6=055/007
تَرَفَعُوا	“kötürün” 492a/7=049/002
نَرَفَعُ	“kötürür miz” 133b/4=006/083, 235a/4=012/076
يَرَفَعُ	“kötrür” 18a/9=002/127
	“kötürsün” 520b/3=058/011
يَرَفَعُهُ	“kötürür anı” 416a/3=035/010
رُفِعَتْ	“kötrüldi” 572a/9=088/018
تُرَفَعُ	“kötrülse” 340a/7=024/036
رَافِعَةٌ	“kötürgen” 511a/1=056/003
رَافِعُكَ	“körgeniñ men” 54b/2=003/055
الرَّفُوعُ	“kötrülmüş” 500b/3=052/005
مَرْفُوعَةٌ	“kötrülmüş” 512a/1=056/034, 565a/1=080/014, 572a/7=088/013

580. رفق

	a. Arkadaş
رَفِيقًا	“qoldaş” 86b/5=004/069
	b. Destek, faydalanılan şey, yardımcı.
مِرْفَقًا	“mebfa‘at alğu” 283a/6=018/016
	c. Dirsek.
الرِّفَاقِ	“tirsekler” 105a/5=005/006
	d. Dayanma yeri/Faydalanma mevkii, isitfade yeri/arkadaşlık (refaket) yeri.
مُرْتَفَقًا	“tayangu nirse yanındın” 285a/8=018/029, 285b/4=018/031

581. رقب

	a. Gözetlemek, gözetmek, beklemek, gözlemek.
يَرْقُبُوا	“saklağaylar” 182a/3=009/008
يَرْقُبُونَ	“saklayurlar” 182a/6=009/010
تَرْقُبُ	“sakladın” 307a/3=020/094
رَقِيبٌ	“sakççı, küygen” 223b/1=011/093

	“sakçı” 496a/3=050/018
الرَّقِيب	“sakçı” 122b/7=005/117
رَاقِبًا	“sakçı” 75a/4=004/001, 405b/6=033/052 b. Beklemek, gözlemek.
يَرْقُبُ	“küyer” 369b/9=028/018 “intizār” 370a/7=028/021 c. Beklemek, gözlemek.
فَارَقَّبُ	“küygül” 473b/3=044/010, 475b/2=044/059
ارْتَقَبُوا	“küyünj” 223a/9=011/093
فَارْتَقَبَهُمْ	“küygül anlargâ” 506b/8=054/027
مُرتَقِبُونَ	“küygenler” 475b/2=044/059 d. Boyun, köle.
رَقَبَةٍ	“tenni” 90b/2=004/092, 90b/5=004/092 “bir mü'minnin” 90b/7=004/092 “boyun” 118a/4=005/089, 519a/5=058/003, 574a/6=090/013
الرِّقَابِ	“mükātebler” 25b/1=002/177
الرِّقَابِ	“boyunlar” 484a/8=047/004

582. رقد

	a. Uyuyan
رُقُودٌ	“anlar uyuğanlar” 283b/2=018/018
	b. Uyku, uyku yeri.
مَرَقَدِنَا	“uğıyur yirimiz” 423b/1=036/052

583. رقق

	a. Üzerine yazı yazılan ince deri, beyaz sahife.
رَقَّ	“şahıfe” 500b/2=052/003

584. رقم

	a. Yazısı açık seçik olan yahut alâmet=i farikası bulunan, yazılmış, yazılı.
مَرَقُومٌ	“bitinmiş” 567b/5=083/009, 568a/73=083/020
	b. Yazılmış, yazılı.

الرَّقِيم

“rakī” 282b/2=018/009

رقو. 585.

a.Köprücük kemiği.

التَّرْقِي

“boyun çeperleri” 557a/8=075/026

رقى. 586.

a. Çıkmak, yükselmek.

تَرَقَّى

“aşsañ” 279b/3=017/093

لِرَقِيكَ

“aşmağınğa” 279b/3=017/093

b.Çıkmak, yükselmek.

فَلْيَرْتَقِ

“aşsunlar” 432b/9=038/010

c.Hastaya okuyan, okuyarak tedavi eden.

رَاقٍ

“kim turur ol oğup tüwkürgen” 557a/8=075/027

ركب. 587.

a.Binmek, göğüs germek, bastırmak, bürünmek, kapılmak.

رَكِبَا

“mündiler” 289b/4=018/071

رَكِبُوا

“mündiler” 385a/2=029/065

لَتَرْكَبُنَّ

“müngey siz” 569a/9=084/019

لَتَرْكَبُوا

“münseñiz” 454a/8=040/079

تَرْكَبُونَ

“müner siz” 467b/3=043/012

تَرْكَبُوهَا

“münseñiz anı” 258a/2=016/008

يَرْكَبُونَ

“münerler” 422b/7=036/042

ارْكَبْ

“müngül” 217b/8=011/042

ارْكَبُوا

“münüñ” 217b/5=011/041

b. Biniciler, kabile, kervan.

الرَّكَبُ

“münügliler” 176a/2=008/042

c. biniciler, binekliler.

رُكْبَانَا

“münügliler” 36b/6=002/239

d.Binek için kullanılan develer.

رِكَابٍ

“tiweler” 523a/3=059/006

e. Binek.

رَكُوبُهُمْ

“münükleri” 424b/5=036/072

f.Suret vermek, terkiib etmek, birleştirmek.

رَكَّبَكَ

“terkīb kıldı sini” 467a/1=082/008

g. üst üste binen, birbirini üzerine binmiş.

مُتْرَاكِبًا

“müneşşegen” 136a/4=006/099

588. ركد

a.Sakin, durgun.

رَوَاكِدَ

“töleñgenler” 464b/3=042/033

589. ركز

a. Gizli (içten, alçak) ses, fısıltı.

رَكْزًا

“örtüglüg tun” 300a/9=019/098

590. ركس

a. Tersine çevirmek, baş aşağı etmek.

أَرْكَسَهُمْ

“red kıldı” 89b/2=004/088

أَرْكَسُوا

“ewrıldiler” 90a/7=004/091

591. ركض

a.Vurmak, koşmak, kaçmak.

يَرْكُضُونَ

“tepünürler” 311b/1=021/012

تَرْكُضُونَ

“tepünün” 311b/1=021/013

أَرْكَضُ

“tepgül” 435a/7=038/042

592. ركع

a.Başı eğmek, eğilmek, bükülmek, rükûa varmak, huşu ve tevezuda bulunmak, secde yapmak, namaz kılmak.

يَرْكَعُونَ

“rükû‘ kılırlar” 561a/77=077/048

ارْكَعُوا

“rükû‘ kılıñ” 7a/4=002/043, 327a/8=022/077

“tevāzu‘ kılıñ” 561a/7=077/048

ارْكَعِي

“rükû‘ kılgıl” 52b/9=003/043

رَاكِعًا	“rükū‘ kılu” 434a/2=038/024
رَاكِعُونَ	“rükū‘ kılganlar” 113b/3=005/055
الرَّاكِعُونَ	“rükū‘ kılganlar” 197a/6=009/112
الرَّاكِعِينَ	“namāz kılganlar” 7a/4=002/043
	“rükū‘ kılganlar” 52b/9=003/043
الرَّكْع	“rükū‘ kılganlar” 18a/5=002/125, 322a/4=022/026
رَكْعًا	“rükū‘ kılgan” 491b/7=048/029

593. ركم

a.Üst üste katlamak, kümelemek, küme, tabaka, yığın.

فَرَكَمَهُ	“biri biri üze kıosa anı” 175a/8=008/037
مَرَكُم	“biri biri üze kıodulmuş” 502b/2=052/044
رَكَمًا	“biri biriñe müngeşmiş” 341a/6=024/043

594. ركن

a.Dayanmak, meyletmek, bel bağlamak, rükün, destek, dayanak, direk, kuvvetli taraf, yan.

تَرَكَنُ	“yawuduñ” 278a/1=017/074
تَرَكَوْا	“kışıñ” 225a/4=011/113
رُكْن	“küçlüg” 221b/7=011/080
بِرُكْنِهِ	“yanı birle ya‘nī çerigi birle” 499a/6=051/039

595. رمح

a. Mızrak.

رِمَاحُكُمْ	“sünüleriniz” 118b/9=005/094

596. رمد

a. Kül

رَمَادٍ	“kül” 248b/4=014/018

597. رمز

a. kaş-göz etme, baş ile işaret etme.

رَمَزًا

“işāret” 52b/5=003/041

598. رمض

a. Ramazan ayı, şaban ile şevval ayları arasındaki ay.

رَمَضَانَ

“ramazān ayı” 26b/4=002/185

599. رمم

a. Çürümüş, çürüyen, kopan, parçalanan, süprün

رَمِم

“çürümiş” 425a/3=036/078

كَالرَمِمِ

“uşatmış süngük mengizlig” 499a/9=051/042

600. رمن

a. Nar.

الرَّمَان

“nār” 510a/9=055/068

الرَّمَانِ

“enārmi” 136a/5=006/099, 141b/6=006/141

601. رمى

a. Atmak.

رَمَى

“attı” 173a/1=008/017

رَمَيْتَ

“attıñ” 172b/9=008/017

“attıñ” 172b/9=008/017

تَرَمَى

“atar” 560b/7=077/032

تَرَمَيْهِمْ

“atar anlarını” 581a/2=105/004

b. Nisbet etmek, zina iftirasında bulunmak.

يَرَمِ

“atsa” 94a/2=004/112

يَرْمُونُ

“sögerler” 335b/8=024/004, 336a/3=024/006,
337b/9=024/023

602. رهب

a. Korkmak.

يَرْهَبُونَ

“korkarlar” 164a/4=007/154

فَارْهَبُونِ	“korkunç” 6b/8=002/040
	“korkunç mindin” 262a/5=016/051
الرَّهْبِ	“korkınc” 371b/3=028/032
رَهْبًا	“korka” 317a/9=021/090
رَهْبَةً	“korkunç yanındın” 524a/8=059/013
	b. Korkutmak, telaşa düşürmek, yıldırmaq.
تُرْهَبُونَ	“korkutur siz” 178a/7=008/060
	c. Korku uyandırmak, korku salmak.
اسْتَرْهَبُوهُمْ	“korkuttılar” 159b/5=007/116
	d. Manastırda ibadetle meşgul olan zat.
الرُّهْبَانِ	“zāhidler” 185b/7=009/034
رُهْبَانًا	“zāhidler” 117a/7=005/082
رُهْبَانَهُمْ	“zāhidlerin” 184b/9=009/031
	e. Rahiblik hali ve rahib tarikatı (ruhbanlık)
رُهْبَانِيَّةً	“zāhidliğin” 518a/3=057/027

603. رھط

	a. İçlerinde kadın olmaksızın on kişiden az olan erkekler gurubu
رَهْطٍ	“tokuz kişi” 364b/1=027/048
رَهْطِكَ	“ögürüüñ” 223a/4=011/091
رَهْطِي	“ögürüm” 223a/5=011/092

604. رھق

	a. Azmak, taşkınlık göstermek, kaplamak, bürümek.
تَرَهَّقَهَا	“teder aña” 565b/3=080/041
تَرَهَّقَهُمْ	“kelür anlarğa” 203b/9=010/027
	“teger anlarğa” 543b/6=068/043, 548a/9=070/044
يَرَهَّقُ	“kelür” 203b/6=010/026
رَهَقَ	“kelmek” 551a/2=072/006, 551b/3=072/013
	b. Sardırmak, yüklemek, giriftar etmek, sokmak, sürüklemek.
سَأَرَهَّقَهُ	“kötürgey men anı” 555a/2=074/017

تُرْهَقْنِي
يُرْهَقُهُمَا

“tekliif kılğıl maña” 289b/7=018/073
“tegürse ol ikisine” 290b/2=018/080

605. رهن

رِهِن

a. Rehin bırakılan, rehin alınan.
“tutuğ” 501a/7=052/021

رِهِينَة

b. Rehin alınan.
“tutuğ” 555b/9=074/038

فَرِهَان

c. Rehin, rehin alınan.
“tutuğlar” 46a/2=002/283

606. رهو

رَهْوَا

a. Durgun, sakin.
“açuk” 474a/5=044/024

607. روح

رَوَاخَهَا

a. Gidiş Akşam üzeri geri dönüş.
“kiçe yörimeki” 410a1=034/012

رُوح

b. Allah’ın rahmeti, rüzgârın esmesi, hafif rüzgâr, rahat, ferah, sürur-sevinç.
“āsāyış” 513b/6=056/089

بُرُوح

c. Ruh, vahiy ve nübüvvet durumu
“tiriglik sebebi birle” 522a/1=058/022

الرُّوح

“tiriglik ya’nī vahynı” 447b/6=040/015
“Cebreyil” 359a/6=026/0193, 546b/6=070/004,
“rūḥ” 562b/5=078/038

رُوحَا

“sırrın” 466b/1=042/052

رُوحَنَا

“rūḥımız” 359a/5=66/012
“biziñ cānımıznı” 317b/1=021/091

رُوحِه

“cānı” 396b/2=032/009

رُوحِي

“rūḥum” 436b/7=038/072

رِيح

d. Rüzgâr, yardım, nusret, devlet, üslük, koku.
“yıl” 62b/8=003/117, 203a/1=010/022,
203a/1=010/022, 482a/6=046/024, 544b/4=069/006
“yıdığımı” 237a/6=012/094

الرياح	“ yil ”	248b/4=014/018,	277b/2=017/069,
		322b/5=022/031	
	“ yilni ”	410a/1=034/012,	435a/2=038/036,
		499a/8=051/041	
	“ yillerni ”	464b/3=042/033	
ريحا	“ yilni ”	390b/7=030/051,	456b/3=041/016,
		506b/2=054/019	
	“ yil ”	399b/9=033/009	
الرياح	“ yillerni ”	23b/4=002/164,	153a/5=007/057,
		253b/2=015/022, 348b/7=025/048, 365a/5=027/063,	
		390a/3=030/046, 390a/9=030/048, 415b/9=035/009,	
		476a/2=045/005	
	“ yiller ”	286b/6=018/045	
		e.Rızık, hoş kokulu şeyler.	
رُيْحَانُ	“ rūzī ”	513b/6=056/089	
الرُّيْحَانُ	“ şāh-sipergamlig ”	508b/3=055/012	

608. رود

a.Yavaş ol, acele etme, mühlet ver.

رُويْدَا	“ mühlet birgil ”	571a/4=086/017	
	b.İrade etmek, istemek, yaklaşma, yüz tutma.		
أَرَادَ	“ tileği ”	5a/2=002/026,	35a/5=002/233,
		229a/4=012/025, 280b/6=017/103, 290b/6=018/082,	
		350a/1=025/062, 350a/1=025/062, 555b/3=074/031,	
		551a/7=072/010, 370a/1=028/019, 425a/7=036/082	
	“ tilese ”	107a/6=005/017,	241a/7=013/011,
		272b/4=017/019, 400b/7=033/017, 400b/7=033/017,	
		405a/5=033/050, 438a/5=039/004, 489a/5=048/011,	
		489a/6=048/011	
أَرَادَا	“ tileseler ”	35a/9=002/233	
أَرَادَنِ	“ tilese mini ”	441b/9=039/038, 442a/1=039/038	
أَرَادُوا	“ tileseler ”	34a/1=002/228	
	“ tileseler irdi ”	187b/7=009/046,	
	“ tileğiler ”	315b/3=021/070,	321b/3=022/022,
		397b/3=032/020, 429a/5=037/098	
أَرَدْتُ	“ tilesem ”	217a/1=011/034	
	“ tileğim ”	290a/9=018/079	

أَرَدْتُمْ	“tileseñiz” 35b/1=002/233, 78b/=004/020
	“tilediñiz” 306a/7=020/086
أَرَدْنَ	“tileseler” 339b/6=024/033
أَرَدْنَا	“tiledük” 85b/8=004/062, 272a/8=017/016, 290b/3=018/081
	“tilese irdük” 311b/6=021/017
أَرَدْنَاهُ	“tiledük anı” 261a/6=016/040
أُرِيدُ	“tileyür men” 109a/1=005/029, 222b/6=011/088, 222b/6=011/088, 500a/3=051/057, 500a/3=051/057, 371a/1=028/027
	“men tileyür men” 370b/8=028/027
تُرَدْنَ	“tileyür irseñiz” 402a/6=033/028, 402a/8=033/029
تُرِيدُ	“tileyur sen” 285a/2=018/028, 370a/4=028/019
	“tiler sen” 370a/2=028/019, 370a/3=028/019
تُرِيدُونِ	“tileyür siz” 15b/5=002/108, 89b/2=004/088, 98b/3=004/144, 179a/8=008/067, 247b/7=014/010, 389a/9=030/039, 428b/8=037/086
نُرِيدُ	“tileyür miz” 122a/2=005/113, 221b/6=011/079, 272b/3=017/018, 368b/2=028/005, 558b/1=076/009
يُرِيدُ	“tilese” 66a/5=003/145, 66a/5=003/145, 110b/8=005/041, 139a/9=006/125, 139b/1=006/125, 322a/1=022/025
	“tiledi” 110b/9=005/041, 504a/5=053/029
يُرِيدُكَ	“tilese saña” 212a/7=010/107
يُرِيدِنِ	“tilese” 421b/3=036/023
يُرِيدُ	“tileyür” 26b/7=002/185, 26b/8=002/185, 80b/1=004/026, 80b/3=004/027, 80b/4=004/027, 80b/5=004/028, 85b/4=004/060, 96b/9=004/134, 103b/4=005/001, 105b/1=005/006, 105b/2=005/006, 112b/4=005/049, 118a/9=005/091, 159/8=007/110, 171b/8=008/007, 179a/8=008/067, 188b/9=009/055, 193a/8=009/085, 214b/3=011/015, 24b/3=011/107, 272b/2=017/018, 290a/5=018/077, 353a/2=026/035, 321a/2=022/016, 329b/1=023/024, 402b/9=033/033, 413b/4=034/043, 416a/2=035/010, 449b/4=040/031,

463a/3=042/020, 463a/4=042/020, 556a/7=074/052,
556b/4=075/005, 570a/9=085/016

“tilese” 39a/7=002/253

“tilegen” 217a/1=011/034

“tiler” 320b/8=022/014

يُرِيدُونَ

“tileyürler” 83b/1=004/044, 85b/3=004/060,
90a/5=004/091, 99a/5=004/150, 99a/6=004/150,
110a/5=005/037, 129b/3=006/052, 185b/2=009/032,
285a/2=018/028, 376b/4=028/079, 377a/6=028/083,
389a/6=030/038, 400b/1=033/013, 489b/4=048/015,
502a/8=052/042, 529a/6=061/008

أُرِيدَ

“tilendi” 551a/6=072/010

يُرَادُ

“tilenür” 432b/4=038/006

c.Yapması için düzen kurmak, peşine düşmek,
düşkünlük göstermek, çaba sarfetmek, elde etmeye
çalışmak.

رَاوَدْنُ

“tartınadınız” 232a/6=012/051

رَاوَدْتَنِي

“aldadı mini” 229a/5=012/026

رَاوَدْتُهُ

“aldadı anı” 228b/6=012/023

رَاوَدْتُهُ

“aldadım anı” 229b/8=012/032

“men aldadım anı” 232a/8=012/051

رَاوَدَهُ

“aldadılar anı” 507a/7=054/037

تُرَاوِدُ

“aldar” 229b/2=012/030

سُرَاوِدُ

“aldağay miz anı” 233a/5=012/061

روض. 609.

a.Yeşillik yer, güzel bahçe, bol nebatlı, sulak, şirin,
can alıcı çiçeklerle süslü alan.

رَوْضَةٍ

“çimgen” 386b/8=030/015

رَوْضَاتٍ

“çimgenleri” 463b/1=042/022

روع. 610.

a. Ürperti, heyecan, kalp çarpıntısı.

الرَّوْعُ

“korkunç” 221a/7=011/074

611. رُغ

a.üzerine varmak, gizlice karşılamak, yönelmek.
Temayül göstermek.

فَرَاغٌ

“**karşu keldi**” 429a/1=037/091, 429a/2=037/093

“**örtüglüg birdi**” 498b/4=051/026

612. رِب

a.Şekk, şüphe, ne zaman vukuua geleceği yakînen bilinmeyip ansızın insanların başına geliveren olaylardan herbiri.

رِب

“**şek**” 2a/2=002/002, 4a/7=002/023,

125a/1=006/012, 205a/5=010/037, 280a/8=017/099,

284a/4=018/021, 319b/5=022/005, 320a/4=022/007,

461a/9=042/007, 478a/=045/026, 478b/4=045/032

رِبِ الْمُنُون

“**zamāneniñ qarārsız**” 501b/6=052/030

“**şek**” 48a74=003/009, 50a/8=003/025,

89a/9=004/087, 320a/4=022/007, 452a/9=040/059

“**qarārsız**” 501b/7=052/030

رِبِهِمْ

“**şekleri**” 187b/7=009/045

b. Şüphe.

c.Evham veren, şüpheyeye düşüren, itham eden, töhmette bırakan.

مُرِب

“**şeklig kılğan**” 220a/4=011/062, 225a/1=011/110,

247b/5=014/009

“**şek içinde şekke kemişgen**” 414b/4=034/054

“**şek içinde andın şeklig**” 459b/5=041/045,

462a/9=042/014

“**şeklig**” 496a/8=050/025

d. Şüphe etmek.

ارْتَاب

“**şeklig bolğy irdi**” 383b/4=029/048

ارْتَابَتْ

“**şeklig boldı**” 187b/6=009/045

ارْتَابُوا

“**şeklig boldılar**” 342a/1=024/050

ارْتَبْتُمْ

“**tileseñiz**” 120b/5=005/106

“**şeklig bolduñız**” 516a/1=057/014

“**şeklig bolsañız**” 535b/9=065/004

تَرْتَابُوا

“**şeklig bolsañız**” 45b/5=002/282

يَرْتَاب	“şeklig bolurlar” 555b/1=074/031
يَرْتَابُوا	“şeklig boldılar” 494a/9=049/015
مُرْتَاب	“şeklig” 450a/1=040/034

613. ریش.

ریشاً	a. Kuş tüyü /(İstiare olarak) elbise. “bezek tonı” 148b/3=007/026

614. ریع

ریع	a.Dağ, tepe. “yüksek yir” 356b/5=026/128

615. رین

رَان	a.Pis ve pasaklı olmak, galip gelmek/galip gelmek, istila etmek. “ğalib boldı” 567b/8=083/014

حرف الزاء

616. زبد

a. Köpük (suya ait) /curuf, pas (madenlere ait)

زَبْدٌ “*ķabargan*” 242a/5=013/017

الرَّيْدُ “*köpük*” 242a/7=013/017

زَبْدًا “*köpük*” 242a/8=013/017

617. زبر

a. Yazılmış, okunaklı ve düzgün yazı, kitap, Davud Aleyhisselāma gönderilen kutsal kitap

الرُّبُورُ “*Zebūr*” 318b/2=021/105

زُبُورًا “*Zebūrni*” 101a/4=004/163, 276a/1=017/055

زُبُرٍ “*kitābları*” 359a/7=026/196

الرُّبُرُ “*kitāblar*” 72a/6=003/184, 261b/3=016/044,

507b/3=054/043, 508a/1=054/052

“*kitāb*” 417b/3=035/025

b. Parça, kütle.

زُبُرُ الْحَدِيدِ “*temür pāreleri*” 291b/7=018/096

c. Parçalar, kitleler.

زُبُورًا “*kitaplar*” 331a/8=023/053

618. زين

a. Zebani melekler, cehennem ehlini cehenneme sevk eden melekler.

الزَّيْنِيَّةُ “*‘azāb firiştelelerini*” 577a/9=096/018

619. زجج

a. Cam, şişe.

زُجَّاجَةٌ “*sırça*” 340a/2=024/035

الرُّجَّاجَةُ “*sırça*” 340a/2=024/035

620. زجر

a. İtip kakmak, bağırmak, men’ etmek, kovmak, yasaklamak.

زَجْرًا “*sürmek*” 425b/2=037/002

فَالزَّاجِرَاتِ “*bulıtlarını sürgen*” 425b/2=037/002

- زَجْرَةٌ “çakırmak” 426a/8=037/019, 563a/7=079/013
 b. Azarlamak, yasaklamak, men etmek.
 اَزْدَجِرَ “yığıldı” 506a/3=054/009
 c. Önlemek, men etmek.
 مُزْدَجِرَ “yığılanmak” 505b/5=054/004

621. زجو

- a. Kolayca sürmek, sevk etmek, sürüklemek
 يُرْجِي “yöritür” 277a/5=017/066
 “sürer” 341a/5=024/043
 b. basit görülen, az ve ehemmiyetsiz olan.
 بِضَاعَةٌ مُزْجَاةٌ “def kılğan bizā‘at” 236b/4=012/088

622. زحج

- a. (yerinden) uzaklaştırmak, def etmek.
 زُحْرَجَ “ırak kılındı” 72a/8=003/185
 بِمُزْحَرْجِهِ “ırak kılğanı” 14a/4=002/096

623. زحف

- a. (Düşman üzerine ordu halinde) yürümek, (düşman tarafına doğru) ilerleme.
 رَحَفَا “ağır çerig hâlde” 172b/6=008/015

624. زخرف

- a. Altın, süs eşyası, ev eşyası, nakış, süsleme.
 زُخْرِفَ “bezekini” 137b/6=006/112
 “altun” 279b/3=017/093
 زُخْرِفًا “bezek” 469a/8=043/035
 زُخْرِفَهَا “bezekini” 203b/1=010/024

625. زرب

- a. Saçaklı yaygı, döşeme, halı, minder, sedir.
 زَرَابِي “töşekler” 572a/8=088/016

626. زرع

a. Tohum saçmak, ekin ekmek.

تَزْرَعُونَ

“eker siz” 231b/9=012/047

تَزْرَعُونَهُ

“ündürür siz anı” 512b/9=056/064

الرَّاعُونَ

“ündürgenler” 512b/9=056/064

الرَّاعِ

“ekinçilem” 492a/2=048/029

b. Ekin, toprağı sürölüp ekilmiş nebat

زَّرَعَ

“ekinler” 240a/7=013/004

“ekin” 491b/9=048/029

الرَّعِ

“ekinni” 141b/6=006/141, 258a/5=016/011

زَرَعًا

“ekin” 285b/6=018/032

“ekinni” 398a/8=032/027, 440a/6=039/021

زُرُوعٍ

“ekinler” 474a/6=044/026, 357a/9=026/148

627. زرق

a. Beyaz ile siyah arası bir renkte olan, mor, mavi, gri.

زُرْقًا

“çüngürler” 307b/6=020/102

628. زرى

a. Hakir ve hor görmek, ayıplamak.

تَزْدِرِي

“yüngüller” 216b/5=011/031

629. زعم

a. Şüpheli söz söyleme, zanda bulunmak, söylemek.

زَعَمَ

“kü badılar” 533b/6=064/007

زَعَمَتْ

“aydın biziñ üze” 279/1=017/092

زَعَمْتُمْ

“aydınız” 135b/1=006/094, 276a/2=017/056,

287b/9=018/052, 411a/7=034/022

“aydınızlar” 287a/6=018/048

“aysanız” 530b/7=062/006

تَزْعُمُونَ

“aytur irdiñiz” 126a/3=006/022, 135b/3=006/094

“sizer irdiñiz” 374b/6=028/062, 375b/9=028/074

يَزْعُمُونَ

“ayturlar” 85b/2=004/060

بِرَّعْمِهِم

“aymakları birle” 140b/7=006/136

“ayıkları birle” 141a/5=006/138

b. Kefil.

زَعِيمٍ

“men ogğa kirgen men” 234b/6=012/072

“örelig kılğan” 543b/3=068/040

630. زفر

a. Sesli nefes verme, inilti, homurdanma.

زَفِيرٌ

“ingermek” 224b/1=011/106, 318a/4=021/100

زَفِيرًا

“ingermek” 346a/1=025/012

631. زفف

a. Koşmak, seğırtmek

يَرْفُونَ

“iwe” 429a/3=037/094

632. زقم

a. Zakkum ağacı, cehennemın dibinden biten bir ağac

زَقُّومٌ

“zakḳūm” 512b/2=056/052

الزَّقُّومُ

“zakḳūm yıgaçı” 428a/2=037/062, 475a/1=044/043

633. زكو

a. Artmak, neşv ü nema bulmak, temiz ve doğru olmak.

زَكَا

“arınğay irdi” 337b/4=024/021

أَزَكَّى

“artukrak” 35a/3=002/232,

“ḥelālraḳ” 283b/8=018/019

“arınğrak” 338b/2=024/028, 338b/6=024/030

زَكِيًّا

“arınğ” 294b/9=019/019

زَكِيَّةٌ

“arınğ” 289b/8=018/074

b. Temizlemek, ıslah etmek, düzeltmek, medhetmek, övmek, temize çıkarmak, doğru olduğunu iddia etmek, doğru olduğunu ortaya koymak.

زَكَّاهَا

“arıtı anı” 574b/5=091/009

تَرْكُوا

“arınğlıkça nisbet kılın” 504b/3=053/032

تَزَكِّيهِمْ	“ziyāde arıtsun anlarını” 195b/9=009/103
يُرْكُونُ	“arıturlar” 84a/5=004/049
يُرْكِي	“arığ kıılır” 84a/5=004/049, 447b/4=024/021
يُرْكِيكُمْ	“arığ kıılır sizni” 22a/6=002/151
يُرْكِيهِمْ	“arığ kıılır anlarını” 18b/6=002/129, 57b/2=003/077
	“arıtur anlarını” 69a/7=003/164
	“arığ kıılır anlargā” 25a/1=002/174, 062/002
	c.Temizlemek, zekat vermek.
تَزَكَّى	“arığ boldı” 305b/1=020/076
	“arındı” 571b/5=087/014
	“arıtısa” 417a/5=035/018
تَزَكَّى	“arığ bolsañ” 563b/3=079/018
يَتَزَكَّى	“arıtısa” 417a/5=035/018
	“zekāt birür” 575b/4=092/018
	d. Temizlenmek, arınmak.
يَزَكَّى	“arıtğay” 564b/3=080/003
	“arıtısa” 564b/4=080/007
	e.Temizlik, doğruluk, düzen, Şer’an Zekat-malın belli bir miktarını fakirlere yardım için ayırmak, çıkarmak, zekat.
زَكَاة	“arığ” 290b/3=018/081
	“arığlık” 294b/2=019/013
	“zekāt” 389a/9=030/039
الزَّكَاةُ	“zekātını” 7a/3=002/043, 12a/4=002/083, 16a/3=002/110, 113b/2=005/055, 164b/4=007/156, 181b/4=009/005, 182a/8=009/011, 183a/8=009/018, 191a/7=009/071, 25b/1=002/177, 44a/9=002/277, 87b/4=004/077, 100b/8=004/162, 106a/9=005/012, 315b/8=021/073, 323b/9=022/041, 327b/5=022/078, 328a/4=023/004, 340b/1=024/037, 342b/7=024/056, 360b/4=027/003, 392a/3=031/004, 402b/8=033/033, 455b/3=041/007, 521a/1=058/013, 554a/7=073/020, 578a/6=098/005
	“zekāt birle” 295b/8=019/031, 297b/3=019/055

634. زَلَزَلَ

a.Sarsmak, depretmek, muzdarip kılmak.

زُلِّمَتْ	“teprenildi” 578b/3=099/001
زُلِّمُوا	“teprenildiler” 31b/1=002/214
	“teprenildi” 400a/4=033/011
زُلِّمَ الرَّأْيُ	“teprenmek” 400a/5=033/011
زُلِّمَ الرَّهْأُ	“teprenilmek” 578b/3=099/001
زُلِّمَ الرَّهْأُ	“tepretmek” 319a/2=022/001

635. زلف

	a. Yakınlık, yakınlaşma.
زُلْفَةٌ	“yawukluk hâli üze” 541b/2=067/027
	b. Menzile, derece, mertebe, yakınlık.
زُلْفَى	“yawukluk” 438a/3=039/003, 434a/3=038/025, 435a/5=038/040
	“yawukmakı” 413a/1=034/037
	c. Gecenin ilk bölümleri.
زُلْفَا	“pāreler” 225a/7=011/114
	d. Yaklaştırmak, yakınlaştırmak.
أَزْلَفْنَا	“yawuttuk” 354a/8=026/064
أَزْلَفْتُ	“yawuk kılındı” 355a/7=026/090
	“yawutuldu” 566a/3=081/013
	“yakın kılındı” 496b/5=050/031

636. زلق

	a. Kaygan yer.
زَلَقًا	“tayınçak” 286b/1=018/040
	b. Kaydırmak, devirmek.
يَزْلِقُونَكَ	“tayındururlar sini” 544a/7=068/051

637. زلل

	a. Kaymak, haktan yüz çevirmek, günaha girmek, haktan sapmak.
زَلَلْنُمُ	“tayınsanız” 30b/4=002/209
فَزَلَّ	“tayinsa” 267a/2=016/094
	b. Kaydırmak, hataya düşürmek, yanıltmak.

فَأَزْهَمَا

“azdurdı ol ikegüni” 6a/7=002/036

c. Günaha sokmak, kaydırmak, yoldan çıkarmaya çalışmak.

اسْتَرْهَمَ

“tayınmak tiledi anlardan” 6a/2=003/155

638. زَمْ

a. Fal, oku.

الْأَزْهَامَ

“kımār okları”²⁷⁹ 104a/6=005/003, 118a/8=005/090

639. زَمْر

a.Zümre, fevc, topluluk.

زُمَرًا

“ögür ögür” 445a/6=039/071, 445b/3=039/073

640. زَمَل

a.Elbisesine, örsüne bürünen.

الْمَزْمَلِ

“çulğangan”²⁸⁰ 553a/1=073/001

641. زَمَهْر

a.Şiddetli (dondurucu) soğuk/ Kamer-ay

زَمَهْرِيْرًا

“katiğ sowk” 558b/5=076/013

642. زَنْجِيل

a.Zencefil.

زَنْجِيْلًا

“zencebīl” 558b/9=076/017

643. زَنْم

a.Soysuz, nesepsiz.

زَنْمِ

“kişige küçün birilmiş oğlanga” 542a/9=068/013

²⁷⁹ Cahiliye devri Arapları bu oklarla kura çekerlerdi. Bunlardan birinin üzerine “Rabbim bana emretti”, diğerinin üzerine “Rabbim bana yasak kıldı” yazarlar, üçüncüyü boş bırakırlar, bir şey yazmazlardı. Eğer üzerinde emir yazılı olan ok çıkarsa, yaparlar üzerinde yasak yazılı olan ok çıkarsa vazgeçerler, eğer boş (yazısız) ok çıkarsa, okları diğer defa kur’aya tabi tutarlardı (Çanga 227b)

²⁸⁰ Elbisesine bürünen.

644. زنى

a. Zina yapmak.

يَزْنُونَ	“zinā kıılurlar” 350a/9=025/068
يَزْنِينَ	“zinā kılgaylar” 528a/2=060/012
الزَّانِي	“zinā” 273b/8=017/032
زَانٍ	“zinā kılgan er” 335b/7=024/003
الزَّانِ	“zinā kılgan er” 335b/2=024/002, 335b/6=024/003
زَانِيَةً	“zinā kılgan tişini” 335b/6=024/003
الزَّانِيَةَ	“zinā kılgan tişi” 335b/2=024/002, 335b/6=024/003

645. زهد

a. Rağbet etmeyen, isteksiz.

الرَّاهِدِينَ	“rağbetsizler” 228a/8=012/020

646. زهر.

a. Çiçek

زَهْرَةٌ	“bezekerini” ²⁸¹ 309b/9=020/131

647. زهق

a. Çıkmak, ortadan kalkmak.

زَهَقَ	“bardı” 278b/2=017/081
تَزَهَقَ أَنْفُسُهُمْ	“çıkksa cānları” 188b/9=009/055, 193a/9=009/085
زَاهِقٌ	“yoklaşan” 311b/8=021/018
زَهُوقًا	“zāyi’ bolgan, bargan” 278b/3=017/081

648. زوج

a. Nikahlamak, evlendirmek, sınıflara ayırmak, yakınlaştırmak, bir araya getirmek.

زَوَّجْنَاكُمَهَا	“cüftlendürdük anı saña” 403b/7=033/037
زَوَّجْنَاهُمْ	“cüftlendürdük” 475a/7=044/054

²⁸¹ Dünya hayatının zinet ve güzelliğinden onlardan bazı zümrelere bununla onları imtihan etmek için rızık olarak verdiğimiz şeylere gözlerini dikme mealinde.

- “cüftlendürdük anlarını” 501a/4=052/020
 يُزَوِّجُهُمْ “cüft kılu birür yā’nī nev’ kılu birür”
 466a/6=042/050
 زَوْجَتْ “cüft kılındı” 565b/7=081/007
 b.Eş.
 زَوْج “cüft” 78b/8=004/020, 78b/8=004/020,
 392b/5=031/010
 “türüg” 320a/2=022/005
 “nev’ yā’nī körklüg” 351b/6=026/007
 “bakıp sewüngü” 495a/9=050/007
 زَوْجاً “küdegüni” 34a/9=002/230
 زَوْجَكَ “cüftüñ” 6a/5=002/035, 147b/6=007/019
 “cüftüñni” 403b/4=033/037
 “cuftuñ” 308b/6=020/117
 زَوْجَه “cufti” 15a/1=002/102
 “cüftini” 317a/8=021/090
 زَوْجِهَا “cüftini” 75a/1=004/001, 169a/4=007/189
 “cüftin” 438b/1=039/006
 “cüfti” 518b/3=058/001
 زَوْجَا “iki türüg” 510a/1=055/052
 زَوْجَيْنِ “iki cüftin” 217b/3=011/040
 “iki cüft” 240a/5=013/003, 329b/6=023/027,
 499b/6=051/049
 الزَّوْجَيْنِ “iki cüft” 505a/1=053/045
 “iki nevi” 557b/5=075/039
 أَرْوَاج “cüftler” 4b/6=002/025, 49a/3=003/015,
 85a/3=004/057, 405b/5=033/052
 “cüftleri” 403b/8=033/037
 “cüft” 142a/2=006/143, 438b/2=039/006
 “cinsler” 436a/4=038/058
 الأَرْوَاج “cüftlerni” 422a/8=036/036
 “nevi’lerni” 467b/2=043/012
 أَرْوَاجَا “cüftler” 35b/5=002/234, 36b/8=002/240,
 245a/8=013/038, 264a/6=016/072, 387a/7=030/021,
 461b/7=042/011, 461b/7=042/011, 538a/1=066/005,
 561b/5=078/008

	“türlüg” 256b/4=015/088
	“türlüg türlüg” 416a/5=035/011
	“türlügler” 303b/4=020/053, 309b/9=020/131
أَزْوَاجُكَ	“cüftleriñni” 405a/1=033/050, 537b/2=066/001
	“cüftleriñ” 406b/9=033/059, 402a/6=033/028
أَزْوَاجُكُمْ	“cüftleriñiz” 77a/3=004/012, 184a/4=009/024, 264a/7=016/072, 358a/5=026/166, 471b/7=043/070, 527b/7=060/011, 534b/3=064/014
	“cüftleri” 399b/1=033/006
أَزْوَاجُنَا	“cüftlerimüz” 141a/9=006/136
	“cüftlärimiz” 350b/7=025/074
أَزْوَاجِ	“cüftleri” 399b/1=033/006
	“cüftlerini” 406a/6=033/053
	“cüftleriñni” 537b/4=066/003
أَزْوَاجَهُمْ	“cüftleri” 36b/8=002/240, 243a/4=013/023, 336a/3=024/006, 405a/7=033/050, 447a/3=040/008, 527b/8=060/011, 328a/6=023/006, 547b/6=070/030
	“cüftlerin yā nevi” 426b/2=037/022
أَزْوَاجَهُنَّ	“cüftleri” 35a/1=002/232

649. زود

a. Azıklanmak, azık tedarik etmek.

تَزَوَّدُوا	“azık alıñ” 29a/7=002/197
الزَّادِ	“azık” 29a/7=002/197

650. زور

a. Ziyaret etmek, uğramak.

زُرْتُمْ	“ziyāret kıldıñız” 580a/1=102/002

b. Dönüp uzaklaşmak, meyletmek.

تَزَاوَرُ	“kışur” 283a/7=018/017

c. Batıl, boş hakikatsiz, asılsız

الزُّور	“yalgannıñ sözi” 322b/3=022/030

“yalқан” 350b/5=025/072

زُورًا	“yalgannı” 345a/6=025/004, 519a/2=058/002

651. زول

a. Zail olmak, gitmek, ortadan kalkmak.

زَالَتْهَا “kışsalar” 419a/8=035/041

تَزُولَا “kışsalar” 419a/9=035/041

لَتَزُولَ “kışsa” 251b/6=014/046

زَوَالَ “kışmak” 251b/3=014/044

652. زيت

a. zeytin yağı.

زَيْتُهَا “yağı” 340a/4=024/035

b. Zeytin ağaçları, zeytin meyveleri.

الرَّيْتُون “zeytūnnı”²⁸² 136a/5=006/099, 141b/6=006/141

“zeytūn yığaçını” 258a/6=016/011

“zeytūn birle” 576b/2=095/001

زَيْتُونًا “zeytūnnı” 565a/7=080/029

زَيْتُونَةً “zeytūn” 340a/4=024/035

653. زيد

a. Artmak, ziyadeleşmek, katılmak, çoğalmak, arttırmak, katmak.

زَادَتْهَا “arturduñız” 199a/4=009/124

زَادَتْهُمْ “arturdı anlarğa” 171a/6=008/002, 199a/5=009/124, 199a/6=009/125

زَادَكُمْ “arturdı sizni” 154b/1=007/069

زَادَهُ “arturdı anı” 38a/2=002/247

زَادَهُمْ “arturdı anlarğa” 2b/9=002/010, 70b/1=003/173, 349b/7=025/060, 419b/3=035/042

“artturdı” 401b/4=033/022

“arturdı anlarını” 485b/8=047/017

زَادُوكُمْ “arturğaylar irdi sizge” 188a/1=009/047

زَادُوهُمْ “arturdılar anlarğa” 224a/4=011/101, 51a/2=072/006

²⁸² Zeytin ağaçları.

زِنْنَاهُمْ	“arturduk anlarğa”	266a/4=016/088, 280a/4=017/097, 282b/8=018/013
أَزِيدَ	“artursam”	555a/1=074/015
لَا زِيدَنَّكُمْ	“arturğay miz sizge”	247a/7=014/007
تَزِيدَ	“arturğıl”	550a/1=071/024, 550a/7=071/028
تَزِيدُونِي	“arturur siz maña”	220a/7=011/063
نَزِيدَ	“arturğay miz aña”	463a/3=042/020, 463b/5=042/023
سَزِيدَ	“arturğay miz”	8b/5=002/058, 165b/6=007/161
نَزِيدُكُمْ	“arturğay miz sizge”	562a/9=078/030
يَزِيدُكُمْ	“artursun sizge”	219a/2=011/052
يَزِيدُهُ	“arturdı aña”	549b/7=071/021
يَزِيدُهُمْ	“arturdı anları”	549a/2=071/006
يَزِيدُ	“arturur”	278b/4=017/082, 415a/2=035/001, 299a/6=019/076
	“artururlar”	419a/2=035/039
	“arturur”	419a/3=035/039
لَيَزِيدَنَّ	“arturğay”	114b/4=005/064, 115a/8=005/068
يَزِيدُهُمْ	“arturur anlarğa”	102b/1=004/173, 274b/4=017/041, 276b/4=017/060, 464a/1=042/026
	“artursa anlarğa”	340b/2=024/038, 418a/2=035/030
يَزِيدُونَ	“artarlar”	431a/1=037/0147
زُدَ	“arturğıl”	553a/2=073/004
زُدْنِي	“arturğıl”	308b/2=020/114
فَزُدْهُ	“arturğul aña”	436a/7=038/061
	b. Artan yahut artıran	
زِيَادَةٌ	“artmak”	186a/8=009/037
	“artuk”	203b/6=010/026
	c. Artan, arttırılan.	
مَزِيدَ	“artmak”	496b/5=050/030
	“arturulmuş”	496b/8=050/035
	d. Artmak, katılmak, katmak, arttırmak.	
اَزْدَادُوا	“ziyāde boldılar”	59a/7=003/090

	“arturdılar” 97b/3=004/137
	“arttı” 284b/5=018/025
تَرَدَّدَا	“artuk alır” 241a/1=013/008
تَرَدَّدَا	“artar miz” 233b/6=012/065
يَرَدَّدَا	“artsa” 555b/1=074/031
يَرَدَّدَاوَا	“artsunlar üçün” 71a/5=003/178
	“ziyāde bolsalar” 488a/5=048/004
	e.Zeyneb binti Çahş’la evlenmiş olan Zeyd İbni Harise.
زَيْدٌ	“zeyd” 403b/6=033/037

654. زَيْغ

	a.Maksaddan dönmek, sapmak, muzdarip olmak, yılmak, kaymak, seçememek.
زَاغَ	“kıştı” 503b/2=053/017
زَاغَتْ	“kıştı” 400a/3=033/010, 436a/9=038/063
زَاغُوا	“kıştılar” 528b/7=061/005
يَرِغُ	“kışsa” 410a/3=034/012
يَرِغُ	“kışsa” 198a/1=009/117
زَيْغَ	“kışmak” 47b/7=003/007
	b.Döndermek, çevirmek, saptırmak.
أَزَاغَ	“kışturdı” 528b/9=061/005
تَزِغُ	“kışturgıl” 48a/2=003/008

655. زَيْل

	a.Nefy edatı ile birlikte kullanılır.
زَالَتْ	“kıştı” 311b/4=021/015
زَالُمْ	“kıştıңыз” 449b/8=040/034
تَزَالُ	“kışur sen” 106b/6=005/013
يَزَالُ	“kışur” 244a/5=013/031, 325a/5=022/055
يَزَالُونَ	“kışurlar” 32a/3=002/217, 225b/6=011/118
	b.ayırmak, arayı açmak.
فَرَّكْنَاوَا	“keniştük” 204a/4=010/028

c. Ayrılmak, dağılmak, birbirinden ayrılmak.

تَرَيَّال

“takılsalar irdi” 491a/4=048/025

656. زين

a. Güzelleştirmek, süslemek, tezyin etmek.

زَيْنَ

“bezdi” 128b/2=006/043, 176b/9=008/048,
263a/6=016/063, 141a/1=006/137, 362b/2=027/024,
382a/7=029/038

زَيْنًا

“bezduk” 137a/4=006/108, 360a/5=027/004,
425a/4=037/006, 456a/3=041/012, 539b/7=067/005

زَيْنَاهَا

“bezduk anı” 253a/5=015/016, 495a/7=050/006

زَيْنَهُ

“bezdi anı” 493a/3=049/007

فَزَيَّنُوا

“bezediler” 457b/1=041/025

لَا زَيْنَ

“bezegey men” 254a/8=015/039

زَيْنَ

“bezenildi” 30b/9=002/212, 139a/2=006/122,
48b/5=003/014, 186b/2=009/037, 201b/4=010/012,
244b/4=013/033, 415b/6=035/008, 450a/7=040/037,
485a/8=047/014, 489a/8=048/012

b. Güzelleşmek, süslenmek, müzeyyen olmak.

اَزَيْنَتْ

“bezendi” 203b/1=010/024

c. Süs, ziynet.

زِينَةً

“bezekini” 149b/1=007/032, 285a/3=018/028

“bezek” 210a/6=010/088, 258a/2=016/008,
282a/9=018/007, 516b/7=057/020

“bezeki” 287a/2=018/046, 306b/1=020/087

“bezekni” 343b/2=024/060

“bezemek” 425b/5=037/006

الرَّيْنَةُ

“bezek küni”²⁸³ 304a/2=020/059

زَيْنَتَكُمْ

“bezeklerinizni” 149a/8=007/031

زَيْنَتِهِ

“bezeki” 376b/4=028/079

زَيْنَتَهَا

“bezekini” 214b/4=011/015, 402a/7=033/028

“bezeki” 374b/2=028/060

زَيْنَتَهُنَّ

“bezeklerini” 338b/8=024/031, 339a/71=024/031

“bezekleri” 339a/7=024/031

²⁸³ Firavun tebasının süslendiği bayram günüdür.

حرف السين

657. سأل

a. Sormak, hesaba çekmek, muaheze etmek, istemek, yerine getirilmesini istemek.

سَأَلَ

“tiledi” 546b/5=070/001

سَأَلْتُكَ

“sorsam sana” 290a/2=018/076

سَأَلْتُكُمْ

“tiledim sizdin” 208b/5=010/072, 414a/4=034/047

سَأَلْتُمْ

“tilediniz” 9a/7=002/061

سَأَلْتُمُوهُنَّ

“tilediniz anlardın” 406a/3=033/053

سَأَلْتَهُمْ

“sorsan anlarğa” 190a/4=009/065, 384b/4=029/061,
384b/7=029/063, 467a/6=043/009, 394a/9=031/025,
472b/8=043/087, 441b/8=039/038

سَأَلْتُكَ

“sorsa sana” 27a/1=002/186

سَأَلَهَا

“sordı anı” 120a/2=005/102

سَأَلَهُمْ

“sordı anlarğa” 540a/3=067/008

سَأَلُوا

“tilediler” 99b/2=004/153

أَسَأَلْتُكَ

“tilesem sindin” 218a/9=011/047

أَسَأَلْتُكُمْ

“tileyür men sizdin” 134b/1=006/090,
216a/8=011/029, 218b/8=011/051, 349b/1=025/057,
356a/1=026/109, 356b/4=026/127, 357a/7=026/145,
358a/2=026/164, 463b/3=042/023, 437a/9=038/086
“tileyür men yanutdın” 358b/4=026/180

تَسَأَلْنِي

“kölür” 218a/7=011/046

تَسَأَلْنِي

“sorgıl maña” 289b/1=018/070

تَسَأَلُهُمْ

“tiler sen anlardın” 238a/8=012/104,
502a/6=052/040

“tiler sen anlarğa” 544a/1=068/046

“tileyür siz anlardın” 332b/1=023/072

تَسَأَلُوا

“tileyür siz” 15b/5=002/108

“sorun” 119b/9=005/101

“sorsanız” 120a/1=005/101

نَسَأَلْتُكَ

“tileyür miz sana” 310a/2=020/132

لَسَأَلْنَا

“sorgay miz anlarğa” 146b/5=007/006

“sorgay miz ıdılmışlarğa” 146b/5=007/006

لَسَأَلْتَهُمْ

“sorgay miz anlarğa” 256b/7=015/092

يَسْأَلُ	“sorsa” 399b/7=033/008
	“sorulur” 547a/3=070/010
	“sorar” 556b/5=075/006
يَسْأَلُكَ	“tileyürler sindin” 99b/1=004/153
	“sorarlar saña” 407a/8=033/063
يَسْأَلُكُمْ	“tileyür sindin” 421b/1=036/021
	“tilegey sizge” 487b/3=047/036
يَسْأَلُكُمْوَهَا	“tilese sizdin anı” 487b/3=047/037
يَسْأَلُهُ	“tileyür andın” 509a/3=055/029
لِيَسْأَلُوا	“tilesünler” 527b/5=060/010
يَسْأَلُونَ	“tileyürler” 43b/5=002/273
	“sorsarlar” 498a/1=051/012, 401a/8=033/020
يَسْأَلُونَكَ	“sorarlar saña” 27b/5=002/189, 31b/3=002/215, 31b/9=002/217, 32a/9=002/219, 32b/1=002/219, 32b/3=002/220, 33a/3=002/222, 168b/4=007/187, 168b/7=007/187, 171a/2=008/001, 278b/8=017/085, 290b/8=018/083, 307b/8=020/105, 564a/7=079/042
	“ayturlar saña” 104b/2=005/004
اسْأَلْ	“sorgıl” 211a/2=010/094, 280b/3=017/101, 470a/1=043/045
	“sorgul” 236a/1=012/082, 334b/9=023/0113, 349b/5=025/059
اسْأَلْهُ	“sorgul aña” 232a/5=012/050
اسْأَلْهُمْ	“sorgul anlarga” 165b/5=007/163
اسْأَلُوا	“tilen” 81a/7=004/032
	“tileşin” 527b/4=060/010
	“sorun” 261b/2=016/043, 311a/4=21/007
فَاسْأَلْهُمْ	“sorun anlarga” 315a/5=021/063
فَاسْأَلْهُنَّ	“tilen anlardın” 406a/3=033/053
سَلْ	“sorgıl” 30b/7=002/211
سَلْهُمْ	“sorgul anlarga” 543b/2=068/040
سُئِلَ	“tilendi” 15b/6=002/108
سُئِلَتْ	“soruldu” 566a/1=081/008
سُئِلُوا	“tilenseler irdi” 400b/2=033/014

تُسْأَلُ	“sorulur” 17a/7=002/119
تُسْأَلُنَّ	“sorulğay siz” 262b/3=016/056
	“sorulur siz” 266b/9=016/093
	“sorulğay ok siz” 580a/3=102/008
تُسْأَلُونَ	“sorulur siz” 19b/1=002/134, 20b/1=002/141, 411b/5=034/025
	“sorulğay siz” 311b/3=021/013, 470a/1=043/044
تُسْأَلُ	“sorulur miz” 411b/5=034/025
يُسْأَلُ	“sorulur” 376b/3=028/078, 312a/4=021/023
	“aytılır” 509b/2=055/039
لَيْسْأَلَنَّ	“sorulğay” 379b/1=029/013
يُسْأَلُونَ	“sorulğaylar” 478a/4=043/019
	“sorulurlar” 312a/5=021/023
	b. istek. Dilek
سُؤْلَكَ	“tilekiñni” 302a/9=020/036
	c taleb istek.
بِسْؤَالٍ	“tilemeki birle” 433b/7=038/024
	d.Soran, sual eden, dilenci.
سَائِلٌ	“tilegen” 546b/5=070/001
السَّائِلُ	“tilegen” 498a/7=051/019, 547b/2=070/025, 576a/4=093/010
السَّائِلِينَ	“kolğuçılar” 25a/9=002/077
	“sorganlar” 227a/4=012/007, 455b/9=041/010
	e.Yerine getirilmesi istenen husus, hesabaçekilen,mes’ul tutulan.
مَسْؤَلَا	“sorulmuş” 274a/3=017/034, 274a/7=017/036
	“tilenmiş” 346a/5=025/016, 400b/4=033/015
مَسْؤُولُونَ	“sorulmuşlar” 426b/4=037/024
	f.Birbirlerine sormak, soruşturmak, birbirlerinin hal ve hatırlarını sormak, birbirlerinden Allah adını vererek dilemek.
تَسْأَلُونَ	“tileşür siz” 75a/3=004/001
لَيْتَسْأَلُوا	“soruşsalar” 283b/5=018/019
يَتَسْأَلُونَ	“soruşurlar” 334a/5=023/0101
	“söz ayturlar” 375a/4=028/066

“atışgaylar” 426b/5=037/027

“aytışgaylar” 501b/2=052/025

“soruşgaylar” 427b/3=037/050, 556a/1=074/040,
561b/2=078/001

658. سَم

a. Usanmak, bıkmak, fütür getirmek, üşenmek.

تَسَامُوا

“yalkın” 45b/2=002/282

يَسَامُ

“yalkır” 460a/1=041/049

يَسَامُونَ

“yalkurlar” 458b/7=041/038

659. سَب

a. Sövmek.

تَسُبُّوا

“sögün” 137a/3=006/108

فَيَسُبُّوا

“söggeyleyler” 137/4=006/108

b. İp, vesile, çare, sebeb.

يَسَبِّبُ

“urkan birle” 320b/9=022/015

سَبَبًا

“yol” 291a/1=018/084, 291a/2=018/085,

291a/8=018/089, 291b/1=018/092

أَسْبَابَ

“kapuğları” 450a/5=040/037

الْأَسْبَابَ

“sebebler” 24a/1=002/166

“yollar” 432b/9=038/010

“kapuğlarga” 450a/5=040/036

660. سَبِت

a. İstirahat etmek, dinlenmek. Cumartesi günü
üzerine düşen vazifeyi yapmak.

يَسْبِتُونَ

“şenbeleyürler” 166a/2=007/163

سَبْتِهِمْ

“şenbemeklerini” 166a/2=007/163

b. İstirahat, rahatlık, sukunet/Ölüm.

سَبَاتًا

“rhat” 561b/5=078/009

“örtgen” 348b/6=025/047

c. Yahudilerin tatil yaptıkları gün, Cumartesi günü.

السَّبْتِ

“şenbelemek” 10a/1=002/065, 99b/8=004/154

“şenbetlemek” 166a/1=007/163, 84a/1=004/047,
269b/9=016/124

661. سَج

a. Yüzmek, akmak, gezmek, cerayan etmek.

يَسْبِخُونَ

“yüzerler” 313a/2=021/033

“yöriyürler” 422b/5=036/040

سَبَّحَا

“ewrülme” 553a/4=073/007

“yörime” 563a/3=079/003

السَّابِحَاتِ

“yöriyenler” 563a/2=079/003

b. Tesbih (Allah'ı takdis ve tenzih etmek).

سَبَّحَ

“tesbîh kıldı” 522a/5=059/001, 528b/1=061/001

“tesbîh aydı” 514a/3=057/001

سَبَّحُوا

“arıgladılar” 397a/5=032/015

تُسَبِّحُ

“tesbîh kılar” 274b/6=017/044

تُسَبِّحُونَ

“tesbîh kılsa irdiniz” 543a/1=068/028

تُسَبِّحُوهُ

“arıglasanız” 488b/8=048/009

نُسَبِّحُ

“biz arıglar biz” 5b/4=002/030

نُسَبِّحُكَ

“tesbîh kılsa miz saña” 302a/8=020/033

يُسَبِّحُ

“arıglayur” 241b/1=013/013, 341a/1=024/041

“tesbîh kılar” 274b/6=017/044, 525b/2=059/024,
530a/4=062/001, 340a/8=024/036

يُسَبِّحْنَ

“tesbîh kılarlar” 433a/8=038/018

يُسَبِّحُونَ

“tesbîh kılarlar” 312a/1=021/020, 446b/8=040/007,
445b/8=039/075, 458b/7=041/038, 461a/4=042/005

يُسَبِّحُونَهُ

“arıglayurlar anı” 170b/6=007/206

سَبَّحَ

“namāz kılğıl” 52b/5=003/041

“arığlağıl” 257a/3=015/098, 349b/3=025/058,
513a/7=056/074, 502b/6=052/048, 349b/3=025/058

“tesbîh kılğıl” 309b/6=020/130, 309b/7=020/130,
452a/1=040/055, 514a/1=056/096, 571a/6=087/001,
582b/2=110/003, 497a/5=050/039

سَبَّحَهُ

“tesbîh kılğıl” 497a/6=050/040, 502b/7=052/049

“tesbîh kılğıl aña” 559a/9=076/026

سَبَّحُوا

“tesbîh kılmı” 294a/9=019/011

سَيِّحُونَ	“arıklar anı” 404a/8=033/042
تَسْبِيحَهُ	“tesbîhni” 341a/3=024/041
تَسْبِيحَهُمْ	“tesbîhlerini” 274b/8=017/044
المُسَبِّحُونَ	“tesbîh kılganlar” 431b/4=037/0166
المُسَبِّحِينَ	“tesbîh kılganlar” 430b/8=037/0143
	c.Allah’ı noksan sıfatlarından tenzih etmek. Kusursuzluk Allah’a mahsusuttur.
سُبْحَانَ	“arıklık” 238b/76=012/108, 270b/2=017/001, 279b/4=017/093, 281a/6=017/108, 312a/4=021/022, 422a/7=036/036, 425a/8=036/083, 431a/9=037/0159, 431b/9=037/0180, 467b/5=043/013, 472b/1=043/082, 502a/9=052/043, 333b/4=023/091, 361a/5=027/008, 375a/7=028/068, 387a/1=030/017
سُبْحَانَكَ	“arıklık saja” 5b/7=002/032, 73a/6=003/191, 122b/2=005/116, 162b/3=007/143, 201a/6=010/010, 317a/4=021/087, 346a/8=025/018, 337a/4=024/016, 413a/9=034/041
سُبْحَانَهُ	“arıklık saja” 16b/9=002/116, 102a/5=004/171, 136a/9=006/100, 185b/2=009/031, 202b/1=010/018, 208a/5=010/068, 257b/2=016/001, 262b/4=016/057, 274b/6=017/043, 296a/3=019/035, 312b/1=021/026, 389b/3=030/040, 438a/6=039/004, 444b/8=039/067

662. سبط

a. Torun.

الْأَسْبَاطِ	“oğlanlar” 19b/5=002/136
	“oğlanları” 20a/6=002/140
	“oğulları” 58b/4=003/084
	“oğul oğulları” 101a/3=004/163
اِثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا	“on iki sıbtlar” 165a/7=007/160

663. سبع

a.yedi, yetmiş.

سَبْعَ	“yiti” 5b/1=002/029, 41b/2=002/261, 231a/9=012/043, 231b/1=012/043, 231b/1=012/043,

	231b/7=012/046, 231b/7=012/046, 231b/8=012/046, 231b/9=012/047, 232a/2=012/048, 328b/8=023/017, 456a/2=041/012, 537a/4=065/012, 539b/3=067/003, 544b/5=069/007, 549b/2=071/015
السَّبْع	“yiti” 274b/6=017/044, 333a/7=023/086
سَبْعًا	“yitini” 256b/2=015/087
	“yiti” 561b/7=078/012
السَّبْعَة	“yiti” 29a/2=002/196, 254b/3=015/044, 394b/3=031/027, 284a/8=018/022
سَبْعُونَ	“yitmiş” 546a/1=069/032
سَبْعِينَ	“yitmiş” 164a/5=007/155, 192b/3=009/080
	b. Yırtıcı hayvan.
السَّيْع	“azıgılg” 104a/5=005/003

664. سِغ

	a. Zırhın geniş olanı (geniş zırh)
سَابِغَة	“kın yarıklar” 409b/8=034/011
	b. Bollaştırmak, tamamlamak
أَسِغ	“tükel kıldı” 393b/9=031/020

665. سِيق

	a.Geçmek, sebkat etmek, tekaddüm etmek, öne geçmek, gelip geçiş.
سَبَقَ	“ozdı” 217b/4=011/040, 307b/2=020/099, 329b/6=023/027
سَبَقَتْ	“ozdı” 202b/3=010/019, 224b/9=011/110, 309b/4=020/129, 318a/5=021/101, 431b/6=037/0171 “ozduk bolsa irdi” 459b/4=041/045 “ozmak bolsa irdi” 462a/7=042/014
سَبَقَكُمْ	“ozdı sizni” 156a/2=007/080, 381a/6=029/028
سَبَقُونَا	“ozgaylar irdi bizdin” 480a/9=046/011 “ozdılar bizdin” 523b/9=059/010
تَسَبَّقُ	“ozar” 252b/3=015/005, 330b/6=023/043
يَسَبِقُونَا	“ozsalar bizni” 378a/9=029/004
يَسَبِقُونَهُ	“ozarlar anı” 312b/1=021/027

سَبَقًا	“ozmak” 563a/3=079/004
سَابِقُ	“ozgan” 418a/7=035/032
	“ozganı” 422b/5=036/040
فَالسَّابِقَاتِ	“ozganlar” 563a/3=079/004
سَابِقُونَ	“ozganlar” 331b/7=023/061
السَّابِقُونَ	“ozganlar” 195a/9=009/100, 511/6=056/010, 511/7=056/010
سَابِقِينَ	“ozganlar” 382b/1=029/039
مَسْبُوقِينَ	“ozdurulmuşlar” 512b/6=056/060, 548a/6=070/041 b.Musabaka yapmak, yarış etmek.
سَابِقُوا	“ozuşun” 517a/3=057/021 c.Yarış etmek, koşuşmak, fırlamak.
اسْتَبَقَا	“ozuştılar ikisi” 229a/2=012/025
اسْتَبَقُوا	“ozuşgaylar irdi” 423b/7=036/066
نَسْتَبِقُ	“ozuşu” 227b/9=012/017
اسْتَبِقُوا	“ozuşun” 21b/5=002/148, 112a/9=005/048

666. سِيل

a.Açık ve geniş yol, manevi yol olan vesile, çare, hi-
dayet ve hayır yolu, delâlet ve şer yolu

سَيِيل	“yolı” 22b/1=002/154, 27b/9=002/190, 28b/3=002/195, 32a/1=002/217, 32a/7=002/218, 37a/7=002/244, 37b/4=002/246, 37b/5=002/246, 41b/1=002/261, 41b/4=002/262, 43b/3=002/273, 48b/3=003/013, 60a/9=003/099, 66a/8=003/146, 68a/9=003/157, 69b/5=003/167, 70a/3=003/169, 87a/3=004/074, 87a/4=004/074, 87a/6=004/075, 87b/1=004/076, 87b/2=004/076, 89a/1=004/084, 89b/6=004/089, 91a/3=004/094, 91a/9=004/095, 92a/3=004/100, 100b/3=004/160, 101b/2=004/167, 113a/9=005/054, 130a/3=006/055, 138a/6=006/116, 151b/4=007/045, 156b/6=007/086, 162a/7=007/142, 175b/5=008/036, 176b/9=008/047, 178b/1=008/060, 179b/9=008/072, 180a/8=008/074, 183b/3=009/019, 183b/5=009/020, 183b/8=009/034, 186a/1=009/034, 186b/4=009/038, 187a/6=009/041, 189b/2=009/060,

192b/8=009/081, 194a/5=009/091, 197a/2=009/111,
 198b/2=009/120, 210a/9=010/089, 215a/6=011/019,
 246b/5=014/003, 256a/2=015/076, 266a/4=016/088,
 267a/3=016/094, 270a/3=016/125, 337b/7=024/022,
 392a/6=031/006, 393a/7=031/015, 434a/5=038/026,
 434a/6=038/026, 447b/1=040/011, 484a/2=047/001,
 484b/3=047/004, 487a/4=047/032, 487a/8=047/034,
 487b/5=047/038, 494b/1=049/015, 515a/5=057/010,
 521a/6=058/016, 531b/6=063/002, 554a/6=073/020,
 529b/3=061/011

“yol” 57a/5=003/075, 449b/1=040/029,
 450a/9=040/038, 465a/6=042/041, 465b/2=042/044,
 465b/7=042/046,

“yolmı” 163a/2=007/146, 163a/2=007/146,

السَّيْلُ

“yol” 15b/7=002/108, 25a/9=002/177,
 31b/5=002/215 82a/5=004/036, 106b/4=005/012,
 114a/5=005/060, 362b/3=027/024, 370a/8=028/022,
 382a/8=029/038, 389a/5=030/038, 399a/5=033/004,
 450a/7=040/037, 465a/6=042/042, 469b/2=043/037,
 523a/6=059/007, 526a/2=060/001, 558a/3=076/003,
 565a/3=080/020

“yolmı” 83b/1=004/044, 346a/7=025/017,
 381a/8=029/029

السَّيْلُ

“yol” 407b/5=033/067

سَيْلَا

“yol” 60a/5=003/097, 78a/3=004/015,
 81b/7=004/034, 89b/4=004/088, 90a/4=004/090,
 92a/1=004/098, 97b/4=004/137, 98a/6=004/141,
 98b/2=004/143, 99a/6=004/150, 163a/2=007/146,
 163a/3=007/164, 163a/7=007/148, 273b/8=017/032,
 274b/6=017/042, 275a/7=017/048, 277b/7=017/072,
 281b/1=017/110, 345b/5=025/009, 347a/6=025/027,
 349b/2=025/057, 553b/8=073/019, 559b/4=076/029

“yol yanındın” 79a/5=004/022, 84b/1=004/051,
 347b/7=025/034, 348a/9=025/042, 348b/3=025/044

“rāstrak” 278b/8=017/084

سَيْلَكَ

“yolun” 210a/6=010/088, 447a/1=040/007

سَيْلَنَا

“yolumız” 379a/7=029/012

سَيْلِهِ

“yolı” 110a/1=005/035, 138a/8=006/117,
 144a/6=006/153, 182a/5=009/009, 184a/7=009/024,

	270a/5=016/125, 439a/2=039/008, 504a/7=053/030, 528b/5=061/004, 542a/5=068/007
سَيَّلَهُمْ	“yolımı” 289a/1=018/061, 289a/4=018/063
سَيَّلِي	“yollarını” 181b/4=009/005
سَيَّل	“yolum” 73b/7=003/195, 238b/5=012/108, 525b/7=060/001
السَّيَّل	“yolları” 107a/3=005/016, 263b/8=016/069
سَيَّلَا	“yollar” 144a/5=006/153
سَيَّلَانَا	“yollar” 258b/6=016/015, 303b/3=020/053, 312b/9=021/031, 467a/9=043/010, 549b/6=071/020
	“yollarımız” 248a/4=014/012, 385a/9=029/069

ست. 667.

	a.Altı, altmış
سِتَّة	“altı” 152b/8=007/054, 200a/6=010/003, 213b/4=011/007, 349b/5=025/059, 396a/4=032/004, 497a/3=050/038
سِتِّينَ	“altmış” 519a/8=058/004

ستر. 668.

	a. Örtülmüş, örtülü.
مَسْتُورًا	“tutuğ örtüglüg” 275a/1=017/045
بِسْتَرًا	“tutuğ” 291a/9=018/090
	b.Örtmek, gizlenmek
تَسْتَرُونَ	“örtülür irdiñiz” 457a/4=041/022

سجد. 669.

	a.Secde etmek, eğilmek, boyun eğmek, inkıyad etmek, bağlanmak.
سَجَدَ	“secde kıldı” 254a/1=015/030, 436b/8=038/073
سَجَدُوا	“secde kıldılar” 6a/3=002/034, 147a/3=007/011
لَا سَجْدَ	“secde kılsalar” 92b/2=004/102
أَسْجُدُ	“secde kılsam” 254a/4=015/033
	“secde kılar men” 276b/6=017/061

تَسْجُدَ	“secde kılsaṅ” 147a/5=007/012, 437a/1=038/075
تَسْجُدُوا	“secde kılıṅ” 458b/4=041/037
نَسْجُدُ	“secde kıılır biz” 349b/7=025/060
يَسْجُدُ	“secde kıılır” 241b/6=013/015, 262a/1=016/049, 321a/5=022/018
يَسْجُدَانِ	“secde kıılırlar” 508a/5=055/006
يَسْجُدُوا	“secde kıılırlar” 362b/3=027/025
يَسْجُدُونَ	“secde kıılırlar” 62b/1=003/113, 170b/7=007/206, 569b/1=084/021, 362b/1=027/024
اسْجُدْ	“secde kıılığıl” 559a/9=076/026
	“secde kıılığıl” 577a/9=096/019
اسْجُدُوا	“secde kıılıṅ” 6a/3=002/034, 147a/3=007/011, 276b/5=017/061, 287b/2=018/050, 308b/4=020/116, 327a/8=022/077, 458b/4=041/037, 349b/6=025/060
اسْجُدِي	“secde kıılığıl” 52b/1=003/043
السُّجُود	“namāzı” 497a/6=050/040
	“secdeler” 491b/8=048/029
	“secde kıılmaḳ” 543b/5=068/042, 543b/7=068/043
سَاجِدًا	“secde kıılı” 439a/4=039/009
السَّاجِدُونَ	“secde kıılanlar” 197a/7=009/112
سَاجِدِينَ	“secde kıılanlar” 159b/9=007/120, 226b/6=012/004, 254a/1=015/029, 353b/3=026/046
	“secde kıılığlılar” 436b/8=038/072
السَّاجِدِينَ	“secde kıılanlar” 147a/4=007/011, 254a/2=015/031, 254a/3=015/032, 257a/3=015/098, 360a/3=026/219
سُجِّدَا	“egilip” 8b/4=002/058, 165b/6=007/161
	“secde kıılanlık hālında” 350a/4=025/064
	“tönütüp, yā egilip” 99b/7=004/154
	“secde kıılığlılar” 237b/6=012/100, 281a/5=017/107, 304b/6=020/070
	“secde kıılığlı bolup” 262a/1=016/048
	“secde kıılanlar” 297b/9=019/058
	“secde kıılı” 397a/5=032/015
	“secde kıılan” 491b/7=048/029
السُّجُود	“secde kıılanlar” 18a/5=002/125

	“süçüd kılganlar” 322a/4=022/026
	b.Mescid, namaz kılınan yer.
مَسْجِدٍ	“secde kılgu yir” 149a/4=007/029, 149a/8=007/031
المَسْجِدُ	“Mescid-i Hārām” 21a/3=002/144, 21b/7=002/149, 22a/1=002/150, 28a/3=002/191, 29a/3=002/196, 32a/1=002/217, 103b/8=005/002, 174b/9=008/034, 181b/9=009/007, 183b/1=009/019, 184b/7=009/028, 321b/9=022/025, 490b/9=048/025
	“Beytül-Muḳaddes” 270b/3=017/001
	“ka‘be yöresindeki mescid” 270b/3=017/001
	“mescid” 271b/1=017/007
	“Mescidül-Hārām” 491b/1=048/027
مَسْجِدًا	“mescid” 284a/6=018/021
مَسَاجِدُ	“mescidlerini” 16b/4=002/114
	“mescidlerin” 183a/5=009/017, 183a/7=009/018
	“mescidler” 323b/6=022/040
المَسَاجِدُ	“māzkitlār” 27b/1=002/187, 551b/8=072/018

670. سجر

	a.Doldurulmuş, doldurulan
المَسْجُورُ	“tol durulmuş” 500b/3=052/006
	b.doldurmak.
سُجِّرَتْ	“tolduruldı” 565b/7=081/006
	c. kızartmak, yakmak.
يُسْجَرُونَ	“toldurulyrlar” 453b/6=040/072

671. سجيل

	a.Sicil, üzerine yazı yazılan her şey, sahife.
السَّجِيلُ	“şahfe” 318a/9=021/104
	b.Taşlaşmış çamur, taş
سِجِيل	“taş” 222a/3=011/082, 256a/71=015/074
	“bişrülmiş balçık” 581a/3=105/004

672. سجن

	a.Hapse atmak, zindana kapatmak.
لِئَسْجِنَتِهِ	“zindānga ḳatgay” 230a/5=012/035

يُسَجَّن	“zindānga katılrsa” 229a/4=012/025
لَيُسَجَّنْ	“zindānga katılğay” 229b/9=012/032
المُسْجُونِينَ	“zindānga katılmışlar” 352b/7=026/029 b. Hapishane, zindan.
السَّجْنُ	“zindān” 230a/1=012/033, 230a/6=012/036, 230b/7=012/039, 231a/4=012/041, 231a/8=012/042, 237b/8=012/100 c.İçerisinde şer ve fisk ve fücura ait divan bulunan mevki.
سَجِين	“tamug” 567b/5=083/007 “Siccīn” 567b/5=083/008
كِتَابُ الْفُجَارِ	“fāasıkların bitigi” 567b/5=083/007
كِتَابُ مَرْقُومٍ	“bitinmiş kitāb” 567b/4=083/008

673. سجو

سَجَا	a.Sakin ve durgun olmak, durgunlaşmak. “karañku boldı” 575b/7=093/002

674. سحب

يُسْحَبُونَ	a.sürüklemek “sürünürler” 453b/5=040/071 “sürüngeyler” 507b/7=054/048 b. bulut
سَحَابٌ	“bulut” 340b/8=024/040 “bulıtlar” 502b/2=052/044
السَّحَاب	“bulıtlarını” 23b/4=002/164 “bulutlarını” 241a/9=013/012 “bulut” 367b/1=027/088
سَحَابًا	“bulutlarını” 153a/6=007/057 “bulutını” 341a/5=024/043, 415b/9=035/009 “bulıtnı” 390a/9=030/048

675. سحت

يُسْحَتُكُمْ	a. Kökünü kazımak. “yoylağay sizni” 304a/4=020/061

b. Haram yolla kazanılan mal.

لِلسُّخْتِ “ḥarāmı” 111a/2=005/042, 114a79=005/062,
114b/1=005/063

676. سحر

a. Sihir yapmak, büyülemek, aldatmak, kandırmak.

سَحَرُوا “bağladılar” 159b/5=007/116

لِتَسْحَرَنَا “sihr kılsañ bizge” 161a/2=007/132

تُسْحَرُونَ “aldanur siz” 333b/2=023/089

بِسْحَرٍ “sihr” 121b/6=005/110, 124b/1=006/007,
209a/6=010/076, 209a/7=010/077, 213b/7=011/007,
303b/9=020/058, 361b/3=027/013, 372a/1=028/036,
413b/6=034/043, 468b/8=043/030, 505b/3=054/002,
426a/6=037/015, 479b/9=046/007, 500b/8=052/015,
529a/3=061/006

“cāḍuluk” 159b/6=007/116

“sihri” 555a/5=074/024

السِّحْرِ “sihrni” 14b/7=002/102, 304b/8=020/071,
353b/5=026/049
“sihr” 209b/3=010/081, 305a/5=020/073,
310b/6=021/003

بِسِحْرِكَ “sihriñ birle” 303b/8=020/057

بِسِحْرِهِ “sihri birle” 353a/2=026/035

سِحْرِهِمَا “iki sihri” 304a/7=020/063

سِحْرِهِمْ “sihirleri” 304b/3=020/066

سِحْرَانِ “iki cāḍuluk eyesi” 373a/6=028/048

b. Sihirbaz.

سَاحِرٌ “sihir” 159a/8=007/109, 353a/1=026/034

“cāḍular” 159b/1=007/112

“sihr kılgan” 200a/5=010/002, 304b/6=020/069,
448b/5=040/024, 432b/1=038/004, 499a/6=051/039,
499b/7=051/052

“sihhi” 209b/1=010/079

السَّاحِرِ “sihr” 470a/7=043/049

لِسَّاحِرَانِ “iki sihir” 304a/6=020/063

السَّاحِرُونَ	“sihirler” 209a/7=010/077
السَّحْرَةُ	“cādūlar” 159b/1=007/113 “sihirler” 159b/9=007/120, 209b/1=010/080, 304b/6=020/070, 353a/4=026/038, 353a/6=026/040, 353a/6=026/041, 353b/2=026/046 c.Sihirbazlar.
سَحَارٍ	“sihirler” 353a/4=026/037 d.Sihirlenmiş, büyülenmiş.
مَسْحُورًا	“sihr kılınmış” 275a/6=017/047, 280b/4=017/101 “sihr kılınmış” 345b/4=025/008
مَسْحُورُونَ	“sihr kılınmışlar” 153a/4=015/015 e.Büyülenmiş yahut (yemekle) gıdalandırılan, beslenen.
المَسْحُورِينَ	“sihr kılınmışlardan sen” 357b/4=026/153, 358b/9=026/185 f. Seher vakti, gecenin sonu.
بِسَحَارٍ	“seherde” 507a/5=054/034
بِالْأَسْحَارِ	“seherlerde” 49a/7=003/017 “seher vakıtlarında” 498a/6=051/018

677. سَحَقَ

سُحْقًا	a.Allah onu uzaklaştırsın demektir. “yıraklık” 540a/7=067/011
سَحِيقَ	b. Uzak “yırak” 322b/5=022/031

678. سَحَلَ

بِالسَّاحِلِ	a. Deniz yahut nehir kıyısı, sahil. “teniz kıırığı” 302b/3=020/039

679. سَخَرَ

سَخَرَ	a.Alay etmek, alçaltmak, alay konusu etmek. “yobılamış teg kıldı” 192b/2=009/079
سَخَرُوا	“mashara kılurlar” 124b/6=006/010, 217a/8=011/038 “mashara kıldılar” 313b/5=021/041

تَسْخَرُوا	“masħara kılsanız” 217b/9=011/038
نَسْخَرُ	“masħara kıılır miz” 217a/9=011/038
يَسْخَرُ	“masħara kılsun erenler” 493b/3=049/011
يَسْخَرُونَ	“yobılayurlar” 31a/1=002/212, 192b/1=009/079, 426a/4=037/012
السَّاخِرِينَ	“yobılağanlar” 443b/9=039/056
بِسْخَرِيًّا	“yobılamak” 334b/5=023/0110 “yobı” 436a/9=038/063 b.Emri altına almak, boyun eğdirmek, musahhar etmek.
سُخْرِيًّا	“yobı” 469a/4=043/032 c.Teshir etmek, emre âmâde kılmak, emir altına almak, emrine vermek.
سَخَّرَ	“musahħar kııldı” 240a/1=013/002, 258b/2=016/014, 326a/3=022/065, 384b/5=029/061, 393b/8=031/020, 394b/7=031/029, 467b/5=043/013, 258a/7=016/012, 416b/4=035/013, 438a/8=039/005, 476b/3=045/012, 476b/4=045/013
سَخَّرَنَا	“musahħar kıılduk” 433a/7=038/018, 435a/1=038/036
سَخَّرَنَاهَا	“musahħar kıılduk anı” 323a/7=022/036
سَخَّرَهَا	“musahħar kııldı anı” 544b/5=069/007 “musahħar kııldı sizge” 323a9=022/037
الْمُسَخَّرِ	“tilekçe yörütülmiş” 23b/4=002/164
مُسَخَّرَاتٍ	“musahħarlar” 153a/1=007/054 “musahħar kıılınmış ħalde” 258a/8=016/012, 265a/4=016/079 d.Çokca alay etmek, maskaralık çıkarmak, alaya almak.
يَسْتَسَخِرُونَ	“yobılamak tileyürlar” 426a/5=037/014

680. سَخَطَ

سَخَطَ	a. Kızmak, öfkelenmek. “öfke kııldı” 117a/1=005/080
يَسْخَطُونَ	“öwke kıılurlar” 189a/6=009/058

بِسَخَطٍ

“öfke” 69a/3=003/162

b. Kızdırmak, öfkelendirmek.

أَسْحَطُ

“öfkege keltürdi” 486b/7=047/028

681. سدد.

a. Sed, engel, mani’.

سَدًا

“tağ” 291b/5=018/094

السَّدَيْنِ

“uluğ tağ” 420b/4=036/009, 420b/4=036/009

“iki tağnı arasığa” 291b/2=018/093

b. İsabetli, doğru, gayeye ve maksada uygun.

سَدِيدًا

“râst” 76a/9=004/009, 408a/1=033/070

682. سدر.

a. Sedir ağaçları ki “dikenli ağaçlar olup, Arabistan kirazı denilen tatlı meyveleri vardır.

سِدْر

“sidr” 511b/8=056/028, 410b/6=034/016

سِدْرَةٌ

“Sidretül-Müntehā” 503b/1=053/014

السِدْرَةُ

“Sidre” 503b/2=053/016

683. سدس.

a. Altıda bir, altıncı, altıncısı.

السُّدُسُ

“altıda bir” 76b/1=004/011, 76b/9=004/011, 77b/1=004/012

سَادِسُهُمْ

“altınçları” 284a/7=018/022, 519b/7=058/007

684. سدى.

a. Mühmel, başı boş.

سُدًى

“boşlağ” 557b/4=075/036

685. سرب.

a. Geçip giden, yol alan, mesafe kateden.

سَرِبَ

“körünen” 241a/4=013/010

b. Yol, gidiş yeri.

سَرَبًا

“tāk mengizlig nirse” 289a/1=018/061

c. Hakîkatsiz ve asılsız şey, serab (gündüz ortasında su gibi görülen şey.)

كَسْرَاب

“salgım” 340b/4=024/039

سَرَابًا

“salgım” 562a/4=078/020

“bulut” 367b/8=027/088

686. سَرِيل

a. Gömlek yahut zırh cinsinden elbise.

سَرَايِل

“könlekler” 265b/2=016/081, 265b/3=016/081

سَرَايِلُهُمْ

“könlekleri” 252a/1=014/050

687. سَرَج

a. Lamba, ışık verici madde.

سَرَاجًا

“yarutğan” 349b/9=025/061

“yarukluk” 549b/3=071/016

“çırāğ yangan” 561b/7=078/013

“yaruk çırāğ” 404b/4=033/046

688. سَرَح

a. Salıvermek, meraya görmek.

تَسْرَحُونَ

“ıdar siz” 257b/8=016/006

b. Salıvermek, göndermek, boşamak.

أَسْرَحَكُنْ

“ıygayın sizni” 402a/7=033/028

سَرَحُوهُمْ

“ıdın anlarını” 34b/4=002/231, 404b/9=033/049

تَسْرِيحُ

“ıdmağ” 34b/3=002/229

c. Salıvermek, boşamak.

سَرَاخًا

“ıdmağ” 402a/8=033/028, 405a/1=033/049

689. سَرَد

a. Zırh dokumak, örmek.

السَّرْد

“kik yarıklar” 409b/8=034/011

سردق. 690.

a. Çadır/Duvar/Evin orta boşluğunun (sahanlığının) üzerine çekilen çadır v.s. (bu sahanlık ekseriya büyük köşkerde bulunur.)

سَرَادِقُهَا

“kapsağan” 285a/6=018/029

سرر. 691.

a. Sevindirmek, sevinç.

تَسْرُرٌ

“sewündürür” 10b/1=002/069

سُرُورًا

“sewünmek” 558b/3=076/011

مَسْرُورًا

“sewündürölüp” 569a/4=084/009, 569a/6=084/013

b. sevinç veren hayır ve nimet.

السَّرَاءِ

“kiñlik” 64b/8=003/134

“āsānlık” 158a/2=007/095

c. Gizlemek, sır vermek, belli etmemek, yahut tesirini kalbinde hissetmek.

أَسَرَ

“örtti” 241a/3=013/010

أَسَرَّتْ

“örtüglüg tegürdi” 537b/4=066/003

فَأَسَرَّهَا

“örtüglüg kıldım” 549a/6=071/009

أَسَرُوا

“örüttü anı” 235a/6=012/077

أَسَرُّوهُ

“örttiler” 113a/3=005/052, 304a/6=020/062, 206b/6=010/054, 310b/4=021/003, 412b/3=034/033

تُسَرُّونَ

“örttiler anı” 228a/6=012/019

يُسَرُّونَ

“örter siz” 258b/9=016/019, 533b/1=064/004

أَسَرُوا

“örttüniz” 526a/2=060/001

أَسَرَارًا

“kizleyürler” 11a/9=002/077, 213a/9=011/005,

أَسَرَارَهُمْ

“örterler” 259a/5=016/023, 424b/9=036/076

“örtünüz” 540a/9=067/013

“örtüglüg kılmak” 549a/6=071/009

“sırlarını” 486b/5=047/026

d. Sır, gizlilik, nikah.

السِّرِّ

“sözni” 301a/5=020/007

سِرًّا

“örtüglügüni” 344b/8=025/006

“yaşru” 36a/2=002/235

	“örtüglüg” 43b/7=002/274, 243a/2=013/022, 264b/4=016/075, 418a/1=035/029
سِرْكُم	“örtüglügünizni” 123b/6=006/003
سِرْهَم	“örtüglüg nirselerini” 192a/8=009/078
	“örtüglüg nirseler” 472a/8=043/080
	e.Kalblerde saklanan gizli tutulan şeyler.
السَّرَائِر	“örtüglüg sırlar” 571a/1=086/009
	e.Üzerinde oturuhan koltuk v.s. ile üzerinde yatılan yatak, divan.
سُرُر	“tahtlar” 254b/6=015/047, 427a/8=037/044, 501a/4=052/020, 511a/8=056/015, 572a/7=088/013
سُرُورًا	“tahtlar” 469a/7=043/034

سرع. 692.

	a.Süratli, hızlı, çabuk.
سِرَاعًا	“iwe” 548a/8=070/043, 497b/1=050/044
	b.Cenab-Hakkın sıfatı olup hesaba çekme, cezalandırma.
سَرِيع	“revān sakış kılğan” 30a/1=002/202,
	“sakış revān” 74a/9=003/199, 104b/6=005/004, 245b/5=013/041, 252a/3=014/051, 448a/1=040/017, 49b/3=003/019
	“revān sakış” 340b/6=024/039
	“iwek” 145b/9=006/165
	“iwgen” 166b/2=007/167
	c. Çok süratli, en hızlı, daha çabuk.
أَسْرَع	“iwgenreki” 131a/2=006/062
	“iwgen turur” 202b/7=010/021
	d.Sürat göstermek, koşuşmak, çabucak yapmak, yuvarlanmak.
نَسَارَع	“iwer miz” 331b/2=023/056
يُسَارِعُونَ	“iwerler” 62b/3=003/114, 70b/8=003/176, 110b/3=005/041, 114a/8=005/062, 331b/6=023/061
	“irdiler iwerler” 317a/8=021/090
سَارِعُوا	“iwün” 64a/5=003/133

693. سرف

a. Orta yolu aşmak, iktisadsızlık etmek, israf etmek.

أَسْرَفَ	“ḥaddın keçti” 309b/1=020/127
أَسْرَفُوا	“ḥaddın keçtiler” 443b/2=039/053
تُسْرِفُوا	“isrāf kılın” 141b/8=006/141, 149a/9=007/031
يُسْرِفُ	“isrāf kılğıl” 274a/1=017/033
يُسْرِفُوا	“ḥaddın keçtiler” 350a/6=025/067
إِسْرَافًا	“ḥaddın kiçe” 75b/7=004/006
إِسْرَافَنَا	“ḥaddın keçmekimüzni” 66b/1=003/147
مُسْرِفٌ	“ḥaddın kiçti” 449a/7=040/028, 450a/1=040/034
مُسْرِفُونَ	“ḥaddın keçgenler” 109b/3=005/032, 421a/8=036/019 “ḥaddın keçgen erenler” 156a/3=007/081
مُسْرِفِينَ	“ḥaddın keçgen erenler” 467a/4=043/005
المُسْرِفِينَ	“isrāf kılğanlarını” 141b/9=006/141, 149a/9=007/031 “ḥaddın keçgenler” 201b/4=010/012 “isrāf kılğanlar” 209b/8=010/083 “ḥaddın keçgenlerini” 311a/7=021/009, 357b/2=026/0151 “ḥaddın kiçgenler” 474b/1=044/031, 451a/1=040/043, 499a/2=051/034

694. سرق

a. Çalmak, hırsızlamak.

سَرَقَ	“oğurladı” 235a/6=012/077, 235b/8=012/081
يَسْرِقُ	“oğurladı irse” 235a/6=012/077
يَسْرِقَنَ	“oğrı kılşalar” 528a/1=060/012
السَّارِقُ	“oğrı kılğan er” 110a/6=005/038
السَّارِقَةُ	“oğrı kılğan tişi” 110a/6=005/038
لَسَارِقُونَ	“siz oğrılar siz” 234b/4=012/070
سَارِقِينَ	“oğrılar” 234b/8=012/073
اسْتَرْقَى	b. Kuak hırsızlığı yapmak. “oğurladı işitmekni” 253a/6=015/018

695. سرمد

a.Uzun, sürekli.

سَرْمَدًا

“ulaşu” 375b/2=028/071, 375b/5=028/072

696. سری- سرو

a. Seyid-efendi, şerif-şerefli/ Küçük nehir, çay /Cedvel-akıntı, su kanalı, ark.

سَرِیَّ

“yap” 295a/7=019/024

b.Geçip gitmek, çıkmak.

سَرِی

“keçer” 572b/6=089/004

c.Gece yürüyüşüne çıkmak, geceleyin yürümek, geceleyin görmek.

أَسَرِی

“tünle iletti” 270b/2=017/001

أَسِرِ

“tünle bargıl” 221b/8=011/081, 305b/1=020/077

“tünle yörigil” 255b/2=015/065, 353b/9=026/052, 474a/4=044/023

697. سطح

a.Açmak, döşemek, sermek, hazırlamak, düzlemek.

سُطَحَتْ

“yayıldı” 572b/1=088/020

698. سطر

a.Dizmek, saf yapmak, yazmak, satıra dökmek.

يَسْطُرُونَ

“bitiyürler” 542a/2=068/001

مَسْطُورٍ

“bitinmiş” 500b/2=052/002

مَسْطُورًا

“bitinmiş” 276a/8=017/050

“bitilmiş” 399b/4=033/006

b. Yazılı.

مُسْطَرَّ

“bitinmiş” 508a/1=054/053

c.Düzensiz sözler, batıl şeyler, asılsız (efsanevî) sözler, eskilerin yazdıkları şeyler.

أَسَاطِيرُ

“burunkılarının bâtıl sözleri” 126a/9=006/025,

542b/1=068/015

“burunkılarının özleri” 174b/3=008/031

“burunkılarının bitinmişleri” 259a/7=016/024

“burunkılarının bitigleri” 333a/5=023/083

“burunkılarının bitigleri” 366a/5=027/068,
345a/7=025/005

“burunkılarının tañ sözleri” 481a/9=046/017

“evvelkılarının bātıl sözleri” 567b/8=083/013

d.Hükmü altına alan, kontrolde tuttan, sultasında bulunduran.

عَصِيطَر

“erklig bolğan” 572b/2=088/022

الْمَصِيطَرُونَ

“erklig bolğanlar” 502a/4=052/037

699. سَطَو

a.Savlet etmek, saldırmak, üzerine atılmak, yakalayıp hırpalamak, üzerine çullanmak.

يَسْطُون

“yawuḵ bolurlar yā‘nī sinre yazarar”

326b/7=022/072

700. سَعَد

a. Hayra nail olmak, mesud ve bahtiyar olmak, mutluluğu kazanmak

سَعِدُوا

“nīk-baht boldılar” 224b/4=011/108

سَعِيدٌ

“nīk-baht” 224a/9=011/105

701. سَعَر

a.Kızıştırmak, alevlendirmek.

سَعَرَتْ

“yanduruldı” 566a/2=081/012

b.Yakılan ve alevlendirilen.

السَّعِيرُ

“tamug” 319b/4=022/004, 394a/4=031/021,

540a/6=067/010, 540a/7=067/011, 539b/8=067/005,

410a/4=034/012, 415b/4=035/006

سَعِيرًا

“tamug” 76b/2=004/010, 280a/4=017/097

“otluk” 84b/7=004/055

“ḵatıḡ yangan otı” 345b/9=025/011

“tamugı” 407b/1=033/064

c. Cunun, delilik, divānelik.

سُعُر

“azgunluk” 506b/6=054/024

سَعِيرٍ

“azgunluk” 507b/6=054/047

702. سَعَى

a.Hızlıca yürümek, yetiştirmek, çalışmak, çaba sarfetmek.

سَعَى

“sa’y kılsa” 16b/5=002/114, 272b/4=017/019

“sa’y kılar” 30a/6=002/205

“sa’y kıldı” 504b/8=053/039, 56a/3=079/035

سَعَوْا

“sa’y kıldı” 324b/5=022/051

“sa’y kıldılar” 409a/4=034/005

تَسَعَى

“munug birle” 301b/6=020/015

“yöriyür” 302a/1=020/020, 304b/3=020/066

يَسَعَى

“yöriyü” 370a/5=028/020, 563b/5=079/022,

“yöriyür” 421a/8=036/020, 515b/2=057/012, 538b/2=066/008

“sa’y kılu” 564b/5=080/008

يَسْعَوْنَ

“sa’y kılarlar” 109b/4=005/033, 114b/7=005/064

“sa’y kılarlar” 413a/4=034/038

فَاسْعَوْا

“iwünj” 531a/4=062/009

السَّعَى

“sa’y” 429a/8=037/102

سَعِيًّا

“iwe” 41a/9=002/260

سَعْيَكُمْ

“sa’yınız” 559a/6=076/022

“ameliniz” 575a/4=092/004

سَعِيَّةٌ

“sayı” 504b/8=053/040

“ameli” 317b/5=021/094

سَعِيَّهَا

“sa’ynı” 272b/5=017/019

“ameli” 572a/5=088/009

سَعْيُهُمْ

“anlarnın sa’yı” 272b/5=017/019

“sa’yları” 292a/9=018/104

703. سَغَبَ

a.Açlıkla geçirilen gün.

مَسْعِيَّةٌ

“açmaklıg turur” 574a/6=090/014

704. سَفَحَ

- a. Akıtılan, dökülen.
 مَسْفُوحًا “tökülmiş” 142b/3=006/145
- b. Sahih bir nikahı olmaksızın cinsi münasebette bulunan, metres hayatı yaşayan, açıkça zina yapan
 مُسَافِحِينَ “zinā kılışın” 79b/7=004/024, 105a/1=005/005
- مُسَافِحَاتٍ “zinā kılğanlık hâlde” 80a/6=004/025

705. سَفَرٌ

- a. Sefer, mesafe kat’etmek.
 سَفَرٍ “sefer” 26b/1=002/184, 26b/6=002/185,
 83a/5=004/043, 105a/7=005/006, 46a/1=002/283
- سَفَرًا “sefer” 187a/7=009/042
- سَفَرِنَا “seferimüz” 289a/2=018/062
- أَسْفَارَنَا “seferlerimiz” 411a/1=034/019
- b. Kitab.
 أَسْفَارًا “kitābları” 530b/4=062/005
- c. Sefîr, elçi, kâtib, yazıcı, arabulucu.
 سَفَرَةً “bitigçiler” 565a/1=080/015
- d. Işıklandırmak, aydınlatmak, parlamak.
 أَسْفَرَ “yaruk boldı” 555b/7=074/034
- e. Nurlu, parlak, aydın.
 مُسْفَرَةً “sewüngen” 565b/2=080/038

706. سَفَعَ

- a. Tokat atmak, tutmak, yakalamak.
 لَسْفَعًا “yığılsa tartğay miz” 577a/8=096/015

707. سَفَكَ

- a. Dökmek, akıtmak /Kan dökmek (öldürmek).
 تَسْفِكُونَ “töker siz” 12a/6=002/084
- يَسْفِكُ “töker” 5b/3=002/030

708. سفّل

- a. Alçak, aşağı, alt.
 سَافِلَهَا “astınını” 222a/2=011/082, 255b/9=015/074
 سَافِلِينَ “astınlar” 576b/4=095/005
 b. Daha aşağı, en alt, en düşük.
 اسْفَل “astınrak” 176a/3=008/042
 “astın” 400a/2=033/010
 “astınrakı” 576b/4=095/005
 الأسْفَل “astın” 98b/5=004/145
 الاسْفَلِينَ “astınlar” 429a/6=037/098, 458a/1=041/029
 السُّفْلَى “astınrak” 187a/3=009/040

709. سفن

- a. Gemi.
 سَفِينَةٍ “kemi” 290a/8=018/079
 السَّفِينَةُ “kemi” 289b/4=018/071
 “kemini” 290b/1=018/079
 “keme” 379b/4=029/015

710. سَفَه

- a. Kıt akıllı olmak, akılsızca davranmak, cahillik yapmak, akılsızlıkta bulunmak, kendisini cahillığe atmak, akılsız, kıt akıllı, hafif meşreb.
 سَفَهَ “yüngülledi” 18b/8=002/130
 سَفَهَا “yüngül usluğlukdın” 141b/2=006/140
 سَفَاهَةً “yüngül usluğlug” 154a/5=007/066
 “yüngül usluğluk” 154a/6=007/067
 سَفِيهَا “yüngül usluğ” 45a/6=002/282
 سَفِيهَنَا “yüngül usluğumuz” 550b/6=072/004
 السُّفَهَاءُ “yüngül usluğlar” 3a/5=002/013, 3a/6=002/013, 20b/2=002/142, 75b/3=004/005, 164a/7=007/155

711. سقر

- a. Kızartıcı, bunaltıcı, cehennemin adlarından biridir.

سَقَر “tamug” 555a/6=074/026, 555a/6=074/027,
556a/2=074/042, 507b/7=054/048

712. سقط

a. Düşmek.

سَقَطُوا “tüştiler” 188a/6=009/049

تَسْقُطُ “tüşer” 130b/3=006/059

سَاقِطاً “tüşgen” 502b/2=052/044

b. Ele düşürmek, pişman olmak, şaşırarak, hata yapmak yanılmak.

سَقِطَ “tüşüldi” 163a/8=007/149

c. Düşürmek.

نُسِقِطَ “tüşürsen” 279b/1=017/092

نُسْقِطُ “tüşürgey miz” 409b/5=034/009

فَاسْقِطُ “tüşürgil” 359a/1=026/187

d. Düşürmek, düşürmeye çalışmak.

تُسَاقِطُ “tüşün” 295a/8=019/025

713. سقف

a. Tavan, semâ, gökyüzü.

السَّقْفُ “köge” 259b/2=016/026

السَّقْفِ الْمَرْفُوعِ “kötürlmiş köge” 500b/3=052/005

سَقْفًا “köge” 312b/9=021/032

b. Tavanlar, çardaklar, merdivenler.

سُقُوفًا “kögeleri” 469a/6=043/033

714. سقم

a. Bedenen hasta, uzun müddet hasta olan, hastalıklı, dertli.

سَاقِمَ “men sökel” 428b/9=037/089

“sökel” 430b/9=037/145

715. سقى

a. Sulamak, içirmek.

سَقَى	“içürdi” 370b/3=028/024
سَقَاهُمْ	“içürdi anlarğa” 559a/4=076/021
سَقَيْتَ	“içürdün” 370b/5=028/025
تَسْقِي	“suwğarur” 10b/4=002/071
نَسْقَى	“içürür miz” 370b/2=028/023
يَسْقُونَ	“içürürler” 370b/1=028/023
فَيَسْقِي	“içürür” 231a/4=012/041
يَسْقِيَنِ	“içürür maña” 354b/9=026/079
سَقُوا	“içürdiler” 485b/4=047/015
تُسْقَى	“içürülür key” 572a/3=088/005
يُسْقَى	“içürülür” 240a/8=013/004, 248b/1=014/016
يُسْقَوْنَ	“içürülürler” 568a/6=083/025, 558b/8=076/017 b.Sulamak, içecek tahsis etmek, içme hakkını vermek, içirmek.
أَسْقَيْنَاكُمْ	“içüedük sizge” 560b/3=077/027
لَأَسْقِيَنَّاهُمْ	“içürgey irdük anlarğa” 551b/6=072/016
فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ	“içgü nirse kılduk anı” 253b/3=015/022
نُسْقِيكُمْ	“içürür miz sizge” 263b/2=016/066, 329a/5=023/021
نُسْقِيهِ	“içürse miz anı” 348b/9=025/049 c. Sulanmasını, içirilmesini talep etmek /İçirmesini, sulanmasını istemek.
اسْتَسْقَى	“suw içürmek tiledi” 8b/7=002/060
اسْتَسْقَاهُ	“suw içürmek tiledi andın” 165a/8=007/160 d.Sulama, içirme, sulanma, içirilme.
سُقِّيَاهَا	“suwındın ülüşini” 574b/7=091/013
سَقَايَةَ	“suv içürmekini” 183b/1=009/019
السَّقَايَةَ	“içgü nirseni” 234b/2=012/070

سكب. 716.

a.Kanalsız olarak akan, yahut çağlayan yahut ta istenilen yere akan, çeviribilen su.

مَسْكُوبٌ “tökülmiş suw” 511b/9=056/031

717. سكت

a.Susmak, sükut etmek /İstiare olarak sakinleşmek, dinmek.

سَكَتَ

“**tişdi**” 164a/2=007/154

718. سكر

a.Sarhoşluk verici madde, sarhoş.

سَكْرًا

“**hamr**” 263b/5=016/067

b. Sarhoş.

سَكَزَى

“**esrükler**” 83a/3=004/043, 319a/9=022/002, 319b/1=022/002

c. Sarhoşluk, baygınlık, dalgınlık.

سَكْرَة

“**esrükülüki**” 496a/3=050/019

سَكْرَقَم

“**azgunlukları**” 255b/8=015/072

d. Göz kapatılmak /Göze perde çekilmek, göz boyanmak.

سَكِرَتْ

“**mütehayyir kılındı**” 253a/4=015/015

719. سكن

a.Sakin olmak, durmak.

سَكَنَ

“**karār kıldı**” 125a/2=006/013

لِئَسْكُنُوا

“**karār kılsalar**” 208a/3=010/067,

“**karār kılsaңыз**” 375b/7=028/073, 387a/7=030/021, 452b/3=040/061

تَسْكُنُونَ

“**karār kıılır siz**” 375b/6=028/072

لِئَسْكُنْ

“**karār kılsun için**” 169a/4=007/189

لِئَسْكُنُوا

“**munuñ için kim tutsalar**” 367a/6=027/086

سَاكِنًا

“**tek turğan**” 348b/4=025/045

b.Yerleşmek, ikâmet etmek.

سَكَنْتُمْ

“**karār kıldınız**” 251b/3=014/045, 536a/5=065/006

اَسْكُنْ

“**karār kılgıl sen**” 6a/5=002/035, 147b/5=007/019

اَسْكُنُوا

“**karār kılıñ**” 165b/4=007/161, 280b/8=017/104

c.ikamet edilen, yerleşilen, mesken kılınan.

مَسْكُونَةً

“**turulmış**” 338b/4=024/029

	d.Sakin kılmak, durdurmak, yerleştirmek, ikâmet ettirmek.
فَاسْكِنَاهُ	“ karâr kıldurduk anı ” 328b/9=023/018
لِنُسْكِنَنَّكُمْ	“ karâr kıldurgay miz sizni ” 248a/7=014/014
يُسْكِنُ	“ tindürgey ” 464b/2=042/033
اسْكِنُوهُمْ	“ karâr kıldurun anlarğa ” 536a/5=065/006
	e. Sükun, teskin edilme, tatmin olma, dinme/ Vatan ve aile gibi canın çektiği yer.
سَكَنَّا	“ karâr kılgu ²⁸⁴ ” 135b/5=006/096
	“ karâr kılgu yir ²⁸⁵ ” 265a/7=016/080
	f.Huzur, sekinet, ferahlık,kalb rahatlığı,mutmmain olma, yatışma.
سَكِينَةً	“ karâr ” 38a/5=002/248
السَّكِينَةَ	“ karârını ” 488a/5=048/004, 490a/6=048/018
سَكِينَتَهُ	“ rahmetini ” 184b/3=009/026
	“ arâmını ” 187a/2=009/040
	“ karârını ” 491a/7=048/026
	g.İkamet (yerleşme) yeri, mesken
مَسْكِنُهُمْ	“ turgu yirleri ” 410b/2=034/015
مَسَاكِينُ	“ turgu yirler ” 184a/5=009/024,
	“ turgu yir ” 191b/1=009/072,
	“ orunlar ” 529b/6=061/012
	“ karâr kılgu yirler ” 251b/4=014/045
مَسَاكِينُكُمْ	“ turgu yirleriniz ” 362a/1=027/018, 311b/2=021/013
مَسَاكِينَهُمْ	“ turgu yirleri ” 309b/3=020/128, 382a/6=029/038,
	398a/5=032/026, 482a/7=046/025
الْمَسْكِنَةُ	h. Alçalma, düşüklük, otura kalma.
	“ dervişlik ” 9a/8=002/061, 62a/6=003/112
	ı.Alçaltıcı, zillete düşürücü, yoksul, düşkün.
مَسْكِينٍ	“ derviş ” 26b/2=002/184, 542b/8=068/024
الْمَسْكِينِ	“ derviş ” 273a/8=017/026, 573a/8=089/018,
	581b/3=107/003
	“ dervişler ” 389a/5=030/038, 546a/2=069/034

²⁸⁴ Sükun ve itmi’nan vakti, istirahatata çekilme zamanı

²⁸⁵ Canların cektği yer (mesken)

- “miskīn” 556a/3=074/044
 مِسْكِينًا “miskīnni” 519a/8=058/004
 “dervīş” 558a/9=076/008, 574a77=090/016
 مَسَاكِين “on miskīn” 118a/3=005/089,
 “dervīşler” 119a/5=005/095, 290a/8=018/079
 الْمَسَاكِين “dervīşler” 12a/3=002/083, 31b/5=002/215,
 76a/6=004/008, 82a/4=004/036, 175b/8=008/041,
 189a/9=009/060, 337b/6=024/022, 523a/6=059/007
 “miskīnler” 25a/9=002/177
 i. Bıçak.
 سِكِّينًا “bıçak” 229b/5=012/031

720. سلب

- a. Kapıp kaçmak, soymak.
 يَسْلُبُهُمْ “kapsa anlardan” 327a/2=022/073

721. سلح

- a. Silah, harp aleti.
 أَسْلَحَتَكُمْ “sāzlarıңыз” 92b/5=004/102
 “sāzlarıңызنی” 92b/8=004/102
 أَسْلَحَتَهُمْ “sāzlarını” 92b/2=004/102, 92b/4=004/102

722. سلخ

- a. Çekip almak, ayırmak, soymak
 نَسَلَخُ “soyar miz” 422b/1=036/037
 b. Çıkmak, ayrılmak, soyulmak, sıyrılmak /Geçmek,
 tamam olma, sona ermek, çıkmak.
 اَنْسَلَخَ “çıktı” 167b/2=007/175
 “kiçti” 181b/1=009/005

723. سلسيل

- a. Kolay içimli meşrubat, cennette bir pınarın adı
 سَلْسِيلًا “Selsebīl” 558b/9=076/018

724. سلسل

- a. Zincir

سِلْسِلَة	“zencir” 545b/9=69/032
سِلْسِل	“zencirler” 558a/75=076/004
السِلْسِل	“zencirler” 453b/5=040/071

725. سلط

	a.Saltanat, galebe, hâkimiyet, hucet, bürhan.
سُلْطَان	“hüccet” 154b/7=007/071, 208a/6=010/068, 231a/1=012/040, 248a/2=014/011, 283a/3=018/015, 331a/1=023/045, 362a/7=027/021, 431a/6=037/0156, 448b/4=040/023, 450a/2=040/035, 452a/3=040/056, 474a/1=044/019, 502a/5=052/038, 503b/6=053/023, 223b/5=011/096, 247b/8=014/010, 499a/5=051/038, 249a/5=014/022, 254b/2=015/042, 277a/4=017/065, 411a/5=034/021, 426b/7=037/030, 267b/2=016/099 “yitmek” 509a/7=055/033
سُلْطَانًا	“hüccet” 66b/8=003/151, 133b/1=006/081, 326b/4=022/071, 371b/8=028/035, 388b/9=030/035, 90b/1=004/091, 98b/4=004/144, 149b/7=007/033 “erklig bolmak” 99b/6=004/153 “erklenmek” 274a/1=017/033 “hücceti” 278b/1=017/080
سُلْطَانُهُ	“erklenmeki” 267b/3=016/100
سُلْطَانِيَّة	“mülküm” 545b/8=069/029
	b.Musallat etmek, hükmü altına vermek, muktedir kılmak, sultasına vermek.
لِسُلْطَانِهِمْ	“musallaḥ kılğay irdi” 90a/2=004/090
يُسَلِّطُ	“erklig kılur” 523a/3=059/006

726. سلف

	a. Geçmek, takaddüm etmek.
سَلَف	“keçti” 44a/4=002/275, 119a/6=005/095 “kiçti” 79a/4=004/022, 79b/4=004/023, 175b/1=008/038
	b.Geçip gitmiş kimseler, selef.
سَلَفًا	“muktedârlar” 470b/7=043/056
	c.Geçirmek, geçmişte yapmak.

أَسْلَفْتُ “burun keçürdi” 204a/7=010/030
 أَسْلَفْتُمْ “keçürdünüz” 545b/5=069/024

سلق. 727.

a.İncitmek.
 سَلَقُوا “āzārlattılar sizni” 401a/4=033/019

سلك. 728.

a.Açmak.
 سَلَكَ “hāşıl kıldı” 303b/3=020/053
 b.Yola koyulmak
 لَسَلُّوا “munuñ üçün kim kirseñiz” 549b/5=071/020
 فَسَلُّوا “kirgil” 263b/8=016/069
 c.Girdirmek, sokmak
 سَلَكُكُمْ “kiwürdi sizni” 556a/1=074/042
 سَلَكْنَاهُ “kiwürdük anı” 359b/1=026/200
 نَسَلُّهُ “kiwrür miz anı” 253a/1=015/012
 فَسَلُّوهُ “kiwrüñ anı” 546a/1=069/032
 أَسَلُّكَ “kiwürgil” 329b/5=023/027, 371b/2=028/032
 d.Yoluna koymak, sürmek
 فَسَلَكُهُ “kiwürdi anı” 440a/5=039/021
 يَسَلُّكَ “kiwürgey anı” 551b/8=072/017
 e.İnfaz etmek, geçirmek, göndermek
 يَسَلُّكَ “kiwürür” 552b/2=072/027

سلل. 729.

a.Nutfe, meni, döl, öz, süzme.
 سَلَالَةٌ “süzük” 328b/2=023/012, 396b/1=032/008
 b.Gizlenerek gitmek, kaytarmak, sıvışmak.
 يَسَلَّلُونَ “çıkarlar” 344a/9=024/063

سلم. 730.

a.Kurtulmuş olmak, selamette olmak, ârıza ve manialardan uzak bulunmak.

- سَالِمُونَ “kurtulğanlar” 543b/7=068/043
b.Şirk ve günah vartalarından uzak, salim ve halis kalb.
- سَلِيم “selāmetlig köñül” 355a/7=026/089
“saklanmış köñül” 428b/6=037/084
c.Sulh, emân, necât, kurtuluş.
- السِّلْم “boyun sümek” 30b/2=002/208
السِّلْم “illeşmek” 178b/2=008/061
“yaraşmak” 487a/9=047/035
d. Sulh, harbi terk etme/ Teslim olma, teslimiyet, boyun eğme.
- السِّلْم “boyun sümekni” 90a/4=004/090, 266a/3=016/087
“illeşmekni” 90a/8=004/091
“yaraşmakni” 259b/7=016/028
e.Has olan, mahsus olan, aid olan.
- سَلَامَا “hālış bolğan” 441a/4=039/029
f.Allahü Teâlâ’nın isimlerinden biri (Selâm-Noksan sıfatlardan uzak olan, salim, necât, emân, kölüklerden ve âfetlerden kurtuluş, selâmet, sulh, teslim.
- سَلَام “selāmetlık” 151b/7=007/046, 365a/5=027/059, 218b/2=011/048, 243a/5=013/024, 254b/5=015/046, 260a/6=016/032, 373b/9=028/055, 496b/7=050/034, 513b/7=056/091, 294b/3=019/015, 577b/4=097/005
“selām” 201a/7=010/010, 404b/2=033/044, 220b/8=011/069, 297a/1=019/047, 428b/3=037/079, 429b/5=037/0109, 430a/3=037/0120, 430a/9=037/0130, 431b/9=037/0181, 498b/3=051/025, 473a/1=043/089
“āsānlık” 423b/7=036/058
“esenlik” 129b/9=006/054, 445b/5=039/073
- السَّلَام “selām” 91a/4=004/094, 303a/6=020/047
“kurtulmak” 107a/3=005/016
“selāmetlık” 295b/9=019/033
“selāmetlık sarāyi²⁸⁶” 139b/5=006/127, 203b/4=010/025

	“ kutgargan ” 525a/9=059/023
سَلَامًا	“ selām ” 220b/8=011/069, 255a/1=015/052, 498b/3=051/025, 511b/7=056/026, 511b/7=056/026, 350b/9=025/075
	“ selāmmı ” 298a/5=019/062
	“ kurtulmak ” 350a/3=025/063, 315b/3=021/069
	g.Selām vermek, teslim olmak, kurtarmak, selāmete erdirmek, ulaştırmak, teslim etmek.
سَلَّمَ	“ sakladı ” 176a/8=008/043
سَلَّمْتُمْ	“ ısparlasanız ” 35b/2=002/233
تَسَلَّمُوا	“ selām kılsanız ” 388a/8=024/027
يُسَلِّمُوا	“ boyun süseler ” 86a/7=004/065
سَلِّمُوا	“ selām kılıñ ” 343b/9=024/061, 406b/4=033/056
تَسَلِّمُوا	“ boyun sümek ” 86a/7=004/065
	“ ısparlamak ” 401b/4=033/022
	“ selām kılmak ” 406b/5=033/056
مُسَلِّمَةً	“ kırtarılmış ” 10b/4=002/071
	“ ısparlanmış ” 90b/3=004/092,
	“ teslīm kılınmış ” 9b/6=004/092
	f.Teslim olmak, inkıyad etmek, ihlaslı davranmak, halisiyet üzere çevirmek, müslüman olmak, islâma girmek.
أَسَلَّمَ	“ teslīm kılsa ” 16a/7=002/112
	“ haliş kıldı ” 95b/4=004/125
	“ boyun sügenlerin evveli ” 125a/5=006/014
	“ boyun südi ” 58b/1=003/083
	“ boyun süse ” 551b/4=072/014
أَسَلَّمَا	“ boyun südiler ” 429b/2=037/103
أَسَلَّمْتُ	“ boyun südüm ” 19a/1=002/131, 364a/5=027/044
	“ hālîş kıldım ” 49b/4=003/020
أَسَلَّمْتُمْ	“ müsülman boldunuz ” 49b75=003/020
أَسَلَّمْنَا	“ bittük ” 494a/5=049/014
أَسَلَّمُوا	“ müsülman bolsalar ” 49b/6=003/020
	“ müsülman boldılar ” 111a/8=005/044, 494b/4=049/017

أَسْلِمَ	“boyun süsem” 453a/5=040/066
تُسَلِّمُونَ	“boyun sügey siz” 265b/4=016/081
لِنُسَلِّمَ	“boyun süse miz” 132a/7=006/071
يُسَلِّمَ	“haliş kılsa” 394a/4=031/022
يُسَلِّمُونَ	“müsülman bolurlar” 489b/8=048/016
أَسْلِمَ	“boyun sügül” 19a/1=002/131
أَسْلِمُوا	“haliş kılin” 323a/1=022/034
	“boyun süñ” 443b/5=039/054
	1.Allah’a itaat edip şer’i hükümlerine bağlı kalan, islâmiyeti kabul eden, müslüman.
الاسلام	“boyun sümek” 49a/9=003/019
	“müsülmanlıkı” 104a/9=005/003
	“müsülmanlık” 139b/1=006/125, 440a/8=039/022
	“islâm” 58b/7=003/085, 529a/5=061/007
اسلامكم	“islâmuñuznı” 494b/74=049/017
إسلامهم	“müsülman bolmuşları” 191b/7=009/074
	i Allah’a itaat edip şer’i hükümlerine bağlı kalan, İslamiyeti kabul eden, Müslüman.
مُسْلِمًا	“boyun sügen” 56a/5=003/067, 238a/4=012/101
مُسْلِمِينَ	“haliş kılganlar” 18b/2=002/128
مُسْلِمُونَ	“boyun sügenler” 366b/9=027/081, 391a/1=030/053
	“siz boyun sügenler” 58a/2=003/080, 60b/8=003/102, 214b/3=011/014, 318b/6=021/108
	“siz boyun sügenler siz” 19a/4=002/132
	“biz boyun sügenler” 19a/8=002/133, 19b/8=002/136, 55b/7=003/064
	“biz boyun sügenler” 58b/6=003/084, 383/9=029/046
	“biz boyun sügenlermüz” 121b/8=005/111
	“boyun sügenler miz” 54a/7=003/052
المُسْلِمُونَ	“boyun sügenler” 551b/3=072/014
مُسْلِمِينَ	“boyun sügenler” 160a/8=007/126, 373b/5=028/053, 363b/72=027/038
	“boyun sügen bolsalar irdi” 252b/1=015/002,

- “irdük boyun sügenler” 364a/1=027/042,
471b/6=043/069
- “irseniz boyun sügenler” 209b/9=010/084
- “boyun süyü” 363a/1=027/031
- المُسْلِمِينَ “boyun sügenler” 145b/3=006/163, 367b/7=027/091,
266a/8=016/089, 327b/3=022/078, 267b/7=016/102,
439b/1=039/012
- “bolsam boyun sügenlerdin” 208b/6=010/072
- “men boyun sügenlerdin” 210b/4=010/090
- “müsülmân erenler” 403a/3=033/035
- “müsülmânlarnı” 543a/7=068/035
- “men boyun sügenlerdin” 481a/3=046/015,
458a/7=041/033
- “müsülmânlar” 499a/3=051/036
- مُسْلِمَةً “haliş kılğan” 18b/3=002/128
- مُسْلِمَات “boyun sügenler” 538a/2=066/005
- المُسْلِمَات “müsülmân bolğan tişiler” 403a/3=033/035
- j. İnkiyad eden, teslim olan, boyun eğen.
- مُسْتَسْلِمُونَ “boyun sügenler” 426b/5=037/026
- k.Merdiven.
- سَلَّمَ “üzenjü” 502a/4=052/038
- سَلَّمَا “üzenjü” 127b/4=006/035

731. سلو

- a. Bildırın denen kuşlar.
- السَّلَوَى “buldurçınını” 8a/9=002/057
- “buldurçın” 165b/2=007/160, 305b/7=020/080

732. سمد

- a. Alışmış, gafıl, kibirli, oyuna düşkün.
- سَامِدُونَ “oynağanlar” 505/9=053/061

733. سمر

- a.Gece sohbetinde bulunanalar, müsamereciler,
geceleyin toplantı yapanlar
- سَامِرًا “tünle sözleşü bî-hüde” 332a/4=023/067

734. سَمِعَ

a. İşitmek, duymak.

سَمِعَ

“işitti” 71b/5=003/181

سَمِعْتُ

“eşitti” 518b/4=058/001

سَمِعْتُمْ

“eşitti” 229b/3=012/031

سَمِعْتُمُوهُ

“işittiniz” 97b/7=004/140

سَمِعْنَا

“eşittiniz anı” 336b/4=024/012, 337a/3=024/016

“işittük” 13b/6=002/093, 73a/9=003/193,
105b/5=005/007, 174b/2=008/031, 315a/2=021/060,
342a/4=024/051, 372a/1=028/036, 432b/4=038/007,
482b/9=046/030

“eşittük” 46b/3=002/285, 83b/4=004/046,
83b/6=004/046, 173a/8=008/021, 329b/2=023/024,
396b/8=032/012, 550b/3=072/001, 551b/1=072/013

سَمِعَهُ

“eşitmişi” 26a/3=002/181

سَمِعُوا

“eşittiler” 117a/8=005/083, 544a/7=068/051

“işittiler” 373b/7=028/055, 345b/9=025/012,
540a/1=067/007

“işitseler” 416b/7=035/014

أَسَمِعَ

“eşitür men” 303a/4=020/046

تَسَمِعَ

“işitür sen” 300a/9=019/098

“eşitür siz” 308a/2=020/108

“kulağ tutgay sen” 532a/2=063/004

“eşitür” 572a/6=088/011

لَتَسْمَعَنَّ

“işitirök siz” 72b/1=003/186

تَسْمَعُوا

“işitiñ” 457b/4=041/026

تَسْمَعُونَ

“sizzler eşiür siz” 173a/7=008/020, 028/071

نَسْمَعُ

“işitse irdük” 540a/5=067/010

“işitür miz” 472a/8=043/080

يَسْمَعُ

“işitür” 24b/1=002/171, 296b/3=019/042,
476a/5=045/008

“eşitür” 518b/5=058/001, 314a/2=021/045

“işitse” 181b/6=009/006,

يَسْمَعُهَا

“işitdük” 392a/9=031/007, 476a/6=045/008

يَسْمَعُوا

“eşitürler” 170a/3=007/198

- “işitürler” 416b/7=035/014
- يَسْمَعُونَ “işitürler” 11a/5=002/075, 168a/2=007/179,
263b/2=016/065, 318a/4=021/0100,
318a/6=021/0102, 398a/6=032/026, 511b/6=056/025,
562b/2=078/035, 324a/8=022/046
“eşitürler” 127b/6=006/036, 158b/3=007/100,
169b/7=007/195, 208a/4=010/067, 173a/8=008/021,
298a/5=019/062, 348b/2=025/044, 387b/4=030/023,
455a/4=041/004, 497a/7=050/042
- يَسْمَعُونَكُمْ “işitürler du‘ānızını” 354/4=026/072
- اسْمَعُ “eşitgil” 83b/4=004/046
“işitgil” 83b/6=004/046
- اسْمَعُوا “işitiñ” 13b/6=002/093, 15a/7=002/104
“eşitiñ” 121a/4=005/108, 534b/7=064/016
- فَاسْمَعُونِ “işitiñ” 421b/5=036/025
b. İşitme, işitme duygusu-kulak
- الْسمْعُ “kulaklar” 204a/9=010/031
“işitmek” 215b/1=011/020, 359b/8=026/212,
551a/5=072/009
“işitmekni” 253a/6=015/018
“kulak” 274a/6=017/036, 497a/2=050/037
“kulakñı” 332b/8=023/078, 396b/2=032/009
“eşitmiş nirseni” 360a/5=026/0223
“kulaklarını” 541a/6=067/023
- سَمِعَا “işitmek” 292a/6=018/101
“kulaklar” 482a/9=046/026
- سَمِعَكُمْ “kulakñızını” 128b/8=006/046
“kulaklarıñız” 457a/5=041/022
- سَمِعُوا “kulakı” 477b/6=045/023
- سَمِعَهُمْ “kulakları” 2b/5=002/007, 268a/8=016/108,
456b/9=041/020, 482b/1=046/026
“kulaklarını” 4a/1=002/020
c. Allah Teâlâ’nın isimlerinden biri.
- سَمِيعٌ “işitgen” 26a/4=002/181, 33b/2=002/224,
33b/6=002/227, 37a/8=002/244, 40a/6=002/256,
51b/3=003/034, 63b/5=003/121, 170a/6=007/200,
173a/2=008/017, 177b/6=008/053, 325b/7=022/061,

- 327a/6=022/075, 414a/8=034/050, 492a/6=049/001, 518b/6=058/001
- “eşitgen” 176a/6=008/042, 195a/5=009/098, 337b/5=024/021, 343b/2=024/060, 394b/5=031/028, “işitgeni” 52a/7=003/038
- “işitgen turur” 251a/4=014/039
- السَّمِيعُ “işitgen” 18b/2=002/127, 20a/1=002/137, 51b/5=003/035, 116b/2=005/076, 125a/2=006/013, 138a/5=006/115, 178b/3=008/061, 207b/9=010/065, 230a/4=012/034, 27b/4=017/001, 310b/7=021/004, 360a/4=026/0220, 378b/2=029/005, 458b/3=041/036, 461b/8=042/011, 473a/6=044/006
- “eşitgen” 384b/4=029/060, 448a/6=040/020, 452a/5=040/056
- سَمِيعًا “işitgen” 85a/6=004/058, 97a/2=004/134, 558a/3=076/002
- d.iyi işiten işitme hassası.
- سَمَاعُونَ “işitgenler” 110b/5=005/041, 110b/5=005/041, 111a/1=005/042
- “eşitgenler” 188a/2=009/047
- e. işittirmek, duyurmak.
- أَسَمِعَهُمْ “eşittürgey irdi anlarğa” 173b/1=008/023, “eşittürse anlarğa” 173b/2=008/023
- تَسْمَعُ “sen eşitürür sen” 205b/5=010/042, 366b/6=027/080, 390b/8=030/052
- “işitürür sen” 366b/7=027/080, 390b/8=030/052, 391a/1=030/053, 469b/5=043/040
- “eşitürür sen” 366b/8=027/081
- يُسْمَعُ “işittürür” 417a/8=035/022
- يُسْمَعُ “işittürgen” 417a/9=035/022
- e.işiticiler, duyurucular.
- أَسْمَعُ “neme eşitgen” 284b/6=018/026, 296a/6=019/038
- g. kulak vermek, dinlemek.
- أَسْمَعُ “eşitti” 550b/2=072/001
- أَسْمَعُوهُ “işittiler anı” 310b/3=021/002
- تَسْمَعُونَ “işitür siz” 352b/3=026/025
- يَسْمَعُ “kulak tutar” 126a/6=006/025, 485b/5=047/016

	“eşitse” 551a/5=072/009
يَسْتَمِعُونَ	“eşitürler” 205b/5=010/042, 439b/8=039/018
	“işitürler” 275a/4=017/047, 482b/7=046/029, 502a/4=052/038
	“kulak tutarlar” 275a/4=017/047
اسْتَمِعْ	“işitgil” 301b/3=020/013
	“eşitgil” 497a/6=050/041
فَاسْتَمِعُوا	“eşitiñ” 170b/2=007/204, 022/073
مُسْتَمِعُهُمْ	“işitürler” 502a/4=052/038
مُسْتَمِعُونَ	“işitgenler” 352a/4=026/015
	h.Kulak vermek.
يَسْمَعُونَ	“kulak tutarlar” 425b/6=037/008

سمك. 735.

	a.Yükseklik, boy, tavan.
سَمَكُهَا	“yüksmekini” 563b/8=079/028

سم. 736.

	a. Delik.
سَم	“yurdusu” 150b/9=007/040
	b.Ekseriyetle gündüz vukua gelen sıcak rüzgar, kuvurucu rüzgâr.
سَمُوم	“köygen ot” 512a/4=056/042
السَّمُوم	“yitiğ ot” 253b/7=015/027
	“ot kıını” 501b/3=052/027

سمن. 737.

	a.Semiz, etli, yağlı.
سَمْن	“semüz” 498b/4=051/026
سَمَانٍ	“semüz” 231b/1=012/043, 231b/7=012/046
	b.Beslemek, besleyici olmak.
يُسَمِّنُ	“semrütür” 572a/4=088/007

سمو. 738.

a.Gökyüzü, gök.

سَمَاءُ

“kök” 218a/3=011/044, 456a/3=041/012

السَّمَاءُ

“sehāb” 3b/5=002/019

“kökni” 4a/5=002/022, 311b/5=021/016,
 312b/9=021/032, 318a/9=021/0104, 326a/4=022/065,
 425b/4=037/006, 434a/7=038/027, 452b/8=040/064,
 499b/4=051/047, 508a/6=055/007, 539b/7=067/005
 “kök” 4a/5=002/022, 5a/9=002/029, 8b/7=002/059,
 21a/2=002/144, 23b/2=002/164, 23b/4=002/164,
 47b/3=003/005, 99b/2=004/153, 122a/1=005/112,
 122a/5=005/114, 127b/3=006/035, 136a/2=006/099,
 139b/2=006/125, 150b/8=007/040, 158a/5=007/096,
 165b/8=007/162, 172a/6=008/011, 174b/5=008/032,
 203a/8=010/024, 204a/9=010/031, 207b/3=010/061,
 242a/4=013/017, 251a/2=014/038, 253a/3=015/014,
 253a/5=015/016, 253b/3=015/022, 258a/4=016/010,
 263a/9=016/065, 265a/5=016/079, 279b/1=017/092,
 279b/3=017/093, 279b/8=017/095, 286b/1=018/040,
 286b/8=018/045, 303b/3=020/053, 310b/6=021/004,
 320b/9=022/015, 322b/4=022/031, 325b/9=022/063,
 326b/2=022/070, 328b/9=023/018, 341a/7=024/043,
 347a/3=025/025, 348b/8=025/048, 349b/8=025/061,
 351b/3=026/004359a/1=026/0187, 365a/7=027/060,
 365b/8=027/064, 366b/2=027/075, 380a/9=029/022,
 382a/1=029/034, 384b/4=029/063, 387b/5=030/024,
 387b/7=030/025, 390b/1=030/048, 392b/5=031/010,
 396a/6=032/005, 408b/5=034/002, 409b/4=034/009,
 409b/6=034/009, 415a/7=035/003, 417b/5=035/027,
 421b/8=036/028, 440a/5=039/021, 447b/4=040/013,
 455b/9=041/011, 456a/2=041/012, 467b/1=043/011,
 472b/4=043/084, 473b/3=044/010, 474a/8=044/029,
 476a/1=045/005, 495a/7=050/006, 495a/1=050/009,
 497b/6=051/007, 498a/9=051/022, 498b/1=051/023,
 500b/5=052/009, 502b/1=052/044, 506a/4=054/011,
 509b/1=055/037, 514b/3=057/004, 517a/4=057/021,
 540b/4=067/016, 540b/5=067/017, 545a/7=069/016,
 547a/2=070/008, 551a/3=072/008, 560a/4=077/009,
 562a/3=078/019, 563b/8=079/027, 566a/2=081/011,
 566b/4=082/001, 568b/7=084/001, 569b/5=085/001,
 570b/4=086/001, 571a/1=086/011, 572a/9=088/018,
 574b/3=091/005

	“bulut” 219a/1=011/052		
سَمَوَاتٍ	“yiti köklerni” 5b/1=002/029, 539b/3=067/003		
	“yiti köknüñ hālı üze” 456a/2=041/012		
	“yiti qat kökni” 537a/4=065/012, 549b/2=071/015		
السَّمَوَاتُ	“kökler”	6a/1=002/033,	15b/4=002/107,
	17a/1=002/116,	17a/1=002/117,	23a/9=002/164,
	39b/6=002/255,	40a/1=002/255,	46a/6=002/284,
	51a/2=003/029,	58b/1=003/083,	61b/6=003/109,
	64a/9=003/129,	64b/6=003/133,	71b/4=003/180,
	73a/1=003/189,	73a/2=003/190,	73a/5=003/191,
	95b/6=004/126,	96b/3=004/131,	96b/5=004/131,
	9b/7=004/132,	101b/8=004/170,	102a/5=004/171,
	107a/8=005/017,	107b/3=005/018,	110b/1=005/040,
	119b/3=005/097,	123a/=005/120,	123b/6=006/003,
	124b/8=006/012,	125a/3=006/014,	132b/5=006/075,
	165a/3=007/158,	168b/1=007/185,	168b/6=007/187,
	197b/7=009/116,	201a/1=010/006,	202a/9=010/018,
	206b/8=010/055,	207b/9=010/066,	208a/6=010/068,
	211b/5=010/101,	224b/2=011/107,	224b/4=011/108,
	226a/3=011/123,	238a/3=012/101,	238b/1=012/105,
	241b/6=013/015,	241b/8=013/016,	246b/2=014/002,
	247b/5=014/010,	251b/8=014/048,	262a/6=016/052,
	264b/1=016/073,	264b/9=016/077,	274b/6=017/044,
	275b/9=017/055,	280b/5=017/102,	282b/9=018/014,
	284b/6=018/026,	287b/6=018/051,	298a/9=019/065,
	300a/1=019/090,	300a/3=019/093,	301a/4=020/006,
	311b/9=021/019,	312b/6=021/030,	314b/7=021/056,
	321a/5=022/018,	326a/1=022/064,	332a/8=023/071,
	340a/1=024/035,	341a/1=024/041,	341a/3=024/042,
	344b/2=024/064,	344b/6=025/002,	345a/8=025/006,
	352b/2=026/024,	362b/4=027/025,	365b/9=027/065,
	367a/8=027/087,	384a/1=029/052,	387a/2=030/018,
	387a/9=030/022,	387b/8=030/026,	388a/2=030/027,
	393b/1=031/016,	393b/8=031/020,	394b/2=031/026,
	408a/4=033/072,	408b/2=034/001,	409a/1=034/003,
	411a/8=034/022,	411b/3=034/024,	415a/1=035/001,
	418b/9=035/038,	419a/6=035/040,	491b/9=035/044,
	425b/3=037/005,	432b/8=038/010,	436b/2=038/066,
	442b/4=039/044,	442b/7=039/046,	444a/9=039/063,
	444b/7=039/067,	444b/9=039/068,	450a/5=040/037,

452a/5=040/057, 461a/2=042/004, 461b/6=042/011,
 461b/9=042/012, 466a/4=042/049, 466b/4=042/053,
 472b/1=043/082, 472b/5=043/085, 473a/9=044/007,
 475b/5=045/003, 476b/5=045/013, 479a/1=045/036,
 479a/2=045/037, 479b/3=046/004, 488a/6=048/004,
 488b/5=048/007, 489b/1=048/014, 494b/3=049/016,
 494b/6=049/018, 503b/9=053/026, 504a/8=053/031,
 509a/3=055/029, 509a/6=055/033, 514a/3=057/001,
 514a/4=057/002, 514b/5=057/005, 515a/5=057/010,
 519b/5=058/007, 522a/5=059/001, 525b/2=059/024,
 528b/1=061/001, 530a/4=062/001, 532b/1=063/007,
 533a/3=064/001, 533b/1=064/004, 562b/3=078/037,
 570a/2=085/009

“**köklerni**” 123b/2=006/001, 132a/9=006/073,
 133a/4=006/079, 152b/7=007/054, 186a/5=009/036,
 200a/6=010/003, 213b/3=011/007, 239b/4=013/002,
 248b/6=014/019, 256a/8=015/085, 257b/5=016/003,
 280a/7=017/099, 349b/4=025/059, 365a/6=027/060,
 383a/2=029/044, 384b/4=029/061, 385b/4=030/008,
 392b/3=031/010, 394a/9=031/025, 396a/3=032/004,
 419a/8=035/041, 425a/6=036/081, 438a/7=039/005,
 441b/8=039/038, 467a/7=043/009, 474b/6=044/038,
 477b/3=045/022, 478a/4=045/027, 479a/6=046/003,
 483a/7=046/033, 497a/3=050/038, 502a/2=052/036,
 514b/1=057/004, 533a/6=064/003,

“**kökləri**” 136b/1=006/101

“**yiti kök**” 333a/7=023/086

“**kök**” 461a/3=042/005, 464a/6=042/029

b.İsim, ad.

إِسْمٌ

“**atı**” 138a/9=006/118, 138b/1=006/119,
 138b/7=006/121, 141a/7=006/138, 323b/7=022/040,
 510b/6=055/078, 513a/7=056/074, 514a/1=056/096,
 546b/3=069/052, 571a/6=087/001, 577a/2=096/001

“**atını**” 322a/6=022/028, 32b/8=022/034,
 553a/5=073/008, 559a/8=076/025, 571b/5=087/015

“**atın**” 323a/5=022/036

بِسْمِ اللَّهِ

“**Tağrı atı birle**” 1b/1=001/001,

“**Tağrının atı birle**” 217b/5=011/041,
 362b/9=027/030

الاسْمُ

“**at**” 493b/6=049/011

اِسْمُهُ	“atı”	16b/5=002/114,	53a/5=003/045,
		294a/2=019/007, 340a/8=024/036, 529a/2=061/006	
اَسْمَاءُ	“atları”	5b/7=002/031	
	“atlar”	154b/6=007/071,	230b/9=012/040,
		503b/5=053/023	
الاسْمَاءُ	“atlarını”	5b/5=002/031, 301a/7=020/008	
	“atlar”	168a/4=007/180,	281a/8=017/110,
		525b/2=059/024	
اَسْمَائِهِ	“atları”	168a/5=007/180	
اَسْمَائِهِمْ	“atları”	5b/9=002/033, 6a/1=002/033	
	c.Adaş, denk.		
سَيِّئًا	“adaş”	294a/3=019/007, 298b/1=019/065	
	d.İsimlendirmek, ad koymak.		
سَمَّاكُمْ	“atadı sizge”	327b/3=022/078	
سَمِّتُمُوهَا	“adadınız anı siz”	154b/6=007/071	
	“atadınız aña siz”	230b/9=012/040	
	“atadınız anı siz”	503b/5=053/023	
سَمِّتُهَا	“atadım aña”	51b/8=003/036	
لَيَسْمُونُ	“atayurlar”	504a/2=053/027	
سَمَّوْهُمْ	“atañ anlarını”	244b/2=013/033	
تُسَمَّى	“atanur”	558b/9=076/018	
تَسْمِيَّةٌ	“atamakını”	504a/3=053/027	
	d.Muayyen, belirli.		
مُسَمَّى	“atanmış vakt”	45a72=002/282, 213a/5=011/003,	
		240a/2=013/002, 247b/7=014/010, 263a/1=016/061,	
		319b/7=022/005, 322b77=022/033, 386a/5=030/008,	
		394b/7=031/029, 416b/5=035/013, 420a/2=035/045,	
		453a/9=040/067, 462a/7=042/014, 479b/1=046/003	
	“vakt atanmış”	123b/5=006/002, 130b/7=006/060,	
		309b/5=020/129, 384a/4=029/053	
	“kılınmış vakt”	548b/6=071/004	

739. سنبل

a. sünbül, başak.

سُنْبُلَةٌ “bir buğday” 41b/2=002/261

سَنَابِل	“yiti buğday” 41b/2=002/261
سَنَبِلَه	“başı” 232a/1=012/047
سَنَبَلَات	“yiti yaş buğday” 231b/1=012/043, 231b/8=012/046

740. سند

مُسْنَدَة	a.Dayalı, yaslanmış, dayanmış. “yanamış” 532a/2=063/004
سُنْدُس	b.Dokunmuş ipek, ince ve halis ipek. “yufka barçın” 285b/2=018/031, 475a/6=044/053 “yufka barcın yipek” 559a/3=076/021

741. سَم

تَسْنِيم	a.Cennette yüksek bir mevkide bulunan bir pınarın adı. “tesnīm” 568a/7=083/027

742. سَن

مَسُون	a. Kalıba dökülmüş /Kokusu değişmiş / Şekillendirilmiş, parlatılmış. “şüret kılınmış” 253b/6=015/026, 253b/9=015/028, 254a/4=015/033
السَّ	b. Dış. “tiş” 111b/5=005/045, 111b/5=005/045
سُنَّة	c.Yol, çıkır, yakib edilen hat, gidişât. “sünneti” 175b/2=008/038, 419b/5=035/043 “yolı” 253a/2=015/013, 278a/4=017/077, 288a/6=018/055 “tañrının sünneti” 404a/71=033/038, 407a/6=033/062, 407/7=033/062, 419b/6=035/043, 419b/6=035/043 “tañrı sünneti” 490b/5=048/023, 490b/5=048/023, 454b/9=040/085
لِسُنَّتِنَا	“sünnetimüz” 278a/5=017/077
سُنَن	“sünnetler” 65a/6=003/137 “anlarnın yolları” 80b/2=004/026

743. سنه

a. Yıllanmak, (zamanla) bozulmak.

يَتَسَنَّه

“aynadı” 41a/2=002/259

744. سنو

a. Işık, aydınlık, parıltı.

سَنَا

“yarukı” 341a/8=024/043

b. Sene, kuraklık, kıtlık, yıl.

سَنَة

“yıl” 14a/4=002/096, 108b/4=005/026,
324b/1=022/047, 379b/2=029/014, 396a/7=032/005,
480b/9=046/015, 546b/7=070/004

سِنِينَ

“yıllar” 231a/9=012/042, 282b/5=018/011,
302b/8=020/040, 334b/8=023/112, 352a/6=026/018,
359b/4=026/205

“yıl” 232a/1=012/047, 284b/5=018/025,
385b/3=030/004

السِّنِينَ

“yılları” 160b/7=007/130

“yıllar” 200b/7=010/005, 272a/1=017/012

745. سهر

a. Bozkır, mahşer yeri.

بِالسَّاهِرَةِ

“kıyāmet yiri” 563b/1=079/014

746. سهل

a. Ova.

سُهُولَهَا

“yumşak yirleri” 155a/7=007/074

747. سهم

a. Kur’a çekmek.

فَسَاهَمَ

“kır’a yawudı” 430b/6=037/141

748. سهو

a. Hatırda tutmayıp gaflet ederek terk eden, iğfal ve aldırışsızlıkla terk eden.

سَاهُون

“batrulğanlar” 498a/1=051/011

“gāfiller” 581b/4=107/005

749. سوء

a.Kötü olmak.

سَاءَ “yawuz boldı” 79a/5=004/022, 358a/9=026/173,
167b/7=007/177, 307b/4=020/101, 115a/3=005/066,
182a/6=009/009, 365a/74=027/058, 431b/8=037/0177
“yawuz” 273b/8=017/032, 82b/3=004/038,
141a/1=006/136, 262b/7=016/059
“neme yawuz” 127a/4=006/031, 259a/9=016/025,
378b/1=029/004, 477b/2=045/021, 521a/5=058/015
“neme yawuz boldı” 531b/6=063/002

سَاءَتْ “yawuz boldı” 91b/8=004/097, 94b/4=004/115,
258a/7=018/029, 350a/5=025/066, 488b/5=048/006
b.Kölendirmek, üzme, hoş gitmemek.

تَسُوْكُمْ “kağgurtgay sizge” 119b/9=005/101

تَسُوْهُمْ “kağgurtur anlarını” 63b/71=003/120,
188a/7=009/050

لَيَسُوْا “kağgunı” 271b/1=017/007

بِئْسَ “kaygurtuldı” 21b/1=011/077

“kağgurtuldı” 381b/7=029/033

بِئْسَتْ “yawuzluk āşkäre boldı” 541b/2=067/027

c.Kötülük işlemek.

أَسَاءَ “yawuz kılsa” 459b/5=041/046

“yawuzlu kılsa” 476b/8=045/015

أَسَاءُكُمْ “yawuzluk kılsanız” 271a/9=017/007

أَسَاءُوا “yawuzluk kıldılar” 386b/2=030/010,
504a/9=053/031

الْمُسِيءُ “yawuz kılğan” 452a/8=040/058

d.kötü, kötülük.

سَوْءَ “yawuzluk” 316a/1=021/074, 295b/4=019/028,
316a/5=021/077

السَّوْءَ “yawuzluk” 195a/4=009/098, 262b/8=016/060,
348a/5=025/040
“yawuz” 488b/3=048/006, 488b/3=048/006,
489a/8=048/012

- e.Şer, kölük, âfet, belâ, aksaklık.
- سُوء “**katıgını**²⁸⁷” 7b/4=002/049, 162a/3=007/141,
166b/2=007/167, 247a/4=014/006
“**yawuzluk**²⁸⁸” 51a/4=003/030, 70b/5=003/174,
232a/7=012/051, 262b/6=016/059, 99a/3=004/149,
155a/5=007/073, 219a/5=011/054, 220a/9=011/064,
259b/8=016/028, 357b/6=026/156
“**yazuk**” 361a/9=027/011
“**katıgı**” 451a/4=040/045, 451a/4=040/045
“**katıgılık**” 443a/71=039/047
“**körksüzini**²⁸⁹” 144b/7=006/157
“**yawuzlukı**” 186b/2=009/037, 450a/7=040/037,
485a/8=047/014, 451b/8=040/052
“**yawuzi**²⁹⁰” 242b/4=013/018, 242b/9=013/021,
243a/9=013/025
“**körksüzlüki**” 415b/6=035/008
“**asıgsızı**” 360b/6=027/005
“**yawuzluksızın yâ‘nī alasızın**” 302a/3=020/022
“**yawuzluksuzın**” 361b/1=027/012
“**yawuzluksuzun**” 371b/2=028/032
“**isizlig**” 357b/6=026/156
“**katıgılıkı**” 440b/6=039/024
السُوء “**yawuzluk**” 24a/6=002/169, 169a/2=007/188,
232b/2=012/053, 259b/5=016/027, 166a/7=007/165,
444a/8=039/061, 526a/4=060/002
“**yawuzluknı**” 78a/7=004/017, 269b/3=016/119,
229a/1=012/024, 365b/3=027/062
“**körksüzlük**” 99a/1=004/148
“**azābnı**” 267a/2=016/094
سُوءًا “**yawuzluknı**” 93b/8=004/110, 95a/9=004/123,
241a/7=013/011
“**yawuzluk**” 130a/1=006/054, 229a/4=012/025,
400b/7=033/017
f.En kö, en kösü.
أَسُوأ “**yawuzrakını**” 457b/5=041/027

²⁸⁷ Kötülük, kötü

²⁸⁸ Kötülük, kötü

²⁸⁹ Kötülük, kötü

²⁹⁰ Âfet, aksaklık.

- “yawuzrakı” 441b73=039/035
g.Büyük kötülük, en kötü, en berbat, en büyük eziyet.
- السُّؤَى “yawuzrak” 386b/2=030/010
h.Kötü, çirkin, kölük, nâhoş.
- السَّيِّءُ “yawuz” 419b/4=035/043, 419b/4=035/043
- سَمِيئًا “arığsız” 195b/8=009/102
- سَيِّئُهُ “yawuzı” 274a/8=017/038
ı.Büyük küçük her rlı günah, kö, zararlı, kölük.
- سَيِّئُهُ “yawuzluknı” 11b/8=002/081, 450b/2=040/040, 333b/9=023/096, 373b/7=028/054,
“yawuzluk” 88a/3=004/078, 88a/6=004/079, 160b79=007/131, 203b/8=010/027, 63b/1=003/120
“belā” 389a/2=030/036, 466a/3=042/048
“yawuz” 89a/4=004/085, 465a/3=042/040, 465a/3=042/040
- السَّيِّئَةُ “yawuzluk” 145a/7=006/160, 240b/5=013/006, 367b/4=027/090, 377a78=028/084, 458a/8=041/034
“yawuzluknı” 243a/2=013/022
“küçeylik” 158a/1=007/095
“ukūbet” 364a/8=027/046
- سَيِّئَاتٍ “yawuzları” 260b/2=016/034, 443a/7=039/051, 443a/8=039/051
“yawuzı” 443a/2=039/048
“katıgları” 451a/3=040/045
“yawuzlukları” 478b/5=045/033
- السَّيِّئَاتُ “yawuzluk” 78a79=004/018
“yawuzluklar” 164a/1=007/153, 166b/4=007/168, 463b/9=042/025
“yawuzluklarını” 203b/8=010/027, 221b/3=011/078, 225a/7=011/114, 377a/8=028/084, 378a/5=029/004, 477b/1=045/021
“muşībet” 214a/2=011/010
“körksüzlüklerini” 261b/5=016/045
“hiyel kılurlar” 416a/4=035/010
“yawuz işler” 447a/4=040/009, 47a/5=040/009
- سَيِّئَاتِكُمْ “yawuzluklarıñız” 43a/6=002/271

	“yawuzluklarınızı”	81a/3=004/031, 106b/2=005/012, 174a/7=008/029
	“yazuklarınız”	538a/9=066/008
سَيِّئَاتِنَا	“yazuklarımızı”	73b/2=003/193
سَيِّئَاتِهِ	“yazuklarını”	534a/3=064/009, 536a/4=065/005
سَيِّئَاتِهِم	“yawuzluklarını”	73b/8=003/195, 350b/2=025/070, 484a/4=047/002, 488b/1=048/005
	“yawuzlukların”	114b/9=005/065
	“yazuklarını”	378b/5=029/007
	“yazukları”	481a/4=046/016
	“yawuzlukları”	
	i. İzharı ayıp olup örlmesi gerekli olan, ayıp ve çirkin yer.	
سُوءَ	“avretini”	109a/6=005/031, 109/7=005/031
سُوءَاتِكُمْ	“avretlerinizi”	148b/3=007/026
سُوءَاتِهِمَا	“avretleri”	147b/9=007/020, 148a/4=007/022, 309a/1=020/121
	“avretlerini”	148b/7=007/027

سوح. 750.

	a. Saha, alan, meydan.
يَسَاحَتِهِمْ	“ewlerinin ileylerine” 431b/8=037/177

سود. 751.

	a.Siyah, kara.
الْأَسْوَدُ	“kara” 27a/8=002/187
سُودٌ	“kara” 417b/7=035/027
	b.Siyahlaşmak, kararmak.
اسْوَدَّتْ	“karardı” 61b/1=003/106
تَسْوَدَّ	“karārur” 61b/1=003/106
مُسْوَدًّا	“kara” 262b/5=016/058, 468a/1=043/017
مُسْوَدَّةٌ	“kara kılınmış” 444a/6=039/060
	c.Efendi.
سَيِّدًا	“uluğ” 52a/9=003/039

سَيِّدَهَا

“uluğunu” 229a/3=012/025

سَادَتَنَا

“seyyidlerimiz” 407b/5=033/067

سور. 752.

a.Sur.

يَسُورِ

“hışār” 515b/8=057/013

b.Tırmanmak, çıkmak.

تَسُورِ

“aştılar” 433b/2=038/021

c. Bilezik.

أَسُورِ

“bilezükler” 470b/4=043/053

أَسَاوِرِ

“bilezükler” 285b/2=018/031, 321b/6=022/023, 559a/4=076/021

“bilezük” 418a/8=035/033

d. Sûre.

سُورَةُ

“sûre” 4a/8=002/023, 190a/2=009/064, 193b/1=009/086, 199a/3=009/124, 199a/9=009/127, 205a/6=010/038, 335b/1=024/001, 486a/4=047/020, 486a/4=047/020

سُورِ

“on sûre” 214a/9=011/013

سوط. 753.

a.Kamçı, karışık.

سَوَوطِ

“kın kamçısını” 573a/4=089/013

سوع. 754.

a.Saat, marife, kıyamet küni

سَاعَةِ

“sā‘at” 149b/9=007/034, 263a/2=016/061, 391a/5=030/055, 412a/2=034/040, 483b/4=046/035, 205b/9=010/045, 206a/8=010/049

“küçeylik vakti” 198a/1=009/117

السَّاعَةِ

“kıyāmet” 127a/2=006/031, 128a/6=006/040, 238b/4=012/107, 168b/5=007/187, 299a/5=019/075, 314a/9=021/049, 320a/4=022/007, 407a/8=033/063, 408b/6=034/003, 451a/5=040/046, 452a/9=040/059, 459b/6=041/047, 462b/8=042/017, 463a/1=042/018, 471a/4=043/061, 472b/6=043/085, 478a/5=045/027,

478b/3=045/032, 478b/4=045/032, 505b/2=054/001,
 564a/7=079/042, 301b/5=020/015, 319a/2=022/001,
 325a/6=022/055, 395b/1=031/034, 407a78=033/063,
 471b/2=043/066, 486b/9=047/018, 507b/5=054/046,
 507b/5=054/046, 256a/9=015/085, 284a/3=018/021
 “kıyāmetni” 286a/2=018/036, 460a/4=041/050
 “kıyāmetnün işi” 564b/9=016/077
 b. Bir put adı
 “suvā‘nı” 549b/9=071/023

سَوَاعَا

755. سوغ

a. Boğazdan kolayca geçen.
 “sinġen” 416a/9=035/012
 “boğazğa revān barġan” 263b/3=016/066
 b. Boğazdan kolayca geçirmek.
 “sinrū yazar anı” 248b/1=014/017

سَائِغْ

سَائِغَا

يُسَيِّغُهُ

756. سوف

a. Muzari fiilinin başına getirilen edatlardandır.
 İlerde manasında.
 “köndürgey” 81a/1=004/030
 “köydürgey” 84b/7=004/056
 “birgey” 87a/5=004/074, 94b/1=004/114,
 98b/8=004/146, 99a/9=004/152
 “ħaber birgey” 106b/8=005/014
 “kelgey” 113a/7=005/054, 124a/3=006/005
 “bilgey siz” 131b/3=006/067, 140b/5=006/135,
 160a/3=007/123, 217b/1=011/039, 262b/1=016/055,
 353b/5=026/049, 388b/8=030/034, 442a/4=039/039,
 580a/1=102/003, 580a72=102/004
 “körgey sen” 162b/1=007/143
 “batıtġay sizni” 184b/8=009/028
 “soġ bilgen siz” 223a/8=011/093
 “tilegey men sizge” 237b/2=012/098
 “bilgeyler” 252b/2=015/003, 257a/2=015/096,
 348a/9=025/042, 385a/5=029/066, 453b/4=040/070,
 431b/6=037/0170, 473a/1=043/089
 “kınaġay miz anı” 291a/5=018/087

سَوْفْ

- “bolğay yapuşmak” 351a/2=025/077
 “körgeyler” 431b/8=037/0179, 431b/8=037/0175
 “sorulğay siz” 470a/1=043/044
 “hisāb kılınğay” 569a/3=084/008
 “ündegey” 569a/5=084/011
 “birgey saña” 576a/1=093/005
 “satğaşğaylar” 298a/2=019/059
 “körülgey” 504b/8=053/040
 “rāzī bolğay” 575b/5=092/021
 “çıkarılğay men” 298b/2=019/066

757. سوق

a.Sürmek.

- سُقْنَاهُ “suvğarduk anı” 153a/7=007/057
 نُسُوقُ “sürdük anı” 415b/9=035/009
 سِيقُ “sürer miz” 299b/7=019/086, 398a/7=032/027
 يُسَاقُونَ “sürüldi” 445a/5=039/071, 445b/3=039/073
 سَائِقُ “sürülürler” 171b/5=008/006
 سَائِقُ “sürgen” 496a/5=050/021

b.Sürme, sürüş, sürülme, sevkiyat.

- المَسَاقُ “sürülmek” 557b/1=075/030
 سَاقُ c.Ayak ile dizkapağı arasındaki kısım.
 “yünçük” 543b/4=068/042
 السَاقُ “yünçük” 557a/9=075/029, 557a/9=075/029
 سَاقِيهَا “iki yünçüki” 364a/4=027/044
 بِالسُّوقِ “uünçüklerini” 434b/7=038/033
 سُوقِهِ “yünçükleri” 492a/1=048/029

d.Çarşı.

- الاسْوَاقُ “bāzārlar” 345b/1=025/007, 346b/4=025/020

758. سول

a.Sürüklemek, teşvik etmek.

- سَوَّلَ “āsān kılu birdi” 486b/3=047/025
 سَوَّلْتُ “āsān kılu birdi” 228a/3=012/018, 236a/2=012/083,
 307a/5=020/096

759. سوم

a. İleri sürmek, itmek, zorlamak.

يَسُوْمُهُمْ

“teklif kıur anlarğa” 166b/1=007/167

يَسُوْمُونَكُمْ

“teklif kıur sizge” 7b/4=002/049

“teklif kıurlar sizge” 162a/2=007/141,
247a/4=014/006

b. Otlatmak, salmak.

تَسِيْمُون

“otlatur siz” 258a/5=016/010

c. İşaretli, damgalı, damgalanmış, nişâlenmiş,
otlatılan, salıverilen.

مُسَوِّمِينَ

“nişân kılganlar” 64a/3=003/125

مُسَوِّمَةٌ

“nişânlığ” 222a/3=011/083

“nişân kılinmış” 499a/1=051/034

الْمُسَوِّمَةُ

“nişânlığ kılinmış” 48b/7=003/014

d. Simâ, çehre.

بِسِيْمَاهُمْ

“anların nişâni” 43b/5=002/273

“nişânları” 487a/1=047/030, 491b/8=048/029,
509b/3=055/041, 151b/6=007/046, 152a/2=007/048

760. سوى

a. Tesviye etmek, düzeltmek, düzene koymak,
kemale erdirmek, eşit kılmak, eşitlemek.

فَسَوَّى

“tüzetti” 557b/5=075/038

“tüz kıldı” 571a/6=087/002

سَوَّاكَ

“tüzetti sini” 286aa/5=018/037

“tüz kıldı sini” 566b/7=082/007

سَوَّاهُ

“râst kıldı anı” 396b/2=032/009

سَوَّاهَا

“tüzetti anı” 563b/8=079/028, 574b/4=091/007

“tüz kıldı anı” 575a/71=091/014

فَسَوَّاهُنَّ

“tüz kıldı anlarını” 5b/1=002/029

سَوَّيْتُهُ

“tüzettim anı” 253b/9=015/029, 436b/7=038/072

نُسَوَّى

“râst kılsa miz” 556b/4=075/004

نُسَوِّيكُمْ

“berâber kıılır irdük sizni” 355b/3=026/098

نُسَوَّى

“tüz kıılınsa” 83a/1=004/042

- b. Müsavi gelmek, eşit olmak /Musavi kılmak, denkleştirmek.
- ساوى “berāber boldı” 291b/8=018/096
- c.Müsavi olmak,birbirine denk gelmek,mu’tedil düzgün olmak.
- إستوى “uğradı” 5a/9=002/029
- “yönendi” 455b/9=041/011
- “erklendi” 152b/8=007/054, 349b/5=025/059
- “erklig boldı” 200a/7=010/003, 240a/1=013/002, 301a/4=020/005, 514b/2=057/004
- “istilā kıldı” 396a/4=032/004
- “tüzüldi” 369b/1=028/014,
- “tüz boldı” 503a/4=053/006, 492a/1=048/029
- استوت “kārār kıldı” 218a/3=011/044
- إستویت “kārār kıldın sen” 329b/7=023/028
- إستویتهم “tüz boldunuz” 467b/4=043/013
- لَتستؤوا “tüzleseniz” 467b/3=043/013
- تستوى “berāber bolur” 242a/1=013/016
- “teñ bolur” 458a/8=041/034
- يَسْتَوُونَ “berāber irürler” 183b/3=009/019
- “teñ bolurlar” 274b/4=016/075, 397b/1=032/018
- يَسْتَوِي “berāber bolur” 91/8=004/095, 129a/8=006/050, 264b/7=016/076, 242a/1=013/016, 525a/2=059/020
- “teñleyur” 416a/8=035/012, 515a/6=057/010
- “teñ bolur” 417a/6=035/019, 417a/8=035/022, 439a/5=039/009, 452a/7=040/058
- “tüz bolur” 119b/7=005/100
- يَسْتَوِيَان “teñ bolurlar” 215b/8=011/024, 441a/5=039/029
- d. Düzlük, düzgün /Tam ortada olan.
- سوى “tüz” 304a/1=020/058
- e. Eşit, musavi.
- سواء “berāber turur” 2b/4=002/006, 241a/3=013/010, 357a/1=026/136, 500b/9=052/016,
- “berāber” 249a/2=014/021, 169b/2=007/193, 322a/1=022/025, 420b/5=036/010, 532a/6=063/006, 264a/7=016/071, 388a/5=030/028, 477b/2=045/021
- “irürler berāber” 62a/8=003/113

	“teṇ” 89b/5=004/089
	“tüz” 455b/8=041/010
سَوَاءِ السَّبِيلِ	“yoluṇ kōnisi” 15b/7=002/108
	“yoluṇ tüzini” 106b/4=005/012,
	“yoluṇ yawuzı” 114a/5=005/060,
	“yoluṇ tüzı” 116b/5=005/077
كَلِمَةِ سَوَاءِ	“bir kelimege tüz turur” 55b/4=003/064
	“tüzlük” 318b/6=021/109
سَوَاءِ الْجَحِيمِ	“tamuğ ortası” 427b/6=037/055
	“tamuğun ortası” 475a/3=044/047
	f.Mu’tedil, dosdoğru, kâmil, düzgün.
الصِّرَاطِ السَّوِيِّ	“tüz yol” 310a/7=020/135
سَوِيًّا	“tüz” 294a/8=019/010, 294b/7=019/017
	“tüz yol” ²⁹¹ 296b/5=019/043
	“kōni yol” ²⁹² 541a/5=067/022

761. سيب

a. Otlaması için serbest bırakılan hayvan.

سَائِبَةٍ	“ıyınmış tiwedın yā āzād kılınmış kıldın” ²⁹³ ,
	120a/4=005/103

762. سيح

a. Seyahat etmek, oruc tutmak, Allah yolunda hicret edenler.

فَسِيحُوا	“yörün” 180b/5=009/002
السَّائِحُونَ	“rūze tutğanlar” 197a/6=009/112
سَائِحَاتٍ	“hicret kılğanlar” 538a/3=066/005

²⁹¹ Mu’tedil, dosdoğru

²⁹² Mu’tedil, dosdoğru

²⁹³ On batın dişi deve doğurup da artık serbest bırakılıp, üzerine binilmeyen, tüyü kırılmayan, sütü içilmeyen deve. Bunun, putlar için serbest bırakılıp, otlamaya salınıp, putların bulunduğu ma’bedlere hizmet eden kimselere verilerek, sütünden içilmeyen, sütü yalnız yolculara ve misafirlere ikram edilen hayvan olduğu da söylenmiştir. Yahut ta bu, yavrusunun yavrusunu görüp de, serbest bırakılıp üzerine binilmeyen devedir (Çanga 2005: 259a)

763. سِر

a. Gezme, gitmek, dolaşmak, yürümek.

سَارَ

“yöridi” 371a74=028/029

تَسِيرُ

“yöriyür” 500b/5=052/010

يَسِيرُوا

“yöridiler” 238b/8=012/109, 386a/6=030/009,
419b/7=035/044, 448a/7=040/021, 454b/2=040/082,
484b/8=047/010

“yöridi” 324a/6=022/046,

سِيرُوا

“yörüñ” 65a/6=003/137, 260b/8=016/036,
366a/5=027/069, 380a/5=029/020, 389b/6=030/042

السَّيْرُ

“yörimeknî” 410b/9=034/018

سِيرًا

“yörimek” 500b/5=052/010

b. Gezdirmek, dolaştırmak, yürütmek.

نُسِيرُ

“yoritür miz” 287a/3=018/047

يُسِيرُكُمْ

“yoritür sizni” 202b/8=010/022

سِيرَتْ

“yöritüldi” 244a/2=013/031

“yörüdüldi” 562a/4=078/020, 565b/6=081/003

c. Durum, halet, vaziyet, biçim.

سَيْرَتُهَا

“yolı” 302a/2=020/021

d. Gezici topluluk (kafile, kervan, yolcular).

سَيَّارَةٌ

“kârvân” 228a/5=012/019

السَّيَّارَةُ

“yöriyenler” 119a/8=005/096

“kârvânların pāresi” 227a/9=012/010

764. سِيل

a. Akmak.

فَسَالَتْ

“akturdu” 242a/5=013/017

b. Akmak, akma fiilinin vadilere isnadı olup,
vadilerdeki suların akması anlamındadır, sel, akıntı

سَيْلٌ

“kaṭıḡ yağmurnuñ aķını” 410b/4=034/016

السَّيْلُ

“aķın” 242a/5=013/017

c. Akıtmak.

أَسَلْنَا

“akturduk” 410a/2=034/012

حرف الشين

765. شَأْم

a. Uğursuzluk, sol.

المَشَامَةُ

“sol yan” 511a/5=056/009, 511a/6=056/009,
574a/9=090/019

766. شَنْ

a. Hal, iş, durum (Ehemmiyetli ve büyük ahval, işler ve durumlar için söylenir.)

شَانٍ

“iş” 207a/9=010/061, 509a/4=055/029,

“işī” 565b/1=080/037

شَأْمِهِم

“işleri” 344a/6=024/062

767. شِه

a. Müşkil (karışık) olmak/ Karıştırmak, benzetmek yahut iltibas edilmek, karıştırılmak, iltibas ettirilmek.

شِه

“ohşatıldı” 100a/5=004/157

b. Benzeyen, mümasil olan.

مُشْتَبِهًا

“ohşaşgan” 136a/6=006/099

c. Benzemek, benzeşmek.

تَشَابَهَ

“ohşaş boldı” 10b/2=002/070

“ohşastı” 47b/8=003/007, 242a/3=013/016

تَشَابَهَتْ

“ohşastı” 17a/5=002/118

مُشْتَبِهًا

“ohşaş” 136a/6=006/099,

“ohşağan” 141b/7=006/141

مُشْتَبَاهًا

“ohşaşığan” 4b/6=002/025, 141b/7=006/141

“ohşağan” 440b/2=039/023

مُشْتَبَاهَاتٌ

“ohşağanlar” 47b/7=003/007

768. شَت

a. Dağınık, müteferrik, dağınık olanlar, müteferrikler, ayrı ayrı olan.

اَشْتَاتًا

“takılıp” 343b/9=024/061

“takuk hālī üze” 578b/5=099/006

- شَقَى “dakuk²⁹⁴” 303b/4=020/053
 “muhtelif²⁹⁵” 575b/4=092/004
 “takuk²⁹⁶” 524b/2=059/014

769. شتو

- a. Kış.
 الشِتَاء “kış” 581a/5=106/002

770. شجر

- a. Ağaç. Ağaçlar.
 شَجَر “yığaç” 258a/5=016/010, 512b/1=056/052
 الشَجَر “yığaçlar” 321a/7=022/018,
 “yığaç” 508a/5=055/006, 263b/7=016/068,
 425a/4=036/080
 شَجَرَهَا “yığaçlarını” 365a/8=027/060
 شَجَرَة “cāvidānelik yığaçı” 308b/9=020/120
 “yığaçlar” 329a/3=023/020,
 “yığaç” 340a/2=024/035, 394b/2=031/027,
 430b/9=037/0146
 “yığaçı” 428a/2=037/062, 475a/1=044/043
 “yığaçı” 428a/3=037/064,
 الشَجَرَة “yığaç” 6a/6=002/035, 147b/7=007/019,
 148a/1=007/020, 371a/8=028/030, 490a/5=048/018,
 148a/5=007/022
 “yığaçını” 148a/3=007/022
 شَجَرَتِهَا “yığaçımı” 513a/5=056/072
 b. Karışmak, karışıklık çıkarmak.
 شَجَر “muhtelif boldı” 86a/5=004/065

771. شح

- a. Cimrilik etmek, hırslı olmak, düşkünlük göstermek.
 شُح “suklukı” 523b/7=059/009, 534b/8=064/016

²⁹⁴ Nevi, tadı, kokusu muhtelif, ayrı ayrı olan

²⁹⁵ Cihetleri çeşitli, mtenevvi, ayrı ayrı

²⁹⁶ Müteferrik, ayrı ayrı

الشَّحَّ
أَشْحَهْ

“bahîllık” 96a/6=004/128

“bahîl hâlî üze” 401a/2=033/019, 401a/3=033/019

772. شحم

a. İç yağı.

شُحُومُهُمَا

“iç yağlarını” 142b/8=006/146

773. شحن

a. Doldurulmuş, techiz edilmiş, yüklü, dolu.

المَشْحُون

“toldurmuş” 356a/8=026/119

“toldurulmuş” 422b/6=036/041

“tolug” 430b/6=037/140

774. شخص

a. Göz kırılmak, göz faltaşı gibi açılmak, bakakalmak.

تَشَخَّصُ

“kõpar” 251a/8=014/042

شَاخَصَةً

“kõpgan” 317b/9=021/097

775. شدد

a. Takviye etmek, kuvvetleştirmek, sıkılamak.

شَدَدْنَا

“kuvvetlendürduk” 433a/9=038/020

“küçlüg kılduk” 559b/2=076/028

سَشَدُّ

“kuvvetlendürgay miz” 371b/7=028/035

اشْدُدْ

“kuvvetliğ” 302a/7=020/031

“katıg kılğıl” 210a/7=010/088

فَشَدُّوا

“bağlan” 484a/9=047/004

b. Şiddetli, kuvvetli.

شَدِيدٌ

“katıg” 23b/9=002/165, 29a/4=002/196, 30b/9=002/211, 47b/2=003/004, 48a/9=003/011, 104a/2=005/002, 119b/4=005/098, 139a/8=006/124, 172b/3=008/013, 17b/7=008/025, 177a/4=008/048, 177b/3=008/052, 224a/6=011/102, 240b/7=013/006, 246b/3=014/002, 247a/8=014/007, 271a/5=017/005, 319b/=022/002, 332b/7=023/077, 363a/3=027/033,

- 414a/3=034/046, 415b/4=035/007, 416a/4=035/010, 434a/6=038/026, 448b/3=040/022, 462b/6=042/016, 464a/2=042/026, 489b/7=048/016, 503a/3=053/005, 517a/1=057/020, 517b/5=057/025, 522b/9=059/004, 523a/9=059/007, 524b/1=059/014, 570a/7=085/012, “**katıgı**” 446a/3=040/003
 “**baḥīl**” 579a/5=011/008
- الشَّدِيدُ “**katıg**” 208a/9=010/070, 496a/9=050/026
- شَدِيدًا “**katıg**” 54b/7=003/056, 166a/5=007/164, 276a/7=017/058, 282a/2=018/002, 362a/7=027/021, 400a/5=033/011, 457b/5=041/027, 521a/5=058/015, 536b/5=065/008, 536b/7=065/010, 551a/4=072/008
- شِدَادٌ “**katıgılar**” 232a/2=012/048, 538a/5=066/006
- شِدَادًا “**muḥkem kökni**” 561b/7=078/012
- أَشَدَّاءُ “**katıgılar**” 491b/6=048/029
- أَشَدُّ “**katıgrak**” 10b/9=002/074, 23b/7=002/165, 28a/7=002/191, 29b/6=002/200, 87b/6=004/077, 89a/3=004/084, 89a/3=004/084, 192b/9=009/081, 195a/1=009/097, 298b/5=019/069, 305a/1=020/071, 309b/2=020/127, 376b/2=028/078, 386a/7=030/009, 419b/8=035/044, 426a/3=037/011, 448a/8=040/021, 456a/9=041/015, 467a/6=043/008, 485a/6=047/013, 496b/9=050/036, 524a/8=059/013, 563b/7=079/027, 190b/5=009/069, 553a/4=073/006, 454b/4=040/082, 456a/9=041/015
 “**katıgı**” 451a/6=040/046
 “**katıg**” 86b/1=004/066
 “**katıgrakı**” 12b/4=002/085, 117a/4=005/082
 c. Kuvvet, kemal çağı
- أَشَدَّكُمْ “**bolsanız karılar**” 453a/8=040/067
 “**aklınız**” 319b/8=022/005
- أَشَدَّهُ “**aklı**” 144a/1=006/152, 369a/9=028/014, “**aklı**” 480b/9=046/015
 “**aklınuñ bolmakınğa**” 274a/3=017/034
 “**tegdi on sekiz yaşğa**” 228b/4=012/022, “**teğurse ol ikisini ‘aklı’**” 290b/6=018/082
 d. Şiddetlemek.

اَشْتَدَّتْ

“katıgı boldı” 248b/4=014/018

776. شرب

a. İçmek.

شَرِبَ

“içse” 38a/9=002/249

فَشَرَبُوا

“içtiler” 38b/1=002/249

تَشْرَبُونَ

“içer siz” 330a/6=023/033, 513a/3=056/068

يَشْرَبُ

“içer” 330a/6=023/033, 558a/6=076/006, 568a/8=083/028

يَشْرَبُونَ

“içerler” 558a/5=076/005

اَشْرَبُوا

“için” 9a/1=002/060, 27a/7=002/187, 149a/9=007/031, 501a/3=052/019, 545b/4=069/024, 561a/4=077/043

اَشْرَبِي

“için” 295a/9=019/026

شَرِبَ

“suw içip” 512b/3=056/055

فَشَارَبُوا

“içgenler” 512b/2=056/054, 512b/3=056/055

لِلشَّارِبِينَ

“içgenlerge” 263b/4=016/066, 427a/9=037/046, 485b/2=047/015

b. İçme payı, içme hakkı, içme sırası.

شَرِبَ

“ülüş suw” 357b/5=026/155

“suw ülüşi” 357b/6=026/155, 506b/9=054/028

c. İçilen şey, içecek, içki.

شَرَابٍ

“içgü” 132a/2=006/070, 200b/5=010/004, 258a/5=016/010, 263b/8=016/069, 435a/7=038/042, 435b/8=038/051

الشَّرَابُ

“yawuz içgü” 285a/7=018/029

شَرَابًا

“şarāb” 559a/5=076/021

“içgü” 562a/6=078/024

شَرَابِكَ

“şarābuñ” 41a/1=002/259

شَرَابُهُ

“içgüsi” 416a/9=035/012

d. İçme, içiş, içme yeri, içme zamanı, su.

مَشْرَبُهُمْ

“içesi yirlerini” 9a/1=002/060,

“içgü yirlerini” 165b/1=007/160

مَشَارِبُ

“içgü yirler” 424b/6=036/073

e. İçirilmek, sindirilmek, karıştırılmak, meftun edilmek, giriftar olmak, dolmak.

أَشْرَبُوا

“karıştırıldılar” 13b/7=002/093

777. شرح

a. Açmak, genişletmek, genişlik vermek, yarmak.

شَرَحَ

“açtı” 268a/5=016/106

“açtı” 440a/8=039/022

نَشَرَ

“açduk” 576a/6=094/001

يَشْرَحُ

“açar” 139b/1=006/125

اَشْرَحَ

“açgıl” 302a/5=020/025

778. شرد

a. Ürkütmek, yıldırmak, dağıtmak, göz korkutmak.

فَشَرَدَ

“takıtgıl” 178a/3=008/057

779. شَرَّدَمَ

a. Küçük gurup, küçük topluluk.

لَشَرَّدَمَةُ

“az ögür” 354a/2=026/054

780. شرر

a. Şer, ayıb, kötülük.

شَرَّ

“yawuz” 31b/8=002/216, 71b/3=003/180,

436a/2=038/055

“asıgsızrak” 114a/2=005/060, 235a/7=012/077

“yawuzrakı” 177b/9=008/055, 578a/9=098/006

“asıgsızrakı” 173a/9=008/022

“yawuzrak” 347b/6=025/034, 114a/5=005/060,

299a/5=019/075

“şer” 551a/6=072/010

“şerri” 558b/3=076/011, 583a/5=113/003,

583b/1=113/004, 583b/2=113/005

“yawuzluğı” 583a/5=113/002

“hayrsızrak” 326b/8=022/072

الشَّرَّ

“yawuzluğnı” 201a/9=010/011

“şer” 271b/7=017/011, 313a/4=021/035,

	“yawuzı” 274a/8=017/083,
	“yawuzluk” 460a/2=041/049, 547a/9=070/020,
	460a/7=041/051
شَرَّاءُ	“yauwz” 336b/2=024/011
	“yawuzluk” 578b/7=099/008
شَرُّهُ	“şerri” 558a/8=076/007
الْأَشْرَارُ	“yauwzlar” 436a/8=038/062
	b. Kıvılcımlar.
بِشَرِّ	“uçğun birle” 560b/7=077/032

781. شرط

a. Alâmet.	
أَشْرَاطُهَا	“nişānları” 486a/1=047/018

782. شرع

a. Açıklamak, beyan ve izahta bulunmak, meşru kılmak.	
شَرَع	“şer’ kıldı” 462a/1=042/013
شَرَعُوا	“şer’ kıldılar” 463a/5=042/021
b. Ortaya çıkan, gözüken.	
شُرِعًا	“körünü” 166a/2=007/163
c. Allah’ın beyan ve izah buyurduğu husus, yol, şeriat.	
شَرِيعَةً	“şerī‘āt” 112a/7=005/048
شَرِيعَةً	“şerī‘āt” 477a/5=045/018

783. شرق

a. Güneşin doğduğu yer, doğu.	
الْمَشْرِقُ	“oğ maşrıq” 16b/7=002/115,
	“maşrıq” 352b/5=026/028, 20b/3=002/142,
	25a/6=002/177, 40b/4=002/258, 553a/6=073/009
الْمَشْرِقَيْنِ	“maşrıq” 469b/3=043/038, 508b/6=055/017
c. Güneşin her günkü yahut her mevsimde doğduğu yerler veya yıldızların doğdukları yerler.	
مَشَارِقُ	“kün tuğuş yanları” 161b/2=007/137

المَشَارِقُ	“maşrıqlarınñ erkligi” 425b/4=037/005 “maşrıqlarınñ idisi” 548a/5=070/040 d. Doğu.
شَرْقِيَا	“kün toğuşı” 294b/5=019/016
شَرْقِيَّة	“maşrıqğa nisbetlig irür” 340a/4=024/035 e. Işıtmak, aydınlatmak, ışık vermek, doğuş vaktine girmek.
أَشْرَقَتْ	“yaruk boldı” 445a/2=039/069
الْأَشْرَاقُ	“kün yaruk bolmışı vakt” 433a/8=038/018
مُشْرِقِينَ	“kün toğar vakt” 455b/9=015/073, 354a/5=026/060

784. شَرَك

	a. Ortak.
شَرِيكٌ	“ortak” 145b/2=006/163, 281b/2=017/111, 345a/1=025/002
شُرَكَاءُ	“anlar ortak tururlar” 77b/2=004/012, “ortaklar” 135b/2=006/094, 136a/8=006/100, 141b/1=006/139, 169a/7=007/190, 208a/2=010/066, 242a/2=013/016, 244b/2=013/033, 388a/4=030/028, 411b/7=034/027, 441a/4=039/029, 463a/5=042/021, 543b/3=068/041
شُرَكَائِكُمْ	“ortaklarınıznı” 169b/7=007/195, 375a/1=028/064, 419a/4=035/040 “ortaklarınız” 208b/3=010/071
شُرَكَاءُكُمْ	“ortaklarınız” 126a/2=006/022, 204a/4=010/028
شُرَكَائِكُمْ	“ortaklarınız” 204b/5=010/034, 204b/7=010/035, 389b/2=030/040
شُرَكَائُنَا	“ortaklarımız” 266a/1=016/086
لِشُرَكَائِنَا	“ortaklarımızğa” 140b/8=006/136
شُرَكَاءُهُمْ	“ortaklarını” 265b/9=016/086
شُرَكَائُهُمْ	“ortakları” 141a/2=006/137, 204a/4=010/028
شُرَكَائِهِمْ	“ortakları” 140b/8=006/136, 140b/9=006/163, 543b/3=068/041
شُرَكَائِي	“ortaklarım” 259b/4=016/027, 459b/8=041/047 “ortaklarımıznı” 287b/8=018/052

- “menim koldaşım” 374b/6=028/062
 “menim koldaşlarım” 375b/9=028/074
 b. ortaklık, hisse/ ortak koşma, şirk
 شَرِكٌ “ortaklık” 411a/9=034/022, 419a/6=035/040,
 479b/3=046/004
 الشَّرِكُ “ortak koşmak” 393a/2=031/013
 c. allaha ortak koşmak
 أَشْرَكَ “ortak koştı” 167a/8=007/173
 أَشْرَكَتْ “ortak koşsa” 444b/4=039/065
 أَشْرَكْتُمْ “ortak koştunuz” 133a/8=006/081, 133a/9=006/081
 أَشْرَكْتُمُونِ “ortak koştunuz mini” 249a/8=014/022
 أَشْرَكْنَا “ortak koşgay irdük” 143a/4=006/148
 أَشْرَكُوا “ortak koştilar” 14a/3=002/096, 66b/7=003/151,
 72b/2=003/186, 117a/5=005/082, 126a/2=006/022,
 143a/3=006/148, 204a/3=010/028, 260b/3=016/035,
 265b/9=016/086, 321a/4=022/017
 “ortak koşgaylar irdi” 137a/1=006/107
 “ortak koşsalar irdi” 134a/5=006/088
 أَشْرَكَ “ortak koşar men” 245a/4=013/036,
 286a/6=018/038, 552a/2=072/020
 “ortak koşarsa irdim” 286b/4=018/042
 “ortak koşsam” 450b/6=040/042
 تُشْرِكُ “ortak koşgıl” 322a/3=022/026, 393a/2=031/013
 “ortak koşsalar maña” 378b/7=029/008
 “ortak koşsañ maña” 393a/5=031/015
 تُشْرِكُوا “ortak koşuñ” 82a/2=004/036, 143b/4=006/151
 “ortak koşsañız” 149b/6=007/033
 تُشْرِكُونَ “ortak koşar siz” 125b/6=006/019, 128a/8=006/041,
 131a/6=006/064, 133a/3=006/078, 133a/6=006/080,
 219a/6=011/054, 453b/7=040/073
 تُشْرِكُ “ortak koşsa miz” 55b/5=003/064, 230b/5=012/038
 “ortak koşgay biz” 550b/4=072/002
 يُشْرِكُ “ortak koşsa” 84a/4=004/048, 94b/6=004/116,
 116a/2=005/072, 322b/3=022/031
 “ortak koşar” 284b/7=018/026
 “ortak koşsun” 293a/3=018/110

يُشْرِكُونَ	“ortak koşarlar” 169a/8=007/190, 185b/2=009/031, 202b/1=010/018, 257b/2=016/001, 257b/5=016/003, 262a/9=016/054, 331b/4=023/059, 333b/6=023/092, 365a/6=027/059, 365b/7=027/063, 375a/7=028/068, 385a/4=029/065, 388b/7=030/033, 388b/9=030/035, 389b/3=030/040, 444b/8=039/067, 502b/1=052/043, 525b/1=059/023 “ortak koşsalar” 169a/8=007/191 “ortak koşmanlar” 342b/5=024/055
يُشْرِكُ	“ortak koşarlar” 528a/1=060/012
يُشْرِكُ	“ortak koşulsa aña” 84a/3=004/048, 94b/5=004/116, 447b/2=040/012
مُشْرِكٌ	“ortak koğan” 32b/9=002/221, 335b/7=024/003
مُشْرِكُونَ	“ortak koşğanlar” 126a/4=006/023, 389b/7=030/042, 454b/8=040/084
المُشْرِكُونَ	“ortak koşğanlar” 184b/7=009/028, 529a/9=061/009 “müşrikler” 185b/6=009/033
مُشْرِكِينَ	“ortak koşğanlar” 126a/4=006/023, 322b/3=022/031, 389b/7=030/042, 454b/8=040/084
المُشْرِكِينَ	“ortak koşğanlar” 15a/9=002/105, 19b/3=002/135, 56a/5=003/067, 60a/1=003/095, 125a/5=006/014, 133a/5=006/079, 137a/1=006/106, 141a/2=006/137, 145a/9=006/161, 180b/5=009/001, 181a/4=009/003, 181a/7=009/004, 181b/5=009/006, 181b/8=009/007, 183a/1=009/017, 197a/9=009/113, 212a/4=010/105, 238b/7=012/108, 256b/9=015/094, 269b/5=016/120, 269b/9=016/123, 377b/6=028/087, 388b/3=030/031, 455b/2=041/006, 462a/4=042/013, 578a/1=098/001, 578a/8=098/006 “ortak koşğanlarını” 32b/8=002/221, 181b/1=009/005, 186a/7=009/036 “ortak koşğan erenlerini” 408a/7=033/073, 488b/2=048/006
مُشْرِكَةً	“ortak koşğan” 32b/8=002/221
المُشْرِكَاتِ	“ortak koşğan tışı” 335b/6=024/003 “ortak koşğan tışilerini” 32b/7=002/221, 408a/7=033/073, 488b/3=048/006

- d. ortak etmek
 أَشْرَكَهُ “ortak kılığıl” 302a/8=020/032
 e. müşareket ortaklık yapmak, ortak olmak.
 شَارِكُهُم “ortak bolğul anlarğa” 277a/2=017/064
 f. iştirak eden, katılan.
 مُشْتَرِكُونَ “ortak bolğanlar” 427a/1=037/033, 469b/5=043/039

785. شَرَى

- a. Satmak, satın almak.
 شَرَوْا “sattılar” 15a/4=002/102
 شَرَوْهُ “sattılar anı” 228a/7=012/020
 يَشْرُونَ “satarlar, yā satğın alurlar” 87a/3=004/073
 يَشْرِي “satar” 30b/1=002/207
 b. Satmak (Nadiren kullanılır.) / Satın almak.
 اشْتَرَى “satğın aldı” 197a/2=009/111
 اشْتَرَاهُ “satğın aldı anı” 15a/3=002/102, 228a/9=012/021
 اشْتَرَوْا “satğın aldılar” 3b/1=002/016, 12b/5=002/086, 71a/2=003/177
 “sattılar” 13a/6=002/090
 “satğın aldı” 25a/2=002/175
 “bedel kıldılar” 72b/6=003/187, 182a/5=009/009
 تَشْتَرُوا “bedel kılığ” 7a/1=002/041, 111b/2=005/044
 “satğın alıñ” 267a/3=016/095
 نَشْتَرِي “ivaż alur biz” 120b/7=005/106
 لَيَشْتَرُوا “bedel kılmak üçün” 11b/3=002/079
 يَشْتَرُونَ “bedel kıılurlar” 24b/8=002/174, 74a/7=003/199, 83a/9=004/044, 57a/8=003/077
 “bedel kıldılar” 72b/6=003/187
 يَشْتَرِي “satğın alur” 392a/6=031/006

786. شَطَأَ

- a. Taraf, canib, kenar, uc.
 شَطْأَهُ “ferclerini” 492a/1=048/029
 b. Kıyı, yamaç.

شَاطِئُ

“kolnuñ sağ yanı” 371a/7=028/030

787. شَطْر

a. Taraf, yön, cihet.

شَطْرُ

“sınar” 21a/3=002/144, 21b/8=002/149,
22a/1=002/150

شَطْرُهُ

“anar karşı” 21a/4=002/144
“anar karşı” 2a/2=002/150

788. شَطَط

a. Cevr, eziyet, hududu aşma, saçmalama.

شَطَطًا

“haddın kiçmeklik” 283a/1=018/014,
“haddın kiçmek” 550b/6=072/004

b. Cevretmek, haksızlık etmek, eziyette bulunmak.

تُشَطِّطُ

“küç kıldı” 433b/3=038/022

789. شَطْن

a.Şeytanlık yapan, şeytan bozgunculuk ve şer hususunda teşvikte bulunana habis mahluk.

شَيْطَانٌ

“iblis” 253a/6=015/017, 319b/3=022/003,
566a/9=081/025

“şeytân” 425b/5=037/007

الشَّيْطَانُ

“iblis” 6a/7=002/036, 42b/7=002/268,
44a/2=002/275, 51b/9=003/036, 68a/2=003/155,
70b/6=003/175, 95a/4=004/120, 82b/3=004/038,
85b/4=004/060, 87b/3=004/076, 88b/9=004/083,
118a/8=005/090, 118a/9=005/091, 128b/3=006/043,
131b/4=006/068, 147b/8=007/020, 148a/6=007/022,
148b/5=007/027, 167b/3=007/175, 170a/5=007/200,
170a/7=007/201, 177a/1=008/048, 226b/8=012/005,
231a/8=012/042, 237b/9=012/100, 249b/3=014/022,
253a/6=015/017, 263a/6=016/063, 267b/1=016/098,
273b/1=017/027, 275b/5=017/053, 277a/3=017/064,
289a/4=018/063, 296b/6=019/044, 296b/6=019/044,
296b/8=019/045, 308b/8=020/120, 324b/8=022/052,
324b/8=022/052, 325a/1=022/053, 337b/2=024/021,
337b/2=024/021, 362b/2=027/024, 369b/5=028/015,

	382a/7=029/038, 394a/3=031/021, 415b/2=035/006, 423b/9=036/060, 435a/6=038/041, 458b/2=041/036, 471a/6=043/062, 486b/3=047/025, 520a/8=058/010, 521b/2=058/019, 521b/2=058/019, 521b/3=058/019, 275b/5=017/053, 142a/2=006/142
	“şeytân” 24a/5=002/168, 30b/3=002/208, 87b/1=004/076, 172a/7=008/011, 347a/8=025/029
	“iblisni” 95a/2=004/119
شَيْطَانًا	“iblisni” 94b/8=004/117, 469b/1=043/036
شَيَاطِينَ	“iblisleri” 137b/5=006/112
الشَّيَاطِينُ	“iblisler” 14b/6=002/102, 14b/7=002/102, 132a/5=006/071, 237a/9=017/027, 316b/4=021/082, 334a/1=023/097, 359b/7=026/210, 360a/5=026/221, 435a/2=038/037, 539b/8=067/005, 138b/7=006/121
	“iblislerini” 149a/6=007/030, 298b/4=019/068, 299b/5=019/083, 148b/8=007/027
	“iblis” 428a/3=037/065
شَيَاطِينُهُمْ	“şeytânları” 3a/7=002/014

790. شعب

	a. Millet, ırk.
شُعُوبًا	“uluğ kabîleler” 494a/3=049/013
	b. Şube, bölüm, kısım
شُعَابٌ	“butağlık” 560b/5=077/030

791. شعر

	a. Hissetmek, bilmek, farkına varmak, farkında olmak.
تَشْعُرُونَ	“bilseyiz” 536a/4=026/0113
	“bilir siz” 443b/8=039/055
	“siz bilir siz” 492b/2=049/002
يَشْعُرُونَ	“bilirler” 331b/2=023/056, 359b/2=026/0202, 366a/1=027/065, 369a/5=028/011, 384a/4=029/053, 471b/3=043/066, 440b/79=039/025
	“anlar bilirler” 362a/2=027/018, 364b/5=027/050, 369a/2=028/009
	b. Şiir söylemek, şair.

الشَّعْرُ	“šī‘r” 424b/1=036/069
شَاعِرٌ	“šā‘ir” 311a/1=021/005, 427a/4=037/036, 501b/6=052/030, 546a/6=069/041
الشُّعْرَاءُ	“šā‘irler” 360a/6=026/0224
شَعَائِرُ	c. Yapılması gereken şeyler, vazifeler, alâmetler. “alâmetleri” 22b/7=002/158, 323a/4=022/036 “alâmetlerin” 103b/5=005/002, 322b/6=022/032 d. Bir yıldız adı.
الشَّعْرَى	“šī‘rā” 505a/3=053/049

792. شعل

اشْتَعَلَ	a. Tutuşmak, yanmak. “tutaştı baş” 293b/4=019/004

793. شغف

شَغَفَهَا	a. Gönlüne girmek, gönlünü çelmek, tutulmak, aşık olmak, sevdadan bağıryanmak. “yırttı yürekiniñ perdesin” 229b/2=012/030

794. شغل

شَغَلْنَا	a. Meşgul etmek, uğraştırmak. “meşğül kıldı bizni” 489a/3=048/011
شُغِّلَ	b. İş, meşguliyet, uğraşma. “meşğüllük” 423b/5=036/055

795. شفّع

الشَّفْعُ	a. Cift. “cüft” 572b/6=089/003
يَشْفَعُ	b. Şefaet etmek, kayırmak. “şefā‘at kıılır” 39b/7=002/255 “şefā‘at kıılsa” 89a/3=004/085, 89a/4=004/085
فَيَشْفَعُوا	“şefā‘at kıılsalar” 152b/5=007/053
يَشْفَعُونَ	“şefā‘at kıılırlar” 312b/3=021/028
شَفَاعَةٌ	“şefā‘at” 17b/7=002/123, 39b/3=002/254, 89a/4=004/085, 89a/5=004/085

	“şefâ‘atı” 556a75=074/048
الشَّفَاعَةُ	“şefâ‘at” 299b/8=019/087, 472b/7=043/086, 308a73=020/109, 41b/1=034/023, 442b/3=039/044
شَفَاعَتُهُمْ	“şefâ‘atları” 421b/3=036/023, 503b/9=053/026
شَافِعِينَ	“şefâ‘at kılğanları” 355b/5=026/100
الشَّافِعِينَ	“şefâ‘at kılğanlarının” 556a/5=074/048
شَفِيعٌ	“şefâ‘at kılğan” 129b/2=006/051, 131b/9=006/070, 200a/9=010/003, 396a/5=032/004
	“şefâ‘atçı” 448a/3=040/018
شُعَاءُ	“şefâ‘at kılğanlar” 152b/5=007/053, 386b/5=030/013, 442b/2=039/043
شُعَاءُكُمْ	“şefi‘leriñizni” 135b/1=006/094
شُعَاؤُنَا	“şefâ‘at kılğanlarımız” 202a/8=010/018

796. شفق

	a. Şafak (akşamleyin zuhur eden ufuktaki kızılılık).
بِالشَّقَقِ	“şafak birle” 569a/8=084/016
	b. Çekinmek, sakınmak.
أَشَقَقْتُمْ	“korktuñuz mu” 520b/8=058/013
أَشَقَقْنَ	“korktılar” 408a/5=033/072
مُشَقِّقُونَ	“korkarlar” 314a/8=021/049, 331b/3=023/057, “korkğanlar” 462b/9=042/018, 547b/4=070/027
مُشَقِّقِينَ	“korkğanlar” 287a/8=018/049, 463a/8=042/022 “yufka köñüllügler” 501b/3=052/026

797. شفاه

	a. Dudak.
شَفَاتِينَ	“iki tutak” 574a/4=090/009

798. شفو

	a. Kıyı, kenar.
شَفَا	“çukur kırığı” 61a/3=003/103

799. شفى

a. Şifa vermek, iyileştirmek, kurtarmak, ferahlandırmak.

يَشْفِي

“şifā birsün” 182b/8=009/014

يَشْفِينِ

“şifā birür maña” 355a/1=026/080

b. Şifa, iyileştirme, derman, ilaç, Mecazen :
“Kalbleri ve nefisleri gam ve kederden kutarmak.

شَفَاءُ

“şifā” 207a/2=010/057, 263b/9=016/069,
278b/4=017/082, 459b/1=041/044

800. شقق

a. Yarmak.

شَقَقْنَا

“yarduḡ” 565a/6=080/026

شَقَّا

“yarmak” 565a/6=080/026

b. Yarılmak.

انْشَقَّ

“yarıldı” 505b/1=054/001

انْشَقَّتْ

“yarıldı” 509b/1=055/037, 568b/7=084/001,
545a/7=069/016

تَنْشَقُّ

“yarılı yazar” 300a/1=019/090

c. Çatlamak, çokca yarılmak, parçalanmak.

تَتَشَقَّقُ

“yarılır” 497a/9=050/044, 347a/3=025/025

d. Çatlamak, çokca yarılmak, parçalanmak.

يَشَقَّقُ

“yarılır” 11a/1=002/074

e. Daha güç, en güç, en zor, en meşakkatli.

أَشَقُّ

“kaṭıḡraḡ” 244b/7=013/034

f. Zorluk vermek, meşekkate sokmak.

أَشَقُّ

“kaṭıḡlıḡ kılısam” 371a/1=028/027

g. Şık, yarım, yarı /Meşakkat, güçlük.

بَشَقِّ

“emgetmeki birle” 258a/1=016/007

h. Meşakkatli ve yorucu mesafe.

الشَّقَّةُ

“küçey yol” 187a/8=009/042

ı. Muhalefet etmek, ayrılık yapmak.

شَقَّ

“ḫilāf kıldılar” 172b/3=008/013, 487a/4=047/032,
522b/8=059/004

نُشَاقُونَ	“huşümet kılur irdiñiz” 259b/4=016/027
يُشَقِّ	“hilâf kılsa” 522b/8=059/004
يُشَاقِي	“hilâf kılsa” 94b/3=004/115, 172b/3=008/013
شَقَاق	“muḥālefet kılmak tururlar” 19b/9=002/137
	“hilâf” 25a/5=002/176, 325a/2=022/053, 460a/9=041/052, 432a/3=038/002
	“hilâfi” 81b/8=004/035
شَقَاقِي	“hilâf kılmak” 222b/8=011/089

801. شقى

a. Bedbaht olmak, kötü halli olmak, mesud olmamak.

شَقُوا	“bed-baht boldılar” 224b/1=011/106
لِشَقَى	“munuñ üçün kim emgenseñ” 301a/2=020/002
فَشَقَى	“emgengey siz” 308b/7=020/117
بَشَقَى	“bed-baht bolur” 309a/5=020/123
شَقُونَا	“soñumuz asıǵsızlıķı” 334b/1=023/106
شَقِي	“bed-baht” 224a/9=011/105
شَقِيَّا	“emgenen nevmid” 293b/5=019/004
	“bahtsız” 297a/3=019/048
	“emgenen” 595b/9=019/032
الاشَقَى	“bahtsızrak” 571b/4=087/011, 575b/2=092/015
أَشَقَاهَا	“bed-bahtıraķı” 574b/7=091/012

802. شكر

a. Şükretmek.

شَكَرَ	“şükr kılsa” 363b/3=027/040
	“şükr kıldı” 507a/6=054/035
شَكَرْتُمْ	“şükr kılsañız” 98b/9=004/147, 247a/7=014/007
اشْكُرْ	“şükr kılsam” 362a/3=027/019, 481a/1=046/015
	“şükr kılor men” 363b/6=027/040
تَشْكُرُوا	“şükr kılsañız” 438b/6=039/007
تَشْكُرُونَ	“şükr kılgay siz” 7b/9=002/052, 8a/8=002/056, 26b/9=002/185, 63b/8=003/123, 105b/3=005/006,

	118a/7=005/089, 174a/2=008/026, 258b/5=016/014, 265a/4=016/078, 323a/7=022/036, 390a/6=030/046, 476b/4=045/012
	“şükr kıılır siz” 147a/2=007/010, 332b/9=023/078, 541a/7=067/023, 396b/3=032/009
	“şükr kılsa irdiniz” 513a/4=056/070
يَشْكُرُ	“şükr kıılır” 363b/7=027/040, 392b/9=031/012
	“şükr kılsa” 392b/9=031/012,
يَشْكُرُونَ	“şükr kıırlar” 37a/7=002/243, 153b/2=007/058, 207a/9=010/060, 230b/7=012/038, 366b/1=027/073, 452b/5=040/061, 422a/7=036/035, 424b/6=036/073
أَشْكُرُ	“şükr kııl” 392b/8=031/012, 393a/4=031/014
أَشْكُرُ	“şükr kıılın” 22a/8=002/152, 24b/3=002/172, 269a/2=016/114, 380a/1=029/017, 410b/3=034/015
شُكْرًا	“şükr için” 410a/6=034/013
شُكْرًا	“şükr kıılmaını” 350a/1=025/062
	“şükr kıılmaı” 558b/1=076/009
شَاكِرٌ	“şükr kıılın” 22b/9=002/158
شَاكِرًا	“sevāb birgen” 99a/1=004/147
	“şükr kıılın” 558a/4=076/003, 269b/6=016/121
شَاكِرِينَ	“şükr kıılınlar” 147b/3=007/017
الشَّاكِرِينَ	“şükr kıılınlar” 66a/3=003/144, 66a/6=003/145, 129b/8=006/053, 131a/5=006/063, 162b/5=007/144, 169a/7=007/189, 203a/4=010/022, 444b/5=039/066
مَشْكُورًا	“yanut birilmiş” 272b/6=017/019
	“sevāb birilmiş” 559a/6=076/022
شُكْرًا	“şükr kıılın” 247a/2=014/005, 395a/3=031/031, 411a/3=034/019, 463b/5=042/023
	“yanut birgen” 418a/3=035/030
	“sevāb birgen” 418b/2=035/034, 535a/1=064/017
الشُّكْرًا	“şükr kıılın” 410a/7=034/013
شُكْرًا	“şükr kıılın” 271a/2=017/003

شكس. 803.

a. Terslik gösteren, aksilik çıkaran, zıddına giden.

مُتَشَاكِسُونَ

“muhtelif kılıklıklar” 441a/4=039/029

804. شكك

a. Şüphe tereddüt.

شَكَّ

“şek” 100a/6=004/157, 211a/3=010/094,
 212a/1=010/104, 220a/4=011/062, 225a/1=011/110,
 247b/4=014/009, 414b/4=034/054, 449b/8=040/034,
 459b/5=041/045, 462a/8=042/014, 473b/2=044/009,
 247b/5=014/010

“gümān” 366a/2=027/066, 411a/6=034/021

“cihān” 432b/6=038/008

805. شكل

a. Şekil, suret, seciye, karakter.

شَكْلُهُ

“menzeşiki” 436a/3=038/058

b. Şekil/Seciye, karakter, mezheb-gidişat, tarikat-takib edilen yol.

شَاكِلَتِهِ

“yolı” 278b/7=017/084

806. شكو

a. Şikayet etmek, derdini açmak.

أَشْكُو

“şikāyet kıılır men” 236a/8=012/086

b. Şikayet etmek, derdini açmak, şikayetçi olmak.

تَشْتَكِي

“şikāyet kıılır” 518b/5=058/001

b. Lamba koymak için duvarda açılan oyuk.

كَمْشَكَاةٌ

“tamda öteliksiz çırāğ kodğutlūk” 340a/1=024/035

807. شمت

a. Yüzünü güldürmek.

تُشْمِتُ

“taplatgıl mini” 163b/5=007/150

808. شخ

a. Yüksek.

شَاخَاتُ

“yüksekler” 560b/3=077/027

809. شعر

a. Ürpermek, büzülmek, tiksirmek, burkulmak, hoşlanmamak.

اِسْمَارَتْ

“**munkabız bolur**” 442b/5=039/045

810. شمس

a. Güneş

الشَّمْسُ

“**künni**” 40b/4=002/258, 133a/1=006/078,
135b/6=006/096, 200b/6=010/005, 250b/1=014/033,
258a/8=016/012, 278a/6=017/078, 283a/7=018/017,
348b/5=025/045, 384b/5=029/061, 394b/6=031/029,
416b/4=035/013, 438a/8=039/005, 549b/5=071/016,
“**kün**” 152b/9=007/054, 226b/5=012/004,
240a/1=013/002, 291a/2=018/086, 291a/8=018/090,
309b/6=020/130, 321a/6=022/018, 362b/2=027/024,
422b/1=036/038, 422b/4=036/040, 458b/4=041/037,
458b/5=041/037, 497a/5=050/039, 508a/5=055/005,
556b/6=075/009, 565b/5=081/001, 574b/2=091/001
شَمْسًا “**künni**” 558b/5=076/013

811. شغل

a. Tazammum etmek, ihata etmek, içine almak.

اِسْتَمَلَتْ

“**kapsadı**” 142a/4=006/143, 142a/7=006/144

b. Sol.

شِمَالُ

“**sol**” 410b/2=034/015

الشِّمَالِ

“**sol yan**” 283a/8=018/017, 283b/2=018/018,

512a/3=056/041, 512a/3=056/041

“**sol**” 496a/1=050/017, 548a/2=070/037

بِشْمَالِهِ

“**solındın**” 545b/9=069/025

الشَّمَائِلِ

“**sollar**” 261b/9=016/048

شَمَائِلُهُمْ

“**solları**” 147b/2=007/017

812. شنأ

a. Buğz, kin.

شَنَانُ

“**yigrenmeki**” 103b/8=005/002, 105b/8=005/008

شَانِكَ

“**yigrengeğin**” 581b/6=108/003

813. شهب

- a. Yanan odun, tutuşmuş ağac parçası, kayan yıldız.
 شَهَابٌ “yulduz” 253a/77=015/018, 426a/2=037/010
 “yanğan alınmış ot” 361a/3=027/007
 شَهَابًا “yulduzluğlarını” 551a/6=072/009
 شُهُوبًا “yulduzlar” 51a/4=072/008

814. شهد

- a. Hazır olmak, bilmek, delâlet etmek, şahitlik etmek, yemin etmek.
 شَهِدَ “hâzır bolsa” 26b/5=002/185
 “tanukluk birdi” 49/7=003/018, 229a/5=012/026, 456b/9=041/020, 472b/8=043/086, 480a/6=046/010
 شَهِدْتُمْ “tanukluk birdiniz” 457a/2=041/021
 شَهِدْنَا “tanukluk birdük” 140a/5=006/130, 167a/7=007/172, 235b/9=012/081
 “hâzır olduk” 364b/3=027/049
 شَهِدُوا “tanukluk birdiler” 58b/9=003/086, 140a/6=006/130, 150a/8=007/037
 “tanukluk birseler” 78a/2=004/015, 143b/1=006/150
 “hâzır boldılar” 468a/3=043/019
 اشْهَدُ “tanukluk birür men” 125b/5=006/019
 تَشْهَدُ “tanukluk birgil” 143b/1=006/150,
 “tanukluk birür” 338a/2=024/024, 424a/5=036/065
 “tanukluk birse” 336a/7=024/008
 تَشْهَدُونَ “siz tanukluk birür siz” 12a/7=002/084, 125b/4=006/019, 56b/2=003/070
 تَشْهَدُونِي “hâzır bolsaңыз” 363a/2=027/032
 نَشْهَدُ “tanukluk birür miz” 531b/3=063/001
 يَشْهَدُ “tanukluk birür” 101a/9=004/166, 524a/5=059/011, 531b/4=063/001
 “tanukluk birse” 457a/4=041/022
 “hâzır bolsun” 335b/5=024/002
 يَشْهَدُهُ “hâzır bolur aña” 568a/4=083/021
 لِيَشْهَدُوا “hâzır bolsalar” 322a/5=022/028

يَشْهَدُونَ	“tanukluk birürler” 101b/1=004/166, 143a/9=006/150 “tanukluk birgeyler” 315a/4=021/061 “bolurlar yalkanga” 350b/4=025/072
اشْهَدُ	“tanukluk birgil” 54a/7=003/052 “tanuk bolgul” 121b/8=005/111
اشْهَدُوا	“tanukluk birin” 55b/7=003/064, 58a/7=003/081 “tanuk bolun” 219a/6=011/054 b. Hazır olan, bilen, şahid, gözetleyici, yemin eden
شَاهِدٌ	“tanuk” 214b/7=011/017 “tanukluk birgen” 229a/6=012/026, 480a/6=046/010 “hāzır bolgan” 569b/5=085/003
شَاهِدًا	“tanuk” 404b/3=033/045, 488b/6=048/008, 553b/3=073/015
شَاهِدُونَ	“tanuklar” 431a/4=037/0150
شَاهِدِينَ	“tanukluk birgenler” 183a/5=009/017 “hāzırler” 316a/8=021/078
الشَّاهِدِينَ	“tanuklar” 58a/8=003/081, 122a/4=005/113, 314b/8=021/056 “hāzırler” 372b/6=028/044
شُهُودٌ	“tanuklar” 570a/1=085/007
شُهُودًا	“tanuklar” 207b/2=010/061 “hāzırler” 555a/1=074/013
الاشْهَادُ	“tanuklar” 215a/4=011/018, 451b/6=040/051
شَهِيدٌ	“tanuk” 45b/8=002/282, 82b/9=004/041, 459b/9=041/047, 496a/5=050/021, 579a/4=100/007, 60a/8=003/098, 122b/6=005/117, 125b/3=006/019, 206a/3=010/046, 321a/5=022/017, 414a/5=034/047, 460b/2=041/053497a/2=050/037, 519b/5=058/006, 570a/3=085/009
شَهِيدًا	“tanuk” 20b/6=002/143, 82b/8=004/041, 122b/6=005/117, 266a/76=016/089, 327b/4=022/078, 81b/1=004/033, 88a/7=004/079, 101b/2=004/166, 204a/5=010/029, 245b/9=013/043, 279b/9=017/096, 384a/1=029/052, 406b/3=033/055, 491b/5=048/028, 86b/9=004/072, 100b/1=004/159, 265b/7=016/084,

- 266a/6=016/089, 376a/1=028/075, 406b/3=033/055,
491b/5=048/028, 480a/2=046/008
- شَهِيدَيْنِ “iki tanuḳ” 45a/8=002/282
- شُهِدَاءُ “tanuḳlar” 19a/4=002/133, 142a/8=006/144,
20b/5=002/143, 65b/3=003/140, 97a/3=004/135,
105b/7=005/008, 111b/1=005/044, 327a/4=022/078,
336a/4=024/006, 60b/1=003/099
“tort tanuḳ” 335b/9=024/004, 336b/6=024/013
- الشُّهُدَاءُ “tanuḳlar” 45a/9=002/282, 45b/2=002/282,
336b/6=024/013, 445a/3=039/069,
“ṣehīdler” 86b/4=004/069, 516b/4=057/019
- شُهِدَاءُكُمْ “tanuḳlarıңызını” 4a/9=002/023, 143a/9=006/150
c. Şahitlik etmek, yemin etmek, huzurda bulunma,
hazır olma.
- شَهَادَةُ “tanuḳluḳını” 20a/8=002/140
“tanuḳluḳı” 120b/2=005/106, 336a/4=024/006
“tanuḳluḳını” 120b/7=005/106,
“tanuḳluḳ” 125b/2=006/019, 336a/1=024/004
- الشَّهَادَةُ “tanuḳluḳ” 45b/4=002/282, 121a/3=005/108
“āṣkārānı” 194b/4=009/094, 333b/5=023/092,
396a/8=032/006, 525a/7=059/022
“tanuḳluḳını” 46a/4=002/283, 535b/4=065/002,
“aṣuḳnu” 132b/3=006/073, 24a/2=013/009,
442b/7=039/046
“āṣkārānı” 531a/2=062/008, 535a/1=064/018
- لَشَهَادَتُنَا “tanuḳluḳumuz” 121a/1=005/107
- شَهَادَتُهُمْ “tanuḳluḳları” 468a/4=043/019
- شَهَادَتُنَا “tanuḳluḳı” 121a/1=005/107
- شَهَادَاتُ “tört tanuḳluḳ” 336a/4=024/006, 336a/7=024/008
- بِشَهَادَتِهِمْ “tanuḳluḳları birle” 547b/9=070/033
d. hazır oluş, huzurda bulunuş.
- مَشْهَدٍ “hāzır bolmaḳı” 296a/6=019/037
e. Hazırda tutulan, müşahede edilen, görülen.
- مَشْهُودٌ “hāzır bolunmuş” 224a/8=011/103, 085/003
- مَشْهُودًا “hāzır bolunmuş” 278a/7=017/078
f. hazır etmek hazır tutmak, bulundurmak.

أَشْهَدُهُمْ	“tanuḵ kılmadım anlarını” 287b/6=018/051 e. şahid tutmak, şahid kılmak.
أَشْهَدُهُمْ	“tanuḵ kıldı anlarını” 167a/6=007/172
أَشْهَدُ	“men tanuḵ kılur men” 219a/6=011/054
يُشْهَدُ	“tanuḵ kılur” 30a/5=002/204
أَشْهَدُوا	“tanuḵ tikiñ” 45b/7=002/282, 76a/1=004/006, 535b/3=065/002 h. şahid tutmak, şahidlik etmesini istemek.
اسْتَشْهَدُوا	“bilmek tileñ” 45a/7=002/282 “tanuḵ tikiñ” 78a/1=004/015

815. شهر

	a. Ay, hilal.
شَهْرٌ	“ay” 26b/4=002/185 “ay” 410a/1=034/012, 410a/2=034/012, 577b/3=097/003
الشَّهْرُ	“ay” 26b/6=002/185, 410a/1=034/012, 410a/2=034/012 “ḥarām ay” 28a/8=002/194, 28a/8=002/194, 31b/9=002/217 “ḥarām aynı” 103b/5=005/002, 119b/2=005/097
شَهْرًا	“on iki ay” 186a/4=009/036 “otuz ay” 480b/8=046/015
شَهْرَيْنِ	“ekki ayınñ rûze tutmaḵı” 90b/8=004/092 “iki ay” 519a/7=058/004
الشُّهُورِ	“aylar” 186a/4=009/036
أَشْهُرَ	“ḥac ayları” 29a/5=002/197 “tört ay” 33b/4=002/226, 35b/5=002/234, 181a/1=009/002 “üç ay” 536a/1=065/004
الْأَشْهُرَ الْحَرَمَ	“ḥarām aylar” 181b/1=009/005

816. شهق

a. Nefesi uzun uzadıya içe çekmek, homurtu, inilti, derince nefes alma.

شَهَقْ

“akırmak” 224b/1=011/106

شَهَقًا

“katiğ ün” 540a/1=067/007

817. شَهْو

a. Şehvet, şiddetli arzu, nefsin isteği.

شَهْوَة

“ārūlamak” 156a/3=007/081

“şehvet” 365a/1=027/055

الشَّهَوَاتِ

“ārūlarnıñ sewügi” 48b/6=003/014

“ārūlar” 80b/4=004/027, 298a/1=019/059

b. Canı çekmek, çok arzu etmek, iştihası olmak.

اشْتَهَتْ

“ārūladı” 318a/7=021/0102

تَشْتَهِي

“ārūlayur” 458a/5=041/031

تَشْتَهِيهِ

“ārūlayur anı” 471b/8=043/071

يَشْتَهُونَ

“ārūlayurlar” 262b/4=016/057, 511b/4=056/021,

561a/3=077/042

“ārūlar” 414b/3=034/054

“tileyür” 417a/9=035/022

818. شَوْب

a. Karışık, karıştırılmış, bir iki madde karıştırılarak elde edilen mayi.

لَشَوْبًا

“karışturmak” 428a/5=037/067

819. شَوْر

a. işaret etmek, göstermek.

فَأَشَارَتْ

“işāret kıldı” 295b/4=019/029

b. Reyini almak, müşavere etmek, danışmak.

شَاوَرَهُمْ

“keñeşgil anların birle” 68b/5=003/159

c. Birbirine danışma.

تَشَاوُرْ

“keñeşmek” 35a/9=002/233

d. Şura, müşavere, danışma.

شُورَى

“kiñeşlik” 465a/1=042/038

820. شَوْظ

a. Dumansız alev.

شَوَاطُ

“yalın ot” 509a/8=055/035

821. شوك

a. Şevket, güç, kuvvet, silah.

الشُّوْكَةُ

“tiriglik” 171b/7=008/007

822. شوى

a. Kızartmak, kavurmak.

يَشْوِي

“söglür” 285a/7=018/029

b. El-ayak gibi uzuvlara ve kafa derisine yahut kafatası kemiklerinden dolayı beynin üzerindeki kemiğe.

لِلشَّوَى

“tırarlarını” 547a/7=070/016

823. شىء

a. Dilemek, istemek

شَاءَ

“tilese irdi” 4a/1=002/020, 211b/1=010/099, 39b/1=002/253, 127b/4=006/035, 137a/1=006/107, 141a/3=006/137, 329b/1=023/024, 468a/4=043/020, “tilese” 39a/7=002/253, 216b/9=011/033, 10b/2=002/070, 32b/6=002/220, 90a/2=004/090, 112a/7=005/048, 128a/8=006/041, 137b/7=006/112, 143a/3=006/148, 143a/8=006/149, 184b/9=009/028, 202a/4=010/016, 225b/5=011/118, 237b/5=012/099, 258a/3=016/009, 260b/3=016/035, 266b/8=016/093, 285a/5=018/029, 285a/5=018/029, 289b/1=018/069, 345b/6=025/010, 349b/1=025/057, 371a/2=028/027, 401b/8=033/024, 429b/1=037/102, 456a/7=041/014, 461b/1=042/008, 491b/1=048/027, 553b/8=073/019, 556a/9=074/055, 559b/4=076/029, 562b/7=078/039, 564b/6=080/012

“tiledi” 39b/9=002/255, 140a/1=006/128, 198b/9=007/188, 206a/7=010/049, 224b/3=011/107, 224b/5=011/108, 286a/7=018/039, 367a/9=027/087, 445a/1=039/068, 555b/8=074/037, 565a/4=080/022, 566b/1=081/028, 567a/1=082/008, 571b/1=087/007 “tilese irdi” 348b/4=025/045

شَيْتَ

“tilese irdin” 164a/6=007/155, 290a/6=018/077

	“tilediñ” 344a/6=024/062
شَيْئًا	“tileseñiz” 8b/3=002/058, 33a/7=002/223, 165b/5=007/161, 439b/2=039/015
	“tilediñiz” 459a/3=041/040
شَيْئًا	“tileseñiz” 6a/6=002/035, 147b/6=007/019
شَيْئًا	“tilese irdük” 167b/4=007/176, 396b/9=032/013
	“tilese miz” 278b/9=017/086, 349a/2=025/051
	“tiledük” 559b/2=076/028
أَشَاءُ	“tilesem” 164b/2=007/156
تَشَاءُ	“tileseñ” 50b/1=003/026, 50b/2=003/026, 50b/3=003/026, 50b/3=003/026, 50b/6=003/027, 164a/8=007/155
	“tilese irdiñ” 164a/6=007/155
	“tileyür sen” 405a/9=033/051, 405b/1=033/051
تَشَاءُونَ	“tileyür siz” 559b/4=076/030, 56b/2=081/029
نَشَاءُ	“tileyür miz” 133b/5=006/083, 141a/5=006/138, 222b/4=011/087, 235a/5=012/076, 239a/3=012/110, 272b/3=017/018, 311a/7=021/009, 319b/7=022/005, 466b/3=042/052
	“tilese irdük” 158b/2=007/100, 174b/2=008/031, 424a/6=036/066, 424a/7=036/067, 471a/3=043/060, 486b/9=047/030, 513a/1=056/065, 513a/4=056/070
	“tilese miz” 232b/7=012/056, 445b/7=039/074
نَشَاءُ	“tilese miz” 351b/2=026/004, 409b/5=034/009, 422b/7=036/043
يَشَاءُ	“tileyür” 13a/8=002/090, 39a/1=002/251, 107b/3=005/018, 140b/2=006/133, 182b/9=009/015, 184b/6=009/027, 245b/1=013/039, 246b/7=014/004, 246b/8=014/004, 248a/1=014/011, 257b/3=016/002, 273b/5=017/030, 321a/9=022/018, 340a/6=024/035, 340b/3=024/038, 341a/7=024/043, 341a/7=024/043, 341b/4=024/045, 374a/1=028/056, 375a/6=028/068, 377a/3=028/082, 384b/6=029/062, 385b/5=030/005, 389a/3=030/037, 391a/4=030/054, 410a/5=034/013, 412b/9=034/036, 413a/5=034/039, 415a/3=035/001, 417a/9=035/022, 438a/6=039/004, 443b/1=039/052, 447b/7=040/015, 462a/1=042/012, 464a/4=042/027, 466a/5=042/049, 466a/5=042/049, 466a/5=042/049,

466a/9=042/051, 491a/4=048/025, 504a/1=053/026,
517a/6=057/021, 518b/1=057/029, 523a/4=059/006,
555b/4=074/031, 555b/5=074/031

“tilese” 15b/1=002/105, 20b/4=002/142,
21/2=002/212, 31a/8=002/213, 38a/3=002/247,
41b/3=002/261, 43a/1=002/269, 43a/8=002/272,
46a/8=002/284, 46a/8=002/284, 47b/4=003/006,
48b/5=003/013, 52a/5=003/037, 52b/3=003/040,
53a/9=003/047, 57a/1=003/073, 57a/1=003/074,
64b/1=003/129, 64b/1=003/129, 71a/9=003/179,
84a/3=004/048, 84a/5=004/049, 94b/5=004/116,
107a/9=005/017, 107b/3=005/018, 110b/1=005/040,
110b/2=005/040, 113b/1=005/054, 114b/4=005/064,
133a/7=006/080, 137b/3=006/111, 157a/8=007/089,
160b/3=007/128, 203b/5=010/025, 212a/8=010/107,
232b/7=012/056, 235a/4=012/076, 238a/1=012/100,
241b/2=013/013, 243b/1=013/026, 243b/4=013/027,
244a/5=013/031, 266b/8=016/093, 266b/9=016/093,
284b/2=018/024, 337b/5=024/021, 380a/8=029/021,
380a/8=029/021, 390b/1=030/048, 390b/2=030/048,
415b/7=035/008, 415b/7=035/008, 440b/5=039/023,
423a/4=036/047, 461b/1=042/008, 462a/5=042/013,
463a/2=042/019, 464a/8=042/029, 466a/7=042/050,
484b/1=047/004, 489b/2=048/014, 489b/2=048/014,
530b/3=062/004, 556a/9=074/056, 559b/4=076/030,
559b/5=076/031, 566b/2=081/029

“tiler” 341b/5=024/046

يَشَاوُنْ

“tileyürler” 260a/5=016/031, 346a/5=025/016,
441b/2=039/034, 496b/8=050/035, 463b/1=042/022

يَشَأْ

“tilese” 96b/8=004/133, 128a/4=006/039,
140b/1=006/133, 248b/7=014/019, 275b/7=017/054,
275b/7=017/054, 417a/1=035/016, 464b/2=042/033

يَشَاءِ

“tilese” 128a/4=006/039, 463b/6=042/024

b. Dileme, isteme, şey

شَيْءْ

“nirse” 4a/2=002/020, 15b/3=002/106,
16a/2=002/109, 16a/9=002/113, 16b/1=002/113,
21b/6=002/148, 22b/2=002/155, 25b/6=002/178,
34b/7=002/231, 41a/4=002/259, 42a/3=002/264,
46a/8=002/284, 47b/3=003/005, 50b/3=003/026,

58b/8=003/028, 51a/3=003/029, 59b/4=003/092,
 64a/8=003/128, 69b/2=003/165, 73a/2=003/189,
 75b/2=004/004, 81a/8=004/033, 85a/8=004/059,
 89a/5=004/085, 89a/7=004/086, 107a/9=005/017,
 107b/7=005/019, 110b/2=005/040, 115a/7=005/068,
 122b/7=005/117, 123a/3=005/120, 125b/1=006/017,
 125b/6=006/019, 128a/2=006/038, 128b/4=006/044,
 129b/4=006/052, 129b/5=006/052, 131b/6=006/069,
 133a/6=006/080, 134b/3=006/091, 135a/3=006/093,
 136a/3=006/099, 136b/4=006/102, 136b/3=006/102,
 143a/4=006/148, 144a/7=006/154, 145a/5=006/159,
 145b/6=006/164, 157a/9=007/089, 162b/6=007/145,
 162b/7=007/145, 164b/3=007/156, 175b/6=008/041,
 176a/1=008/041, 178a/7=008/060, 180a/2=008/072,
 213a/7=011/004, 214a/8=011/012, 219b/2=011/057,
 221a/4=011/072, 224a/4=011/101, 230b/5=012/038,
 234a/3=012/067, 234a/6=012/068, 239a/6=012/111,
 242a/4=013/016, 248b/5=014/018, 249a/1=014/021,
 251a/2=014/038, 253a/8=015/019, 253b/1=015/021,
 260b/4=016/035, 260b/4=016/035, 261a/6=016/040,
 264b/3=016/075, 264b/6=016/076, 265a/1=016/077,
 266a/7=016/089, 274b/7=017/044, 284b/2=018/023,
 287a/1=018/045, 288a/4=018/054, 289b/3=018/070,
 290a/2=018/076, 291a/1=018/084, 307b/1=020/098,
 319a/2=022/001, 333a/9=023/088, 341b/4=024/045,
 352b/8=026/030, 361b/7=027/016, 362b/1=027/023,
 367b/6=027/91, 374a/4=028/057, 0374b/2=028/060,
 377b/7=028/088, 379a/8=029/012, 380a/7=029/020,
 382b/9=029/042, 389b/3=030/040, 390b/6=030/050,
 402a/5=033/027, 405b/6=033/052, 406b/3=033/055,
 410b/6=034/016, 411a/6=034/021, 413a/6=034/039,
 414a/5=034/047, 415a/3=035/001, 417a/3=035/018,
 419b/9=035/044, 421a/3=036/015, 425a/9=036/083,
 425a/9=036/083, 432a/3=038/005, 444a/9=039/062,
 444a/9=039/062, 447b/8=040/016, 448a/6=040/020,
 457a/3=041/021, 459a/1=041/039, 460b/2=041/053,
 461b/4=042/009, 461b/5=042/010, 461b/8=042/011,
 464b/6=042/036, 482a/6=046/025, 495a/3=050/002,
 499a/8=051/042, 499b/6=051/049, 501a/7=052/021,
 502a/2=052/035, 505b/6=054/006, 508a/1=054/052,
 514a/5=057/002, 518a/9=057/029, 519b/4=058/006,

519b/5=058/007, 521b/1=058/018, 523a/4=059/006,
526a/8=060/004, 527b/6=060/011, 533a/3=064/001,
534a/8=064/011, 535b/8=065/003, 537a/6=065/012,
538b/4=066/008, 539b/1=067/001, 540a/4=067/009,
562a/9=078/029, 570a/3=085/009

“**nirsedin**” 565a/2=080/018

“**nirseni**” 5a/9=002/029, 39b/9=002/255,
46a/1=002/282, 67b/8=003/154, 68a/1=003/154,
81a/8=004/032, 94a/7=004/113, 95b/7=004/126,
103a/4=004/176, 118b/9=005/094, 119b/4=005/097,
136b/2=006/101, 136b/2=006/101, 137b/3=006/111,
168b/1=007/185, 180b/3=008/075, 197b/6=009/115,
261b/8=016/048, 272a/2=017/012, 303a/9=020/050,
312b/7=021/030, 340a/7=024/035, 344b/3=024/064,
345a/1=025/002, 367b/2=027/088, 384b/7=029/062,
396a/9=032/007, 404a/6=033/040, 406a/7=033/054,
420b/8=036/012, 460b/3=041/054, 491a/9=048/026,
494b/3=049/016, 507b/8=054/049, 514b/1=057/003,
537a/6=065/012, 540b/9=067/019, 552b/4=072/028,
“**nerse**” 186b/8=009/039, 241a/2=013/008,
241b/4=013/014, 320a/4=022/006, 321a/5=022/017,
446b/9=040/007, 452b/6=040/062, 462a/1=042/012,
483a/8=046/033, 490b/3=048/021

“**nirseyi**” 432b/4=038/006

شَيْبَا

“**nirseni**” 7b/2=002/048, 17b/7=002/123,
63b/3=003/120, 70b/9=003/176, 173a/5=008/019,
205a/3=010/036, 205b/8=010/044, 264b/1=016/073,
285b/7=018/033, 289b/5=018/071, 298a/3=019/060,
314a/6=021/047, 327a/3=022/073, 342b/5=024/055,
345a/2=025/003, 406a/8=033/054, 423b/4=036/054,
425a/7=036/082, 442b/3=039/043, 520a/9=058/010,
521a/8=058/017, 528a/1=060/012, 24a/9=002/170,
31b/7=002/216, 31b/8=002/216, 55b/6=003/064,
62b/6=003/116, 78b/7=004/019, 82a/3=004/036,
120b/8=005/104, 133a/6=006/080, 143b/3=006/151,
169a/9=007/191, 181a/8=009/004, 259a/1=016/020,
264a/3=016/070, 265a/3=016/078, 278a/1=017/074,
296b/3=019/042

“**nirse**” 34a/4=002/229, 45a/5=002/282,
48a/7=003/010, 66a/2=003/144, 71a/3=003/177,

79a/1=004/020, 107a/9=005/017, 110b/8=005/041,
 111a/3=005/042, 184b/1=009/025, 219b/2=011/057,
 278a/1=017/074, 294a/6=019/009, 295b/3=019/027,
 298b/3=019/067, 299b/9=019/089, 315a/9=021/066,
 320a/1=022/005, 322a/3=022/026, 340b/5=024/039,
 395a/8=031/033, 421b/4=036/023, 453b/8=040/074,
 474b/9=044/041, 476a/7=045/009, 476a/9=045/010,
 477a/7=045/019, 480a/1=046/008, 487a/5=047/032,
 489a/5=048/011, 494a/7=049/014, 502b/4=052/046,
 503b/9=053/026, 504a/4=053/028, 538b/9=066/010,
 558a/2=076/001, 567a/6=082/019

“nerse” 186b/8=009/039

أَشْيَاءُ

“nirseler” 119b/9=005/101

أَشْيَاءُهُمْ

“narselerini” 156b/72=007/085 222a/9=011/085,
 358b/7=026/0183

824. شيب

a. Saç ağarmak, saçı ağarmış olan, ihtiyar.

شَيْبًا

“aklık” 293b/5=019/004

شَيْبَةً

“karılık” 391a/3=030/054

شَيْبٍ

“karı” 553b/6=073/017

825. شيخ

a. Elli yaşını geçkin kimse, 50 ile 80 yaş arasında bulunan kimse, ihtiyar.

شَيْخٌ

“yaşlıg” 370b/2=028/023

شَيْخًا

“hāce” 221a/4=011/072

“karı” 235a/9=012/078

شَيْخًا

“karılar” 453a/8=040/067

826. شيد

a. Badalanalanmış, boyanmış, suvanmış, yüksekçe

مَشِيدٌ

“yüksek” 324a/6=022/045

b. Sağlam, muhkem, boyanmış, yüksekçe.

مُشِيدَةٌ

“kötrülmüş berk” 88a/1=004/078

827. شيع

- تَشِيْعُ a. Şüyu' bulmak, yayılmak, kuvvet kazanmak.
 "yayılsa" 337a/7=024/019
 شِيْعَةُ b. Şîa, fırka, hemfikir gurup.
 "ögür" 298b/5=019/069
 شِيْعَتِهِ "teba'ları" 369b/3=028/015, 369b/3=028/015
 "uyğanları" 428b/6=037/083
 شِيْعٍ "ögürleri" 252b/9=015/010
 شِيْعًا "türlüg türlüg ögürler" 131a/9=006/065
 "ögür ögür" 368a/5=028/004, 388b/4=030/032
 "bölük bölük" 145a/4=006/159
 أَشْيَاءَكُمْ "ohşaganlarıңызını" 507b/9=054/051
 بِأَشْيَاءِهِمْ "menzeşikleri birle" 414b/4=034/054

حرف الصاد

828. صبا

a. Bir dinden çıkıp başka bir dine giren.

الصَّابُونَ

“dīndin çıkğanlar” 115b/2=005/069

الصَّابِينَ

“dīndin çıkğanlar” 9b/3=002/062

“dīndin çıkğan” 321a/3=022/017

829. صب

a. Dökmek, akıtmak, boşaltmak.

فَصَبُّ

“kuydı” 573a/4=089/013

صَبَبْنَا

“kuyduk” 565a/5=080/025

صَبَا

“kuymak” 565a/5=080/025

صَبُوا

“tökün” 475a/3=044/048

830. صبح

a. Sabah, gündüzün başlangıcı, fecir vakti, sabah namazının girdiği vakit.

الصَّبْح

“tañ” 222a/1=011/081, 222a/2=011/081, 555b/7=074/034, 566a/5=081/018

صُبْحًا

“tañ birle” 579a/3=100/003

صَبَاح

“irtesi” 431b/8=037/0177

b. fecir vakti yahut gündüzün başlangıcı.

الإِصْبَاح

“tañmı” 135b/5=006/096

c. Lamba.

مِصْبَاح

“çırāğ” 340a/2=024/035

المِصْبَاح

“çırāğ” 340a/2=024/035

مِصَابِيح

“çırāğlar birle” 456a/3=041/012, 539b/7=067/005

c. Sabahlamak, olmak.

أَصْبَحَ

“boldı” 286b/2=018/042, 109a/4=005/030, 109a/7=005/031, 286b/9=018/045, 369a/2=028/010, 369b/8=028/018, 377a/1=028/082

“bolsa” 541b/7=067/030

فَأَصْبَحْتُ

“boldı” 542b/5=068/020

فَأَصْبَحْنُمُ

“bolduğuz” 61a/2=003/103, 457a/7=041/023

أَصْبَحُوا

“irtelediler” 155b/7=007/078, 357b/7=026/0157,

	“boldılar” 157b/4=007/091, 382a/5=029/037, 220b/5=011/067, 113a/5=005/053, 120a/3=005/102, 482a/7=046/025, 530a/2=061/014
تُصْبِحُ	“bolğay” 286b/1=018/040
	“boldı” 325b/9=022/063
فَتُصْبِحُوا	“bolsanız” 492b/9=049/006
تُصْبِحُونَ	“irtege kirür siz” 387a/1=030/017
يُصْبِحُ	“bolğay” 286b/1=018/041
فَيُصْبِحُوا	“bolsalar” 113a/3=005/052
لَيُصْبِحُونَ	“bolğaylar” 330b/3=023/040
مُصْبِحِينَ	“irtelegenler” 255b/4=015/066, “irtelegenleri” 256a/7=015/083, “irte vaktınğa kirigli” 430b/4=037/0137 “irtege kirigli bolup” 542b/3=068/017, 542b/5=068/021 e Sabahleyin varmak, sabah erişmek.
صَبَّحَهُمْ	“irte” 507a/8=054/038

831. صبر

	a. Sabretmek, beklemek, kendini tutmak, sabır, oruç, çür’et, bekâ, ihtiyaç, bekleyiş.
صَبْرٌ	“şabr” 228a/4=012/018, 236a/3=012/083
الصَّبْرُ	“şabr” 7a/6=002/045, 22a/9=002/153, 574a/8=090/017, 580a/6=103/003
صَبْرًا	“şabrnı” 38b/7=002/250, 160a/8=007/126 “şabr” 289a/9=018/067, 289b/6=018/072, 290a/1=018/075, 290a/8=018/078, 290b/8=018/082, 547a/1=070/005
صَبْرَكَ	“şabruñ” 270a/7=016/127
صَبْرٌ	“şabr kıldı” 465a/8=042/043, 483b/2=046/035
صَبْرَتُمْ	“şabr kıldınız” 243a/6=013/024 “şabr kılsanız” 270a/6=016/126
صَبْرَنَا	“şabr kıldıķ” 348a/8=025/042
صَبْرُوا	“şabr kıldılar” 127a/9=006/034, 161b/4=007/137, 214a/4=011/011, 242b/9=013/022, 261a/9=016/042,

267a/6=016/096, 268b/2=016/110,
334b/7=023/0111, 373b/6=028/054,
384b/1=029/059, 458b/1=041/035, 558b/4=076/012,
398a/2=032/024, 350b/9=025/075

“şabr kılsalar” 492b/6=049/005

تَصْبِيرٌ

“şabr kıtur sen” 289a/9=018/068

تَصْبِرُوا

“şabr kılsanız” 63b/2=003/120, 64a/1=003/125,
72b/3=003/186, 80a/9=004/025

“şabr kılıñ” 50b/9=052/016

أَتَصْبِرُونَ

“şabr kılur mu siz” 346b/5=025/020

نَصْبِرَ

“şabr kılur miz” 9a/3=002/061

لَنَصْبِرَنَّ

“şabr kılğayok miz” 248a/4=014/012

يَصْبِرُ

“şabr kılsa” 236b/9=012/090

يَصْبِرُوا

“şabr kılsalar” 457a/8=041/024

اضْبِرْ

“şabr kılğıl” 212b/3=010/109, 218b/5=011/049,
225a/8=011/115, 270a/7=016/127, 309b/5=020/130,
391b/4=030/060, 393b/3=031/017, 433a/6=038/017,
452a/1=040/055, 483b/2=046/035, 497a/4=050/039,
502b/6=052/048, 544a/3=068/048, 547a/1=070/005,
553a/7=073/010, 559a/7=076/024, 554b/5=074/007,
454a/2=040/077

اصْبِرُوا

“şabr kılıñ” 74a/9=003/200, 157a/1=007/087,
160b/3=007/128, 176b/6=008/046, 432b/3=038/006,
500b/9=052/016

صَابِرًا

“şabr kılğan” 289b/2=018/069, 435b/1=038/044

صَابِرَةٌ

“şabr kılğan” 179a/5=008/066

صَابِرُونَ

“şabr kılğanlar” 179a/1=008/065

الصَّابِرُونَ

“sabr kılğanlar” 376b/8=028/080, 439a/9=039/010

الصَّابِرِينَ

“şabr kılganlar” 22a/9=002/153, 22b/4=002/155,
25b/2=002/177, 49a/5=003/017, 66a/9=003/146,
176b/7=008/046, 179a/6=008/066, 270a/6=016/126,
317a/1=021/085, 323a/2=022/035

“sabr kılğan erenler” 403a/5=033/035

“sābirler” 38b/6=002/249

“sabr kılğanlarını” 65b/7=003/142

الصَّابِرَاتِ

“sabr kılğan tişiler” 403a/5=033/035

- صَبْرٌ “şabr kılgan” 247a/2=014/005, 395a/3=031/031,
411a/3=034/019, 464b/4=042/033
- فَمَا أَصْبَرَهُمْ “neme şabr kılgan turur anlar” 25a/3=002/175
b. sabır hususunda boy ölçüşmek, üstün gelmeye
çalışmak.
- صَابِرُوا “şabr kılgıñ” 74b/1=003/200
c. ok sabırlı olmak, ziyade tahammül etmek.
- اَصْطَبِرْ “şabr kılgıl” 298b/1=019/065, 310a/2=020/132,
506b/8=054/027

832. صبع

- a. Parmak.
- أَصَابِعُهُمْ “barmaklarını” 3b/6=002/019, 549a/3=071/007

833. صبغ

- a. Katık, boya, şeriat, yaratılış.
- صَبْغٌ “banıp yigesi” 329a/4=023/020
- صِبْغَةُ اللَّهِ “tañrının arıtmakı” 20a/1=002/138
“dîn” 20a/2=002/138

834. صبو

- a. (Buluğ çağına ermemiş) çocuk.
- صَبِيَا “oğlanlık hâlde” 294b/1=019/012
“oğlan” 295b/5=019/029
- b. Kalben meyl etmek, İşiyak göstermek, canı
kaynamak.
- أَصْبُ “sewüglügrek” 230a/1=012/033

835. صحب

- a. arkadaşlık etmek, muâşeret etmek.
- نُصَاحِبُنِي “koldaşlık kılgıl maña” 290a/2=018/076
- صَاحِبُهُمَا “koldaşlık kılgıl anlarga” 393a/6=031/015
b. Kurtarmak, sahip çıkmak.
- يُصَحِّبُونَ “koldaşlık kılınurlar” 313b/8=021/043
c. Arkadaş, sıkı, dost.

صاحب	“balık koldaşı” 544a/3=068/048
الصاحب	“yawukluk eyesi” 82a/5=004/036
صاحبي السجني	“zindänniğ iki eyesi” 230b/7=012/039, 231a//4=012/041
صاحبه	“koldaşı” 187a/1=009/040, 285a/9=018/034, 286a/4=018/037
صاحبه	“anlarnın işi” 168a/9=007/184 “anlardan birini” 507a/1=054/029
صاحبيكم	“koldaşınız” 503a/2=053/002, 566a/7=081/022, 414a/2=034/046
صاحبة	“cügt” 136b/2=006/101, 550b/5=072/003
صاحبة	“cüfti” 547a/4=070/012, 565a/9=080/036
اصحاب	“koldaşlar” 132a/6=006/071 “koldaşları” 354a/6=026/061 “fil eyeleri” 581a/1=105/001
اصحاب النار	“ot eyeleri” 6b/6=002/039, 11b78=002/081, 32a/6=002/217, 40a/9=002/257, 44a/6=002/275, 62b/6=003/116, 109a/2=005/029, 150a/4=007/036, 152a/5=007/050, 204/a/2=010/027, 521a/8=58/017, 439a/3=039/008, 446b/7=040/006, 451a/1=040/043, 525a/3=059/020, 534a/6=064/010 “ot eyelerini” 555a/8=074/031 “tamuğ eyeleri” 151b/1=007/044, 151b/9=007/047 “ot idileri” 240b/4=013/005
الجحيم اصحاب	“tamuğ eyeleri” 17a/7=002/119, 106a/3=005/010, 117b/6=005/086, 197b/2=009/113, 516b/6=057/019, 324b/6=022/051
اصحاب السعير	“tamuğ eyeleri” 540a/6=067/010, 540a/7=067/011, 415b/4=035/006
اصحاب المشيمة	“sol yan eyeleri” 511a/5=056/009, 511a/6=056/009, 574a/9=090/019
اصحاب الشمال	“sol yan eyeleri” 512a/3=056/041, 512a/4=056/041
اصحاب الجنة	“uçmak eyleri” 12a/1=002/082, 151a/4=007/042, 151a/9=007/044, 152a/6=007/050, 203b/7=010/026, 215b/6=011/023, 347a/2=025/024,

- 480b/5=046/014, 481a/5=046/016, 423b/5=036/055,
 525a/3=059/020, 525a/3=059/020
 “būstān eyelerini” 542b/2=068/017
 “uçmak eyelerini” 151b/7=007/046
 أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ “sağ yan eyeleri” 511a/5=056/008, 511a/5=056/008,
 574a/9=090/018
 أَصْحَابُ الْيَمِينِ “sağ yan eyeleri” 511b/7=056/027, 511b/7=056/027
 “sağ köleyeleri” 512a/2=056/038
 “sağ elig eyeleri” 513b/7=056/090, 513b/8=056/091,
 555b/9=074/039
 أَصْحَابُ الصِّرَاطِ “tüz yol eyeleri” 310a/7=020/135
 أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ “yarılmış yirlerinin eyeleri” 569b/6=085/004
 الْأَعْرَافِ “hişārın üstünlerinin erenleri” 152a/2=007/048
 أَصْحَابُ الْاِيْكَةِ “Şu‘ayb kavmı” 256a/3=015/078,
 “bük eyeleri” 358b/2=026/0176, 433a/3=038/013,
 495b/6=050/014
 أَصْحَابُ الْحِجْرِ “Şālîh kavmı” 256a/5=015/080
 أَصْحَابُ الرَّسِّ “kuyug eyeleri” 495b/4=050/012
 “kuyug eyeleri” 348a/3=025/038
 أَصْحَابُ السَّبْتِ “şenbetemek eyelerin” 871a/1=004/047
 أَصْحَابُ السِّفِينَةِ “keme eyelerini” 379b/4=029/015
 أَصْحَابُ الْقُبُورِ “gor eyeleri” 528a/6=060/013
 أَصْحَابُ الْقَرْيَةِ “konum eyeleri” 420b/9=036/013
 أَصْحَابُ الْكَهْفِ “ünjürnün eyeleri” 282b/2=018/009
 أَصْحَابُ مَدْيَنَ “medyen eyeleri” 191a/2=009/070, 324a/3=022/044
 أَصْحَابُيْمَ “koldaşları” 500a/5=051/059

صف 836.

- a. Tabak, tepsi.
 بِصَحَافٍ “çanaklar” 471b/7=043/071
 b. Sahife.
 صُحُفَّ “şahîfeleri” 504b/6=053/036
 “defterler” 565a/1=080/013
 “şuhufıları” 571b/7=087/019

الصُّحُفُ	“defterler” 310a/4=020/133
	“kitāblar” 566a/1=081/010
	“şuḥufları” 571b/7=087/018
صُحُفًا	“kāğıdlar” 566a/7=074/052
	“şahīfeler” 578a/3=098/002

837. صخ

a. Kulakları sağır edecek derecede şiddetli ses, yüksek sesle bağırma, kıyametin kopması esnasındaki gürül

الصَّاحَّةُ	“kulak tutğan” 565a/8=080/033

838. صخر

a. Kayalar, kaya tabakası.

الصَّخْرُ	“taşnı” 573a/2=089/009
صَخْرَةً	“taş” 393a/9=031/016
الصَّخْرَةَ	“taş” 289a/3=018/063

839. صدد

a. men’etmek, alıkoymak, vazgeçmek, imtina’ etmek, kaçınmak.

صَدَّ	“yüz ewürdi” 84b/6=004/055
يَصْدُونُ	“yığlınurlar” 85b/6=004/061
	“yığarlar yā yıglurlar” 151b/4=007/045, 321b/8=022/025
	“yığarlar” 174b/9=008/034, 176b/8=008/047, 185b/8=009/034, 215a/6=011/019, 246b/4=014/003, 321b/8=022/025, 532a/6=063/005
يَصِدُّونَ	“yüz ewrürler” 470b/9=043/057
صُدُّودًا	“yığlıanmak” 85b/6=004/061
	2. Men’etmek, alıkoymak.
صَدَّ	“yığmak” 32a/1=002/217
بِصَدِّهِمْ	“yığmakları birle” 100b/3=004/160

صَدُّوا	“yıgdılar” 101b/2=004/167, 182a/5=009/009, 266a/4=016/088, 487a/4=047/032, 487a/8=047/034, 521a/6=058/016, 531b/5=063/002 “çewürdiler” 484a/2=047/001
صَدَّ	“yıgıldı” 450a/7=040/037
صَدَّدْتُمْ	“yıgdınız” 267a/2=016/094
صَدَّدْنَاكُمْ	“yıgduḵ sizni” 412a/9=034/032
صَدَّوْكُمْ	“yıgdılar sizni” 103b/8=005/002, 490b/9=048/025
صَدَّهَا	“yıgdılar anı” 364a/1=027/043
صَدَّهْمُ	“yıgdı anlarını” 362b/3=027/024, 382a/7=029/038
لِيَصُدُّوا	“yıgsalar” 175a/4=008/036
يَصُدُّنَاكَ	“yıgsun sini” 301b/6=020/016
يَصُدُّنَاكَ	“yıgsunlar sini” 377b/4=028/087
يَصُدُّنَاكُمْ	“yıgsun sizni” 471a/5=043/062
يَصُدُّكُمْ	“yıgsa sizni” 118b/1=005/091 “yıgsa sizlermi” 413b/4=034/043
لِيَصُدُّوهُمْ	“yıgarlar anlarını” 469a/1=043/037
تَصُدُّونَ	“yıgar siz” 60a/9=003/099, 156b/5=007/086
تَصُدُّونَا	“yıgsanız bizni” 247b/8=014/010 b.Karışık mayi, irin
صَدِيد	“tamuğluğlar” 248b/1=014/016

840. صدر

a. Gouges.

صَدْرًا	“köğüzini yā‘nī köñülini” 268a/5=016/106
صُدُّور	“köñülleri” 182b/8=009/014 “köğüzini” 379a/5=029/010 “köñli” 383b/5=029/049 “köğüzleri” 583b/6=114/005
الصُّدُورُ	“köğüzler” 207a/2=010/057, 579a/6=100/010 “köñüller” 324a/7=022/046, 448a/4=040/019
الصُّدُور	“köñül eyesini” 63a/9=003/119 “köğüzler eyesini” 67b/9=003/154, 105b/6=005/007, 213a/9=011/005

	“köğüller eyesini” 176a/9=008/043
	“kögülün” 463b/6=042/024
	“köğüldeki nirselerini” 514b/7=057/006, 394a/8=031/023, 419a/1=035/038
	“köğüller” 533b/2=064/004, 540b/1=067/013
	“köğüldekilerini” 438b/9=039/007
صَدْرِي	“kögüzümni” 302a/5=020/025
	“kögüzüm” 352a/1=026/013
صَدْرُكَ	“kögüzün” 146a/2=007/002, 214a/6=011/012, 257a/2=015/097
	“kögüzünü” 576a/6=094/001
صَدْرُهُ	“köğülini” 139b/1=006/125, 440a/8=039/022
	“kögüzini” 139b/2=006/125
صُدُورُكُمْ	“kögüzleriniz” 51a/2=003/029, 275a/9=017/051,
	“köğülleriniz” 67b/9=003/154, 454b/1=040/080
صُدُورُهُمْ	“kögüzleri” 63a/4=003/118, 90a/1=004/090, 151a/5=007/043, 254b/6=015/047, 366b/1=027/074, 375a/7=028/069
	“kögüzlerin” 213a/8=011/005
	“köğülleri” 452a/3=040/056, 523b/5=059/009, 524a/8=059/013
	b. Dönmek, geri çekilmek, çekilmek.
يَصْدُرُ	“kim kılsa” 578b/7=099/006
	c. Dönmek, döndermek.
يُصْدِرُ	“kaytarsa” 370b/2=028/023

841. صدع

	a. Çatlama, yarıлма, ayrılma.
الصَّدْعُ	“kök yaşlıgı” 57a/2=086/012
	b. Hak ile batılı ayırdetmek /Hakkı izhar etmek, açığa vurmak.
فَاصْدَعُ	“aşkäre kılğıl” 256b/8=015/094
	c. Baş ağrısına tutulmak, başı ağrımak.
يُصَدِّعُونَ	“şudā' kılınurlar” 511b/3=056/019
	d. Parçalanmış, yarılmış.
مُتَصَدِّعًا	“yarılğan” 525a/5=059/021
	e. Bölünmek, ayrılmak, iftirak etmek.

يَصْدَعُونَ “takılurlar” 389b/9=030/043

842. صدف

a. Dağ yamacı.

الصَّدْفَيْنِ “tağnuñ iki yanının arası” 291b/8=018/096

b. Dönmek, yüz çevirmek.

صَدَفَ “yığdı” 144b/6=006/157

يَصْدِفُونَ “yüz ewrerler” 129a/1=006/046

“yığdı andın” 144b/6=006/157

“yığarlar” 144b/8=006/157

843. صدق

a. Kemalde olan, doğruluk, doğru sözlülük, sıfat olarak doğru, güzel, iyi.

صِدْقَ “rāstlık” 200a/4=010/002, 278a/9=017/080, 278b/1=017/080, 297a/6=019/050, 355a/3=026/084

“şālih” 210b/7=010/093,

“yahşılık” 508a/2=054/055

صِدْقًا “rāst” 138a/4=006/115

الصِدْقُ “rāstlık” 441a/8=039/032, 441b/1=039/033

“rāst” 481a/5=046/016

صِدْقُهُمْ “rāstlıqları” 123a/1=005/119, 399b/7=033/008

“rāstları” 401b/7=033/024

صَدَقَ “rāst aydı” 59b/9=003/095, 401b/3=033/022, 423b/2=036/052, 491a/9=048/027

صَدَقْتُ “rāst aydı” 229a/7=012/026

أَصَدَقْتُ “rāst mu aydın” 362b/6=027/027

صَدَقُوا “rāst aydılar” 25b/3=002/177, 187b/3=009/043, 378a/4=029/003, 401b/5=033/023

“rāst aytsalar” 486a/7=047/021

صَدَقْنَا “rāst aydı bizge” 445b/6=039/074

صَدَقْكُمْ “rāst aydı sizge” 66b/9=003/152

صَدَقْنَا “rāst aydın bizge” 122a/3=005/113

صَدَقْنَاْهُمْ “rāst ayduñ anlarğa” 311a/6=021/009

صَادِقْ	“rāst” 297b/2=019/054
لَصَادِقْ	“rāst” 497b/5=051/005
صَادِقًا	“rāst irse” 449a/6=040/028
لَصَادِقُونَ	“rāst ayğanlar” 143a/1=006/146 “biz rāst ayğanlar miz” 236a/2=012/082, 364b/4=027/049 “biz rāst ayğanlar” 255b/1=015/064
الصَادِقُونَ	“anlar rāst ayğan” 494b/1=049/015 “anlar rāst ayğanlar” 523b/3=059/008
صَادِقِينَ	“rāst ayğanlar” 4a/9=002/023, 5b/7=002/031, 14a/1=002/094, 16a/6=002/111, 59b/7=003/093, 70a/2=003/168, 72a/4=003/183, 128a/7=006/040, 142a/5=006/143, 169b/5=007/194, 205a/7=010/038, 206a/6=010/048, 228a/2=012/017, 313a/9=021/038, 365b/9=027/064, 373a/8=028/049, 398a/9=032/028, 412a/1=034/029, 423a/6=036/048, 431a/7=037/0157, 474b/4=044/036, 478a/2=045/025, 479b/4=046/004, 513b/5=056/087, 530b/8=062/006, 541a/9=067/025, 543b/4=068/041, 366a/7=027/071, 502a/2=052/034 “irseniz rāst ayğan” 214b/1=011/013 “rāst ayğanlar irdiñiz erse” 494b/6=049/017
الصَادِقِينَ	“rāst ayğanlar” 49a/6=003/017, 123a/1=005/119, 198a/7=009/119, 399b/7=033/008, 401b/7=033/024, 154b/5=007/070, 159a/5=007/106, 216b/8=011/032, 229a/7=012/027, 232a/8=012/051, 336a/5=024/006, 381b/1=029/029, 252b/6=015/007, 352b/8=026/031, 359a/2=026/0187, 482a/2=046/022, 336a/8=024/009, 357b/5=026/0154 “rāst ayğan erenler” 403a/5=033/035
الصَادِقَاتِ	“rāst ayğan tişiler” 403a/5=033/035 b. Çok doğru sözlü, sözünün doğruluğunu fiiliyle gösteren, çok sâdik, çok doğru.
صَدِيقًا	“rāst sözlüg” 296b/2=019/041, 297b/4=019/056
الصَدِيقُ	“yitiz rāst sözlüg” 231b/6=012/046
الصَدِيقُونَ	“rāst sözlügler” 516b/4=057/019
الصَدِيقِينَ	“rāst sözlügler” 86b/4=004/069

صِدِّيقَةٌ	“rāstlağan” 116b/8=005/075 c.en doğru sözlü, daha doğru sözlü.
أَصْدَقُ	“rāstrak” 89a/9=004/087, 95a/8=004/122 d. Tasdik etmek, kabullenmek.
صَدَقَ	“rāst tuttu” 411a/3=034/020 “rāstladı” 427a/4=037/037, 441b/1=039/033, 557b/1=075/031, 575a/5=092/006
صَدَّقَتْ	“rāst kıldın” 429b/3=037/0105
صَدَّقْتُ	“rāstladı” 539a/5=066/012
تُصَدِّقُونَ	“rāstlasa irdiğiniz” 512b/4=056/057
يُصَدِّقُونِي	“rāstlayür mini” 371b/6=028/034
يُصَدِّقُونَ	“rāstlayurlar” 547b/3=070/026
تَصَدِّقَ	“rāstlamakı” 205a/4=010/037, 239a/6=012/111
مُصَدِّقٌ	“rāstlağan” 13a/3=002/089, 14b/3=002/101, 58a/4=003/081, 480b/2=046/012 “köp ağğan” 134b/8=006/092
مُصَدِّقًا	“rāstlağan” 6b/9=002/041, 13b/2=002/091, 14a/7=002/097, 47a/3=003/003, 52a/8=003/039, 53b/9=003/050, 83b/9=004/047, 111b/8=005/046, 112a/1=005/046, 112a/4=005/048, 418a/4=035/031, 483a/1=046/030, “rāstlağanlık hāi üze” 529a/1=061/006
المُصَدِّقِينَ	“rāstlağanlar” 427b/4=037/052 e. Sâdakatlî, hakikî dost, samimî arkadaş.
صَدِيقٌ	“yakın dost” 355b/5=026/0101
صَدِيقُكُمْ	“dostunuz” 343b/8=024/061 f. Sadaka
صَدَقَةٌ	“şadağa” 28b/8=002/196, 41b/7=002/263, 94a/9=004/114, 195b/9=009/103 “şadağa” 520b/6=058/012
صَدَقَات	“şadağalar” 520b/9=058/013
الصَدَقَات	“şadağalarını” 43a/4=002/271, 44a/7=002/276, “şadağalar” 192a/9=009/079, 189a/4=009/058, 189a/9=009/060
صَدَقَاتِكُمْ	“şadağalarınızı” 41b/8=002/264

صَدَقَاتِهِنَّ	g. Mehir. “kābīnlerini” 75b/1=004/004
تَصَدَّقِ	h. Sadaka vermek. “şadağa kılsa” 111b/6=005/045
تَصَدَّقُوا	“şadağa kılsanız” 44b/7=002/280
تَصَدَّقِ	“şadağa kılsa” 111b/6=005/045
الْمُتَصَدِّقِينَ	“şadağa kılganlar” 236b/6=012/088
الْمُتَصَدِّقَاتِ	“şadağa birgen erenler” 403a/6=033/035 “şadağa birgen tişiler” 403a/6=033/035
فَأَصَدَّقِ	1) Sadaka vermek. “şadağa kılsam” 532b/9=063/010
يَصَدَّقُوا	“şadağa kılsalar” 90b/4=004/092
لَتَصَدَّقَنَّ	“şadağa kılgay miz” 192a/3=009/075
الْمُتَصَدِّقِينَ	“rāstlağan erenler” 516b/2=057/018
الْمُتَصَدِّقَاتِ	“rāstlağan tişiler” 516b/2=057/018

844. صدی

تَصَدِیْةٌ	a. Alkışlamak. “aya birle ün kılmak” 175a/3=008/035
تَصَدَّى	b. Önüne çıkmak, karşılamak, yönelmek. “ta‘arruż kıılır sen” 564b/4=080/006

845. صرح

صَرَحَ	a. Gökdelen, kule, saray, köşk, şato. “köşk” 364a/4=027/044
الصَّرْحُ	“köşk” 364a/3=027/044
صَرَحًا	“köşk” 372a/5=028/038, 450a/5=040/036

846. صرخ

صَرِخَ	a. Çığlık, imdada gelen, imdada gelme, yardıma çağırın, imdad isteyen. “kırtaran” 422b/8=036/043
	b. Yardıma varmak, imdada gelme.

مُصْرِخُكُمْ	“irür men kırtarğanınız” 249a/7=014/022
مُصْرِخِي	“irür siz kırtarğanlarım” 249a/7=014/022
	c. Yardıma çağırmak, feryad etmek, bağışarak imdad dilemek.
يَصْطَرِّخُونَ	“çakırışurlar” 418b/6=035/037
	d. İmdad dilemek, yardım istemek.
يَسْتَصْرِخُهُ	“kırtarmak tileyür” 369b/9=028/018

847. صرر

صِرٌّ	a. Şiddetli soğuk, dondurucu. “sowukluk” 72b/8=003/117
صِرَّةٌ	b. Bağırış, topluluk, yüzü buruşturma, çığlık. “çakırmağ” 498b/6=051/029
صَرَصَر	c. Şiddetli rüzgar, dındurucu rüzgar. “esmekî katığ” 544b/5=069/006
صَرَصَرًا	“katığ esgen” 456b/3=041/016 “katığ yilni” 506b/1=054/019
أَصْرُوا	c. İtişmek, ısrar etmek. “peyvestelik kıldılar” 549a/4=071/007
يُصِرُّ	“peyvestelik kıılır” 476a/6=045/008
يُصِرُّونَ	“peyvestelik kıılurlar” 512a/6=056/046
يُصِرُّوا	“peyvestelik kıldılar” 65a/3=003/135

848. صرط

صِرَاطٌ	a. eğri-büğrü yahut kıvrımlı olmayan, doğru ve düzgün yol. “edgülük yolu” 1b/3=001/007 “yolğa köni” 1b/3=001/007, 54a/=003/051, 134a/4=006/087, 219a/9=011/056, 254b/1=015/041, 264b/8=016/076, 296a/5=019/036, 466b/3=042/052, 471a/5=043/061 “köni yol” 20b/4=002/142, 31a/8=002/213, 60b/6=003/101, 107a/5=005/016, 128a/5=006/039, 145a/8=006/161, 203b/5=010/025, 269b/6=016/121, 325a/5=022/054, 332b/2=023/073, 341b/5=024/046, 420a/6=036/004, 469b/9=043/043, 541a/5=067/022

	“öğülmişniñ yolınğa” 321b/8=022/024
	“ıdın yolı” 139b/4=006/126
	“yol” 156b/5=007/086, 424a/7=036/066, 332b/3=023/074
	“tañrının yolı” 246b/2=014/001, 409a/8=034/006, 466b/4=042/053
	“yol tüz” 424a/1=036/061, 471a/9=043/064
	“tamuğ yolı” 426b/3=037/023
الصِرَاطُ	“köni yol” 430a/3=037/0118, 1b/4=001/006
	“yolnıñ tüzi” 433b/5=038/022
	“yol” 332b/3=023/074
	“tüz yol” 310a/7=020/135
صِرَاطًا	“köni yol” 86b72=004/068
	“yol köni” 102b/7=004/175, 488a/4=048/002, 490b/2=048/020
	“tüz yol” 296b75=019/043
صِرَاطُكَ	“köni yolun” 147b/1=007/016
صِرَاطِي	“yolum tüz” 144a/4=006/153

849. صرع

	a. Yere yıkılmış, devrilmiş.
صَرَغِي	“anlar tüşgen” 544b/7=069/007

850. صرف

	a. Çevirmek, uzaklaştırmak.
صَرَفَ	“ewürdi” 199b/1=009/127, 230a/4=012/034
صَرَفْنَا	“ewürük” 482b/7=046/029
صَرَفْكُمْ	“ewürdi sizni” 67a/4=003/152
سَأَصْرِفُ	“ewürgey men” 162b/8=007/146
تَصْرِفُ	“ewürsen” 230a/2=012/033
لَتَصْرِفَ	“ewürse miz” 229a/1=012/024
يَصْرِفُهُ	“ewrer anı” 341a/8=024/043
إِصْرِفْ	“ewürgil” 350a/4=025/065
صَرِفْتُ	“ewrülđi” 151b/8=007/047
يُصْرِفُ	“ewrülse” 125a/7=006/016

يُصْرَفُونَ	“ewrülürler” 453b/3=040/069
تُصْرَفُونَ	“ewrülür siz” 204b/4=010/032
صَرَفًا	“ewürmek” 346b/2=025/019
مَصْرَفًا	“ewrülgü yir” 288a/2=018/053
مَصْرُوفًا	“ewrülmiş” 213b/9=011/008
	b. Çevirmek, tahvil etmek, yönlendirmek, açıklamak.
صَرَفْنَا	“ewürdük” 274b/4=017/041, 279a/5=017/089, 288a/3=018/054, 482b/4=046/027
	“çewürdük” 308a/8=020/113
صَرَفْنَاهُ	“ewürdük anı” 349a/1=025/050
نُصْرَفُ	“ewrür miz” 128b/9=006/046
	“ewrer biz” 131b/1=006/065
	“ewrer miz” 136b/8=006/105, 153b/1=007/058
تَصْرِيفٍ	“çewürmek” 23b/3=002/164, 476a/2=045/005
	c. Dönmek, savuşmak.
انْصَرَفُوا	“ewrüldiler” 199b/1=009/127

851. صرم

	a. Azmetmek, alâkayı kesmek, kesmek, sökmek, devşirmek, toplamak.
لَيَصْرِمَنَّهَا	“kesgeyler anı” 542b/3=068/017
صَارِمِينَ	“kesgen” 542b/6=068/022
	b. Kesilmiş, sökülmiş, münbit olmayan kara toprak, karanlık gece.
الصَرِمُ	“kesilmiş” 542b/5=068/020

852. صعد

	a. Yukarı çıkmak.
يَصْعَدُ	“aşar” 416a/2=035/010
	b. Yeryüzü /Arazi, yer, toprak /Yol.
صَعِيدًا	“toprak” 83a/7=004/043,
	“yir” 105a/9=005/006, 282b/1=018/008, 286b/1=018/040
	c. Mübalağa yapmak/Uzalklaşmak.

- تُصْعِدُونَ “barur siz” 67a/6=003/153
 d. Güçlkle çıkmak, yükselmek, nefesi daralır bir vaziyette çıkmak.
- يَصْعَدُ “aşar” 139b/2=006/125
 e. Meşakkat, zorluk.
- صَعَدَا “ğālib bolğan” 551b/8=072/017
 f. Meşakkat.
- صُعُودًا “küçey aşutğa” 555a/2=074/017

853. صعر

- a. Yanağı bükme, kibirlenme, böbürlenme.
- تُصَاعِرُ “kışturğıl” 393b/4=031/018

854. صغق

- a. Bayılmak, aklı gitmek, yanmak, ölmek.
- فَصَائِقُ “bī-hūş boldı” 444b/9=039/068
 b. Çarpmak, öldürmek.
- يُصْعَقُونَ “ölürler” 502b/3=052/045
 c. Baygın.
- صَغِقًا “bī-hūş” 162b/2=007/143
 d. Şimşek, yıldırım.
- الصَائِقَةُ “yışın” 8a/7=002/055, 99b/4=004/153
 “katıg kı kırğan” 499b/2=051/044
- صَائِقَةٌ “katıg kı” 456a/5=041/013
 “katıg kı” 456a/5=041/013
 “horluknuñ kı” 456b/6=041/017
- الصَوَائِقُ “katıg ünler” 3b/7=002/019
 “katıg ünlerni” 241b/2=013/013

855. صغر

- a. Küçüklük, küçük olma, aşağılık.
- صَغَارَ “horluk” 139a/8=006/124
 b. Küçüklük gösteren, küçülen, alçak.
- صَاغِرُونَ “hor bolğanlar” 185a/5=009/029
 “horlar” 363b/1=027/037

صَاغِرِينَ	“horlar” 159b/9=007/119
الصَّاغِرِينَ	“horlar” 147a/8=007/013, 230a/1=012/032 c. Küçük (rütbe ve makam cihetiyle veya hacim itibariyle)
صَغِيرٌ	“kiçig” 508a/1=054/053
صَغِيرَةً	“kiçigni” ²⁹⁷ 287a/9=018/049 “kiçig” ²⁹⁸ “198b/5=009/121
صَغِيرًا	“kiçiglikli hâlda” 45b/3=002/282 “kiçiglik” 273a/5=017/024 c. En küçük, daha küçük.
اصْغَرُ	“kiçigrek” 207b/3=010/061, 409a/2=034/003

856. صغى - صغو

صَغَتْ	a. Meyl etmek, yönelmek. “kıştı” 537b/7=066/004
لَتَصْغَى	“kıssa” 137b/7=006/113

857. صفح

تَصَفَّحُونَ	a. Yüz çevirmek, vazgeçmek, afvetmek, müsamaha göstermek, geniş davranmak. “afv kılsanız” 534b/4=064/014
وَلْيَصَفَّحُوا	“afv kılsunlar” 337b/7=024/022
اصْفَحْ	“afv kılğıl” 106b/6=005/013 “i‘râz kılğıl” 256b/1=015/085 “yüz ewürgil” 473a/1=043/089
اصْفَحُوا	“afv kılın” 16a/1=002/109
الصَّفْحَ	“i‘râznı” 256b/1=015/085
صَفْحًا	“bir yanga” 467a/3=043/005

858. صفد

الاصْفَادُ	a. Bağ, bukağı, kelepçe. “buğağular” 252a/1=014/049, 435a/3=038/038

²⁹⁷ Mertebe ve kıymet itibariyle küçük.

²⁹⁸ Miktar ve hacim itibariyle küçük.

859. صفر

a. Sarı.

صَفْرَاءُ

“sarığ” 10a/9=002/069

صُفْرَ

“sarığ” 560b/7=077/033

b. Sararmış, sararan.

مُصَفَّرًا

“sarığ” 390b/7=030/051

“sargarmış” 440a/7=039/021, 516b/9=057/020

860. صف

a. Saf, dizi, sıra, kanat açma, süzülme.

صَفَا

“şaf bolup” 287a/5=018/048, 304a/9=020/064,

528b/5=061/004, 562b/5=078/038

“şaf boluşaf bolu” 573b/1=089/022

“şaf bolmak” 425b/2=037/001

b. saf tutan, sıra yapan.

صَافَات

“kanatlarını yayıp taķi biri birine yanarlar”

540b/8=067/019

“şaf kılğanlar” 341a/2=024/041

الصَّافَات

“şaf bollğan firisteler” 425b/2=037/001

الصَّافُونَ

“şaf bollğanlar şaf tutğanlar” 431b/3=037/165

صَوَافٌ

“örü turukmuşlar hâlde” 323a/5=022/036

c. Dizilmiş, sıraya konmuş, sıralanmış.

مَصْفُوفَةٌ

“şaf kılınmış” 501a/4=052/020

“biri biri yanında koğulmuş” 572a/7=088/015

861. صفص

a. Düz arazi.

صَفْصَفًا

“tüz yazı” 307b/9=020/106

862. صفن

a. Bir ayağını tırnağı üzerine kaldırıp, üç ayağı üzerinde duran hayvan.

الصَّافِنَةُ

“üç ağakı üze turğanlar” 434b/5=038/031

863. صفو

- a. Safa (=Mevki adıdır).
الصَّفا “Şafâ atlıgtağ” 22b/7=002/158
- b. Kayalık, kayalar, kaya tabakası.
صِفْوَان “tayıg taş” 42a/1=002/264
- c. Seçmek, tercih etmek.
اصْفَاكُمْ “iẖtiyār kıldı sizni” 274b/2=017/040
“ẖalişkıldı sizni” 467b/8=043/016
- d. Seçmek, üsn tutmak, dilemek.
اصْطَفَى “üdürdi” 19a/3=002/132, 51b/1=003/033,
365a/5=027/059
“iẖtiyār kılgay irdi” 438a/6=039/004
اصْطَفَى “iẖtiyār kıldı” 431a/5=037/153
اصْطَفَاكَ “üdürdi sini” 52b/7=003/042, 52b/7=003/042
اصْطَفَاهُ “üdürdi anı” 38a/2=002/247
اصْطَفَيْتَكَ “üdürdim sini” 162b/4=007/144
اصْطَفَيْنَا “iẖtiyār kılduk” 418a/5=035/032
اصْطَفَيْنَاهُ “üdürdük biz anı” 18b/8=002/130
يَصْطَفَى “üyrer” 327a/5=022/075
المُصْطَفَيْنِ “üdründü” 435b/4=038/047
- e. Tasfiye edilmiş, süzülmüş.
مُصَفًّى “yuruğkılınmış” 485b/2=047/015

864. صكك

- a. Çarpmak, vurmak, eliyle yüzüne tokat atmak, elini yüzüne vurmak, dövünmek.
فَصَكَّتْ “urdi” 498b/7=051/029

865. صلب

- a. Sulb, züriyet, nesil, soy, bel kemiği, omurga
الصُّلْبِ “oñurka” 570b/7=086/007
أَصْلَابِكُمْ “oñurkalarınızdır” 79b/3=004/023
- b. Çarmıha germek, idam etmek, asmak.
صَلَبُوهُ “asdılar anı” 100a/5=004/157

يُصَلِّبُ	“aslur” 231a/5=012/041 c. Asmak, idam etmek.
يُصَلِّبُوا	“asılsa” 109b/5=005/033
لَا صَلَّيْتُكُمْ	“asğay men sizni” 160a/6=007/124, 304b/9=020/071, 353b/6=026/049

866. صلح

	a. Doğru olmak, salih olmak
صَلَحَ	“şālih boldı” 243a/4=013/023, 447a/3=040/008
صَالِح	“edgü” 198b/74=009/120 “yahşısı” 537b/9=066/004 “yahşı” 218a/7=011/046
صَالِحًا	“yahşı” 9b/4=002/062 “edgü” 106a/1=005/029, 290b/6=018/082, 291a/7=018/088, 293a/3=018/110, 298a/2=019/060, 306a/1=020/082, 331a/6=023/051, 334a/3=023/0100, 350b/2=025/070, 350b/3=025/071, 362a/4=027/019, 375a/5=028/067, 376b/7=028/080, 390a/4=030/044, 396b/8=032/012, 402b/3=033/031, 409b/9=034/011, 413a/2=034/037, 418b/6=035/037, 450b/3=040/040, 458a/7=041/033, 459b/5=041/046, 476b/8=045/015, 481a/2=046/015, 534a/2=064/009, 537a/1=065/011 “edgünü” 169a/6=007/189, 169a/7=007/190 “edgülük” 267a/7=016/097
الصَالِح	“edgü” 416a/3=035/010
صَالِحِينَ	“iki edgü” 538b/8=066/010
الصَالِحُونَ	“edgüler” 166b/3=007/168, 55a/8=072/011 “edgükullar” 318b/3=021/0105
صَالِحِينَ	“edgüler” 315b/6=021/072
الصَالِحِينَ	“edgüler” 18b/9=002/130, 52b/1=003/039, 53a/7=003/046, 62b/3=003/114, 16b/7=007/196, 192a/4=009/075, 238a/5=012/101, 273a/6=017/025, 316a/2=021/075, 317a/2=021/086, 355a/3=026/083, 371a/2=028/027, 381a/5=029/027, 429a/7=037/0100, 429b/7=037/0112, 544a/6=068/050 “yahşılar” 86b/4=004/069, 134a/1=006/085, 227a/7=012/009

“edgüllük kılğan erener” 117b/2=005/084

“uçmaklıklar” 269b/7=016/122

“edgüleri” 339a/8=024/032

“edgükullar” 362a/5=027/019, 379a/1=029/009,
533a/1=063/010

الصالحات

“edgü ‘amellerni” 4b/3=002/025, 11b/9=002/082,

55a/1=003/057, 85a/1=004/057, 102b/1=004/173,
106a/1=005/009, 118a/5=005/093, 118b/5=005/093,
151a/3=007/042, 214a/4=011/011, 215b/5=011/023,
243b/7=013/029, 249a/9=014/023, 27b/5=017/009,
282a/3=018/002, 285a/8=018/030, 292b/5=018/107,
299a/7=019/076, 300a/6=019/096, 305a/7=020/075,
308a/7=020/112, 320b/7=022/014, 321b/5=022/023,
324b/4=022/050, 325a/8=022/056, 342b/2=024/055,
360a/8=026/227, 378b/4=029/007, 378b/9=029/009,
384a/9=029/058, 386b/7=030/015, 390a/2=030/045,
392b/1=031/008, 397b/1=032/019, 409a/3=034/004,
415b/5=035/007, 433b/9=038/024, 434b/1=038/028,
452a/8=040/058, 455b/4=041/008, 463a/9=042/022,
463b/3=042/023, 464a/1=042/026, 477b/2=045/021,
478a/9=045/030, 484a/3=047/002, 485a/3=047/012,
492a/3=048/029, 537a/1=065/011, 569b/3=084/025,
570a/5=085/011, 576b/4=095/006, 578a/9=098/007,
580a/6=103/003

“edgü işlerni” 44a/8=002/277, 95a/6=004/122,
95b/2=004/124, 201a/5=010/009, 287a/2=018/046

“yahşı tişiler” 81b/3=004/034

“edgüllükni” 200b/4=010/004

“edgüllük” 317b/5=021/094

b. Salih Aleyhisselâm

صالح

“Şâlih” 155b/5=007/077, 220a/2=011/062,
223a/1=011/089, 357a/6=026/0142

صالحا

“Şâlih” 155b/2=007/075,

“Şâlihni” 219b/9=011/061, 220b/2=011/066,
364a/6=027/045

c. sulh, barış, anlaşma, arabuluculuk.

الصُّلْح

“onarmak” 96a/5=004/128

صُلْحًا

“onarmak” 96a/5=004/128

d. Islah etmek, düzeltmek

أَصْلَحَ	“oñardı” 110a/8=005/039, 484a/5=047/002
	“oñarsa” 129a/4=006/048, 130a/2=006/054, 150a/1=007/035, 465a/4=042/040, 26a/5=002/182
أَصْلَحَا	“oñarsalar” 78a/5=004/016
أَصْلَحْنَا	“oñarduk” 317a/8=021/090
أَصْلَحُوا	“oñardılar” 23a/3=002/160, 8b/6=004/146, 269b/3=016/119, 336a/2=024/005
تُصْلِحُوا	“oñarsañız” 33b/1=002/224, 96a/9=004/129
يُصْلِحُ	“oñarur” 209b/4=010/081, 484b/4=047/005
	“oñarsun” 408a/1=033/071
يُصْلِحَا	“oñarsalar” 96a/5=004/128
يُصْلِحُونَ	“oñarurlar” 357b/3=026/0152, 364b/2=027/048
أَصْلَحَ	“oñargıl” 162a/7=007/142, 481a/2=046/015
أَصْلَحُوا	“oñarır” 171a/3=008/001, 493a/7=049/009, 493a/9=049/009, 493b/1=049/010
إِصْلَاحُ	“oñarmak” 32b/4=002/220, 94a/9=004/114
الْإِصْلَاحُ	“oñarmaknı” 222b/7=011/088
إِصْلَاحًا	“oñarmak” 34a/1=002/228, 82a/1=004/035
إِصْلَاحُهَا	“oñarmışı” 153a/3=007/056
	“oñarmakı” 156b/3=007/085
الْمُصْلِحُ	“oñarğan” 32b/5=002/220
مُصْلِحُونَ	“oñarğanlar” 3a/3=002/011, 225b/4=011/117
الْمُصْلِحِينَ	“oñarğanlar” 167a/2=007/170, 370a/4=028/019

867. صلد

	a. Düz ve sert kaya.
صَلْدًا	“yalın” 42a/2=002/264

868. صلصل

	a. Kuruluşundan dolayı kendisine vurulduğunda ses çıkaran kuru çamur
صَلْصَلًا	“kuruğ balçık öyük balçık” 253b/6=015/026, 253b/8=015/028, 254a/4=015/033
	“çıñrağan balçık” 508b/4=055/014

869. صلو

صلاة	a. Namaz, dua, dua, yahudilerin ibadet ettikleri yer “ namāz ” 343a/2=024/058, 343a/3=024/058
الصلاة	“ namāznı ” 2a/4=002/003, 7a/3=002/043, 16a/2=002/110, 25b/1=002/177, 36b/5=002/238, 44a/9=002/277, 87b/4=004/077, 93a/1=004/103, 93a/3=004/103, 100b/8=004/162, 106a/9=005/012, 113b/2=005/055, 171b/1=008/003, 182a/8=009/011, 183a/8=009/018, 191a/7=009/071, 210a/4=010/087, 225a/6=011/114, 243a/1=013/022, 278a/6=017/078, 298a/1=019/059, 301b/4=020/014, 323b/9=022/041, 342b/7=024/056, 360b/4=027/003, 383a/4=029/045, 388b/3=030/031, 392a/3=031/004, 393b/2=031/017, 402b/8=033/033, 417a/5=035/018, 465a/1=042/038, 521a/1=058/013, 554a/7=073/020, 578a/6=098/005 “ namāz ” 7a/6=002/045, 12a/7=002/083, 22a/9=002/153, 83a/2=004/043, 92a/7=004/101, 92b/4=004/102, 93a/3=004/103, 98a/8=004/142, 105a/4=005/006, 113b/8=005/058, 118b/2=005/091, 120b/5=005/106, 181b/4=009/005, 251a/4=014/040, 295b/7=019/031, 297b/3=019/055, 310a/1=020/132, 315b/8=021/073, 323a/3=022/035, 340a/9=024/037, 383a/4=029/045, 531a/4=062/009, 531a/6=062/010
أَصَلَّاتُكَ	“ namāzlarıñ ” 222b/2=011/087
صَلَاتُهُ	“ namāzuñ ” 281a/9=017/110
صَلَاتِي	“ du‘āsını ” 341a/2=024/041
صَلَاتِي	“ namāzım ” 145b/1=006/162
صَلَاتُهُمْ	“ namāzları ” 135a/1=006/092, 328a/2=023/002, 547b/1=070/023, 547b/9=070/034, 581b/4=107/005 “ namāzı ” 175a/2=008/035
صَلَوَاتٍ	“ rahmetler ” 22b/75=002/157 “ du‘āların ” 195a/7=009/099 “ cuhūdların keniseleri ” 323b/6=022/040
الصَّلَوَاتِ	“ namāzlar ” 36b/4=002/238
صَلَوَاتِهِمْ	“ namāzları ” 328a/8=023/009

b. Namaz kılmak, rahmet etmek, ta'zim etmek, salât getirmek, dua etmek.

صَلَّى	“ namāz kıldı ” 557b/1=075/031, 571b/6=087/015, 577a/6=096/010
يُصَلِّي	“ şalavāt aytur ” 404a/8=033/043
تُصَلِّ	“ namāz kılğıl ” 193a/5=009/084
يُصَلُّوْا	“ namāz kılıñ tururlar ” 92b/3=004/102
يُصَلُّونَ	“ namāz kılsunlar ” 92b/4=004/102
صَلَّ	“ şalavāt ayturlar ” 406b/3=033/056
صَلُّوْا	“ namāz kılğıl ” 581b/6=108/002
المُصَلِّينَ	“ şalavāt ıdıñ ” 406b/4=033/056
مُصَلِّیْ	“ namāz kılğan ” 547a/9=070/022, 556a/2=074/043, 581b/3=107/004
	“ namāz kılğıu yir ” 18a/3=002/125

870. صلى

a. (Ateşin hararetine) göğüs germek, (ateşle) pençeleşme

صَلَّى	“ köymek yanındın ” 298b/7=019/070
	b. Ateşe atılmak, ateşe maruz bırakılmak, ateşe yaslanmak, ateşle pençeleşmek.
تَصَلَّى	“ köyer ” 572a/3=088/004
يَصَلَّى	“ köygey ” 569a/6=084/012, 582b/5=111/003
يَصَلَّاها	“ köyer ” 571b/4=087/012
سَيَصَلُّونَ	“ köyer aña ” 272b/4=017/018, 575b/2=092/015
يَصَلُّونَهَا	“ köygeyler ” 76b/2=004/010
اصَلُّوْهَا	“ köyerler aña ” 520a/5=058/008, 082/015, 436a/2=038/056
	“ köyün aña ” 424a/4=036/064, 500b/9=052/016
سَأُصَلِّيهِ	c. Ateşe sokmak, yaslamak, girdirmek, atmak.
نُصَلِّيهِ	“ köydürgey men anı ” 555a/5=074/026
نُصَلِّهِ	“ köndürgeymiz anı ” 81a/1=004/030
نُصَلِّهِمْ	“ köydürgey miz anı ” 94b/4=004/115
	“ köydürgey miz anlarını ” 84b/7=004/056

صَلُّوْهُ	“köydürün” 545b/9=069/031
تَصْلِيَّةٌ	“köydürmeki” 513b/9=056/094
	d. Ateşte ısınmak.
تَصَطَّلُونْ	“çongay siz” 361a/4=027/007, 371a/6=028/029
	e. Ateşe yaslanan, ateşle pençeleşen.
صَالِ	“köygeni” 431b/2=037/0163
صَالُوا	“köygenleri” 436a/5=038/059, 568a/1=083/016

871. صمت.

	a. Uzun müddet susan, suskun
صَامِتُونْ	“turğanlar” 169b/3=007/193

872. صمد.

	a. Esmâ-I İlâhiyeden “Dâim, bakî, hiç kimseye ve hiçbirşeye muhtaç olmayıp, bilakis herkesin ve herşeyin kendisine muhtaç olduğu zât, çok yüksek, çok yüce.
الصَّمَدُ	“uğranılmış” 583a/2=112/002

873. صمع.

	a. Manastır.
صَوَامِغْ	“şavma‘alar” 323b/6=022/040

874. صمم.

	a. Sağır olmak.
صَمُّوا	“sağır boldılar” 115b/7=005/071, 115b/8=005/071
الْأَصَمُّ	“sağırlar” 215b/7=011/024
صَمٌّ	“sağırlar” 3b/4=002/018, 24b/2=002/171
	“sağırlar” 128a/3=006/039
الصَّمُّ	“sağırlar” 314a/2=021/045, 173a/9=008/022, 205b/5=010/042, 366b/7=027/080, 390b/8=030/052
	“sağırlar” 469b/5=043/040
صَمَّا	“sağırlar” 280a/4=017/097
صَمَّا	“sağırlıkhālî” 350b/6=025/073
	b. Sağır etmek.

أَصْنَعُهُمْ

“sağır kıldı anlarnı” 486a/9=047/023

875. صنع

a. Yapmak, terbiye etmek, yetiştirmek.

صَنَعُوا

“kıldılar” 214b/6=011/016, 244a/6=013/031,
304b/5=020/069, 304b/5=020/069

لِصَّنْعٍ

“munuñ için kim terbiye kılınsañ” 302b/4=020/039

تَصْنَعُونَ

“kılur siz” 383a/6=029/045

يَصْنَعُ

“kılurirdi” 161b/5=007/137

“kılur” 217a/7=011/038

يَصْنَعُونَ

“irdiler kılurlar” 106b/8=005/014, 114b/2=005/063

“kılurirdiler” 268b/8=016/112

“kılurlar” 338b/6=024/030

“kılursiz” 415b/8=035/008

اصْنَعْ

“kılkal” 216a/6=011/037

“kılğıl” 329b/4=023/027

صْنَعْ

“kılmağı” 367b/1=027/088

صْنَعَا

“işlemekni” 292b/1=018/104

b. Sanat, iş, yapma.

c. Sağlam yapı.

مَصْنَعٍ

“suv irgesi yirler” 356b/6=026/129

d. Seçmek, ayırmak.

اصْطَنَعْتُكَ

“kıldım sini” 302b/9=020/041

876. صنم

a. Put.

أَصْنَامٍ

“butlar” 161b/7=007/138

أَصْنَامًا

“butlarnı” 132b/4=006/074, 354b/4=026/071

أَصْنَامَكُمْ

“butlarıñız” 314b/8=021/057

877. صنو

a. Aynı köke sahib, tek köklü, çatallı, eşli.

صِنْوَانٍ

“bir tüpdin çıkmış butağlar” 240a/8=013/004,
240a/8=013/004

878. صهر.

- a. Eritmek, haşlamak, pişirmek.
 يُصْهَرُ “eritilür” 321b/2=022/020
 b. Hısım.
 صِهْرًا “muşāhere kılğan tişiler” 349a/7=025/054

879. صوب.

- a. Şiddetli yağmur, (gökten) boşanan yağmur.
 كَصَيْبٍ “yağmurluğ kim irselerniñ sıfatları menizlig”
 3b/5=002/019
 b. Hatanın zıddı, doğru.
 صَوَابًا “rāst” 562b/6=078/038
 c. İstemek, irade etmek, isabet etmek, dokunmak.
 أَصَابُ “tilese” 435a/2=038/036
 “tegdi” 222b/9=011/089
 “tigdi” 517a/7=057/022, 534a/7=064/011
 “tegürdi” 390b/2=030/048
 أَصَابَتْ “tegdi” 62b/8=003/117
 أَصَابَتْكُمْ “tegdi sizge” 69a/9=003/165
 “tegse sizge” 86b/8=004/072, 120b/5=005/106
 أَصَابَتْهُ “tigse aña” 320b/1=022/011
 أَصَابَتْهُمْ “tigse alnarg’a” 22b/4=002/156
 “tigdi alnarg’a” 85b/7=004/062
 أَصَابَكَ “tegse saña” 88a/5=004/079
 “tegdi saña” 393b/3=031/017
 أَصَابَكُمْ “tegdi sizge” 67a/9=003/153, 69b/2=003/166
 “tigdi irdi sizge” 464a/8=042/030
 “tegse sizge” 86b/9=004/073
 أَصَابَهُ “tegdi aña” 42a/2=002/264, 42a/9=002/266
 “tegse aña” 320b/71=022/011
 أَصَابَهَا “tegdi aña” 42a/6=002/265, 42a/9=002/266
 أَصَابَهُمْ “tegdi anlarga” 66a/7=003/146, 70a/9=003/172,
 222a/1=011/81, 260b/3=016/034, 443a/7=039/051,
 465a/2=042/039
 “tigdi” 323a/2=022/035

أَصَبْتُمْ	“tegdiñiz siz” 69a/9=003/165
أَصَبْنَاكُمْ	“teggey irdük anlarğa” 158b/2=007/100
أَصِيبُ	“teger men anıñ birle” 164b/2=007/156
تُصَبِّكُ	“tegse saña” 188a/7=009/050, 188a/7=009/050
تُصَبِّكُمُ	“tegse sizge” 63b/1=003/120
تُصَبِّهِمْ	“tegse anlarğa” 88a/72=004/078, 160b/9=007/131, 389a/1=030/036, 466a/3=042/048
تُصَبِّكُمُ	“tegse sizge” 491a/3=048/025
تُصَبِّبْنَا	“tegse bizge” 113a/2=005/052
تُصَبِّبَنَّ	“tegmesün” 173b/6=008/025
تُصَبِّبُهُمْ	“teger anlarğa” 244a/6=013/031
	“tegse anlarğa” 344b/1=024/063, 373a/2=028/047
تُصَبِّبُوا	“tegeñiz erenlerge” 492b/9=049/006
نُصِيبُ	“tegrür miz” 232b/7=012/056
يُصِيبُ	“teggey” 139a/7=006/124, 194a/1=009/090
	“teger” 212a/8=010/107
	“tigrür” 241b/1=013/013
	“tegrür” 341a/7=024/043
يُصِيبُكُمْ	“tegse sizge” 188b/2=009/052, 222b/9=011/089
يُصِيبُكُمْ	“tiggey sizge” 449a/6=040/028
يُصِيبُهَا	“tegdi aña” 42a/6=002/265
يُصِيبُنَا	“tiggey bizge” 188a/9=009/051
يُصِيبُهُمْ	“tegse anlarğa” 112b/4=005/049, 198b/1=009/120, “tigse anlarğa” 344b/1=024/063 “tegdi anlarğa” 443a/7=039/051
مُصِيبُهَا	“tiggen anı” 222a/1=011/081
مُصِيبَةٌ	“muşîbet” 22b/74=002/156, 188a/7=009/050, 373a/2=028/047, 464a/8=042/030, 517a/7=057/022, 534a/7=064/011 “teggen” 69a/9=003/165, 86b/8=004/072 “tiggen” 85b/6=004/062, “tiggeni” 120b/5=005/106

صَوْتٌ	a. Ses.
صَوْتِكَ	“ üni ” 393b/7=031/019, 492a/7=049/002
الاصْوَاتُ	“ ünün ” 277a/1=017/064, 393b/6=031/019
اصْوَاتُكُمْ	“ ünler ” 308a/2=020/108, 393b/7=031/019
اصْوَاتُهُمْ	“ ünlerinizi ” 492a/7=049/002
	“ ünlerini ” 492b/3=049/003

881. صور

صُورَةٌ	a. Suret, resim, şekil, görün
صُورَتُكُمْ	“ şüret ” 566b/7=082/008
الصُّورُ	“ şüretlerinizi ” 452b/9=040/064, 533a/7=064/003
	b. Borazan, İsrâfil Aleyhisselâm’ın borusu.
	“ kıyâmet borgusu ” 132b/2=006/073, 423a/8=036/051
	“ borğu ” 292a/3=018/099, 307b/5=020/102,
	“ şür ” 334a/5=023/0101, 367a/8=027/087,
	444b/9=039/068, 496a/4=050/020, 545a/5=069/013
	c. Tasvir etmek, suret vermek, şekillendirmek, şekil vermek.
صُورَتُكُمْ	“ şüret kıldı sizni ” 533a/7=064/003, 452b/9=040/064
صُورَتَاكُمْ	“ şüret kılduk sizni ” 147a/2=007/011
يُصَوِّرُكُمْ	“ şüret kılar sizni ” 47b/4=003/006
المُصَوِّرُ	“ şüret kılgan ” 525b/2=059/024

882. صُوع

صُوعٌ	ölçek, su kabı
	“ sagusın ” 234b/5=012/072

883. صُوف

أَصْوَافُهَا	a. Yün
	“ koy yünleri ” 265a/9=016/080

884. صُوم

a. Oruç tutmak.

تَصَوُّمُوا	“rūze tutsanız” 26b/3=002/184
فَلْيَصُمْهُ	“rūze tutsun” 26b/6=002/185
صَوِّمًا	“tek turmaknı” 295b/1=019/026
صِيَامٌ	“rūze” 28b/9=002/196 “rūze tutmakı” 29a/1=002/196, 90b/8=004/092, 118a/5=005/089 “rūzesi” 519a/6=058/004
الصِّيَامِ	“rūze” 26a/7=002/183, 27a/3=002/187
صِيَامًا	“rūze yanındın” 119a/5=005/095
الصَّائِمِينَ	“rūze tutğan erenler” 403a/7=033/035
الصَّائِمَاتُ	“rūze tutğan tişiler” 403a/7=033/035

885. صیح

صِيْحَةٌ	a. Sayha, çığlık, azab, işkence, cezaya çarptırma. “çakırmağ” 423b/2=036/053, 507a/2=054/031, 421b/9=036/029, 423a/6=036/049 “çakırmağnı” 532a/3=063/004
الصِّيْحَةُ	“çakırmağnı” 497a/8=050/042 “katığ ün” 220b/4=011/067, 223b/2=011/094, 255b/9=015/073, 256a/7=015/083, 330b/4=023/041, 382b/3=029/040

886. صید

صَيْدٌ	a. Av, avlama. “awı” 119a/8=005/096, 119a/9=005/096
الصَّيْدِ	“aw” 103b3/=005/001 “aw” 118b/8=005/094 “awnı” 119a/1=005/095
فَاصْطَادُوا	b. Avlamak, avlanmak “awlar” 103b/7=005/002

887. صیر

تَصِيرُ	a. Dönmek, varmak, erişmek. “kaytur” 466b/4=042/053

b. Dönüş, varma, erişme, varılan yer, dönüş yeri, erişilen mekan.

المَصِيرُ

“**kaytmaq**” 46b/4=002/285, 50b/9=003/028,
107b/4=005/018, 341a/4=024/042,
462b/4=042/015

“**yanğu yir**” 69a/4=003/162

“**kaytğu yir**” 18a/9=002/126, 172b/8=008/016,
191b/9=009/073

“**yanmaq**” 324b/3=022/048, 393a/5=031/014,
497a/9=050/043

“**yanış**” 326b/9=022/072, 417a/6=035/018,
446b/1=040/003, 516a/5=057/015, 520a/5=058/008,
526b/4=060/004, 534a/6=064/010, 538b/6=066/009,
539b/9=067/006

“**yanğu yir**” 342b/9=024/057

مَصِيرًا

“**yanğu yir**” 91b/8=004/097, 94b/4=004/115,
346a/4=025/015, 488b/5=048/006

888. صيص

a. Kale, hisar.

صَيَّا صِيَّهْمُ

“**berk yirleri**” 402a/2=033/026

889. صيف

a. Yaz

الصَّيْفُ

“**yaynı**” 581a/5=106/002

حرف الضاد

صَان. 890

- a. Koyunlar, koyun cinsi
الصَّانُ “koy” 142a/3=006/143

ضَبَح. 891

- a. Atın, ağzından kişnemeye benzeyen bir ses çıkarması, koşarken soluması, nefes nefese kalması.
ضَبَحًا “ün kılıklı bolup” 579a/2=100/001

ضَجَع. 892

- a. Yatak.
المَضَاجِعُ “yatğu yirlerni” 81b/6=004/034
“yatğu yirler” 397a/6=032/016
مَضَاجِعُهُمُ “yatğu yirleri” 67b/8=003/154

ضَحَكَ. 893

- a. Gülmek, gülüşmek, alay etmek, hayızlı olmak, aybaşı olmak, taaccüb etmek.
فَضَحَكَتْ “küldi” 221a/2=011/071
تَضَحَّكَوْنَ “küler irdiñiz” 334b/6=023/110,
“küler siz” 505a/9=053/060
يَضَحَّكُونَ “külerler” 470a/5=043/047, 568a/9=083/029,
568b/4=083/034
فَلْيَضَحَّكُوا “külsünler” 192b/9=009/082
ضَاحِكًا “şürü’ kılı külmeke” 362a/3=027/019
ضَاحِكَةً “külgen” 565b/2=080/039
b. Güldürmek, gülme hasletini halk etmek.
أَضْحَكَ “küldürdi” 504b/9=053/043

ضَحُو. 894

- a. Sıcaklanmak, güneşin hararetine maruz kalmak, güneşte yanmak.
تَضَحَّى “çıkar sen” 308b/8=020/119
b. Kuşluk vakti.

صَحِي	“kuşluk vakti” 158a/8=007/098
	“kuşluk” 304a/2=020/059
الصَّحِي	“kuşluk vakti” 575b/7=093/001
صَحَاهَا	“yaruklukı” 574b/2=091/001
	“yarukını” 563b/9=079/029
	“öñvakti” 564a/9=079/046

895. ضدد

	a. Zıd, mukabil, ters/Benzer, denk
ضِدًّا	“menjeşmegen, ya‘nîhorluk” 299b/4=019/082

896. ضرب

	a. Vurmak, dövmek, boynunu uçurmak, kaldırmak, vazgeçmek, bırakmak, misal getirmek, kuşatmak, örtmek, kaplamak, yürüyüşe geçmek, sefere çıkmak, açmak.
ضَرَبَ	“urdi” 264b/3=016/075, 264b/5=016/076, 268b/5=016/112, 388a/2=030/028, 425a/1=036/078, 467b/9=043/017, 441a/3=039/029, 538b/6=066/010, 539a/1=066/011
ضَرَبْتُمْ	“yörüseñiz” 91a/3=004/094
	“yöriseñiz” 120b/4=005/106, 92a/7=004/101,
ضَرَبْنَا	“urduk” 251b/4=014/045, 348a/4=025/039, 441a/1=039/027
	“beyān kılduk” 391b/1=030/058
ضَرَبُوا	“yöridiler” 68a/5=003/156
	“urdılar” 275a/6=017/048, 345b/4=025/009
ضَرَبُوهُ	“urdılar anı” 471a/1=043/058
تَضَرَّبُوا	“urun” 264b/2=016/074
أَفْتَضَرَّبَ	“kiterür mü biz” 467a/3=043/005
نَضَرَّبَهَا	“ururmiz anı” 383a/1=029/043, 525a/5=059/021
يَضَرَّبُ	“ursa” 4b/8=002/026
	“urur” 242a/7=013/017, 242a/9=013/017, 249b/4=014/025, 340a/6=024/035, 484a/7=047/003
يَضَرَّبُنْ	“ursunlar” 339a/6=024/031

وَلْيَضْرِبْنَ	“ursunlar” 338b/9=024/031
يَضْرِبُونَ	“ururlar” 177a/8=008/050, 486b/6=047/027
	“yöriyürler” 554a/4=073/020
اضْرِبْ	“urgul” 8b/8=002/060, 165a/8=007/160, 354a/7=026/063, 435a/9=038/044, 420b/9=036/013
اضْرِبُوا	“urun” 172b/1=008/012, 172b/1=008/012
اضْرِبُوهُ	“urun anı” 10b/7=002/073
اضْرِبُوهُنَّ	“urunlar” 81b/6=004/034
ضَرْبٌ	“uruldi” 326b/9=022/073, 470b/8=043/057, 515b/7=057/013
ضَرْبَتْ	“uruldi” 62a/3=003/112, 62a/5=003/112
	“yapuşturuldi” 9a/7=002/061
فَضْرَبَ	“urmakını” 484a/8=047/004
ضَرْبًا	“urmak” 429a/2=037/093
	“yörimek” 43b/3=002/273

897. ضرر.

a. Zarar vermek, ziyana sokmak, zarar, ziyan.

الضَّرَرُ	“ziyān” 91a/8=004/095
ضَرًا	“ziyān” 116b/2=005/076, 168b/9=007/188, 206a/7=010/049, 306b/5=020/089, 489a/65=048/011
	“ziyānnı” 241b/9=013/016, 345a/3=025/003, 413b/2=034/042
ضَرُهُ	“ziyānı” 320b/5=022/013
ضَرٍ	“sökellik” 125a/8=006/017, 316b/8=021/084
	“ziyān” 201b/4=010/012, 212a/7=010/107, 421b/3=036/023, 438b/9=039/008, 442a/1=039/038, 443a/4=039/049
	“kaht” 332b/4=023/075
	“katıgılık” 388b/5=030/033
ضَرُهُ	“ziyānnı” 201b/3=010/012, 442a/1=039/038
الضَّرَرُ	“ziyān” 201b/2=010/012, 262a/8=016/053
	“arukluk” 236b/4=012/088
	“ziyānnı” 262a/9=016/054, 276a/2=017/056

	“korkunç” 277a/7=017/067
	“sökellik” 316b/7=021/083
يَضُرُّ	“ziyān kılğay” 66a/2=003/144
يَضُرُّكَ	“ziyān tegürür saña” 212a/5=010/106
يَضُرُّكُمْ	“ziyān tegürür sizge” 63b/2=003/120, 120a/9=005/105, 315a/9=021/066
يَضُرُّنَا	“ziyān kılur bizge” 132a/4=006/071
يَضُرُّهُ	“ziyān kılur saña” 320b/4=022/012
يَضُرُّهُمْ	“ziyān tegrür anlarğa” 15a/3=002/102 “ziyān tegürür anlarğa” 202a/8=010/018 “ziyān kılur anlarğa” 349a/8=025/055
يَضُرُّوْا	“ziyān tegürgeyler” 70b/9=003/176, 71a/2=003/177 “ziyān kılğaylar” 487a/5=047/032
يَضُرُّوْكَ	“ziyān tegürgeyler saña” 111a/3=005/042
يَضُرُّوْكُمْ	“ziyān kılğaylar sizge” 62a/2=003/111
يَضُرُّوْنَ	“ziyān tegrürler sizge” 354b/5=026/073
يَضُرُّوْنَكَ	“ziyān tegürürler saña” 94a/5=004/113
تَضُرُّوْهُ	“ziyān tegürür siz saña” 219b/2=011/057
تَضُرُّوْهُ	“ziyān tegürgey siz saña” 186b/7=009/039
الضَّرَاءُ	b. Şiddet, darlık, zorluk. “sökellik” 25b/2=002/177, 31b/1=002/214, 182a/9=006/042, 157b/9=007/094 “ziyān” 214a/2=011/010 “tarlık” 64b/8=003/134 “küçeylik” 158a/2=007/095, 202b/6=010/021, 460a/3=041/050
بِضَارِهِمْ	c. Zarar verici, ziyana sokan “ziyān tegrüngenı” 520a/9=058/010
نُضَارٌ	d. Zarara sokmak, zarara uğratmak, birbirini zararda bırakmak, birbirinin zarara uğramasına çalışma “ziyān tegrülür” 35a/7=002/233
تَضَارُّوْهُنَّ	“zarār kılışın anlar birle” 536a/6=065/006
يَضَارُّ	“ziyān tegrürmesün” 45b/7=002/282
ضِرَارًا	“istize üçün” 34b/4=002/231

مُضَارٍ	“ziyān tegrülür” 77b/3=004/012
	e. Maruz bırakmak, muhtar kılmak, çarptırmak, zorlamak.
اضْطَرَّ	“kısarlansa” 24b/6=002/173, 104b/1=005/003, 142b/5=006/145, 269a/4=016/115
اضْطُرُّمُ	“kısarlandınız” 138b/2=006/119
أَضْطَرُّهُ	“kısarlayur men anı” 18a/8=002/126
نَضْطَرُّهُمْ	“kısarlayur miz anlarını” 394a/8=031/024
المُضْطَرَّ	“kısarlanmış” 365b/3=027/062

898. ضَرَعَ

	a. Cehennemliklerin yiyeceği kötü bir yiyecek, yosun.
ضَرِيعٌ	“kuruğ tiken” 572a/4=088/006
	b. Yalvarıp yakarmak, niyazda bulunmak, tazarru’ etmek.
نَضَرَّعُوا	“tažarru‘ kıldılar” 128b/1=006/043
يَتَضَرَّعُونَ	“zārılık kılğaylar” 128b/1=006/042
نَضَرَّعَا	“zārī kılı” 131a/4=006/063
	“ẖorluḡ ẖālī ūze” 153a/2=007/055
	“yalbaru” 170b/4=007/205
	c. yalvarıp yakarmak
يَضَرَّعُونَ	“zārılık kılğaylar” 158a/1=007/094

899. ضَعَفَ

	a. Zayıf olmak, güçsüz olmak, kuvvetsiz olmak.
ضَعَفَ	“za‘īf boldı” 327a/3=022/073
ضَعُفُوا	“sust boldılar” 66a/8=003/146
ضَعْفٌ	“za‘īfluḡ” 391a/2=030/054, 391a/2=030/054
ضَعْفًا	“sustluḡ” 179a/4=008/066,
	“za‘īfluḡ” 391a/3=030/054
	b. Zayıf, kuvvetsiz
ضَعِيفًا	“za‘īf” 45a/6=002/282, 80b/6=004/028, 87b/3=004/076

	“küçsüz” 223a/4=011/091
ضِعْفًا	“za’îf ler” 76a/8=004/009
ضُعْفَاءُ	“oğlanlar” 42b/1=002/266
الضُعْفَاءُ	“za’îfler” 194a/2=009/091, 248b/9=014/021, 451a/7=040/047 c. En zayıf, en güçsüz.
اضْعَفُ	“za’îfrak” 299a/6=019/075, 552a/8=072/024 d. Misl, kat.
ضِغْفُ	“kat” 150b/4=007/038 “katını” 278a/1=017/075, 278a/2=017/075 “katkatını” 413a/2=034/037
ضِعْفًا	“kat kat” 150b/4=007/038, 436a/7=038/061
ضِعْفَيْنِ	“iki kat” 42a/6=002/265, 402b/2=033/030, 407b/6=033/068
أَضْعَافًا	“kat kat” 37a/9=002/245 “kat katkat” 64b/2=003/130 e. Kat kat arttıran, katlayan.
المُضْعِفُونَ	“kat kat şevāb eyeleri” 389b/1=030/039 f. Katlamak, artırmak, katlayarak ziyadeleştirmek.
يُضَاعِفُ	“kat katkılır” 41b/3=002/261
يُضَاعِفُهُ	“kat katkılrsa” 37a/9=002/245 “kat katkılır anı” 515b/1=057/011, 534b/9=064/017
يُضَاعِفُهَا	“kat katkılğay anı” 82b/6=004/040
يُضَاعِفُ	“katkılınur” 215a/9=011/020 “kat kılınğay” 350a/9=025/069, 402b/1=033/030 “kat katkılınur” 516b/3=057/018 g. Küçümsemek, hakir görmek, hor bakmak, zayıf bulmak.
اسْتَضْعِفُونَ	“za’îf tuttılar mini” 163b/4=007/150
اسْتُضْعِفُوا	“za’îf körüldiler” 155b/1=007/075, 368b/2=028/005, 412a/6=034/031, 412a/8=034/032, 412b/1=031/033
يَسْتَضْعِفُ	“za’îfğa tutar” 368a/5=028/004
يُسْتَضْعِفُونَ	“za’îfğa tutulurlar” 161b/2=007/137
مُسْتَضْعِفُونَ	“za’îfğa körülmüşler” 173b/8=008/026

- مُسْتَضْعِفِينَ “za‘īfğa tutar” 91b/6=004/097
 الْمُسْتَضْعِفِينَ “za‘īfğa körülmişler erenler” 87a/6=004/075,
 91b/8=004/098
 “za‘īfğa körülmişler oğlanlar” 97a/1=004/127

900. ضغث

- a. Demet, karışık şey.
 ضَغْثًا “awuçmak” 435a/9=038/044
 b. Karışık şeyler.
 أَضْغَاثُ “tüşlerinin karışları” 231b/3=012/044,
 311a/1=021/005

901. ضغن

- a. Kin.
 أَضْغَانَكُمْ “kinelerinizin” 487b/4=047/037
 أَضْغَانَهُمْ “kinlerini” 486b/9=047/029

902. ضفدع

- a. Kurbağa
 الضَّفَادِعُ “bakalarını” 161a/4=007/133

903. ضلل

- a. Kaybolmak, zayi olmak, yanılmak, sehv etmek, unutmak, hayrette kalmak, kaybetmek, gizlenmek, sapmak, doğru yolu bulamamak, azmak
 ضَلَّ “azdurdı” 15b/7=002/108
 “azdı” 94b/6=004/116, 97b/1=004/136,
 106b/4=005/012, 102a/9=005/105, 270a/4=016/125,
 403b/3=033/036, 428a/7=037/071, 503a/2=053/002,
 504a/7=053/030, 526a/2=060/001, 542a/5=068/007,
 135b/2=006/094, 152b/6=007/053, 204a/8=010/030,
 215b/3=011/021, 266a/3=016/087, 277a/7=017/067,
 459b/9=041/048
 “gāyib boldı” 126a/5=006/024, 376a/2=028/075
 “azsa” 212b/2=010/108, 272a/6=017/015,
 367b/8=027/092, 442a/6=039/041

	“zāyi‘ boldı” 292a/9=018/104
صَلَّتْ	“azsam” 130a/5=006/056, 414a/7=034/050
صَلَّانَا	“gāyib bolduk” 396b/4=032/010
صَلُّوا	“azdılar” 101b/3=004/167, 116b/4=005/077, 116b/5=005/077, 141b/4=006/140, 163a/9=007/149, 275a/6=017/048, 306b/9=020/092, 345b/5=025/009, 346a/7=025/017, 150a/8=007/037 “gāyib boldılar” 453b/7=040/074, 482b/6=046/028
يَضِلُّ	“azar” 138a/8=006/117, 212b/2=010/108, 272a/6=017/015, 309a/5=020/123, 442a/7=039/041
يَضِلُّونَ	“azarlar” 434a/6=038/026
أَضِلَّ	“azar men” 414a/7=034/050
تَضِلَّ	“azsa” 45b/1=002/282
تَضِلُّوا	“azsañız” 83b/1=004/044, 103a/4=004/176
صَلَّالٍ	“azgunluk” 69a/8=003/164, 314b/5=021/054, 377b/2=028/085, 411b/4=034/024, 421b/4=036/024, 423a/5=036/047, 440b/1=039/022, 451b/4=040/050, 463a/1=042/018, 469b/6=043/040, 483a/6=046/032, 506b/6=054/024, 507b/6=054/047, 530b/1=062/002, 541b/7=067/029, 227a/5=012/008 “azmak” 132b/5=006/074, 153b/5=007/060, 229b/3=012/030, 241b/6=013/014, 246b/6=014/003, 296a/8=019/038, 392b/7=031/011, 355b/3=026/097, 496b/2=050/027 “azmaklık” 540a/5=067/009 “zāyi‘lık” 448b/7=040/025
الضَّلَالِ	“yolsuzluk” 204b/3=010/032, “azgunluk” 248b/6=014/018, 320b/5=022/012, 409b/3=034/008
ضَلَالَا	“azmak” 85b/5=004/060, 94b/6=004/116, 97b/1=004/136, 101b/3=004/167, 403b/3=033/036, 550a/1=071/024
ضَلَالِكَ	“azgunlukun” 237a/7=012/095
ضَلَالَتُهُمْ	“azgunlukları” 366b/8=027/081, 390b/9=030/053
ضَلَا	“azgan” 576a/2=093/007

الضَّالُّونَ	“azgunlar” 59a/8=003/090, 255a/5=015/056, 512b/1=056/051, 542b/9=068/026, 568b/2=083/032
ضَالِّينَ	“azgun erenler” 334b/2=023/0106
الضَّالِّينَ	“azgunlar” 428a/7=037/069
	“azgunlardın” 1b/4=001/007, 513b/9=056/092
	“azgun erenler” 133a/1=006/077
	“azgunlar” 355a/5=026/086, 29b/3=002/198, 352a/8=026/020
	b. En çok sapmış, daha çok sapmış, daha sapık.
أَضَلَّ	“azgunrak” 114a/5=005/060, 168a/3=007/179, 277b/7=017/072, 347b/6=025/034, 348a/9=025/042, 348b/3=025/044, 373b/1=028/050, 460a/9=041/052, 479b/5=046/005
	c. Saptırmak, sapmış bulmak, sapık olarak görmek
لِيُضِلَّ	“azdursa erenler” 197b/5=009/115
	“bâtilkılğaylar” 484b/3=047/004
أَضَلَّ	“azdurdı” 89b/3=004/088, 388a/7=030/029, 305b/4=020/079, 424a/2=036/062
	“bâtilkıldı” 484a/2=047/001
	“zâyi‘kıldı” 484b/6=047/008
أَضَلَّانَا	“azdurdılar bizni” 457b/9=041/029
أَضَلَّانَا	“azdurdunuz” 346a/7=025/017
أَضَلَّانَا	“azdurdılar” 250b/5=014/036
أَضَلَّانَا	“azdurdı bizni” 355b/4=026/099
أَضَلَّانِي	“azdurdı mini” 347a/7=025/029
أَضَلَّهُ	“azdudı anı” 477b/5=045/023
أَضَلَّهُمْ	“azdudı anlarını” 306a/4=020/085
أَضَلُّوا	“azdurdılar” 116b/4=005/077, 550a/1=071/024
أَضَلُّونَا	“azdurdılar bizni” 150b/3=007/038, 407b/5=033/067
لَأَضِلَّانَهُمْ	“azdurgay men anlargâ” 94b/9=004/119
تُضِلُّ	“azdurur sen” 164a/8=007/155
يُضِلُّ	“azdurur” 5a/2=002/026, 5a/3=002/026, 243b/4=013/027, 246b/7=014/004, 261a/1=016/037, 266b/9=016/093, 415b/7=035/008, 450a/1=040/034, 453b/8=040/074, 555b/4=074/031

	“azdursa” 142b/1=006/144, 320a/7=022/009, 392a/6=031/006, 439a/2=039/008, 197b/5=009/115
فَيُضَلِّكَ	“azdurgay sini” 434a/5=038/026
يُضِلُّ	“azdursa” 89b/3=004/088, 98b/1=004/143, 167b/8=007/178, 168b/3=007/186, 244b/5=013/033, 280a/2=017/097, 283b/1=018/017, 40b/5=039/023, 441b/6=039/036, 449b/6=040/033, 465a/9=042/044, 465b/7=042/046
يُضِلُّهُ	“azdurur anı” 128a/4=006/039
لِيُضِلَّنَا	“azdurur bizni” 348a/8=025/042
يُضِلِّهِ	“azdursa anı” 139b/1=006/125
	“azdurur anı” 319b/3=022/004
يُضِلُّهُمْ	“azdursa anlarını” 85b/4=004/060
يُضِلُّوْا	“azdursalar” 210a/6=010/088
	“azgurgaylar” 550a/5=071/027
يُضِلُّوْكَ	“azdursa sini” 94a/5=004/113
	“azdurgaylar sini” 138a/6=006/116
يُضِلُّوْكُمْ	“azdururlar” 56a/9=003/069, 94a/5=004/113, 138b/3=006/119
يُضِلُّوْكُمْ	“azdursalar sizni” 56a/9=003/069
يُضِلُّوْهُمْ	“azdururlar anlarını” 259a/9=016/025
يُضِلُّ	“azdurur” 186a/9=009/037
مُضِلٌّ	“azdurğan” 369b/5=028/015, 441b/7=039/037
الْمُضِلِّينَ	“azdurğanlar” 287b/7=018/051
	d. Saptırma, boşa çıkarma.
تَضْلِيلٌ	“zāyi‘kılmak” 581a/2=105/002

904. ضمير

a. Binek, binmede kullanılan hayvan.	
ضَامِرٌ	“yinçge” 322a/5=022/027

905. ضمم

a. Zammetmek, katlamak, katmak, koymak, sokmak.	
أَضْمَمٌ	“yanağıl” 302a/2=020/022, 371b/2=028/032

906. ضَنَكْ

a. Dar, kıt.

ضَنَكَا

“tar” 309a/7=020/124

907. ضَنَن

a. Cimri, tutucu.

بُضَنِنَ

“töhmət kılınmış” 566a/8=081/024

908. ضَهَا - ضَهَى

a. benzetmek

يُضَاهِيُونَ

“menzeyürler” 185a/7=009/030

909. ضَوْأْ

a. Işık.

ضِيَاءْ

“yaruk” 200b/6=010/005, 314a/8=021/048

“yarukluk” 375b/3=028/071

b. Işık vermek, ısıtmak.

أَضَاءْ

“yarutti” 3b/9=002/020

أَضَاءْتُ

“yarutti” 3b/3=002/017

يُضِيءُ

“yawuk bolur” 340a/4=024/035

910. ضَر - ضِر

a. Zararı yok, dert değil.

لَا ضَيْرَ

“yok ziyān” 353b/7=026/050

911. ضَاَز - ضَوَز - ضِير

a. Haksızca paylaşırma.

ضِيرَى

“eksük ülüş” 503b/5=053/022

912. ضِيع

a. Telef etmek, zayi‘ etmek, ihmal etmek.

أَضَاعُوا

“zāyi‘ kılğanlar” 298a/1=019/059

أُضِيعُ

“zāyi‘ kılur men” 73b/4=003/195

نُضِيعُ

“zāyi‘ kılur miz” 167a/2=007/170, 232b/7=012/056,

- لِضَيْعٍ “zāyi’ kılur biz” 285a/9=018/030
 “zāyi’ kılmağ” 20b/9=002/143
 “zāyi’ kılur” 70a/7=003/171, 198b/4=009/120,
 225a/9=011/115, 236b/9=012/090

913. ضيف

- a. Misafir, misafirler.
 ضِفِّ “konukları” 254b/9=015/051, 498b/2=051/024
 ضِفِّه “konukları” 507a/7=054/037
 ضِفِّفِي “konuklarım” 221b/5=011/078, 255b/5=015/068
 b. Misafir etmek, ağırlamak
 يُضِفُّوهُمَا “konaklasalar” 290a/4=018/077

914. ضيق

- a. Daralmak, sıkışmak, âciz kalmak, darlık, sıkışma.
 ضَاقَ “tar boldı” 221b/1=011/077, 381b/7=029/033
 ضَاقَتْ “dar boldı” 184b/1=009/025
 “tar boldı” 198a/3=009/118, 198a/4=009/118
 يَضِيقُ “tar bolur” 257a/2= 015/097
 “tar boldı” 352a/1=026/013
 ضَيْقٍ “tarlık” 270a/8=016/127, 366a/6=027/070
 ضَائِقٌ “tar bolğay” 214a/6=011/012
 b. Dar, sıkışık, daralmış.
 ضَيْقًا “tar” 139b/2=006/125, 346a/1=025/013
 c. Sıkıntıya sokmak, sıkıştırmak, sıkıntı vermek.
 لِيُضِيقُوا “tarlık kılsanız” 536a/6=065/006

حرف الطاء

915. طبع

a. Mühürlemek.

- طَبَعَ "müht urdı" 100a/1=004/155, 268a/8=016/108,
485b/7=047/016, 194a/9=009/093
- نَطَبَعَ "müht urur biz" 158b/5=007/100
- "müht urdumız" 209a/2=010/074
- يَطَبَعُ "müht urur" 158b/5=007/101, 391b/3=030/059,
450a/3=040/035
- طَبَعَ "müht uruldı" 193b/4=009/087, 531b/7=063/003

916. طبق

a. Hâl, tavır, vaziyet.

- طَبَقَ "birhâldın" 569a/9=084/019
- طَبَقًا "birhâlgâ" 569a/9=084/019

b. Kat kat olanlar, kat kat, tabaka tabaka.

- طَبَقًا "muṭābık" 539b/4=067/003, 549b/2=071/015

917. طحي-طحو

a. Yaymak, sermek, döşemek.

- طَحَاهَا "yaydı anı" 574b/4=091/006

918. طرح

a. atmak, bırakmak, çıkarmak.

- اَطْرَحُوهُ "kemişin anı" 227a/6=012/009

919. طرد

a. Kovmak, kovalamak.

- طَرَدْتُمْ "sürsem anlarını" 216b/2=011/030
- نَطَرْدَ "sürgilanlarını" 129b/2=006/052
- فَتَطَرَدْنَاهُمْ "sürseñ anlarını" 129b/5=006/052
- بَطَّارِدَ "sürgeni" 216a/9=011/029, 356a/5=026/114

920. طرف

a. Göz, gözler, bakış, bakışlar.

طَرَفٌ	“köz” 465b/3=042/045
الطَّرَفُ	“közi” 427b/1=037/048, 510a/3=055/056
	“közleri” 435b/8=038/052
طَرَفُكَ	“közün” 363b/5=027/040
طَرَفُهُمْ	“közleri” 251a/9=014/043
	b. Taraf, uç, kenar.
طَرَفًا	“öğürni” 64a/6=003/127
طَرَفِي النَّهَارِ	“küdüznün iki tarafı” 225a/6=011/114
	“küdüznün tarafları” 309b/7=020/130
اطْرَافِهَا	“kırgıları” 245b/4=013/041, 314a/1=021/044

طرق. 921.

	a. Yol, takib edilen yol, meslek, gidişat.
طَرِيقٌ	“yol” 483a/2=046/030
طَرِيقًا	“yol” 101b/5=004/168, 305b/2=020/077
	b. Yol, hat, hendek, hâl, yaşayış, iç durum, sîret, davranış, gidişât, tarîkat, eşrafdan olan kimseler, tabaka, seçilmiş kişiler, temsilciler, rehberler.
أَمَلُهُمْ طَرِيقَةً	“aytur atukraklarıyol yanındın” 307b/7=020/104
الطَّرِيقَةُ	“yol” 551b/6=072/016
بِطَرِيقَتِكُمْ	“yoluñuznı” 304a/8=020/063
طَرَاتِقٌ	“yiti kökni” 328b/8=023/017
	“yollar” 551a/9=072/011
	c. Gece gelen yıldız.
الطَّارِقُ	“tarık” 570b/4=086/001, 570b/4=086/002

طرو - طری. 922.

	a. Taze.
طَرِيًّا	“tāze” 258b/3=016/014, 416b/1=035/012

طعم. 923.

	a. Yemek, doymak, tadmak.
طَعِمْتُمْ	“yidiñiz” 405b/9=033/053
طَعِمُوا	“yidiler” 118b/6=005/093

يُطْعِمُهُ	“tatsa andın” 38a/9=002/249
	“yiyür anı” 142b/3=006/145
يُطْعِمُهَا	“yiyür anı” 141a/5=006/138
طَاعِمٍ	“yigen” 142b/3=006/145
	b. Tad.
طَعْمُهُ	“tatığı” 485b/1=047/015
	c. Yiyecek, yedirme, doyurma.
طَعَامٍ	“ta‘ām” 9a/3=002/061, 230b/1=012/037, 546a/3=069/036
	“ta‘āmı” 26b/2=002/184, 475a/2=044/044, 546a/2=069/034, 573a/8=089/018, 581b3=107/003
	“yigü nirsesi” 104b/7=005/005, 119a/5=005/095, “yigü nirse” 405b/8=033/053, 572a/4=088/006
الطَعَامُ	“ta‘ām” 59b/4=003/093
	“ta‘āmını” 116a/9=005/075, 558a/8=076/008
	“yigü nirseni” 311a/5=021/008, 345b/1=025/007, 346b/4=025/020
طَعَامًا	“ta‘ām” 553b/1=073/013
طَعَامُكُم	“ta‘āmuñuz” 104b/7=005/005
طَعَامُهُ	“yimeki” 119a/8=005/096
	“ta‘āmı” 565a/5=080/024
	d. Yedirmek, doyurmak, rızıklandırmak.
أَطْعَمَهُ	“yitürür biz” 423a/4=036/047
أَطْعَمَهُهُمْ	“yitürdi anlargā” 581a/6=106/004
تُطْعِمُونَ	“yitürür siz” 118a/3=005/089
نُطْعِمُ	“yitürür biz” 423a/4=036/047
	“yitürür irdük” 556a/2=074/044
نُطْعِمُكُمْ	“yitürür miz” 558a/9=076/009
يُطْعِمُ	“yitürür” 125a/4=006/014
يُطْعِمُنِي	“yitürür maña” 354b/9=026/079
يُطْعِمُونَ	“yitürürler ta‘āmını” 558a/8=076/008
يُطْعِمُونِي	“yidürsünler maña” 500a/3=051/057
أَطْعِمُ	“yitürün” 322a/7=022/028, 232a/6=022/036
يُطْعِمُ	“yitürülür” 12a/4=006/014

إِطْعَامٌ	“yitürmeki” 118a/3=005/089, “yitürmek” 519a/8=058/004, 574a/6=090/014 e.yiyecekistemek, doyurulmakistemek, yemek istemek.
اسْتَطْعَمَا	“yitürmek” 290a/4=018/077

924. طعن

طَعَنُوا	a. Ayıplamak, dil uzatmak, yermek “ta‘n kılsalar” 182b/2=009/012
طَعَنَّا	“ta‘n kılu” 83b/5=004/046

925. طغى - طغوا

طَغَا	a. Taşmak, haddi aşmak, azmak, azgınlık etmek. “ḥaddın keçti” 545a/3=069/011
طَغَى	“ḥaddın keçti” 302a/5=020/024, 303a/1=020/043, 563b/3=079/017, 564a/4=079/037 “ḥaddın keçdi” 503b/2=053/017
طَغَوْا	“ḥaddın keçtiler” 573a/3=089/011
تَطَغَوْا	“ḥaddın keçgenler” 225a/3=011/112 “ḥaddın keçiñ” 305b/8=020/081 “ḥaddın keçseniz” 508a/6=055/008
يَطْغَى	“ḥaddın keçse” 303a/3=020/045 “ḥaddın keçer” 577a/4=096/006
طُغِيَانًا	“ḥaddın keçmekni” 114b/5=005/064, “ḥaddın keçmek” 115a/9=005/068, 290b/2=018/080 “ḥaddın kiçmek” 276b/4=017/060
طُغِيَانِمُ	“ḥaddın kiçmekleri” 332b/5=023/075 “ḥaddın keçmekleri” 332b/5=023/075 “ḥaddın keçmekleri” 332b/5=023/075
بَطْغَوَاهَا	“ḥaddın keçmekleri” 332b/5=023/075 “ḥaddın keçmekleri” 332b/5=023/075
طَاغُونَ	“ḥaddın keçmekleri” 332b/5=023/075 “ḥaddın keçmekleri” 332b/5=023/075
طَاغِينَ	“ḥaddın keçmekleri” 332b/5=023/075 “ḥaddın keçmekleri” 332b/5=023/075

- الطَّاعِيَةُ “ḥaddın keçgen” 544b/4=069/005
 b. Çok azgın, en azgın, pek azgın.
 أَطْعَى “ḥaddın keçgenrek” 505a/5=053/052
 c. Putlar, Allah’dan başka bün ma’budlar, şeytanlar, kâhinler, sapıkların başını çeken kişiler, azgınlar.
 الطَّاعُوتُ “şeytân” 40a/3=002/256, 84a/8=004/051, 87b/1=004/076, 260b/7=016/036, 439b/6=039/017
 “iblis” 85b/4=004/060
 “şeytânlar” 40a/8=002/257
 d.azdırmak.

926. طفاً

- a. Söndürmek, ateşi söndürmek.
 أَطْفَأَهَا “söndürdi anı” 114b/7=005/064
 يُطْفِئُوا “söndürseler” 185b/3=009/032, 529a/6=061/008

927. طفف

- a. Ölçüde ve tartıda hile yapan, ölçü ve tartıyı kendi menfatine, başkasının zararına olarak eksik tutan, eksik ölçüp tartan.
 الْمُطَفِّفِينَ “todurmağanlar” 567b/1=083/001

928. طفق

- a. başlamak, koyulmak.
 فَطَفِقَ “başladı” 434b/7=038/033
 طَفِقَا “başladılar tike ol ikisi” 148a/4=007/022, 309a/1=020/121

929. طفل

- a. Çocuk, çocuklar.
 الطِّفْلُ “nā-resīde oğlanlar” 339a/5=024/031
 طِفْلاً “nā-resīde ya’ni kenç” 319b/8=022/005
 “nā-resīde” 453a/7=040/067
 الاطْفَالُ “nā-resīde oğlanlar” 343a/7=024/059

930. طلب

a. İstemek, arzu etmek, taleb etmek.

يَطْلُبُهُ

“İsteyür anı” 152b/9=007/054

طَلَبًا

“İstemek” 286b/2=018/041

الطَّالِبُ

“İstegen” 327a/3=022/073

المَطْلُوبُ

“İstenmiş” 327a/4=022/073

931. طلع

a. Muz ağacı.

طَلَحَ

“mevz yıgaçı” 511b/8=056/029

932. طلع

a. Tulû’ etmek, doğmak.

طَلَعَتْ

“toğdı” 283a/7=018/017

تَطْلُعُ

“toğar” 291a/9=018/090

طُلُوعُ

“toğmağı” 309b/6=020/130, 497a/5=050/039

مَطْلَعُ

“tañ atğınçe” 577b/4=097/005

مَطْلَعُ

“toğar yiri” 291a/8=018/090

b. Hurma çiçeği, hurma çiçeğinin tomurcuğu.

طَلَعُ

“urulmuş çiçek” 495b/3=050/010

طَلَعَهَا

“çiçeki” 136a/4=006/099

“hurmā yıgaçı çiçeki” 357b/1=026/0148

“çiçek meyvesi” 428a/3=037/065

c. Muttali’ kılmak, haberdar etmek, bildirmek, göstermek.

لِيُطْلِعَكُمْ

“muttali’ kılrsa” 71a/8=003/179

d. çıkmak, çıkıp bakmak, bakmak, muttali olmak, group bilmek.

أَطْلَعَ

“muttali’ boldı” 299a/9=019/078

فَاطْلَعَ

“kördi anı” 427b/6=037/055

اَطْلَعَتْ

“muttali’ bolsa irdin” 283b/3=018/018

أَطْلَعُ

“muttali’ bolğay men” 372a/6=028/038

“baqsam” 450a/6=040/037

تَطْلَعُ

“muttali’ bolur sen” 106b/6=005/0134

“aşar, gâlib bolur” 580b/4=104/007
 مَطَّلَعُونَ “bakğan siz” 27b/6=037/054

933. طلق

a. Boşamak.
 الطَّلَاق “talāk” 33b/6=002/227
 “boşanmak” 34a/2=002/229
 b.boşanmak.
 طَلَّقْتُمْ “boşasañız” 34b/2=002/231, 36a/5=002/236
 “talāk kılsañız” 34b/9=002/232
 “talāk birdiñiz” 535a/3=065/001
 طَلَّقْتُمُوهُنَّ “talāk birseñiz anlarğa” 36a/9=002/237
 “talāk birdiñiz” 404b/8=033/049
 طَلَّقْنِ “talāk kılsa sizge” 538a/1=066/005
 طَلَّقَهَا “boşasa anı” 34a/8=002/230, 34a/9=002/230
 فَطَلَّقُوهُنَّ “talāk biriñiz anlarğa” 535a/3=065/001
 الْمُطَلَّقَاتُ “boşanmış tişiler” 33b/6=002/228
 “talāk birilmiş tişiler” 37a/2=002/241
 c. Gitmek, gidivermek.
 انْطَلَقَ “bardı” 432b/3=038/006
 فَانْطَلَقَا “bardılar” 289b/4=018/071, 289b/7=018/074,
 290a/3=018/077
 انْطَلَقْتُمْ “bardıñız” 489b/3=048/015
 فَانْطَلَقُوا “bardılar” 542b/7=068/023
 يَنْطَلِقُ “barur” 352a/2=026/013
 انْطَلِقُ “barıñ” 560b/4=077/029, 560b/5=077/030

934. طلل

a. Çiseleyen yağmur, çisinti.
 فَطَلَّ “çiseñ” 42a/7=002/265

935. طمٹ

Dokunmak, el sürmek, cinsî temasda bulunmak.
 يَطْمِئُهُنَّ “izâlet kıldı anların bekâretini” 510a/3=055/056

“izālet kıldı bekāretini” 510b/3=055/074

طمس. 936.

a. Silmek, söndürmek, başkalaştırmak, değiştirmek, çevirmek, kör etmek, ışığını gidermek, yok etmek, silip süpürmek.

طَمَسْنَا

“tüzetgey irdük” 424a/6=036/066

“tüketük” 507a/7=054/03

طَمِسَتْ

“yulduzlar yoyuldı” 560a/4=077/008

نَطَمِسَ

“yoysa miz” 83b/9=004/047

اَطَمِسَ

“taşğa ewürgil” 210a/7=010/088

طمع. 937.

a. Ümit etmek, tama’ etmek, düşkünlük göstermek, çok istekli olmak.

طَمَعًا

“tama’ kılu” 153a/4=007/056, 387b/4=030/024, 397a/7=032/016

“tama’ kıldurur” 241a/9=013/012

اَطْمَعَ

“tama’ tutar men” 355a/1=026/082

اَفْتَطْمَعُونَ

“tama’ tutar siz” 11a/4=002/075

نَطْمَعُ

“tama’ tutar miz” 117b/2=005/084, 353b/8=026/051

يَطْمَعُ

“tama’ kılsa” 402b/6=033/032

“tama’ tutar” 548a/3=070/038

“tama’ kıılır” 555a/1=074/015

يَطْمَعُونَ

“tama’ tutarlar” 151b/8=007/046

طمم. 938.

a. Taşkın, baskın, korkunç hadise, kıyamet.

الطَّامَّةُ

“yingen” 564a/2=079/034

طمن. 939.

a. Tatmin olmak, dinmek, yatışmak.

اِطْمَأَنَّ

“kārār kııldı” 320b/2=022/011

اِطْمَأْنَنْتُمْ

“kārār kıldınız” 93a/2=004/103

اَطْمَانُوا	“karār kıldılar” 201a/2=010/007
لِتَطْمَنَنَّ	“karār kılmak için” 64a/4=003/126
	“karār kılsun için” 172a/4=008/010
	“karār kılsa” 122a/3=005/113
	“karār kıılır” 243b/6=013/028, 243b/6=013/028
لِيطْمَنَنَّ	“karār kılsun” 41a/6=002/260
مُطْمَنِّنٌ	“karār kılgan” 268a/4=016/106
مُطْمِنَةً	“karār kılgan” 268b/6=016/112
المُطْمِنَةُ	“karār kılgan” 573b/5=089/027
مُطْمِنِينَ	“karār kılganlar” 279b/8=017/095

طهر. 941.

	a. temiz olmak
يُطَهَّرْنَ	“arığaylar” 33a/5=002/222
	b. temiz, tertemiz
طَهْرًا	“arığ kılgan” 348b/8=025/048,
	“arığ şarāb” 559a/5=076/021
	c. En temiz, daha temiz, en pak.
أَطْهَرَ	“arığrak” 35a/3=002/232, 221b/4=011/078,
	406a/4=033/053, 520b/7=058/012
	d. Temizlemek.
طَهَّرَكَ	“arığ kıldı sini” 52b/7=003/042
يُطَهِّرُ	“arığ kılsa” 110b/9=005/041
يُطَهِّرُكُمْ	“arıtısa sizni” 105b/2=005/006, 403a/1=033/033
	“arığ kılsa sizni” 172a/6=008/011
تَطْهِيرًا	“arıtma” 403a/1=033/033
طَهْرٌ	“arığ kılgıl” 322a/3=022/026
	“arıtıl” 554b/4=074/004
	“arığ kılgıl” 322/3=022/026
طَهْرًا	“arıtın” 18a/4=002/125
مُطَهِّرَكَ	“arığ kılganın men” 54b/3=003/055
مُطَهَّرَةٌ	“arığ kılınmış” 4b/7=002/025, 578a/3=098/002,
	49a/3=003/015, 565a/1=080/014
المُطَهَّرُونَ	“arığ kılınmışlar” 513a/9=056/079

e. Temizlenmek.

تَطَهَّرْنَ

“anlar arıgaylar” 33a/5=002/222

يَطْهَرُونَ

“arınurlar” 156a/5=007/082, 365a/3=027/056

الْمُتَطَهِّرِينَ

“arındaylarnı” 33a/6=002/222

f. Temizlenmek.

فَاطَهَّرُوا

“arının” 105a/7=005/006

طود. 942.

a. Yüksek dağ.

كَالطُّودِ

“uluğ dağ” 354a/8=026/063

طور. 943.

a. Dağ, Tûr dağı.

الطُّورُ

“Tûrnu” 9b/6=002/063, 99b/6=004/154,

297a/8=019/052, 305b/6=020/080

“Tûr” 371a/4=028/029, 372b/9=028/046,

“Tûr tağını” 13b/5=002/093, 500b/2=052/001

b. Tavır, hâlet, durum.

أَطْوَارًا

“kezler” 549b/1=071/014

c. Tûr-u Sînâ denilen dağ, Sînâ dağı.

طُورُ سَيْنَاءَ

“Tûr-ı Sînâdın” 329a/3=023/020

d. Tûr=u Sînâ denilen dağ, Sînâ dağı.

طُورُ سَيْنِئَ

“Tûr-ı Sînîn” 576b/2=095/002

طوع. 944.

a. İsteyerek yapma, bağlılık gösterme, itâat.

طَوْعًا

“boyun südi” 58b/1=003/083

“boyun süyü yâ köñülsüz” 188b/4=009/053

“boyun süyü” 241b/7=013/015, 456a/1=041/011

b. Tâat, bağlılık, inkıyad.

طَاعَةً

“boyunsümek” 88a/9=004/081

“boyun sümāk” 486a/6=047/021

“tâ‘at bilinmiş” 342a/7=024/053

c. İtâat eden, tâat ve bağlılık gösteren, isteyerek yapan.

طَوَّعَا	“boyun süyü” 456a/1=041/011 d. Nefsini razı etmek, nefesine uymak
فَطَوَّعَتْ	“āsān kılu birdi” 109a/3=005/030 e. İtaat etmek, emre karşı uyum sağlamak, bağlılık göstermek, muvafakat etmek.
أَطَاعَ	“boyun südi” 88a/8=004/080
أَطَاعُونَا	“boyun süseler bizge” 69b/9=003/168
فَطَاعُوهُ	“boyun südiler aña” 470b/5=043/054
أَطَعْنُمُ	“boyun süseniz” 330a/7=023/034
أَطَعْتُمُوهُمْ	“boyun süseniz anlargā” 138b/8=006/121
أَطَعْنَا	“boyun südük” 46b/3=002/285, 83b/6=004/046, 341b/6=024/047, 105b/5=005/007, 342a/4=024/051, 407b/5=033/067 “boyun süse irdük” 407b/4=033/066, 407b/4=033/066
نُطِعَ	“boyun süsenj” 138a/5=006/116 “boyun sügil” 285a/3=018/028, 542a/6=068/008, 542a/7=068/010, 398b/4=033/001, 404b/5=033/048, 559a/7=076/024, 349a/3=025/052
نُطِعُهُ	“boyun sügil aña” 577a/9=096/019
نُطِعُهُمَا	“boyun sügil ol ikisine” 378b/8=029/008 “boyun sügil anlargā” 393a/6=031/015
نُطِيعُوا	“boyun süseniz” 20b/3=003/100, 66b/4=003/149 “boyun süñ” 357b/2=026/0151 “boyun süseniz” 489b/8=048/016, 494a/7=049/014
نُطِيعُوهُ	“boyun süseniz aña” 342b/1=024/054
نُطِيعُ	“boyu sür miz” 524a/4=059/011
سَنُطِيعُكُمْ	“boyun sügey miz sizge” 486b/4=047/026
يُطِيعُ	“boyun süse” 77b/5=004/013, 86b/2=004/069, 490a/2=048/017, 88a/7=004/080, 342a/5=024/052, 408a/2=033/071
يُطِيعُكُمْ	“boyun süse irdi sizge” 493a/2=049/007
يُطِيعُونَ	“boyun sürler” 191a/7=009/071

أَطِيعُوا	“boyun süň” 51a/9=003/032, 64b/4=003/132, 85a/7=004/059, 85a/7=004/059, 171a/3=008/001, 176b/5=008/046, 342b/7=024/056, 487a/6=047/033, 487a/6=047/033, 534a/8=064/012, 534a/9=064/012, 118b/3=005/092, 118b/3=005/092, 173a/6=008/020, 534b/7=064/016, 306b/7=020/090, 342a/8=024/054, 342a/8=024/054, 521a/1=058/013
أَطِيعُونِ	“boyun süň maňa” 54a/3=003/050, 356a/2=026/110, 355b/9=026/108, 356b/4=026/126, 356b/7=026/131, 357a/7=026/144, 358a/2=026/163, 358b/4=026/179, 471a/8=043/063, 548b/5=071/003
أَطِيعَنَ	“boyun süň” 402b/9=033/033
يُطَاعُ	“boyun süsün üçün” 86a/2=004/064
مُطَاعٌ	“boyun sügen” 448a/3=040/018
تَطَوُّعٌ	“boyun sünmiş” 566a/7=081/021 f. Nafile olarak yapmak, gönülden koparak yapmak.
تَطَوُّعٌ	“artuqsı kılsa” 22b/8=002/158, 26b/2=002/184 g. Cihad için yardımda bulunan, gönlünden koparı veren, bağış yapan.
الْمُطَوِّعِينَ	“artuqsı kılğanlarını” 192a/9=009/079 h. Gücü yetmek, yapa bilmek, e bilmek.
اسْتَطَاعَ	“yarağı yitse” 60a/5=003/097
اسْتَطَاعُوا	“unsalar ya ‘nī yarağları yitse” 32a/4=002/217 “yarağlıg boldılar” 292a/1=018/097 “yarağları yitgey irdi” 424a/8=036/067 “yarağlanu bildiler” 499b/2=051/045
اسْتَطَاعُوا	“yarağlıg boldılar” 292a/1=018/097
اسْتَطَاعَتْ	“unu bilseñ” 127b/3=006/035 “yarağı yitti” 277a/1=017/064 “küçüm yitmişinçe” 222b/7=011/088
اسْتَطَاعْتُمْ	“küçünüz yitti” 178a/7=008/060 “yarağınız yitti” 205a/7=010/038, 214a/9=011/013 “yarağlıg bolsañız” 509a/6=055/033 “yarağlarıñız yitgüçe” 534b/7=064/016
اسْتَطَاعَنَا	“yarağlıg bolsa irdük” 187a/9=009/042

تَسْتَطِيعُ	“senuygay sen” 286b/2=018/041, 289b/6=018/072, 290a/1=018/075 “sen ungay sen” 289a/9=018/067
تَسْتَطِيعُ	“undır” 290a/7=018/078
تَسْتَطِيعُ	“undır” 290b/8=018/082
تَسْتَطِيعُوا	“ungay siz” 96a/7=004/129
تَسْتَطِيعُونَ	“unarlar” 346b/2=025/019
يَسْتَطِيعُ	“yarağı yitse” 80a/2=004/025, 519a/8=058/004
يَسْتَطِيعُ	“yarağı yiter” 45a/6=002/282 “unu bilür” 121b/9=005/112
يَسْتَطِيعُونَ	“yarağları yiter” 43b/3=002/273, 91b/9=004/098, “unarlar” 169a/9=007/192, 170a/1=007/197, 264b/1=016/073, 275a/7=017/048, 292a/6=018/101, 313b/7=021/043, 345b/5=025/009, 359b/7=026/0211, 313b/3=021/040 “unar irdiler” 215b/1=011/020 “yarağlığı bolurlar” 543b/5=068/042 “yarağları yiter” 423a/7=036/050 “yarağlığı bolu bilürler” 424b/7=036/075

طوف. 945.

	a. Dolaşmak, sarıvermek.
طَافَ	“tezgindi” 542b/4=068/019
يَطُوفُ	“tirgüzür” 516a/9=056/017 “tezginür” 559a/1=076/019, 501a/9=052/024
يَطُوفُونَ	“tezginür” 509b/5=055/044
يُطَافُ	“tezginilür” 427a/8=037/045, 558b/6=076/015 “tezginür” 471b/7=043/071
	b. Dolaşan, tavaf eden, gece bekçisi, iyi huylu hizmetçi, delilik, hiddet, öfke, gözü bürüyen, vesvese salgın, hayâlet.
طَافَتْ	“tezgingen” 170a/7=007/201, 542b/4=068/019
لِلطَائِفِينَ	“tezgingenler” 18a/4=002/125 “tavâf kılığlılar” 322a/3=022/026
	c. Cemaât, gurup, bölük, taife.

طَائِفَةٌ	“bir päre” 56b/8=003/069, 400a/7=033/013, 530a/1=061/014, 530a/2=061/014, 56b/4=003/072 “bir ögür” 67b/1=003/154, 67b/2=003/154, 88b/1=004/081, 92b/1=004/102, 92b/3=004/102, 94a/4=004/113, 156b/9=007/087, 157a/1=007/087, 190a/6=009/066, 193a/2=009/083, 198b/8=009/122, 335b/5=024/002, 554a/1=073/020 “bir ögürni” 190a/7=009/066, 368b/1=028/004
طَائِفَتَانِ	“iki ögür” 63b/5=003/122 “iki päre” 493a/6=049/009
طَائِفَتَيْنِ	“iki ögür” 144b/2=006/156
الطَّائِفَتَيْنِ	“iki ögür” 171b/7=008/007 d. Hizmetci, dönüp dolaşan, girip çıkan, gezeleyen.
طَوَافُونَ	“tezgingenler” 343a/5=024/058 e. Tufân, koyu karanlık, salgın, korkunç katl, büyük âfet, su baskını, sel felâketi.
الطُّوفَانُ	“yingen suyu” 161a/3=007/133 “tūfān” 379b/3=029/014 f. Dolaşmak, tavaf etmek.
يَطُوفُ	“tezginse” 22b/8=002/158
وَلَيَطُوفُونَ	“tavāfkılsunlar” 322a/9=022/029

946. طوق

طَاقَةٌ	a. Takat (var gücü kullanma, güç yetirebilme). “küç” 38b/3=002/249, 46b/8=002/286
يُطِيقُونَهُ	b. Güç yetirebilmek, zorlanmak “küçleri yiter aña” 26b/1=002/184
سَيُطِيقُونَ	c. Dolamak, sarmak, boynuna geçirmek. “tavkklıngaylar” 71b/3=003/180

947. طول

طَالَ	a. Uzamak. “uzadı” 306a/6=020/086 “uzun boldı” 516a/7=057/016, 313b/9=021/044
طُولًا	“uzmakın” 274a/8=017/037 b. Güç, kudret, üstünlük.

طَوَّلَا	“ziyāde ya’nī māl içinde” 80a/2=004/025
الطَوَّلُ	“kinlik eyeleri” 193b/1=009/086
	“faẓl eyesi” 446a/3=040/003
	c. Uzun.
طَوِيلَا	“uzun” 553a/4=073/007, 559a/9=076/026
	d. Uzamak.
فَطَاوَلَ	“uzun boldı” 372b/7=028/045

948. طوی

	a. Dürmek, bükmek.
كَطَّى	“türmişi menizlig” 318a/9=021/0104
نَطَوَى	“türer rmiz” 318a/9=021/0104
مَطْوِيَاتْ	“türülmiş” 444b/7=039/067
	b. Tuvâ (bir mevki adı), ikilenmiş, ikileşmiş, dürme.
طَوِيَا	“Tuvâ atlıg yirde” 563b/2=079/016

949. طوب - طيب

	a. Tûbâ Cenneti/ Cenette bir ağaç
طُوبَى	“kaytmaknuñ körklüglüki” 243b/7=013/029

950. طيب

	a. Temiz olmak, hoş gitmek, lezzet vermek, lezzetli olmak, helâl olmak, razı olmak.
طَابَ	“helâl boldı” 75a/7=004/003
طِبْتُمْ	“arığ bolduñuz” 445b/5=039/073
طِبْنِ	“hoş bolsalar” 75b/2=004/004
	b. Temiz, lezzetli, helâl, hoş.
الطَّيِّبُ	“arığ” 71a/7=003/179, 119b/7=005/100, 175a/7=008/037, 416a/3=035/010
	“yahşı” 75a/5=004/002, 153a/9=007/058, 321b/7=022/024
طَيِّبًا	“arıgnı” 24a/5=002/168
	“arığ” 117b/9=005/088, 179b/2=008/069, 269a/2=016/114, 83a/7=004/043, 105a/9=005/006
الطَّيِّبُونَ	“yahşı kişiler” 338a/6=024/026

لِلطَّيِّبِينَ	“yahşî kişiler” 338a/5=024/026
طَيِّبَةٌ	“hoş” 410b/3=034/015
طَيِّبَات	“helâlları” 8b/1=002/057
	“hoşları” 24b/3=002/172
	“yahşırakı” 42b/4=002/267
	“arığlar” 100b/2=004/160
	“arığlarını” 117b/7=005/087
	“yahşırakları” 165b/2=007/160
	“arığları” 305b/7=020/081
الطَّيِّبَاتُ	“arığlar” 104b/3=005/004, 104b/6=005/005, 174a/1=008/026, 210b/8=010/093, 264a/8=016/072, 277b/3=017/070, 331a/6=023/051
	“arığlarını” 149b/2=007/032
	“arığlar nirselemini” 164b/7=007/157
	“helâllar” 477a/1=045/016
	“arığ nerseler” 452b/9=040/064
	“yahşî sözler” 338a/6=024/026
طَيِّبَاتُكُمْ	“meyvelig nerselerinizni” 481b/4=046/020

طير. 951

	a. uçmak.
يَطِيرُ	“uçar” 128a/1=006/038
	b. uçan, kuş, nasib, amel, uğursuzluk, kader.
طَائِر	“uçgan” 128a/1=006/038
طَائِرُكُمْ	“sebebüniz” 364a/9=027/047
	“fâliniz” 421a/7=036/019
طَائِرُهُ	“amelini” 272a/3=017/013
طَائِرُهُمْ	“asıgsız fâl tururlar” 160b/9=007/131
	c. Kuş, kuşlar.
طَيْرٌ	“kuş” 511b/4=056/021
الطَّيْرُ	“kuş” 41a/7=002/260, 230a/8=012/036, 231a/5=012/041, 322b/4=022/031, 53b/4=003/049, 121b/2=005/110
	“kuşlarını” 265a/4=016/079, 433a/8=038/019, 540b/8=067/019

- “**kuşlar**” 341a/2=024/041, 371b/7=027/016,
361b/9=027/017
 طَيْرًا “**kuşnı**” 362a/5=027/020, 409b/8=034/010
 طَيْرًا “**kuş**” 53b/5=003/049, 121b/3=005/110
 طَيْرًا “**kuşlarnı**” 581a/2=105/003
 d. Uğursuz saymak, uğursuzluğa uğramak.
 طَيْرًا “**bizşom fāl tuttuk**” 421a/5=036/018
 طَيْرًا e. Uğursuzluk saymak, uğursuzluğa uğramak.
 طَيْرًا “**şom fāl kılduuk**” 364a/9=027/047
 طَيْرًا “**asığsız fāl tutarlar**” 160b/9=007/131
 طَيْرًا f. yaygın yayılmış.
 طَيْرًا “**yayılğan**” 558a/8=076/007

952. طين

- a. Çamur, katı ve yapışkan çamur.
 طين “**balçık**” 123b/4=006/002, 147a/6=007/012,
328b/2=023/012, 396b/1=032/007, 426a/3=037/011,
436b/7=038/071, 437a/3=038/076, 499a/1=051/033
 الطين “**balçık**” 53b/4=003/049, 121b/2=005/110,
372a/5=028/038
 طينًا “**balçıklık hālında**” 276b/6=017/061

حرف الظاء

953. طعن

a. Göçme, yolculuğa çıkma.

طَعَنَكُمْ

“köçmekiñiz” 265a/8=016/080

954. ظفر

a. Tırnak.

ظَفْرُ

“tırnaklıgını” 142b/7=006/146

b. Muzaffer kılmak, kazandırmak.

أَظْفَرَكُمْ

“gālib kıldı sizni” 490b/8=048/024

955. ظلل

a. Gölge.

ظِلٌّ

“kölige” 511b/8=056/030, 512a/4=056/043,
560b/5=077/030

الظِّلُّ

“köligeni” 348b/4=025/045

“kölige” 370b/3=028/024, 417a/7=035/021

ظِلًّا

“kölige” 85a/3=004/057

ظِلَّهَا

“köligesi” 244b/9=013/035

ظِلَالٌ

“köligeler” 561a/3=077/041, 423b/6=036/056

ظِلَالًا

“köligeler” 265b/1=016/081

ظِلَالُهُ

“köligeleri” 261b/9=016/048

ظِلَالُهَا

“köligeleri” 558b/6=076/014

ظِلَالُهُمْ

“köligeleri” 241b/7=013/015

b. Gölge, çok gölge, devamlı gölge.

ظَلِيلٌ

“kiñ irür” 560b/6=077/031

ظَلِيلًا

“kiñ kölige” 85a/3=004/057

c. Sıkıcı ve boğuk hava, yer, bunaltıcı hava.

ظَلَّةٌ

“kölige kılğan nirse” 167a/3=007/171

الظَّلَّةُ

“kölige kılğan nirse” 359a/3=026/0189

ظُلُلٌ

“zulletler” 30b/6=002/210

“örtüg” 439b/4=039/016, 439b/5=039/016

كَالظُّلَالِ

“kölige kılğan nirseler menjizlig” 395a/4=031/032

d. Gölge yapmak.

ظَلَّ	“boldı” 262b/5=016/058, 467b/9=043/017
ظَلَّتْ	“boldı” 351b/3=026/004
ظَلَّتْ	“boldun” 307a/8=020/097
ظَلُّوا	“kün keçür miz” 253a/3=015/014
	“bolğaylar” 390b/7=030/051
فَنَظَلَ	“kün keçür miz” 354b/4=026/071
فَيَظْلِلْنَ	“bolğaylar” 464b/3=042/033
ظَلَّلْنَا	“kölige kılduk” 8a/8=002/057, 165b/1=007/160

956. ظلم

a. Zulmetmek, haksızlık etmek.

ظَلَمَ	“küçkılmak” 100b/1=004/160
	“küç ya ‘nī yazuk” 133b/2=006/082
	“küç” 140a/8=006/131, 225b/4=011/117,
	322a/1=022/025, 448a/1=040/017
	“zılm” 393a/2=031/013
ظَلَمًا	“küçni” 61b/5=003/108
	“küçün” 76b/1=004/010
	“küç kılu” 81a/1=004/030
	“küç” 308a/6=020/111, 308a/7=020/112
	“küç yanındın” 361b/4=027/014
	“küçni” 449b/4=040/031
	“zılmını” 345a/6=025/004
ظَلَمُهُ	“zılmkılmışı” 110a/8=005/039
	“mazlumbolmışı” 465a/5=042/041
ظَلَمَهُم	“küç kılmakları” 99b/4=004/153, 240b/7=013/006,
	262b/9=016/061
ظَلَمَ	“küç kıldı” 140a/8=006/131, 361a/8=027/011,
	535b/1=065/001
	“küç kılsa” 291a/5=018/087
ظَلَمْتُ	“küç kıldı” 206b/5=010/054
ظَلَمْتُ	“men küç kıldım” 354a/5=027/044, 369b/6=028/016
ظَلَمْتُمْ	“küç kıldınız” 8a/2=002/254
	“zılmkıldınız” 469b/4=043/039
ظَلَمَكَ	“küç kıldı saña” 433b/7=038/024

- ظَلَمْنَا “küç kılduk” 148a/7=007/023
- ظَلَمْنَاهُمْ “küç kılduk anlarğa” 224a/2=011/101,
269b/1=016/118
- ظَلَمُوا “zulm kıldılar” 8b/5=002/059, 22a/3=002/150,
166a/7=007/165, 364b/7=027/052
- “küç kıldılar” 23b/7=002/165, 62b/3=003/117,
65a/1=003/135, 86a/3=004/064, 101b/4=004/168,
128b/6=006/045, 158b/9=007/103, 165b/7=007/162,
173b/6=008/025, 201b/6=010/013, 206b/2=010/052,
217a/7=011/037, 220b/4=011/067, 223b/2=011/094,
224a/2=011/101, 225a/4=011/113, 225b/3=011/116,
251b/1=014/044, 251b/4=014/045, 265b/8=016/085,
276a/9=017/059, 288b/9=018/059, 310b/5=021/003,
329b/7=023/027, 360b/1=026/027, 367a/5=027/085,
383a/7=029/046, 388a/7=030/029, 391a/9=030/057,
411a/1=034/019, 413b/2=034/042, 426b/1=037/022,
442b/9=039/047, 443a/8=039/051, 471b/2=043/065,
480b/3=046/012, 500a/5=051/059, 0502b/5=52/047
- ظَلَمَهُم “zulm kılğanlar” 8b/6=002/059
- ظَلَمَهُم “küç kıldılar” 62b/9=003/117
- ظَلَمُونَا “küç kıldı anlarğa” 260b/1=016/033
- ظَلَمُونَا “zulm kıldılar bizge” 8b/1=002/057,
165b/3=007/160
- ظَلِمَ “küç kılındı” 99a/2=004/148
- ظَلَمُوا “zulm kılındılar” 261a/7=016/041, 323b/3=022/039
- “küç kılınmışları” 360a/9=026/0227
- يَظْلِمُ “küç kılır” 82b/6=004/040, 205b/7=010/044,
287b/1=018/049
- يَظْلِمُهُم “küç kılsa” 93b/8=004/110, 346b/2=025/019
- لِيَظْلِمَهُم “munuñ üçün kim anlarğa küç kılsa”
191a/3=009/070, 382b/5=029/040
- “munuñ üçün kimanlarğa zulm kılsa”
386a/9=030/009
- يَظْلِمُونَ “küç kılurlar” 8b/2=002/057, 63a/1=003/117,
165b/9=007/162, 205b/8=010/044, 269b/2=016/118,
382b/5=029/040, 465a/6=042/042

- “zulm kılurlar” 146b/9=007/009, 165b/4=007/160, 167b/7=007/177, 191a/4=009/070, 386b/1=030/009,
 “küç kılğanlar” 260b/1=016/033
- يُظْلِمُونَ “küç kılınurlar” 45a/1=002/281, 50a/9=003/025, 69a/2=003/161, 84a/6=004/049, 95b/3=004/124, 145a/7=006/160, 206a/5=010/047, 206b/7=010/054, 268b/5=016/111, 277b/6=017/071, 298a/3=019/060, 331b/8=023/062, 477b/4=045/022, 481b/=046/019, 445a/4=039/069
- تُظْلِمُ “ekisdi” 285b/7=018/033
- تُظْلِمُونَ “küç kılur siz” 44b/5=002/279
- تُظْلِمُوا “küç kılın” 186a/6=009/036
- تُظْلِمُ “küç kılınur” 314a/5=021/047, 423b/3=036/054
- تُظْلِمُونَ “küç kılınur siz” 43b/2=002/272, 44b/6=002/279, 178b/1=008/060
 “küç kılınurlar” 87b/9=004/077
- ظَالِمٌ “küç kılğan” 286a/1=018/035, 418a/6=035/032, 429b/8=037/0113
- الظَّالِمُ “zālīm” 347a/5=025/027, 87a/8=004/075
- ظَالِمَةٌ “küç kılğan” 224a/5=011/102, 311a/9=021/011, 324b/3=022/048
 “zulm kılğan” 324a/5=022/045
- ظَالِمُونَ “siz ‘ıyādetni yirsiz kılğan siz” 7b/8=002/051
 “sizlerküç kılğanlar” 13b/4=002/092
 “anlarküç kılğanlar” 64a/9=003/128, 269a/1=016/113, 379b/4=029/014
 “küç kılğanlar miz” 235b/3=012/079
 “bizküç kılğanlar” 334b/3=023/107
 “küç kılğanlar” 374b/1=028/059
- الظَّالِمُونَ “anlarküç kılğanlar” 34a/8=002/229, 39b/4=002/254, 59b/9=003/094, 111b/7=005/045, 184a/3=009/023, 342a/2=024/050, 493b/7=049/011, 527a/7=060/009
 “küç kılğanlar ”126a/1=006/021, 135a/4=006/093, 140b/6=006/135, 228b/8=012/023, 251a/7=014/042, 280a/9=017/099, 296a/7=019/038, 345b/3=025/008, 372a/3=028/037, 383b/6=029/049, 412a/5=034/031, 461b/2=042/008

“küç kılğan erenler” 129a/2=006/047
 “zālamlar” 275a/5=017/047, 419a/7=035/040
 “sizküç kılğanlar” 315a/7=021/064
 “zulm kılğanlar” 392b/7=031/011

ظَالِمِينَ

“biz irdük küç kılğanlar” 146b/4=007/005,
 311b/3=021/014, 314a/4=021/046
 “küç kılğanlar” 256a/8=015/078,
 “irdilerküç kılğanlar” 177b/8=008/054,
 381b/4=029/031
 “yirsiz kılğanlar” 163a/8=007/148
 “biz irdükküç kılğanlar” 146b/4=007/005,
 311b/3=021/014, 314a/4=021/046
 “biz irdükzulm kılğanlar” 543a/2=068/029
 “irdükküç kılğanlar” 318a/1=021/097

الظَالِمِينَ

“sizküç kılığlılar” 6a/7=002/035
 “küç kılğanlarını” 14a/2=002/095, 18a/1=002/124,
 55a/2=003/057, 65b/4=003/140, 130b/1=006/058,
 188a/3=009/047, 248a/7=014/013, 249b/9=014/027,
 298b/8=019/072, 348a/2=025/037, 463a/8=042/022,
 465a/=042/040, 531a/1=062/007
 “zālimler” 28a/8=002/193, 127a/7=006/033,
 440b/7=039/024, 465b/5=042/045, 550a/7=071/028,
 559b/6=076/031
 “zālimleri” 37b/7=002/246, 465b/1=042/044
 “zālīm erenlerini” 40b/6=002/258, 59a/2=003/086,
 112b/9=005/051
 “zulm kılğanlar” 66b/9=003/151
 “küç kılğan erenler” 131b/5=006/068,
 151b/9=007/047, 163b/6=007/150, 210a/1=010/085,
 218a/4=011/044, 329b/9=023/028, 539a/3=066/011,
 330b/5=023/041, 333b/7=023/094, 351b/9=026/010,
 370a/7=028/021, 370b/6=028/025
 “küç kılğan erenlerini” 142b/1=006/144,
 183b/4=009/019, 530b/6=062/005, 529a/5=061/007,
 373b/2=028/050, 480a/8=046/010
 “irdiler anlarküç kılığlılar” 272a/4=043/076
 “küç kılığlılar” 21b/1=002/145, 43a/4=002/270,
 73a/8=003/192, 109a/3=005/029, 116a/3=005/072,
 121a/2=005/107, 129b/5=006/052, 140a/2=006/129,
 147b/7=007/019, 151a/2=007/041, 151b/4=007/044,

205b/1=010/039, 212a/6=010/106, 215a/6=011/018,
216b/6=011/031, 222a/4=011/083, 235a/1=012/075,
249a/8=014/022, 278b/4=017/082, 285a/6=018/029,
287b/5=018/050, 312b/5=021/029, 315a/2=021/059,
317a/4=021/087, 325a/2=022/053, 326b/5=022/071,
372a/9=028/040, 418b/8=035/037, 428a/2=037/063,
448a/3=040/018, 451b/6=040/052, 463a/7=042/021,
477a/7=045/019, 524b/7=059/017, 550a/1=071/024

ظَالِمِي

مَظْلُومًا

“küç kılğanlarnı” 91b/5=004/097, 259b/7=016/028

“küç kılınmış” 273b/9=017/033

b. En çok zulmeden.

أَظْلَمُ

“zālimraḳ turur” 16b/4=002/114

“küç kılğanraḳ” 20a/7=002/140, 125b/8=006/021,
135a/1=006/093, 142a/9=006/144, 144b/5=006/157,
150a/5=007/037, 202a/6=010/017, 215a/3=011/018,
283a/3=018/015, 288b/1=018/057, 385a/7=029/068,
397b/7=032/022, 441a/8=039/032, 505a/5=053/052,
529a/4=061/007

c. Çok zalim, çok haksızlık yapan, çok zulmeden.

بِظْلَامٍ

“küç kılğan” 71b/9=003/182, 177b/1=008/051,

320a/9=022/010, 459b/6=041/046, 496b/4=050/029

ظُلُومًا

“küç kılğan” 408a/5=033/072

d. Karanlık, şirk, cehalet.

ظُلُمَاتٌ

“karaḳkuluḳlar” 3b/4=002/017, 3b/6=002/019,

130b/4=006/059, 340b/6=024/040, 365b/5=027/063

“karaḳkuluḳları” 131a/3=006/063, 135b/8=006/097

“karaḳguluḳlar” 340b/8=024/040

“karaḳkuluḳ” 438b/4=039/006

الظُّلُمَاتُ

“karaḳkuluḳ” 40a/8=002/257, 404a/9=033/043,

317a/3=021/087

“karaḳkuluḳlar” 40a/9=002/257, 107a/4=005/016,
128a/3=006/039, 246b/1=014/001, 246b/9=014/005,
515a/4=057/009, 537a/1=065/011, 139a/2=006/122,
242a/2=013/016, 417a/7=035/020

“karaḳkuluḳlarnı” 123b/3=006/001

e. Kararmak, karanlığa girmek, karartmak,
karanlıklaştırmak, kapkara.

أَظْلَمَ

“karaḳku kıldı” 3b/9=002/020

مُظْلِمًا “karañķu kılğan” 204a/1=010/027
 مُظْلِمُونَ “anlarķarañular” 422b/1=036/037

ظمًا. 957

a. Susamak, susuz kalmak.
 نَظَمًا “suvsayur sen” 308b/8=020/119
 ظَمًا “suvsamak” 198b/1=009/120
 b. Susuz, susamış, susuz kalmış.
 الظَّمَآنِ “suwsağan” 340b/4=024/039

ظنن. 958

a. Sanmak, zannetmek, yakîn hasıl etmek, tevehhüm etmek.
 ظَنَّ “sizdi” 203b/1=010/024, 231a/7=012/042,
 317a/3=021/087, 336b/4=024/012, 557a/8=075/028,
 569a/7=084/014
 “bildi” 434a/1=038/024
 ظَنًّا “sizseler” 34b/1=002/230
 ظَنَنْتُ “bildim men” 545b/2=069/020
 ظَنَنْتُمْ “sizindiñiz” 457a/6=041/022, 457a/7=041/023,
 “sizdiñiz” 489a/8=048/012, 489a/7=048/012,
 522b/1=059/002, 551a/2=072/007
 ظَنَّا “sizdük” 550b/6=072/005
 “bildük” 551a/9=075/012
 ظَنُّوا “sizdiler” 167a/3=007/171, 198a/4=009/118,
 203a/2=010/022, 239a/2=012/110, 372a/7=028/039,
 522b/2=059/002, 551a/2=072/007
 “bildiler” 288a/1=018/053
 “sizindiler” 460a/1=041/048
 أَظْنُ “sizer miz” 286a/1=018/035, 286a/2=018/036,
 460a/4=041/050
 لَا أَظْنُكَ “men sizer men sini” 280b/4=017/101,
 280b/5=017/102
 لَا أَظْنُهُ “men sizer men anı” 372a/6=028/038,
 450a/6=040/037

تَظُنُّ	“sizer” 557a/7=075/025
تَظُنُّونَ	“sizer siz” 275b/4=017/052, 400a/3=033/010
نَظْنُ	“sizer miz” 478b/4=045/032
نَظْنُكَ	“biz sizer miz sini” 154a/5=007/066, 026/0186
نَظْنُكُمْ	“sizer miz sizni” 216a/5=011/027
يَظُنُّ	“sizer erse” 320b/8=022/015
	“sizer anlar” 567b/3=083/004
يَظُنُّونَ	“sizerler” 7a/7=002/046, 38b/4=002/249, 11b/2=002/078, 67b/2=003/154, 477b/9=045/024
ظَنْ	“sizigin” 67b/3=003/154
	“sizigi” 207a/7=010/060, 434a/8=038/027
	“sizigini” 488b/3=048/006, 489a/8=048/012
الظَّنُّ	“sizig” 100a/7=004/157, 138a/7=006/116, 143a/7=006/148, 205a/2=010/036, 208a/2=010/066, 493b/8=049/012, 493b/8=049/012, 503b/7=053/023, 504a/4=053/028
ظَنًّا	“sezig” 205a/2=010/036
ظَنْنُكُمْ	“siziginiz” 428b/8=037/087, 457a/7=041/023
ظَنَّهُ	“sizigni” 411a/3=034/020
الظُّنُونَا	“sizigler” 400a/4=033/010
الظَّائِنِ	“sizgenlerni” 488b/3=048/006

959. ظهر

a. Sırt, yüz üzeri, arka.

ظَهْرَكَ	“arkañni” 576a/7=094/003
ظَهْرُهُ	“arkası” 464b/3=042/033, 569a/5=084/010
ظَهْرَهَا	“arkası” 420a/1=035/045
ظُهُورَكُمْ	“arkalarınız” 135a/9=006/094
ظُهُورُهُ	“arkaları” 467b/4=043/013
ظُهُورُهَا	“arkaları” 27b/7=002/189, 141a/6=006/138
ظُهُورِهِمْ	“arkaları” 14b/5=002/101, 72b/6=003/187, 127a/3=006/031, 167a/6=007/172, 186a/2=009/035, 313b/2=021/039

- ظُهُورُهَا “ol ikisinin arkaaları” 142b/8=006/146
b.yardım, destek, geri kuvvet, arkadan gelen yardım/ unutulmuş.
- ظُهُورِيَّاً “unutulmuş” 223a/6=011/092
c. Yardım, yardımcı, yardımcılar.
- ظُهُورُ “yārīçi” 411a/9=034/022
“yārī birgen” 538a/1=066/004
- ظُهُورُ “yārīçi” 279a/5=017/088, 369b/8=028/017, 377b/4=028/086
“yārī birgen” 349a/9=025/055
d. Gündüzün en aydınlık vakti, öğle vakti
- الظَّاهِرَةُ “küöyleg isigin” 343a/3=024/058
d. Zahir olmak, ortaya çıkmak, gözükmek, açıkta olmak, üste çıkmak, üsnde olmak, bilmek, galip gelmek, üstesinden gelmek, kuvvetli olmak.
- ظَهَرُ “açuk boldı” 143b/6=006/151, 149b/5=007/033, 188a/4=009/048
“zāhir boldı” 338b/8=024/031
“açıldı” 389b/4=030/041
- يُظْهِرُونَ “aşarlar” 469b/7=043/033
- يُظْهِرُ “gālibbolsalar” 182a/2=009/008,
“muttali’bolsalar” 284a/1=018/020
“zāhir boldı” 338b/8=024/031
- الظَّاهِرُ “açuk” 514a/5=057/003
- ظَاهِرًا “açuk” 284b/1=018/022
“açuknı” 386a/2=030/007
- ظَاهِرُهُ “taş yanı” 515b/8=057/013
- ظَاهِرَةً “açuk” 493b/9=031/020, 410b/8=034/018
- ظَاهِرِينَ “üstemlülüğlük” 449a/8=040/029
“yingenler” 530a/2=061/014
f.Açıklamak, açığa vermek, öğle vaktine gelmek, muttali’ kılmak, bildirmek, kuvvetlendirmek, galip getirmek, ortaya çıkarmak.
- اِظْهَرُ “muttali’ kıldı” 537b/5=066/003
- يُظْهِرُ “zāhir bolsa” 49a/1=040/026
“muttali’ kılır” 552b/1=072/026

لِيُظْهِرَهُ	“munuñüçün kim yārī birse” 185b/5=009/033
	“munuñ üçün kim ğālib kılsa” 491b/4=048/028, 529a/9=061/009
تُظْهِرُونَ	“öyleg vaqtınga kirür siz” 387a/3=030/018
	g. Zıhar yapmak (Karısına“Sen bana anamın sırtı gibisin, demek, boşamak.)
يُظَاهِرُونَ	“zāhir kılurlar” 518b/6=058/002, 519a/3=058/003
تُظَاهِرُونَ	“zıhār kılur siz” 399a/2=033/004
	h. Yardım etmek, muavenet etmek.
ظَاهَرُوا	“yārī birdiler” 527a/6=060/009
ظَاهَرَهُمْ	“yārī birdi anlarğa” 402a/2=033/026
يُظَاهِرُوا	“yārī birişdiler” 181a/8=009/004
	i.yardımlaşmak.
تُظَاهِرَا	“yārī biriştiler” 373a/7=028/048
تُظَاهِرَا	“yārī birişseler” 537b/8=066/004
تُظَاهِرُونَ	“yārī birişür siz” 12a/9=002/085

حرف العين

960. عبء

a. Değer vermek, ehemmiyet vermek.

يَعْبَأُ

“ni i’tibār” 351a/2=025/077

961. عيث

a. Oyun oynamak, oyalanmak, boş şeyle uğraşmak.

تَعْبُثُونَ

“oynayur siz” 356b/5=026/0128

عَبَثًا

“oynayu” 335a/71=023/0115

962. عبد

a. Kul, köle.

العَبْدُ

“kūl²⁹⁹” 25b/5=002/178, 25b/5=002/178“kūl³⁰⁰” 434b/4=038/030, 435b/1=038/044

عَبْدٌ

“kūl³⁰¹” 32b/9=002/221, 409b/6=034/009,

495b/1=050/008

“kūl³⁰²” 295b/6=019/030, 551b/9=072/019“kūl³⁰³” 471a/2=043/059

عَبْدًا

“kūl³⁰³” 102a/7=004/172, 271a/2=017/003“kūl³⁰⁴” 577a/5=096/010“kūl³⁰⁵” 289a/6=018/065“kūl³⁰⁶” 300a/4=019/093“kūl³⁰⁷” 264b/3=016/075

عَبْدَنَا

“kūl³⁰⁸” 4a/8=002/023, 435a/5=038/041,

506a/3=054/009

“kūl³⁰⁹” 175b/9=008/041“kūl³¹⁰” 433a/7=038/017

عَبْدُهُ

“kūl³¹¹” 270b/2=017/001

299 Köle

300 Kul

301 Köle

302 Kul

303 Kul

304 Kul

305 Köle

306 Kul

307 Kul

	“kuli” 282a/1=018/001, 344b/5=025/001, 441b/5=039/036, 503a/6=053/010, 515a/3=057/009, 293b/2=019/002
عَبْدَيْنِ	“iki kul ³⁰⁸ ” 538b/7=066/010
الْعِبَادُ	“kullar ³⁰⁹ ” 30b/2=002/207, 451b/1=040/048, 495b/3=050/011 “kullarını” 40a/4=003/015, 49b/7=003/020, 451a/3=040/044 “kulları” 51a/6=003/030, 449b/3=040/031 “kullarım” 422a/1=036/030
عِبَادُ	“kullar” 169b/4=007/194 “kulları” 312b/1=021/026, 350a/2=025/063, 427a/6=037/040, 428a/9=037/074, 430a/8=037/128, 431b/1=037/160, 431b/5=037/169, 468a/3=043/019, 558a/6=076/006 “kullarını” 473b/9=044/018
عِبَادِ	“kullarım” 439a/7=039/010, 439b/6=039/016, 439b/8=039/017, 471b/4=043/068
عِبَادًا	“kullar ³¹⁰ ” 57b/7=003/079 “kullarını” 271a/5=017/005
عِبَادِكَ	“kulların ³¹¹ ” 94b/9=004/118, 122b/8=005/118, 362a/5=027/019, 442b/8=039/046 “kulların ³¹¹ ” 254a/9=015/040 “kulların ³¹¹ ” 550a/5=071/027 “kullar” 437a/7=038/083
عِبَادُكُمْ	“kullarınız ³¹² ” 339a/9=024/032
عِبَادِنَا	“kullarımız ³¹³ ” 229a/2=012/024, 289a/6=018/065, 298a/7=019/063, 418a/6=035/032, 428b/5=037/081, 429b/6=037/111, 430a/5=037/122, 430b/1=037/132, 431b/7=037/171, 466b/3=042/052, 538b/8=066/010 “kullarımıznı” 435b/2=038/045

³⁰⁸ Kullar

³⁰⁹ Kullar

³¹⁰ Kullar

³¹¹ Kullar

³¹² Köleler

³¹³ Kullar

- عِبَادِهِ “kulları”³¹⁴ 13a/8=002/090, 125b/1=006/018, 130b/8=006/061, 134a/5=006/088, 149b/1=007/032, 160b/3=007/128, 212a/8=010/107, 248a/1=014/011, 257b/4=016/002, 272b/1=017/017, 298a/4=019/061, 361b/6=027/015, 365a/5=027/059, 377a/3=028/082, 384b/6=029/062, 390b/2=030/048, 413a/6=034/039, 417b/8=035/028, 438b/6=039/007, 439b/5=039/016, 447b/7=040/015, 454b/9=040/085, 463a/2=042/019, 463b/2=042/023, 463b/9=042/025, 464a/3=042/027, 464a/3=042/027, 467b/7=043/015
 “kullarını” 273b/5=017/030, 280a/1=017/096, 420a/3=035/045
 “kullar” 349b/3=025/058
 “kulların” 418a/4=035/031
- عِبَادِي “kullarım”³¹⁵ 27a/1=002/186, 254b/1=015/042, 275b/4=017/053, 277a/4=017/065, 305b/1=020/077, 254b/8=015/049, 318b/3=021/105, 334b/4=023/109, 353b/9=026/052, 384a/7=029/056, 410a/7=034/013, 443b/2=039/053, 573b/6=089/029
 “kullarımın” 292a/7=018/102, 346a/7=025/017
 “ni‘met” 474b/3=044/033
- لِلْعَبِيدِ “küç kılğankullarga”³¹⁶ 71b/9=003/182, 320a/9=022/010, 459b/6=041/046, 177b/1=008/051, 496b/4=050/029
 b. İbadet etmek, kulluk etmek.
- عَبْدَ “kulluk kıldı” 114a/4=005/060
- عَبْدُكُمْ “kulluk kıldınız” 582a/3=109/004
- عَبْدَنَا “kulluk kılğay irdük” 260b/4=016/035
- عَبْدَنَاهُمْ “kulluk kılğay irdük anlarga” 468a/4=043/020
- أَعْبُدُ “kulluk kılsam” 130a/4=006/056, 245a/3=013/036, 367b/6=027/091, 439b/1=039/011, 444b/2=039/064
 “kulluk kılın maña” 452b/1=040/060

³¹⁴ Kullar

³¹⁵ Kullar

³¹⁶ Kullar

- “kulluk kılar men” 212a/1=010/104,
212a/2=010/104, 421b/1=036/022, 439b/1=039/014,
582a/2=109/002, 582a/3=582a/4=109/003, 109/005
- تَعْبُدُ “kulluk kılar sen” 296b/3=019/042
“tapungıl” 296b/5=019/044
“irdi kulluk kılar” 364a/2=027/043
- تَعْبُدُوا “kulluk kılar” 213a/2=011/002, 216a/1=011/026,
273a/1=017/023, 423b/9=036/060, 481b/9=046/021,
456a/7=041/014
“kulluk kılar siz” 230b/9=012/040
- تَعْبُدُونَ “kulluk kılar siz” 12a/1=002/083, 19a/6=002/133,
24b/4=002/172, 116b/1=005/076, 212a/1=010/104,
230b/9=012/040, 315a/8=021/066, 315b/1=021/067,
318a/2=021/098, 354b/6=026/075, 379b/7=029/017,
428b/7=037/085, 429a/3=037/095, 431b/1=037/161,
468b/4=043/026, 526a/8=060/004, 582a/2=109/002,
204a/5=010/028, 269a/2=016/114, 379b/8=029/017
“tapunur siz” 354b/3=026/070
“kulluk kılar irdiñiz” 354b/3=026/070,
355a/9=026/092, 458b/6=041/037
- نَعْبُدُ “kulluk kılar miz” 1b/3=001/005
“tapunur miz” 19a/7=002/133, 354b/4=026/071
“kulluk kılsa miz” 154b/3=007/070, 220a/3=011/062
- نَعْبُدُهُمْ “tapunur miz anlarğa” 438a/3=039/003
- يَعْبُدُ “kulluk kılar irdi” 154b/4=007/070, 413b/5=034/033
“kulluk kılar” 224b/9=011/109, 247b/9=014/010,
220a/4=011/062, 222b/3=011/087, 320b/1=022/011
- يَعْبُدُوا “kulluk kılsalar” 185b/1=009/031, 578a/5=098/005
“kulluk kılsunlar” 581a/5=106/003
- يَعْبُدُونَ “kulluk kılarlar” 202a/7=010/018, 264a/9=016/073,
326b/3=022/071, 346a/6=025/017, 349a/8=025/055,
374b/9=028/063
“kulluk kılmunlar” 224b/6=011/109
“tapunurlar” 283a/4=018/016, 297a/4=019/049
“irdilerkulluk kılarlar” 413a/8=034/040,
413b/1=034/041, 426b/2=037/022
- لِيَعْبُدُونِي “munuñ üçüm kim kulluk kılsunlar” 500a/2=051/056

يَعْبُدُونِي	“kulluk kılurlarına” 342b/5=024/055
يَعْبُدْهَا	“kulluk kılslar aña” 439b/7=039/017
اعْبُدْ	“kulluk kılıl” 257a/4=015/099, 444b/5=039/066
	“kulluk kılın” 438a/1=039/002
فَاعْبُدْنِي	“kulluk kılılmaña” 301b/4=020/014
فَاعْبُدْهُ	“kulluk kılılmaña” 226a/4=011/123, 298a/9=019/065
اعْبُدُوا	“kulluk kılın” 4a/3=002/021, 116a/1=005/072, 122b/5=005/117, 153b/3=007/059, 154a/3=007/065, 155a/2=007/073, 218b/7=011/050, 219b/9=011/061, 222a/5=011/084, 260b/6=016/036, 82a/2=004/036, 156a/9=007/085, 327a/8=022/077, 330a/3=023/032, 364a/6=027/045, 379b/6=029/016, 439b/2=039/015, 548b/4=071/003, 329a/7=023/023, 382a/3=029/036, 505a/9=053/062
اعْبُدُونِي	“kulluk kılılmaña” 424a/1=036/061
فَاعْبُدُونِ	“kulluk kılılmaña” 312a/9=021/025, 317b/3=021/092, 384a/8=029/056
اعْبُدُوهُ	“kulluk kılın aña” 54a/4=003/051, 136b/4=006/102, 296a/4=019/036, 200b/1=010/003, 380a/1=029/017, 471a/9=043/064
يَعْبُدُونَ	“kulluk kılınurlar” 470a/2=043/045
عَابِدْ	“kulluk kılın” 582a/3=109/004
عَابِدَاتْ	“kulluk kılınlar” 538a/3=066/005
عَابِدُونَ	“biz aña kulluk kılınlar biz” 20a/2=002/138
	“kulluk kılınlar” 331a/3=023/047
	“sizkulluk kılınlar” 582a/3=109/003, 582a/4=109/005
الْعَابِدُونَ	“kulluk kılınlar” 197a/6=009/112
عَابِدِينَ	“kulluk kılınlar” 314b/4=021/053, 315b/8=021/073
	“kulluk kılın erenler” 318b/4=021/106
الْعَابِدِينَ	“kulluk kılınlar” 316b/9=021/084, 472a/9=043/081
بِعِبَادَةٍ	“kullukı birle” 293a/3=018/110
عِبَادَتِكُمْ	“kullukunız” 204a/6=010/029

عِبَادَتِهِ	“kullukı” 102a/8=004/172, 170b/6=007/206, 298b/1=019/065, 312a/1=021/019
عِبَادَتِهِمْ	“kullukları” 299b/4=019/082 “kulluk kılmakları” 479b/7=046/006
عِبَادَتِي	“kullukum” 452b/2=040/060 c. Köle edinmek.
عَبَدْتُ	“kullar kıldı” 352b/1=026/022

عبر. 963.

عَايِرُ السَّبِيلِ	a. Gelip geçen “yolun keçgenleri” 83a/4=004/043
تَعْبُرُونَ	b. Tabir etmek, yorumlamak “ta‘bır kıılır irdiñiz” 231b/4=012/043
عِبْرَةٌ	c. İbret, ders alma. “i‘tibār alğı nirse” 263b/2=016/066, 239a/5=012/111, 329a/4=023/021, 341b/1=024/044, 563b/7=079/026 “ibret” 48b/5=003/013
فَاعْتَبِرُوا	d. İbret almak, ders almak. “i‘tibār alıñ” 522b/4=059/002

عيس. 964.

عَبَسَ	a. Yüzü asmak, çehreyi eğmek. “burtardı” 555a/4=074/022, 564b/2=080/001
عَبُوسًا	b. Çok kötü. “burtarğın” 558b/2=076/010

عبر. 965.

عَبَقَرِيٌّ	a. Parlak ve göz alıcı bir işlemeye sahip döşekler, harikulâde yataklar. “abqarı” 510b/5=055/076

عتب. 966.

الْمُعْتَبَرِينَ	a. Rıza gösterilen, hoş görülen. “râzıkılınımışlar” 457a/9=041/024

- b. Hoş görülmesini istemek, özür dilemek, müsamaha gösterilmesini arzu etmek
 يَسْتَعْتِبُ “rāzîkılmağ tileseleler” 457a/9=041/024
 يُسْتَعْتَبُونَ “hoşnūd kılmağ tilenürler” 265a/7=016/084
 “anlarhoşnūdluğ tilenürler” 391b/1=030/057
 “rızātilenürler” 479a/1=045/035

967. عتد

- a. Hazırlanmış, hazır.
 عَتِيدُ “hāzır” 496a/3=050/018
 “anuk” 496a/7=050/023
 b. Hazırlamak.
 أَعْتَدْتُ “anuk kıldı” 229b/4=012/031
 أَعْتَدْنَا “anuk kılduğ” 78b/2=004/018, 82a/9=004/037, 99a/7=004/151, 100b/5=004/161, 271b/6=017/010, 285a/5=018/029, 292a/7=018/102, 345b/8=025/011, 347b/9=025/037, 402b/4=033/031, 489a/9=048/013, 539b/8=067/005, 558a/4=076/004

968. عتق

- a. Kadîm, eski, eskiden kalma, Eski Ev (Kâ' be).
 الْعَتِيقُ “Ka'be” 322a/9=022/029, 322b/7=022/033

969. عتل

- a. Zorba, kabadayı.
 عُتْلُ “irig kılıklığ” 542a/9=068/013
 b. Zorbalık etmek, itelemek, sürüklemek.
 فَاعْتَلُهُ “sürün anı” 475a/3=044/047

970. عتو

- a. Haddi aşmak, hududu çiğnemek, itaattan çıkmak, yaşlanmak.
 عَتَوُ “boynağuluğ” 541a/3=067/021
 عَتَوَا “haddın keçmek” 346b/8=025/021
 عَتَتْ “yüz ewürdi” 536b/4=065/008

عَتَوَا	“boynağulukıldılar” 155b/4=007/077
	“haddın keçtiler” 166a/8=007/166, 346b/8=025/021
	“uluğsındılar” 499b/1=051/044
عَتِيَّا	“kurumak” 294a/4=019/008
	“boyunğuluk” 298b/6=019/069
عَتِيَه	“boynağı” 544b/5=069/006

971. عثر

	a. Bilmek, farkına varmak, çözmek.
عُثِرَ	“muttali‘ bolunsa” 120b/9=005/107
	b. Bildirmek, muttali kılmak, buldurmak.
أَعُثِرْنَا	“muttali‘ kılduk” 284a/2=018/021

972. عثو

	a. Asayışı, bozmak, karışıklık çıkarmak, bozgunculuk etmek.
تَعَثَرُوا	“haddın kiçin” 358b/7=026/183, 382a/4=029/036
	“mübālağat kılın fesād içinde” 9a/2=002/060, 155a/7=007/074
	“fesād kılın” 222a/9=011/085

973. عجب

	a. Şaşmak, yadırgamak.
فَعَجِبَ	“tañ” 240b/1=013/005
عَجَبًا	“tañ” 200a/3=010/002, 282b/3=018/009, 289a/5=018/063, 550b/3=072/001
عَجِبَتْ	“tañladın” 426a/4=037/012
عَجِبْتُمْ	“tañladınız” 153b/8=007/063, 154a/9=007/069
عَجِبُوا	“tañladılar” 423a/4=038/004, 495a/2=050/002
تَعَجَّبَ	“tañlasan” 240b/1=013/005
تَعَجَّبُونَ	“tañlayur siz” 505a/8=053/059
تَعَجَّبِينَ	“tañlayursen” 221a/4=011/073
	b. Acaip, tuhaf, şaşılacak şey.
عَجِيبٌ	“tañ nirse” 221a/4=011/072, 495a/3=050/002

عَجَابٌ	“tañ nirse” 432b/3=038/005 c. Hayrete düşürmek, hoş gözükmek, hoş gitmek.
عَجَبٌ	“tañga ketürdi” 516b/9=057/020
عَجَبِكَ	“tañga ketürse sini” 119b/7=005/100 “tañka ketürse sini” 405b/5=033/052
أَعْجَبَكُمْ	“tañka ketürse sizni” 33a/1=002/221
أَعْجَبْتَكُمْ	“tañga ketürse sizni” 32b/8=002/221 “tañga ketürdi sizni” 184a/9=009/025
تُعْجِبُكَ	“tañka ketürsün seni” 188b/8=009/055 “tañka ketürsün sini” 193a/7=009/085 “tañga ketrür saña” 532a/1=063/004
يُعْجِبُ	“tañga ketürür” 492a/2=048/029
يُعْجِبُكَ	“tañga ketürür sini” 30a/5=002/204

عَجَز. 974.

	a. Yaşlı, ihtiyar kadın, koca karı.
عَجُوزٌ	“men qarı men” 221a/3=011/072 “qarı ‘avrat” 498b/7=051/029
عَجُوزًا	“kurtğanı qalğanlar” 358a/8=026/171 “qarı tışını” 430b/3=037/135
	b. Geri, arka.
عَجَازٌ	“qonrulğan” 506b/3=054/020 “tüpleri” 544b/7=069/007
	c. Yapamaz olmak, aciz kalmak.
عَجِزْتُ	“âciz boldum” 109a/6=005/031
	d. Âciz bırakmak.
نُعْجِزُ	“âciz kılğay biz” 511a/9=072/012
نُعْجِزُهُ	“âciz kılğay miz anı” 551b/1=072/012
لِيُعْجِزُهُ	“âcizkılşa anı” 419b/8=035/044
يُعْجِزُونَ	“âciz kılurlar” 178a/6=008/059
يُعْجِزُ	“âcizkılğan” 483a/5=046/062
يُعْجِزِي	“âciz kılğanları irür” 181a/1=009/002 “âciz kılğanı irür siz” 181a/5=009/003

- مُعْجِرِينَ “âciz kılğanlar” 140b/4=006/134, 206b/5=010/053,
261b/7=016/046, 342b/8=024/057
“anlar boldılar âciz kılğan” 215a/8=011/020
“irür siz âciz kılğanlar” 380a/9=029/022,
464a/9=042/031
“irür anlar âciz kılğanlar” 443a/9=039/051
e. Âciz bırakmaya çalışan
مُعْجَزٍ “âczğanisbet kılı” 324b/6=022/051,
409a/5=034/005
“ozuğlılar bolup” 413a/4=034/038

عجف. 975.

- a. Zayıf, cılız
عَجَافٍ “aruk” 231b/1=012/043, 231b/7=012/046

عجل. 976.

- a. Buzağı, dana.
عَجَلٌ “buzagu” 220b/8=011/069, 498b/4=051/026
عَجَلًا “buzagu” 163a/6=007/148, 306b/2=020/088
الْعَجَلُ “buzagunı” 7b/8=002/051, 8a/3=002/054,
13b/4=002/092, 99b/4=004/153, 163b/8=007/152
“buzagu” 13b/7=002/093
b. Dünya.
العَاجِلَةُ “cihānnı” 272b/2=017/018, 557a/5=075/020,
559b/1=076/027
c. Çok aceleci.
عَجُولًا “iwek” 271b/8=017/011
d. Acele etmek, çabukluk göstermek, öne geçmek,
daha önce yapmak.
عَجِلْتُ “iwdüm” 306a/3=020/084
عَجِلْتُمْ “iwdüniz” 163b/3=007/150
تَعَجَّلَ “iwgil” 299b/5=019/084, 308b/1=020/114
“iwseñ” 557a/3=075/016
عَجَلٌ “iwmeklik” 313a/8=021/037
e. Öne geçirmek, aceleye getirmek.
أَعَجَلَكْ “iwütti sini” 306a/1=020/083

	f. Çabuklaştırmak, hızlandırmak.
عَجَلٌ	“iwütgey irdi” 288b/5=018/058
	“iwütti” 490a/9=048/020
عَجَلْنَا	“iwe birdük” 272b/3=017/018
يُعَجِّلُ	“iwdürse” 201a/8=010/011
عَجَلَ	“iwgil” 433a/5=038/016
	g. Acelecilik göstermek, acelece yapmak.
تَعَجَّلَ	“iwse” 30a/2=002/203
	h. Acelecelik göstermek, acelece yapmak.
اسْتَعْجَلْنَاهُمْ	“iwe tilediñiz” 482a/5=046/024
تَسْتَعْجِلُ	“iwe tilegil” 483b/3=046/035
تَسْتَعْجِلُونَ	“iwe tileyür siz” 130a/7=006/057, 130a/9=006/058
	“irdiñiz iwe tileyür” 206b/2=010/051,
	498a/3=051/014
	“iwer siz” 364a/7=027/046, 366a/8=027/072
تَسْتَعْجِلُونَ	“iwiñ” 313a/8=021/037
تَسْتَعْجِلُوهُ	“iwiñ ³¹⁷ ” 257b/2=016/001
يَسْتَعْجِلُ	“iwe tileyür” 206a/9=010/050, 462b/8=042/018
يَسْتَعْجِلُونَ	“iwe tileyürler” 359b/3=026/204, 431b/8=037/176
يَسْتَعْجِلُونَ	“iwtsünler mini” 500a/5=051/059
يَسْتَعْجِلُونَا	“iwdürürler sini” 240b/5=013/006
	“iwütürler sini” 324a/9=022/047, 384a/3=029/053,
	384a/4=029/054
اسْتَعْجَلْنَاهُمْ	“iwe tilemişleri” 201a/9=010/011

977. عجم

	a. Yabancı dil konuşan, yabancı dil.
أَعْجَمِيٌّ	“belgüsüz” 267b/8=016/103
	“a‘cemi” 459a/9=041/044
أَعْجَمِيًّا	“a‘cemi” 459a/9=041/044
الْأَعْجَمِينَ	“arabī bolmağanlar” 359a/9=026/198

³¹⁷ 257b/2=016/001 iwmeñ: Üzerinde iwmeñ yazılıp üzeri çizilerek iptal edilmiş.

978. عدد

	a. Saymak, hesap etmek.
عَدَّهُمْ	“sanadı anlarını” 300a/4=019/094
تَعْدُونَ	“sanayur siz” 324b/2=022/047
	“sanar siz” 396a/7=032/005
تَعْدُوا	“sanasaңыз” 250b/2=014/034, 258b/8=016/018
نَعْدُ	“sar miz anlarga” 299b/6=019/084
نَعْدُهُمْ	“sanayur irdük anlarını” 436a/8=038/062
عَدَّا	“sanamak” 299b/6=019/084, 300a/4=019/094
الْعَادِينَ	“sanağanlar” 334b/9=023/113
مَعْدُودٍ	“sananmış” ³¹⁸ 224a/8=011/104
مَعْدُودَةً	“sanlıg” ³¹⁹ 11b/6=002/080, 228a/8=012/020
	“sanamış” ³²⁰ 213b/8=011/008
مَعْدُودَاتٍ	“sanlıg künler” 26a/8=002/184
	“sanlıg” ³²¹ 30a/2=002/203, 50a/6=003/024
	b. Aded, miktar, sayı.
عَدَدٌ	“sanını sakışını” 200b/7=010/005
	“sanın takı sakışını” 272a/7=017/012
	“sanın” 334b/8=023/112
عَدَدًا	“sanlıg” 282b/6=018/011
	“san yanındın” 552a/8=072/024
	“sananmış hâlde” 552b/5=072/028
	c. Aded, miktar sayı, muayyen miktar, kadının önceki kocasından tamamen alâkasını kesip, tekrar başkasıyla evlenebilmesi için bekleyeceği muayyen müddet.
عِدَّةٌ	“san öngin” 26b/1=002/184, 26b/7=002/185
	“sanı” 186a/4=009/036, 186b/1=009/037
	“iddet” 404b/9=033/049
الْعِدَّةُ	“sanmı” 26b/8=002/185
	“iddetni” 535a/4=065/001

³¹⁸ Belirli³¹⁹ Birkaç³²⁰ Belirli³²¹ Sayılı olanlar, belirli olanlar.

عِدَّتُهُمْ	“sanlarını” 284a/9=018/022, 555a/8=074/031
عِدَّتُهُنَّ	“iddetleri” 535a/3=065/001 “anlarnın‘iddeti” 535b/9=065/004 d. Hazırlık.
عُدَّةً	“anukluk” 187b/8=009/046 e. Saymak, ta’dad etmek, hesap etmek.
عَدَّدَهُ	“sanadı anı” 580b/2=104/002 f. Saymak, hesaplamak.
تَعَدَّدُوا نَهَا	“sanayur siz anı” 404b/9=033/049 g. Hazırlamak.
أَعَدَّ	“anukıldı” 91a/2=004/093, 92b/9=004/102, 193b/7=009/089, 195b/2=009/100, 399b/7=033/008, 402a/9=033/029, 403a/9=033/035, 404b/2=033/044, 406b/6=033/057, 407b/1=033/064, 488b/4=048/006, 521a/4=058/015, 536b/6=065/010, 559b/6=076/031
لَاَعَدُّوا	“anukılğaylar irdi” 187b/8=009/046
أُعِدَّتْ	“anukılındı” 4b/2=002/024, 517a/4=057/021, 64b/4=003/131, 64b/7=003/133
أَعِدُّوا	“anukılını” 178a/6=008/060

979. عدس

ا. Mercimek	
عَدَسَهَا	“yasmuk” 9a/5=002/061

980. عدل

ا. Adalet etmek, zulmetmemek, fidye vermek, doğru ve düzgün kılmak, denk tutmak, denk kılmak.	
فَعَدَّلَكَ	“rāst kıldı” 566b/7=082/007
لِعَدَلٍ	“tüzlük kılsam” 462b/2=042/015
تَعْدِلُ	“yoluğ birsen” 132a/1=006/070
تَعْدِلُوا	“adl kılı bilseniz” 75a/6=004/003 “tüzlük kılsanız” 96a/8=004/129, 97a/5=004/135 “adlkılsanız” 105a/8=005/008
يُعْدِلُونَ	“tenğkılurlar” 123a/3=006/001, 143b/3=006/150 “rāstlık kılurlar” 165a/6=007/159

- “tüzlük kılurlar” 168a/6=007/181
 “kışurlar” 365a/9=027/060
 اَعْدَلُوا “adllıklıñ” 105b/8=005/008
 “rāstlıkklıñ” 144a/2=006/152
 b. Denk, eşit, adalet, doğruluk, hak yememe, fıdye, kıymet, değer.
 عَدَلُ “yuluğ” 7b/3=002/048, 17b/7=002/123
 “yuluğ birmekni” 132a/1=006/070
 “tüzlük eyesi” 119a/5=005/095
 “tüzlük eyesi” 119a/4=005/106
 “adl eyesin” 535b/3=065/002
 “teñi” 119a/5=005/095
 الْعَدْلُ “tüzlük” 45a/3=002/282, 45a/7=002/282, 85a/5=004/058, 264b/8=016/076, 266a/8=016/090, 493a/9=049/009
 عَدَلًا “rāst” 138a/4=006/115

981. عدن

- a. Yerleşme, sükūnet bulma, tatmin olma. Adn cennetleri içerisinde sükūnetin, tatmin olmanın ve rahatca yerleşmenin bulunduğu cennetler manasında.
 عَدْنُ “adnnuñ būstānları” 191b/2=009/072
 “ikāmet būstānları” 243a/3=013/023, 260a/3=016/031, 285a/9=018/031, 298a/3=019/061, 305a/8=020/076, 418a/8=035/033, 435b/6=038/050, 529b/6=061/012, 578b/1=098/008
 “ikāmet būstānı” 447a/2=040/008

982. عدو

- a. Kenar, vadi yamacı, uzak mekan, yüksek yer, vadi yamacındaki kayalık, nehir kıyısı.
 بِالْعَدْوَةِ “kolnuñ yaqınraq kırığında” 176a/2=008/042
 “kolnuñ yırakraq kırığında” 176a/2=008/042
 b. Akmak, kaymak, aşmak, koşmak, zulmetmek, tecavüz etmek.
 تَعْدُ “keçsün” 285a/2=018/028
 تَعْدُوا “haddın keçin” 99b/7=004/154

يَعْدُونَ	“ḥaddın keçtiler” 166a/1=007/163
عَادٍ	“ḥaddın keçmedin” 24b/6=002/173 “ḥaddın keçmeyin” 142b/5=006/145, 269a/4=016/115
عَادُونَ	“siz erenler ḥaddın keçgenler” 358a/5=026/166
الْعَادُونَ	“anlar anlar ḥaddın keçgenler” 328a/6=023/007, 547b/7=070/031
الْعَادِيَاتِ	“yügürgen atlar” 579a/2=100/001
عَدَوْاً	“ḥaddın keçmek” 210b/2=010/090
عُدُّوَانَاً	“ḥaddın keçe” 81a/1=004/030
عُدُّوَانِ	“zılm kılmak” 28a/8=002/193 “küçkılmak” 371a/3=028/028
الْعُدُّوَانُ	“zılm kılmak” 12a/9=002/085, 104a/1=005/002 “ḥaddın keçmek” 114a/8=005/062 “küçkılmak” 520a/2=058/008, 520a/6=058/009 c. Haddi aşmak, hududu çiğnemek.
يَتَعَدَّ	“keçse” 34a/7=002/229, 77b/8=004/014, 535a/6=065/001 d. Haddi aşmak, zulmetmek, hakka tecavüz etmek.
اِعْتَدَى	“ḥaddın keçse” 25b/8=002/178, 119a/12=005/094 “zılm kılsa” 28b/1=002/194 “zılm kılmış” 28b/1=002/194
اِعْتَدَوْا	“ḥaddın keçtiler” 10a/1=002/065
اِعْتَدَيْنَا	“zılm kılduk” 121a/2=005/107
تَعْتَدُوا	“ḥaddın keçin” 28a/1=002/190 “zılm kılmakınız için” 34b/5=002/231 “‘iddet kılsanız” 103b/9=005/002 “ḥaddın keçin” 116b/3=005/077
تَعْتَدُوهَا	“keçin” 34a/7=002/229
يَعْتَدُونَ	“ḥaddın keçerler” 9b/2=002/061 “irdiler ḥaddın keçerler” 62a/8=003/112, 116b/7=005/078
فَاعْتَدُوا	“zılm cezāsın kılın” 28b/1=002/194
مُعْتَدٍ	“küçkılğan” 496a/8=050/025 “ḥaddın keçgen” 542a/8=068/012

	“zulm kılğan” 567b/7=083/012
الْمُعْتَدُونَ	“anlarhaddin keçgen” 182a/7=009/010
الْمُعْتَدِينَ	“haddin keçgenlerni” 28a/1=002/190, 117b/8=005/087, 153a/3=007/055, 209a/2=010/074, 138b/4=006/119 e. Düşmanlık.
عَدَاوَةٌ	“düşmnlık” 117a/4=005/082, 458a/9=041/034
الْعَدَاوَةُ	“düşmnlıkını” 106b/7=005/014, 114b/5=005/064, 118b/1=005/091 “düşmānlık” 526a/9=060/004 e. Düşman, düşmanlar.
عَدُوٌّ	“düşman ³²² ” 6a/9=002/036, 90b/4=004/092, 148a/9=007/024, 198b/3=009/120, 309a/4=020/123, 354b/7=026/077, 471b/4=043/067 “düşmnını” 178a/8=008/060 “düşmān ³²³ ” 14a/9=002/098, 24a/6=002/168, 148a/6=007/022, 226b/8=012/005, 302b/3=020/039, 302b/3=020/039, 308b/6=020/117, 424a/1=036/060 “yağı ³²⁴ ” 30b/3=002/208, 142a/2=006/142, 197b/4=009/114, 369b/5=028/015, 370a/2=028/019, 415b/3=035/006, 471a/6=043/062
الْعَدُوُّ	“anlardüşmanlar” 532a/3=063/004
عَدُوًّا	“düşman ³²⁵ ” 14a/6=002/097, 275b/6=017/053, 415b/3=035/006, 14a/9=002/098, 368b/8=028/008, 92a/9=004/101, 347b/2=025/031, 137b/5=006/112, 193a/8=009/083, 534b/3=064/014
عَدُوَّكُمْ	“düşmanınızını” 160b/5=007/129, 525b/4=060/001 “düşmanınız” 178a/8=008/060, 305b/5=020/080
عَدُوَّهُ	“düşmanları” 359b/3=028/015, 369b/4=028/015
عَدُوَّهُمْ	“düşmanları” 530a/2=061/014
عَدُوِّي	“düşmanımını” 525b/4=060/001

³²² Düşmanlar

³²³ Düşman

³²⁴ Düşmanlar

³²⁵ Düşman

أَعْدَاءُ	“düşmanlar” 61a/1=003/103, 457b/7=041/028, 479b/7=046/006, 526a/3=060/002
	“düşmanları” 456b/8=041/019
الْأَعْدَاءُ	“düşmanlar” 163b/5=007/150
بِأَعْدَائِكُمْ	“düşmanlarınızı” 83b/2=004/045
	g. Düşmanlık etmek, düşman olmak.
عَادَيْتُمْ	“düşman tuttuğuz” 526b/9=060/007

عذب. 983.

	a. Tatlı, lezzetli.
عَذْبٌ	“tatlıg” 349a/5=025/053, 416a/9=035/012
	b. Azab vermek, işkence etmek.
عَذَّبَ	“kınadı” 184b/4=009/026
لَعَذَّبْنَا	“kınağay irdük” 491a/4=048/025
عَذَّبَهَا	“kınaduk anı” 536b/5=065/008
لَعَذَّبَهُمْ	“kınağay irdi anlarını” 522b/6=059/003
أَعَذَّبَهُ	“menkınayur men” 122a/8=005/115
	“kınayur men” 122a/8=005/115
لَعَذَّبَهُ	“kınağay men anı” 362a/6=027/021
فَأَعَذَّبَهُمْ	“kınayur men anlarını” 54b/7=003/056
تُعَذِّبُ	“kınaş anlarını” 291a/4=018/086
تُعَذِّبُهُمْ	“kınaş anlarını” 1228b/8=005/118
	“kınagıl anlarını” 303a/5=020/047
نُعَذِّبُ	“kınağay miz” 190a/7=009/066
نُعَذِّبُهُ	“kınağay miz anı” 291a/5=018/087
سَنُعَذِّبُهُمْ	“kınağay miz anlarını” 195b/5=009/101
يُعَذِّبُ	“kınayur” 46a/8=002/284, 107b/3=005/018, 110b/1=005/040, 380a/8=029/021, 489b/2=048/014, 573b/4=089/025, 64b/1=003/129
	“kınaşa” 401b/7=033/024, 488b/2=048/006, 408a/6=033/073
يُعَذِّبُكُمْ	“kınar sizni” 107b/2=005/018
	“kınağay sizni” 186b/6=009/039, 489b/9=048/016
	“kınayur sizni” 275b/8=017/054

يُعَذِّبُنَا	“kınasa irdi” 520a/4=058/008
يُعَذِّبُهُ	“kınayur anı” 291a/6=018/087, 572b/3=088/024
	“kınağay anı” 490a/4=048/017
يُعَذِّبُهُمْ	“kınasa anlarını” 64a/8=003/128, 174b/8=008/034, 188b/9=009/055, 193a/8=009/085
	“kınayur anlarını” 102b/3=004/173
	“kınasa” 174b/6=008/033
	“kınasunanlarını” 182b/7=009/014
	“kınağay anları” 191b/9=009/074
مُعَذِّبُهَا	“anlarınınkınağanı turur” 166a/5=007/164
	“anlarınınkınağanı” 174b/7=008/033
مُعَذِّبُهَا	“anın kınağanları” 276a/7=017/058
مُعَذِّبِينَ	“kınağanlar” 272a/7=017/015
مُعَذِّبِينَ	“kınanılanlar” 357a/3=026/138, 412b/8=034/035
	“kınanılmışlar” 359b/9=026/213
	“irür biz kınanılanlar” 427b/9=037/059
عَذَابٌ	“kın” 2a/6=002/007, 3a/1=002/010, 3a/9=002/090, 15a/8=002/104, 16b/7=002/114, 18a/9=002/126, 25a/1=002/174, 25b/8=002/178, 47b/2=003/004, 57b/2=003/077, 59b/2=003/091, 61a/9=003/105, 71a/1=003/176, 71a/3=003/177, 71a/5=003/178, 72b/9=003/188, 109b/7=005/033, 110a/4=005/036, 110a/4=005/036, 110a/6=005/037, 111a/1=005/041, 116a/6=005/073, 119a/1=005/094, 132a/2=006/070, 139a/8=006/124, 155a/5=007/073, 176b/1=008/068, 181a/6=009/003, 186a/1=009/034, 188b/3=009/052, 189b/6=009/061, 190b/4=009/068, 192b/3=009/079, 194a/2=009/090, 195b/6=009/101, 200b/5=010/004, 217b/1=011/039, 217b/2=011/039, 218b/4=011/048, 219b/4=011/058, 220a/9=011/064, 221a/9=011/076, 223a/8=011/093, 229a/5=012/025, 246b/3=014/002, 248b/3=014/017, 249a/8=014/022, 263a/7=016/063, 267a/3=016/094, 268a/4=016/104, 268a/5=016/106, 269a/9=016/117, 296b/7=019/045, 304a/4=020/061, 310a/4=020/134, 322a/2=022/025, 325a/9=022/057, 336b/4=024/011, 336b/9=024/014, 337a/8=024/019, 338a/1=024/023, 344b/1=024/063, 380b/3=029/023, 392a/7=031/006, 392a/9=031/007, 409a/5=034/005,

414a/3=034/046, 415b/4=035/007, 416a/4=035/010,
 421a/6=036/018, 462a/1=037/009, 434a/6=038/026,
 435a/7=038/041, 442a/4=039/040, 442a/5=039/040,
 460a/6=041/050, 462b/6=042/016, 463a/7=042/021,
 464a/2=042/026, 465a/7=042/042, 465b/6=042/045,
 473b/4=044/011, 482a/6=046/024, 483a/4=046/031,
 507a/8=054/038, 517a/1=057/020, 519b/1=058/004,
 519b/3=058/005, 521a/6=058/016, 524b/4=059/015,
 529b/2=061/010, 533b/4=064/005, 541b/5=067/028,
 569b/3=084/024, 573a/4=089/013

“**kını**” 29b/9=002/201, 49a/5=003/016,
 73a/7=003/191, 125a/6=006/015, 128a/5=006/040,
 129a/2=006/047, 153b/4=007/059, 172b/4=008/014,
 202a/3=010/015, 216a/2=011/026, 222a/7=011/084,
 224a/7=011/103, 238b/4=012/107, 244b/7=013/034,
 244b/7=013/034, 249a/1=014/021, 309b/2=020/127,
 314a/4=021/046, 319b/4=022/004, 325a/7=022/055,
 357a/1=026/135, 357b/7=026/156, 359a/3=026/189,
 359a/3=026/189, 379a/3=029/010, 381b/1=029/029,
 394a/4=031/021, 410a/4=034/012, 439b/1=039/013,
 441a/1=039/026, 447a/2=040/007, 456b/4=041/016,
 456b/4=041/016, 471b/2=043/065, 472a/2=043/074,
 482a/1=046/021, 500b/4=052/007, 501a/3=052/018,
 501a/3=052/027, 522b/7=059/003, 539b/8=067/005,
 539b/9=067/006, 543a/5=068/033, 570a/4=085/010,
 570a/5=085/010

“**azāb**” 50a/1=003/021, 77b/9=004/014,
 166a/7=007/165, 174b/6=008/032, 394a/9=031/024,
 546b/4=070/001

“**kının**” 71b/8=003/181, 177a/9=008/050,
 211a/9=010/098, 213a/6=011/003, 321b/4=022/022,
 397b/5=032/020, 413b/3=034/042,

“**kınını**” 135a/6=006/093, 206b/3=010/052,
 320a/8=022/009, 350a/5=025/065, 397a/3=032/014,
 481b/6=046/020

“**azābı**” 276a/5=017/057

“**kınlıg**” 332b/7=023/077

العَذَابُ

“**kın**” 7b/4=002/049, 12b/4=002/085,
 12b/6=002/086, 14a/4=002/096, 23a/7=002/162,
 23b/8=002/165, 24a/1=002/166, 59a/4=003/088,

72b/9=003/188, 80a/8=004/025, 117a/1=005/080,
 129a/5=006/049, 144b/7=006/157, 166b/2=007/167,
 215b/1=011/020, 247a/4=014/006, 251b/1=014/044,
 254b/9=015/050, 261b/6=016/045, 266a/5=016/088,
 268b/9=016/113, 288a/6=018/055, 299a/5=019/075,
 299b/1=019/079, 303a/7=020/048, 321a/8=022/018,
 324a/9=022/047, 332a/1=023/064, 332b/5=023/076,
 336a/6=024/008, 350b/1=025/069, 357b/8=026/0158,
 360b/6=027/005, 384a/3=029/053, 384a/4=029/053,
 384a/4=029/054, 384a/5=029/055, 386b/9=030/016,
 397b/6=032/021, 397b/6=032/021, 402b/2=033/030,
 407b/6=033/068, 409b/3=034/008, 410b/1=034/014,
 413a/4=034/038, 427a/1=037/033, 440b/6=039/024,
 440b/8=039/025, 443a/1=039/047, 456b/6=041/017,
 469b/4=043/039, 470a/6=043/048, 473b/6=044/015,
 474a/9=044/030, 496a/9=050/026, 499a/4=051/037,
 515b/9=057/013, 543a/5=068/033, 572b/3=088/024
 “**kīnī**” 570a/4=085/010

“**kīnnī**” 25a/3=002/175, 61b/2=003/106,
 84b/9=004/056, 126b/9=006/030, 150b/6=007/039,
 175a/3=008/035, 206b/6=010/054, 208a/9=010/070,
 210a/8=010/088, 211a/7=010/097, 213a/7=011/008,
 265b/8=016/085, 288b/5=018/058, 348a/9=025/042,
 359b/2=026/201, 375a/1=028/064, 412b/4=034/033,
 427a/5=037/038, 470a/9=043/050, 473b/4=044/012,
 483b/1=046/034, 23b/8=002/165

“**azāb**” 162a/3=007/141, 259b/2=016/026,
 440a/1=039/019

“**azābnī**” 336a/6=024/008, 465b/1=042/044,

عَذَابًا

“**kīn**” 54b/7=003/056, 97b/4=004/138,
 102b/3=004/173, 150b/4=007/038, 166a/5=007/164,
 186b/7=009/039, 192a/1=009/074, 291a/6=018/087,
 305a/1=020/071, 78b/3=004/018, 82a/9=004/037,
 91a/2=004/093, 92b/9=004/102, 99a/7=004/151,
 100b/5=004/161, 131a/7=006/065, 266a/4=016/088,
 271b/6=017/010, 276a/7=017/058, 348a/2=025/037,
 399b/8=033/008, 457b/5=041/027, 490a/1=048/016,
 491a/5=048/025, 502b/5=052/047, 536b/5=065/008,
 536b/7=065/010, 553b/1=073/013, 559b/6=076/031,
 562b/8=078/040

	“kınamakı” 122a/8=005/115
	“kını” 346b/3=025/019, 406b/7=033/057, 436a/7=038/061, 521a/5=058/015,
	“kınmak” 362a/7=027/021, 490a/4=048/017
	“azāb” 551b/8=072/017,
	“azābnı” 562b/1=078/030
عَذَابِ	“azābumnı” 432b/7=038/008
عَذَابِي	“kını” 174b/2=007/156, 254b/8=015/050, 506a/8=054/016, 506b/1=054/018, 506b/3=054/021, 507a/1=054/030, 507a/8=054/037, 507a/9=054/039
	“menimkını” 247a/8=014/007
عَذَابُهُ	“azābı” 206a/9=010/050, 276a/5=017/057
	“kınmaknı” 573b/4=089/025
عَذَابِهَا	“kını irdi” 350a/5=025/065
	“kınını” 418b/5=035/036
عَذَابُهُمَا	“ikisininkını” 335b/5=024/002
بِعَذَابِكُمْ	“sizing‘azābuñıznı” 98b/9=004/147
أَفِعَذَابِنَا	“bizimkınımuznı mu” 359b/3=026/0204
	“biziñkınımuznı mu” 431b/8=037/0176

عذر. 984.

	a. Özür, mazeret.
عُذْرًا	“özr” 290a/3=018/076, 560a/2=077/006
	b. Mazeret, özür beyan etme.
مَعْدِرَةً	“özr aymak” 166a/5=007/164
مُعْدِرَتُهُمْ	“özrleri” 391b/1=030/057, 040/052
	c. Mazeretler, özür beyan etmeler.
مَعَادِرُهُ	“özrleri” 557a/3=075/015
	d. Özür uyduran.
الْمُعْدِرُونَ	“takşır kılğanlar” 193b/9=009/090
	e. Özür beyan etmek, özür dilemek.
تَعْتَذِرُوا	“özr ayan” 190a/5=009/066, 538a/7=066/007
	“özr kılın” 194b/2=009/094
يَعْتَذِرُونَ	“özr ayturlar” 194b/1=009/094, 560b/9=077/036

985. عرب.

a. Kocasına karşı sevgi besleyen ve sevgisini açıkca izhar eden kadın, kocasına âşık olan, eşine düşkün kadın.

عُزْبَا

“cüftlerin sewgenler” 512a/2=056/037

b. Bedevîler, göçebe olarak yaşayan Araplar.

العَرَاب

“bedevî ‘arablar” 193b/9=009/090, 195a/1=009/097, 195a/5=009/099, 195b/4=009/101, 198a/8=009/120, 401a/8=033/020

“bādiye ‘arabları” 489a/3=048/011, 489b/7=048/016, 494a/5=049/014

c. Hücet belirten, açıklayan, tafsîlen açıklayan, Arapça, Arap.

عَرَبِيّ

“tāziāçuk” 267b/9=016/103

“tāzī tîl” 359a/7=026/0195

“‘arabî” 459a/9=041/044

عَرَبِيًّا

“tāzī” 226b/2=012/002, 245a/5=013/037, 308a/8=020/113

“‘arabî” 461a/7=042/007, 467a/1=043/003

“tāzī tîli” 455a/3=041/003, 480b/3=046/012

“‘arabî tîli” 441a/3=039/028

986. عرج.

a. Aksak, topal

الأَعْرَج

“ahsak” 343b/3=024/061, 490a/1=048/017

b. Çıkmak, yükselmek

تَعْرُج

“aşar” 546b/6=070/004

يَعْرُج

“aşar” 408b/5=034/002, 514b/4=057/004, 396a/6=032/005

يَعْرُجُونَ

“aşarlar” 253a/3=015/014

c. Merdivenler, yükseğe çıkarma vasıtaları, katlar

مَعَارِج

“aşası yirler” 469a/6=043/033

المَعَارِج

“aşğu yirler” 546b/6=070/003

987. عرجون.

a. İnce, kuru ve eğik hurma dal

كَالْعُرْجُونِ

“hurmā salqımının yığaçı” 422b/3=036/039

988. عرر

مَعْرَةَ

a. Çirkinlik, kötü durum, kusur, günah vebal

“nā-ḥoş kekgen nirse” 491a/3=048/025

المُعْتَرَّ

b. İsteyen, peşine düşen

“akurup tilegen” 323a/6=022/036

989. عرش

عَرْشُ

a. Taht, arş-ı ilāh, dam, çatı, tavan, çardak

“arş” 362b/1=027/023

العَرْشُ

“arşını” 545a/9=069/017

“arş” 152b/8=007/054, 274b/6=017/042,
 301a/4=020/005, 312a/4=021/022, 333a/8=023/086,
 335a/3=023/0116, 396a/4=032/004, 445b/8=039/075,
 447b/6=040/015, 514b/2=057/004, 566a/6=081/020,
 570a/8=085/015, 200a/7=010/003, 240a/1=013/002,
 349b/5=025/059, 199b/5=009/129, 362b/5=027/026,
 472b/1=043/082

“arşını” 446b/7=040/007

عَرْشُكَ

“tahtın” 463b/9=027/042

عَرْشُهُ

“arşı” 123b/4=011/007

عَرْشُهَا

“tahtı” 363b/2=027/038,

“tahtını” 363b/8=027/041

عُرُوشُهَا

“kögeleri” 324a/6=022/045

يَعْرِشُونَ

b. Kurmak, dikmek, çardak yapmak, hazırlamak.

“kötrür irdiler” 161b/5=007/137

“kötrürler” 263b/7=016/068

990. عرض

كَعَرْضٍ

a. Genişlik , en

“yassılıkı” 517b/4=057/021, 517a/4=057/021

عَرْضُهَا

“ini” 64b/6=003/133

عَرِيضٌ

b. Geniş, bol.

“inlig” 460a/8=041/051

- c. Gelip geçici şey.
 عَرَضَ “fāyidesini” 91a/5=004/094, 179a/8=08/067,
 339b/6=024/033
 “fāyidesin” 166b/6=007/169
 “fāyidesi” 166b/7=007/169
 عَرَضًا “fāyidesi” 187a/7=009/042
- d. bulut
 عَارِضٌ “bulut” 482a/5=046/024
 عَارِضًا “bulut” 482a/4=046/024
- e. Hedef, sebep, siper.
 عُرْصَةٌ “arķuru koyğan nirse” 33a/9=002/224
- f. Arz etmek, açığa çıkarmak, göstermek, sunmak
 عَرَضْنَا “çıkarduk” 292a/4=018/100
 “arza kılduk” 408a/3=033/072
 عَرَضَهُمْ “arza kıldı anlarğa” 5b/6=002/031
 عَرَضًا “çıkarmak” 292a/4=018/100
 عُرِضَ “arza kılındı” 434b/4=038/031
 عُرِضُوا “arza kılındılar” 287a/5=018/048
 تَعَارَضُونَ “arza kılınur siz” 545a/9=069/018
 يُعْرَضُ “arza kılınur” 481b/4=046/020, 483a/9=046/034
 يُعْرَضُونَ “ħabs kılınurlar” 215a/4=011/018
 “arza kılınurlar” 451a/4=040/046, 465b/2=042/045
- g. Çıtlatmak, üs kapalı söylemek.
 عَرَضْتُمْ “örtüglüg sözlediñ” 35b/2=002/235
- h. Yüz çevirmek
 عَرَضَ “yüz ewürdi” 278b/5=017/083, 288b/1=018/057,
 455a/4=041/004, 460a/7=041/051
 “i’raz kıldı” 537b/5=066/003
 “ewürdi” 397b/8=032/022
 “yüz ewürse” 397b/3=020/100, 309a/6=020/124
 “yüz ewürdünüz” 277a/8=017/067
 أَعْرَضْتُمْ “yüz ewürdilär” 373b/8=028/055, 410b/4=034/016
 أَعْرَضُوا “yüz ewürseler” 456a/5=041/013, 466a/1=042/048
 أَعْرَضَ “yüz ewürgil” 111a/3=005/042

تُعْرِضَنَّ	“i‘razkılсан” 273b/1=017/028
تُعْرِضُوا	“yüz ewürseniz” 97a/6=004/135, 194b/6=009/095
يُعْرِضُ	“yüz ewürse” 551b/7=072/017
يُعْرِضُوا	“yüz ewürler” 505b/3=054/002
اعْرِضْ	“yüz ewürgil” 86a/1=004/063, 88b/2=004/081, 131b/4=006/068, 137a/1=006/106, 221a/8=011/076, 229a/1=012/029, 256b/8=015/094
	“yüz ewürgül” 111a/3=005/042, 170a/4=007/199, 398b/2=032/030, 504a/4=053/029
فَاعْرِضُوا	“yüz ewürün” 78a/5=004/016, 194b/6=009/095
إِعْرَاضًا	“yüz ewürmek” 96a/4=004/128
إِعْرَاضُهُمْ	“yüz ewürmekleri” 127b/3=006/035
مُعْرِضُونَ	“yüz ewürgenler siz” 12a/5=002/083
	“anlaryüz ewürgenler” 50a/5=003/023, 173b/2=008/023, 192a/5=009/076, 238b/2=012/105, 310b/2=021/001, 312a/7=021/024, 313a/1=021/032, 328a/3=023/003, 332a/9=023/071, 479b/1=046/003
	“yüz ewürgenler” 313b/7=021/042, 341b/9=024/048
	“sizyüz ewürgenler” 436b/9=038/068
مُعْرِضِينَ	“yüz ewürgenler” 124a/2=006/004, 256a/6=015/081, 351b/4=026/005, 423a/2=036/046, 556a/5=074/049

عرف. 991.

	a. Mekkede bir dağın adı.
عَرَافَات	“arafāt” 29b/1=002/198
	b. Yüksek yer, sırt/Peşpeşe, ard arda/İyilik.
عُرْفًا	“aṭ yeli” 560a/1=077/001
الْأَعْرَافِ	“ḥisār” 151b/6=007/046, 152a/1=007/048
	c. Tanımak
فَلَعَرَفْتُهُمْ	“bilgey irdiñ anlarını” 487a/1=047/030
فَعَرَفْتُهُمْ	“bildi anlarını” 233a/1=012/058
عَرَفُوا	“bildilər” 13a/5=002/089, 117a/9=005/083
تُعْرِفُ	“bilür sen” 327b/6=022/072, 568a/5=083/024
لَتَعْرِفَنَّهُمْ	“bilgey sen anlarını” 487a/1=047/030

تَعْرِفُهُمْ	“bilür sen anlarnı” 43b/4=002/273
فَتَعْرِفُونَهَا	“bilgey siz anı” 368a/1=027/093
يُعْرِفُوا	“bilmediler” 332a/5=023/069
يَعْرِفُونَ	“bilürler” 21b/2=002/146, 125b/7=006/020, 265b/5=016/083, 151b/6=007/046
يَعْرِفُونَهُ	“bilürler anı” 21b/2=002/146, 125b/7=006/020
يَعْرِفُونَهَا	“bilgeyler anı” 233a/7=012/062
يَعْرِفُونَهُمْ	“bilürler anı” 152a/2=007/048
يُعْرِفُ	“bilinür” 509b/3=055/041
يُعْرِفْنَ	“bilinseler” 407a/2=033/059
عَرَفَ	d. Tarif etmek, tanıtmak, güzel koku sürmek, süslemek, bildirmek, anlatmak
عَرَفَهَا	“bildürdi” 537b/5=066/003
فَاعْتَرَفْنَا	“yağış ydığılgıldı anı” 484b/4=047/006
اعْتَرَفُوا	e. İtiraf etmek, kabullenmek, anlamak
لِتَعَارَفُوا	“ıkrār kılduk” 447a/9=040/011
يَتَعَارَفُونَ	“ıkrār kıldılar” 195b/7=009/102, 540a/6=067/011
مَعْرُوفٌ	f. Tanışmak
	“munuñüçün kimbilişseler” 494a/4=049/013
	g. İyilik, iyi.
	“körklügük ³²⁶ ” 34a/3=002/229, 34a/3=002/229, 34b/3=002/231, 34b/4=002/231
	“körklüg” 37a/1=002/240
	“edgülük” 94a/9=004/114, 535b/2=065/002, 525b/3=065/002, 536a/9=065/006
	“körklüg iş ³²⁷ ” 528a/4=060/012
	“söz körklüg ³²⁸ ” 41b/6=002/263, 486a/6=047/021
المَعْرُوفُ	“körklügük” 25b/6=002/178, 78b/6=004/019, 164b/6=007/157, 26a/2=002/180, 34a/1=002/228,

³²⁶ İyilik

³²⁷ İyilik

³²⁸ İyi

35a/1=002/232, 35a/6=002/233, 80a/6=004/025,
36a/8=002/236, 75b/9=004/006, 197a/7=009/112

“edgölük” 35b/7=002/234, 37a/2=002/241,
61a/6=003/104, 61b/8=003/110, 62b/2=003/114,
35b/3=002/233, 191a/6=009/071, 323b/9=022/041,
393b/2=031/017

“edgü iş” 190a/9=009/067

مَعْرُوفًا

“söz körklüg” 36a/2=002/235

“körklüg söz” 75a/5=004/005, 76a/7=004/008

“körklüg sözni” 402b/7=033/032

“körklüg” 393a/7=031/015

“edgölük” 399b/3=033/006

مَعْرُوفَةً

“bilinmiş” 342a/7=024/053

992. عرم

a. Bir vadi adı, Mukavemet gösterilmeyecek kadar
şiddetli, vadi önünde, set, baraj

الْعَرِم

“katiğ yağmurnuñ akını” 410b/4=034/016

993. عرو

a. Kulp

بِالْعُرْوَةِ

“i’timādılığ ilükke” 40a/5=002/256

“birkek ilgükke” 394a/5=031/022

b. Yönelmek, isabet etmek, içine girmek.

اِعْتَرَاكَ

“tapuñgularımız” 219a/5=011/054

994. عری

a. Düz ve çıplak arazi

بِالْعَرَاءِ

“hālī yir” 430b/9=037/0145

“yazı” 544a/5=068/049

b. Çıplak olmak, çıplak kalmak

تَعَرَّى

“yalıñ bolsañ” 308b/7=020/118

995. عزب

a. Gizlenmek, gizli kalmak, kaçmak.

يُعْزَبُ

“yırax bolur” 207b/2=010/061, 408b/7=034/003

996. عزز

- a. Yardım etmek, korumak, hürmet etmek.
 عَزَّوْهُ “kuvvetlendürdiler anı” 164b/9=007/157
 عَزَّزَهُمُ “nuşret birseniz anlargâ” 106b/1=005/012
 تُعَزِّزُهُ “kuvvetlendirseniz” 488b/7=048/009

997. عزز

- a. Cahiliye devrinde tapılan putlardan birinin adıdır
 الْعُزَّى “uzzā” 503b/3=053/019
 b. Üstün gelmek, yenmek
 عَزَّنِي “yınđi mini” 433b/6=038/023
 عَزَّأ “azizlik” 299b/3=019/081
 عَزَّة “azizliki” 535b/1=026/044
 الْعِزَّة “izzet” 432a/3=038/002
 الْعِزَّة “azizlik” 30a/8=002/206
 “izzetni” 97b/6=004/139
 “izzet” 97b/6=004/139
 “azizlik” 207b/8=010/065, 416a/2=035/010,
 532b/4=063/008
 “azizlikni” 416a/2=035/010
 “azizlikeyesi” 431b/9=037/0180
 فِيعَزَّتِكَ “izzetini birle” 437a/6=038/082

c. Allah Teālanın isimlerinden biri“aziz, üsn kuvvetli

- عَزِيزٌ “yıngen” 30b/5=002/209, 32b/6=002/220,
 34a/2=002/228, 37a/1=002/240, 41b/1=002/260,
 323b/8=022/040, 110a/8=005/038, 119a/7=005/095,
 172a/5=008/010, 177a/6=008/049, 178b/7=008/063,
 179a/9=008/067, 191a/8=009/071, 251b/7=014/047,
 327a/5=022/074, 394b/4=031/027, 417b/9=035/028,
 441b/7=039/037, 517b/7=057/025, 521b/6=058/021,
 475a/1=044/042, 47b/2=003/004, 187a/4=009/040
 “yıngen” 507b/2=054/042
 “yıgılğan” 417a/2=035/017

الْعَزِيزُ

“gālib” 18b/7=002/129, 135b/6=006/096

“yingen” 47b/5=003/006, 49a/9=003/018,
 55b/2=003/062, 64a/5=003/126, 122b/9=005/118,
 220b/4=011/066, 246b/8=014/004, 262b/8=016/060,
 351b/8=026/009, 354b/2=026/068, 355b/7=026/104,
 356b/1=026/122, 357a/4=026/140, 537b/9=026/159,
 358b/2=026/175, 359b/5=026/191, 360a/2=026/217,
 361a/6=027/009, 381a/2=029/026, 382b/9=029/042,
 385b/5=030/005, 388a/2=030/027, 392b/2=031/009,
 396a/7=032/006, 411b/8=034/027, 415a/5=035/002,
 420a/6=036/005, 422b/2=036/038, 432b/8=038/009,
 436b/3=038/066, 437b/5=039/001, 438a/9=039/005,
 446a/2=040/002, 447a/4=040/008, 450b/7=040/042,
 461a/2=042/003, 463a/3=042/019, 467a/8=043/009,
 475a/1=044/042, 475a/4=044/049, 475b/4=045/002,
 479a/3=045/037, 479a/5=046/002, 514a/3=057/001,
 522a/5=059/001, 525a/9=059/023, 525b/2=059/024,
 526b/5=060/005, 528b/2=061/001, 530a/5=062/001,
 530b/2=062/003, 535a/1=064/018, 539b/3=067/002,
 570a/1=085/008

“bilgen” 246b/1=014/001

“aziz” 409a/8=034/006, 229b/2=012/030,
 232a/7=012/051, 235a/9=012/078, 236b/3=012/088

“gālib bolgan, yingen” 456a/4=041/012

عَزِيزًا

“yingen” 84b/9=004/056, 100a/8=004/158,
 101a/8=004/165, 402a/2=033/025, 488b/6=048/007,
 490b/8=048/019

“izzetlig yārī” 488a/4=048/003

أَعَزَّةٌ

“azizler” 113a/8=005/054

“azizlerini” 363a/5=027/034

d. Daha aziz, daha üsn, en güçlü, en galip, en şerefli.

أَعَزُّ

“azizrek” 223a/5=011/092, 285b/9=018/034,
 532b/3=063/008

e. Üstün ve galip kılmak/Takviye etmek, desteklemek.

فَعَزَّزْنَا

“kuvvetlendürduk” 421a/2=036/014

f. Aziz (üsn, şerefli) kılmak/ Desteklemek, takviye etmek.

نُعِزُّ

“aziz kılar sen” 50b/2=003/026

998. عزل

- a. Uzaklaştırmak, ayırmak
عَزَلْتُ “yırakıldın” 405b/1=033/051
لَمْعَزْلُون “saçılmışlar” 359b/8=026/212
- b. Ayrı yer, kenar
مَعَزِل “yırak” 217b/8=011/042
- c. Ayrılmak, uzaklaşmak
اعْتَزَلْتُمُوهُمْ “saçıldığınız anlardın” 283a/4=018/016
اعْتَزَلْتُمْ “saçıldınız anlardın” 297a/4=019/049
اعْتَزَلْتُمْ “saçılınsalar sizdin” 90a/3=004/090
أَعْتَزَلْتُمْ “saçılınur men sizdin” 297a/2=019/048
يَعْتَزِلْتُمْ “saçılınurlar sizdin” 90a/7=004/091
فَاعْتَزِلُوا “saçılın” 33a/4=002/222
فَاعْتَزِلُون “saçılın mindin” 474a/3=044/021

999. عزم

- a. Azmetmek, karar vermek, kesinleşmek
عَزَمَ “cid kıldı” 486a/7=047/021
عَزَمَتْ “uğrasa” 78b/5=003/159
عَزَمُوا “uğrasalar” 33b/6=002/227
تَعَزَمُوا “uğra” 36a/2=002/235
عَزَمَ “uğramak” 72b/4=003/186
“uğrağuları” 393b/4=031/017
“uğrağasıları” 465a/8=042/043
العَزَمَ “cid” 483b/2=046/035
عَزَمًا “yimmek üze bolmağn” 308b/4=020/115

1000. عزی- عزو

- a. Topluluk, grup
عَزِينَ “ögür ögür bolup” 548a/3=070/037

1001. عسر

- a. Zorluk, güçlük

عُسْرٌ	“tarlık” 536b/1=065/007
العُسْرُ	“küçeylikni” 26b/8=002/185
	“küçeylik” 576a/7=094/005, 576a/8=094/006
عُسْرًا	“küçeylik” 289b/7=018/073
	b. Darlık, sıkıntı.
عُسْرَةٌ	“dervişlik” 44b/6=002/280
العُسْرَةُ	“küçeylik” 198a/1=009/117
	c. En zor, en güç.
لِلْعُسْرِى	“küçeyrek” 575a/7=092/010
	d. Zor, güç, sıkıntılı.
عَسِيرٌ	“küçey” 554b/6=074/009
عَسِيرًا	“küçey” 347a/5=025/026
عَسِرٌ	“küçey” 506a/1=054/008
	e. Zorlaştırmak, güçlük çıkarmak
تَعَسَّرْتُ	“darlıkkılsanız” 536a/6=065/006

عَسَسَ. 1002.

	a. Kararmaya başlamak, karanlığa arka çevirmek
عَسَسَ	“sonjın çewürdi” 566a/5=081/017

عَسَلَ. 1003.

	a. Bal
عَسَلَ	“bal” 485b/2=047/015

عَسَى. 1004.

	a. Umulmak, beklemek
عَسَى	“bolgay kim ³²⁹ ” 89a/2=004/084, 92a/1=004/099, 113a/2=005/052, 160b/5=007/129, 195b/8=009/102, 236a/3=012/083, 271b/2=017/008, 278a/8=017/079, 370a/8=028/022, 526b/8=060/007, 538a/1=066/005, 538a/9=066/008, 543a/4=068/032, 31b/7=002/216, 31b/7=002/216, 228b/1=012/021, 284b/3=018/024, 297a/3=019/048, 366a/8=027/072, 493b/3=049/011,

³²⁹ Allah isim ve fail olarak: Umulur ki, belki

493b/4=049/011, 78b/7=004/019, 168b/2=007/185,
183a/9=009/018

“bolğayok” 275b/3=017/051

عَسَيْتُمْ

“yawuḵ bolduḡuz” 37b/4=002/246, 486a/8=047/022

عشر. 1005.

a. On.

عَشْرَة

“on” 29a/2=002/196, 118a/2=005/089

عَشْرُ

“on” 145a/6=006/160, 162a/5=007/142,
214a/9=011/013, 572b/6=089/002

عَشْرًا

“on” 35b/5=002/234, 307b/6=020/103

“onın” 371a/1=028/027

b. Onbir.

أَحَدَ عَشَرَ

“on bir” 226b/5=012/004

c. Oniki.

اِثْنَا عَشَرَ

“on iki” 186a/4=009/036

اِثْنَيْ عَشَرَ

“on ekki” 106a/8=005/012

d. Oniki.

اِثْنَتَا عَشْرَة

“on iki” 8b/9=002/060, 165a/9=007/160

اِثْنَيْ عَشْرَة

“on ekki” 165a/7=007/160

e. On dokuz.

تِسْعَة عَشَرَ

“on tokuz” 555a/7=074/030

f. Yirmi.

عِشْرُونَ

“yigirmi” 179a/1=008/065

g. Onda bir.

مِئْشَارَ

“onda birin” 413b/9=034/045

h. Büyük baş hamile hayvan

الْعِشَارُ

“on aylık botlaçı inenler” 565b/6=081/004

i. Arkadaş, yakın.

الْعَشِيرُ

“yawuz ḵoldaş” 320b/6=022/013

i. Aşiret, yakınlar, akrabalar, arkadaşlar.

عَشِيرَتَكَ

“uyalarınızı” 359b/9=026/214

عَشِيرَتَكُمْ

“yawuḵlarıңыз” 184a/4=009/024

- عَشِيرَتُهُمْ “yawukları” 521b/8=058/022
 j. Birbiryle kaynaşmış topluluk.
 مَعَشَرَ “öğür” 139b/7=006/128, 509a/6=055/022,
 140a/3=006/130
 k. Muâşeret etmek, geçinmek, kaynaşmak.
 عَاشِرُوهُنَّ “tırıglik kılışın” 78b/6=004/019

1006. عَشَى-عَشُو

- a. Gaflet etmek, yan bakmak
 يَعْشُو “kim başka közi âfetliğ menizlig” 469a/9=043/036
 b. Gündüzün sonu, akşam
 بِالْعَشِيِّ “kiçe” 52b/5=003/041, 129b/3=006/052,
 285a/2=018/028, 433a/8=038/018, 452a/2=040/055,
 434b/5=038/031
 عَشِيًّا “irte” 294a/9=019/011
 “kiçe” 298a/6=019/062, 387a/2=030/018,
 451a/5=040/046
 c. Akşam
 عَشِيَّةً “künün son vaktı” 564a/9=079/046
 d. Gece karanlığının başlangıcı.
 عِشَاءً “kiçe” 227b/8=012/016
 الْعِشَاءِ “yatsu namāzı” 343a/3=024/058

1007. عَصَب

- a. Ekip, kuvvetli topluluk
 عُصْبَةً “bir ögür” 227a/5=012/008, 227b/5=012/014,
 336b/1=024/011
 بِالْعُصْبَةِ “öğürni” 376a/5=028/076
 b. Şiddetli, sıkıntılı, çetin, zor.
 عَصِيبٌ “katiğ” 221b/2=011/077

1008. عَصَر

- a. Sıkma.
 أَعْصَرَ “sıkar men” 230a/7=012/036
 b. Asır, yüzyıl, ikinci vakti, zaman, devir.

العَصْرُ	“ikindü” 580a/5=103/001
	c. Kasırğa.
إِعْصَارٌ	“kasurğa” 42b/2=002/266
	d. Yağmur bulutları
المُعْصِرَاتِ	“yağdırmakğa yawuķ bolmış bulıtlar”
	562a/1=078/014

عصف. 1009.

	a. Ekin, sapı, yaprak
عَصْفٌ	“yinmiş ekin yapurgakı” 581a/3=105/005
العَصْفُ	“ewün yapurgaklıķı” 508b/3=055/012
	b. Şiddetle esmek, fırtına koparmak
عَصْفًا	“katıķ esgen yıl” 560a/1=077/002
عَاصِفٌ	“yıl katıķ esgen” 203a/1=010/022
	“katıķıkün” 248a/4=014/018
فَالْعَاصِفَاتِ	“katıķ esgen yıl” 560a/1=077/002

عصم. 1010.

	a. Korumak.
يَعْصِمُكَ	“saklayursini” 115a/5=005/067
يَعْصِمُنِي	“saklayurmini” 217b/9=011/043
عَاصِمٌ	“saklağan” 203b/9=010/027, 449b/6=040/033, 218a/1=011/043
	b. Nikah akdi, nikah baķı, evlilik baķı.
بِعَصْمٍ	“tutķu nirselerini” 527b/4=060/010
	c. Tutunmak, sarılmak.
اِعْتَصَمُوا	“yapuştılar” 98b/6=004/146, 102b/6=004/175
يَعْتَصِمُ	“yapuşsa” 60b/6=003/101
اِعْتَصِمُوا	“yapşuñ” 60b/8=003/103
	“yapuşuñ” 327b/5=022/078
	d. İmtina’ etmek, çekinmek.
فَاسْتَعَصَمَ	“saklandı” 229b/9=012/032

عصى-عصو 1011.

a. Deynek, sopa	
عَصَاكَ	“tayakın” 8b/8=002/060, 165a/8=007/160, 354a/7=026/063
	“tayakını” 159b/7=007/117, 361a/6=027/010, 371a/9=028/031
عَصَاهُ	“tayakını” 159a/5=007/107, 352b/9=026/032, 353b/2=026/045
عَصَايَ	“tayakım” 301b/8=020/018
عَصَاهُمْ	“tayakları” 304b/2=020/066
	“tayakların” 353a/9=026/044
b. İsyan etmek, baş kaldırmak.	
العَصِيَّانَ	“yazmaknı” 493a/4=049/007
مَعْصِيَةً	“yazmakı” 520a/3=058/008, 520a/7=058/009
عَصَى	“yazdı” 309a/2=020/121, 553b/4=073/016, 563b/4=079/021
عَصَوْا	“yazdılar” 9b/1=002/061, 62a/8=003/112, 219b/5=011/059, 82b/9=004/042, 116b/7=005/078, 545a/2=069/010
عَصَوْكَ	“yazsalar saña” 360a/1=026/216
عَصَوْنِي	“yazdılar maña” 549b/6=071/021
عَصَيْتُ	“yazsam” 125a/6=006/015, 202a/3=010/015, 439b/1=039/013
عَصَيْتَ	“yazdın” 210b/4=010/091
عَصَيْتُمْ	“yazdınız” 67a/2=003/152
	“yazdın” 306b/9=020/093
عَصَيْتَهُ	“yazsam” 220a/6=011/063
عَصَيْنَا	“yazduk” 13b/6=002/093, 83b/4=004/046
أَعْصِي	“yazgay men” 289b/2=018/069
يَعْصِي	“yazsa” 77b/7=004/014, 403b/2=033/036, 552a/5=072/023
يَعْصُونَ	“yazarlar” 538a/5=066/006
يَعْصِيكَ	“yazarlar saña” 528a/3=060/012
c. Asi, isyankar, baş kaldıran.	

عَصِيًّا

“yazğan” 294b/3=019/014, 296b/6=019/044

1012. عَضِدْ

عَضْدًا

a. Pazu, takviyeci, yardımcı

عَضْدَكَ

“yārīçi” 287b/3=018/051

“koluñı” 371b/7=028/035

1013. عَضَضْ

عَضُّوا

a. Öfkeden, hayretten veya pişmanlıktan dolayı eli yahut parmağı ısırarak.

يَعَضُّ

“ısırdılar” 63a/7=003/119

“ısırur” 347a/5=025/027

1014. عَضَلَ

تَعَضَّلُوهُمْ

a. Bağlamak, engel olmak, sıkıştırmak

“yığıñ” 34b/9=002/232, 004/019

1015. عَضُو - عَضَهْ

عَضِيْنْ

a. Bölüm, parça, kısım

“bölük bölük” 256b/7=015/091

1016. عَطَفْ

عِطْفَهْ

a. Böğür, yan, yan çizmek.

“yanının eggeni” 320a/7=022/009

1017. عَطَلَ

عُطِّلَتْ

مُعْطَلَةٌ

a. Başboş bırakmak, terketmek

“boşlağkoyuldılar” 565b/6=081/004

“eyesi kalmamışı üçün kelingen” 324a/6=022/045

1018. عَطُوْ

عِطَاءْ

a. Lütuf, bağış

“bahşış” 224b/5=011/108, 562b/3=078/036

“bahşışı” 272b/6=017/020, 272b/7=017/020

عَطَاؤُنَا	“bahşişimiz” 435a/4=038/039
	b. Vermek.
أَعْطَى	“birdi” 303a/9=020/050, 504b/5=053/034, 575a/4=092/005
أَعْطَيْنَاكَ	“biz birdük saña” 581b/6=108/001
يُعْطُوا	“birseler” 185a/4=009/029
يُعْطِيكَ	“bergey saña” 576a/1=093/005
أَعْطُوا	“birilseler” 189a/5=009/058
يُعْطُوا	“birilürler” 189a/5=009/058
	c. İleri atılmak.
فَتَعَاطَى	“sundi” 507a/1=054/029

عظم. 1019.

	a. Kemik.
عَظْم	“sünük” 142b/9=006/146
الْعَظْم	“sünük” 293b/4=019/004
عِظَامًا	“sünükler” 275a/7=017/049, 280a/6=019/098, 330a/8=023/035, 333a/3=023/082, 426a/6=037/016, 427b/5=037/053, 512a/7=056/047, 563a/6=079/011
	“sünük” 328b/4=023/014
العِظَام	“sünükler” 41a/3=002/259
	“sünük” 328b/4=023/014
	“sünüklerini” 425a/2=036/078
عِظَامُهُ	“sünüklerini” 556b/3=075/003
	b. Büyük, yüce.
عَظِيم	“uluğ” 2b/6=002/007, 7b/5=002/049, 16b/7=002/114, 61a/9=003/105, 70b/1=003/172, 70b/5=003/174, 71a/1=003/176, 71b/1=003/179, 106a/2=005/009, 109b/8=005/033, 111a/1=005/041, 125a/6=006/015, 153b/4=007/059, 159b/6=007/116, 162a/4=007/141, 174a/5=008/028, 179b/1=008/068, 183b/9=009/022, 195b/6=009/101, 202a/3=010/015, 229a/9=012/028, 247a/6=014/006, 267a/3=016/094, 268a/6=016/106, 296a/6=019/037, 319a/2=022/001, 336b/4=024/011, 336b/9=024/014, 337a/2=024/015,

337a/4=024/016, 338a/1=024/023, 357a/1=026/135,
 357b/7=026/156, 359a/3=026/189, 362b/1=027/023,
 376b/6=028/079, 393a/2=031/013, 429b/4=037/107,
 436b/3=038/067, 439b/1=039/013, 458b/2=041/035,
 469a/1=043/031, 476b/1=045/010, 482a/1=046/021,
 492b/5=049/003, 513a/8=056/076, 534b/6=064/015,
 542a/4=068/004, 567b/3=083/005

العَظِيمُ

“**uluğ**” 15b/1=002/105, 40a/2=002/255,
 57a/1=003/074, 77b/6=004/013, 123a/2=005/119,
 174a/7=008/029, 190a/1=009/063, 191b/3=009/072,
 193b/8=009/089, 197a/5=009/111, 199b/5=009/129,
 207b/8=010/064, 256b/2=015/087, 316a/4=021/076,
 333a/8=023/086, 354a/8=026/063, 362b/6=027/026,
 427b/9=037/060, 428b/2=037/076, 430a/1=037/115,
 447a/6=040/009, 461a/3=042/004, 475b/1=044/057,
 512a/6=056/046, 513a/7=056/074, 514a/1=056/096,
 515b/5=057/012, 517a/6=057/021, 518b/2=057/029,
 529b/6=061/012, 530b/3=062/004, 534a/4=064/009,
 546a/2=069/033, 546b/3=069/052, 561b/2=078/002

عَظِيمًا

“**uluğ**” 80b/5=004/027, 82b/7=004/040,
 84a/4=004/048, 84b/5=004/054, 86b/1=004/067,
 87a/2=004/073, 87a/5=004/074, 91a/2=91b/3=004/09
 3, 91b/3=004/095, 94a/8=004/113, 94b/2=004/114,
 98b/8=004/146, 100a/3=004/156, 100b/9=004/162,
 274b/3=017/040, 402a/9=033/029, 403a/9=033/035,
 406a/7=033/053, 408a/3=033/071, 488b/1=048/005,
 489a/2=048/010, 492a/3=048/029

c. En büyük, daha büyük.

أَعْظَمُ

“**uluğrak**” 183b/6=009/020, 515a/7=057/010,
 554a/9=073/020

d. Büyük saymak, hürmet etmek.

يُعْظِمُ

“**uluğlasa**” 322a/9=022/030, 322b/5=022/032

e. Büyültmek.

يُعْظِمُ

“**uluğ kılğay**” 536a/4=065/005

1020. عَفَر

En kuvvetli cin, cinlerin en güçlüsü, ifrit

عَفْرِتٌ

“**periler**” 363b/2=027/039

1021. عَفَفَ

a. İffetli olmak (kötülöklere karşı) çekingen olmak (haramlardan kötü şeylerden) sakınır olmak.

التَّعَفُّفِ

“sakınmak” 43b/4=002/273

b.iffetli olmak, çekingen durmak, sakınmak, çekinmek

يُسْتَعْفَفُ

“sakınsun” 75b/8=004/006, 339b/1=024/033

يُسْتَعْفَفْنَ

“katıglansalar” 343b/2=024/060

1022. عَفُوَ

a.affetmek, cezalandırmaktan vazgeçmek.

عَفَى

“keçürdi” 27a/6=002/187, 67a/5=003/152, 68a/3=003/155, 119a/6=005/095, 120a/2=005/101, 187b/1=009/043

“afv kılsa” 465a/3=042/040

عَفَّوْا

“köp boldılar” 158a/2=007/095

عَفَّوْنَا

“afv kılduk” 7b/9=002/052, 99b/5=004/153

عُفِّي

“afv kılınsa” 25b/6=002/178

تَعَفَّوْا

“afv kılsanız” 36b/2=002/237, 534b/9=064/014

نَعَفُ

“keçürse miz” 190a/6=009/066

يَعْفُ

“afv kılğay” 464b/4=042/034

يَعْفُونُ

“afv kılsalar” 36b/1=002/237

يَعْفُو

“afv kılsa” 92a/2=004/099

يَعْفُو

“afv kılsa” 36b/2=002/237

يَعْفُوا

“keçür” 107a/1=005/015

“afv kıılır” 463b/9=042/025, 464a/3=042/030

اغْفُ

“keçürgil” 46b/8=002/286, 68b/4=003/159, 106b/6=005/013

فَاعْفُوا

“keçrünler” 16a/1=002/109

الْعَافِينَ

“afv kılğanlar” 64b/8=003/134

b. İhtiyaç miktarından fazla mal, ihtiyaç dışında arta kalan mal /Affetme, bağışlama, kolaylık.

- الْعَمُو “emgenmegü tig nirseni³³⁰” 32b/2=002/219
 “āsān bolıǵn nirseni³³¹” 170a/4=007/199
 b. Allah teālanın isimlerinden birisi: “afvedici
 عَمُو “kiçürgen” 325a/5=022/060
 “afv kılǵan” 519a/3=058/002
 عَمُو “keçürgen” 83a/8=004/043, 92a/2=004/099
 “afv kılǵan” 99a/4=004/149

1023. عقب

- a. Evlat, topuk, ökçe.
 عَقْبِهِ “iki ökçesi” 20b/8=002/143, 66a/2=003/144,
 177a/3=008/048
 أَعْقَابَكُمْ “ökçeleriniz” 66a/1=003/144, 66b/5=003/149,
 332a/3=023/066
 أَعْقَابِنَا “ökçelerimiz” 132a/4=006/071
 b. Sarp yokuş
 الْعَقْبَةُ “akabe” 547a/5=090/011, 547a/6=090/012
 c. Son, netice.
 عَاقِبَةُ “sonı” 65a/7=003/137, 124b/7=006/011,
 156a/8=007/084, 156b/8=007/086, 159a/1=007/103,
 205b/1=010/039, 208b/9=010/073, 238b/9=012/109,
 260b/9=016/036, 324a/1=022/041, 361b/4=027/014,
 364b/5=027/051, 366a/6=027/069, 372a/3=028/037,
 372a/9=028/040, 386a/7=030/009, 389b/6=030/042,
 394a/6=031/022, 428a/9=037/073, 448a/8=040/021,
 454b/3=040/082, 468b/3=043/025, 484b/9=047/010,
 536b/6=065/009, 140b/5=006/135, 386b/1=030/010,
 419b/7=035/044
 الْعَاقِبَةُ “sonı” 160b/4=007/128, 218b/6=011/049,
 310a/2=020/132, 377a/6=028/083
 عَاقِبَتُهُمَا “ikisinin sonı” 524b/6=059/017
 عَقْبًا “sonı yanındın” 286b/7=018/044
 عَقْبِي “sonı” 243a/3=013/022, 243a/6=013/024,
 244b/9=013/035, 245a/1=013/035, 245b/8=013/042

³³⁰ Arta kalan mak

³³¹ Affetme

عُقْبَاهَا	“sonu” 575a/1=091/015 d. Şidetli ceza, azabın büyüğü.
عِقَاب	“kın” 459a/8=041/043
عِقَاب	“kınım” 244b/1=013/032, 446b/5=040/005 “kınmakım” 433a/4=038/014
العِقَابُ	“kını” 29a/4=002/196, 30b/9=002/211, 104a/2=005/002, 145b/9=006/165, 166b/2=007/167, 172b/3=008/013, 173b/7=008/025, 177a/4=008/048, 177b/3=008/052, 240b/7=013/006, 446a/3=040/003, 448b/3=040/022, 48a/9=003/011 “kınmakı” 119b/4=005/098, 522b/9=059/004, 523a/9=059/007
عَاقِبَ	“kınasa” 325b/4=022/060
عَاقِبْتُمْ	“kınasanız” 270a/5=016/126 “nevbet kılışsanız” 527b/7=060/011
عُوقِبَ	“kınandı” 325b/4=022/060
عُوقِبْتُمْ	“ukûbet kılındınız” 270a/6=016/126
فَعَاقَبُوا	“ukûbet kılın” 270a/5=016/126 e. Akibetini göstermek, son duruma getirilmek, sonunda ... haline çevirmek, akibetini... şeklinde kılmak.
فَاعَقَبَهُمْ	“son birdi anlarğa” 192a/5=009/077 f. Takip etmek, peşine takılmak, arkasına bakmak, arka tarafı kontrol etmek, korumak, gözetlemek.
يُعَقَّبُ	“kayıtdı” 361a/7=027/010, 371b/1=028/031
مُعَقَّبٌ	“kaytargan” 245b/5=013/041
مُعَقَّبَاتٌ	“nevbetleşgan” 241a/5=013/011

1024. عقد

عُقْدَةٌ	a. Düğüm/ Bağ/ Bağlılık/ Tutukluk “tügünü” 36a/2=002/235, 36b/2=002/237 “tügünni” 302a/6=020/027
العُقْدُ	“tügünler” 583b/1=113/004 b. Akid, sıkıca anlaşma, andlaşma.
بِالْعُقُودِ	“ahdlerge” 103b/2=005/001

- c. Bağlamak, sağlama almak.
عَقَدْتُ “akt kıldılar” 81a/9=004/033
d. Sağlamlaştırmak, tevsik etmek, sıkılamak.
عَقَّدْتُ الْأَجْمَانَ “bağladınız antlarını” 118a/2=005/089

1025. عقر

- a. köküne inmek, canına okumak, canına kıymak
فَعَقَرَ “sıñrin kesti” 507a/1=054/029
فَعَقَرُوا “sıñrin kestiler” 155b/4=007/077
فَعَقَرُوهَا “sıñrin kestiler anı” 220a/9=011/065
“sıñrin kestiler” 357b/7=026/157
“sıñrin kestiler anı” 575a/1=091/014
b. Kısır.
عَاقِرٌ “kısır” 52b/2=003/040
عَاقِرًا “kısır” 293b/9=019/005, 294a/4=019/008

1026. عقل

- a. Akıl etmek, akıl erdirmek.
عَقَلُوا “bildiler anı” 11a/5=002/075
تَعَقَّلُونَ “bilür siz” 7a/6=002/044, 11a/9=002/076,
202a/5=010/016, 239a/2=012/109, 311a/8=021/010,
315b/1=021/067, 333a/2=023/080, 374b/3=028/060,
430b/4=037/0138, 127a/6=006/032,
218b/9=011/051, 55b/9=003/065, 167a/1=007/169
“siz bilgey siz” 344a/2=024/061, 453a/9=040/067,
467a/2=043/003, 516b/1=057/017, 10b/8=002/073,
37a/4=002/242, 226b/2=012/002, 143b/8=006/151
“bilür erseniz” 352b/6=026/028
“bilür irdiñiz” 424a/2=036/062
“bilür irseniz” 63a/5=003/118
نَعْقِلُ “bilse irdük” 540a/6=067/010
يَعْقِلُهَا “bilür anı” 383a/1=029/043
يَعْقِلُونَ “bilürler” 23b/5=002/164, 24a/9=002/170,
113b/9=005/058, 173b/1=008/022, 205b/6=010/042,
211b/4=010/100, 263b/6=016/067, 324a/7=022/046,
348b/2=025/044, 382a/2=029/035, 384b/9=029/063,

387b/6=030/024, 388a/6=030/028, 424a/9=036/068,
442b/3=039/043, 476a/3=045/005, 492b/6=049/004,
524b/3=059/014, 120a/6=005/103, 173b/1=008/022,
240b/1=013/004, 258a/9=016/0123

“anlar bilürler” 24b/2=002/171

1027. عقم

a. Akîm, nesli kesik, kısır, kupkuru, kuru

عَقِيمٌ

“kısır” 325a/6=022/055

“karı‘avrat kısır” 498b/7=051/029

العَقِيم

“kısır” 499a/8=051/041

عَقِيمًا

“kısır” 466a/7=042/050

1028. عكف

a. Devamlı ibadet etmek, ibadetten ayrılmamak, ibadet için kalmak, ibadete kapanmak.

يَعْكُفُونَ

“peyvestelik kılurlar” 161b/7=007/138

الْعَاكِفُ

“peyvestelik kılğan” 322a/1=022/025

عَاكِفًا

“peyvestelik kılğanlar” 307a/8=020/097

عَاكِفُونَ

“peyvestelik kılğansiz³³²” 27b/1=002/187

“peyvestelik kılurlar” 314b/4=021/052

عَاكِفِينَ

“peyvestelik kılğanlar” 306b/7=020/091,

354b/4=026/071

الْعَاكِفِينَ

“peyvestelik kılğanlar” 18a/4=002/125

b. Kapatmak, bekletmek, bağlamak

مَعْكُوفًا

“habs kılınmış” 491a/1=048/025

1029. علق

a. Kan pıhtısı

عَلَقَ

“koyuğ kanlar” 577a/2=096/002

عَلَقَةً

“koyuğ kan” 329b/6=022/005, 328b/3=023/014,

453a/7=040/067, 557b/5=075/038

الْعَلَقَةُ

“koyuğ kan” 328b/3=023/014

³³² İbadete kapananlar

b. Değer verilmeyen kuma, ne dul ne de kocalı, ne evli ne bekar, askıya alınmış (bir köşeye itilmiş) kuma.

كالمعلقة

“asılmış” 96a/9=004/129

1030. علم

a. Dağ.

كالاغلام

“tağlar” 464b/2=042/032, 509a/1=055/024

b. Alâmet, nişane.

علاّمات

“nişānlar” 258b/6=016/016

c. Bilmek.

علم

“bilig” 5b/8=002/032, 143a/6=006/148,

218a/8=011/046, 218b/1=011/047, 274a/6=017/036,

282a/5=018/005, 326b/5=022/071, 337a/1=024/015,

363b/4=027/040, 376b/1=028/078, 378b/7=029/008,

393a/7=031/015, 394a/1=031/020, 436b/4=038/069,

443a/5=039/049, 450b/7=040/042, 468a/5=043/020,

477b/9=045/024, 479b/4=046/004, 504a/3=053/028,

100a/7=004/157, 136a/9=006/100, 138b/3=006/119,

141b/2=006/140

“bilmeki” 214b/2=011/014, 395b/1=031/034,

504b/5=053/035, 246a/1=013/043

“ilm eğesi” 235a/5=012/076

“bilmek” 264a/2=016/070, 152b/2=007/052,

320a/1=022/005, 477b/5=045/023

“ilm” 56a/2=003/066, 65a/2=003/066,

146b/6=007/007, 319b/2=022/003, 320a/6=022/008,

474a/2=044/032, 142b/1=006/144, 259a/9=016/025,

142a/5=006/143, 234a/7=012/068

“biligi” 121a/7=005/109, 459b/6=041/047

“bilmedin” 388a/7=030/029, 392a/7=031/006,

491a/3=048/025, 137a/4=006/108,

“nişān kıāamet küne” 471a/4=043/061

“bilmiş” 580a/2=0102/005

“ilmi” 472b/6=043/085

العلم

“bilig” 17b/1=002/120, 21b/1=002/145,

49a/8=003/018, 245a/6=013/037, 278b/9=017/085,

296b/4=019/043, 364a/1=027/042,

- 383b/5=029/049, 454b/6=040/083, 462a/6=042/014,
477a/3=045/017, 504a/6=053/030, 520b/4=058/011
“ilm” 38a/3=002/247, 47b/9=003/007,
49b/2=003/019, 55a/7=003/061, 100b/6=004/162,
210b/9=010/093, 582a/3=046/023, 541b/1=067/026
“ilmni” 259b/5=016/027, 485b/6=047/016
“biligni” 281a/4=017/107, 325a/3=022/054,
376b/6=028/080, 391a/6=030/056, 409a/6=034/006
عِلْمًا “bilig yanındın” 133a/7=006/080, 157a/9=007/089,
228b/5=012/022, 308a/5=020/110, 446b/9=040/007,
537a/6=065/012
“bilig” 289a/7=018/065, 307b/1=020/098,
308b/3=020/114, 315b/9=021/074, 316a/9=021/079,
361b/5=027/015
“ilm” 367a/4=027/084, 369b/1=028/014
عِلْمُهُ “ilmi” 39a/9=002/255, 101b/1=004/166,
416a/6=035/011
“bilmeki” 205a/8=010/039, 459b/8=041/047
عِلْمُهَا “anıjbilmeki” 168b/5=007/187, 168b/8=007/187,
303b/1=020/052
“anıj‘ilmi” 407a/8=033/063
عِلْمُهُمْ “biligleri” 366a/2=027/066
عِلْمِی “biligim” 356a/3=026/112
عِلْمِ “bildi” 8b/9=002/060, 27a/5=002/187,
35b/9=002/235, 165a/9=007/160, 179a/4=008/066,
341a/2=024/041, 476a/7=045/009, 490a/5=048/018,
491a/2=048/027, 554a/2=073/020, 554a/3=073/020
“bilse irdi” 173b/1=008/023
عِلْمَتِ “bildiñ” 221b/5=011/079, 280b/5=017/102,
315a/8=021/065
“bildim” 372a/4=028/038
عِلْمَتِ “bildi” 431a/8=037/158, 566a/3=081/014,
566b/5=082/005
عِلْمَتُمْ “bildiñiz” 9b/9=002/065, 234b/7=012/073,
236b/6=012/089, 518b/6=056/062
“bilseñiz” 339b/4=024/033
عِلْمَتُمُوهُنْ “bilseñiz anlarını” 527a/9=060/010

عَلِمَتْهُ	“bildiñ anı” 122b/3=005/116
عَلِمْنَا	“bildük” 232a/6=012/051, 235b/9=012/081, 253b/4=015/024, 253b/4=015/024, 405a/7=033/050, 495a/4=050/004
لَعَلِمَهُ	“bilgeyler irdi anı” 88b/7=004/083
عَلِمُوا	“bidiler” 15a/3=002/102, 376a/2=028/075
أَعْلَمَ	“men bilür men” 5b/5=002/030, 6a/1=002/033, 216b/4=011/031, 237a/9=012/096 “bilür men” 6a/2=002/033, 41a/4=002/259, 122b/4=005/116, 129a/7=006/050, 153b/7=007/062, 236a/8=012/086 “bilür olsa irdim” 169a/1=007/188
تَعْلَمُ	“bildiñ” 15b/3=002/106, 15b/4=002/107, 110a/9=005/040, 221b/5=011/079, 326b/2=022/070 “bilür” 397a/8=032/017 “bilür irdiñ” 94a/7=004/113 “bilür sen” 122b/3=005/116, 298b/1=019/065 “bilseñ” 187b/3=009/043 “senbilür sen” 251a/1=014/038 “bilse” 369a/8=028/013
لَتَعْلَمَنَّ	“bilgey siz” 305a/1=020/071, 038/088
تَعْلَمُهَا	“bilür irdiñ anı” 218b/5=011/049
تَعْلَمُهُمْ	“bilür siz anlarını” 195b/5=009/101
تَعْلَمُونِ	“siz bilür siz” 4a/7=002/022, 7a/3=005/042, 264b/2=016/074, 25b/7=002/188, 31b/8=002/216, 56a/3=003/066, “bilür siz” 5b/5=002/030, 149a/2=007/028, 149b/8=007/033, 153b/8=007/062, 155b/1=007/075, 265a/3=016/078, 237b/1=012/096, 258a/2=016/008, 11b/7=002/080, 150b/5=007/038, 208a/7=010/068, 236a/9=012/086, 24a/7=002/169, 337a/9=024/019, 356b/8=026/0132, 512b/7=056/061, 528b/7=061/005 “sizler bilür siz” 35a/4=002/232, 174a/3=008/027, 56b/4=003/071 “bilür irseñiz” 261b/2=016/043, 26b/3=002/184, 133b/2=006/081, 267a/5=016/095, 44b/7=002/280, 311a/4=021/007, 333a/6=023/084, 333b/1=023/088,

379b/7=029/016, 531a/6=062/009, 549a/1=071/004,
529b/4=061/011

“bilür erseniz” 187a/6=009/041

“bilür irdiñiz” 22a/7=002/151, 36b/7=002/239,
335a/1=023/0114, 391a/8=030/056

“bilgey siz” 131b/3=006/067, 140b/5=006/135,
160a/4=007/123, 217b/1=011/039, 262b/1=016/055,
353b/5=026/049, 388b/8=030/034, 442a/4=039/039,
580a/1=102/003, 580a/2=102/004,

“bilgen siz” 223a/8=011/093

“bilseirdiñiz” 513a/8=056/076, 580a/2=102/005

تَعْلَمُوا

“biliñiz” 83a/3=004/043, 119b/2=005/097

“bildiñiz” 134b/6=006/091, 235b/4=012/080,
491a/2=048/027

“bilseñiz” 200b/7=010/005, 272a/1=017/012,
537a/5=065/012

“bilür irseniz” 399a/6=033/005

فَسَتَعْلَمُونَ

“bilgey siz” 310a/7=020/135, 540b/6=067/017,
541b/6=067/029

تَعْلَمُونَهُمْ

“bilür siz anlarını” 178a/9=008/060

تَعْلَمُوهُمْ

“bildiñiz anlarını” 491a/2=048/025

نَعْلَمُ

“bileliñ üçün” 20b/7=002/143

“bilse irdük” 69b/6=003/167

“bilse miz” 122a/3=005/113, 282b/6=018/012,
411a/5=034/021, 487a/2=047/031

“bilür miz” 127a/6=006/033, 257a/2=015/097,
267b/7=016/103

“bizbilürmiz” 424b/9=036/076, 495b/8=050/016,
546b2=069/049

يَعْلَمُ

“bilür” 11a/9=002/077, 31b/8=002/216,

32b/5=002/220, 35a/4=002/232, 36a/4=002/235,
39b/7=002/255, 47b/9=003/007, 51a/1=003/029,
56a/3=003/066, 65b/3=003/140, 85b/9=004/063,
118b/9=005/094, 119b/3=005/097, 119b/3=005/099,
123b/6=006/003, 124a/1=006/003, 130b/3=006/059,
130b/5=006/060, 187b/1=009/042, 192a/7=009/078,
202a/9=010/018, 213a/9=011/005, 213b/2=011/006,
232a/9=012/052, 240b/9=013/008, 244b/3=013/033,
245b/7=013/042, 258b/9=016/019, 259a/5=016/023,

264b/2=016/074, 266b/3=016/091, 301a/6=020/007,
 308a/4=020/110, 310b/6=021/004, 312b/2=021/028,
 318b/7=021/110, 318b/8=021/110, 326b/2=022/070,
 327a/6=022/076, 337a/8=024/019, 338b/4=024/029,
 344a/8=024/063, 344b/2=024/064, 345a/8=025/006,
 362b/4=027/025, 365b/9=027/065, 366b/1=027/074,
 375a/8=028/069, 382b/8=029/042, 383a/6=029/045,
 384a/1=029/052, 395b/2=031/034, 400b/9=033/018,
 405b/3=033/051, 408b/4=034/002, 421a/4=036/016,
 448a/4=040/019, 457a/6=041/022, 463b/9=042/025,
 464b/5=042/035, 486a/3=047/019, 486b/5=047/026,
 487a/2=047/030, 494b/2=049/016, 494b/6=049/018,
 514b/2=057/004, 519b/5=058/007, 531b/4=063/001,
 533a/7=064/004, 533b/1=064/004, 540b/1=067/014,
 553b/9=073/020, 555b/5=074/031, 571b/1=087/007,
 579a/5=100/009

“bilsün için” 65b/3=003/140

“bilmek” 65b/6=003/142, 65b/7=003/142

“bilmek için” 69b/3=003/166, 69b/4=003/167,

“bilse” 179b/4=008/070, 261a/5=016/039,
 325a/2=022/054, 517b/6=057/025, 518a/9=057/029,
 552b/3=072/028

“bildi” 183a/1=009/016, 376b/1=028/078,
 577a/4=096/005, 577a/7=096/014,

“bilürse” 264a/2=016/070, 319b/9=022/005

“bilse irdi” 313a/9=021/039

سَيَعْلَمُ

“bilgey” 245b/7=013/042, 360a/9=026/0227

لَيَعْلَمَنَّ

“bilgey” 378a/4=029/003, 378a/4=029/003,
 379a/5=029/011, 379a/6=029/011

يَعْلَمُهُ

“biür anı” 29a/7=002/197, 43a/3=002/270,
 51a/1=003/029

“bilse anı” 359a/8=026/0197

يَعْلَمُهَا

“bilse anı” 130b/2=006/059, 130b/3=006/059

يَعْلَمُهُمْ

“bilür anlarını” 178a/9=008/060, 247b/2=014/009,
 284a/9=018/022

يَعْلَمُونُ

“bilürler” 3a/6=002/013, 4b/9=002/026,
 11a/6=002/075, 11a/9=002/077, 11b/1=002/078,
 14b/5=002/101, 16b/2=002/113, 17a/3=002/118,
 21b/3=002/146, 34b/2=002/230, 57a/6=003/075,

- 57b/5=003/078, 65a/3=003/135, 120a/8=005/104,
 127b/9=006/037, 135b/9=006/097, 136b/9=006/105,
 138a/2=006/114, 149b/4=007/032, 161a/1=007/131,
 168a/7=007/182, 168b/9=007/187, 175a/2=008/034,
 181b/7=009/006, 182b/1=009/011, 194b/1=009/093,
 200b/8=010/005, 206b/9=010/055, 210a/9=010/089,
 228b/4=012/021, 231a/3=012/040, 234a/8=012/068,
 261a/4=016/038, 262b/2=016/056, 264b/5=016/075,
 267b/5=016/101, 312a/7=021/024, 338a/4=024/025,
 364b/7=027/052, 365b/2=027/061, 369a/9=028/013,
 386a/2=030/006, 386a/2=030/007, 388b/2=030/030,
 391b/4=030/059, 394b/2=031/025, 313r/8=034/028,
 412b/9=034/036, 422a/9=036/036, 439a/6=039/009,
 439a/6=039/009, 441a/6=039/029, 443a/6=039/049,
 452a/6=040/057, 455a/3=041/003, 462b/9=042/018,
 472b/8=043/086, 474b/8=044/039, 477a/6=045/018,
 478a/4=045/026, 502b/6=052/047, 521a/4=058/014,
 532b/5=063/008, 543b/9=068/044, 567a/2=082/012
 “bilür irseler” 15a/5=002/102, 15a/6=002/103,
 261a/9=016/041, 441a/1=039/026, 543a/6=068/033
 “bilseler” 21a/5=002/144, 421b/6=036/026
 “bilgeyler” 231b/9=012/046, 252b/2=015/003,
 257a/2=015/096, 348a/9=025/042, 385a/5=029/066,
 453b/4=040/070, 473a/1=043/089
 “bilürler irseler” 382b/8=029/041
 “bilür irseniz” 385a/2=029/064
 “bilürbolsalar irdi” 410a/9=034/014
 يَغْلَمُوا “bildiler” 189b/9=009/063, 192a/7=009/078,
 443a/9=039/052
 “bilürler” 195a/1=009/097
 “bilseler” 252a/4=014/052, 284a/3=018/021
 سَيَعْلَمُونَ “bilgeyler” 299a/5=019/075, 506b/7=054/026,
 552a/7=072/024, 561b/3=078/004, 561b/3=078/005
 اَعْلَمَ “bilür men” 41a/4=002/260
 “bilgil” 112b/3=005/049, 373a/9=028/050,
 486a/1=047/019
 اَعْلَمُوا “biling” 28b/2=002/194, 29a/4=002/196,
 30a/4=002/203, 30b/4=002/209, 33a/8=002/223,
 34b/8=002/231, 35b/3=002/233, 36a/4=002/235,

	36a/3=002/235, 37a/8=002/244, 42b/7=002/267, 109b/9=005/034, 118b/4=005/092, 119b/4=005/098, 173b/4=008/024, 173b/6=008/025, 174a/4=008/028, 175b/5=008/040, 175b/6=008/041, 181a/1=009/002, 181a/5=009/003, 186a/8=009/036, 199a/2=009/123, 214b/2=011/014, 493a/1=049/007, 516a/9=057/017, 516b/6=057/020
لَيَعْلَمَ	“bilinse” 339a/6=024/031
عَالِمٌ	“bilgeni” 132b/2=006/073, 194b/4=009/094, 241a/2=013/009, 333b/5=023/092, 396a/8=032/006, 408b/7=034/003, 418b/9=035/038, 442b/7=039/046, 525a/7=059/022, 535a/1=064/018, 552b/1=072/026
الْعَالِمُونَ	“‘‘alimler” 383a/2=029/043
الْعَالِمِينَ	“bilgenler” 231b/4=012/044, 314b/2=021/051,
لِلْعَالِمِينَ	“‘‘alimlerge” 387b/2=030/022
عُلَمَاءُ	“‘‘alimleri” 359a/8=026/0197
الْعُلَمَاءُ	“bigenler” 417b/8=035/028
مَعْلُومٌ	“bitinmiş” 252b/3=015/004, 253b/2=015/021, 254a/7=015/038, 353a/4=026/038
	“belgölüg” 257b/6=026/0155, 427a/7=037/041, 431b/3=037/0164
	“bilinmiş” 512a/9=056/050
الْمَعْلُومُ	“bilinmiş” 437a/6=038/081
مَعْلُومَاتٌ	“bilinmiş” 29a/5=002/197, 322a/6=022/028
	d. Çok iyi bilen, çok bilen
عَلِيمٌ	“bilgen turur” 5b/1=002/029, 14a/2=002/095, 55b/3=003/063
	“bilgen” 16b/9=002/115, 22b/9=002/158, 26a/4=002/181, 31b/6=002/215, 33b/2=002/224, 37b/7=002/246, 38a/4=002/247, 40a/6=002/256, 41b/3=002/261, 42b/9=002/268, 46a/1=002/282, 46a/5=002/283, 51b/3=003/034, 57a/1=003/073, 62b/4=003/115, 63a/9=003/119, 63b/5=003/121, 67b/9=003/154, 77b/4=004/012, 80b/3=004/026, 103a/4=004/176, 105b/6=005/007, 113b/1=005/054, 119b/4=005/097, 133b/5=006/083, 136b/3=006/101, 140a/1=006/128, 141b/1=006/139, 159a/8=007/109,

159b/1=007/112, 170a/6=007/200, 173a/2=008/017,
 176a/6=008/042, 176a/9=008/043, 177b/6=008/053,
 179b/7=008/071, 180b/3=008/075, 182b/9=009/015,
 184b/9=009/028, 187b/5=009/044, 188a/3=009/047,
 189b/3=009/060, 195a/2=009/097, 195a/5=009/098,
 197a/1=009/110, 197b/6=009/115, 205a/2=010/036,
 209b/1=010/079, 213a/9=011/005, 227a/3=012/006,
 228a/7=012/019, 232a/6=012/050, 232b/5=012/055,
 235a/5=012/076, 253b/5=015/025, 255a/2=015/053,
 259b/8=016/028, 264a/3=016/070, 324b/9=022/052,
 325b/3=022/059, 331a/7=023/051, 337a/6=024/018,
 337b/5=024/021, 338b/3=024/028, 339b/1=024/032,
 340a/7=024/035, 341a/3=024/041, 343a/6=024/058,
 343a/8=024/059, 343b/3=024/060, 344b/3=024/064,
 353a/1=026/034, 353a/4=026/037, 384b/7=029/062,
 394a/7=031/023, 395b/3=031/034, 415b/8=035/008,
 419a/1=035/038, 425a/4=036/079, 438b/8=039/007,
 462a/1=042/012, 463b/8=042/024, 466a/7=042/050,
 493a/5=049/008, 494a/5=049/013, 494b/3=049/016,
 498b/6=051/028, 514b/1=057/003, 514b/7=057/006,
 519b/9=058/007, 527b/6=060/010, 530b/9=062/007,
 533b/2=064/004, 534a/8=064/011, 540a/9=067/013

“keybilgen” 43b/6=002/273

“ilmlig” 361a/2=027/006

الْعَلِيمُ

“bilgen” 5b/8=002/032, 18b/1=002/127,
 51b/5=003/035, 20a/1=002/137, 116b/2=005/076,
 125a/3=006/013, 135b/6=006/096, 138a/5=006/115,
 178b/3=008/061, 207b/9=010/065, 230a/5=012/034,
 236a/3=012/083, 238a/1=012/100, 256b/2=015/086,
 310b/7=021/004, 360a/4=026/0220, 366b/5=027/078,
 378b/2=029/005, 384b/4=029/060, 391a/4=030/054, 4
 11b/7=034/026, 422b/2=036/038, 425a/7=0036/081, 4
 46a/2=040/002, 456a/4=041/012, 467a/8=043/009,
 472b/4=043/084, 473a/6=044/006, 498b/8=051/030,
 537b/3=066/002, 537b/7=066/003

عَلِيمًا

“bilgen” 77b/4=004/011, 78a/8=004/017,
 80a/1=004/024, 81a/8=004/032, 82a/2=004/035,
 82b/5=004/039, 86b/6=004/070, 90b/9=004/092, 93a/
 6=004/104, 94a/1=004/111, 96a/3=004/127,
 99a/1=004/147, 99a/2=004/148, 101b/9=004/170,

	398b/6=033/001, 404a/6=033/040, 405b/4=033/051, 406a/8=033/054, 419b/9=035/044, 488a/7=048/004, 491a/9=048/026, 559b/5=076/030
عَلَّمَ	“bilgeni” 121a/7=005/109, 122b/4=005/116, 192a/8=009/078, 414a/6=034/048 e.Çok iyi bilen, Daha iyi bilen, en iyi bilen
اعْلَمَ	“bilür” 51b/7=003/036, 480a/2=046/008 “bilgenrek” 69b/8=003/167, 80a/4=004/025, 83b/2=004/045, 114a/7=005/061, 129b/7=006/053, 130b/1=006/058, 138a/7=006/117, 138a/7=006/117, 138a/8=006/117, 139a/7=006/124, 205b/2=010/040, 216b/6=011/031, 235a/8=012/077, 267b/4=016/101, 270a/4=016/125, 270a/5=016/125, 273a/6=017/025, 275a/4=017/047 275b/7=017/054, 275b/9=017/055, 278b/7=017/084, 283b/6=018/019, 284a/5=018/021, 284a/9=018/022, 284b/5=018/026, 298b/6=019/070, 307b/7=020/104, 326a/9=022/068, 333b/9=023/096, 359a/2=026/0188, 372a/2=028/037, 374a/1=028/056, 377b/1=028/085, 379a/4=029/010, 445a/5=039/070, 497b/1=050/045, 504a/7=053/030, 504a/7=053/030, 504b/2=053/032, 504b/4=053/032, 526a/1=060/001, 542a/5=068/007, 542a/5=068/007, 569b/2=084/023, 381b/5=029/032, 20a/7=002/140 f. Öğretmek
عَلَّمَ	“öğretti” 5b/5=002/031, 508a/4=055/002, 577a/3=096/004, 577a/3=096/005
عَلَّمْتُكَ	“öğrettim sana” 121b/1=005/110
عَلَّمْتُمْ	“öğrettiniz” 104b/3=005/004
عَلَّمْتَنَا	“öğrettin bizge” 5b/8=002/032
عَلَّمْتَنِي	“öğrettin maña” 238a/2=012/101
عَلَّمَكَ	“öğretti sana” 94a/7=004/113
عَلَّمَكُمْ	“öğretti sizge” 36b/6=002/239, 104b/4=005/004, 304b/8=020/071, 353b/5=026/049
عَلَّمْنَاهُ	“öğettük aña” 234a/8=012/068, 289a/7=018/065, 424b/1=036/069
عَلَّمَنِي	“öğretti miñi” 230b/2=012/037

عَلَّمَهُ	“öğretti aña” 39a/1=002/251, 503a/3=053/005, 508a/4=055/004
تُعَلِّمَنِ	“bildürdi aña” 45a/3=002/282
تُعَلِّمُونَ	“öğretseñ maña” 289a/8=018/066
تُعَلِّمُونَهُ	“öğretür siz” 494b/2=049/016
لِنُعَلِّمَهُ	“öğretür ürdüniz” 57b/8=003/079
يُعَلِّمُكَ	“öğretür siz anlarga” 104b/4=005/004
يُعَلِّمُكُمْ	“öğretse miz aña” 228b/2=012/021
يُعَلِّمُهُ	“öğretür sini” 226b/9=012/006
يُعَلِّمُهُمْ	“öğretür sizge” 22a/6=002/151, 22a/6=002/151, 45b/9=002/282
يُعَلِّمَانِ	“öğretür aña” 53b/1=003/048, 267b/8=016/103
يُعَلِّمُونَ	“öğretür anlarga” 18b/6=002/129, 69a/7=003/164, 530a/7=062/002
عَلِّمْتَ	“öğretürler” 14b/8=002/102
عَلِّمْتُمْ	“öğretürlerkişilerge” 14b/7=002/102
عَلِّمْنَا	“öğretildiñ” 289a/8=018/066
مُعَلِّمٌ	“öğretildiñiz” 134b/5=006/091
الْعَالِمِينَ	“öğretildük” 361b/7=027/016
	“öğretilmiş” 473b/6=044/014
	g. öğrenmek ilmini almak
	“‘älemler” 1b/2=001/002, 19a/1=002/131, 39a/3=002/251, 51b/2=003/033, 60a/3=003/096, 60a/6=003/097, 61b/6=003/108, 108a/1=005/020, 109a/1=005/028, 122a/9=005/115, 128b/7=006/045, 132a/8=006/071, 134a/2=006/086, 134a/9=006/090, 145b/2=006/162, 153a/2=007/054, 153b/6=007/061, 154a/7=007/067, 156a/2=007/080, 159a/2=007/104, 160a/1=007/121, 162a/2=007/140, 201a/8=010/010, 205a/5=010/037, 238a/9=012/104, 255b/7=015/070, 318b/4=021/107, 344b/5=025/001, 325b/4=026/016, 352b/2=026/023, 353b/3=026/047, 357a/8=026/145, 358a/3=026/164, 358a/4=026/165, 358b/5=026/180, 359a/5=026/192, 361a/5=027/008, 364a/5=027/044, 371a/8=028/030, 378a/4=029/006, 379a/5=029/010,

379b/5=029/015, 381a/7=029/028, 395b/5=032/002,
 428b/4=037/079, 428b/8=037/087, 431b/9=037/182,
 437b/2=038/087, 445a/9=039/075, 453a/1=040/064,
 453a/3=040/065, 453a/5=040/066, 455b/7=041/009,
 470a/4=043/046, 474b/2=044/032, 477a/2=045/016,
 479a/2=045/036, 513b/1=056/080, 524b/6=059/016,
 544a/8=068/052, 546a/8=069/043, 566b/1=081/027,
 566b/2=081/029, 567b/4=083/006, 315b/5=021/071,
 317b/2=021/091

“‘ālemleri” 7b/1=002/047, 17b/6=002/122

“‘ālemyānlar” 052b/8=03/042

1031. علن

a. Alenî, açık

عِلَانِيَّة

“‘āškāra” 43b/8=002/274, 418a/1=035/029

“‘āškāre” 243a/2=013/022

b. İlan etmek, açığa vurmak.

أَعْلَنْتُ

“‘āškāre kıldım” 549a/5=071/009

اعْلَنْتُمْ

“‘āškāre kıldınız” 526a/2=060/001

تُعْلِنُونَ

“‘āškāra kılur siz” 258b/9=016/019, 533b/1=064/004

“‘āškāre kılurlar” 362b/5=027/025

يُعْلِنُونَ

“‘āškāra kılurlar” 11b/1=002/077, 213a/9=011/005,

259a/5=016/023

“‘āškāre kılurlar” 366b/2=027/074, 375a/8=028/069,

424b/9=036/076

نُعْلِنُ

“‘āškāra kılur miz” 251a/1=014/038

1032. على - علو

a. Yüksek olmak, yükselmek, üste çıkmak, üsn
 gelmek

علا

“‘yīngeyirdi” 333b/4=023/091

“tekebbür kıldı” 368a/5=028/004

عَلَوًا

“‘yīndiler” 271b/2=017/007

تَعْلَنَ

“‘gālib bolğay siz” 271a/3=017/004

تَعْلُوا

“‘uluğsınıñ” 363a/1=027/031, 474a/1=044/019

عَلُوا

“‘gālib bolmak” 271a/4=017/004

	“uluğsınmak” 361b/4=027/014
	“oğsınmak” 377a/6=028/083
	“yüksek” 274b/6=017/043
لَعَالٍ	“kahr kılgan” 209b/7=010/083
عَلِيًّا	“uluğhaddın kiçgenler” 474b/1=044/031
عَالِينَ	“erenler mütekebbirler” 331a/2=023/046
	“yüksegenler” 437a/2=038/075
عَالِيهَا	“üsni astın kılduk üstünini astınını”
	222a/2=011/082, 255b/9=015/074
عَالِيَهُمْ	“üstünleri” 559a/3=076/021
عَالِيَهُ	“yüksek” 545b/3=069/022, 572a/6=088/010
	b. En yüksek, en yüce
الاعْلَى	“yüksekreki” 262b/8=016/060
	“uluğrak” 563b/6=079/024
	“senyiñgenrek” 304b/4=020/068
	“yüksekreki” 388a/1=030/027, 575b/5=092/020
	“üstünki” 503a/4=053/007
	“firiştiler” 425b/6=037/008, 436b/4=038/069
	“yüksek” 571a/6=087/001
الْأَعْلَوْنَ	““älemleriñizni” 487b/1=047/035
الْعَلِيَّا	“yüksek” 187a/4=009/040
الْعَلَى	“yüksek” 301a/3=020/004
	“yüksekreki” 305a/8=020/075
	c. Kadri çok yüce, çok yüksek.
عَلِيٍّ	“yüksek” 466a/9=042/051, 467a/2=043/004
عَلِيًّا	“yüksek ³³³ ” 81b/7=004/034, 297a/7=019/050,
	297b/5=019/057
الْعَلِيَّ	“yüksek” 40a/2=002/255, 325b/8=022/062,
	395a/1=031/030, 411b/2=034/023, 447b/2=040/012,
	461a/3=042/004
	d. Yüksek yer, üst kat.
عَلِيُّونَ	““illiyyün” 568a/3=083/019
عَلِيَّيْنَ	““illiyyîn” 568a/3=083/018
	e. Yükselmek, yüce olmak, yücelmek.

³³³ Çok yüce

تَعَالَى	“yüksekboldı” 136a/9=006/100, 169a/8=007/190, 202b/1=010/018, 257b/2=016/001, 257b/5=016/003, 274b/6=017/043, 308b/1=020/114, 333b/5=023/092, 335a/2=023/0116, 365b/6=027/063, 375a/7=028/068, 389b/3=030/040, 444b/8=039/067, 550b/4=072/003
الْمُتَعَالِ	“yüksek” 241a/2=013/009 f. Gel manasındadır.
تَعَالَوْا	“kelin” 55a/7=003/061, 55b/4=003/064, 69b/4=003/167, 85b/5=004/061, 120a/6=005/104, 143b/3=006/151, 532a/4=063/005
فَتَعَالَيْنِ	“kelin” 402a/7=033/028 g. Yücelmek, ulvîyet kesbetmek, yüceliğe erişmek /Üstün gelmek
اسْتَغْلَى	“gâlib boldı” 304a/9=020/064

1033. عمد

ذَاتُ الْعِمَادِ	a. Direk, bina “örelig” 573a/1=089/007
عَمَدٌ	“örelor” 239b/4=013/002 “örek” 392b/3=031/010 “örekler” 580b/5=104/009 b. Kasdetmek
تَعَمَّدَتْ	“oğradı” 399a/8=033/005
مُتَعَمِّدًا	“uğrayu” 90b/9=004/093, 119a/3=005/095

1034. عمر

عَمُرُوها	a. Kurmak, yapmak, ma'mur hale getirmek. “ābadān kıldılar yirmi” 386a/8=030/009 “ābadān kıldılar anı” 386a/3=030/009
يَعْمُرُ	“imāret kıılır” 183a/7=009/018
يَعْمُرُوا	“imāret kıısalar” 183a/4=009/017
عِمَارَةً	“imāretini” 183b/2=009/019
الْمَعْمُورُ	“törtinçi kıt kökdeki” 500b/2=052/004 b. Ömür.
عُمُرًا	“uzun yaş” 202a/5=010/016

الْعُمُورُ	““ömr” 264a/2=016/070, 313b/9=021/044, 319b/9=022/005, 372b/7=028/045
عُمْرُكَ	““ömrün” 352a/6=026/018
عُمُورُهُ	“tirigligindin” 416a/7=035/011
لَعُمْرِكَ	c. Ömrüne yemin olsun ki.. Hayatına and olsun ki... “ant içer senin bekân birle” 255b/8=015/072
نُعْمِرُكُمْ	d. Ömür vermek, yaşatmak. “yaşattuk sizni” 418b/7=035/037
نُعْمِرُهُ	“yaşatsa miz anı” 424a/9=036/068
يُعْمِرُ	“yaşatılsa” 14a/4=002/096, 14a/5=002/096
مُعْمِرٌ	“yaşatılır” 416a/6=035/011
	“yaşatılğan” 416a/7=035/011
	e. Umre. (Umre Kâ'be'yi tavaf ile, Safâ ve Merve tepeleri arasında yapılan sa'ye denir.)
الْعُمْرَةُ	“ziyâretni” 28b/5=002/196
	“ziyâretkılmağ” 28b/9=002/196
	f. Umre yapmak.
اعْتَمَرَ	“uğraa Ka'bege” 22b/7=002/158
	g. Amir tayin ettirmek, kurdurmak, yaptırmak, ma'mur edici kılmak.
اسْتَعْمَرَكُمْ	“imâret buyurdu sizge” 220a/1=011/061

عمق. 1035.

عَمِيقٌ	a. Derin, uzak “terin yol” 322a/5=022/027

عمل. 1036.

عَمَلٌ	a. amel etmek, yapmak, işlemek “işlese” 9b/4=002/062, “kılsa” 115b/3=005/069, 130a/1=006/054, 390a/1=030/044, 450b/2=040/040, 450b/3=040/040, 476b/8=045/015 “kıldı irse” 267b/7=016/097 “kıldı” 291a/6=018/088, 298a/2=019/060, 305a/7=020/075, 306a/1=020/082, 350b/2=025/070,

- 350b/3=025/071, 375a/5=028/067, 376b/7=028/080,
413a/2=034/037, 458a/7=041/033, 459b/5=041/046
- عَمِلْتُ “kıldı” 51a/4=003/030, 51a/4=003/030,
268b/5=016/111, 424b/3=036/071
“kagandı” 445a/5=039/070
- عَمِلْتُمْ “kıldınız” 533b/8=064/007
- عَمِلْتُهُ “kıldı anı” 422a/7=036/035
- عَمِلُوا “kıldılar” 4b/3=002/025, 11b/9=002/082,
44a/8=002/277, 55a/1=003/057, 85a/1=004/057,
95a/6=004/122, 102a/9=004/173, 106a/1=005/009,
118b/5=005/093, 118b/5=005/093, 140a/9=006/132,
151a/3=007/042, 164a/1=007/153, 200b/4=010/004,
201a/4=010/009, 214a/4=011/011, 215b/5=011/023,
243b/7=013/029, 249a/9=014/023, 260b/2=016/034,
269b/2=016/119, 285a/9=018/030, 287b/1=018/049,
292b/5=018/107, 300a/5=019/096, 320b/7=022/014,
321b/5=022/023, 324b/4=022/050, 325a/8=022/056,
342b/2=024/055, 344b/3=024/064, 347a/1=025/023,
360a/8=026/227, 340b/2=024/038, 378b/4=029/007,
378b/9=029/009, 384a/9=029/058, 386b/7=030/015,
389b/5=030/041, 390a/2=030/045, 392b/1=031/008,
394a/7=031/023, 397b/1=032/019, 409a/3=034/004,
413a/3=034/037, 415b/5=035/007, 433b/9=038/024,
434a/9=038/028, 452a/7=040/058, 455b/4=041/008,
460a/5=041/050, 463a/9=042/022, 463b/3=042/023,
464a/1=042/026, 477b/1=045/021, 478a/9=045/030,
481b/3=046/019, 485a/3=047/012, 492a/3=048/029,
504a/9=053/031, 519b/9=058/007, 537a/1=065/011,
569b/3=084/025, 570a/5=085/011, 576b/4=095/006,
578a/9=098/007, 580a/6=103/003
“kılğanlar” 340b/2=024/038
“kılur irdiler” 377b/9=028/084, 478b/6=045/033
“kılğanları” 441b/3=039/035
“kılurlar” 481a/5=046/016
“kıldı” 484a/3=047/002
- أَعْمَل “kılur men” 205b/4=010/041
- “kılсам” 334a/3=023/0100, 362a/4=027/019,
481a/2=046/015
- تَعْمَل “kılur” 316a/1=021/074

“**kılsam**” 402b/3=033/031

تَعْمَلُونَ

“**kılur siz**” 11a/3=002/074, 12b/5=002/085,
16a/4=002/110, 20a/9=002/140, 21b/9=002/149,
35b/3=002/233, 35b/7=002/234, 36b/4=002/237,
42a/7=002/265, 43a/7=002/271, 46a/5=002/283,
60a/8=003/098, 60b/2=003/099, 67a/9=003/153,
68a/9=003/156, 71b/5=003/180, 91a/7=004/094,
96a/7=004/128, 97a/6=004/135, 106a/1=005/008,
160b/6=007/129, 180a/5=008/072, 183a/4=009/016,
201b/8=010/014, 205b/4=010/041, 207b/2=010/061,
223a/7=011/092, 225a/4=011/112, 226a/5=011/123,
326a/9=022/068, 331a/7=023/051, 338b/2=024/028,
342a/8=024/053, 359a/2=026/188, 360a/2=026/216,
367b/5=027/090, 368a/1=027/093, 378b/8=029/008,
394b/8=031/029, 398b/6=033/002, 400a/1=033/009,
410a/1=034/011, 411b/5=034/025, 457a/6=041/022,
459a/4=041/040, 489a/6=048/011, 490b/8=048/024,
494b/7=049/018, 514b/5=057/004, 515a/9=057/010,
519a/6=058/003, 520b/5=058/011, 521a/2=058/013,
525a/1=059/018, 526a/6=060/003, 533a/1=063/011,
533a/6=064/002, 534a/1=064/008

“**kılur irdiñiz**” 120b/2=005/105, 130b/8=006/060,
151a/9=007/043, 194b/5=009/094, 203a/7=010/023,
259b/8=016/028, 260a/7=016/032, 267a/1=016/093,
367a/4=027/084, 384a/6=029/055, 393a/8=031/015,
397a/4=032/014, 423b/4=036/054, 427a/6=037/039,
472a/1=043/072, 478a/7=045/028, 478a/9=045/029,
501a/1=052/016, 501a/3=052/019, 531a/3=062/008,
538a/8=066/007, 561a/4=077/043

نَعْمَل

“**kılur miz**” 152b/5=007/053

“**kılur irduk**” 152b/6=007/053, 259b/7=016/028,
418b/7=035/037

“**kılalım**” 396b/8=032/012

“**kılalın**” 418b/6=035/037

يَعْمَل

“**kılur**” 95a/9=004/123, 95b/1=004/124, 020/112,
317b/4=021/094, 534a/2=064/009, 537a/2=065/011,
578b/6=099/007, 578b/7=099/008

“**kılur**” 251a/7=014/042, 278b/7=017/084

“**kılsum**” 293a/2=018/110

“**işleyür**” 410a/3=034/012

- يَعْمَلُونَ “işlesün” 428a/1=037/061
- “kılurlar” 14a/5=002/096, 19b/5=002/134,
63b/3=003/120, 69a/5=003/163, 78a/6=004/017,
78a/9=004/018, 93b/5=004/108, 115a/3=005/066,
115b/8=005/071, 140a/9=006/132, 176b/8=008/047,
225a/2=011/111, 228a/7=012/019, 271b/5=017/009,
282a/3=018/002, 312b/2=021/027,
358a/7=026/0169, 378a/5=029/004, 410a/4=034/013
- “irdilerkılur” 20b/1=002/141
- “irdilerkılğan” 114a/9=005/062
- “kılur irdiler” 128b/3=006/043, 161b/9=007/139,
163a/5=007/147, 182a/6=009/009, 234b/1=012/069,
256b/8=015/093, 267a/7=016/096, 267a/9=016/097,
338a/3=024/024, 356a/3=026/112, 377a/9=028/084,
378b/6=029/007, 397a/9=032/017, 412b/5=034/33,
441b/4=039/35, 457a/1=041/020, 480b/6=046/014,
511b/5=056/024, 521a/5=058/015
- “irdilerkılurlar” 134a/6=006/088, 137a/6=006/108,
139a/3=006/122, 139b/6=006/127, 159a/8=007/118,
168a/5=007/180, 198b/6=009/121, 201b/5=010/012,
214b/7=011/016, 221b/3=011/078, 397b/2=032/019,
457b/6=041/027
- “kılur siz” 175b/4=008/039
- “işleyürler” 290a/8=018/079
- “işlerler” 316b/5=021/082
- “kılur irdi” 531b/6=063/002
- اعْمَل “kılğl” 409b/8=034/011
- “işlegil” 455a/6=041/005
- اعْمَلُوا “kılın” 140b/4=006/135, 223a/7=011/093,
226a/2=011/121, 331a/6=023/051, 410a/6=034/013,
459a/3=041/040
- “kılğl” 409b/9=034/011,
- “işleñ” 442a/3=039/039,
- عامِل “işlegenler” 73b/4=003/195,
- “menkılğan men” 140b/5=006/135, 223a/8=011/093,
- “menişlegen men” 442a/4=039/039
- عامِلَة “işlegen” 572a/3=088/003
- عامِلُونَ “kılğanlar” 226a/2=011/121, 331b/9=023/063
- “işlegen” 455a/6=041/005

الْعَامِلُونَ	“işlegenler” 428a/1=037/061
الْعَامِلِينَ	“amelkılğanlar” 65a/5=003/136 “işlegenler” 189a/9=009/060, 384b/2=029/058 “kılğanlar” 445b/7=039/074 b. amel, iş
عَمَل	“işini” 73b/5=003/195, 209b/4=010/081 “amelleri” 118a/8=005/090 “iş” 198b/3=009/120, 207b/1=010/061, 347a/1=025/023 “iş turur” 218a/7=011/046 “iş” 369b/5=028/015
الْعَمَل	“amel” 416a/3=035/010
عَمَلًا	“amelni” 195b/7=009/102 “iş yanındın” 213b/5=011/007, 282b/1=018/007, 539b/3=067/002 “işni” 285a/9=018/030, 316b/5=021/082 “amel” 293a/2=018/110, 350b/2=025/070
عَمَلْكَ	“ameliñ” 444b/4=039/065
عَمَلْكُمْ	“işinizni” 194b/4=009/094 “işiniz” 205b/3=010/041, 358a/6=026/0168
عَمَلُهُ	“ameli” 105a/2=005/005, 415b/6=035/008, 450a/7=040/037 “iş” 485a/8=047/014
عَمَلَهُمْ	“iş” 137a/5=006/108
عَمَلِي	“menimişim” 205b/3=010/041
اعْمَال	“işler” 331b/9=023/063
أَعْمَالًا	“işler” 292a/9=018/103
اعْمَالُكُمْ	“işleriniz” 20a/4=002/139 “amelleriniz” 373b/8=028/055, 462b/3=042/015, 492b/2=049/002, 494a/7=049/014 “amellerinizni” 408a/2=033/071, 487a/2=047/030, 487a/7=047/033, 487b/1=047/035
اعْمَالُنَا	“amellerimizni” 20a/4=002/139 “amellerimiz” 373b/8=028/055, 462b/3=042/015
اعْمَالَهُمْ	“işlerini” 24a/3=002/167, 360b/6=027/004

“amelleri” 32a/5=002/217, 50a/2=003/022, 113a/5=005/053, 163a/5=007/147, 183a/6=009/017, 186b/2=009/037, 190b/8=009/069, 248b/4=014/018, 292b/2=018/105, 340b/4=024/039

“amellerini” 177a/1=008/048, 214b/4=011/015, 225a/2=011/111, 263a/6=016/063, 362b/2=027/024, 382a/7=029/038, 401a/5=033/019, 484a/2=047/001, 484b/3=047/004, 484b/7=047/008, 486b/8=047/028, 487a/6=047/032, 578b/6=099/006

“amellerin” 481b/3=046/019

1037. عمم

a. amca

عَمَّكَ

“ammun” 405a/3=033/050

اعْمَامِكُمْ

“atalarınızın kız kardeşleri” 343b/6=024/061

b. babanın kız kardeşi, hala

عَمَّاتِكَ

“atañnıñız uyaları” 405a/3=033/050

عَمَّاتِكُمْ

“atalarınızın kız kardeşleri” 79a/6=004/023

“atalarınız kız kardeşi” 343b/6=024/061

1038. عمه

a. bocalamak

يَعْمَهُونَ

“mütehıyyir bolurlar” 3a/9=002/015,

137b/1=006/110, 168b/4=007/186, 201b/1=010/011, 255b/8=015/072, 332b/5=023/075, 360b/6=027/004

1039. عمى

a. Gözü kör olmak, zahiri gözü veya kalbi kör olmak

عَمَّى

“közsüz” 459b/2=041/044

الْعَمَى

“azğunluğunu” 456b/6=041/017

عَمَّى

“közsüz bolsa” 136b/7=006/104

فَعَمُّوا

“közsüz boldılar” 115b/7=005/071, 115/7=005/071

فَعَمِيَتْ

“örtüglüg boldı” 375a/3=028/066

تَعَمَّى

“közsüz bolur” 324a/8=022/046

“körmes bolur” 324a/8=022/046

b. Kör etmek

اعْمَى	“körmez kıldı” 486a/9=047/023
	c. Gizli bırakmak.
فَعْمَيْتَ	“örtüldi” 216a/7=011/028
	d. Kör.
أَعْمَى	“közsüz” 242b/6=013/019, 277b/6=017/072, 277b/7=017/072, 309a/7=020/124, 309a/8=020/125
الاعْمَى	“közsüz” 129a/8=006/050
	“közsüz” 215b/7=011/024, 242a/1=013/016, 417a/6=035/019, 452a/7=040/058, 490a/1=048/017, 564b/2=080/002, 343b/3=024/061
عُمِّي	“közsizler” 3b/5=002/018
	“közsüzler” 24b/2=002/171
العُمَى	“közsüzni” 205b/7=010/043, 469b/6=043/040
	“közsüzler” 366b/8=027/081, 390b/9=030/053
عُمِيَا	“közsüzler” 280a/3=017/097
عُمِيَانَا	“közsüzlük hâli üze” 350b/5=025/073
	d. Kör.
عُمُون	“közsüzler” 366a/2=027/066
عَمِين	“erenler közsüz” 154a/2=007/064

1040. عنب

	a. Üzüm, bağ
عَنْبٍ	“üzüm” 279a/9=017/091
عَنْبَا	“üzümni” 565a/6=080/028
اعْنَابٌ	“üzümleri” 42a/8=002/266
	“üzümler” 136a/5=006/099, 240a/7=013/004, 285b/6=018/032, 329a/2=023/019, 422a/6=036/034
الْأَعْنَابُ	“üzümlerni” 258a/6=016/011
	“üzümler” 263b/4=016/067
اعْنَابًا	“üzümler” 562b/1=078/032

1041. عنت

	a. Sıkıntıya düşmek, günah işlemek, fücür, sıkıntı.
الْعَنْتُ	“emgek” 80a/9=004/025

عَنْتُمْ

“emgendiñiz” 63a/3=003/118, 199b/3=009/128

“emgney irdiñiz” 493a/2=049/007

1042. عند

a. İnadçı, bile bile haktan yüz çeviren.

عَنِيد

“boynağau” 219b/6=011/059

“boyun sümegenler” 248a/9=014/015

“boynağaunı” 496a/8=050/024

عَنِيدًا

“boyun sügen” 555a/2=074/016

b. mekan zarfı, yanında, katında

عِنْدُ

“katında” 8a/4=002/054, 9b/4=002/062,

11a/8=002/076, 11b/6=002/080, 13b/9=002/094,

16a/4=002/110, 16a/8=002/112, 32a/2=002/217,

41b/6=002/262, 43b/8=002/274, 44b/1=002/277,

45b/4=002/282, 49a/1=003/015, 49a/9=003/019,

52a/3=003/037, 55a/4=003/059, 56b/9=003/073,

69a/4=003/163, 70a/3=003/169, 74a/8=003/199,

91a/5=004/094, 97a/1=004/134, 114a/3=005/060,

137a/8=006/109, 139a/8=006/124, 139b/5=006/127,

161a/1=007/131, 168b/6=007/187, 168b/6=007/187,

170b/6=007/206, 171b/2=008/004, 173a/9=008/022,

177b/9=008/055, 181b/9=009/007, 183b/3=009/019,

183b/6=009/020, 186a/4=009/036, 195a/7=009/099,

200a/4=010/002, 202a/9=010/018, 222a/4=011/083,

267a/4=016/095, 267a/6=016/096, 274a/9=017/038,

287a/3=018/046, 297b/3=019/055, 299a/7=019/076,

299a/9=019/078, 299b/8=019/087, 303b/1=020/052,

322b/1=022/030, 324b/1=022/047, 335a/4=023/117,

336b/7=024/013, 337a/2=024/015, 364a/9=027/047,

373a/8=028/049, 374b/3=028/060, 380a/1=029/017,

383b/7=029/050, 389a/8=030/039, 396b/8=032/012,

399a/6=033/005, 406a/7=033/053, 407b/9=033/069,

412a/5=034/031, 419a/3=035/039, 441a/7=039/031,

450a/3=040/035, 458b/7=041/038, 462b/6=042/016,

463b/1=042/022, 464b/7=042/036, 469a/9=043/035,

482a/3=046/023, 488b/1=048/005, 494a/4=049/013,

499a/1=051/034, 508a/4=054/055, 516b/5=057/019,

528b/3=061/003, 531b/1=062/011, 541b/1=067/026,

543a/7=068/034, 554a/9=073/020, 566a/6=081/020,

28a/4=002/191, 175a/2=008/035, 181b/8=009/007,
181b/9=009/007, 228a/1=012/017, 231a/7=012/042,
450a/3=040/035, 492b/4=049/003, 503b/1=053/014,
532a/9=063/007

“**katındın**” 11b/3=002/079, 13a/3=002/089,
14b/3=002/101, 15a/6=002/103, 48a/1=003/007,
57b/4=003/078, 64a/5=003/126, 73b/9=003/195,
74a/5=003/198, 74a/5=003/198, 88a/2=004/078,
88a/2=004/078, 172a/4=008/010, 460a/8=041/052,
480a/6=046/010, 29b/1=002/198, 69b/1=003/165

“**üskinde**” 441b/2=039/034

“**nefislerindin**” 15b/9=002/109

“**yanındın**” 88b/5=004/082

“**tigme bir**” 149a/3=007/029, 149a/8=007/031

عِنْدَكَ

“**senin katında**” 88a/3=004/078, 161a/6=007/134,
273a/2=017/023, 047/016

“**katında**” 88b/1=004/081, 470a/8=043/049,
539a/2=066/011

“**katındın**” 174b/5=008/032, 37a/1=028/027,

عِنْدَكُمْ

“**katınızda**” 143a/6=006/148, 208a/6=010/068,
267a/5=016/096

عِنْدَنَا

“**katımızda**” 68a/6=003/156, 431b/4=037/168,
253b/1=015/021, 413a/1=034/037, 434a/2=038/025,
435a/5=038/040, 435b/4=038/047, 209a/5=010/076,
495a/5=050/004, 473a/5=044/005,

“**katımızdın**” 289a/7=018/065, 373a/5=028/048,
316b/9=021/084, 448b/6=040/025, 507a/5=054/035

عِنْدُهُ

“**katındaki**” 20a/8=002/140

“**katında**” 235b/2=012/079, 39b/7=002/255,
48b/9=003/014, 123b/5=006/002, 130b/1=006/059,
174a/4=008/028, 183b/9=009/022, 241a/2=013/008,
245b/1=013/039, 246a/1=013/043, 363b/4=027/040,
340b/5=024/039, 363b/4=027/040, 311b/9=021/019,
395b/1=031/034, 411b/1=034/023, 460a/5=041/050,
472b/6=043/085, 504b/5=053/035, 534b/6=064/015,
575b/4=092/019

“**katındın**” 73b/9=003/195, 113a/3=005/052,
188b/3=009/052, 216a/7=011/028, 372a/3=028/037

- عِنْدَهَا “anınkātında” 52a/3=003/037, 291a/3=018/086,
503b/1=053/015
- عِنْدَهُمْ “anların kātında” 97b/6=004/139, 427b/1=037/048,
502a/7=052/041
- “anlarkātında” 111a/5=005/043, 164b/5=007/157,
432b/7=038/009, 435b/8=038/052, 502a/3=052/037,
544a/2=068/047
- “mununkātında” 454b/6=040/083
- عِنْدِي “menim kātımnda” 129a/6=006/050, 130a/7=006/057,
216b/3=011/031, 233a/5=012/060
- “kātımnda” 376b/1=028/078

1043. عَنق

- a. Boyun, cemaat, ileri gelen kişi, eşraftan olan
- عُنُقُكَ “boyun” 273b/3=017/029
- عُنُقُهُ “boynu” 272a/3=017/013
- أَعْنَاقُ “boyunları” 412b/4=034/033
- الْأَعْنَاقُ “boyunları” 172b/1=008/012,
“boyunlarını” 434b/7=038/033
- أَعْنَاقُهُمْ “boyunları” 240b/3=013/005, 351b/3=026/004,
420b/2=036/008, 453b/5=040/071

1044. عَنكَب

- a. Örümcek
- عَلْعَنْكَبُوتُ “örümçük” 382b/6=029/041, 382b/7=029/041

1045. عَنَى - عَنِ

- a. Eğilmek, boyun eğmek.
- عَنَتِ “boyun südi” 308a/5=020/111

1046. عَهْد

- a. Ahd, Anlaşma, ahd etmek, emretmek.
- عَهْدُ “ahdini” 5a/4=002/027, 57a/8=003/077,
243b/7=013/025, 267a/4=016/095
- “ahdi” 242b/7=013/020, 266b/2=016/091,
144a/3=006/152, 400b/4=033/015

	“‘ahd” 158b/7=007/102, 181b/8=009/007
عَهْدًا	“‘ahd” 11b/6=002/080, 299b/1=019/078, 299b/8=019/087
	“‘ahdini” 14b/2=002/100
الْعَهْدَ	“‘ahd” 274a/3=017/034, 274a/3=017/034
	“‘zamāne” 306a/7=020/086
بِعَهْدِكُمْ	“‘ahdiniz” 6b/8=002/040
عَهْدَهُ	“‘ahdini” 11b/7=002/080
	“‘ahdi” 57a/7=003/076, 197a/4=009/111
عَهْدَهُمْ	“‘ahdleri” 25b/2=002/177, 182b/1=009/012
	“‘ahdlerini” 178a/2=008/056, 181a/9=009/004, 328a/7=023/008, 547b/8=070/032
عَهْدِي	“‘ahdim” 6b/8=002/040
	“‘menim‘ahdim” 18a/1=002/124
عَهْدَ	“‘ahd kıldı” 72a/1=003/183, 161a/6=007/134, 470a/8=043/049
عَهْدَنَا	“‘ahd kılduk” 18a/3=002/125, 308b/3=020/115
أَعَهْدُ	“‘ahd kıldım mu” 423b/9=036/060
	b. Antlaşmak, muahede yapmak.
عَاهَدَ	“‘ahd kıldı” 192a/2=009/075
	“‘ahd kılıştı” 489a/1=048/010
عَاهَدَتْ	“‘ahd kılıştın” 178a/1=008/056
عَاهَدْتُمْ	“‘ahd kıldınız” 180b/4=009/001
	“‘ahd kılıştınız” 181a/7=009/004, 181b/9=009/007, 266b/2=016/091
عَاهَدُوا	“‘ahd kılıştılar” 14b/2=002/100, 401b/5=033/023
	“‘ahd kılsalar” 25b/2=002/177
	“‘ahd kılıştılar irdi” 400b/3=033/015

1047. عهن

	a. Boyalı veya renkli yün.
كَالْعَهْنِ	“‘boyağlıg yün menizlig” 547a/3=070/009
	“‘boğağlıgyün menizlig” 579b/4=101/005

1048. عوج

- a. Eğrilik, kusur, pürüz
- عَوَجُ "egrilik" 308a/1=020/108
- "egrilik irmez" 441a/3=039/028
- عَوَجًا "egrilikni" 60b/1=003/099, 151b/5=007/045,
246b/5=014/003
- "egrilik" 156b/6=007/086, 215a/7=011/019,
307b/9=020/107, 282a/2=018/001

1049. عود

- a. Dönmek, dönüş.
- عَادَ "kaytsa" 44a/5=002/275, 119a/6=005/095
- "kayttı" 422b/3=036/039
- لَعَادُوا "kaytarılıslar irdi" 126b/5=006/028
- عُدْتُمْ "kaytsanız" 271b/3=017/008
- عُدْنَا "kaytsa miz" 157a/6=007/089, 334b/2=023/107
- "kayttuk" 271b/3=017/008
- لَتَعُودُنَّ "kaytgay siz" 157a/5=007/088
- "bolgay siz" 248a/6=014/013
- تَعُودُونَ "kaytursiz" 149a/5=007/029
- تَعُودُوا "kaytsanız" 173a/4=008/019, 337a/5=024/017
- نَعُودَ "kaytsa miz" 157a/6=007/089
- نَعُدُ "kaytgay miz" 173a/4=008/019
- يَعُودُونَ "kayturlar" 519a/4=058/003, 520a/1=058/008
- يَعُودُوا "kaytsalar" 175b/2=008/038
- مَعَادَ "kaytgu yir" 377b/1=028/085
- عَانِدُونَ "kaytganlar" 473b/7=044/015
- b. Döndermek, iade etmek.
- نُعِيدُكُمْ "kaytarur miz sizni" 303b/6=020/055
- نُعِيدُهُ "kaytarur miz anı" 318b/1=021/104
- سَنُعِيدُهَا "kaytargay miz anı" 302a/2=020/021
- يُعِيدُ "kaytarur" 414a/7=034/049, 570a/7=085/013
- يُعِيدُكُمْ "kaytarsa sizni" 277b/2=017/069

	“kaytarur sizni” 549b/4=071/018
يُعِيدُنَا	“kaytarur bizni” 275b/2=017/051
يُعِيدُهُ	“kaytarur anı” 200b/3=010/004, 204b/6=010/034, 204b/7=010/034, 365b/7=027/064, 380a/5=029/019, 386b/3=030/011, 388a/1=030/027
يُعِيدُوكُمْ	“kiwürgeyler sizni” 284a/1=018/020
أُعِيدُوا	“kaytırıldılar” 321b/3=022/022, 397b/4=032/020
	c. Bayram.
عِيدًا	“bayram” 122a/5=005/114

1050. عوذ

	a. sığınmak.
مَعَاذَ	“sıgnur men” 228b/7=012/023, 235b/1=012/079
غَذْتُ	“men sığındım” 449a/1=040/027
	“men kayıttım” 474a/2=044/020
أُعُوذُ	“sıgnur men” 10a/5=002/067
	“men sıgnur men” 218a/9=011/047, 294b/7=018/018
	“sıgnur men” 333b/9=023/097, 334a/1=023/098, 583a/5=113/001, 583b/4=114/001
يَعُوذُونَ	“sıgnurlar” 551a/1=072/006
	b. Sığındırmak, sığınmasını temin etmek.
أُعِيدُهَا	“mensıgındurur men anı” 51b/9=003/036
	c. Sığınmayı talep etmek, sığınmaya çalışmak.
فَاسْتَعِذْ	“sıgıngıl” 170a/5=007/200, 267b/1=016/098, 452a/4=040/056, 458b/3=041/036

1051. عور

	a. Avret yeri, muhafazasız, açık
عَوْرَةٌ	“halellig” 400a/9=033/013, 400a/9=033/013
عَوْرَاتٍ	“avretleri” 339a/6=024/031
	“üç‘avret” 343a/4=024/058

1052. عوق

	a. Mani olucu, alıkoyucu.
المُعَوِّقِينَ	“yığa kiçiktürgenlerni” 400b/9=033/018

1053. عول

a. Zulmetmek, haksızlık etmek.

تَعُولُوا

“küç kılsanız” 75b/1=004/003

1054. عوم

a. Sene, yıl

عَام

“yıl” 40b/8=002/259, 41a/1=002/259,
232a/3=012/049

“bir yıl” 199a/8=009/126

عَامًا

“bir yıl” 186a/9=009/037, 186b/1=009/037

“yıl” 379b/3=029/014

عَايِهِم

“yılları” 184b/8=009/028

عَامَيْنِ

“ikiyıl” 393a/4=031/014

1055. عون

a. Orta yaşta ne küçük ne büyük ne çok genç ne de çok yaşlı.

عَوَانٌ

“orta yaşlıg” 10a/7=002/068

b. Yardım etmek.

أَعَانَهُ

“yārī birdi” 345a/5=025/004

أَعِيْنُونِي

“yārī biriñ maña” 291b/6=018/095

d. Yardımlaşmak.

تَعَاوَنُوا

“yārī birişin” 103b/9=005/002

d. Yardım istemek.

نَسْتَعِينُ

“yārī tileyür miz” 1b/3=001/005

اسْتَعِينُوا

“yārī tileñ” 7a/6=002/045, 22a/9=002/153,
160b/2=007/128

الْمُسْتَعَانُ

“yārī tilenmiş turur” 228a/4=012/018

“yārī birilmiş” 318b/9=021/112

1056. عيب

a. Ayıplamak, kusurlu kılmak, bozmak

أَعَيْبَهَا

“ayblig kılsam anı” 290a/9=018/079

1057. عير

a. Kafile, kervan, kafilenin adamları, kafilenin hayvanları.

الْعِيرُ “kārṽān” 234b/3=012/070, 236a/1=012/082, 237a/6=012/094

1058. عيش

a. Yaşayış, yaşayış tarzı.

عِشَتْ “tiriglik” 545b/3=069/021, 579b/5=101/007

b. Geçim kaynağı, geçimi sağlama vakti, geçimini temin etme yeri.

مَعَاشًا “tiriglik” 561b/6=078/011

c. Geçim kaynağı.

مَعِيشَةً “tiriglik” 309a/6=020/124

مَعِيشَتَهُمْ “tirigliglerini” 469a/2=043/032

مَعَايِشَ “tirilgü nirse” 147a/1=007/010

“tiriglikler” 253a/9=015/020

1059. عيل

a. Yoksulluk, fakirlik.

عَيْلَةً “dervīşlik” 184b/8=009/028

b. Yoksul, fakir

عَائِلًا “dervīş” 576a/3=093/008

1060. عين

a. Aynı, kendisi, kaynak, göz, pınar

عَيْنَ “çeşme³³⁴” 291a/3=018/086, 572a/4=088/005, 572a/6=088/012

“çeşmesin” 410a/2=034/012

الْعَيْنَ “köz” 111b/4=005/045, 111b/4=005/045

فُرَّةَ عَيْنٍ “köz yarukı” 369a/1=028/009

عَيْنَ الْيَقِينِ “yakīnīñ ‘aynı” 580a/3=102/007

عَيْنًا “köz yanındın³³⁵” 295a/9=019/026

³³⁴ Pınar

- “yul” 8b/9=002/060, 165a/9=007/160
 “çeşme” 558a/6=076/006, 558b/9=076/018,
 568a/8=083/028
- عَيْنُهَا “anıñközi” 302b/6=020/040
- عَيْنِي “közüm” 302b/4=020/039
- عَيْنَاكَ “közün” 285a/2=018/028
- عَيْنَانِ “iki çeşme” 509b/8=055/050, 510a/8=055/066
- عَيْنَاهُ “anıñiki közi” 236a/6=012/084
- عَيْنَيْكَ “iki közün” 256b/3=015/088,
 “iki közünü” 309b/8=020/131
- عَيْنَيْنِ “iki köz” 574a/4=090/008
- عُيُون “çeşmeler” 254b/5=015/045, 354a/3=026/057,
 356b/9=026/134, 357a/9=026/147, 474a/6=044/025,
 475a/6=044/052, 561a/3=077/041, 498a/4=051/015
- الْعُيُون “çeşmelerdin” 422a/6=036/034
- عُيُونَا “çeşmeler yanındın” 506a/5=054/012
- أَعْيُنِ “közlerin” 159b/5=007/116
 “közler” 168a/1=007/179, 169b/6=007/195,
 350b/8=025/074, 397b/8=032/017
 “közleri” 315a/3=021/061
- الْأَعْيُنِ “köz” 448a/4=040/019,
 “közler” 471b/9=043/071
- أَعْيُنُكُمْ “közlriniz” 176b/1=008/044, 216b/5=011/031
- بِأَعْيُنِنَا “közlerimiz birle” 217a/6=011/037,
 329b/4=023/027
 “biz körer yirde” 502b/6=052/048
 “közümüzde” 506a/7=054/014
- أَعْيُنُهُمْ “közlerini” 117a/8=005/083, 507a/7=054/077
 “közleri” 292a/5=018/101, 401a/3=033/019,
 424a/6=036/066, 176b/1=008/044, 194a/7=009/092
- أَعْيُنَهُنَّ “közləri” 405b/2=033/051
- عَيْنِ b. Güzel gözlü (ceylan gözlü) kadın.
 “kiñ közlügler” 427b/2=037/048

“**kiñ taḳıḳara közlüg**” 501a/5=052/020,
511b/5=056/022

“**kiñ taḳıḳara közlügler**” 475a/7=044/054

c. Göz önünde bulunan su kaynağı.

مَعِين

“**suwluğ**” 331a/6=023/050

“**aḳğansuw**” 541b/8=067/030

“**aḳğansarāb**” 427a/9=037/045

“**revān aḳğan**” 511b/3=056/018

عی. 1061

a. Yorulmak , aciz kalmak

أَفْعَيْنَا

“**“āciz bolduḳ**” 495b/7=050/015

يَعَى

“**“āciz boldı**” 483a/7=046/033

حرف الغين

1062. غبر

- a. Geride kalanlar, duranlar veya helak olanlar.
 الْغَابِرِينَ “**kalğanlar**” 156a/6=007/083, 255a/8=015/060,
 358a/8=026/171, 430b/3=037/137, 365a/4=027/057,
 381b/6=029/032, 281b/9=029/033

1063. غبن

- a. Karşılıklı birbirlerini aldatma, karşılıklı aldanma
 الْغَبَائِنِ “**aldaşmak küni**” 534a/2=064/009

1064. غثأ

- a. Çör-çöp, süprüntü
 غُثَاءُ “**suw üze ıķğan çöp köpük**” 330b/4=023/041
 “**eskirmiş çöp**” 571a/9=087/005

1065. غدر

- a. İhmal etmek, bırakmak.
 نُغَادِرُ “**kođduķ**” 287a/4=018/047
 يُغَادِرُ “**koyar**” 287a/9=018/049

1066. غدق

- a. Bolluk, bol su
 عَدَقًا “**üküş menfa‘atlig**” 551b/7=072/016

1067. غدى – غدو

- a. Sabah.
 بِالْغَدُوِّ “**irtelemek vaktı**” 170b/5=007/205
 “**irtelerde**” 241b/7=013/015, 340a/8=024/036
 غَدُوًّا “**irte**” 451a/5=040/046
 غَدُوْهَا “**irte yörimeki**” 410a/1=034/012
 بِالْغَدَاةِ “**irte birle**” 129b/3=006/052, 285a/1=018/028
 لِعَدٍ b. Yarın
 “**irtege**” 524b/9=059/018

عَدَا	“irte”	227b/2=012/012,	284b/2=018/023,
		395b/3=031/034	
	“yarın”	506b/7=054/026	
	c. Sabah kahvaltısı.		
عَدَائِنَا	“irte aşımuznu”	289a/1=018/062	
	d. Erkenden gitmek, gitmek.		
عَدَا	“yarağlıklar”	542b/8=068/025	
عَدَا	“irte birle keldin”	63b/3=003/121	
اغْدُوا	“irte kelin”	542b/6=068/022	

1068. غرب

	a. Batmak.		
عَرَبَتْ	“battı”	283a/7=018/017	
تَغْرِبُ	“batar”	291a/3=018/086	
عُرُوبَهَا	“batmakı”	309b/6=020/130	
	b. Batıya ait, batı tarafında, batılı.		
الْغَرْبِ	“mağribğa nisbetlig”	372b/5=028/044	
غَرْبِيَّة	“mağribğa nisbetligirür”	340a/4=024/035	
	c. Karga.		
الْغَرَابِ	“karganı”	109a/6=005/031	
غَرَابًا	“karga”	109a/5=005/031	
	d. Batı.		
الْمَغْرِبُ	“mağrib”	16b/8=002/115,	20b/3=002/142,
		25a/6=002/177,	40b/5=002/258,
		352b/5=026/028,	553a/6=073/009
	“batar”	291a/1=018/086	
الْمَغْرِبَيْنِ	“ikimağrib”	508b/6=055/017	
الْمَغَارِبُ	“mağribler”	548a/5=070/040	
مَغَارِبَهَا	“batış yanları”	161b/3=007/137	
	c. Kapkara, simsiyah.		
غَرَابِيبُ	“kap kara”	417b/7=035/027	

1069. غرر

a. Aldatmak, kandırmak.

عَرَّ	“arsıkturdi” 177a/5=008/049
عَرَّيْتُكُمْ	“arsıkturdi sizni” 478b/9=045/035, 516a/2=057/014
عَرَّيْتُهُمْ	“arsıkturdi anlarnı” 131b/8=006/070, 140a/5=006/130, 152a/8=007/051
عَرَّكَ	“arsıkturdi saña” 566b/6=082/006
عَرَّيْتُكُمْ	“arsıkturdi sizni” 516a/2=057/014
عَرَّيْتُهُمْ	“arsıkturdi anlarnı” 50a/7=003/024
تَعَرَّيْتُكُمْ	“arsıktursun sizni” 395a/9=031/033, 415b/1=035/005
يَعَرِّزُكَ	“arsıktursun sini” 446b/2=040/004
يَعَرِّزُكَ	“arsıktursun sini” 74a/1=003/196
يَعَرِّزُكُمْ	“arsıktursun sizni” 395a/9=031/033, 415b/1=035/005
عُرُورُ	“arsıkturmak” 148a/3=007/022
	“arsıkmak” 541a/=067/020
الْعُرُورُ	“arsıkmak” 72a/9=003/185, 517a/3=057/020
عُرُورًا	“arsıkturmaknı” 95a/4=004/120
	“aldamak” 137b/6=006/112
	“arsıkturmak” 277a/3=017/064, 400a/7=033/012, 419a/8=035/040
الْعُرُورُ	“iblis” 395b/1=031/033, 415b/2=035/005, 516a/3=057/014

غرف. 1070

	a. Yüksek yer, üst kat
الْعُرْفَةُ	“hücreni” 350b/9=025/075
عُرْفَةٌ	“awuç” 38b/1=002/249
عُرْفُ	“hücreler” 440a/2=039/020, 440a/3=039/020
عُرْفًا	“hücreler” 384b/1=029/058
الْعُرْفَاتُ	“hücreler” 413a/3=034/037
	b. avuçlamak.
اعْتَرَفَ	“awurtlasa” 38b/1=002/249

غرق. 1071

a. Batış, boğulma.

الْعَرَقُ	“bamak” 210b/2=010/090
	b. Boğma, yayı fazlaca germe, atların harbe doludizgin gitmesi.
عَرَقًا	“mübālağat üze” 563a/2=079/001
	c. Boğmak, batırmak
أَعْرَقْنَا	“baturduk” 7b/6=002/050, 154a/1=007/064, 177b/8=008/054, 208b/8=010/073, 354b/1=026/066, 356a/9=026/120, 382b/4=029/040, 428b/5=037/082
أَعْرَقْنَاهُ	“baturdukanı” 280b/7=017/103
أَعْرَقْنَاهُمْ	“baturduk anlarını” 161a/9=007/136, 348a/1=025/037
	“ğark kıldımız anlarını” 316a/5=021/077
	“çömdürdük anlarını” 470b/7=043/055
لِتَعْرِقَ	“munuñ üçün kim batursañ” 289b/5=018/071
نُعْرِقُهُمْ	“batrur miz anlarını” 422b/7=036/043
فَيُعْرِقُكُمْ	“batura sizni” 277b/2=017/069
أَعْرِقُوا	“baturdılar” 550a/2=071/025
مُعْرِقُونَ	“baturmak birle hüküm kılınmışlar” 217a/7=011/037
	“batrulmuşlar” 329b/7=023/027
	“batrulmuş” 474a/5=044/024
الْمُعْرِقِينَ	“batrulmuşlar” 218a/2=011/043

1072. غَرَمَ

	a. Gerekli azab, sürekli işkence
غَرَامًا	“yokalmak” 350a/5=025/065
	b. Borç
مَغْرَمٌ	“yanut lâzım bolğan nisedin” 502a/6=052/040
	“ğarāmet” 544a/1=068/046
مَغْرَمًا	“ğarāmet” 195a/4=009/098
	c. Borçlu, borç isteyen
الْغَارِمِينَ	“borçlâzım bolmuşlar” 189b/1=009/060
	d. Borçlanan
لِمَغْرُمُونَ	“yokatılmışlar biz” 513a/2=056/066

1073. غرو.

a. Teşvik etmek, bırakmak, salmak.

فَأَغْرَيْنَا

“yapuşturduk” 106b/6=005/014

لِنُغْرِقَنَّكَ

“iğrākılğay miz sini” 407a/4=033/060

1074. غزل.

a. Eğrilmiş ip.

غَزَلَهَا

“yiplükün” 266b/4=016/092

1075. غَزَو.

a. Harbe giden, savaşa çıkan.

غَزَى

“gazāt kılğanlar” 68a/6=003/156

1076. غسق.

a. Karanlığın çökmesi, gecenin ilk karanlığı.

غَسَقِ

“tünün karanğusu” 278a/6=017/078

b. Tutulmuş haldeki ay, karanlığı çöken gece

غَاسِقُ

“karanğu tün” 383a/5=113/003

c. İrinden veya cerahatli yaradan akan sıvı, cehennemdekilerin göz yaşı.

غَسَاقُ

“tamuğluklardın akğan” 436a/3=038/057,

562a/7=078/025

1077. غسل.

a. Yıkamak.

فَأَغْسِلُوا

“yuy” 105a/4=005/006

b. Yıkanmak, gusletmek.

تَغْتَسِلُوا

“gusl kılğanızçağa tegrü” 83a/4=004/043

c. Yıkanma yeri yıkanma yeri

مُغْتَسِلٌ

“yungu yir” 435a/7=038/042

d.(Yıkanan şeyden çıkan) kirli su

غَسِيلٍ

“tamuğluglarınğanıtağıiriği” 546a/4=069/036

1078. غشى.

a. Perde.

غِشَاوَةٌ	“örtüg” 2b/6=002/007, 477b/6=045/023
	b. Kaplamak, sarmak.
غَاشِيَهُمْ	“keldi anlarga” 305b/3=020/078, 305b/4=020/078, 395a/3=031/032
تَغْشَى	“kelür” 252a/2=014/050
يَغْشَى	“kelür” 67b/1=003/154, 473b/3=044/011, 503b/1=053/016, 305b/2=053/016, 575a/3=092/001
يَغْشَاهُ	“kelür aña” 340b/7=024/040
يَغْشَاهَا	“kelür aña” 574b/3=091/004
يَغْشَاهُمْ	“kelür anlarga” 384a/5=029/055
	c. Bayılmak, bayılmış, baygın.
يُغْشَى	“bī-hūş bolur” 401a/3=033/019
الْمُغْشَى	“bī-hūş bolmış” 486a/5=047/020
	d. Helak eden afet, baygınlık veren, bayıltıcı.
غَاشِيَةٌ	“örtgen” 238b/3=012/107
الْغَاشِيَةُ	“kıyāmet sözi” 572a/=088/001
غَوَاشٍ	“örtügler” 151a/2=007/041
	e. Daldırmak, sardırmak.
عَشَى	“örtti” 505a/6=053/054
فَغْشَاهَا	“örtti anı” 505a/6=053/054
يُغْشِيَكُمْ	“örter sizni” 172a/5=008/011
	f. Kaplatmak, bürümek.
فَاغْشِيَاهُمْ	“örttük anlarını” 420b/4=036/009
أُغْشِيَتْ	“örtülmiş” 204a/1=010/027
يُغْشِي	“tegrür” 152b/8=007/054
	“keydürür” 240a/5=013/003
	g. Cinsî temas için yaklaşmak, yanaşmak, yaklaşmak, sarılmak.
نَغْشَاهَا	“keldi aña” 169a/4=007/189
	h. Bürünmek.
اسْتَغْشَوْا	“örtündiler” 549a/4=071/007
يَسْتَغْشُونَ	“örtülürler” 213a/8=011/005

1079. غصب

a. Gasbetme (haksız yere ve zorla el koyma.

غَصَبًا

“küçeyü” 290b/1=018/079

1080. غصص

a. Boğazı tıkayan, boğaza duran

غَصَّةً

“buğungan kankılğan” 553b/1=073/013

1081. غضب

a. Kızmak, hiddet göstermek, öfkelenmek

غَضِبَ

“öfke kıldı” 91a/1=004/093

“öfkä kıldı” 114a/3=005/060, 488b/4=048/006, 521a/3=058/014

“öwke kıldı” 528a/6=060/013

غَضِبُوا

“öfkelediler” 464b/9=042/037

غَضِبْتُ

“öfke” 9a/8=002/061, 13a/8=002/090,
 13a/8=002/090, 62a/5=003/112, 154b/6=007/071,
 163b/8=007/152, 172b/7=008/016, 268a/5=016/106,
 306a/8=020/086, 462b/6=042/016

“öwkesi” 336a/8=024/009

غَضِي

“öfkem” 305b/8=305b/8=020/081, 305b/9=020/081

الْمَغْضُوبِ

“öfke kılınmış” 1b/4=001/007

b. Öfkeli, kızgın.

غَضْبَان

“öfkeliğ” 163b/2=007/150, 306a/5=020/086

c. Arayı açan, bozuşan

مَغَاضِبًا

“öfkeliğ” 317a/2=021/087

1082. غضض

a. Gözü çekmek, sesi kısmak

يَغْضُضْنَ

“aşakqlsunlar” 338b/7=024/031

يَغْضُوا

“aşakqlsunlar” 338b/5=024/030

يَغْضُونُ

“aşakqlurlar” 492b/3=049/003

اغْضُضْ

“akru kılğıl” 393b/5=031/019

1083. غطش

- a. Karartmak, karanlaştırmak
 أَغْطَشَ “karaŋku kıldı” 563b/8=079/029

1084. غطو - غطى

- a. Perde
 غِطَاءُ “örtüg” 292a/5=018/101
 غِطَاءَكَ “örgtügüñni” 496a/6=050/022

1085. غفر

- a. Mağfiret etmek, bağışlamak
 غَفَرَ “yarlıkadı” 369b/6=028/016, 421b/6=036/027,
 465a/8=042/043
 فَغَفَرْنَا “yarlıkaduğaŋa anı” 434a/2=038/025
 تَغْفِرُ “yarlıkaşaŋ” 122b/8=005/118, 148a/7=007/023,
 549a/3=071/007
 تَغْفِرُوا “yarlıkaşaŋız” 534b/4=064/014
 يَغْفِرُ “yarlıkayur” 46a/8=002/284, 65a/2=003/135,
 94b/5=004/116, 237a/3=012/092, 489b/2=048/014
 “yarlıkasun” 51a/8=003/031, 408a/2=033/071,
 518a/8=057/028, 529b/4=061/012, 548b/5=071/004,
 483a/3=046/031
 “yarlıkar” 64b/1=003/129, 84a/3=004/048,
 84a/2=004/048, 94b/5=004/116, 107b/3=005/018,
 110b/2=005/040, 443b/4=039/053, 535a/1=064/017
 “yarlıkasa” 97b/3=004/137, 101b/4=004/168,
 163a/9=007/149, 247b/6=014/010, 305a/4=020/073,
 37b/8=024/022, 353b/8=026/051, 355a/2=026/082,
 488a/2=048/002
 “yarlıkağay” 174a/7=008/029, 179b/5=008/070,
 192b/4=009/080, 487a/8=047/034, 532a/7=63/006
 يَغْفِرُوا “yarlıkasunlar” 476b/6=045/014
 يَغْفِرُونَ “yarlıkayurlar” 464b/9=042/037
 سَيَغْفِرُ “yarlıkağay” 166b/7=007/169
 “yarlıkağay” 175b/1=008/038

اَعْفِرُهُ

“yarlıkağıl” 46b/8=002/286, 49a/5=003/016,
 66b/1=003/147, 73b/1=003/193, 163b/6=007/151,
 164a/8=007/155, 251a/5=014/041,
 334b/4=023/0109, 335a/5=023/0118,
 355a/5=026/086, 369b/6=028/016, 434b/9=038/035,
 447a/1=040/007, 523b/8=059/010, 538b/4=066/008,
 550a/6=071/028

عُفِّرَانَكَ

“yarlıkamakın” 46b/3=002/285

مَعْفِرَةً

“yarlıkamak” 41b/7=002/263, 64b/6=003/133,
 65a/4=003/136, 68b/1=003/157, 91b/3=004/096,
 106a/2=005/009, 171b/2=008/004, 180a/9=008/074,
 214a/5=011/011, 240b/6=013/006, 324b/5=022/050,
 338a/7=024/026, 403a/9=033/035, 409a/4=034/004,
 415b/5=035/007, 420b/7=036/011, 459a/8=041/043,
 485b/3=047/015, 492a/3=048/029, 492b/5=049/003,
 517a/2=057/020, 517a/3=057/021, 540a/8=067/012
 “yarlıkamakını” 42b/8=002/268

الْمَعْفِرَةَ

“yarlıkamak” 25a/3=002/175, 33a/2=002/221

“yarlıkamakı” 504b/2=053/032

“yarlıkamakı eyesi” 556a/9=074/056

عَافِرٍ

“yarlıkağan” 446a/3=040/003

الْعَافِرِينَ

“yarlıkağanlar” 164a/9=007/155

b. Çok bağışlayıcı, mağfireti bol olan.

عَفُورٌ

“yarlıkağan” 24b/7=002/173, 26a/6=002/182,
 28a/6=002/192, 29b/4=002/199, 32a/8=002/218,
 33b/4=002/225, 33b/5=002/226, 36a/5=002/235,
 51a/8=003/031, 59a/6=003/089, 64b/1=003/129,
 68a/4=003/155, 80b/1=004/025, 104b/1=005/003,
 109b/9=005/034, 110a/9=005/039, 116a/7=005/074,
 119b/5=005/098, 120a/2=005/101, 130a/2=006/054,
 142b/6=006/145, 145b/9=006/165, 164a/2=007/153,
 166b/2=007/167, 179b/3=008/069, 179b/5=008/070,
 181b/5=009/005, 184b/6=009/027, 194a/5=009/091,
 195a/8=009/099, 195b/8=009/102, 217b/6=011/041,
 232b/2=012/053, 258b/9=016/018, 268b/3=016/110,
 269a/5=016/115, 269b/4=016/119, 325b/5=022/060,
 336a/2=024/005, 37b/8=024/022, 339b/8=024/033,
 344a/7=024/062, 361a/9=027/011, 410b/4=034/015,

- 417b/9=035/028, 418a/3=035/030, 418b/2=035/034, 458a/6=041/032, 463b/5=042/023, 492b/7=049/005, 494a/8=049/014, 518a/8=057/028, 520b/8=058/012, 519a/3=058/002, 527a/1=060/007, 528a/5=060/012, 534b/5=064/014, 537b/2=066/001, 554b/1=073/020
- الْعَفُورُ “yarlıkağan” 212a/9=010/107, 237b/3=012/098, 254b/8=015/049, 288b/4=018/058, 369b/7=028/016, 408b/6=034/002, 443b/4=039/053, 461a/5=042/005, 480a/3=046/008, 539b/3=067/002, 570a/8=085/014
- عَفُورًا “yarlıkağan” 79b/4=004/023, 83a/8=004/043, 91b/4=004/096, 92a/2=004/099, 92a/6=004/100, 93a/9=004/106, 93b/9=004/110, 96b/1=004/129, 99b/1=004/152, 345a/9=025/006, 350b/3=025/070, 399a/9=033/005, 401a/8=033/024, 405a/9=033/050, 407b/3=033/059, 408a/8=033/073, 419b/1=035/041, 489b/2=048/014
- عَفَّارُ “yarlıkağan” 305b/9=020/082
- الْعَفَّارُ “yarlıkağan” 436b/3=038/066, 438a/9=039/005, 450b/7=040/042
- c. İstiğfar etmek, bağış dilemek.
- اسْتَغْفِرُ “yarlıkayutilese” 86a/4=004/064
- “yarlıkamaktıledi” 434a/1=038/024
- اسْتَغْفِرَتْ “yarlıkayu tilediñ” 532a/6=063/006
- فَاسْتَغْفِرُوا “yarlıkayu tiledler” 65a/2=003/135, 86a/3=004/064
- أَسْتَغْفِرُ “yarlıkayutilegey men” 237b/2=012/098, 297a/1=019/047
- لَا سْتَغْفِرُونَ “yarlıkayutilegey men saña” 526b/2=060/004
- تَسْتَغْفِرُ “yarlıkayu tilegil” 192b/3=009/080
- “yarlıkayu tilesen” 192b/3=009/080
- “yarlıkayu tilediñ” 532a/7=063/006
- تَسْتَغْفِرُونَ “yarlıkayu tilese irdiñiz” 364a/8=027/046
- يَسْتَغْفِرُ “yarlıkayu tilese” 93b/8=004/110
- “yarlıkayu tilesün” 532a/5=063/005
- يَسْتَغْفِرُونَ “yarlıkatu tileyürler” 174b/8=008/033, 461a/4=042/005, 498a/6=051/018
- “yarlıkayu tilerler” 446b/8=040/007

يَسْتَغْفِرُوا	“yarlıkatu tileseleler” 197a/9=009/113
يَسْتَغْفِرُونَهُ	“yarlıkayu tileseleler” 288a/5=018/055
اسْتَغْفِرُوا	“yarlıkayu tileyurlar andın” 116a/6=005/074
اسْتَغْفِرُوا	“yarlıkayu tilegil” 68b/4=003/159, 93a/9=004/106, 192b/3=009/080, 237b/1=012/097, 344a/6=024/062, 452a/1=040/055, 486a/2=047/019, 489a/3=048/011, 528a/4=060/012
اسْتَغْفِرُوا	“yarlıkayu tilegil andın” 582b/2=110/003
اسْتَغْفِرُوا	“yarlıkayu tileñiz” 29b/4=002/199
اسْتَغْفِرُوا	“yarlıkayu tileñ” 213a/3=011/003, 219a/1=011/052, 223a/2=011/090, 549a/6=071/010, 554a/9=073/020
اسْتَغْفِرُوا	“yarlıkayu tileñ andın” 220a/1=011/061
اسْتَغْفِرُوا	“yarlıkamakñtileñ andın” 455b/2=041/006
اسْتَغْفِرُوا	“yarlıkayu tilegil” 229a/9=012/029
اسْتَغْفِرُوا	“yarlıkatu tilemeki” 197b/2=009/114
الْمُسْتَغْفِرِينَ	“yarlıkayu tilegenler” 49a/6=003/017

1086. غفل

a. Gafil olmak.

تَعْفُلُونَ	“ğāfil bolsañız” 92b/5=004/102
بِغَافِلٍ	“ğāfil” 11a/3=002/074, 12b/5=002/085, 20a/8=002/140, 140a/9=006/132, 21a/6=002/144, 21b/8=002/149, 26a/5=011/123, 368a/1=027/093
بِغَافِلٍ	“osañ” 60b/2=003/099
بِغَافِلٍ	“ğāfil” 251a/7=014/042
بِغَافِلٍ	“ğāfiller” 140a/8=006/131, 201a/3=010/007, 210b/7=010/092, 386a/3=030/007, 420b/1=036/006, 479b/6=046/005
بِغَافِلٍ	“osañlar” 227b/4=012/013
بِغَافِلٍ	“anlaranlar ğāfil” 168a/3=007/179, 26a/9=016/108
بِغَافِلٍ	“ğāfiller” 144b/3=006/156, 161b/1=007/136, 163a/4=007/146, 167a/8=007/172, 204a/6=010/029, 328b/8=023/017
بِغَافِلٍ	“ğāfiller” 170b/5=007/205, 226b/4=012/003

الغافلات	“köñülleri arıĝ tişiler” 337b/9=024/023
	b. Gaflet.
غَفْلَةً	“osañlık” 296a/9=019/039, 310b/2=021/001, 318a/1=021/097
	“ġāfillık vaķtı” 369b/2=028/015
	“ġāflet” 496a/6=050/022
	c. Gafil avlamak/ Gafil bulunmak /Gaflete bırakmak.
أَغْفَلْنَا	“ġāfil kılduk” 285a/3=018/028

1087. غلب

	a. Galip gelmek, yenmek, üstün gelmek.
غَلَبْتُ	“yĩđdi” 38b/5=002/249, “erklig boldı” 334b/1=023/106
غَلَبُوا	“ġālebe kıldılar” 284a/5=018/021
لَاغَلَبَنَّ	“yĩngey ök men” 521b/5=058/021
تَغْلِبُونَ	“yĩngey siz” 457b/5=041/026
يَغْلِبُ	“yĩnse” 87a/5=004/074
سَيَغْلِبُونَ	“yĩngeyler” 385b/3=030/003
يَغْلِبُوا	“yĩngeyler” 179a/1=008/065, 179a/2=008/065, “ġālib bolġaylar” 179a/5=008/066, 179a/5=008/066
غُلِبْتُ	“yĩñildi” 385a/2=030/002
فُغْلِبُوا	“yĩñildiler” 159b/8=007/119
سَتُغْلِبُونَ	“yĩñilgey siz” 48b/1=003/012
يُغْلِبُونَ	“yĩñilürler” 175/6=008/036
غَلِبَهُمْ	“yĩñilmişleri” 385b/2=030/003
غَالِبٌ	“yĩngen” 68b/7=003/160, 177a/1=008/048, 228b/3=012/021
غَالِبُونَ	“yĩngenler” 108a/7=005/023
الغَالِبُونَ	“yĩngeyler” 113b/4=005/056, “yĩngenler” 371b/9=028/035, 314a/1=021/044 “biz bizyĩngenler” 353b/1=026/044 “anlar yĩngenler” 431b/8=037/173
الغَالِبِينَ	“yĩngenler” 159b/2=007/113 “anlar yĩngenler” 353a/6=026/040, 430a/1=037/116

- مَغْلُوبٌ “bizyingenler” 353a/7=026/041
 مَغْلُوبٌ “men yinilmiş” 506a/4=054/010
 غُلْبًا b. Sık ağaçlı, sarmaşık.
 غُلْبًا “kawurt” 565a/7=080/030

1088. غلظ

- اَغْلَظْ a. Katı olmak, sert davranmak
 اَغْلَظْ “iriglik kılğıl” 191b/4=009/073, 538b/5=066/009
 غِلْظَةً “iriglik” 199a/2=009/123
 غَلِيطَ b. Katı, sert, ağır, sağlam.
 غَلِيطَ “könli katıg”³³⁶ 68b/4=003/159
 غَلِيطَ “irig”³³⁷ 219b/5=011/058, 014/017, 394a/9=031/024, 460a/6=041/050
 غَلِيطًا “irig” 79a/3=004/021, 99b/8=004/154
 غَلِيطًا “katıg” 399b/6=033/007
 غَلِيطًا “irig, katıglar” 538a/5=066/006
 فَاسْتَغْلَظَ “yognaldı” 492a/1=048/029

1089. غلف

- اَغْلَفْ a. Kılıflar, perdeler
 اَغْلَفْ “örtüglüg turur” 13a/2=002/088
 اَغْلَفْ “örtüglüg” 100a/1=004/155

1090. غلق

- اَغْلَقْ a. iyice kapatmak, sımsıkı kilitlemek.
 اَغْلَقْ “bağladı” 228b/6=012/023

1091. غلل

- اَغْلَلْ a. Kinin galeyanı, galeyanlı kin.
 اَغْلَلْ “kine” 151a/5=007/043, 254b/6=015/047, 523b/9=059/010
 اَغْلَلْ b. Kayıd, kelepçe, halka, bağ.
 اَلْأَغْلَلْ “ağır iyışlerni” 164b/8=007/157

³³⁶ Katı kalbli, katı yürekli

³³⁷ Ağır, çetin

	“gullar” 240b/3=013/005, 453b/5=040/071
	“gullarnı” 412b/4=034/033
أَغْلَالَا	“gullar” 420b/2=036/008
	“gullar” 558a/5=076/004
	c. Bağlamak.
عَلَّتْ	“bağlandı” 114b/2=005/064
عُلُوهُ	“gul uruñ” 545b/9=069/030
مَغْلُولَكَّة	“bağlıg” 114b/2=005/064
	“bağlanmış” 273b/3=017/029
	d. Ganimete hıyanet etmek, aşırnak.
عَلَّ	“hıyānet kıldı” 68b/9=003/161
يَعْلَ	“hıyānet kılsa” 68b/9=003/161
يَعْلُلْ	“hıyānet kılsa” 68b/9=003/161

1092. غلم

	a. Bıyığı terlemiş delikanlı, genç.
عَلَامْ	“oğlan” 52b/2=003/040, 228a/6=012/019, 294b/9=019/020, 255a/2=015/053, 294a/2=019/007, 294a/4=019/008, 429a/7=037/101, 498b/6=051/028
الْعَلَامْ	“oğlan” 290b/1=018/080
عَلَامًا	“oğlan” 289b/8=018/074, 294b/9=019/019
عَلَامَيْنِ	“iki oğlan” 290b/4=018/082
عَلَمَانْ	“oğlanlar” 501a/9=052/024

1093. غلو

	a. Haddi aşmak, ölçüyü kaçırnak.
تَعْلُوا	“haddın keçin” 102a/1=004/171, 116b/3=005/077

1094. غلى

	a. Kaynamak
يَعْلَى	“kaynayur” 475a/2=044/045
كَعْلَى	“kaynamışı menizlig” 475a/2=044/046

1095. غمر

- a. Cahillik, aptallık, sıkıntı, şiddet, çarpıntı
- غَمْرَةٌ “küçeylik” 331b/8=023/063
- غَمْرَقِم “bī-çārelık” 500b/5=051/011
- غَمْرَقِم “tarlıkları” 31a/9=023/054
- غَمْرَات “katıgılıkları” 135a/4=006/093

1096. غمز

- a. Kaş göz ederek, elle işaret ederek alay etmek
- يَتَغَامَزُونَ “işaret kılışurlar” 568b/1=083/030

1097. غمض

- a. Düşük fiyatla almak, çok ucuza almak.
- تُغْمِضُوا “köz yumsanız” 42b/6=002/267

1098. غمم

- a. Gam, keder, tasa.
- غُمَّة “kağgu” 208b/4=010/071
- غَم “kağgu” 67a/8=003/153, 321b/3=022/022
- الْغَم “kağgu” 67b/1=003/154, 302b/7=020/040, 317a/5=021/088
- غَم “kağgumi” 67a/8=003/153

b. Bulut.

- الْغَمَامُ “bulıtnı” 8a/9=002/057
- “bulıt” 30b/6=002/210
- “bulutnı” 165b/1=007/160
- “bulıt” 347a/3=025/025

1099. غنم

- a. Davar.
- غَنَم “koyunları” 316a/7=021/078
- الْغَنَم “koylar” 142b/7=006/146
- غَنَمِي “koylarım” 301b/9=020/018

b. Ganimet almak.

عَنِمْتُمْ

“awıp aldınız” 175b/6=008/041, 179b/2=008/069

c. Ganimet.

مَغَامٍ

“ganīmetler” 91a/5=004/094, 489b/3=048/015

“ganīmetlerni” 490a/7=048/019, 490a/8=048/020

غنى. 1100.

a. Var olmak, kalıcı olmak.

تَغْنٍ

“turduk” 203b/3=010/024

يُغْنَوُا

“muḳīm boldılar” 157b/5=007/092, 220b/5=011/068, 23b/3=011/095

b. Mustağnî kılmak, ihtiyacını gidermek, savmak, kâfi gelmek, zengin kılmak, meşgul etmek, oyalamak.

أَغْنَى

“menfa‘at kıldı” 152a/2=007/048

“muḥsuz kıldı” 256a/7=015/084

“niyābet kıldı” 443a/6=039/050, 82/9=046/026, 454b/4=040/082, 582b/4=111/002

“iğnā kıldı” 545b/8=069/028

“kirāyet kıldı” 359b/5=026/207

“bayıttı” 505a/3=053/048, 582b/4=576a/3=093/008

أَغْنَتْ

“muḥsuz kıldı” 224a/3=011/101

أَغْنَاهُمْ

“bayıttı anlarını” 191b/8=009/074

أَغْنَى

“menfa‘atılır men” 234a/3=012/067

تُغْنِي

“niyābet kıldı” 184b/1=009/025

“asığ kıılır” 421b/3=036/023, 505b/5=054/005

تُغْنِ

“menfa‘at kılğay” 48a/5=003/010

“muḥsuz kıldı” 62b/5=003/116

“niyābetkılğay” 173a/5=008/019, 053/026

“muḥsuz kıılır” 211b/5=010/101

“muḥsuzkılğay” 521a/7=058/017

يُغْنِ

“bayıtgay” 96b/1=004/130

يُغْنِي

“muḥsuz kıılır” 205a/2=010/036, 572a/5=088/007, 575a/7=092/011, 560b/6=077/031

“iğnākılır” 474b/9=044/041, 476a/8=045/010, 502b/4=052/046

	“kifāyet kıılır” 504a/4=053/028
	“menfa‘at kıılır” 234a/5=012/068
يُغْنِيَا	“iğnā kııldılar” 538b/8=066/010
يُغْنِيَهُمْ	“bay kılsa anlarnı” 39a/9=024/032
يُغْنُوا	“iğnā kılgaylar” 477a/6=045/019
يُغْنِيهِ	“kelür an” 565b/1=080/037
يُغْنِيَهُمْ	“bay kılsa anlarnı” 339b/2=024/033
يُغْنِيَكُمْ	“bayıtğay sizni” 184b/8=009/028
مُغْنُونَ	“menfa‘at kılganlar” 249a/1=014/021
	“iğnā kılganlar” 451a/8=040/047
	c. Zengin, Allah Teâlâ’nın isimlerinden birisi.
عَيَّ	“bay ³³⁸ ” 41b/7=002/263, 42b/7=002/267, 363b/7=027/040, 393a/1=031/012, 533b/6=064/006
	“muñsuz” 60a/6=003/097, 247a/9=014/008, 378b/3=029/006, 438b/5=039/007
الْعَيَّ	“bay ³³⁹ ” 140b/1=006/133, 208a/5=010/068, 326a/2=022/064, 394b/2=031/026, 416b/9=035/015, 487b/6=047/038, 517b/3=057/024, 526b/8=060/006
غِيَّ	“bay ³⁴⁰ ” 96b/6=004/131
	“muñsuz ³⁴¹ ” 75b/8=004/006, 97a/4=004/135
أَغْنِيَاءَ	“baylar” 43b/4=002/273, 71b/6=003/181, 194a/9=009/093
الْأَغْنِيَاءُ	“baylar” 523a/7=059/007
	d. İstîğnâ etmek, muhtaç olmamak, istîğnâ göstermek.
اسْتَغْنَى	“muñsuz boldı” 533b/6=064/006
	“bay boldı” 564b/4=080/005
	“muñsuzluk da‘vâsını kııldı” 575a/5=092/008
	“bay boldı” 577a/4=096/007

1101. غوث

a. Yardıma çağırma

³³⁸ Esmâ-i ilâhiyeden

³³⁹ Esmâ-i ilâhiyeden

³⁴⁰ Esmâ-i ilâhiyeden

³⁴¹ Zengin (insan için)

فَاسْتَعَاثَ	“kurtarmak tiledi” 369b/3=028/015
تَسْتَغِيثُونَ	“kurtgarmak tileyür siz” 172a/1=008/009
يَسْتَغِيثَانِ	“kurtarmak tileyürler” 481a/7=046/017
يَسْتَغِيثُوا	“kurtgarmak tileseler” 285a/6=018/029

1102. غور

اَلْغَارِ	a. Mağara. “ünür” 187/1=009/040
مَغَارَاتِ	“ünürleri” 189a/3=009/057
غُورًا	b. Suyu çekilmiş. “suğulğan” 286b/2=018/041 “suğulsa” 541b/7=067/030
فَالْمُغِيرَاتِ	c. Giden, koşan, baskın yapan, akına katılanlar. “ğāret kılğanlar birle” 579a/2=100/003

1103. غوص

يَغْوِصُونَ	a. Derine dalmak, dalgıçlık yapmak “inerler” 316b/5=021/082
غَوَاصٍ	b. Çok derine dalan daigıç “teniz tübiğe barganmı” 435a/3=038/037

1104. غوط

اَلْغَائِطِ	a. Hela, tuvalet, ayak yolu. “aşak yir” 83a/6=004/043 “aşak” 105a/8=005/006

1105. غول

غَوْلٌ	a. Sersemletme, baş döndürme “fesādğa ketürmek” 427a/9=037/047

1106. غوی

a. Azmak, zarar görmek, rahatı kaçmak, düzeni bozulmak

عَوَى	“azdı ³⁴² ” 309a/2=020/121
	“azdı” 503a/2=053/002
عَوَيْنَا	“azdurduk” 374b/8=028/063
الْعَيَّ	“azgunluk” 40a/3=002/256, 163a/2=007/146, 170a/8=007/202
عَيَّا	“azgunluk” 298a/2=019/059
الْعَاوُونَ	“azgunlar” 355b/1=026/094, 360a/6=026/224
عَاوِينَ	“azguanlar” 426b/9=037/032
الْعَاوِينَ	“azguanlar” 167b/3=007/175, 254b/2=015/042, 355a/8=026/091
	b. Azgın.
عَوَى	“sen azgun açuk” 370a/1=028/018
	c. Azdırmak.
أَعْوَيْتَنِي	“azdurdunmini” 147a/9=007/016, 254a/8=015/039
أَعْوَيْنَا	“azdurduk” 374b/8=028/063
فَأَعْوَيْنَاكُمْ	“azdurduk sizni” 426b/9=037/032
أَعْوَيْنَاهُمْ	“azdurduk anlarını” 374b/8=028/063
لَا عَوِيَّهَهُمْ	“azdurgay men anlarını” 254a/9=015/039, 437a/7=038/082
يُعْوِيَكُمْ	“azdursa sizni” 217a/2=011/034

غَيْب 1107.

	a. Dip, derinlik.
غَيَابَةٍ	“körünmez yiri içinde” 227a/8=012/010, 227b/7=012/015
	b. Gayb: Göze gözükmeyen, gözle görülmeyen, bilinmeyen, idrak edilmeyen.
غَيْبٍ	“örtüglüğün” 6a/1=002/033
	“örtüglüğü” 226a/3=011/123, 564b/9=016/077, 284b/6=018/026, 418b/9=035/038
	“örtüglüklerini” 494b/6=049/018

³⁴² Düzeni bozulmak, zarar görmek.

الغَيْبُ	“gayb”	2a/2=002/003,	130b/1=006/059,
		132b/2=006/073, 238a/5=012/102,	53a/1=003/044,
		314a/9=021/049, 540a/8=067/012	
	“gaybnı”	71a/8=003/179,	169a/1=007/188,
		216b/4=011/031	
	“örtüglügni”	81b/4=004/034,	129a/7=006/050,
		366a/1=027/065, 410b/1=034/014	
	“gâyibluk”	118b/9=005/094,	496b/7=050/033,
		517b/7=057/025	
	“örtüglüg”	194b/4=009/094,	202b/5=010/020,
		218b/4=011/049, 232a/=012/052, 235b/9=012/081,	
		241a/2=013/009, 284a/8=018/022, 298a/4=019/061,	
		333b/5=023/092, 396a/8=032/006, 408b/7=034/003,	
		414b/2=034/053, 442b/7=039/046, 502a/4=052/041,	
		525a/7=059/022, 531a/2=062/008, 535a/1=064/018,	
		504b/5=053/035, 552b/1=072/026, 566a/8=081/024,	
		299a/9=019/078	
	“gâyiblık”	417a/4=035/018	
	“Levhü'l-Mahfûz”	544a/2=068/047	
غَيْبِهِ	“örtüglüg”	522b/1=072/026	
الْغُيُوبُ	“örtüglügler”	121a/7=005/109,	192a/8=009/078,
		414a/6=034/048	
	“örtüglüglerni”	122b/4=005/116	
	c. Gaybda olan, görünürlerde olmayanlar, kayıplara		
	karişanlar.		
غَائِبِينَ	“gâyibler”	146b/6=007/007,	362a/6=027/020,
		567a/4=082/016	
غَائِيَةً	“örtülgen”	366b/2=027/075	
	d. Gıybet etmek, arkadan atıp tutmak.		
يُعْتَبُ	“gıybet kılsun”	493b/9=049/012	

1108. غَيْثُ

	a. Yağmur, yağmur suyu ile yetişen nebat
غَيْثُ	“yağmur” 516b/8=057/020
الْغَيْثُ	“yağmurnı” 395b/1=031/034, 464a/5=042/028
	b. Yağmur vermek.
يُغَاثُ	“yağmur yağdurulur” 232a/3=012/049

يُغَاثُوا

“kurtarılgaylar” 285a/7=018/029

c. Yağmur istemek.

يَسْتَعِينُوا

“kurtgarmak tilemeler” 285a/6=018/029

غير. 1109.

a. Başka, hariç, dışında, olmaksızın, siz.

غَيْر

“öjin” 1b/4=001/007, 8b/6=002/059,

88b/2=004/081, 94b/3=004/115, 135a/7=006/093,

165b/8=007/162, 202a/1=010/015, 218a/7=011/046,

220a/7=011/063, 220b/2=011/065, 224a/4=011/101,

251b/8=014/048, 259a/2=016/021, 338a/8=024/027,

391a/5=030/055, 418b/7=035/037, 513b/5=056/086,

499a/3=051/036, 319b/2=022/003, 372a/7=028/039,

454a/1=040/075, 456a/9=041/015, 465a/7=042/042,

481b/7=046/020, 373b/1=028/050, 456a/9=041/015, 4

9b/8=003/021, 62a/7=003/112, 79b/6=004/024,

100a/1=004/155, 103b/3=005/001, 104a/3=005/003,

109a/9=005/032, 141b/2=006/140, 142b/1=006/144,

149b/6=007/033, 163a/1=007/146, 203a/5=010/023,

221b/1=011/076, 224b/8=011/109, 289b/9=018/074,

302a/3=020/022

“siz” 340b/3=024/038, 435a/4=038/039,

439a/9=039/010, 540b/4=040/040, 9b/1=002/061,

50b/6=003/027, 52a/5=003/037, 75a/4=004/002,

71b/7=003/181

“suzın” 361b/1=027/012

“suzun” 371b/2=028/032

“siz” 320a/6=022/008, 392b/3=031/010,

394a/1=031/020, 450a/2=040/035, 452a/3=040/056,

136a/9=006/100, 138b/3=006/119, 239b/4=013/002,

240a/8=013/004

“tañrıdmöjin” 24b/5=002/173, 104a/3=005/003,

128b/9=006/046, 142b/5=006/145, 162a/1=007/140,

262a/7=016/052, 444b/2=039/064, 375b/2=028/071,

375b/5=028/072, 415a/7=035/003, 502a/9=052/043,

142b/5=006/145

“küç kılmadın” 24b/6=002/173

“özge” 58a/9=003/083

“islâmdin önginni” 58b/7=003/085

- “önginni” 67a/3=003/154
 “tañrınıñöñini” 88b/4=004/082
 “tañrınıñöñinini” 116b/3=005/077, 125a/3=006/014,
 137b/9=006/114
 “tañrıdınöñinni” 128a/6=006/040
 “tañrıdınözñni” 145b/3=006/164
 “öñinini” 152b/6=007/053
 “öñinni” 171b/8=008/007
 “tañrınıñ‘âciz kılğanları irmes” 181a/1=009/002,
 181a/5=009/003
 “tañrınıñatı öñin” 269a/4=016/115
 “öñinleri” 328a/6=023/006
 “turulmamış” 338b/4=024/029
 “öñini” 339a/4=024/031, 91a/9=004/095
 “anlar melâmet kılınmış irmezler” 547b/7=070/030
 “korkğanlar” 547b/5=070/028,
 “âsân irmez” 554b/6=074/010
 “yırakdın öñin” 362a/8=027/022, 496b/5=050/031
 “bilmedin” 491a/3=048/025, 388a/7=030/029,
 392a/7=031/006, 137a/4=006/108
 “tüzetilmemiş” 319b/6=022/005
 “aynamağan” 485a/9=047/015
 “kesilmegen” 542a/3=068/003, 569b/3=084/025,
 576b/5=095/006
 “irmes” 441a/3=039/028
 “sizin” 502a/2=052/035
 “çıkarmamak” 36b/9=002/240
 “zinākılmağanlık hālda” 80a/6=004/025
 “ışittirülmedin” 83b/4=004/046
 “tutmağanlık hālda” 105a/2=005/005
 “ohşaşmağan” 136a/6=006/099, 141b/7=006/141
 “kötrülmemişler” 141b/5=006/141
 “kesilmemişler” 224b/5=011/108
 “sizdin öñin” 120b/4=005/106, 186b/7=009/039,
 219b/2=011/057, 487b/7=047/038
 “kılınça öñin” 34a/9=002/230
 “andın öñin” 97b/9=004/140, 131b/4=006/068,
 153b/3=007/059, 154a/4=007/065, 155a/3=007/073,
 156a/9=007/085, 218b/7=011/050, 219b/9=011/061,
 222a/6=011/084, 329a/8=023/023, 330a/3=023/032

غَيْرِكُمْ

غَيْرُهُ

	“öjinini” 277b/9=017/073
غَيْرِ	“mindin öjin” 352b/7=026/029, 372a/4=028/038 b.tagayyür etmek, başkalaştırmak, değiştirmek
يُغَيِّرُ	“aynatur” 241a/6=013/011
فَالْيَغَيْرِ	“aynatğaylar” 95a/1=004/119
يُغَيِّرُوا	“öjinkılsalar” 177b/5=008/053
مُغَيِّرًا	“aynatsalar” 241a/6=013/011 “öjinkılğan” 177b/4=008/053 c. Akın eden atlar
فَالْمُغَيِّرَاتِ	“ğaratkılğanlar” 579a/2=100/003 d. Tagayyür etmek, başkalaşmak, değişmek.
يَتَغَيَّرُ	“aynadı” 485b/1=047/015

1110. غِيضٌ

	a. (Su) çekilmek, (suyu) içeri çekmek/yutmak, içine almak, eksiltmek.
غِيضٌ	“yutğul” 218a/2=011/044
تَغْيِضُ	“ekisür” 241a/1=013/008

1111. غِيظٌ

	a. Çok kızdırmak, şiddetli öfke, çok kızma
يَغْيِظُ	“öfkege ketrür” 198b/2=009/120 “ewkege ketrür” 321a/1=022/015 “öfkege ketürse” 492a/2=048/029
غِيظًا	“öfkesin” 182b/9=009/015
الْغَيْظُ	“öwke” 63a/8=003/119 “öfkeni” 64b/8=003/134 “öfke” 540a/2=067/008
بِغَيْظِكُمْ	“öfkenizdin” 63a/8=003/119
بِغَيْظِهِمْ	“ewkeleri” 401b/9=033/025
لِغَايِظُونِ	“ewkege ketürgenler” 354a/2=026/055
تَغْيِظُ	b. Çok kızdığını belli etme. “öfkelemek” 346a/1=025/012

حرف الفاء

1112. فَاد

a. Kalb, gönül

فُؤَادُ

“köñülü” 369a/3=028/010

الْفُؤَادُ

“köñül” 274a/6=017/036, 053/011

فُؤَادَكَ

“köñlüñni” 225b/9=011/120, 347b/4=025/032

أَفْنِيدَةُ

“köñülleri” 137b/8=006/113

“köñüller” 482a/9=046/026

الْأَفْنِيدَةُ

“köñüllerni” 265a/3=016/078, 332b/8=023/078,

396b/3=032/009, 541a/7=067/023

“köñüller” 580b/5=104/007

أَفْنِيدُتُهُمْ

“köñüllerini” 137a/9=006/110

“köñülleri” 251a/9=014/043, 482b/1=046/026

1113. فَاى-فاو

a. Birlik, fırka

فَتْنَةٌ

“ögür” 38b/4=002/249, 48b/2=003/013,

172b/7=008/016, 376b/9=028/081

“ögürni” 38b/5=002/249

فَتْنُكُمْ

“ögürünüz” 173a/5=008/019

الْفَتَنَانِ

“iki ögür” 177a/2=008/048

فَتْنَيْنِ

“iki ögür” 48b/2=003/013, 89b/1=004/088

1114. فِتَا

a. Zail olmamak, devam etmek, yapıp durmak.

تَفْتُوْ

“kayışur sen” 236a/7=012/085

1115. فَسَح

a. Açmak, fethetmek, hükmetmek, açmak, doğrusunu göstermek

فَتَحْنَا

“açsa irdük³⁴³” 253a/2=015/014“açtuk³⁴⁴” 332b/6=023/077“açtuk³⁴⁵” 128b/4=006/044, 506a/4=054/011³⁴³ Açmak³⁴⁴ Açmak³⁴⁵ Genişletmek, rızıklandırmak

	“açgayirdük ³⁴⁶ ” 158a/4=007/096
	“açtuk ³⁴⁷ ” 488a/2=048/001
فَتَحُوا	“açtılar” 233b/3=012/065
يَفْتَحُ	“hüküm kılar” 411b/6=034/026
	“açsa” 415a/4=035/002
اِفْتَحَ	“hüküm kılgıl” 157a/9=007/089, 356a/7=026/118
فَتِحَتْ	“açıldı” 317b/7=021/096, 445a/7=039/071, 445b/4=039/073, 562a/3=078/019
فَتَحَ	“açmak” 98a/2=004/141
	“feth” 429b/7=061/013
الْفَتْحُ	“açmak ³⁴⁸ ” 113a/2=005/052, 582b/1=110/001
	“feth” 173a/3=008/019,
	“açılmak” 515a/7=057/010,
	“hüküm ³⁴⁹ ” 398a/9=032/028,
	“kıyāmet” 398b/1=032/029
فَتَحَا	“hükümkılma ³⁵⁰ ” 356a/7=026/118
	“açmak ³⁵¹ ” 488a/2=048/001
	“feth” 490a/7=048/018, 491b/3=048/027
الْفَاتِحِينَ	“hüküm kılganlar” 157b/1=007/089
	b. Açmak.
تَفْتَحُ	“açılır” 150b/8=007/040
مُفْتَحَةٌ	“açılır” 435b/7=038/050
	c. Anahtar.
مَفَاتِحُ	“kiritleri” 130b/2=006/059
مَفَاتِحُهُ	“kiritlerini” 343b/8=024/061
	“kiritleri” 376a/4=028/076
	d. Fetih (zafer) talep etmek.
اسْتَفْتَحُوا	“tasarruf istediler” 248a/9=014/015
تَسْتَفْتَحُوا	“feth tileseniz” 173a/3=008/019

³⁴⁶ Genişletmek, rızıklandırmak

³⁴⁷ Fetih vermek, yardım etmek veya yol göstermek, bildirmek

³⁴⁸ Fetih, zafer

³⁴⁹ Fetih veya hüküm

³⁵⁰ Hüküm

³⁵¹ Fetih, zafer

- يَسْتَفِيحُونَ “nuşret tileyürler” 13a/4=002/089
 e. Çok iyi hüküm veren.
 الْفَتَاخُ “hüküm kılgan” 411b/6=034/026

1116. فتر

- a. Fütur getirmek, ara vermek, gevşemek, gevşeklik göstermek.
 يَفْتُرُونَ “sust bolurlar” 312a/2=021/020
 b. Fetret, boşluk, ara.
 فَتْرَةٌ “sustluk” 107b/5=005/019
 c. Gevşetmek, hafifletmek, ara verdirmek.
 يُفْتَرُ “yünül kılınur” 472a/3=043/075

1117. فتق

- a. Ayırmak.
 فَفَتَقْنَاهَا “ayırduk ol ikisini” 312b/6=021/030

1118. فتل

- a. Kıl kadar, zerre kadar. (Azlığı, küçüklüğü ifade eder. En ufak demektir)
 فَتِيلًا “hurmā çekirdekiniñ yipinçe” 84a/6=004/049,
 87b/9=004/077
 “az nirseni” 277b/6=017/071

1119. فتن

- a. Yakmak, ateşe atmak, eziyet etmek, işkence etmek, denemek hayrette bırakmak
 فَتَنًا “sınaduk³⁵²” 19b/6=006/053, 378a/3=029/003,
 434b/8=038/034, 473b/8=044/017
 “sınaduk³⁵³” 306a/4=020/085
 فَتَنًا “sınaduk sini” 302b/7=020/040
 فَتْنَاهُ “ibtılākılduk anı” 434a/1=038/024
 فَتْنَهُمْ “fitne kıldınız” 516a/1=057/014

³⁵² Denemek, sınamak

³⁵³ Şaşırtmak, fitneye düşürmek

فَتَنُوا	“fitne kıldılar” 570a/3=085/010
تَفْتِي	“fitnege kemişgil mini” 188a/5=009/049
لِنَفْتِهِمْ	“sınasa miz anlarını” 309b/9=020/131, 551b/7=072/017
يَفْتِنَكُمْ	“öldürse sizni” 92a/8=004/101
يَفْتِنَكُمْ	“sınasun sizni” 148b/5=007/027
يَفْتِنُهُمْ	“kınasalar anlarını” 209b/7=010/083
يَفْتِنُوكَ	“fitne kılsalar sini” 112b/2=005/049
لَيَفْتِنُونَكَ	“fitne kılsalar sini” 277b/8=017/073
فُتِنْتُمْ	“sınandınız” 306b/6=020/090
فُتِنُوا	“kınandılar” 268b/2=016/110
تُفْتَنُونَ	“sınanur siz yâkınanur siz” 364b/1=027/047
يُفْتَنُونَ	“ibtilâkılınurlar” 199a/8=009/126 “fitne kılınurlar” 378a/3=029/002 “köydürülürler” 498a/2=051/013
فُتُونَا	“sınamak” 302b/7=020/040
بِفَاتِنٍ	“fitne kılganlar” 431b/2=037/162
الْمُفْتُونُ	“mecnûn” 542a/5=068/006
فِتْنَةً	b. Fitne, sapıklık, harb, günah, eziyet, işkence. “sınağ” 14b/9=002/102, 276b/3=017/060, 526b/4=060/005, 325a/1=022/053, 17a/4=008/028, 318b/9=021/111, 346b/5=025/020, 320b/2=022/011, 344b/1=024/063, 443a/5=039/049 “sınamak” 313a/4=021/035, 506b/8=054/027, 555a/8=074/031 “dindin çıkıp” 400b/2=033/014 “fitne” 115b/7=005/071, 28a/7=002/193, 175b/3=008/039, 180a/6=008/073, 534b/6=064/015 “kın” 428a/2=037/063 “yazuk” 173b/5=008/025 “fitnesini” 379a/3=029/010
الْفِتْنَةُ	“ortakkoşmak” 28a/3=002/191 “bela ya’nî tarıka küfr ketürmek” 32a/2=002/217 “fitne” 47b/8=003/007, 188a/6=009/049, “fitneni” 188a/2=009/047, 188a/3=009/048

	“sınağ” 210a/1=010/085
	“kaytarıldılar müsülmānlanıñ tokuşıñğa” 90a/6=004/091
فَتْنَاكَ	“sınamakıñ” 164a/7=007/155
فَتْنَكُمْ	“fitnenizni” 498a/3=051/014
فَتْنَهُ	“anıñ fitnesini” 110b/8=005/041
فَتْنَهُمْ	“fitneleri” 126a/3=006/023

1120. فتي-فتو.

	a. Genç erkek, genç kız.
فَتَى	“yigiti” 315a/2=021/060
فَتَاهُ	“yigiti” 288b/8=018/060, 289a/1=018/062
فَتَاهَا	“yigitini” 229b/2=012/030
فَتَيَانِ	“iki yigit” 230a/6=012/036
فَتِيَّة	“yigitler” 282b/8=018/013
الْفَتِيَّةُ	“yigitler” 282b/3=018/010
فَتَيَانِهِ	“yigitlerine” 233a/6=012/062
فَتَيَاتِكُمْ	“yigit tişileriniz” 80a/3=004/025
	“yigit tişilerinizi” 339b/5=024/033
	b. Açıklamak, hükmünü söylemek, fetva vermek.
يُفْتِيكُمْ	“cevāb birür sizge” 95b/8=004/127
	“cevāb aytur sizge” 102b/8=004/176
أَفْتِنَا	“cevāb birgil bizge” 231b/6=012/046
أَفْتُونِي	“cevāb birin maña” 231b/2=012/043
	“cevāb aytıñ maña” 363a/1=027/032
	c. Fetva istemek, fikir almak, tabirini istemek, sormak.
تَسْتَفْتِ	“istegil” 284b/1=018/022
تَسْتَفْتِيَانِ	“cevāb tileyür siz” 231a/6=012/041
يَسْتَفْتُونَكَ	“cevāb tileyürler sindin” 95b/7=004/127, 102b/8=004/176
فَاسْتَفْتِهِمْ	“cevāb tilegil anlardın” 426a/2=037/011, 431a/2=037/149

1121. فجج

a. İki dağ arasındaki geniş yol.

فَجَّ

“kinlerin yol” 322a/5=022/027

فَجَّجَا

“kin yollar” 312b/9=021/031, 549b/6=071/020

1122. فجر

a. Fışkırtmak.

تَفَجَّرَ

“açsan” 279a/8=017/090

b. Fücür işlemek, günahlara dalmak, haktan dönmek, küfür ve inkar etmek.

لِيَفْجُرَ

“buyruk dın çıkısa” 556b/5=075/005

فُجِّرَها

“buyruk dın çıkmaını” 574b/5=091/008

فَاجِرًا

“fāsık” 550a/5=071/027

الْفَجْرَةُ

“fāsıklar” 565b/3=080/042

الْفَجَارُ

“fāsıklar” 434b/2=038/028, 567a/3=082/014, 567b/4=083/007

c. Fecir, Tan yerinin ağarması

الْفَجْرُ

“fecd-i kâzib” 27a/8=002/187

“tañ” 278a6=017/078, 278a/7=017/078, 343a/2=024/058, 572b/6=089/001, 577b/4=097/005

d. Akıtmak, fışkırtmak.

فَجَّرْنَا

“akturduk” 285b/8=018/033

“yarduk” 506a/5=054/012

فَتَفَجَّرَ

“açsan” 279a/9=017/091

يُفَجِّرُونَهَا

“aktururlar anı” 558a/7=076/006

فُجِّرَتْ

“açılsa” 566b/5=082/003

تَفَجَّرَ

“açmak” 279a/9=017/091

“akturmak” 558a/7=076/006

e. Akmak, kaynaklanmak, fışkırmak.

يَتَفَجَّرُ

“çıkır” 11a/1=002/074

f. Fışkırmak.

فَانْفَجَّرَتْ

“yarıldı” 8b/9=002/060

1123. فجور

a. Geniş yer.

فَجْوَةٌ

“kın yirde” 283a/9=018/017

1124. فحش

a. Çirkin ve çok ayıp olan günah, edepsizlik.

فَاحِشَةٌ

“körksüz işni” 65a/1=003/135

“körksüz iş” 78b/5=004/019, 79a/4=004/022,
80a/7=004/025, 148b/9=007/028, 273b/8=017/032,
402b/1=033/030, 535a/5=065/001

الْفَاحِشَةُ

“körksüz iş” 78a/1=004/015, 337a/7=024/019,
156a/1=007/080, 364b/9=027/054, 381a/6=029/028

الْفَوَاحِشُ

“körksüz işler” 143b/6=006/151, 464b/8=042/037

“körksüz işni” 149b/5=007/033

“körksüz nirseler” 504b/1=053/032

b. Çok çirkin ve yüz kızartıcı günah

الْفَحْشَاءُ

“haddın keçgen nirseler” 24a/6=002/169

“körksüz işni” 42b/8=002/268, 229a/1=012/024

“körksüzlük” 149a/2=007/028

“haddın keçgen körksüz iş” 266a/9=016/090

“körksüz iş” 337b/3=024/021

“haddın keçe körksüz iş” 383a/5=029/045

1125. فخر

a. Çok fahirlenen, çok övünen, kendini çok medheden

فَخُورٌ

“kuwangın” 214a/3=011/010

“kuwangannı” 393b/5=031/018

“kuvangannı” 517b/1=057/023

فَخُورًا

“kuwangın” 82a/7=004/036

b. Pişmiş çamur, tuğla ve kiremit cinsinden bir madde

كَالْفَخَّارِ

“saşsık” 508b/5=055/014

c. Karşılıklı övünme

تَفَاخُرٌ

“kuwanışmak” 516b/7=057/020

1126. فدى

a. Fidyе, fidye vermek, kurban etmek.

فَدَيْنَاهُ

“bulduk anı” 429b/4=037/107

فِدَاءٌ

“yulmak” 484a/9=047/004

b. Fidyе.

فِدْيَةٌ

“yulug” 26b/2=002/184, 28b/8=002/196,
516a/3=057/015

c. Fidyесini vermek.

نُقَادُوهُمْ

“yular siz anlarnı” 12b/1=002/085

d. Fidyе vermek.

اِفْتَدَى

“yulunsa” 59b/1=003/091

اِفْتَدَتْ

“yulundı” 34a/6=002/229

“yulungayirdi” 206b/6=010/054

لَا فِتْدَاؤُا

“yulungaylarirdi” 242b/3=013/018, 443a/1=039/047

يَفْتَدِي

“yulunsa” 547a/4=070/011

لَيَفْتَدُوا

“yulunsunlar” 110a/3=005/036

1127. فرت

a. Tatlı

فُرَاتٌ

“tatlıg” 349a/5=025/053, 416a/9=035/012

فُرَاتًا

“tatlıg” 560b/4=077/027

1128. فرث

a. Fışkı.

فَرَثٌ

“içgüde turgan nirse” 263b/3=016/066

1129. فرج

a. Yarmak

فُرَجَتْ

“açıldı” 560a/4=077/009

b. Gedik, çatlak, yarık, delik, ırz, avret yeri

فَرْجَهَا

“fercini” 317b/1=021/091, 539/4=066/012

فُرُوجٌ

“yaruklar” 495a/8=050/006

فُرُوجُهُمْ

“uvut yinleri” 328a/4=023/005, 338b/6=024/030

“erenler ferclerini” 403a/7=033/035, 070/029

فَرْجُهُنَّ

“tışiler ferclerini” 403a/8=024/031

1130. فرح

a. Sevinmek, şıarmak.

فَرِحَ

“sewüندی” 192b/5=009/081, 466a/3=042/048

فَرِحُوا

“sewüندی” 128b/5=006/044, 203a/1=010/022, 389a/1=030/036, 454b/5=040/083, 243b/1=013/026

تَفَرَّحَ

“sewüngil” 376a/5=028/076

تَفَرَّحُوا

“sewünseniz” 517a/9=057/023

تَفَرَّحُونَ

“sewnür siz” 363a/8=027/036

“sewnür erdiniz” 453b/9=040/075

يَفْرَحُ

“sewnür” 385b/4=030/004

يَفْرَحُوا

“sewünürler³⁵⁴” 63b/1=003/120“sewünsünler³⁵⁵” 207a/3=010/058

يَفْرَحُونَ

“sewnürler” 72b/7=003/188, 245a/2=013/036

b. Şıarmak, ferah duyan, sevinçli.

فَرِحَ

“sewüngen” 214a/3=011/010

فَرِحُونَ

“sewüngenler” 188a/8=009/050, 331a/9=023/053, 388b/5=030/032

فَرَحِينَ

“sewüngenler” 70a/4=003/170

الْفَرَحِينَ

“sewüngenlerni” 376a/6=028/076

1131. فرد

a. Ferd, tek, eşsiz

فَرْدًا

“yalguz” 299b/2=019/080, 300a/5=019/095, 317a/7=021/089

فَرَادًا

“yalguzyalguz” 414a/2=034/046

1132. فردوس

a. Firdevs, Otu bol olan vadi, bahçe, cennet bahçesi, bağ

الْفَرْدُوسِ

“firdevs bustānları” 292b/6=018/107

³⁵⁴ Şıarmak.³⁵⁵ Sevinmek

“uçmaknı” 328b/1=023/011

1133. فر

a. Kaçmak

فَرَّتْ

“kaçtı” 556a/6=074/051

فَفَرَرْتُ

“kaçtım” 352a/8=026/021

فَرَرْتُمْ

“kaçsanız” 400b/5=033/016

تَفَرُّونَ

“kaçar siz” 531a/1=062/008

يَفِرُّ

“kaçar” 565a/9=080/034

فَفِرُّوا

“kaçın” 499b/7=051/050

الْفِرَارُ

“kaçmak” 400b/5=033/016

فِرَارًا

“kaç” 283b/4=018/018

“kaçmak” 400b/1=033/013, 549a/2=071/006

b. Firar, kaçış, kaçma zamanı, kaçacak yer

الْمَقَرُّ

“kaçmak” 556b/7=075/010

1134. فرش

a. Ufak hayvan, kesim hayvanı.

فَرَشًا

“töşen” 142a/1=006/142

b. Yaymak, döşemek.

فَرَشْنَاهَا

“töşedik anı” 499b/5=051/048

c. Döşek.

فِرَاشًا

“töşek” 4a/5=002/022

فُرُشٌ

“töşekler” 510a/1=055/054, 056/034

d. Kelebekler

كَالْفَرَاشِ

“kelebekler menizlig” 579b/3=101/004

1135. فرض

a. Takdir etmek, beyan etmek, farz kılmak.

فَرَضَ

“farîza kılsa³⁵⁶” 29a/5=002/197

“vâcib kıldı³⁵⁷” 377a/9=028/085

“farîza kıldı³⁵⁸” 404a/1=033/038

³⁵⁶ Farz kılmak

³⁵⁷ Farz kılmak

	“şer‘ kıldı ³⁵⁹ ” 537b/2=066/002
فَرَضْتُمْ	“takdîr kıldınız” 36a/9=002/237
	“takdîr kılğanınız” 36b/1=002/237
فَرَضْنَا	“farîza kılduk” 405a/7=033/050
فَرَضْنَاهَا	“kestük anı” 335b/1=024/001
تَفَرَّضُوا	“kesgey siz” 36a/6=002/236
مَفْرُوضًا	“farîza kılınmış” 76a/5=004/007
	“kesilmiş” 94b/9=004/118
	b. Kocamış.
فَارِضٌ	“kârı” 10a/7=002/068
	c. Tayin edilmiş miktar /Farz kılınmış, Farîza, farz /Beyan edilmiş
الْفَرِيضَةُ	“farîza kılınmış” 80a/1=004/024
فَرِيضَةً	“kâbîn ³⁶⁰ ” 36a/6=002/236
	“mehrni ³⁶¹ ” 36b/1=002/237
	“farîza kılmak ³⁶² ” 377a/2=004/011
	“farîza kılınmış ³⁶³ ” 80a/1=004/024
	“farîza ³⁶⁴ ” 189b/2=009/060

1136. فَرَطٌ

	a. Aşırı davranmak, taşkınlık etmek.
يَفْرُطُ	“ukubet kılsa” 303a/3=020/045
	b. Aşırı gidiş, haddi aşma, aşırılık.
فُرْطًا	“burun keçmek” 285a/4=018/028
	c. Ta’cil edilen.
مُفْرَطُونَ	“burun keçürmüşler” 263a/5=016/062
	d. Tefrit etmek, ağırdan almak, hakkını vermemek, kusur işlemek, eksik yapmak.
فَرَطْتُ	“takşîr kıldım” 443b/9=039/056

³⁵⁸ Takdir etmek.

³⁵⁹ Beyan etmek, açıklamak

³⁶⁰ Tayin edilmiş miktar

³⁶¹ Tayin edilmiş miktar

³⁶² Allah tarafından tayin, takdir ve beyan edilip farz kılınmış olan

³⁶³ Tayin edilmiş miktar

³⁶⁴ Allah tarafından tayin, takdir ve beyan edilip farz kılınmış olan

فَرَطْتُمْ	“takşır kıldınız” 235b/5=012/080
فَرَطْنَا	“takşır kılduk” 127a/3=006/031
	“koğdududuk” 128a/2=006/038
يُفَرِّطُونَ	“takşır kılurlar” 131a/1=006/061

1138. فرغ

فَرَعْتُ	a. Boşalmak, alakadar olmak, ilgilenmek, ele almak. “fariğ bolduñ” 576a/8=094/007
سَفَرَعْتُ	“fariğbolğaymız” 509a/4=055/031
فَارَعَا	“ok‘akıldın” 369a/3=028/010
أَفْرَعُ	b. Boşaltmak, aktarmak, bırakmak. “kuyayın” 291b/9=018/096
أَفْرِعُ	“kuygul” 38b/7=002/250, 160a/8=007/126

1139. فرق

فَرَقْنَا	a. Ayırdetmek, ayırmak. “ayırduķ” 7b/6=002/050
يُفَرِّقُ	“ayırtlanur” 473a/4=044/004
فَأَفَرَّقُ	“ayırt kemişgil” 108b/2=005/025
فَرَقًا	“ayırt kemişmek” 560a/2=077/004
فَالْفَارِقَاتِ	“ayırt kemişgenler” 560a/2=077/004
يَفَرِّقُونَ	b. Korkmak, ürpermek. “korkarlar” 189a/2=009/056
فَرَقٌ	c. Fırka, bölük, kısım, parça. “pāre” 354a/8=026/063
فَرِيقَةٌ	“ögür” 198b/8=009/122
فَرِيقٌ	d. Fırkadan daha büyük Topluluk, zümre, güruh. “ögür” 11a/4=002/075, 14b/2=002/100, 14b/4=002/101, 50a/5=003/023, 87b/5=004/077, 198a/1=009/117, 262a/9=016/054, 334b/3=023/109, 341b/6=024/047, 341b/8=024/048, 388b/7=030/033, 400a/8=033/013, 461a/9=042/007, 461a/9=042/007

فَرِيْقًا	“ögürni” 12a/8=002/085, 13a/1=002/087, 13a/1=002/087, 115b/6=005/070, 115b/6=005/070, 149a/5=007/030, 149a/5=007/030, 402a/3=033/026 “ögür” 21b/3=002/146, 60b/3=003/100, 171b/4=008/005, 411a/4=034/020 “pāreni” 27b/4=002/188, 402a/4=033/026 “ögürī” 57b/3=003/078
فَرِيْقَانِ	“iki ögür” 364a/7=027/045
الْفَرِيْقَيْنِ	“iki ögür” 133b/1=006/081, 215b/7=011/024, 299a/1=019/073 e. Huccet, nusrat, semavi kitap.
الْفُرْقَانُ	“ayırt kmişgenni ³⁶⁵ ” 8a/1=002/053 “ayırt kmişgen” 26b/5=002/185 “ayırt kmişgenni ³⁶⁶ ” 47b/1=003/004 “ayırt kmişmek” 175b/9=008/041 “tevritni ³⁶⁷ ” 314a/9=021/048 “kür’ānnı” 344b/5=025/001
فُرْقَانًا	“nuşret,yārī” 174a/6=008/029 f. Ayrılmak
فَارِقْهُنَّ	“adrlıñanlardan” 535b/3=065/002
فِرَاقُ	“ayrılmakı” 290a/7=018/078
الْفِرَاقُ	“adırmak” 557a/9=075/028 g. Parçalamak, ayırmak, ayrılık çıkarmak.
فَرَقَتْ	“ayırt kemiştin” 307a/2=020/094
فَرَاقُ	“koydılar” 145a/4=006/159 “takıttılar” 388b/4=030/032
نُفَرِقُ	“ayırt kemişür miz” 19b/7=002/136, 46b/2=002/285, 58b/5=003/084
يُفَرِّقُونَ	“ayırt kemişürler” 15a/1=002/102
يُفَرِّقُوا	“ayırt kemişseler” 99a/5=004/150 “ayırt kemişdiler” 99a/8=004/152 h. Parçalanmak, dağılmak, ayrılığa düşmek.

³⁶⁵ Semavi kitap

³⁶⁶ Kur’an

³⁶⁷ Semavi kitap

تَفَرَّقَ	“ayrıldı” 578a/3=098/004
تَفَرَّقُوا	“taķıldılar” 61a/8=003/105, 462a/6=042/014
تَفَرَّقَ	“taķılsa” 144a/5=006/153
تَفَرَّقُوا	“tarılıñ” 60b/9=003/103
تَفَرَّقُوا	“taķılıñ” 462a/4=042/013
يَتَفَرَّقَا	“ayrılışsalar” 96b/1=004/130
يَتَفَرَّقُونَ	“taķılurlar” 386b/6=030/014

1. Ayrı ayrı, müteferrik.

مُتَفَرِّقُونَ	“daķuk irdiler” 230b/7=012/039
مُتَفَرِّقَةً	“taķuk” 234/2=012/067

1140. فره

a. Maharetli, usta

فَارِهِنَ	“rağbetliğlıkḫālī üze” 357b/1=026/149

1141. فری

a. Korkunç, uydurma, düzme, tuhaf, acaip.

فَرِيًّا	“tañ” 295b/3=019/027

b. İftira etmek/ Uydurmak, düzmek.

اَفْتَرَى	“çatsa” 59b/8=003/094
	“çattı” 125b/9=006/021, 135a/2=006/093, 142a/9=006/144, 150a/5=007/037, 283a/3=018/015, 202a/6=010/017, 215a/3=011/018, 304/5=020/061, 385a/8=029/068, 463b/6=042/024, 529a/4=061/007
	“çatar” 330b/2=023/038
	“çattı ³⁶⁸ ” 84a/4=004/048
اَفْتَرَى	“çattı” 409b/1=034/008
اَفْتَرَاهُ	“çattı tip anı” 205a/6=010/038, 217a/3=011/035, 214a/8=011/013
	“çattı anı” 311a/1=021/005, 345a/5=025/004, 396a/1=032/003, 480a/1=046/008
اَفْتَرَيْتُهُ	“çattım irse anı” 217a/3=011/035, 480a/1=046/008

³⁶⁸ İftira etmek

اَفْتَرَيْنَا	“çattuk biz” 157a/6=007/089
تَفْتَرُوا	“çatsanız” 269a/7=016/116
	“çattı” 304a/5=020/061
تَفْتَرُونَ	“çatar siz” 207a/6=010/059
	“çatar irdiniz” 262b/3=016/056
تَفْتَرِي	“çatsan” 277b/8=017/073
يَفْتَرُونَ	“irdi çatarlar” 50a/7=003/024
	“çatarlar” 84a/6=004/050, 120a/5=005/103, 137b/7=006/112, 141a/4=006/137, 207a/7=010/060, 208a/8=010/069, 269a/7=016/116
	“irdiler çatarlar” 126b/5=006/024, 204a/8=010/030, 215b/3=011/021
	“çatar irdiler” 379b/1=029/013, 482b/6=046/028, 376a/2=028/075, 266a/3=016/087, 152b/7=007/053
	“irdiler çatarlar ³⁶⁹ ” 141a/7=006/138
يَفْتَرِي	“çatar” 268a/2=016/105
يَفْتَرِيْنَهْ	“çatarlar anı” 528a/3=060/012
يُفْتَرِي	“çatılsa” 205a/3=010/037
	“çatlur” 239a/6=012/111
اَفْتَرَاءَ	“yalğan çatmak” 141a/7=006/138
	“çatmak yanındın” 141b/3=006/140
مُفْتَرٍ	“çatğan sen” 267b/5=016/101
مُفْتَرُونَ	“yalğan çatarlar” 218b/8=011/050
الْمُفْتَرِينَ	“çatğanlar” 163b/9=007/152
مُفْتَرِيًا	“sihr çatılmış” 372a/1=028/036
	“yalğan çatılmış” 413b/5=034/043
مُفْتَرِيَاتٍ	“çatılmış” 214a/9=011/013

1142. فز.

a. Tedirgin etmek/ Hoplatmak, oynatmak.

يَسْتَفْرِهُمْ	“yünüllese anlarını” 280b/7=017/103
اَسْتَفَرُّ	“yünüllegil ” 277a/1=017/064

³⁶⁹ İftira etmek.

1143. فزع

- a. Dehşete kapılmak, telaşa düşmek
 فَزَعٌ “korktı” 367a/8=027/087, 433b/2=038/022
 فَزَعُوا “korktılar” 414a/9=034/051
 فَزَعٌ “korkunç” 367b/3=027/089
 الْفَزَعُ “korkunç” 318a/8=021/103
 b. Dehşet ve telaşını gidermek
 فَزَعٌ “korkunç” 411b/1=034/023

1144. فسح

- a. Yer açmak, genişlik vermek, yer vermek
 يَفْسَحُ “kin kılsun” 520b/3=058/011
 فَافْسَحُوا “kinlik kılın” 520b/2=058/011
 b. Yer açmak, genişletmek
 تَفَسَّحُوا “kinlik kılın” 520b/2=058/011

1145. فسد

- a. Bozulmak, fesada uğramak
 لَفَسَدَتْ “bozulgay irdi” 39a/2=002/251, 332a/8=023/071
 لَفَسَدَتَا “bozulgay irdi ikisi” 312a/3=021/022
 فَسَادٌ “fesād” 109a/9=005/032, 180a/7=008/073
 الْفَسَادُ “fesādm” 30a/8=002/205, 376a/8=028/077,
 573a/3=089/012
 “fesād” 225b/1=011/116, 389b/4=030/041,
 449a/1=040/026
 فَسَادًا “fesād üze” 109b/5=005/033
 “fesād üçün” 114b/7=005/064
 “fesād” 377a/6=028/083
 b. İfsad etmek, bozmak, fesad çıkarmak.
 اَفْسَدُوهَا “bozdılar anı” 363a/4=027/034
 لَتَفْسِدَنَّ “fesād kılğay siz” 271a/3=017/004
 تَفْسِدُوا “fesād kılın” 3a/2=002/011, 153a/3=007/056,
 156b/3=007/085
 “fesād kılsanız” 486a/8=047/022

لِنُفْسِدَ	“munuñ üçün kimfesād kılsa miz” 234b/7=012/073
يُفْسِدُ	“fesād kıılır” 5b/3=002/030
لِيُفْسِدَ	“fesād kıılmağ üçün” 30a/7=002/205
لِيُفْسِدُوا	“munuñ üçün kimfesād kılsalar” 160a/9=007/127
يُفْسِدُوا	“bozarlar” 5a/4=002/027, 243a/7=013/025
	“fesād kıılırlar” 357b/3=026/152, 354b/2=027/048
	“fesād kıılır irdiler” 266a/5=016/088
الْمُفْسِدِ	“bozğannı” 32b/5=002/220
مُفْسِدُونَ	“fesād kıılğanlar” 291b/4=018/094
الْمُفْسِدُونَ	“fesād kıılğanlar” 3a/3=002/012
مُفْسِدِينَ	“fesād kıılğanlar yā’nī fesād kıılıñız hālde” 9a/2=002/060
	“fesād kıılğalıkhālde” 358b/6=026/183
	“fesād kıılğanlar” 382a/4=029/036, 155a/9=007/074
	“fesād kıılğanıñız hālde” 222a/9=011/085
الْمُفْسِدِينَ	“fesād kıılğanları” 5b/3=003/063, 114b/8=005/064, 205b/2=010/040, 376a/9=028/077
	“fesād kıılğanlar” 156b/8=007/086, 159a/1=007/103, 162a/7=007/142, 210b/5=010/091, 361b/4=027/014, 368b/2=028/004, 434b/1=038/028, 209b/4=010/081
	“fesād kıılğanlar erenler” 381b/2=029/030, 381b/2=029/030

1146. فسر

تَفْسِيرًا	a. Tefsir, açıklama, yorum, beyan etme. “açmağ yanındın” 347b/5=025/033

1147. فسق

فَسَقَ	a. Fısk işlemek, fasıklık yapmak, açıktan açığa günah işlemek, açıkça Allah’a itaatten çıkmak gibi manaları ifade eder. “çıktı idisinin buyruğındın” 287b/4=018/050
فَسَقُوا	“buyruğtın çıktılar” 204b/5=010/033, 397b/3=032/020, 272a/8=017/016
تَفْسُقُونَ	“buyruğdın çıkar irdiñiz” 481b/7=046/020

يَقْسُقُونَ	“buyrukđın çıkar irdiler” ^{8b/7=002/059} “irdiler buyrukđın çıkğanlar” 166a/3=007/163, 166a/8=007/165, 382a/1=029/034 “buyrukđın çıkar irdiler” ³⁷⁰ , 129a/6=006/049
فِسْقُ	“buyrukđın çıkماق” 104b/6=005/003, 138b/7=006/121
فِسْقًا	“buyrukđın çıkماق” 142b/4=006/145
فُسُوقُ	“buyrukđın çıkماق” 29a/6=002/197, 45b/8=002/282
الْفُسُوقُ	“buyrukđın çıkماقını” 493a/4=049/007 “buyrukđın çıkماق” 493b/6=049/011
فَاسِقُ	“buyrukđın çıkğan” 492b/8=049/006
فَاسِقًا	“buyrukđın çıkğan” 397a/9=032/018
فَاسِقُونَ	“buyrukđın çıkğanlar” 112b/5=005/049, 114a/2=005/059, 117a/4=005/081, 182a/4=009/008, 516a/9=057/016, 517b/9=057/026, 518a/6=057/027
الْفَاسِقُونَ	“buyrukđın çıkğanlar” ³⁷¹ , 14b/1=002/099, 342b/6=024/055 “buyrukđın çıkğan erenler” 483b/5=046/035 “anlar anlarbuyrukđın çıkğanlar” ³⁷² , 122a/4=005/047, 525a/2=059/019 “anlarirdilerbuyrukđın çıkğanlar” ³⁷³ , 336a/1=024/004 “buyrukđın çıkğanlar” ³⁷⁴ , 190b/1=009/067
فَاسِقِينَ	“buyrukđın çıkğanlar” ³⁷⁵ , 158b/7=007/102 “anlar irdilerbuyrukđın çıkğan erenler” 371b/4=028/032, 499b/4=051/046 “siz irdiñiz erenler buyrukđın çıkğanlar” ³⁷⁶ , 188b/5=009/053 “buyrukđın çıkğanlar” ³⁷⁷ , 316a/1=021/074, “anlar irdilerbuyrukđın çıkğan erenler” ³⁷⁸ , 470b/6=043/054

³⁷⁰ Küfretmek, inkarda bulunmak

³⁷¹ Kafirler, inkarcılar

³⁷² İsyankarlar, açıkça günah işleyenler

³⁷³ İsyankarlar, açıkça günah işleyenler

³⁷⁴ Münafıklar, iki yüzlüler

³⁷⁵ İnkarcılar

³⁷⁶ Münafıklar

³⁷⁷ Fasıklar, açıkça günah işleyenler

الْفَاسِقِينَ

“tanrı buyruğının çıkğanlarını³⁷⁹” 5a/3=002/026,

“anlar irdilerbuyruğın çıkğan erenler”

361b/2=027/012

“buyruğın çıkğan erenler³⁸⁰” 108b/3=005/025,
107b/5=005/026“buyruğının çıkğanlar³⁸¹” 162b/8=007/145“buyruğının çıkğanlarını³⁸²” 523a/1=059/005“buyruğının çıkğan erenlerini³⁸³” 121a/5=005/108“buyruğının çıkğan erenlerini³⁸⁴” 184a/8=009/024,
192b/5=009/080

“buyruğın çıkğan” 194b/9=009/096

“buyruğın çıkğan erenlerini³⁸⁵” 528b/8=061/005,
532a/8=063/006

1148. فِشَل

a. Gevşemek, korkaklık göstermek, zayıf düşmek,
yılmak, tedirgin olmak.

فِشَلْتُمْ

“yüreksiz boldunuz” 67a/1=003/152

“yüreksiz bolğay irdiniz” 176a/7=008/043

تَفْشَلَا

“yüreksiz bolsalar” 63b/6=003/122

فَتَفْشَلُوا

“yüreksiz bolğay siz” 176b/6=008/046

1149. فَصَح

a. Daha fasih, daha düzgün konuşan.

افْصَحْ

“faşılhrak” 371b/6=028/034

1150. فَصَلَ

a. Kesin hüküm vermek, ayırdetmek.

فَصَلَ

“ayrıldı” 38a/8=002/249

³⁷⁸ İnkarcılar³⁷⁹ Sapıklar, inkar edenler³⁸⁰ Sapıklar, inkar edenler³⁸¹ Sapıklar, inkar edenler³⁸² Sapıklar, inkar edenler³⁸³ Doğru yoldan çıkanlar³⁸⁴ Münafıklar, fasıklar³⁸⁵ Münafıklar, fasıklar

فَصَلَتْ	“çıktı” 237a/6=012/094
يَفْصِلُ	“ayırt kemişür” 321a/4=022/017, 526a/6=060/003
فَصْلُ	“hüküm kıılır” 398a/3=032/025
فَصْلُ	“sözün açukını” 433b/1=038/020
الفَصْلُ	“ayırt kemişgen söz” 571a/2=086/013
الفَصْلُ	“hüküm” 426a/9=037/021, 474b/8=044/040
الفَصْلُ	“hüküm kılmağ” 463a/6=042/021
الفَصْلُ	“ayırt” 560a/5=077/013, 560a/6=077/014, 560b/9=077/038, 562a/2=078/017
الفَصَائِلُ	“hüküm kılğanlar” 130a/8=006/057
فَصَالًا	b. Çocuğu süttten kesme.
فَصَالُهُ	“ayırmağ” 35a/9=002/233
فَصَالُهُ	“adırmağ” 393a/4=031/014
فَصَالُهُ	“adırılmağ” 480b/8=046/015
فَصَالِيهِ	c. Yakın akrabalar, yakın aile.
فَصَالِيهِ	“yawuqları” 547a/5=070/013
فَصَالِيهِ	d. Tafsil etmek, genişçe açıklamak, ayrı ayrı izah etmek.
فَصَالُ	“ayırtladı” 138b/2=006/119
فَصَالْنَا	“ayırtladuğ” 135b/8=006/097, 136a/1=006/098, 139b/4=006/126
فَصَالْنَاهُ	“ayırtladuğanı” 152b/2=007/052, 272a/2=017/012
نَفْصَالُ	“ayırtlayur miz” 130a/3=006/055, 167b/1=007/174, 182a/9=009/011, /3=010/024
نَفْصَالُ	“tafsıl kıılır miz” 149b/4=007/032, 388a/6=030/028
يَفْصِلُ	“ayırtlayur miz” 200b/8=010/005
يَفْصِلُ	“ayırtlayur” 240a/2=013/002
فُصِّلَتْ	“ayırtlandı” 213a/1=011/001
فُصِّلَتْ	“tafsıl kılındı” 455a/2=041/003
فُصِّلَتْ	“beyân kılınsa irdi” 459a/9=041/044
تَفْصِيلُ	“ayırtlamağ” 205a/5=010/037, 239a/7=012/111
تَفْصِيلًا	“ayırtlamağ” 144a/8=006/154, 162b/7=007/145, 272a/2=017/012
مُفْصَلًا	“ayırtlanmış” 138a/1=006/114
مُفْصَلَاتٍ	“ayırtlanmış” 161a/4=007/133

1153. فضض

- a. Gümüş.
 فَضَّةُ “kümüş” 469a/6=043/033, 558b/7=076/015,
 558b/8=076/016, 559a/4=076/021
 الْفِضَّةُ “kümüş” 48b/7=003/014
 “kümişni” 185b/9=009/034
 b. Dağılmak, dağılıp gitmek.
 انْفَضُّوا “yağkılğlar irdi” 68b/4=003/159
 “tağlıştılar” 531a/9=062/011
 يَنْفَضُّ “tağılğaylar” 532b/1=063/007

1154. فضل

- a. Hayır, iyilik, fazl, kerem, mükemmellik, üsnlük.
 فَضْلٌ “fażl” 9b/8=002/064, 67a/5=003/152,
 70b/5=003/174, 39a/2=002/251, 207a/8=010/060,
 366a/9=027/073, 517a/6=057/021, 70b/5=003/174
 “artuğsı eğgölüki” 88b/8=004/083, 518b/1=057/029,
 554a/5=073/020
 “fażlı” 337b/3=024/021, 113b/1=005/054,
 230b/6=012/038, 336a/9=024/010, 336b/7=024/014,
 337a/9=024/020, 363b/6=027/040, 530b/2=062/004,
 94a/4=004/113, 94a/7=004/113, 207a/3=010/058
 “artuğluğ” 37a/6=002/243, 70a/7=003/171,
 213a/5=011/003
 “artuđluđ³⁸⁶” 150b/6=007/039, 216a/5=011/027
 “eğgölük” 86b/9=004/073, 452b/4=040/061,
 102b/7=004/175
 “eğgölüki” 531a/7=062/010
 فَضْلًا “artuğsı nirseni” 29a/9=002/198
 “artuğluğnı” 42b/9=002/268, 103b/7=005/002,
 272a/1=017/012
 “artuğnı eğgölük” 404b/5=033/047
 “artuğluğ” 409b/7=034/010, 491b/7=048/029,
 493a/5=049/008
 “artuğsıeğgölüki” 475b/1=044/057
 “artuğsı eğgölüki” 523b/2=059/008

³⁸⁶ Üstünlük

الْفَضْلُ	“fazlîg” 15b/1=002/105
	“artukluk” 56b/9=003/073, 337b/5=024/022,
	“fazl” 361b/8=027/016, 418a/7=035/032,
	463b/2=042/022, 518b/2=057/029, 57a/1=003/074,
	517a/6=057/021, 518b/2=057/029, 86b/5=004/070,
	174a/8=008/029
	“artukluknı” ³⁸⁷ 36b/3=002/237
فَضْلُهُ	“artuksı âdgülüki” 70a/4=003/170
	“fazlı” 71b/2=003/180, 82a/9=004/037,
	464a/1=042/026, 476b/4=045/012, 102b/2=004/173,
	189a/8=009/059, 192a/3=009/075, 0192a/4=09/076,
	258b/4=016/014, 339b/1=024/032, 339b/2=024/033,
	340b/2=024/038, 357b/8=028/073, 191b/8=009/074
	“artukluk” 81a/7=004/032
	“özfazl” 84b/4=004/054
	“artuklukı” 184b/9=009/028, 277a/6=017/066,
	279a/2=017/087, 390a/5=030/046
	“artukluknı” 213a/5=011/003, 416b/2=035/012,
	418a/3=035/030
	“edgölüki” 387b/3=030/023, 390a/2=030/045,
	212a/8=010/107, 418b/2=035/035, 13a/7=002/090
	b. Üstün kılmak, üstün saymak, üstünlüğüne hükmetmek.
فَضَّلَ	“arturdi” 81a/4=004/032, 81b/2=004/034,
	91b/1=004/095, 91b/2=004/095, 264a/3=016/071
فَضَّلْتُكُمْ	“edgölükkıldım sizinüze” 7a/9=002/047,
	17b/5=002/122
فَضَّلَكُمْ	“arturdi sizni” 162a/1=007/140
فَضَّلْنَا	“arturduk” 39a/4=002/253, 272b/7=017/021,
	275b/9=017/055
	“arturdımız” 134a/2=006/086
فَضَّلْنَا	“arturdi bizni” 361b/5=027/015
فَضَّلْنَاهُمْ	“arturduk anlarnı” 277b/3=017/070, 477a/2=045/016
نَفَضَّلُ	“arturur miz” 240a/8=013/004
فَضَّلُوا	“arturuldılar” 264a/4=016/071

³⁸⁷ Üstünlük

تَفْضِيلاً

“arturmak yanındın” 272b/9=017/021

“arturmak” 277b/4=017/070

c. Kendisini daha ütüs saymak, kendisini daha ütüs tutmak, daha ütüs olduğunu iddia etmek.

يَتَفَضَّلُ

“artukluk kılsa” 329b/1=023/024

1155. فَضُو

a. Genişletmek, boşluğa çıkarmak, tenhaya çekmek/ Başbaşa kalmak, yaklaşmak, birleşmek, kaynaşmak.

أَفْضَى

“aldılar” 79a/2=004/021

1156. فَطَرَ

a. Yaratmak, icad etmek

فَطَرَ

“yañıla yarattı” 133a/4=006/079

“yarattı” 388a/9=030/030

فَطَرَكُم

“yarattı sizni” 275b/1=017/051

فَطَرَنَا

“yarattı bizni” 305a/2=020/072

فَطَرِنِ

“yarattı mini” 218b/9=011/051, 421b/2=036/022, 468b/5=043/027

فَطَرَهُنَّ

“yarattı anlarını” 314b/7=021/056

فَاطِرٌ

“yaratğanı” 238a/3=012/101, 247b/5=014/010, 415a/1=035/001, 125a/3=006/014, 442b/7=039/046, 461b/6=042/011

b. Yarık, çatlak.

فُطُورٌ

“yaruklar” 539b/5=067/003

c. Fıtrat, yaratılış

فَطْرُوتْ

“yaratığı” 388a/9=030/030

d. Yarılmak, çatlamak, parçalanmak

انْفَرَطَ

“yarıldı” 566b/4=082/001

مُنْفَرِطٌ

“yarılğan” 553b/7=073/018

e. Parçalanmak, çatlamak

يَتَفَطَّرُنَ

“yarılurlar” 300a/1=019/090

“yarılı yazar” 461a/3=042/005

1157. فَظَّظَ

a. Katı kalbli, taş yürekli, kaba, sert, haşın

فَطَّأَ

“könlükatiğ” 68b/4=003/159

1158. فعل

a. Yapmak

فَعَلَ

“kıldı” 164a/7=007/155, 167b/1=007/173,
260a/9=016/033, 260b/4=016/035, 572b/7=089/006,
581a/1=105/001

فَعَّلْتُ

“kılsañ” 212a/6=010/106
“kıldır” 315a/4=021/062, 352a/6=026/019,
352a/7=026/019

فَعَّلْتُمُ

“kıldırız” 236b/6=012/089, 493a/1=049/006

فَعَّلْتُهُ

“kıldım anı” 290b/7=018/082

فَعَّلَتْهَا

“kıldım anı” 352a/7=026/020

فَعَّلْنِ

“kıldılar” 35b/6=002/234, 37a/1=002/240

فَعَّلْنَا

“kılduk” 251b/4=014/045

فَعَّلَهُ

“kıldı anı” 315a/5=021/063

فَعَّلُوا

“kıldılar” 65a/1=003/135, 65a/3=003/135,
148b/9=007/028

فَعَّلُوهُ

“kılşalar irdi” 86a/9=004/066
“kılşalar irdi anı” 86a/9=004/066
“kıldılar anı” 116b/8=005/079
“kılğaylar irdi anı” 137b/7=006/112, 141a/3=006/137
“kıldılar anı” 508a/1=054/052

تَفَعَّلَ

“kılşañ” 115a/5=005/067

تَفَعَّلُوا

“kıldırız irse” 4b/1=002/024
“kılğay siz” 4b/1=002/024
“kılşanız” 29a/6=002/197, 44b/3=002/279,
45b/8=002/282
“kılş silär” 31b/5=002/215, 96a/3=004/127,
399b/3=033/006,
“kıldırız” 520b/9=058/013

تَفَعَّلُونِ

“kılur siz” 266b/4=016/091, 367b/2=027/088,
528b/3=061/002, 528b/4=061/003, 567a/3=082/012
“kılurlar” 463b/9=042/025

تَفَعَّلُوهُ

“kılşanız anı” 180a/6=008/073

نَفْعَل	“kılşa miz” 222b/3=011/087, 560a/8=077/018
	“kılur biz” 427a/1=037/034
يَفْعَل	“kılur” 12b/3=002/085, 39b/1=002/253, 52b/3=003/040, 98b/9=004/147, 249b/9=014/027, 320b/8=022/014, 321a/9=022/018, 312a/5=021/023, 389b/2=030/040
	“kılşa” 350a/9=025/068, 34b/5=002/231, 50b/7=003/028, 81a/1=004/030, 94b/1=004/114, 229b/9=012/032, 350a/9=025/068, 532b/6=063/009
يَفْعَلُهُ	“kılşa anı” 526a/2=060/001
يَفْعَلُوا	“kılşaңыз” 62b/4=003/115
	“kıldılar” 72b/8=003/188
يَفْعَلُونَ	“yazdılarkılu” 10b/5=002/071
	“kılurlar” 205a/3=010/036, 206a/4=010/046, 262a/4=016/050, 341a/3=024/041, 354b/6=026/074, 360a/8=026/0226, 363a/5=027/034, 445a/5=039/070, 538a/6=066/006, 569b/7=085/007
	“kılur irdiler” 116b/8=005/079, 217a/6=011/036, 568b/5=083/036
	“irdilerkılurlar” 145a/6=006/159
اَفْعَل	“kılğıl” 429b/1=037/0102
اَفْعَلُوا	“kılın” 10a/8=002/068, 022/077
فُعِلَ	“kılındı” 414b/4=034/054
يُفْعَل	“kılınur” 480a/4=046/009
	“kılınsa” 557a/7=075/025
فَاعِلٌ	“men kılğan men” 248b/2=018/023
فَاعِلُونَ	“bizkılğanlar biz” 233a/6=012/061
	“kılğanlar” 328a/4=023/004
فَاعِلِينَ	“irşeniz kılğanlar” 227a/9=012/010, 255b/8=015/071, 315b/2=021/068
	“biz irdük kılğanlar” 318b/2=021/0104
	“irşe irdük kılğanlar” 311b/7=021/017
مَفْعُولَا	“irdikılınmış” 84a/1=004/047, 176a/4=008/042, 281a/6=017/108, 403b/9=033/037, 176b/2=008/044, 553b/7=073/018, 271a/6=017/005
	b. Fiil, iş, yapma.

فَعَلَ	“kılmakını” 315b/7=021/073 c. Yapma, iş.
فَعَّلَكَ	“kılmakınnı” 352a/7=026/019 d. Tam yapan, mükemmel yapan.
فَعَّلَ	“kılğan” 224b/3=011/107, 570a/8=085/016

1159. ففد

تَفَقَّدُونَ	a. Kaybetmek, yitirmek, araştırmak, aramak “yitrür siz” 234b/5=012/071
تَفَقَّدُونَ	“yitrür miz” 234b/5=012/071 b. (Kaybolanı) araştırmak, aramak, teftiş etmek, yoklamak.
تَفَقَّدَ	“istedi” 362a/5=027/020

1160. فقر

الْفَقْرُ	a. Fakirlik. “dervîşlikni” 42b/8=002/268
فَقِيرٌ	b. fakir “dervîş” 71b/6=003/181 “muhtâç” 370b/4=028/024
الْفَقِيرَ	“dervîş” 322a/8=022/028
فَقِيرًا	“dervîş” 75b/9=004/006 “fakîr” 97a/4=004/135
فُقَرَاءُ	“dervîşler” 339a/9=024/032
الْفُقَرَاءُ	“dervîşler” 43a/5=002/271, 189a/9=009/060, 416b/9=035/015, 523a/9=059/008, 43b/2=002/273 “fakîrler” 487b/6=047/038
فَاقِرَةٌ	c. Bela, musibet, felaket. “oñurka sındurğn” 557a/7=075/025

1161. ففع

فَاقِعٌ	a.(Rengi) açık açık (renk) parlak (renk) “sarığ turuğ” 10b/1=002/069

1162. فقه.

- a. İyice anlamak, güzelce anlamak, çözmek.
 تَفَقَّهُونَ “uğar siz” 27b/8=017/044
 نَفَقَهُ “uğar miz” 223a/3=011/091
 يَفَقَّهُوا “uğsunlar” 302a/6=020/028
 يَفَقَّهُونَ “uğmakğa yawurlar” 88a/4=004/078
 “uğyawurlar” 291b/3=018/093
 “uğgaylar” 131b/1=006/065
 “irdileruğarlar” 489b/6=048/015
 “uğarlar” 136a/2=006/098, 168a/1=007/179,
 179a/3=008/065, 193b/4=009/087, 199b/2=008/127,
 524a/9=059/013, 532a/1=063/003, 532b/2=063/007
 “irdiugarlar” 192b/9=009/081
 يَفَقَّهُوْهُ “uğsalar anı” 126a/7=006/025, 275a/2=017/046,
 288b/2=018/057
 b. Fakih (derin anlayışlı) olmak.
 لَيَفَقَّهُوا “munuğ üçün kimtekellüf kılsalar” 198b/8=009/122

1163. فکر.

- a. Düşünmek, çokça düşünmek
 فَكَّرَ “endişe kıldı” 555a/3=074/018
 b. Tefekkür etmek, düşünmek
 تَفَكَّرُوا “endişe kılsanız” 414a/2=034/046
 تَتَفَكَّرُونَ “endişe kılgay siz” 32b/3=002/219, 42b/3=002/266
 “endişe kıılır siz” 129a/9=006/050
 يَتَفَكَّرُوا “endişe kıldılar” 168a/8=007/184, 386a/3=030/008
 يَتَفَكَّرُونَ “endişe kıılırlar” 73a/5=003/191, 203b/4=010/024,
 240a/6=013/003, 258a/7=016/011, 264a/1=016/069,
 387a/9=030/021, 442b/1=039/042, 476b/6=045/013
 “anlar endişe kılgaylar” 167b/7=007/176,
 261b/4=016/044, 525a/6=059/021

1164. فكك.

- a. Âzâd etmek
 فَكَّكَ “boynuñyulmakı” 574a/6=090/013

b. Ayrılan, vazgeçen
مُنْفَكِينَ “ayrılğanlar” 578a/2=098/001

1165. فكه

a. Yemiş, meyve
فَاكِهَةٌ “meyve” 423b/7=036/057, 472a/1=043/073,
509b/9=055/052, 510a/9=055/068, 511b/9=056/032,
“meyveni” 435b/8=038/051, 475a/8=044/055,
“meyveler” 501a/8=052/022, 508b/2=055/011,
511b/3=056/020
“meyvelerni” 565a/7=080/031
فَوَاكِهَ “meyveler” 329a/2=023/019, 427a/7=037/042,
561a/3=077/042
b. Gönlü hoşnud, memnun, şımarık, mizahcı,
güldürücü fıkralar anlatan
فَكِهِينَ “hoşlanu” 568b/1=083/031
c. Memnun, hoşnud, neşeli
فَاكِهُونَ “ni‘metligler” 423b/5=036/055
فَاكِهِينَ “hoşlanganlar” 474a/7=044/027, 501a/2=052/018
d. Taaccüb etmek, şaşıp kalmak
تَفَكُّهُونَ “şādmānelık” 513/1=056/065

1166. فله

a. Kazanmak, felaha ermek
أَفْلَحَ “kurtuldı” 304a/9=020/064, 328a/2=023/001,
571b/5=087/014, 574b/5=091/009
تَفْلَحُوا “kurtulğay siz” 284a/2=018/020
تَفْلَحُونَ “tilekleriñizni tapğay siz” 27b/8=002/189
“sizkurtulğay siz” 110a/2=005/035, 118a/9=005/090,
119b/8=005/100, 154b/3=007/069, 176b/5=008/045,
327a/9=022/077, 339a/8=024/031, 531a/8=062/010,
64b/3=003/130, 74b/1=003/200
يُفْلِحُ “kurtulur” 126a/1=006/021, 140b/6=006/135,
209a/7=010/077, 228b/8=012/023, 335a/5=023/0117,
372a/3=028/037, 377a/4=028/082, 202a/7=010/017
“zafer bulur” 304b/5=020/069

- يُقْلِحُونَ “kurtulurlar” 208a/8=010/069, 269a/8=016/116
 الْمُقْلِحُونَ “hayr içindekalğanlar” 2b/3=002/005
 “anlar kurtulğanlar” 146b/8=007/008,
 193b/7=009/088, 342a/4=024/051, 389a/7=030/038,
 522a/3=058/022, 165a/1=007/157, 61a/7=003/104,
 334a/6=023/0102, 392a/5=031/005, 534b/9=064/016,
 523b/7=059/009
 الْمُقْلِحِينَ “kurtulğanlar” 375a/5=028/067

1167. فلق

- a. Sabah, mahlukat, iki tepe arasındaki alçak arazi
 الفَلَقُ “tañ” 583a/5=113/001
 b. Yaran, yarıcı.
 فَالِقُ “yarganı” 135b/3=006/095, 135/5=006/096
 c. İnfilak etmek, yarılmak, ikiye ayrılmak
 فَانْقَلَقَ “yarıldı” 354a/8=026/063

1168. فلك

- a. Gemi, Gemiler
 الْفُلُكُ “kemi” 154a/1=007/064, 208b/7=010/073,
 329b/8=023/028, 356a/8=026/0119, 23b/1=002/164,
 329a/6=023/022, 385a/3=029/065, 395a/1=031/031,
 422b/6=036/041, 430b/6=037/0140,
 454b/1=040/080, 467b/3=043/012, 476b/3=045/012,
 202b/9=010/022
 “kemini” 217a/6=011/037, 329b/4=023/027,
 217a/8=011/038, 258b/4=016/014, 326a/3=022/065,
 250a/7=014/032, 390a/5=030/046
 “kemilerini” 416b/2=035/012
 b. Medar, yörünge
 فَلَكٌ “felek” 313a/2=021/033, 422b/5=036/040

1169. فلن

- a. Filan, falan, falanca
 فُلَانًا “fulān” 347a/7=025/028

1170. فند.

a. Bunaklık isnad etmekle kınamak, bunak demek.

تَفْنِدُونَ

“munmakka nisbet kılur siz” 237a/7=012/094

1171. فن.

a. Yapraklı dal, nevi, çeşit.

أَفْنَانٌ

“butaklarıbolğan” 509b/8=055/048

1172. فنى.

a. Fânî, geçici.

فَانٍ

“tükeñen” 509a/1=055/026

1173. فهم.

a. Tefhim etmek, anlamasını sağlamak

فَهَّمَهَا

“ukturduķ anı” 316a/8=021/079

1174. فوت.

a. Elden çıkarmak, kaçırmak, fevt etmek

فَوْتُ

“kurtulmak” 414a/9=034/051

فَاتَكُمْ

“fevt boldı sizdin” 67a/8=003/153, 517a/9=057/023

“fevt bolsa sizdin” 527b/6=060/011

b. İhtilaf, aykırılık, uygunsuzluk, değışiklik

تَفَاوُتٌ

“tefavüt” 539b/4=067/003

1175. فوج.

a. Fevc, bölük

فَوْجٌ

“cemā‘at” 436a/4=038/059

“bir ögür” 540a/2=067/008

فَوْجًا

“cemā‘atnı” 367a/2=027/083

افْوَاجًا

“ögürler bolup” 562a/3=078/018

“ögür ögür” 582b/2=110/002

1176. فور.

a. Kaynamak, şiddetli yanmak

فَارَ “çıkıktı” 217b/2=011/040, 329b/5=023/027

تَقُورُ “kaynar” 540a/1=067/007

b. Sür’at, çabukluk, ânî, geçikmesiz

فَوْرِهِم “iwmekleri” 64a/2=003/125

1177. فوز

a. Kurtulmak, kurtuluşa ermek, kazanmak.

فَارَ “kutuldı” 72a/8=003/185, 408a/3=033/071

فَافُوزُ “zafer tapsam” 87a/2=004/073

الفُوزُ “kutulmak” 77b/6=004/013, 125a/8=006/016,
191b/3=009/072, 193b/8=009/089, 207b/7=010/064,
197a/5=009/111

“zafer” 123a/2=005/119, 427b/9=037/060,
447a/6=040/009, 475b/1=044/057, 478b/1=045/030,
515b/5=057/012, 529b/6=061/012, 534a/5=064/009,
570a/7=085/011

فُوزًا “zafer” 87a/2=004/073, 488b/2=048/005,
408a/3=033/071

مَفَارًا “zafer” 562b/=078/031

بِمَفَارَةٍ “kurtulmak yirinde” 72b/9=003/188

بِمَفَارِهِمْ “necâtları birle” 444a/7=039/061

الْفَائِزُونَ “kutulğanlar” 183b/7=009/020, 525a/3=059/020

“zafer bulğanlar” 334b/7=023/0111, 342a/6=024/052

1178. فوض

a. Bırakmak, havale etmek

أَفَوْضُ “iter men” 451a/2=040/044

1179. فوق

a. Üstünde, üstüne, üst

فَوْقُ “üstünde” 54b/4=003/055, 130b/8=006/061,
125b/1=006/018

“üstün” 76b/4=004/011

“üstinde” 235a/5=012/076

“üstünindin” 321b/1=022/019

- “üze” 488b/9=048/010, 145b/8=006/165,
230a/8=012/036, 266a/5=016/088, 340b/8=024/040,
469a/3=043/032, 475a/3=044/048
“üzesinde” 492b/1=049/002, 172b/1=008/012
فَوْقُكُمْ “üstünüz” 9b/6=002/063
“üzenizde” 13b/5=002/093, 328b/9=023/017,
400a/2=033/010
“üstünüz” 131a/8=006/065
“üstünüzde” 561b/6=078/012
فَوْقِهِ “üstüni” 340b/7=024/040, 340b/7=024/040
فَوْقُهَا “andınüstün” 4b/9=002/026
“üstüni” 440a/3=039/020, 455b/7=041/010
فَوْقِهِمْ “üzesinde” 31a/2=002/212
“anlarnın üze” 99b/6=004/154
“anlarnın üzelerinde” 160b/2=007/127
“üstünleri” 115a/2=005/066, 151a/2=007/041,
259b/2=016/026, 262a/3=016/050, 384a/5=029/055,
439b/4=039/016, 495a/7=050/006
“anlar üze” 167a/3=007/171
“anlar üze” 540b/8=067/019
فَوْقَهُنَّ “üstünleri” 461a/3=042/005
b.Dönüş, geri çevriliş.
فَوَاقٍ “endâzesinçe” 433a/5=038/015
c. Ayılmak.
أَفَاقٍ “ayıldı” 162b/2=007/143

1180. فوم

- a. Buğday
فُومِهَا “buğday” 9a/5=002/061

1181. فوه

- a. Ağız, ağızlar.
فَاهٍ “ağzı” 241b/5=013/014
أَفْوَاهِكُمْ “ağızlarınız” 337a/1=024/015, 399a/4=033/004
أَفْوَاهِهِمْ “ağızları” 63a/4=003/118, 69b/7=003/167,
110b/4=005/041, 182a/4=009/008, 185a/7=009/030,

185b/3=009/032, 247b/3=014/009, 282a/6=018/005,
424a/5=036/065, 529a/6=061/008

1182. فء

a. Dönmek.

فَاءَتْ

“**qaytsa**” 493a/8=049/009

فَأْتُوا

“**qaytsalar**” 33b/5=002/226

تَفَىءَ

“**küç kılar**” 493a/8=049/009

b. Ganimetlendirmek, ganimet olarak vermek

أَفَاءَ

“**ganīmet birdi**” 405a/3=033/050

“**ganīmetkılı birdi**” 523a/2=059/006

“**bulun kılu birdi**” 523a/4=059/007

c. (Gölgesi) düşmek, dönmek, meyl etmek.

يَتَفَيَّؤُ

“**ewrülür**” 261b/9=016/048

1183. فيض

a. Boşanmak, akmak, dökülmek.

تَفَيْضُ

“**töklür**” 117a/8=005/083, 194a/7=009/092

b. Yürümek, akın etmek, lafa dalmak, aşırarak, vermek, aktarmak, ikram etmek.

أَفَاضَ

“**qayttı**” 29b/3=002/199

أَفَضْتُمْ

“**qaytsanız**” 29a/9=002/198

“**şurū‘kıldınız**” 336b/9=024/014

تُفَيْضُونَ

“**şurū‘kılar siz**” 207b/2=010/061

“**kirür siz yalgandurmak**” 480a/2=046/008

أَفَيْضُوا

“**qaytın**” 29b/3=002/199

“**tökün**” 152a/6=007/050

1184. فيل

الْفَيْلُ

“**fil eyeleri**” 581a/1=105/001

حرف القاف

1186. قَبَحَ

a. Çirkinleştirilmiş, iğrenç kimse, her türlü hayırdan uzaklaştırılmış

الْمَقْبُوحِينَ

“sürülmüşlerdin” 372b/3=028/042

1187. قَبَرَ

a. Kabir, mezar.

قَبْرَهُ

“gori” 193a/6=009/084

الْقُبُورُ

“gorlar” 320a/5=022/007, 417a/9=035/022, 566b/5=082/004, 579a/6=100/009

“gor eyeleri” 528a/6=060/013

b. Kabre konulmasını (defnedilmesini) emretmek kabre konulmuş (defnedilmiş) yapmak.

فَأَقْبَرُهُ

“kömdürmek buyurdu aña” 565a/4=080/021

1188. قَبَسَ

a. Ateş, meşale, kor, iktibas edilmiş, alınmış, yakılmış

قَبَسَ

“alınmış ot” 301b/1=020/010, 361a/3=027/007

b. İstifade etmek, faydalanmak

نَقَبَسَ

“alalın” 515b/6=057/013

1189. قَبَضَ

a. Eli ile tutmak, avuçlamak, çekmek, silivermek, daraltmak, kısmak, kanatlarını ard arda kapamak, yummmak, elini çekmek, cimrilik etmek.

فَقَبِضْتُ

“aldım” 307a/4=020/096

قَبْضَاهُ

“alduğ anı” 348b/5=025/046

يَقْبِضُ

“tarkılır” 37b/1=002/245

يَقْبِضُ

“biri birineyanarlar” 540b/8=067/019

يَقْبِضُونَ

“tügerler³⁸⁸” 190a/9=009/067

³⁸⁸ Cimrili etmek, üzerlerine düşen (sadaka, zekat, Allh yolunda harcama gibi) şeyleri eda etmemek.

- b. Silme, çekme, sürüklenme
 قَبْضًا “almak” 348b/5=025/046
 c. Kabza, avuç dolusu, avuç içi.
 قَبْضَةً “almak” 307a/4=020/096
 قَبْضَتُهُ “kabzası” 444b/7=039/067
 d. Tutulan, kabzedilen, alıkonan.
 مَقْبُوضَةً “tutuğularalınmış” 46a/2=002/283

قبول 1190.

- a. Kabul etmek, tasdik etmek, isteyerek almak, razı olmak ve bağışlamak, müsamaha gösterip icabet etmek, hoşnud olup karşılığını vermek benimseyip benimsetmek
 تَقَبَّلُوا “kabül kıılır” 36a/1=024/004
 يَقْبَلُ “kabül kıılır” 463b/8=042/025
 تُقْبَلُ “kabül kıılınay” 59a/7=003/090,
 “kabül kıılınsa” 188b/6=009/054
 يُقْبَلُ “kabül kıılınur” 7b/2=002/048, 17b/7=002/123,
 “kabül kıılınay” 58b/7=003/085, 59a/9=003/091
 قَبُولُ “kabül” 52a/1=003/037
 قَابِلُ “kabül kıılınay” 446a/3=040/003
 b. Çıkıp gelmek, karşılamak, öne atılmak, yönelmek
 أَقْبَلَ “karşı keldi” 426b/5=037/027, 427b/2=037/050,
 501b/1=052/025, 543a/2=068/030
 فَاقْبَلْتُ “karşı keldi” 498b/6=051/029
 أَقْبَلْنَا “karşı keldük” 236a/1=012/082
 أَقْبَلُوا “karşı keldiler” 234b/4=012/071, 429a/2=037/094
 أَقْبَلَ “karşı kelgil” 371b/1=028/031
 c. Kabul etmek, kabul ile karşılamak
 فَتَقَبَّلَهَا “kabül kııldı anı” 52a/1=003/037
 نَتَقَبَّلُ “kabül kıılır miz” 481b/4=046/016
 يُتَقَبَّلُ “kabül kıılır” 108b/7=005/027
 تَقَبَّلَ “kabül kıılğıl” 18b/1=002/127, 51b/5=003/035,
 251a/5=014/040

تُقْبَلُ	“kabül kılındı” 108b/6=005/027
	“kabül kılınğay” 110a/4=005/036
يُتَقَبَّلُ	“kabül kılındı” 108b/7=005/027
	“kabül kılınğay” 118b/4=009/053
مُتَقَابِلِينَ	d. Karşısına geçen, karşılıklı, karşı karşıya
	“karşu karşu bolup” 254b/6=015/047,
	475a/7=044/053
	“karşular” 427b/8=037/044
	“karşukarşular” 511b/1=056/016
	e. Karşılayan, karşılayıcı, yönelen
مُسْتَقْبَلِ	“karşu kelgen” 482a/5=046/024
	f. Kabile
الْقَبِيلَةُ	“kıbleni” 20b/6=002/143
	“kıble” 21a/2=002/144, 210a/4=010/087
	“kıblesi” 21a/9=002/145
قَبِيلَتِكَ	“kıbleñ” 21a/7=002/145
قَبِيلَتِهِمْ	“kıbleleri” 20b/2=002/142
	“kıblesi” 20b/8=002/145
	g.cemaat, kefil, aşiret
قَبِيلًا	“oğğa kirgen” 279b/2=017/092
قَبِيلُهُ	“oğğa kirgen” 148b/7=007/027
	h.kabile.
قَبَائِلَ	“kabıleler” 494a/3=049/013
	ı.ön, göz önündeki.
قُبُلٍ	“iley” 229a/6=012/026
قُبُلًا	“oğka kirgen” 137b/3=006/0111
	“türlüg türlüg” 288a/6=018/055
	i. Yön, cihet, ön taraf, karşı koyma gücü, mukave-
	met
قَبَلِ	“karşu” 25a/6=002/177
	“küç” 363a/9=027/037
قَبْلَكَ	“saña karşu” 548a/2=070/036
قَبْلِهِ	“anıñ yanındın” 515b/9=057/013
	h. Önce

قَبْلَ

“aşnu” 4b/6=002/025, 13a/4=002/089,
 13b/2=002/091, 15b/6=002/108, 36a/9=002/237,
 39b/3=002/254, 47a/4=003/004, 59b/6=003/093,
 65b/8=003/143, 69a/8=003/164, 83b/9=004/047,
 91a/6=004/094, 97a/9=004/136, 100a/9=004/159,
 101a/5=004/164, 114a/1=005/059, 109b/8=005/034,
 116b/4=005/077, 126b/5=006/028, 133b/7=006/084,
 145a/2=006/158, 152b/4=007/053, 158b/5=007/101,
 160a/2=007/123, 160b/4=007/129, 164a/6=007/155,
 167a/9=007/173, 179b/7=008/071, 185a/8=009/030,
 188a/3=009/048, 188a/8=009/050, 209a/2=010/074,
 210b/4=010/091, 218b/5=011/049, 220a/3=011/062,
 221b/3=011/078, 24b/7=011/109, 227a/2=012/006,
 230b/2=012/037, 233b/2=012/064, 235a/2=012/076,
 235a/6=012/077, 235b/5=012/080, 237b/7=012/100,
 240b/5=013/006, 249a/8=014/022, 251b/3=014/044,
 253b/7=015/027, 269b/1=016/118, 276a/6=017/058,
 292b/8=018/109, 294a/3=019/007, 294a/6=019/009,
 295a/5=019/023, 298b/3=019/067, 304b/7=020/071,
 306b/5=020/090, 304b/2=020/114, 308b/3=020/115,
 310a/6=020/134, 314b/2=021/051, 316a/3=021/076,
 327b/3=022/078, 333a/4=023/083, 353b/4=026/049,
 363b/2=027/038, 363b/5=027/040, 364a/9=027/046,
 363b/3=027/039, 366a/4=027/068, 373a/6=028/048,
 385b/4=030/004, 389b/8=030/043, 390b/3=030/049,
 400b/3=033/015, 404a/2=033/038, 404b/8=033/049,
 407a/7=033/062, 414b/2=034/053, 414b/4=034/054,
 433a/6=038/016, 439a/=039/008, 443b/5=039/054,
 443b/7=039/055, 449b/7=040/034, 453a/8=040/067,
 453b/8=040/074, 460a/1=041/048, 465b/8=042/047,
 489b/5=048/015, 489b/9=048/016, 490b/5=048/023,
 497a/5=050/039, 497a/5=050/039, 498a/5=051/016,
 499b/3=051/046, 505a/5=053/052, 516a/7=057/016,
 517a/8=057/022, 519a/5=058/003, 519a/7=058/004,
 501b/2=052/026, 501b/4=052/028, 530a/7=062/002,
 532b/8=063/010, 533b/3=064/005, 548b/3=071/001
 “aşnusi” 343a/2=024/058, 309b/6=020/130,
 309b/7=020/130, 512a/5=056/045, 515a/7=057/010
 “aşnukı” 479b/3=046/004,

قَبْلَكَ

“sindin aşnu” 2b/1=002/004, 72a/5=003/184,
85b/3=004/060, 124b/5=006/010, 127a/9=006/034,
278a/5=017/077, 313a/3=021/034, 313b/4=021/041,
413b/8=034/044

“aşnuş” 100b/7=004/162, 128a/9=006/042,
211a/2=010/094, 211a/2=010/094, 238b/7=012/109,
244a/9=013/032, 245a/7=013/038, 252b/8=015/010,
261b/1=016/043, 263a/6=016/063, 311a/3=021/007,
312a/8=021/025, 324b/7=022/052, 346b/3=025/020,
373a/1=028/046, 390a/6=030/047, 396a/2=032/003,
415a/9=035/004, 444b/4=039/065, 454a/5=040/078,
459a/7=041/043, 461a/1=042/003, 468a/8=043/023,
470a/1=043/045

قَبْلَكُمْ

“sizdin aşnu” 4a/4=002/021, 26a/8=002/183,
31b/1=002/214, 65a/6=003/137, 72b/2=003/186,
113b/6=005/057, 120a/3=005/102

“aşnuşız” 80b/2=004/026, 96b/4=004/131,
104b/9=005/005, 225b/1=011/116, 247b/1=014/009,
380a/3=029/018

“sizlerdin aşnu” 150b/1=007/038,

“aşnuşuz” 190b/4=009/069, 190b/7=009/069,
201b/5=010/013, 339b/9=024/034

قَبْلَنَا

“bizdinaşnu” 46b/7=002/286, 144b/2=006/156

قَبْلِهِ

“andinaşnu” 29b/2=002/198, 116a/8=005/075,
116a/8=005/075

“aşnusi” 65b/9=003/144, 202a/5=010/016,
281a/4=017/107, 226b/4=012/003, 214b/8=011/017,
310a/5=020/134, 65b/9=003/144, 202a/5=010/016,
214b/8=011/017, 281a/4=017/107, 309b/6=020/130,
373b/3=028/052, 373b/5=028/053, 376b/2=028/078,
390b/4=030/049, 480b/1=046/012, 545a/1=069/009

“irdinaşnusi” 226b/4=012/003, 383b/3=029/048,

“aşnu” 468a/6=043/021

قَبْلَهَا

“aşnusi” 243b/8=013/030

“andinaşnu” 364a/1=027/042

قَبْلَهُمْ

“munladın aşnu tururlar” 17a/5=002/118

“aşnuları” 124a/5=006/006, 177b/2=008/052,
177b/7=008/054, 191a/1=009/070, 205a/9=010/039,
211b/7=010/102, 240b/6=013/006, 245b/6=013/042,

259b/1=016/026, 260a/9=016/033, 260b/5=016/035,
 299a/2=019/074, 309b/2=020/0128, 311a/2=021/006,
 342b/3=024/055, 343a/8=024/059, 378a/3=029/003,
 386a/7=030/009, 398a/5=032/026, 413b/8=034/045,
 417b/3=035/025, 433a/1=038/012, 446b/3=040/005,
 448a/8=040/021, 454b/3=040/082, 474b/5=044/037,
 481b/1=046/018, 484b/9=047/010, 499b/8=051/052,
 519b/2=058/005, 523b/4=059/009, 419b/8=035/044,
 428a/8=037/071, 432a/3=038/003, 440b/8=039/025,
 443a/6=039/050, 457b/2=041/025, 437b/7=044/017,
 495b/4=050/012, 496b/9=050/036, 506a/2=054/009,
 510b/3=055/074, 524b/3=059/015, 540b/7=067/018
 “olarınıaşnuları” 48a/8=003/011
 “anlardınaşnu” 143a/5=006/148
 “anlarınaşnusı” 239a/1=012/109, 324a/2=022/042
 “aşnudin” 300a/9=019/098
 “aşnusındın” 422a/2=036/031
 “munlardin evvel” 510a/4=055/056
 “mindin burun” 72a/3=003/183,
 “aşnumdın” 312a/7=021/024, 481a/7=046/017

قَبْلَى

1191. قَر

a. Dar geçindirmek, fazla sıkmak.

يَقْتُرُوا

“darlıkıldılar” 350a/6=025/067

b. Çok cimri, cimrilik ruhuna işlemiş olan.

قُتُورًا

“bahıl” 280b/2=017/100

c. Kara (= Korku veya kederden doğan yüzdeki değişiklik).

قَتَر

“toğ” 203b/7=010/026

قَتَرَة

“karaklık” 565b/3=080/041

d. Dar geçimli, fakir.

الْمُقْتَرِ

“tarlık” 36a/7=002/236

1192. قَتَلَ

a. Öldürmek.

قَتَلَ

“öldürdi” 38b/9=002/251, 119a/3=005/095

“öldürse” 109a/9=005/032, 90b/2=004/092

“öldürmüş” 109a/9=005/032

قَتَلْتُ	“öldürdün” 289b/8=018/074, 302b/6=020/040
	“öldürsen” 370a/2=028/019
	“öldürdüm” 371b/5=028/033
قَتَلْتُمُوهُمْ	“öldürdünüz” 10b/6=002/072
قَتَلْنَا	“öldürdünüz anlarını” 72a/4=003/183
قَتَلَهُ	“öldürdük” 100a/4=004/157
	“öldürdi anı” 109a/4=005/030, 018/074
	“öldürse anı” 119a/2=005/095
قَتَلَهُمْ	“öldürdi anlarını” 172b/9=008/017
قَتَلُوا	“öldürdiler” 141b/2=006/140
قَتَلُوهُ	“öldürdiler anı” 100a/5=004/157, 100a/7=004/157
أَقْتُلْ	“öldüreyin” 448b/8=040/026
لَا أَقْتُلُكَ	“öldürsem sini” 108b/9=005/028
لَا أَقْتُلُكَ	“öldürgey men sini” 108b/7=005/027
تَقْتُلْنِي	“öldürsen mini” 108b/9=005/028, 370a/2=028/019
تَقْتُلُوا	“öldürün” 119a/2=005/095, 143b/5=006/151, 143b/7=006/151, 227a/8=012/010, 273b/6=017/031
	“öldürün ³⁸⁹ ” 80b/8=004/029
	“öltürün” 273b/8=017/033
تَقْتُلُونَ	“öldürür siz” 12a/8=002/085, 13a/1=002/087, 13b/2=002/091, 449a/4=040/028, 402a/3=033/026
تَقْتُلُوهُ	“öldürün anı” 369a/1=028/009
تَقْتُلُوهُمْ	“öldürdünüz anlarını” 172b/8=008/017
يَقْتُلْ	“öldürse” 90b/1=004/092, 90b/9=004/093
يَقْتُلْنَ	“öldürseler” 528a/2=060/012
يَقْتُلُوكَ	“öldürseler sini” 174a/9=008/030, 370a/6=028/020
يَقْتُلُونَ	“öldürürler” 9b/1=002/061, 49b/8=003/021, 49b/8=003/021, 62a/7=003/112, 115b/6=005/070, 197a/2=009/111, 350a/8=025/068
يَقْتُلُونِي	“öldürseler mini” 352a/3=026/014, 371b/5=028/033
يَقْتُلُونِي	“öldürü mini ya'nı öldürü yazdılar” 163b/5=007/150

³⁸⁹ Aranızda fesad ve fitneyi gerektiren cürümleri işlemeyinizki, ta birbirinizi öldürmeyesiniz.

اَقْتُلُوا	“öldürün” 181b/1=002/054, 86a/8=004/066, 181b/1=009/005, 227a/6=012/009, 448b/6=040/025
اَقْتُلُوهُ	“öldürün anı” 380b/4=029/024
اَقْتُلُوهُمْ	“öldürün olarnı” 28a/1=002/191, 28a/5=002/191, 89b/7=004/089, 90a/8=004/091
قُتِلَ	“öldürüldi” 66a/1=003/144, 555a/3=074/020
	“öldürülse” 273b/9=017/033
	“öldürülsün” 497b/7=051/010, 555a/3=074/019, 565a/2=080/017, 569b/6=085/004
قُتِلَتْ	“öldürüldi” 566a/1=081/009
قُتِلْتُمْ	“öldürülseñiz” 68a/9=003/157, 68b/2=003/158
قُتِلْنَا	“öldürülgey irdük” 67b/6=003/154
قُتِلُوا	“öldürülgeylerirdi” 68a/7=003/156, 70a/1=003/168
	“öldürüldiler” 70a/2=003/169, 73b/7=003/195, 325b/1=022/058, 484b/3=047/004
يُقْتَلُ	“öldürülür” 22b/1=002/154
	“öldürülse” 87a/5=004/074
يُقْتَلُونَ	“öldürülürler” 197a/3=009/111
الْقَتْلُ	“öldürmek” 28a/3=002/191, 67b/8=003/154, 274a/1=017/033, 400b/5=033/016, 32a/3=002/217
	“öldürmekin” 109a/3=005/030, 141a/2=006/137,
قَتَلَهُمْ	“öldürmeklerin” 71b/7=003/181
	“öldürmekleri” 99b/9=004/155, 273b/7=017/031
	b.Çokça öldürmek, amansızca öldürmek.
سَقَتِلَ	“öldürgey miz” 160b/1=007/127
يَقْتُلُونَ	“öldürürler” 162a/3=007/141
قُتِلُوا	“öldürüldiler” 407a/6=033/061
يُقْتَلُوا	“öldürülse” 109b/5=005/033
تَقْتِيلًا	“öldürmek” 407a/6=033/061
	c. Muharebe etmek, savaşmak.
قَاتَلَ	“öldürüşti” 66a/7=003/146
	“kıtāl kıldılar” 515a/7=057/010
قَاتَلَكُمْ	“kıtāl kılsa irdi sizing birle” 490b/3=048/022
قَاتَلَهُمْ	“öldürdi anlarını” 185a/8=009/030

	“öldürsün anlarını” 532a/4=063/004
فَاتَلُوا	“öldürüştiler” 73b/7=003/195
	“kıtāl kıldılar” 515a/7=057/010
	“tokuşğaylar irdi” 401a/9=033/020
فَاتَلُوكُمْ	“öldürüşseler sizing birle” 28a/4=002/191
	“tokuşğaylar irdi sizing birle” 90a/2=004/090
	“kıtāl kıldıarsizing birle” 527a/5=060/009
تُقَاتِلْ	“öldürüşür” 48b/3=003/013
تُقَاتِلُوا	“öldürüşseniz” 37b/5=002/246
	“uruşğay siz” 193a/3=009/083
تُقَاتِلُونَ	“uruşur siz” 87a/6=004/075
	“tokuşur siz” 182b/3=009/013
تُقَاتِلُونَهُمْ	“uruşur siz anlar birle” 489b/8=048/016
تُقَاتِلُوهُمْ	“öldürüşün anlar birle” 28a/3=002/191
تُقَاتِلْ	“uruşalıñ” 37b/3=002/246
	“uruşsa mız” 37b/5=002/246
يُقَاتِلْ	“öldürüşsün” 87a/3=004/074
	“öldürüşse” 87a/4=004/074
يُقَاتِلُوا	“uruşsalar” 90a/1=004/090
يُقَاتِلُوكُمْ	“öldürüşgeyler sizing birle” 28a/4=002/191
	“tokuşsalar sizing birle” 62a/2=003/111,
	90a/3=004/090
	“uruşsalar sizing birle” 90a/1=004/090
	“uruşmadılar sizing birle” 527a/2=060/008
يُقَاتِلُونَ	“öldürüşürler” 87a/9=004/076, 87b/1=004/076,
	197a/2=009/111
	“kıtāl kılurlar” 528b/4=061/004
	“kıtāl kılışurlar” 554a/6=073/020
يُقَاتِلُونَكُمْ	“öldürürler sizlerni” 27b/9=002/190
	“kıtāl kılurlar sizing birle” 32a/3=002/217
	“öldürürler sizni” 186a/7=009/036
	“kıtāl kılışurlar sizing birle” 524a/9=059/014
فَاتِلْ	“uruşğul” 88b/9=004/084
فَقَاتِلْ	“ikeğütokuşuñ” 108b/1=005/024

فَاتِلُوا	“öldürün” 27b/9=002/190, 182b/2=009/012, 186a/7=009/036, 185a/1=009/029, 199a/1=009/123 “öldürüşün” 37a/7=002/244, 87b/2=004/076 “uruşun” 69b/5=003/167 “kıtal kılışın” 439a/8=049/009
فَاتِلُوهُمْ	“öldürüşün anlar birle” 28a/6=002/193 “öldürün anlarını” 175b/2=008/039
فُوتِلْهُمْ	“kıtal kılışsanız” 524a/4=059/011
فُوتِلُوا	“kıtal kılışsalar” 524a/6=059/012
يُقَاتِلُونَ	“öldürüşürler” 323b/3=022/039
الْقِتَالُ	“tokuş” 31b/6=002/216, 37b/4=002/246, 37b/7=002/246, 87b/5=004/077, 87b/5=004/077, 172b/7=008/016, 178b/9=008/065, 486a/4=047/020 “tokuşni” 402a/1=033/025 “tokuşmak” 63b/4=003/121 “uruşmak” 31b/9=002/217, 31b/9=002/217 “tokuşni” 69b/6=003/167 d. Birbiriyle savaşmak, birbiriyle dövüşmek.
اِقْتَتَلْ	“öldürşgey irdi” 39a/8=002/253
اِقْتَتَلُوا	“öldürşgeyler irdi” 39b/1=002/253 “kıtal kılışın” 493a/8=049/009
يَقْتَتِلَانِ	“öldürüşürler” 369b/3=028/015 e. Maktul, öldürülen.
الْقَتْلَى	“öldürülmüşler” 25b/5=002/178

فَأ. 1193.

فَتَائِهَا	a. Acur hıyar (salatalık) kabak. “hıyār bādirinḡin” 9a/5=002/061

قحم. 1194.

اِقْتَحَمَ	a. Katlanmak, atılmak “küçeylik birle kirdi” 574a/5=090/011
مُقْتَحِمٌ	“kirgen” 436a/4=038/059

1195. قدح

- a. Çingı çıkarma, kıvılcım saçma
 قَدَحًا “çakıklı bolup” 579a/2=100/002

1196. قدد

- a. Kesip biçmek, yırtmak.
 قَدَّتْ “yırttı” 229a/2=012/025
 قَدَّ “yırtıldı” 229a/6=012/026, 229a/7=012/027, 012/028
 b. Ayır ayrı görüşlere sahip ferdleri bulunan topluluk, kozmopolit topluluk
 قَدَرًا “muhtelif yollar” 551a/9=072/011

1197. قدر

- a. Ayarlamak, kadrini bilmek, daraltmak, kısıtlamak, takdir etmek, kaderini çizmek, gücü yetmek, ölçüp biçmek
 قَدَرَ “tarkılrsa” 573a/6=089/016
 قَدَرْنَا “endāze kılduk” 560b/1=077/023
 قَدَرُوا “bildiler” 134b/2=006/091, 327a/4=022/074
 تَقَدَّرُوا “uluğladılar” 444b/6=039/067
 تَقَدَّرُوا “yarağlıg bolsañız” 109b/8=005/034
 “yarağlıg bolu bildiñiz” 490b/2=048/021
 نَقَدِرَ “taqdır kılğay miz” 317a/3=021/087
 يَنْقَدِرُ “tarkılur” 243b/1=013/026, 273b/5=017/030, 377a/3=028/082, 384b/7=029/062, 389a/3=030/037, 412b/9=034/036, 413a/6=034/039, 443b/1=039/052
 “yarağlıg bolur” 264b/3=016/075, 264b/6=016/076
 “darkılur” 462a/1=042/012
 “yarağlıg bolğay” 574a/3=090/005
 يَنْقَدِرُونَ “yarağları yiter” 42a/2=002/264, 518a/9=057/029
 “yarağlıg bolu bilürler” 248b/5=014/018
 قُدِرَ “taqdır kılınur” 506a/6=054/012
 “tarlıkılındı erse” 536b/1=065/007
 الْقَدْرُ “kadr” 577b/2=097/001, 577b/2=097/002, 577b/3=097/003

قَدَّرَا	“takdîr” 535b/8=065/003
قَدَّرُهُ	“bilmeki” 134b/2=006/091, 327a/4=022/074
قَادِرٌ	“uluğluku” 444b/6=039/067
قَادِرٌ	“yarağlığı” 127b/8=006/037, 131a/7=006/065, 280a/8=017/099, 570b/7=086/008
قَادِرُونَ	“kudretlîğ” 425a/6=036/081, 557b/6=075/040, 483a/8=046/033
قَادِرُونَ	“yarağlıklar” 203b/2=010/024, 329a/1=023/018, 333b/8=023/095, 548a/5=070/040
قَادِرِينَ	“endāze kılğanlar” 560b/1=077/023
مَقْدُورًا	“yarağlıklar” 542b/8=068/025
	“yığar mizkudretlîğbolup” 556b/3=075/004
	“kesilmiş hüküm” 404a/2=033/038
	b.Takdir etmek, tayin etmek, kaderini çizmek, hükmetmek, vukuuna hükmetmek, ölçüp biçmek, ayarlamak, ölçüyle yapmak
قَدَّرَ	“endāze kıldı” 455b/9=041/010
	“takdîrkıldı” 555a/3=074/018, 555a/3=074/019, 555a/3=074/020, 571a/9=087/003
قَدَّرْنَا	“takdîr kılduk” 255a/7=015/060, 410b/8=034/018, 512b/6=056/060
قَدَّرْنَاهُ	“takdîrkılduk anı” 422b/3=036/039
قَدَّرْنَاهَا	“takdîrkılduk anı” 365a/4=027/057
قَدَّرَهُ	“takdîrkıldı anı” 200b/7=010/005,
	“endāze kıldı anı” 345a/1=025/002, 565a/3=080/019
قَدَّرُوها	“endāz kıldılar anı” 558b/8=076/016
يَقْدِرُ	“endāze kılır” 554a/2=073/020
قَدِّرْ	“takdîrkılğıl” 409b/9=034/011
تَقْدِيرُ	“endāze kılmakı” 135b/6=006/096,
	“takdîri” 422b/2=036/038, 456a/4=041/012
تَقْدِيرًا	“endāze kılmak” 345a/1=025/002, 558b/8=076/016
	c. Kudreti büyük, gücü sonsuz olan Allah
قَدِيرٌ	“yarağlığı” 4a/2=002/020, 41a/5=002/259, 46a/9=002/284, 50b/3=003/026, 51a/3=003/029, 69b/2=003/165, 73a/1=003/189, 107b/1=005/017,

- 107b/7=005/019, 110b/2=005/040, 123a/4=005/120, 125b/1=006/017, 176a/1=008/041, 186b/8=009/039, 213a/7=011/004, 264a/3=016/070, 265a/2=016/077, 320a/4=022/006, 323b/3=022/039, 341b/4=024/045, 380a/7=029/020, 390b/6=030/050, 391a/4=030/054, 415a/3=035/001, 459a/1=041/039, 461b/4=042/009, 464a/8=042/029, 466a/7=042/050, 483a/9=046/033, 541a/5=057/002, 523a/4=059/006, 526b/9=060/007, 533a/4=064/001, 537a/6=065/012, 538b/4=066/008, 539b/1=067/001
- “**yarağlıg turur**” 15b/3=002/106, 16a/2=002/109, 21b/6=002/148
- قَدِيرًا “**yarağlıg**” 96b/9=004/133, 99a/4=004/149, 349a/7=025/054, 402a/5=033/027, 419b/9=035/044, 490b/3=048/021
- d. Miktar, muayyen ölçü, uzunluk, uzama.
- بِمِقْدَارٍ “**endāze birle**” 241a/2=013/008
- مِقْدَارُهُ “**endāzesi**” 396a/7=032/005, 546b/7=070/004
- e. Muktedir, güç yetiren, kudreti büyük, mutkal hâkimiyet sahibi
- مُقْتَدِرٌ “**ḳudretlıg**” 507b/2=054/042, 508a/2=054/055
- مُقْتَدِرُونَ “**yarağlıglar**” 469b/8=043/042
- f. Kader, mikdar, kemiyet, güç, tayin edilen vakit, tayin edilen yer
- قَدَر “**endāze**” 253b/2=015/021, 328b/9=023/018, 464a/4=042/027, 467b/1=043/011, 507b/8=054/049, 560b/1=077/022
- قَدَرًا “**kesilmiş hüküm**” 404a/2=033/038
- بِقَدَرِهَا “**endāzesi birle**” 242a/5=013/017
- g. Tencere, kazan
- قُدُورٌ “**töleñen küweçler**” 410a/6=034/013

1198. قدس

- a. Temizlik, tertemiz olma, kudsilik.
- رُوحِ الْقُدْسِ “**Cebrail**” 12b/9=002/087, 39a/7=002/253, 267b/6=016/102
- “**dīn birilgen söz**” 121a/9=005/110

- b. Temizlik, tertemiz olma, kudsîlik, bün noksan
sıfatlardan uzak, münezzeh ve mukaddes
الْقُدُّوسُ “key arığ” 525a/8=059/023
“keyerklig” 530a/5=062/001
c. Takdis etmek, şanına yakışmayan şeylerden tenzih
etmek, temizlemek, tertemiz yapmak
نُقَدِّسُ “arığlayur miz” 5b/4=002/030
المُقَدِّسُ “arığkılınmış” 301b/=020/012, 56b/2=079/016
الأَرْضُ الْمُقَدَّسَةُ “arığkılınmış yir” 108a/2=005/021

1199. قدم

- a. Başına geçmek, ele almak
قَدِمْنَا “keldük” 47a/1=025/023
b. öne geçmek, kumanda etmek, götürmek.
يَقْدُمُ “oza kiçer” 223b/7=011/098
c. Vukua gelmesine sebep olmak, önceden yapmak,
dan önce yapmak, önce almak
قَدَّمَ “kiçürdi erse” 436a/6=038/061
“kiçürdi” 557a/2=075/013
قَدَّمْتُ “kiçürdi” 14a/1=002/095, 71b/8=003/182,
177a/9=008/051, 466a/3=042/048
“keçürdi” 85b/7=004/062, 116b/9=005/080,
288b/2=018/057, 320a/9=022/010, 389a/2=030/036,
562b/8=078/040, 373a/2=028/047, 524b/9=059/018,
530b/9=062/007, 566b/6=082/005
قَدَّمْتُ “keçürdüm” 496b/2=050/028
“keçürseirdim” 573b/3=089/024
قَدَّمْتُمْ “keçürdünüz” 232a/2=012/048
قَدَّمْتُمُوهُ “kiçürdünüz anı” 436a/6=038/060
قَدَّمُوا “burun keçürdümdiler” 420b/8=036/012
نُقَدِّمُوا “burun keçürseñiz” 16a/3=002/110, 554a/8=073/020
“burun kiçürün” 492a/5=049/001
“aşnukeçürseñiz” 520b/8=058/013
قَدَّمُوا “burun keçürünüz” 33a/8=002/223
“taqdım kılın” 520b/6=058/012
d. İlk defa vuku bulmak, öne geçmek

تَفَلَّمَ	“burunkiçti” 488a/2=048/002
يَتَقَدَّم	“aşnu keçse” 555b/8=074/037 e. İleri gitmek, ileri geçmek
تَسْتَقْدِمُونَ	“aşnu kıılır siz” 412a/3=034/030
يَسْتَقْدِمُونَ	“burun keçürler” 149b/9=007/034 “burun keçür” 206a/8=010/049 “keçürler” 263a/2=016/061 f. Eski, önceki
الْقَدِيم	“aşnuķı” 237a/7=012/095 “irki” 422b/3=036/039
قَدِيم	“irki” 480b/1=046/011 g. Daha öncekiler
الْأَقْدَمُونَ	“atalarınız burunķı” 354b/7=026/076 h. Ayak, mecazen eskiden kalma güzel fiil ve iş, geçici
قَدَم	“ayakı” 200a/4=010/002 “taban” 267a/2=016/094
الْأَقْدَام	“ayaklarını” 172a/8=008/011 “ayakları” 509b/4=055/041
أَقْدَامَكُمْ	“adaķlarınızın” 484b/6=047/007
أَقْدَامَنَا	“adaķlarımız” 457b/9=041/029 “adaķlarımızın” 38b/7=002/250, 66b/2=003/147

1200. قدو

	a. Yanında yer almak, tabi olmak, uymak
اَقْتَدِه	“uygul” 134a/9=006/090
مُقْتَدُونَ	“uyganlar” 468b/1=043/023

1201. قذف

	a. Fırlatmak, salmak, bırakmak, atmak, musallat etmek, peşine salmak
قَذَفَ	“kemışti” 402a/3=033/026, 522b/3=059/002
قَذَفْنَاهَا	“kemıştükani” 306b/1=020/087
نَقَذِفَ	“atarmiz” 311b/7=021/018

يَقْدُفُونَ	“atarlar” 414b/2=034/053
اَقْدِفِيْهِ	“atgıl anı” 302b/2=020/039, 302b/2=020/039
يُقْدِفُونَ	“atılurlar” 425b/6=037/008

1202. قرأ

a. Okumak

قَرَأَتْ	“okusañ” 267b/1=016/098
	“okuduñ” 274b/9=017/045
قَرَأَانَهُ	“okuduk anı” 557a/4=075/018
قَرَأَ	“okusa irdi” 359a/9=026/0199
لِتَقْرَأَهُ	“munuñ üçün kim okusañ anı” 281a/2=017/106
نَقْرُؤُهُ	“okıyur miz anı” 279b/4=017/093
يَقْرَأُونَ	“okıyurlar” 211a/2=010/094, 277b/5=017/071
اَقْرَأْ	“okugul” 272a/4=017/014
	“okugıl” 577a/2=096/001, 577a/3=096/003
اَقْرَأُوا	“okun” 545b/2=069/019, 554a/3=073/020, 554a/6=073/020
قُرِئَ	“okındı” 170b/2=007/204, 569b/1=084/021

b. Okutmak

سُنِّقِرَأْ	“okıgay miz saña” 571b/1=087/006

c. Kur'an-ı Kerîm, okuma, okunuş, mecazen namaz

قُرْآنْ	“kır'ân” 202a/1=010/015, 207b/1=010/061, 252a/6=015/001, 424b/2=036/069, 513a/8=056/077, 570b/2=085/021
	“tañ namâzını” 278a/8=017/078
الْقُرْآنْ	“kır'ân” 26b/4=002/185, 120a/1=005/101, 125b/3=006/019, 170b/2=007/204, 197a/4=009/111, 205a/3=010/037, 271b/4=017/009, 274b/4=017/041, 275a/3=017/046, 276b/4=017/060, 278b/3=017/082, 279a/4=017/088, 279a/6=017/089, 347b/3=025/032, 360b/3=027/001, 366b/3=027/076, 391b/2=030/058, 412a/4=034/031, 420a/2=036/002, 432a/2=038/001, 441a/2=039/027, 468b/9=043/031, 497b/2=050/045, 569/1=084/021, 495a/2=050/001, 508a/4=055/002,

- 554a/3=073/020, 559a/6=076/023, 506b/4=054/022, 308b/1=020/114
- “*ḵur’ānnı*” 226b/3=012/003, 256b/7=015/091, 267b/1=016/098, 274b/9=017/045, 288a/3=018/054, 347b/1=025/030, 367b/7=027/092, 377a/9=028/085, 457b/4=041/026, 486b/1=047/024, 506a/9=054/017, 507a/3=054/032, 507a/9=054/040, 525a/4=059/021, 553a/2=073/004, 88b/4=004/082, 301a/2=020/002, 361a/1=027/006, 482b/7=046/029, 256b/3=015/087
- قُرْآنًا “*ḵur’ān*” 226b/2=012/002, 244a/2=013/031, 441a/3=039/028, 459a/9=041/044, 441a/3=039/028, 461a/7=042/007, 467a/1=043/003
- “*ḵur’ānnı*” 281a/2=017/106, 308a/8=020/113
- “*iñen kitāp*” 455a/3=041/003
- “*tañ ḵur’ānnı*” 550b/3=072/001
- قُرْآنُهُ “*oḵımaḵı anıñ*” 557a/4=075/017
- “*oḵımaḵıñğa*” 557a/4=075/018
- d. hayız müdeti, iki ay başı arasındaki müddet
- قُرْوٍ “*ḥayz*” 33b/7=002/228

قرب. 1203.

- a. Yaklaşmak, mübaşeret etmek, yapmak, işlemek, Allah’ın rızasına nail olmak için takdim etmek, yakınlaştırmak, yakın kılmak, yakınlık sağlamak, yaklaştırmak
- تَقْرِبَا “*yawuñız*” 6a/6=002/035, 147b/7=007/019
- تَقْرُبُوا “*yawuñız*” 83a/2=004/043, 143b/6=006/151, 143b/9=006/152, 274a/2=017/034, 273b/7=017/032
- تَقْرُبُونِ “*yawuñız*” 233a/5=012/060
- تَقْرُبُوهَا “*yawuñız aña*” 27b/2=002/187
- تَقْرُبُوهُنَّ “*yawuñız anlarǵı*” 33a/4=002/0222
- يَقْرُبُوا “*yawusunlar*” 184b/7=009/028
- b. takdim etmek, yakınlaştırmak, yakın kılmak, yakınlık sağlamak, yaklaştırmak.
- قَرَبَا “*ḵurbā kıldılar*” 108b/6=005/027
- قَرَبَانَاهُ “*yakın kıldıḵ*” 297a/9=019/052

- قَرَبَهُ “yawuttı anı” 498b/4=051/027
- تُقَرَّبُكُمْ “yawutur sizni” 413a/1=034/037
- لِيُقَرَّبُونَا “yawutsalar bizni” 438a/3=039/003
- c. Çok yaklaşmak, pek yakın olmak, Salih amel ile Allah’ın rızasını kazanmak, Allah katında yakınlık sağlamak
- اَقْتَرَبَ “yawuḵ boldı” 168b/2=007/185, 310b/2=021/001, 317b/8=021/097
- اَقْتَرَبَتْ “yawuḵ boldı” 505b/2=054/001
- اَقْتَرَبَ “yawuḡıl” 577/9=096/019
- d. İbadet yahut hayırlı amel gibi Allah’ın rızasına yaklaştırmak, Allah katında yakınlık, sağlayıcı husus
- قُرْبُهُ “yawuzluk turur” 195a/7=009/099
- قُرْبَاتٍ “yawuzluklar” 195a/7=009/099
- e. yakın
- قَرِيبٌ “yakın” 27a/1=002/186, 78a/7=004/017, 87b/8=004/077, 251b/2=014/044, 533a/9=063/010, “yawuḵ” 220a/2=011/061, 153a/5=007/056, 31b/3=002/214, 220a/9=011/064, 222a/2=011/081, 318b/7=021/109, 462b/8=042/017, 497a/7=050/041, 552a/9=072/025
- “yawuḵı” 414b/1=034/051
- قَرِيبًا “yakın” 244a/7=013/031, 490a/7=048/018, 524b/3=059/015, 491b/3=048/027, 529b/7=061/013, 562b/8=078/040
- “yawuḵ” 187a/7=009/042, 275b/3=017/051, 407a/9=033/063, 547a/2=070/007
- f. Akralar, yakınlar, akrabalık, karabet, yakınlık
- الْقَرَبَى “kayaş eyeleri” 12a/3=002/083
- “yawuḵluk eyeleri” 25a/8=002/177, 76a/6=004/008, 175b/7=008/041, 197b/1=009/113, 337b/6=024/022, 523a/5=059/007
- “yawuḵluk” 463b/4=042/023
- “yawuḵluk eyesi” 82a/4=004/036, 82a/5=004/036, 120b/7=005/106, 144a/3=006/152, 273a/7=017/026, 266a/9=016/090, 389a/4=030/038,
- “kaḍaşlık eyesi” 417a/3=035/018

- e. En yakın, daha yakın
- أَقْرَبُ “yawukrak” 36b/3=002/237, 265a/1=016/077, 276a/4=017/057, 320b/5=022/013, 290b/3=018/081, 495b/9=050/016
- أَقْرَبُهُم “yakınrak” 105b/9=005/008, 69b/7=003/167, 77a/1=004/011, 284b/4=018/024, 513b/3=056/085
- أَلْأَقْرَبُونَ “yakınraklarını” 117a/5=005/082
- الْأَقْرَبِينَ “yakınraklar” 76a/3=004/007, 76a/4=004/007, 81a/9=004/033
- الْمُقَرَّبِينَ “yawukraklar” 26a/2=002/180, “yakınraklar” 31b/4=002/215, 97a/4=004/135 “yawukrak uyalarını” 35b/9=026/0214
- h. Yaklaştırılmış, yakınlık kazanmış, Allah katında yüksek bir dereceye ve ulvî bir mertebeye nail olmuş kimse
- الْمُقَرَّبُونَ “yawukkılnmışlar” 102a/8=004/172, 511a/7=056/011, 568a/4=083/021, 568a/8=083/028
- الْمُقَرَّبِينَ “yawukkılnmışlar” 53a/6=003/045, 159b/3=007/114, 353a/8=026/042, 513a/6=056/088
1. Yakınlık, akrabalık
- مُقَرَّبَةٌ “yawuklukeyesi” 574a/7=090/015
- i. Kurbanlık hayvan ve sair Allah’ın rızasına nail kalıcı şeyler
- بِقُرْبَانٍ “kurbân” 72a/2=003/183
- h. Kurbanlık hayvan ve sair Allah’ın rızasına nail kılıcı şeyler
- قُرْبَانًا “kurbânı” 108b/6=005/027
- “yawutgu” 482b/5=046/028

قرح. 1204.

- a. Yara/Sıkıntı, bozgun, kayıp (mal veya can kaybı)
- قَرْحُ “baş” 65b/1=003/140, 65b/2=003/140
- الْقَرْحُ “baş” 70a/9=003/172

1205. قرد

a. Maymun.

قِرْدَة “beçinler” 10a/2=002/065, 166a/9=007/166

الْقِرْدَة “beçinler” 114a/4=005/060

1206. قرر

a. İkamet etmek, yerleşmek

قَرَن “kārār kılın” 402b/7=033/033

b. Gözü aydın olmak

تَقَرَّر “yarusu” 302b/6=020/040, 369a/8=028/013,
405b/2=033/051

قَرِي “yarıgıl köz yanındın” 295a/9=019/026

c. Durdurmak, yerleştirmek, ikrara etmek, hak olduğunu itiraf etmek

“köndünüz” 12a/6=002/084

أَقَرَّرْتُمْ “ikrār kıldınız” 58a/6=003/081

أَقَرَّرْنَا “ikrār kılduk” 58a/7=003/081

نُقِرُّ “kārār kıldurur miz” 319b/7=022/005

d.yerleşmek

اسْتَقَرَّ “kārār kılsa” 162b/1=007/143

e. Yerleşme mekanı

قَرَار “koñruldı yir” 249b/6=014/026

“kārār kılgı yir” 328b/3=023/013, 560a/9=077/021

“kārārlıgı” 331a/5=023/050

الْقَرَار “kārār” 436a/6=038/060, 450b/2=040/039

قَرَارًا “kārār kılgı” 365a/9=027/061,

“turgı yir” 452b/8=040/064

f. Göz aydınlığı

قُرَّة “yaruklukı” 350b/8=025/074, 397a/8=032/017

“yarukı” 369a/1=028/009

g. Sabit ve sürekli bir şekilde yerleşmiş olan

مُسْتَقَرَّ “kārār kılgan” 505b/4=054/003

“töleñen” 507a/9=054/038

مُسْتَقَرًّا “kārār kılgan” 363b/5=027/040

h. Yerleşme, istikrar, yerleşme zamanı, yerleşme mekanı

مُسْتَقَرٌّ

“**karār kılgu yir**” 6b/1=002/036, 136a/1=006/098, 148a/9=007/024

“**karār kılgu vaqt**” 131b/2=006/067

المُسْتَقَرُّ

“**karār**” 557a/1=075/012

مُسْتَقَرًّا

“**karār kılgu yir**” 347a/2=025/024, 351a/1=025/076, 350a/5=025/066

1. Billür bardak, sırça, kristal

قَوَارِيرَ

“**kārūreler**” 364a/4=027/044

“**kārūre**” 558b/8=076/016

قَوَارِيرًا

“**kārūreler**” 558b/7=076/015

قرض. 1207.

a. Kenarlamak, kenarından geçmek, makaslayıp geçmek.

تَقْرَضُهُمْ

“**keser anlarını**” 283a/8=018/017

b. Borç vermek, sadaka vermek.

أَقْرَضْتُمْ

“**borç birseniz**” 106b/1=005/012

أَقْرَضُوا

“**borç birdiler**” 516b/2=057/018

تَقْرَضُوا

“**borç birseniz**” 534b/9=064/017

يُقْرَضُ

“**ötünç birür**” 37a/8=002/245

“**borç birür**” 515b/1=057/011

أَقْرَضُوا

“**borç birin**” 554a/7=073/020

قَرْضًا حَسَنًا

“**körklüg ötünç**” 37a/9=002/245

“**borç körklüg**” 106b/1=005/012, 515b/1=057/011, 534b/9=064/017, 554a/8=073/020

قَرَطَس. 1208.

a. (Üzerine yazı yazılan) kağıt v.s..

قِرْطَاس

“**bitinmişkâğıd**” 124a/9=006/007

قِرَاطِيسَ

“**kâğıdlar**” 134b/5=006/091

قرع. 1209.

- a. Büyük musîbet, feci felâket, kıyamet günü
 قَارِعَةً "belâ" 244a/6=013/031
 الْقَارِعَةُ "kıyâmet kün" 579b/2=101/001, 579b/2=101/002,
 579b/2=101/003

قرف. 1210.

- a. Elde etmek, kazanmak, işlemek
 اقْتَرَفْتُمُوهَا "kazgandınız" 184a/5=009/024
 يَقْتَرِفُ "kazgansa" 463b/4=042/023
 لِيَقْتَرِفُوا "kazgansunlar için" 137b/9=006/113
 يَقْتَرِفُونَ "kazganurlar" 138b/6=006/120
 مُقْتَرِفُونَ "kazganganlar" 137b/9=006/113

قرن. 1211.

- a. Aynı zamanın insanları, muassır olanlar
 قَرْنٌ "zamâne kişileri" 124a/5=006/006, 299a/2=019/074,
 300a/8=019/098, 496b/9=050/036
 "zamâneleri" 432a/4=038/003
 قَرْنًا "zamâne kişilerini" 124a/8=006/006
 "zamâne kişileri" 330a/2=023/031
 الْقُرُونُ "zamâne kişilerin" 201b/5=010/013,
 225a/9=011/116, 272b/1=017/017, 309b/3=020/128,
 372b/4=028/043, 376b/2=028/078, 398a/5=032/026,
 422a/2=036/031
 "zamâne kişileri" 481a/7=046/017
 "burunkı keçgener" 303b/1=020/051
 قُرُونًا "zamâne kişileri" 330b/5=023/042
 "zamâne kişilerin" 382b/7=028/045,
 348a/3=025/038
 b. büyük iskender'in lakabı olup iki boynuzlu
 manasına gelir
 ذَا الْقَرْنَيْنِ "İskender" 291a/4=018/086, 291b/3=018/094
 ذِي الْقَرْنَيْنِ "İskender" 290b/9=018/083
 c. Çok yakın dost

- قَرِينٌ “koldaş” 427b/4=037/051, 469b/1=043/036,
469b/4=043/038
- قَرِينُهُ “koldaşı” 496a/7=050/023, 496b/1=050/027
- قَرَنَاءُ “koldaşlar” 457b/1=041/025
d. Bağlanmış, birbirine bağlanmış olanlar
- مُقَرَّنِينَ “koldaş kılınmışlar” 252a/1=014/049,
435a/3=038/038
“koşulmuşlar” 346a/1=025/013
e. Zabta alan, yanaştıran
- مُقَرَّنِينَ “ewrülgenler” 467b/6=043/013
f. Biraraya gelen, yakınlık kuran şahıslardan her biri
- مُقَرَّنِينَ “koldaş bolup” 470b/5=043/053
g. Çok büyük bir servete sahip olan bir zatın adıdır.
Bu zat Musa Aleyhisselâm’ın kavminden idi.
Serveti kendisini şaşırtmış, nihayet azgınlık
yapmaya başlamış olan bu zatı Allah Teâlâ ibret-i
âlem için helak edivermiş ve servetini yerle bir et-
miştir
- قَارُونُ “kārūn” 376a/3=028/076, 376b/5=028/079,
448b/5=040/024
“kārūnnı” 382a/8=029/039

1212. قَرَى

- a. Şehirden küçük belde veya binaları toplu halde
bulunan her yer, belde halkı, muhitin sakinleri
- الْقَرْيَةُ “konum” 8b/2=002/058, 40b/7=002/259,
87a/8=004/075, 139a/4=006/123, 157b/9=007/094,
165b/4=007/161, 290a/4=018/077, 348a/5=025/040,
311a/2=021/006, 311a/9=021/011, 315b/9=021/074,
324a/5=022/045, 324b/2=022/048, 349a/3=025/051,
359b/5=026/208, 381b/3=029/031, 381b/9=029/034,
412b/6=034/034, 317b/6=021/095, 363a/4=027/034,
420b/9=036/013, 468a/8=043/023, 536b/4=065/008
“konumnu” 272a/8=017/016
“konumlar” 485a/6=047/013
- قَرَيْتَكَ “konumuñ” 485a/6=047/013
- قَرَيْتَكُمْ “konumlarınız” 156a/5=007/082

قَرَيْنَا	“konumunuz” 365a/2=027/056
الْقَرَيْنَيْنِ	“konumumuz” 157a/4=007/088
الْقُرَى	“iki konum” 468b/9=043/031
	“konumlar” 140a/7=006/131, 158a/3=007/096, 158a/6=007/097, 158a/7=007/098, 158b/3=007/101, 224a/1=011/100, 374a/8=028/059, 374b/1=028/059, 410b/8=034/018, 410b/8=034/018, 524b/1=059/014, 224a/5=011/102, 288b/6=018/059
	“konumları” 482b/3=046/027
	“konum eyeleri” 238b/8=012/109, 523a/5=059/007
	“konumlarını” 225b/4=011/117
أُمُّ الْقُرَى	“Mekkeni” 135b/8=006/092
	“Mekke ili” 461a/8=042/007

1213. قسور

قَسُورَة	a. Arslan. “arslan” 556a/6=074/051

1214. kasas

قَسَنِ يَسِينِ	a. Şemmas ile Üskuf arasındaki mertebede bulunan hristiyanların dini reisi-Keşiş “dānişmendler” 117a/7=005/082

1215. قسط

القِسْطُ	a. Adalet “adl” 49a/8=003/018, 49b/9=003/021, 206a/5=010/047, 97a/3=004/135, “tüzlük” 105b/7=005/008, 144a/1=006/152, 200b/4=010/004, 206b/7=010/054, 222a/8=011/085, 508b/1=055/009, 96a/2=004/127, 517b/5=057/025, 111a/4=005/042, 149a/3=007/029 “tüz” 314a/5=021/047
بِالْقِسْطِ	b. Adalet, mizan, terazi “tüz terāzü” 274a/4=017/035, 358b/6=026/182
تُقْسِطُوا	c. Adaletli davranmak “adlklı bilseniz” 75a/6=004/003 “rāstlıkkılsaңыз” 527a/3=060/008

اَقْسَطُوا	“adl̥kılın̥” 493a/9=049/009
اَلْمُقْسِطِينَ	“adl̥kılğanlarını” 111a/5=005/042, 493b/1=049/009
	“tüzlük kılğanlarını” 527a/4=060/008
	d. Zalim
اَلْقَاسِطُونَ	“yoldın kışğan kâfirler” 551b/4=072/014, 551b/5=072/015
	e. Daha adaletli, daha doğru
اَقْسَطَ	“könirek” 45b/4=002/282
	“rāstrak̥ tüzrek” 399a/5=033/005

قسم. 1216.

	a. Paylaştırmak, bölüşmek
قَسَمْنَا	“kısmet kılduk̥” 469a/1=043/032
يُقَسِّمُونَ	“kısmet kılurlar” 469a/1=043/032
	b. Yemin etmek
اَقْسَمْتُ	“ant içtiniz” 152a/3=007/049, “ant içdiniz” 251b/2=014/044
اَقْسَمُوا	“ant içtiler” 113a/4=005/053, 137a/6=006/109, 261a/2=016/038, 342a/6=024/053, 419b/1=035/042, 542b/3=068/017
اَقْسِمُ	“ant içer men” 513a/7=056/075, 546a/4=069/038, 548a/4=070/040, 566a/4=081/015, 569a/8=084/016, 556b/2=075/002
	“kasem yāḍ kılur men” 574a/1=090/001, 556b/2=075/001
تُقَسِّمُ	“ant için̥” 342a/7=024/053
يُقَسِّمُ	“ant içer” 391a/5=030/055
يُقَسِّمَانِ	“ant içerler” 120b/6=005/106
	“ant içerler ikegü” 121a/1=005/107
	c. innması için yemin etmek
قَاسَمَهَا	“ant içti ol ikisine” 148a/2=007/021
تَقَاسَمُوا	d. Yeminleşmek, birbirine yemin vermek
	“ant içişin̥” 364b/2=027/049
	e. pay istemek paylaştırılmasını istemek, payına düşeni bilmek, arzu etmek

تَسْقِطُوا	“ülüş kılsanız” 104a/6=005/003
قِسْمَةٌ	f. Pay, hisse, taksim, paylaşırma “ülüşni” 503b/5=053/022, 506b/9=054/028
القِسْمَةُ	“ülüş kılmak” 76a/5=004/008
قَسَمَ	g. Yemin “ant turur” 513a/8=056/076
مَقْسُومٌ	“ant içgü nirse” 572b/7=089/005 h. paylaştırılmış tehdid ve tahsis edilmiş “ülüş kılınmış” 254b/4=015/044
فَالْمُقْسِمَاتِ	1. Taksim eden, bölüşren, paylaştıran “ülüş kılğan” 497b/5=051/004
الْمُقْسِمِينَ	i. Paylaştıran, paylaştıran “ülüş kılğanlar” 256b/6=015/090

1217. قسو

قَسَتْ	a. Katılaştırmak “katiğ boldı” 10b/9=002/074, 128b/2=006/043, 516a/8=057/016
قَسَوْتُ	“katiğrak” 10b/9=002/074
قَاسِيَةً	“katiğ” 106b/5=005/013
القَاسِيَةُ	“katiğ turur” 325a/1=022/053 “köñüllerikatiğlar” 440a/9=039/022

1218. قشعر

تَقْشَعُرُ	a. Büzüşmek, kinaye olarak yeri diken diken olmak, ürpermek “yumşatur” 440b/3=039/023

1219. قصد

اقْصِدْ	a. Orta yollu olmak, ölçülü olmak “rāstlıkılğıl” 393b/6=031/019
قَصْدٌ	b. Sırat-ı müstakim, dosdoğru yol “yoluñ rāstı” 258a/3=016/009
قَاصِدًا	c. Meşakkatsiz (rahat) yolculuk kolay sefer. “orta” 187a/7=009/042

- d. Orta yollu, mutedil, ileri geri gitmeyen
 مُقْتَصِدٌ “orta çaklıg” 395a/5=031/032,
 مُقْتَصِدَةٌ “orta işlig” 418a/6=035/032
 “orta çaklıg” 115a/3=005/066

1220. قصر

- a. Kısaltmak.
 تَقْصُرُوا “kışka kılsaңыз” 92a/7=004/101
 b. Vazgeçmek, bırakmak.
 يُقْصِرُونَ “yığılurlar” 170a/8=007/202
 c. Gözünü çeken, bakmayı bırakan
 قَاصِرَاتُ “közi aşaklar” 427b/1=037/048, 510a/3=055/056
 “közleri aşak” 435b/8=038/052
 d. Kapatılmış yahut dışarı çıkmaktan men edilmiş
 olanlar
 مَقْصُورَاتُ “hıpskılnmışlar” 510b/2=055/072
 e. Çokca kısaltan
 مُقْصِرِينَ “kışka kılıglı bolup” 491b/2=048/027
 f. Saray, köşk, şato
 قَصْرٌ “köşk” 324a/6=022/045
 قُصُورًا “köşkler” 155a/7=007/074
 g. Saray, köşk veya ağaç kökünün büyükleri
 كَالْقَصْرِ “köşk menizlig” 60b/7=077/032

1221. قصص

- a. Hikaye etmek, anlatmak, nakletmek
 قَصٌّ “kışşa kıldı” 370b/6=028/025
 قَصَصْنَا “kışşa kılduk” 269b/1=016/118
 “ıdduk” 454a/5=040/078
 قَصَصْنَاهُمْ “kışşa kılduk anlarmı” 101a/5=004/164
 تَقْصُصُ “kışşa kılıglı” 226b/6=012/005
 نَقْصُ “kışşa aytur miz” 158b/3=007/101,
 “kışşa kıılır miz” 225b/8=011/120, 307b/1=020/099
 “biz kışşa kıılır miz” 226b/2=012/003,
 282b/7=018/013

نَقْصُصٌ	“ıdduk” 454a/7=040/078
نَقْصُصُهُمْ	“kışsa ayduk anlarını” 101a/6=004/164
فَلَنَقْصُصَنَّهُ	“kışsa kılğaymız” 146b/6=007/007
نَقْصُهُ	“kışsa kılur miz anı” 224a/1=011/100
يَقْصُصُ	“uyar” 130a/8=006/057
	“kışsa kılur” 366b/3=027/076
يَقْصُصُونَ	“ayurlar” 140a/4=006/130
	“kışsa ayturlar” 150a/1=007/035
فَأَقْصُصِي	“kışsa kılğıl” 167b/7=007/176
	b. Tettebbu etmek, haber alayı sürdürmek, izlemek, takib etmek
فُصِّصَ	“uygulaşa” 369a/5=028/011
	c. Kıssa, hikaye, takib etme, anlatılma, hikaye edilme
الْقَصَصُ	“söz” 55b/1=003/062
	“sözni” 167b/7=007/176, 370b/6=028/025
	“kışsa kılmağ” 226b/3=012/003
قَصَصًا	“uymağ” 289a/6=018/064
قَصَصِهِمْ	“anlarnın sözi” 239a/5=012/111
	d. Kısas (suçluya işlediği suçun aynısıyla ceza verme).
الْقِصَاصُ	“kışaş” 25b/4=002/178, 25b/8=002/179
	“kışaştırur” 28a/9=002/194
	“tüzlük kılışmağ” 111b/5=005/045

1222. قصف

قَاصِفًا	a. Darmadağınık eden, kırıp geçiren/Şiddetlice ve ses çıkararak esen.
	“katiğ esgen yilni” 277b/2=017/069

1223. قصم

قَصَمْنَا	a. Kırıp geçirmek, helak etmek
	“sındurduk” 311a/8=021/011

1124. قَصَو

a. Uzak.

قَصِيًّا

“yırak yır” 295a/4=019/022

b. daha uzak, en uzak

اَقْصَى

“yırakları” 370a/5=028/020, 421a/8=036/020

اَلْمَسْجِدِ الْحَرَامِ

“Beytül-Mukaddes” 270b/3=017/001

اَلْقُصْوَى

“yırakrağ” 176a/2=008/042

1225. قَضَب

a. Sebze cinsinden nebatat, Her nevi uzun ağaç, yaş yonca

قَضَبًا

“yaş ot” 565a/7=080/028

1226. قَضَض

يَنْقَضُ

“iwe tüşse” 290a/5=018/077

1227. قَضَى

a. Yerine getirmek, eda etmek, tamamlamak, halletmek, yapıp bitirivermek, takdir etmek, olmasını istemek, hükmetmek, halletmek, vacib kılmak, emretmek, bildirmek, iletmek, nail olmak, elde etmek, erişmek, öldürmek, işini bitirivermek, vefat etmek

قَضَى

“hüküm kılsa” 17a/2=002/117, 53a/9=003/047

“hüküm kıldı” 296a/3=019/035, 403b/1=033/036, 453b/1=040/068, 442a/9=039/042

“öldürdi” 369b/5=028/015,

“ötedi” 371a/4=028/029, 403b/6=033/037

“öldi” 401b/6=033/023

قَضَاهَا

“ötedi” 234a/7=012/068

قَضَائِهِ

“tükelkıldı anlarını” 456a/2=041/012

قَضَوْا

“kazākıldılar” 403b/8=033/037

قَضَيْتُ

“hüküm kıldın” 86a/6=004/065

قَضَيْتُ

“ötesem” 371a/3=028/028

قَضَيْتُمْ

“tükelkılsaңыз” 29b/5=002/200,

	“ötediniz” 93a/1=004/103
قَصَيْنَا	“vahy kılduk” 255b/3=015/066, 271a/2=017/004,
	“tegürdük” 372b/6=028/044
	“hük m kılduk” 410a/7=034/014
تَقْضِي	“hük m kılur sen” 305a/3=020/072
يَقْضَى	“öldürsün” 472a/5=043/077
	“tamām kıldı” 565a/4=080/023
لَيَقْضُوا	“kazākılsunlar” 322a/8=022/029
يَقْضُونَ	“hük m kılurlar” 448a/5=040/020
يَقْضَى	“hük m kılsa” 176a/4=008/042, 176b/1=008/044
	“hük m kılur” 210b/9=010/093, 366b/5=027/078,
	448a/5=040/020, 477a/4=045/017
فَأَقْضِي	“hük m kılğıl” 305a/3=020/072
أَقْضُوا	“tegrün” 208b/4=010/071
قُضِيَ	“tamām kılındı” 30b/6=002/210, 482b/8=046/029
	“hük m kılınğay irdi” 124b/3=006/008,
	130a/9=006/058, 202b/3=010/019, 224b/9=011/110,
	459b/4=041/045, 462a/7=042/014, 463a/7=042/021,
	201a/9=010/011
	“hük m kılındı” 218a/3=011/044, 231a/6=012/041,
	296a/8=019/039, 206a/5=010/047, 206b/7=010/054,
	445a/4=039/069, 445b/9=039/075, 454a/7=040/078
	“kesildi” 249a/3=014/022
قُضِيَتْ	“tükelkılındı” 531a/6=062/010
يُقْضَى	“hük m kılsün” 130b/6=006/060
	“tegrülür” 308b/2=020/114
	“öldürülürler” 418b/4=035/036
الْقَاضِيَةُ	“kesgen” 545b/7=069/027
مَقْضِيًّا	“taqdırkılınmış” 295a/3=019/021
	“hük mkılınmış” 298b/8=019/071

1228. قطر

	a. Eritilmiş bakır
الْقَطْرُ	“eritmiş bakır” 410a/2=034/012
قِطْرًا	“eritmiş bakırını” 291b/9=018/096

- b. Kenar, uç, yan
 اِقْطَارٌ “yöreleri” 509a/7=055/033
 اِقْطَارُهَا “yöreleri” 400b/2=033/014
 c. Katran
 قَطِرَانٌ “üldürük” 252a/1=014/050

1129. قَطَرٌ

- a. (Çok fazla miktarda) mal, mülk
 قِطَارٌ “köp māl” 57a/2=003/075
 قِطَارًا “köp māl” 78b/9=004/020
 b. Öbek öbek biriktirilmiş, bir araya getirilmiş
 الْقَنَاطِيرُ “cem‘ kılınmış köp mällar” 48b/7=003/014

1230. قَطَطٌ

- a. Parça, pay, sayfa, mecaz=ı mürsel yoluyla yazılı
 sayfa, yazı
 قِطَانًا “ülüşümüzni” 433a/5=038/016

1231. قَطَعَ

- a. Kesmek, arkasını kesmek, helak etmek, geçmek
 alakayı kesmek, küsmek, ayrılmak, kölük eymek,
 yolu kesmek, yan kesicilik etmek, nefesini kesmek,
 boğmak, asmak
 قَطَعْتُمْ “kestiniz” 522b/9=059/005
 قَطَعْنَا “kestük” 154b/9=007/072
 “kesgey irdük” 546a/9=069/046
 تَقَطَّعُونَ “keser siz” 381a/8=029/029
 يَقْطَعُ “kesmek” 64a/6=003/127
 “kesse” 171b/9=008/007
 “boğunsun” 320b/9=022/015
 يَقْطَعُونَ “keserler” 5a/5=002/027, 243a/7=013/025,
 198b/5=009/121
 فَاقْطَعُوا “kesin” 110a/7=005/038
 b. Çokca yahut iyice kesmek, yarmak, yırtmak,
 parçalamak, dağıtmak, ayırmak, kesip biçmek

فَقَطَّعَ	“kesti” 485b/6=047/015
فَقَطَّنَ	“kestiler” 229b/6=012/031, 232a/6=012/050
فَقَطَّنَاهُمْ	“kestük anlarını” 165a/7=007/160, 166b/3=007/168
لَا فِقْطَعْنَ	“kesgey men” 160a/5=007/124, 304b/9=020/071, 353b/6=026/049
تُقَطِّعُوا	“kesseniz” 486a/8=047/022
فُقِطِّعَتْ	“kessildi” 244a/3=013/031, 321b/1=022/019
تُقَطِّعَ	“kessilse” 109b/5=005/033 c. Açılmak, kopukluk olmak, aralarındaki bağları koparmak
تَقَطَّعَ	“kessilse” 135b/2=006/094
تَقَطَّعَتْ	“kessildi” 24a/1=002/166
تَقَطَّعُوا	“kestiler” 317b/3=021/093, 331a/8=023/053 d. parça, bölüm
قِطْعَ	“bir päre” 221b/9=011/081 “päre” 255b/2=015/065 e. parça, bölüm
قِطْعَ	“päreler” 239b/7=013/004
قِطْعَا	“päreler” 204a/1=010/027 f. Kesinlik kazandıran
فَاطِئَةً	“kesgen” 363a/2=027/032 g. kesilmiş, arkası kesilmiş tabiri helak olmaktan kinayedir
مَقْطُوعٌ	“kesilmiş turur” 255b/4=015/066 h. Arkası kesilen, devam etmeyen, kenen
مَقْطُوعَةٌ	“kesilmiş” 511b/9=056/033

1232. فطف

فُطِفَها	a. Olgınlaşmış, koparılmaya vakti gelmiş olan meyveler “salkımları” 545b/4=069/023 “salkımları” 558b/6=076/014

1233. فطمر

a. Çekirdeğin üzerindeki ince kabuk. Darb=ı mesel olarak kıymetsiz, ehemmiyetsiz.

قَطْمِيرٌ

“**hurmaā çekirdekiniñkabındın**” 416b/6=035/013

1234. قعد

a. Oturmak, oturup kalkmak, geri kalmak, oturaklı olmak, kadın hayızdan ve çocuk yapmaktan kesileceği yaşa yaşa gelmek, gözetlemek

قَعَدَ

“**oturdı**” 193b/9=009/090

قَعَدُوا

“**oturdılar**” 69b/9=003/168

لَأَقْعَدَنَّ

“**oturgay men**” 147a/9=007/016

تَقْعُدُ

“**oturgıl**” 131b/4=006/068

“**bolsaṅ**” 272b/9=017/022

“**bolgay sen**” 273b/3=017/029

تَقْعُدُوا

“**olturunız**” 97b/8=004/140

“**olturunız**” 156b/4=007/086

نَقْعُدُ

“**olturur irdük**” 551a/5=072/009

اَقْعُدُوا

“**otruṅ**” 181b/3=009/005

“**olturuṅ**” 187b/9=009/046, 193a/5=009/083

قُعُودٌ

“**olturğanlar**” 569b/7=085/006

القُعُود

“**olturmak**” 193a/4=009/083

قُعُودًا

“**olturup**” 73a/4=003/191, 93a/2=004/103

قَاعِدًا

“**olturup**” 201b/2=010/012

قَاعِدُونَ

“**olturğanlar**” 108b/1=005/024

القَاعِدُونَ

“**olturğanlar**” 91a/8=004/095

القَاعِدِينَ

“**oldurğanlar**” 91b/1=004/095

“**olturğanlar**” 91b/3=004/095, 187b/9=009/046, 193b3=009/086

b. Temeller, hayızdan ve çocuk yapmadan kesilecek yaşa gelmiş kadınlar

القَوَاعِدُ

“**ullarnı**” 18b/1=002/127

“**uluḡlukdın ḡayz körmegen tişiler**” 343a/9=024/060

c. Oturma, oturuş, oturma yeri, ikemetgâh, savaştan geri kalma

مَقْعَدٌ	“orni” 508a/2=054/055
بِمَقْعَدِهِمْ	“oturmaıkları” 192b/6=009/081
مَقَاعِدَ	“orunlarda” 63b/4=003/121
	“olturđu yirler” 551a/5=072/009
	d. Meclis arkadaşı, insanın amellerini hıfzeden ve insanı sürekli gözetleyen iki melek
قَاعِدٌ	“otruşğan” 496a/2=050/017

1235. قعر

مُنْقَعِرٌ	a. Dibinden veya kökünden sök÷lmüş “ķonrulğan” 506b/3=054/020

1236. قفل

اقْفَالُهَا	a. Kilit “kifrelerini” 486b/1=047/024

1237. قفو

نَقْفٌ	a. Arkasından yür÷mek, peşine düşmek. “uyğıl” 274a/5=017/036
قَفَّيْنَا	b. Arka, arkasından yür÷mek, peşine düşmek, peşpeşe kılmak “uydurduk” 12b/7=002/087, 517b/9=057/027, 518a/1=057/027 “uğdurduk” 111b/7=005/046

1238. قلب

تُقَلَّبُونَ	a. Çevirmek, iade etmek, geri çevirmek, vefat ettirip kendisine döndermek “ewr÷lür siz” 380a/8=029/021
قَلَّبُوا	b. Çevirmek, evirip çevirmek, muhtelif suretlerde arz etmek “ewürdiler” 188a/3=009/048
نُقَلَّبُ	“ewer miz” 137a/9=006/110
نُقَلَّبُهُمْ	“ewrür miz anlarını” 283b/2=018/018
يُقَلَّبُ	“ewrür” 286b/3=018/042

	“ewrer” 341a/9=024/044
تَقْلَبُ	“ewrülür” 407b/3=033/066
	c. Çevrilmek, yer değiştirmek, değişiklik yapmak
تَقْلَبُ	“ewrülür” 340b/1=024/037
تَقْلَبُ	“ewürmekini” 21a/1=002/144
	“ewrülme” 74a/1=003/196
تَقْلَبُ	“ewrülme” 360a/3=026/0219
تَقْلَبُ	“ewrülme” 261b/6=016/046, 446b/2=040/004
	d. Yer değiştirme, gezip dolaşma yerleri
تَقْلَبُ	“ewrülge yirlerini” 486a/3=047/019
	e. Dönüvermek, dönüşmek, inancından veya sözün- den dönmek
تَقْلَبُ	“ewrül” 320b/2=022/011
تَقْلَبُ	“ewrülün” 66a/1=003/144, 194b/6=009/095
تَقْلَبُوا	“ewruldiler” 70b/4=003/174, 159b/9=007/119, 568b/1=083/031, 568b/1=083/031
	“ewrülse” 233a/7=012/062
تَقْلَبُوا	“ewrülge siz” 66b/5=003/149, 108a/3=005/021
يَنْقَلِبُ	“ewrülür” 20b/7=002/143, 569a/4=084/009
	“ewrülse” 662a/2=003/144, “ewrülge” 489a/7=048/012 “ewrülün” 539b/6=067/004
فَيَنْقَلِبُوا	“ewrülse” 64a/7=003/127
يَنْقَلِبُونَ	“ewrülürler” 360b/1=026/0227
	f. Dönüveren
مُنْقَلِبُونَ	“ewrülge miz” 160a/6=007/125
	“ewrülgen” 353b/7=026/050 “ewrülgenler” 467b/6=043/014
	g. Dönüverme, dönüşme, akıbet, dönüş yeri
مُنْقَلِبٍ	“ewrülge” 360b/1=026/0227
مُنْقَلِبًا	“kaytgu yir” 286a/3=018/036
	h. Kalb
قَلْبُ	“köñl” 355a/7=026/089, 428b/6=037/084, 496b/7=050/033, 497a/2=050/037 “köñli” 450a/4=040/035

الْقَلْبِ	“köŋli” 68b/3=003/159
قَلْبِكَ	“köŋlün” 14a/6=002/097, 359a/6=026/0194, 463b/6=042/024
قَلْبُهُ	“köŋli” 30a/6=002/204, 46a/5=002/283, 173b/4=008/024, 402b/6=033/032, 477b/6=045/023 “köŋülü” 268a/4=016/106 “köŋülünü” 285a/3=018/028 “köŋülünü” 534a/7=064/011
قَلْبِهَا	“köŋülü” 369a/3=028/010
قَلْبِي	“köŋlüm” 41a/7=002/260
قَلْبَيْنِ	“iki köŋül” 399a/1=033/004
قُلُوبٌ	“anlarının köŋli” 66b/7=003/151, “köŋülleri” 158b/6=007/101, 172a/9=008/012, 198a/1=009/117, 209a/3=010/074, 253a/1=015/012, 359b/1=026/200, 391b/4=030/059, 442b/5=039/045, 486b/1=047/024 “anlarının köŋülü” 518a/2=057/027 “köŋüller” 168a/1=007/179, 324a/7=022/046, 563a/4=079/008 “bitgenlernin köŋli” 488a/5=048/004,
الْقُلُوبُ	“köŋüller” 243b/6=013/028, 322b/6=022/032, 324a/9=022/046, 340b/1=024/037, 400a/3=033/010, 448a/2=040/018
قُلُوبُنَا	“ikiniz köŋülleri” 537b/8=066/004
قُلُوبُكُمْ	“köŋülleriniz” 10b/9=002/074, 61a/1=003/103, 64a/5=003/126, 68a/1=003/154, 128b/8=006/046, 172a/4=008/010, 172a/7=008/011, 179b/4=008/070, 399a/8=033/005, 405b/3=033/051, 406a/4=033/053, 489a/8=048/012, 493a/3=049/007, 494a/6=049/014
قُلُوبَنَا	“köŋüllerimiz” 13a/2=002/088, 100a/1=004/155, 122a/3=005/113, 455a/5=041/005, 523b/9=059/010 “köŋüllerimizni” 48a/2=003/008
قُلُوبُهُمْ	“köŋülleri” 2b/5=002/007, 2b/9=002/010, 13b/7=002/093, 17a/5=002/118, 47b/7=003/007, 68a/8=003/156, 69b/8=003/167, 85b/9=004/063, 110b/4=005/041, 113a/1=005/052, 126a/6=006/025, 128b/2=006/043, 158b/2=007/100, 171b/5=008/002,

177a/5=008/049, 178b/5=008/063, 178b/5=008/063,
 182a/4=009/008, 182b/8=009/015, 187b/6=009/045,
 189b/1=009/060, 190a/3=009/064, 192a/6=009/077,
 193b/4=009/087, 194b/1=009/093, 199a/6=009/125,
 243b/5=013/028, 259a/4=016/022, 268a/8=016/108,
 275a/1=017/046, 282b/9=018/014, 288b/2=018/057,
 310b/4=021/003, 323a/2=022/035, 325a/1=022/053,
 325a/2=022/053, 325a/4=022/054, 331b/5=023/060,
 331b/8=023/063, 342a/1=024/050, 400a/6=033/012,
 402a/3=033/026, 407a/4=033/060, 411b/2=034/023,
 440a/9=039/022, 440b/3=039/023, 485b/7=047/016,
 486a/5=047/020, 486b/8=047/029, 489a/4=048/011,
 490a/6=048/018, 491a/6=048/026, 516a/6=057/016,
 516a/6=057/016, 521b/9=058/022, 522b/4=059/002,
 524b/2=059/014, 531b/7=063/003, 555b/3=074/031,
 567b/9=083/014
 “köñüllerini” 106b/5=005/013, 110b/9=005/041,
 199b/1=009/127, 210a/7=010/088, 492b/4=049/003,
 528b/8=061/005

1239. قلد

- a. Gerdanlık, (boyundaki) bağ.
 الْقَلَانِدُ “boyningaasılan nirseni” 103b/6=005/002,
 119b/2=005/097
 b. Hazine, çevreleyen, kuşatan, anahtar
 مَقَالِيدُ “kiritleri” 444a/9=039/063, 461b/9=042/012

1240. قلع

- a. Vazgeçmek, kesmek
 أَقْلَعِي “eksildi” 218a/3=011/044

1241. قلل

- a. Az olmak
 قَلَّ “az boldı” 76a/4=004/007
 b. Azaltmak, az göstermek.
 يُقَلِّلُكُمْ “az kılar sizni” 176b/1=008/044
 c. Kaldırmak.
 أَقَلَّتْ “kötürdi” 153a/6=007/057

d. Az olmak.

قَلِيلٌ “az” 74a/2=003/197, 86a/9=004/066,
173b/8=008/026, 217b/5=011/040, 269a/8=016/117,
284a/9=018/022, 330b/3=023/040, 410a/6=034/013,
410b/6=034/016, 511a/8=056/014, 87b/8=004/077,
186b/6=009/038

“az turur” 434a/1=038/024

قَلِيلًا “az” 7a/1=002/041, 11b/4=002/079, 12a/5=002/083,
13a/2=002/088, 18a/8=002/126, 24b/8=002/174,
37b/7=002/246, 38b/2=002/249, 57a/9=003/077,
72b/6=003/187, 74a/8=003/199, 83b/8=004/046,
88b/9=004/083, 98a/9=004/142, 100a/2=004/155,
106b/6=005/013, 111b/2=005/044, 146b/2=007/003,
147a/2=007/010, 156b/7=007/086, 176a/7=008/043,
176b/1=008/044, 182a/5=009/009, 193a/1=009/082,
225b/2=011/116, 232a/2=012/047, 232a/2=012/048,
267a/74=016/095, 275b/4=017/052, 276b/8=017/062,
278a/1=017/074, 278a/4=017/076, 278a/9=017/085,
332b/8=023/078, 334b/9=023/114, 365b/4=027/062,
394a/8=031/024, 396b/3=032/009, 400b/6=033/016,
401a/1=033/018, 401a/9=033/020, 407a/5=033/060,
439a/3=039/008, 452a/8=040/058, 473b/7=044/015,
489b/6=048/015, 498a/5=051/017, 504b/5=053/034,
541a/7=067/023, 546a/7=069/041, 546a/7=069/042,
553a/1=073/002, 553a/2=073/003, 553/9=073/011

قَلِيلُونَ “az” 354a/2=026/054

قَلِيلَةً “az anlardın” 38b/2=002/249

e. En az, daha az

أَقَلَّ “azrak” 286a/8=018/039, 552a/8=072/024

1242. قلم

a. Kalem, ok

القَلَمُ “kalem” 542a/2=068/001, 577a/3=096/004

أَقْلَامُ “kalemler” 394b/3=031/027

1243. قلى

a. Çok darılmak, şiddetli bütçetmek

قَلَى “düşman tutdı” 575b/7=093/003
 الْقَالَيْنَ “yigrejenler” 358a/7=026/0168

1244. قمح

a. Halkanın boynunu sıkmasından dolayı mutazzır olup, başını yukarı kaldıran esir
 مُقْمَحُونَ “başları kötrülmüşler” 420b/3=036/008

1245. قمر

a. Ay
 الْقَمَرُ “aynı” 132b/8=006/077, 135b/6=006/096, 200b/6=010/005, 240a/1=013/002, 250a/9=014/033, 258a/8=016/012, 313a/2=021/033, 384b/5=029/061, 394b/6=031/029, 416b/4=035/013, 422b/4=036/040, 438a/9=039/005, 505b/2=054/001, 549b/2=071/016, “ay” 152b/9=007/054, 226b/6=012/004, 321a/6=022/018, 422b/3=036/039, 458b/4=041/037, 458b/4=041/037, 508a/5=055/005, 555b/6=074/032, 556b/6=075/008, 556b/6=075/009, 569a/8=084/018, 574b/2=091/002
 قَمَرًا “aynı” 349b/9=025/061

1246. قمص

a. Elbise, gömlek, iç çamaşır (atlet v.s.).
 قَمِصِهِ “kөнleki” 228a/3=012/018, 229a/6=012/026, 229a/7=012/027
 قَمِصِي “kөнlekini” 229a/3=012/025, 229a/8=012/028
 “kөнlekim” 237a/4=012/096

1247. قمطر

a. Uzun ve sıkıcı gecen gün
 قَمْطَرِيرًا “katıg” 558b/2=076/010

1248. قمع

a. Başı kıvrımlı sopa, topuz
 مَقَامِعُ “kamçı” 321b/2=022/021

قمل. 1249

a. (Çekirge dışındaki ekinlere musallat olan ve taze başakları yiyen bün) haşerat. / Kene cinsinden ufak böcekler /Büyük keneler /Kanatları henüz çıkmamış çekirge yavruları/ Küçük sinekler/Küçük karıncakar/Pireler/ Bitler.

القُمَّلُ

“yayağ çekürgeñi yā uluğ” 161a/4=007/133

قت. 1250

a. Hürmet etmek, kulluk etmek, duayı ve namazdaki kıyâmı uzatmak, emrini tutmak, itaat etmek

يَقْنُتُ

“tā‘at” 402b/3=033/031

اَقْنِي

“tā‘at kılğıl” 52b/8=003/043

قَانِتُ

“tā‘at kılğan” 439a/4=039/009

قَانِتًا

“tā‘at kılğan” 269b/5=016/120

قَانِتُونَ

“boyun sügenler” 17a/1=002/116

“tā‘at kılğanlar” 387b/9=030/026

قَانِتِينَ

“tā‘at kılğan” 36b/5=002/238

“tā‘at kılğanlar” 49a/6=003/017,539a/6=066/012

“tā‘at kılğan erenler” 403a/4=033/035

قَانِتَاتُ

“tā‘at kılğanlar” 81b/4=004/034,538a/2=066/005

“tā‘at kılğan tişiler” 403a/4=033/035

قنط. 1251

a. Ümitsiz olmak, ümidi kesmek

قَنْطُوا

“nevmîd boldılar” 464a/5=042/028

تَقْنَطُوا

“nevmîd bolsañ” 443b/3=039/053

يَقْنُطُ

“nevmîd bolur” 255a/4=015/056

يَقْنَطُونَ

“nevmîd bolurlar” 389a/2=030/036

القَانِطِينَ

“nevmîdler” 255a/4=015/055

b. Çok ümitsiz

قَنْوُطُ

“nevmîdlik zāhir kılğan” 460a/2=041/049

1252. قنع

a. Verilene razı olan, directmeyen dilenci, başını kaldıran

القانع

“tilegen” 323a/6=022/036

b. (Başını) kaldıran

مُقْنَعِي

“başlarının kötürgenleri” 251a/8=014/043

1253. قنؤ

a. Hurma salkımı

قَنْؤَانْ

“salkımlar yakın” 136a/5=006/099

1254. قنى

a. Razı etmek, gözünü doyurmak, kazanç yahut sermaye, daimî mal, mülk vermek

اَقْنَى

“tutgu māl birdi” 505a/3=053/048

1255. قهر

a. Yenmek, ezmek, hâkimiyet ve sultasını sürdürmek, diktatörlük etmek

تَقْهَرُ

“kahr kılğıl” 576a/3=093/009

الْقَاهِرُ

“kahr kılğan” 125b/1=006/018, 130b/8=006/061

قَاهِرُونَ

“kahr kılğanlar” 160b/2=007/127

b. Çok üsn, ebedî hâkimiyet sahibi, her şeyi saltanatı ve idaresi altında tutan

الْقَهَّارُ

“yığın” 230b/8=012/039

“kahrkılğan” 242a/4=013/016, 251b/9=014/048, 436b/2=038/065, 447b/9=040/016, 438a/7=039/004

1256. قوب

a. Mikdar, yayın kabzası ile ucu arası manasında.

قَابْ

“endāzesinçe” 503a/5=053/009

1257. قوت

a. Bedeni besleyip vücudu ayakta tutacak miktardaki gıda, yiyecek maddesi

اَقْوَاتَهَا

“rüzâlerini” 455b/8=041/010

b. Gıdalandıran, besleyen/ Muktedir olan, gücü yeten/ Bakıp gözeten, himaye eden. (Esmâ=i ilâhiyeden)

مُقَيَّتًا

“sakçı” 89a/6=004/085

1258. قوس

a. Yay, arşın, arşın miktarı, arşının uzunluğu, yayın, kabzası ile ucu arası

قَوْسَيْنِ

“iki yâ endâzesince” 503a/5=053/009

1259. قوع

a. (Çukurda bulunan) düz arazi.

قَاعًا

“tüa yazı” 307b/9=020/106

b. Çukurda bulunan düz arazi, yahut düz araziler.

قَيْعَةً

“tüz yir” 340b/4=024/039

1260. قول

a. Bün canlı ve cansızların konuşması, hallerinin aktarılması

قَالَ

“aydı” 5b/2=002/030, 5b/5=002/030, 5b/6=002/031,
 5b/9=002/033, 6a/1=002/033, 8a/2=002/054,
 9a/5=002/061, 10a/3=002/067, 10a/5=002/067,
 10a/6=002/068, 10a/9=002/069, 10b/3=002/071,
 16a/8=002/113, 17a/3=002/118, 17a/4=002/118,
 17b/9=002/124, 18a/1=002/124, 18a/1=002/124,
 18a/5=002/126, 18a/5=002/126, 19a/1=002/131,
 19a/1=002/131, 19a/5=002/133, 24a/1=002/167,
 37a/5=002/243, 37b/8=002/247, 38a/2=002/247,
 38a/4=002/248, 38a/8=002/249, 38b/3=002/249,
 40b/2=002/258, 40b/3=002/258, 40b/3=002/258,
 40b/7=002/259, 40b/9=002/259, 40b/9=002/259,
 40b/9=002/259, 41a/4=002/259, 41a/5=002/260,
 41a/6=002/260, 41a/6=002/260, 41a/7=002/260,
 52a/3=003/037, 52a/6=003/038, 52b/1=003/040,
 52b/3=003/040, 52b/3=003/041, 52b/4=003/041,
 53a/8=003/047, 54a/5=003/052, 54a/6=003/052,
 54b/2=003/055, 55a/5=003/059, 58a/5=003/081,

58a/7=003/081, 70b/1=003/173, 78b/1=004/018,
 86b/8=004/072, 94b/8=004/118, 106a/8=005/012,
 107b/7=005/020, 108a/5=005/023, 108b/1=005/025,
 108b/3=005/026, 108b/7=005/027, 108b/7=005/027,
 109a/6=005/031, 115b/9=005/072, 121a/7=005/110,
 121b/6=005/110, 121b/8=005/112, 121b/8=005/112,
 122a/4=005/114, 122a/7=005/115, 122a/9=005/116,
 122b/2=005/116, 122b/9=005/119, 139b/7=006/128,
 139b/7=006/128, 126b/8=006/030, 126b/9=006/030,
 132b/3=006/074, 132b/7=006/076, 132b/8=006/076,
 132b/9=006/077, 132b/9=006/077, 133a/2=006/078,
 133a/2=006/078, 133a/5=006/080, 135a/2=006/093,
 135a/3=006/093, 147a/4=007/012, 147a/6=007/013,
 147a/8=007/014, 147a/8=007/015, 147a/9=007/016,
 147b/3=007/018, 147b/9=007/020, 148a/8=007/024,
 148b/1=007/025, 150a/9=007/038, 150a/9=007/038,
 153b/3=007/059, 153b/4=007/060, 153b/5=007/061,
 154a/3=007/065, 154a/4=007/066, 154a/6=007/067,
 154b/5=007/071, 155a/2=007/073, 155a/9=007/075,
 155b/3=007/076, 155b/8=007/079, 156a/1=007/080,
 156a/8=007/085, 157a/2=007/088, 157a/5=007/088,
 157b/2=007/090, 157b/6=007/093, 159a/1=007/104,
 159a/4=007/106, 159a/7=007/109, 159b/3=007/114,
 159b/4=007/116, 160a/2=007/123, 160a/8=007/127,
 160b/1=007/127, 160b/2=007/128, 160b/5=007/129,
 161b/8=007/138, 162a/1=007/140, 162a/6=007/142,
 162a/8=007/143, 162a/9=007/143, 162b/3=007/143,
 162b/4=007/144, 163b/2=007/150, 163b/4=007/150,
 163b/6=007/151, 164a/6=007/155, 164b/2=007/156,
 177a/1=008/048, 177a/3=008/048, 200a/5=010/002,
 201b/9=010/015, 204a/4=010/028, 208b/1=010/071,
 209a/6=010/077, 209b/1=010/079, 209b/2=010/080,
 209b/2=010/081, 209b/8=010/084, 210a/5=010/088,
 210a/8=010/089, 210b/2=010/090, 216a/2=011/027,
 216a/5=011/028, 216b/8=011/033, 217a/9=011/038,
 217b/5=011/041, 217b/9=011/043, 217b/9=011/043,
 218a/5=011/045, 218a/6=011/046, 218a/9=011/047,
 218b/6=011/050, 219a/6=011/054, 219b/9=011/061,
 220a/5=011/063, 220b/1=011/065, 220b/8=011/069,
 221b/2=011/077, 221b/3=011/078, 221b/6=011/080,
 222a/5=011/084, 222b/4=011/088, 223a/5=011/092,

226b/4=012/004, 226b/6=012/005, 227a/7=012/010,
 227b/3=012/013, 228a/3=012/018, 228a/6=012/019,
 228a/9=012/021, 228b/7=012/023, 229a/7=012/026,
 229a/8=012/028, 229b/1=012/030, 230a/1=012/033,
 230a/6=012/036, 230a/7=012/036, 230a/9=012/037,
 231a/6=012/042, 231a/9=012/043, 231b/4=012/045,
 231b/9=012/047, 232a/3=012/050, 232a/5=012/050,
 232a/7=012/051, 232b/3=012/054, 232b/4=012/054,
 232b/5=012/055, 233a/2=012/059, 233a/6=012/062,
 233b/1=012/064, 233b/7=012/066, 233b/9=012/066,
 234a/1=012/067, 234a/9=012/069, 235a/7=012/077,
 235b/1=012/079, 235b/3=012/080, 236a/2=012/083,
 236a/5=012/084, 236a/8=012/086, 236b/6=012/089,
 236b/8=012/090, 237a/2=012/092, 237a/6=012/094,
 237a/9=012/096, 237a/2=012/098, 237b/4=012/099,
 237b/6=012/100, 247a/2=014/006, 247a/8=014/008,
 248a/5=014/013, 248b/8=014/021, 249a/3=014/022,
 253b/7=015/028, 254a/2=015/032, 254a/3=015/033,
 254a/5=015/034, 254a/6=015/036, 254a/7=015/037,
 254a/8=015/039, 254b/1=015/041, 255a/1=015/052,
 255a/2=015/054, 255a/4=015/056, 255a/5=015/057,
 255a/8=015/062, 255b/5=015/068, 255b/7=015/071,
 259b/5=016/027, 260b/3=016/035, 262a/4=016/051,
 276b/5=017/061, 276b/6=017/062, 276b/8=017/063,
 280b/3=017/101, 280b/4=017/102, 283b/5=018/019,
 284a/5=018/021, 285b/8=018/034, 286a/1=018/035,
 286a/3=018/037, 288b/7=018/060, 289a/1=018/062,
 289a/2=018/063, 289a/5=018/064, 289a/7=018/066,
 289a/9=018/067, 289b/1=018/069, 289b/2=018/070,
 289b/4=018/071, 289b/5=018/072, 289b/6=018/073,
 289b/8=018/074, 290a/1=018/075, 290a/2=018/076,
 290a/6=018/077, 290a/6=018/078, 291a/5=018/087,
 291b/6=018/095, 291b/8=018/096, 291b/9=018/096,
 292a/1=018/098, 293b/3=019/004, 294a/3=019/008,
 294a/5=019/009, 294a/5=019/009, 294a/7=019/010,
 294a/7=019/010, 294b/8=019/019, 295a/1=019/021,
 295a/2=019/021, 295b/5=019/030, 296b/2=019/042,
 296b/8=019/046, 297a/1=019/047, 298b/9=019/073,
 299a/8=019/077, 301a/8=020/010, 301b/8=020/018,
 301b/9=020/019, 302a/1=020/021, 302a/5=020/025,
 302a/9=020/036, 303a/3=020/046, 303a/8=020/049,

303a/5=020/050, 303b/1=020/051, 303b1=020/052,
 303b/8=020/057, 304a/1=020/059, 304a/3=020/061,
 304b/2=020/066, 304b/7=020/071, 306a/2=020/084,
 306a/3=020/085, 306b/5=020/090, 306b/8=020/092,
 307a/1=020/094, 307a/3=020/096, 307a/6=020/097,
 308b/9=020/120, 309a/3=020/123, 309a/7=020/125,
 309a/8=020/126, 314b/3=021/052, 314b/4=021/054,
 314b/6=021/056, 315a/5=021/063, 315a/8=021/066,
 329a/7=023/023, 329a/8=023/024, 330a/4=023/033,
 330b/3=023/040, 330b/2=023/039, 333a/2=023/081,
 334a/2=023/099, 334b/3=023/108, 334b/7=023/112,
 334b/9=023/114, 345a/4=025/004, 345b/3=025/008,
 346b/6=025/021, 347a/9=025/030, 347b/3=025/032,
 347b/3 =025/032, 352a/1=026/012, 352a/3=026/015,
 352a/5=026/018, 352a/7=026/020, 352b/1=026/023,
 352b/2=026/024, 352b/3=026/025, 352b/4=026/026,
 352b/4=026/027, 352b/5=026/028, 352b/6=026/029,
 352b/7=026/030, 352b/8=026/031, 353a/1=026/034,
 353a/7=026/042, 353a/8=026/043, 353b/4=026/049,
 354a/5=026/061, 354a/6=026/062, 354b/3=026/070,
 354b/4=026/072, 354b/6=026/075, 355b/8=026/106,
 356a/3=026/112, 356a/6=026/117, 356b/2=026/124,
 357a/5=026/142, 357b/5=026/155, 358a/1=026/161,
 358a/6=026/168, 358b/3=026/177, 359a/2=026/188,
 361a/2=027/007, 361b/7=027/016, 362a/3=027/019,
 362a/6=027/020, 362a/8=027/022, 362b/6=027/027,
 363a/7=027/036, 363b/1=027/038, 363b/2=027/039,
 363b/4=027/040, 363b/5=027/040, 363b/8=027/041,
 364a/4=027/044, 364a/7=027/046, 364a/9=027/047,
 364b/8=027/054, 366a/3=027/067, 367a/3=027/084,
 369b/5=028/015, 369b/6=028/016, 369b/7=028/017,
 369b/9=028/018, 370a/2=028/019, 370a/5=028/020,
 370a/7=028/021, 370a/8=028/022, 370b/2=028/023,
 370b/3=028/024, 370b/6=028/025, 370b/8=028/027,
 371a/2=028/028, 371a/5=028/029, 371b/4=028/033,
 371b/7=028/035, 372a/2=028/037, 372a/4=028/038,
 374b/7=028/063, 376a/5=028/076, 376a/9=028/078,
 376b/4=028/079, 376b/6=028/080, 379a/6=029/012,
 379b/5=029/016, 380b/6=029/025, 381a/1=029/026,
 381a/5=029/028, 381b/1=029/030, 381b/4=029/032,
 382a/3=029/036, 391a/6=030/056, 393a/1=031/013,

408b/6=034/003, 409a/8=034/007, 411b/2=034/023,
 412a/3=034/031, 412a/8=034/032, 412b/1=034/033,
 412b/6=034/034, 413b/6=034/043, 421a/9=036/020,
 421b/5=036/026, 423a/3=036/047, 425a/2=036/078,
 427b/3=037/051, 427b/5=037/054, 427b/6=037/056,
 428b/7=037/085, 428b/9=037/089, 429a/1=037/091,
 429a/3=037/095, 429a/6=037/099, 429a/8=037/0102,
 429a/9=037/0102, 430a/6=037/124, 432b/1=038/004,
 433b/6=038/023, 433b/7=038/024, 434b/5=038/032,
 434b/9=038/035, 436b/6=038/071, 537a/1=038/075,
 437a/2=038/076, 437a/3=038/077, 437a/5=038/079,
 437a/5=038/080, 437a/6=038/082, 437a/8=038/084,
 443a/6=039/050, 445a/7=039/071, 445b/4=039/073,
 448b/8=040/026, 449a/1=040/027, 449a/3=040/028,
 449a/9=040/029, 449b/1=040/030, 450a/4=040/036,
 450a/8=040/038, 451a/9=040/048, 451b/1=040/049,
 452b/1=040/060, 456a/1=041/011, 457b/3=041/026,
 457b/8=041/029, 458a/7=041/033, 465b/3=042/045,
 468a/9=043/023, 468b/4=043/026, 469b/3=043/038,
 470a/4=043/046, 470b/1=043/051, 471a/7=043/063,
 472a/5=043/077, 479b/8=046/007, 480a/8=046/011,
 480b/9=046/015, 481a/6=046/017, 482a/3=046/023,
 483b/1=046/034, 489b/5=048/015, 495a/3=050/002,
 496a/7=050/023, 496b/1=050/027, 496b/2=050/028,
 498b/3=051/025, 498b/4=051/027, 498b/8=051/030,
 499a/6=051/039, 524b/5=059/016, 524b/5=059/016,
 528b/9=061/006, 529b/8=061/014, 529b/9=061/014,
 537b/6=066/003, 542b/1=068/015, 543a/1=068/028,
 548b/3=071/002, 549a/1=071/005, 549b/6=071/021,
 550a/3=071/026, 555a/4=074/024, 562b/6=078/038,
 563b/5=079/024, 567b/8=083/013, 574b/7=091/013,
 578b/4=099/003

“ayğayirdi” 124b/1=006/007

“aygıl” 310b/6=021/004, 318b/9=021/112,
 468b/1=043/024

“tidi” 485b/6=047/016

قَالَ

“aydılar” 148a/7=007/023, 303a/2=020/045,

361b/5=027/015

قَالَ

“aydı” 16a/8=002/113, 16b/2=002/113,

51b/4=003/035, 51b/6=003/036, 52a/3=003/037,

52b/6=003/042, 53a/3=003/045, 53a/7=003/047,
 56b/4=003/072, 107b/1=005/018, 114b/2=005/064,
 15b/3=007/038, 150b/5=007/039, 166a/4=007/164,
 18a/5=009/030, 0185a/6=09/030, 221a/3=011/072,
 228b/7=012/023, 229a/3=012/025, 229b/5=012/031,
 229b/7=012/032, 232a/7=012/051, 247b/5=014/010,
 247b/9=014/011, 294b/7=019/018, 294b/9=019/020,
 295a/5=019/023, 362a/1=027/018, 362b/8=027/029,
 363a/1=027/032, 363a/4=027/034, 363b/9=027/042,
 364a/4=027/044, 368b/9=028/009, 369a/4=028/011,
 369a/6=028/012, 370b/4=028/025, 370b/7=028/026,
 400a/7=033/013, 494a/5=049/014, 498b/7=051/029,
 537b/6=066/003, 539a/2=066/011

قَالَتَا

“aydı ol ikisi” 370b/2=028/023

“aydılar” 456a/1=041/011

قَالَهَا

“aydı anı” 43a/6=039/050

قَالُوا

“aydılar” 5b/3=002/030, 5b/7=002/032,
 10a/4=002/067, 10a/6=002/068, 10a/8=002/069,
 10b/1=002/070, 10b/4=002/071, 11b/5=002/080,
 13a/1=002/088, 13a/9=002/091, 13b/6=002/093,
 16a/4=002/111, 16b/9=002/116, 19a/6=002/133,
 19b/1=002/135, 24a/8=002/170, 37b/3=002/246,
 37b/5=002/246, 37b/9=002/247, 38a/8=002/249,
 38b/6=002/250, 44a/2=002/275, 46b/3=002/285,
 50a/6=003/024, 57a/5=003/075, 58a/7=003/081,
 63a/7=003/119, 66a/9=003/147, 68a/5=003/156,
 69b/5=003/167, 69b/9=003/168, 70b/3=003/173,
 71b/6=003/181, 71b/7=003/181, 72a/1=003/183,
 99b/3=004/153, 106b/6=005/014, 107a/5=005/017,
 108a/3=005/022, 108a/8=005/024, 110b/3=005/041,
 115b/9=005/072, 117a/6=005/082, 117b/3=005/085,
 121a/6=005/109, 121b/8=005/111, 122a/2=005/113,
 124b/2=006/008, 126b/3=006/027, 126b/6=006/029,
 127b/7=006/037, 134b/2=006/091, 140b/7=006/136,
 141a/4=006/138, 141a/8=006/139, 150a/7=007/037,
 150a/8=007/037, 151b/3=007/044, 154b/3=007/070,
 155b/2=007/075, 155b/5=007/077, 156a/4=007/082,
 158a/2=007/095, 159a/9=007/111, 159b/2=007/113,
 159b/3=007/115, 160a/1=007/121, 160a/6=007/125,
 160b/4=007/129, 160b/8=007/131, 161a/2=007/132,

161a/5=007/134, 161b/7=007/138, 163a/9=007/149,
166a/5=007/164, 166b/7=007/172, 173a/8=008/021,
174b/4=008/032, 189a/7=009/059, 191b/6=009/074,
191b/6=009/074, 192b/8=009/081, 208a/5=010/068,
209a/6=010/076, 209a/8=010/078, 210a/1=010/085,
216b/6=011/032, 219a/3=011/053, 220a/2=011/062,
220b/7=011/069, 221a/1=011/070, 221a/4=011/073,
221b/5=011/079, 221b/7=011/081, 222b/2=011/087,
223a/3=011/091, 227a/4=012/008, 227b/1=012/011,
227b/5=012/014, 227b/9=012/017, 231b/3=012/044,
233a/5=012/061, 233a/8=012/063, 233b/4=012/065,
234b/4=012/071, 234b/5=012/072, 234b/6=012/073,
234b/8=012/074, 234b/9=012/075, 235a/5=012/077,
235a/8=012/078, 236a/6=012/085, 236b/3=012/088,
236b/7=012/090, 237a/1=012/091, 237a/7=012/095,
237b/1=012/097, 247b/3=014/009, 247b/7=014/010,
249a/1=014/021, 252b/4=015/006, 255a/1=015/052,
255a/2=015/053, 255a/3=015/055, 255a/6=015/058,
255a/9=015/063, 255b/6=015/070, 259a/7=016/024,
266a/1=016/086, 267b/4=016/101, 275a/7=017/049,
279a/7=017/090, 279b/6=017/094, 280a/5=017/098,
282a/5=018/004, 282b/4=018/010, 282b/9=018/014,
283b/6=018/019, 283b/6=018/019, 284a/4=018/021,
291b/3=018/094, 295b/2=019/027, 295b/5=019/029,
299b/9=019/088, 304a/6=020/063, 304a/9=020/065,
304b/6=020/070, 305a/1=020/072, 306a/8=020/087,
306b/3=020/088, 306b/7=020/091, 310a/3=020/133,
310b/7=021/005, 311b/3=021/014, 312a/9=021/026,
314b/4=021/053, 314b/5=021/055, 315a/1=021/059,
315a/2=021/060, 315a/3=021/061, 315a/4=021/062,
315a/6=021/064, 315b/1=021/068, 331a/2=023/047,
333a/2=023/081, 333a/3=023/082, 334b/1=023/0106,
334b/8=023/113, 336b/5=024/012, 345a/6=025/005,
345a/9=025/007, 346a/7=025/018, 349b/7=025/060,
350a/3=025/063, 353a/3=026/036, 353a/6=026/041,
353a/9=026/044, 353b/3=026/047, 353b/7=026/050,
354b/5=026/074, 355b/2=026/096, 356a/2=026/111,
356a/5=026/116, 357a/1=026/136, 357b/3=026/153,
358a/4=026/167, 358b/8=026/185, 361b/3=027/013,
363a/2=027/033, 364a/9=027/047, 364b/2=027/049,
365a/2=027/056, 372a/1=028/036, 373a/5=028/048,

373a/5=028/048, 373a/6=028/048, 373b/4=028/053,
 373b/8=028/055, 380b/4=029/024, 381a/9=029/029,
 381b/3=029/031, 381b/4=029/032, 381b/7=029/033,
 383b/6=029/050, 394a/2=031/021, 396b/3=032/010,
 401b/3=033/022, 407b/4=033/067, 407b/8=033/069,
 410b/9=034/019, 411b/2=034/023, 411b/2=034/023,
 412b/7=034/035, 421a/2=036/015, 421a/2=036/014,
 421a/4=036/016, 421a/5=036/018, 421a/7=036/019,
 423a/9=036/052, 426a/5=037/015, 426a/9=037/020,
 426b/6=037/029, 429a/4=037/097, 433a/5=038/016,
 433b/3=038/022, 436a/5=038/060, 436a/6=038/061,
 436a/7=038/062, 445a/9=039/071, 445b/5=039/074,
 447a/8=040/011, 448b/5=040/024, 448b/6=040/025,
 451b/3=040/050, 451b/3=040/050, 451b/4=040/050,
 453b/7=040/074, 454b/7=040/084, 455a/4=041/005,
 456a/7=041/014, 456a/9=041/015, 457a/1=041/021,
 457a/2=041/021, 458a/1=041/030, 459b/8=041/047,
 468a/4=043/020, 468a/6=043/022, 468b/2=043/024,
 468b/8=043/030, 468b/8=043/031, 470a/7=043/049,
 470b/9=043/058, 473b/6=044/014, 477b/7=045/024,
 480b/4=046/013, 482a/1=046/022, 482a/5=046/024,
 482b/8=046/029, 482b/9=046/030, 483b/1=046/034,
 485b/6=047/016, 486b/4=047/026, 498b/3=051/025,
 498b/5=051/028, 498b/7=051/030, 498b/9=051/032,
 499b/8=051/052, 501b/2=052/026, 506a/3=054/009,
 506b/5=054/024, 515b/9=057/014, 519a/4=058/003,
 526a/8=060/004, 529a/3=061/006, 531b/3=063/001,
 533b/5=064/006, 540a/3=067/009, 540a/5=067/010,
 542b/9=068/026, 543a/1=068/029, 543a/3=068/031,
 549b/8=071/023, 550b/2=072/001, 556a/2=074/043,
 563a/6=079/012, 568b/2=083/032

“ayturlar” 22b/4=002/156

“aydı” 354b/3=026/071

“aygaylar irdi” 459a/9=041/044

قُلْتُ

“aydın” 122b/1=005/116, 194a/6=009/092

“aysan” 213b/5=011/007

“aytsa irdin” 286a/6=018/039

قُلْتُ

“aydım” 122b/5=005/117, 549a/6=071/010

- قُلْتُمْ “aydınız” 8a/5=002/055, 9a/2=002/061,
69b/1=003/165, 72a/3=003/183, 105b/5=005/007,
449b/9=040/034, 478b/4=045/032
“aysanız” 144a/2=006/152
“aytsa irdiniz” 337a/2=024/016
- قُلْنَا “ayduk” 6a/3=002/034, 6a/5=002/035, 6a/8=002/036,
6b/3=002/038, 8b/2=002/058, 8b/8=002/060,
10a/1=002/065, 10b/7=002/073, 99b/7=004/154,
99b/7=004/154, 147a/3=007/011, 166a/9=007/166,
217b/3=011/040, 276b/1=017/060, 276b/4=017/061,
280b/8=017/104, 287b/2=018/050, 291a/3=018/086,
304b/4=020/068, 308b/4=020/116, 308b/5=020/117,
315b/2=021/069, 347b/8=025/036, 376a/1=028/075,
283a/1=018/014, 540a/4=067/009
“ayğay irdük” 174b/3=008/031
- أَقُلْ “aydım” 6a/1=002/033, 148a/6=007/022,
237a/9=012/096, 289b/6=018/072, 290a/1=018/075,
543a/1=068/028
- أَقُولُ “aysam” 122b/2=005/116, 159a/2=007/105
“ayur men” 129a/6=006/050, 129a/7=006/050,
216b/3=011/031, 216b/4=011/031, 216b/4=011/031,
437a/8=038/084
“aytur men” 451a/2=040/044
- تَقُلْ “aygıl” 273a/3=017/023
- تَقُولُ “aytur sen” 63b/8=003/124, 88b/2=004/081,
223a/3=011/091, 403b/3=033/037
“aysa” 443b/8=039/056
“ayğay” 550b/7=072/005
“aytur” 302b/5=020/040, 496b/4=050/030
“aysan” 307a/2=020/094, 307a/6=020/097
- تَقُولَنَّ “aygıl” 284b/2=018/023
- تَقُولُوا “ayın” 15a/7=002/104, 22b/1=002/154,
91a/4=004/094, 102a/1=004/171, 102a/1=004/171,
269a/5=016/116, 22b/1=002/154
“aysanız” 24a/7=002/169, 107b/6=005/019,
144b/1=006/156, 144b/3=006/157, 149b/7=007/033,
167a/8=007/173, 467b/5=043/013, 528b/3=061/003
“sözlediniz” 35b/8=002/235

تَقُولُونَ

“aytur siz” 11b/7=002/080, 20a/5=002/140,
83a/3=004/043, 149a/2=007/028, 208a/7=010/068,
209a/6=010/077, 274b/3=017/040, 337a/1=024/015,
528b/2=061/002

“ayturlar” 346b/1=025/019

“aytur irdiñiz” 135a/7=006/093

نَقُولُ

“aytur biz” 71b/8=003/181

“aytur miz” 126a/2=006/022, 204a/3=010/028,
234a/1=012/066, 371a/3=028/028, 413b/2=034/042,
496b/4=050/030, 520a/4=058/008

“ayur biz” 219a/5=011/054

“aygay miz” 291a/7=018/088

“aysamiz” 261a/6=016/040

لَنَقُولَنَّ

“aygay miz” 364b/3=027/049

يَقُولُ

“aysa” 312b/4=021/029

يَقُولُ

“aytur” 2a/7=002/008, 10a/7=002/068,
10a/9=002/069, 10b/3=002/071, 17a/2=002/117,
29b/6=002/200, 29b/8=002/201, 53b/1=003/047,
57b/7=003/079, 113a/4=005/053, 121a/6=005/109,
132b/1=006/073, 152b/3=007/053, 177a/4=008/049,
187a/1=009/040, 188a/5=009/049, 199a/4=009/124,
215a/4=011/018, 240b/7=013/007, 243b/2=013/027,
245b/8=013/043, 251b/1=014/044, 259b/4=016/027,
275a/5=017/047, 286b/4=018/042, 287b/8=018/052,
296a/3=019/035, 298b/1=019/066, 299b/1=019/079,
299b/2=019/080, 307b/7=020/104, 346a/6=025/017,
347a/6=025/027, 374b/6=028/062, 375a/2=028/065,
375b/9=028/074, 379a/1=029/010, 399a/4=033/004,
400a/5=033/012, 412a/6=034/031, 427b/4=037/052,
451a/7=040/047, 453b/1=040/068, 481a/8=046/017,
486a/3=047/020, 506a/2=054/008, 515b/5=057/013,
545b/2=069/019, 545b/6=069/025, 550b/6=072/004,
556b/7=075/010, 562b/9=078/040, 573a/6=089/015,
573a/7=089/016, 573b/3=089/024, 574a/3=090/006
“aygay” 20b/2=002/142, 489a/2=048/011,
489b/3=048/015

“aytgınça” 31b/2=002/214

“ayturlar” 126a/9=006/025

“aytgay” 143a/3=006/148

- “aytur miz” 384a/6=029/055, 413a/8=034/040
يَقُولَا “ayturlar” 14b/9=002/102
“aysa” 425a/8=036/082, 449a/4=040/028,
532b/8=063/010
لَيَقُولَنَّ “ayğay irdi” 87a/1=004/073
“ayğay anlar” 190a/4=009/065, 213b/6=011/007,
“ayğaylar” 213b/8=011/008, 314a/4=021/046,
379a/4=029/010, 384b/5=029/061, 384b/9=029/063,
394b/1=031/025, 441b/8=039/038, 467a/7=043/009,
472b/9=043/087
“ayğay” 214a/3=011/010, 460a/3=041/050
يَقُولُوا “aysunlar” 76a/9=004/009, 129b/6=006/053,
136b/8=006/105, 275b/5=017/053
“ayturlar” 88a/2=004/078, 88a/3=004/078,
166b/6=007/169, 188a/8=009/050, 502b/2=052/044,
505b/3=054/002
“aysalar” 214a/6=011/012, 323b/4=022/040,
342a/4=024/051, 359b/3=026/0203, 373a/3=028/047,
378a/2=029/002, 532a/2=063/004
يَقُولُونَ “ayturlar” 5a/1=002/026, 11b/3=002/079,
48a/1=003/007, 49a/4=003/016, 57a/5=003/075,
57b/4=003/078, 57b/4=003/078, 67b/3=003/154,
67b/5=003/154, 69b/7=003/167, 83b/4=004/046,
84a/9=004/051, 88a/9=004/081, 127a/7=006/033,
87a/7=004/075, 110b/6=005/041, 113a/1=005/052,
116a/5=005/073, 117a/9=005/083, 166b/6=007/169,
189b/4=009/061, 202a/8=010/018, 202b/4=010/020,
205a/6=010/038, 206a/5=010/048, 214a/8=011/013,
217a/2=011/035, 257a/3=015/097, 267b/7=016/103,
274b/6=017/043, 281a/5=017/108, 274b/5=017/042,
282a/7=018/005, 287a/8=018/049, 307b/7=020/104,
309b/5=020/130, 313a/8=021/038, 332a/6=023/070,
334b/4=023/109, 338a/6=024/026, 341b/5=024/047,
346b/9=025/022, 350a/4=025/065, 350b/7=025/074,
360a/7=026/0226, 366a/7=027/071, 377a/2=028/082,
396a/1=032/003, 398a/9=032/028, 400a/9=033/013,
407b/3=033/066, 412a/1=034/029, 423a/5=036/048,
427a/3=037/036, 431a/4=037/0151, 433a/6=038/017,
463b/5=042/024, 465b/1=042/044, 474b/3=044/034,

479b/9=046/008, 489a/4=048/011, 497a/4=050/039,
 497b/2=050/045, 501b/6=052/030, 501b/9=052/033,
 507b/4=054/044, 519a/2=058/002, 520a/4=058/008,
 523b/8=059/010, 524a/2=059/011, 532a/9=063/007,
 532b/2=063/008, 538b/3=066/008, 541a/9=067/025,
 544a/8=068/051, 553a/8=073/010, 563a/5=079/010
“ayğaylar” 204b/2=010/031, 275b/1=017/051,
 275b/2=017/051, 284a/6=018/022, 284a/7=018/022,
 284a/8=018/022, 333a/6=023/085, 333a/8=023/087,
 333b/1=023/089, 480b/1=046/011, 489b/5=048/015
“aytur irdiler” 431b/4=037/0167, 512a/6=056/047

قُلْ

“aygıl” 11b/6=002/080, 13b/2=002/091,
 13b/7=002/093, 13b/8=002/094, 14a/5=002/097,
 16a/4=002/111, 17a/9=002/120, 19b/2=002/135,
 20a/3=002/139, 20a/7=002/140, 20b/3=002/142,
 27b/5=002/189, 31b/4=002/215, 31b/9=002/217,
 32a/9=002/219, 32a/9=002/219, 32b/4=002/220,
 33a/4=002/222, 48b/1=003/012, 48b/9=003/015,
 49b/4=003/020, 49b/5=003/020, 50a/9=003/026,
 50b/9=003/029, 51a/6=003/031, 51a/9=003/032,
 55a/7=003/061, 55b/4=003/064, 56b/9=003/073,
 56b/7=003/073, 58b/9=003/084, 58b/2=003/084,
 59b/6=003/093, 59b/9=003/095, 60a/7=003/098,
 60a/8=003/099, 63a/8=003/119, 67b/4=003/154,
 67b/6=003/154, 69b/1=003/165, 70a/1=003/168,
 72a/2=003/183, 86a/1=004/063, 87b/8=004/077,
 88a/3=004/078, 95b/8=004/127, 102b/8=004/176,
 104b/2=005/004, 107a/6=005/17, 107b/2=005/018,
 113b/9=005/059, 114a/2=005/060, 115a/6=005/068,
 116b/1=005/076, 116b/3=005/077, 119b/6=005/100,
 124b/6=006/011, 124b/8=006/012, 124b/8=006/012,
 125a/3=006/014, 125a/4=006/014, 125a/6=006/015,
 125b/2=006/019, 125b/3=006/019, 125b/5=006/019,
 125b/5=006/019, 127b/8=006/037, 128a/5=006/040,
 128b/7=006/046, 129a/1=006/047, 129a/6=006/050,
 129a/8=006/050, 129b/9=006/054, 130a/4=006/056,
 130a/5=006/056, 130a/6=006/057, 130a/8=006/058,
 131a/3=006/063, 131a/5=006/064, 131a/7=006/065,
 131b/2=006/066, 132a/3=006/071, 132a/7=006/071,
 134a/9=006/090, 134b/3=006/091, 134b/6=006/091,

137a/7=006/109, 140b/4=006/135, 142a/3=006/143,
 142a/6=006/144, 142b/2=006/145, 143a/1=006/147,
 143a/5=006/148, 143a/7=006/149, 143a/9=006/150,
 143b/3=006/151, 145a/3=006/158, 145a/8=006/161,
 145b/1=006/162, 145b/3=006/164, 149a/1=007/028,
 149a/3=007/029, 149b/1=007/032, 149b/2=007/032,
 149b/4=007/033, 165a/2=007/158, 168b/5=007/187,
 168b/5=007/187, 168b/9=007/188, 169b/7=007/195,
 170a/9=007/203, 171a/2=008/001, 175a/9=008/038,
 179b/3=008/070, 184a/3=009/024, 188a/9=009/051,
 188b/1=009/052, 188b/4=009/053, 189b/4=009/061,
 190a/3=009/064, 190a/5=009/065, 192b/8=009/081,
 193a/3=009/083, 194b/2=009/094, 199b/4=009/129,
 202a/1=010/015, 202a/4=010/016, 202a/9=010/018,
 202b/5=010/020, 202b/7=010/021, 204a/8=010/031,
 204b/2=010/031, 204b/5=010/034, 204b/5=010/034,
 204b/7=010/035, 204b/8=010/035, 205a/6=010/038,
 205b/3=010/041, 206a/6=010/049, 206a/8=010/050,
 206b/4=010/053, 207a/3=010/058, 207a/4=010/059,
 207a/6=010/059, 208a/7=010/069, 211b/4=010/101,
 211b/7=010/102, 211b/9=010/104, 212a/9=010/108,
 214a/8=011/013, 217/3=011/035, 226a/1=011/121,
 238b/5=012/108, 241b/8=013/016, 241b/8=013/016,
 241b/8=013/016, 242a/1=013/016, 242a/3=013/016,
 243b/3=013/027, 244a/1=013/030, 244b/2=013/033,
 245a/3=013/036, 245b/9=013/043, 256b/5=015/089,
 267b/5=016/102, 273a/3=017/023, 273a/5=017/024,
 273b/2=017/028, 274b/5=017/042, 275a/8=017/050,
 275b/1=017/051, 275b/3=017/051, 275b/4=017/053,
 276a/1=017/056, 278a/9=017/080, 278b/2=017/081,
 278b/6=017/084, 278b/8=017/085, 279a/3=017/088,
 279b/4=017/093, 279b/7=017/095, 279b/9=017/096,
 280a/9=017/100, 281a/3=017/107, 281a/7=017/110,
 281b/1=017/111, 290b/9=018/083, 292a/8=018/103,
 292b/7=018/109, 292b/9=018/110, 299a/3=019/075,
 307b/8=020/105, 308b/2=020/114, 310a/6=020/135,
 312a/6=021/024, 313b/5=021/042, 314a/1=021/045,
 318b/5=021/108, 326a/9=022/068, 326b/8=022/072,
 329b/8=023/028, 329b/9=023/029, 333a/5=023/084,
 333a/6=023/085, 333a/7=023/086, 333a/8=023/087,
 335a/5=023/0118, 338b/5=024/030, 338b/7=024/031,

342a/8=024/054, 345a/8=025/006, 346a/3=025/015,
 351a/1=025/077, 360a/2=026/216, 365a/5=027/059,
 365b/8=027/064, 365b/9=027/065, 366a/5=027/069,
 366a/8=027/072, 367b/8=027/092, 367b/9=027/093,
 373a/7=028/049, 375b/1=028/071, 375b/4=028/072,
 377b/1=028/085, 380a/5=029/020, 383b/7=029/050,
 384a/1=029/052, 384b/9=029/063, 389b/6=030/042,
 394b/1=031/025, 396b/5=032/011, 398b/1=032/029,
 400b/4=033/016, 400b/6=033/017, 402a/6=033/028,
 406b/9=033/059, 407a/8=033/063, 408b/7=034/003,
 41a/6=034/022, 411b/3=034/024, 411b/3=034/024,
 411b/5=034/025, 411b/6=034/026, 414a/4=034/047,
 313a/5=034/048, 414a/6=034/049, 414a/7=034/050,
 419a/4=035/040, 425a/3=036/079, 426a/7=037/018,
 436b/1=038/065, 436b/3=038/067, 437a/9=038/086,
 439a/3=039/008, 439a/5=039/009, 439a/7=039/010,
 439b/1=039/011, 439b/1=039/013, 439b/1=039/014,
 439b/2=039/015, 441b/9=039/038, 442a/2=039/038,
 442a/3=039/039, 442b/2=039/043, 442b/3=039/044,
 442b/7=039/046, 443b/2=039/053, 444b/2=039/064,
 453a/3=040/066, 455b/6=041/006, 455b/5=041/009,
 456a/5=041/013, 459b/1=041/044, 460a/8=041/052,
 462b/1=042/015, 463b/3=042/023, 472a/9=043/081,
 473a/1=043/089, 476b/6=045/014, 478a/2=045/026,
 479b/2=046/004, 480a/1=046/008, 480a/3=046/009,
 480a/5=046/010, 489a/4=048/011, 489b/5=048/015,
 489b/6=048/016, 494a/5=049/014, 494b/2=049/016,
 494b/4=049/017, 501b/7=052/031, 512a/8=056/049,
 530b/6=062/006, 531a/1=062/008, 531b/1=062/011,
 533b/7=064/007, 541a/5=067/023, 541a/7=067/024,
 541b/1=067/026, 541b/3=067/028, 541b/5=067/029,
 541b/7=067/030, 550b/2=072/001, 552a/1=072/020,
 552a/2=072/021, 552a/3=072/022, 552a/8=072/025,
 563b/3=079/018, 582a/2=109/001, 583a/2=112/001,
 583a/5=113/001, 583b/4=114/001

قُلْنَ

“aytın” 402b/6=033/032

قُولَا

“aytın ikegü” 303a/2=020/044

“aydın” 303a/4=020/047, 532a/4=026/016

قُولُوا

“aytın” 8b/4=002/058, 12a/4=002/083,
 15a/7=002/104, 55b/7=003/064, 75b/5=004/005,

قُولِي

76a/7=004/008, 165b/5=007/161, 235b/8=012/081,
283a/8=029/046, 408a/1=033/070, 494a/6=049/014

“aygıl” 295b/1=019/026

قِيلَ

“aytıldı” 3a/2=002/011, 3a/4=002/013,
8b/6=002/059, 13a/9=002/091, 24a/7=002/170,
30a/8=002/206, 69b/4=003/167, 85b/5=004/061,
87b/3=004/077, 120a/6=005/104, 165b/4=007/161,
165b/8=007/162, 186b/3=009/038, 187b/9=009/046,
206b/2=010/052, 218a/2=011/044, 218a/4=011/044,
218b/2=011/048, 259a/6=016/024, 260a/1=016/030,
349b/6=025/060, 353a/5=026/039, 355a/8=026/092,
363b/9=027/042, 364a/2=027/044, 374b/9=028/064,
394a/2=031/021, 397b/4=032/020, 421b/5=036/026,
422b/9=036/045, 423a/3=036/047, 427a/2=037/035,
440b/7=039/024, 445b/1=039/072, 445b/9=039/075,
453b/6=040/073, 459a/7=041/043, 478b/3=045/032,
478b/6=045/034, 499b/1=051/043, 515b/7=057/013,
520b/2=058/011, 520b/3=058/011, 532a/4=063/005,
538b/9=066/010, 557a/8=075/027, 561a/7=077/048
“aytılsa” 338b/1=024/028,

يُقَالُ

“aytılır” 315a/3=021/060, 459a/7=041/043,
568a/1=083/017

b. Uydurmak, düzmek, iftira etmek

تَقُولُ

“çatsa” 546a/8=069/044

تَقُولُهُ

“çattı anı” 501b/9=052/033

c. Söz, görüş, iftira, inanç, akîde, Allah Teâlâ’dan
sadır olan tehdid kelimesi

قَوْلُ

“söz” 41b/6=002/263, 93b/4=004/108,
99a/2=004/148, 137b/6=006/112, 170b/4=007/205,
244b/4=013/033, 312b/1=021/027, 318b/8=021/0110,
321b/7=022/024, 329b/6=023/027, 374b/7=028/063,
397a/1=032/013, 420b/1=036/007, 486a/6=047/021,
487a/1=047/030, 492b/1=049/002, 496a/2=050/018,
496b/3=050/029, 497b/7=051/008, 519a/2=058/002,
481b/1=046/018, 571a/2=086/013, 366b/9=027/082,
367a/5=027/085, 217b/4=011/040, 272a/9=017/016,
249b/8=014/027

“sözünü” 71b/6=003/181, 402b/6=033/032,
518b/4=058/001, 296a/2=019/034,

	“sözni” 241a/3=013/010, 266a/2=016/086, 301/5=020/007, 332a/5=023/068, 373b/2=028/051, 412a/6=034/031, 439b/8=039/018, 310b/6=021/004
	“sözi” 322b/3=022/030, 342a/3=024/051, 546a/6=069/040, 546a/6=069/041, 546a/7=069/042, 555a/5=074/025, 566a/6=081/019, 566a/9=081/025, 426b/8=037/031, 185a/7=009/030
	“ayduki” 526b/2=060/004
	“vâcib boldı söz” 424b/2=036/070, 457b/2=041/025
قَوْلَا	“sözni” 8b/5=002/059, 76a/9=004/009, 165a/7=007/162, 291b/3=018/093, 402b/7=033/032, 408a/1=033/070
	“söz” 36a/2=002/235, 75b/5=004/005, 76a/7=004/008, 86a/2=004/063, 273a/3=017/023, 273b/2=017/028, 303a/2=020/044, 306b/4=020/089, 308a/4=020/109, 458a/6=041/033, 274b/3=017/040, 553a/3=073/005
	“aytmak” 423b/7=036/058
قَوْلُكُمْ	“söz aymağınız” 399a/4=033/004
	“sözünüzni” 540a/9=067/013
قَوْلُنَا	“sözümüz” 261a/6=016/040
قَوْلَهَا	“sözi” 362a/3=027/019
قَوْلُهُمْ	“anlarnıñsözi” 17a/5=002/118, 66a/9=003/147, 207b/8=010/065, 424b/8=036/076
	“aymaqları” 100a/1=004/155
	“ayduqları” 100a/4=004/157
	“sözleri” 114b/1=005/063, 240b/1=013/005, 532a/2=063/004
قَوْلِي	“sözümni” 302a/6=020/028, 307a/3=020/094
	d. Uydurulmuş, düzme sözler.
الْأَقَاوِيلُ	“sözlerniñ pāresin” 546a/8=069/044
	e. Söz
قِيلَا	“söz yanındın” 95a/8=004/122, 553a/4=073/006
	“söz” 511b/6=056/026
قِيلِهِ	“aymakı” 432b/9=043/088
	f. Sözcü, diyen, söyleyen
قَانِلْ	“aydı” 227a/7=012/010

	“ayğan” 283b/5=018/019, 427b/3=037/051
قَائِلُهَا	“ayğanı” 334a/4=023/0100
القَائِلِينَ	“ayğanlar” 400b/9=033/018

1261. قوم

	a. Kalkmak, kalakalmak, donakalmak, kalmak, azmetmek, başlamak, tahakkuk etmek, yürütmek, kaim kılmak, riayet etmek, yerine geçmek, bakmak, himaye etmek, üzerine düşmek, ayakta durmak, dikilmek
قَامَ	“koptı” 551b/9=072/019
قَامُوا	“turuktilar” 4a/1=002/020
	“koptılar” 98a/7=004/142, 98a/8=004/142, 282b/9=018/014
قُمْتُمْ	“koptunuz” 105a/4=005/006
فَلْتَقُمْ	“kopsun” 92b/1=004/102
	“turukgıl” 193a/6=009/084
تَقُومُ	“kopar sen” 360a/3=026/0218, 502b/7=052/048, 553b/9=073/020
	“kopsaṅ” 363b/3=027/039
	“kopar” 386b/4=030/012, 386b/6=030/014, 391a/4=030/055, 451a/5=040/046, 478a/5=045/027
	“kopsa” 3 87b/7=030/025
تَقُومُوا	“kopsaṅız” 96a/2=004/127, 414a/1=034/046
يَقُومُ	“kopar” 44a/1=002/275, 251a/6=014/041, 451b/6=040/051, 562b/5=078/038, 567b/4=083/006
	“örelık kılsa” 517b/4=057/025
يَقُومَانِ	“koparlar” 120b/9=005/107
يَقُومُونَ	“koparlar” 44a/1=002/275
قُمْ	“kopgıl” 553a/1=073/002, 554b3/=074/002
قُومُوا	“kopuṅ” 36b/5=002/238

b. Yerleşmek, ikamet etmek, kalmak, düzeltmek, güzelce yapmak, dosdoğru kılmak, ikame etmek, yürürlüğe koymak, gözetmek, hakkını vermek, kaldırmak, takdir etmek, kadrini bilmek, ehemmiyet vermek, coşkunluk içerisinde yönelmek

أَقَامَ	“kıldı” 25b/1=002/177, 183a/8=009/018
فَأَقَامَهُ	“turuktırdı anı” 290a/5=018/077
أَقَامُوا	“peyveste kıldılar” 44a/9=002/277, 323b/8=022/041 “kıldılar” 167a/2=007/170, 181b/3=009/005, 243a/1=013/022 “kılsalar” 182a/8=009/011 “tamām kıldılar” 465a/1=042/038, 465a/1=042/038 “kıld” 417a/5=035/018, 418a/1=035/029 “kõpgarsalar” 115a/1=005/066
فَأَقَامَتْ	“ikāmetkıl sañ” 92b/1=004/102
أَقَامْتُمْ	“kıl sañız” 106a/9=005/012
تَقِيمُوا	“kõparsañız” 115a/7=005/068
يُقِيمَا	“ikāmetkılı bilürler” 34a/5=002/229, 34a/5=002/229 “ikāmetkılurlar” 34b/1=002/230
يُقِيمُوا	“kıl sunlar” 250a/4=014/031 “kılsalar” 578a/6=098/005
يُقِيمُونَ	“peyvestekılurlar” 2a/3=002/003, 113b/2=005/055, 360b/4=027/003, 392a/3=031/004 “kılurlar” 171b/1=008/003, 191a/6=009/071,
أَقِمَ	“rāst kıl gıl” 212a/3=010/105, 388a/8=030/030, 389a/7=030/043 “peyvestekıl gıl” 383a/4=029/045, 393b/2=031/017, 278a/6=017/078, 301b/4=020/014 “kıl gıl” 225a/6=011/114
أَقِمْنَ	“kıl gıl” 402b/8=033/033
أَقِيمُوا	“kılın” 7a/3=002/043, 93a/3=004/103, 132a/8=006/072, 210a/4=010/087, 520b/9=058/013, 554a/7=073/020 “peyvestelik kılın” 12a/4=002/083 “peyvestekılın” 87b/4=004/077, 16a/2=002/110, 327b/5=022/078, 342b/6=024/056, 388b/3=030/031 “kazākılın” 93a/3=004/103, 462a/3=042/013 “rāst kılın” 508b/1=055/009, 535b/4=065/002, 149a/3=007/029 c. Dosdoğru olmak
اسْتَقَامُوا	“kurtulmuşları” 182a/1=009/007

- “rāst boldılar” 458a/2=041/030, 480b/4=046/013
 “rāst boldılarirdi” 551b/6=072/016
- يَسْتَقِيمُ “rāst bolsa” 566b/1=081/028
- اَسْتَقِيمُ “rāst bolğul” 225a/3=011/112, 462a/9=042/015
- فَاسْتَقِيمَا “töleniñ” 210b/9=010/089
- اَسْتَقِيمُوا “tüz boluñ” 182a/1=009/007
- “rāstboluñ” 455b/2=041/006
 d. Kalkan, duran, kalıcı, gözetici, gözetleyici, riayet edici, ayakta duran, dikilen, güzelce yapan, dosdoğru olan, vakti gelen
- قَائِمٌ “öre turğan” 52a/7=003/039
- “turğan” 224a/1=011/100
 “saqçı” 244b/1=013/033
- قَائِمًا “qopuğlı bolup” 49a/8=003/018
- “turuqup” 57a/4=003/075
 “öre turğan” 531a/9=062/011
- قَائِمُونَ “qopğanlar” 547b/9=070/033
- الْقَائِمِينَ “ayakın turğanlar” 322a/3=022/026
- قَائِمَةً “köni” 62a/9=003/113
- “örü turğan” 221a/2=011/071
 “qopğan” 286a/2=018/036, 460a/4=041/050
 “öre turğan” 523a/1=059/005
 e. Kalkış, kalkma, ayağa kalkanlar, ayakta duranlar, destek, durduran, ayakta tutan, yaşamayı sürdüren, nizam ve emniyete medar olan
- قِيَامٌ “qopğanlar” 445a/2=039/068
- “qopmaq” 499b/3=051/045
- قِيَامًا “öre turup” 73a/4=003/191, 93a/2=004/103
- “qopmaq” 75b/4=004/005, 119b/1=005/097
 “öre turğanlık” 350a/4=025/064
 f.bakan, himaye eden, idareci / ikame eden gözetken.
- قَوَائِمُونَ “erenler örelik kılğanlar” 81b/2=004/034
- قَوَائِمِينَ “qopğanlar” 97a/3=004/135, 105b/7=005/008
 g. Esmâ ilahiyeden olup mübalağa sigasıdır, zatı ile kaim olan baki kalan, idare edip ayakta tutan, muhafaza edip gözetken.

الْقِيَوْمُ	“peyvesteörelig kılğan” 39b/5=002/255, 47a/2=003/002, 308a/6=020/111 h. Daha efdal, daha faziletli, daha doğru, doğruya daha yakın
اقْوَمُ	“könirek” 45b/4=002/282 “rāstrak” 83b/7=004/046, 271b/4=017/009, 553a/4=073/006 1. Ayakta durulan yer, makam, oturulan yer, vatan, yerleşme yeri, ikamet etme
مَقَامُ	“İbrāhīmniñ ornı” 18a/3=002/125 “maḳāmı” 509b/7=055/046, 564a/6=079/040 “orunlar” 354a/4=026/058 “İbrāhīm ornı” 60a/4=003/097 “orun” 474a/6=044/026, 431b/3=037/0164 “emīn yir” 475a/5=044/051
مَقَامًا	“maḳām” 278a/8=017/079 “orun yanındın” 299a/1=019/073
مَقَامِكَ	“ornuñ” 363b/3=027/039
مَقَامَهُمَا	“ikisiniñ ornı” 120b/9=005/107
مَقَامِي	“ornum yā, turmaḳım” 208b/2=010/071 “ḳakıḡım” 248a/8=014/014 i. İkamet etme, kalma, durma, ikamet yeri, kalınacak yer, vatan
مُقَامُ	“turuḳḳu yir” 400a/8=033/013
مَقَامًا	“ikāmet kılḡu yir yanındın” 350a/6=025/066, 531a/1=025/076
المَقَمَةُ	“mukīmlik” 418b/2=035/035 j. Daimî, bakî, Namazı dosdoğru kılan
مُقِيمٌ	“turuḳḡan” 110a/6=005/037 “ulaşu” 183b/8=009/021, 190b/4=009/067, 217b/2=011/039 “peyveste” 442a/5=039/040, 465b/6=042/045 “töleñen” 256a/2=015/076 “ḡālış kılınmışlar” 254a/9=014/040
المُقِيمِ الصَّلَاةِ	“namāznıñ kılğanları” 323a/3=022/035
المُقِيمِينَ	“namāznıñ kılğanları” 100b/7=004/162 k. Dosdoğru, sabit, işleri sağlamca yapan halleden

الْقِيَمُ	“rāst” 186a/6=009/036, 231a/3=012/040, 388b/1=030/030, 389b/8=030/043
قِيَمًا	“rāst” 282a/2=018/002
قِيَمًا	“rāst” 145a/8=006/161
قِيَمَةً	l. Çok kıymetli, yüksek değere sahip, istikamet ve adelet yolunu takib eden
دَيْنُ الْقِيَمَةِ	“rāst” 578a/3=098/003
إِقَامِ	“dīn müsülmanlar bolup” 578a/5=098/005 m. Namazı dosdoğru kılma
قَوْمًا	“nemāznuḡ peyveste kılmaḡını” 315b/8=021/073 “nemāznuḡ peyveste kılmaḡı” 340a/9=024/037 n. Dengeli, ölçülü
إِقَامَتِكُمْ	“tüz” 350a/7=025/067 o.yerleşme, ikamet etme.
تَقْوِيمٌ	“muḡīm kılmaḡınız” 265a/8=016/080 ö. Ölçülü ve düzgün yapma
مُسْتَقِيمٌ	“rāst kılmaḡını” 576b/3=095/004 p. Dosdoğru, düzgün, ölçülü, kusursuz
مُسْتَقِيمًا	“köni yol” 20b/4=002/142, 31a/8=002/213, 54a/4=003/051, 60b/6=003/101, 107a/4=005/016, 128a/4=006/039, 134a/4=006/087, 145a/8=006/161, 203b/5=010/025, 219a/9=011/056, 264b/8=016/076, 269b/6=016/121, 296a/5=019/036, 325a/5=022/054, 326a/8=022/067, 332b/2=023/073, 341b/5=024/046, 420a/6=036/004, 466b/3=042/052, 469b/9=043/043, 471a/5=043/061, 483a/2=046/030, 541a/5=067/022 “yolī köni” 254b/1=015/041 “yol tüz” 423b/2=036/061, 471b/1=043/064
مُسْتَقِيمًا	“köni yol” 1b/4=001/006, 147b/1=007/016, 430a/2=037/0118
مُسْتَقِيمًا	“köni yol” 86b/2=004/068, 102b/7=004/175, 488a/4=048/002, 490b/1=048/020 “tüz” 139b/4=006/126, 144a/4=006/153 r. Kıyamet, kıyamet günü

يَوْمُ الْقِيَامَةِ

“kīyāmet kūni” 12b/3=002/085, 54b/5=003/055,
89a/9=004/087, 106b/7=005/014, 110a/4=005/036,
124b/9=006/012, 479b/6=046/005, 556b/2=075/001

“kīyāmet kūn” 16b/3=002/113, 25a/1=002/174,
31a/2=002/212, 57b/1=003/077, 69a/1=003/161,
71b/4=003/180, 72a/7=003/185, 73b/3=003/194,
93b/7=004/109, 98a/5=004/141, 100a/9=004/159,
149b/3=007/032, 166b/1=007/167, 167a/7=007/172,
207a/8=010/060, 210b/9=010/093, 219b/7=011/060,
223b/7=011/098, 223b/9=011/099, 259a/8=016/025,
259b/3=016/027, 266b/7=016/092, 270a/2=016/124,
272a/3=017/013, 276b/7=017/062, 280a/3=017/097,
292b/3=018/105, 300a/5=019/095, 307b/2=020/100,
307b/4=020/101, 309a/7=020/124, 314a/5=021/047,
320a/8=022/009, 321a/4=022/017, 326b/1=022/069,
328b/7=023/016, 350b/1=025/069, 372b/1=028/041,
372b/2=028/042, 374b/5=028/061, 375b/2=028/071,
379b/1=029/013, 380b/8=029/025, 398a/3=032/025,
416b/8=035/014, 439b/3=039/015, 440b/6=039/024,
441a/7=039/031, 443a/1=039/047, 444a/5=039/060,
444b/7=039/067, 459a/3=041/040, 465b/5=042/045,
477a/4=045/017, 478a/3=045/026, 519b/9=058/007,
526a/5=060/003, 543b/1=068/039, 556b/5=075/006
“kīyāmet” 114b/6=005/064, 276a/6=017/058

s. Erkekler topluluğu, kavim, erkekler ve kadın-
lardan müteşekkil topluluk, yahut kan bağı, soy bağı

قَوْمٌ

“erenler” 492b/3=049/011, 492b/3=049/011

قَوْمُ نُوحٍ

“Nūḥ kavmı” 154b/1=007/069, 191a/1=009/070,
222b/9=011/089, 247b/1=014/009,
324a/2=022/042, 347b/9=025/037,
355b/8=026/0105, 433a/1=038/012,
446b/3=040/005, 449b/3=040/031, 495b/4=050/012,
499b/3=051/046

“Nūḥ kavmını” 505a/4=053/052

قَوْمُ هُودٍ

“Hūd kavmı” 219b/8=011/060, 222b/9=011/089

قَوْمُ يُوسُفَ

“Yūnus kavmı” 211a/8=010/098

قَوْمُ إِبْرَاهِيمَ

“İbrāhīm kavmı” 191a/2=009/070, 324a/2=022/043

- قَوْمِ لُوطٍ “Lūṭ kavmı” 221a/1=011/070, 221a/7=011/074, 223a/1=011/089, 324a/3=022/043, 357b/9=026/0160, 433a/2=038/013, 507a/4=054/033
- قَوْمِ مُوسَى “Mūsānı kavmı” 163a/6=007/148
- “Mūsā kavmı” 165a/6=007/159, 376a/3=028/076
- قَوْمِ فِرْعَوْنَ “Fir’avn kavmı” 159a/7=007/109, 160a/9=007/127, 351b/9=026/011
- “Fir’avnın kavmını” 473b/8=044/017
- قَوْمِ ثُعُبٍ “Tubba’ kavmı” 474b/5=044/037, 495b/6=050/014
- قَوْمِ صَالِحٍ “Sāliḥ kavmı” 223a/1=011/089
- لِقَوْمٍ “erenler” 17a/6=002/118, 23b/5=002/164, 34b/2=002/230, 38b/8=002/250, 65b/1=003/140, 66b/2=003/147, 88a/4=004/078, 90b/4=004/092, 90b/6=004/092, 93a/4=004/104, 106a/4=005/011, 108b/3=005/025, 108b/5=005/026, 110b/5=005/041, 112b/6=005/050, 113a/7=005/054, 113b/9=005/058, 115b/1=005/068, 117b/3=005/084, 120a/2=005/102, 129a/2=006/047, 131b/5=006/068, 133a/1=006/077, 135b/8=006/097, 136a/1=006/098, 136a/7=006/099, 136b/8=006/105, 139b/4=006/126, 140b/2=006/133, 143a/3=006/147, 149b/4=007/032, 152a/1=007/047, 152b/2=007/052, 153b/2=007/058, 157b/8=007/093, 158a/9=007/099, 161b/2=07/137, 161b/78=007/138, 161b/8=07/138, 163b/6=007/150, 163b/6=007/150, 167b/6=007/176, 167b/7=007/177, 169a/2=007/188, 170b/2=007/203, 177b/5=008/053, 178a/4=008/058, 179a/3=008/065, 180a/4=008/072, 181b/7=009/006, 182a/9=009/011, 189a/2=009/056, 199b/2=009/127, 200b/8=010/005, 201/1=010/006, 201b/7=010/013, 203b/4=010/024, 208a/4=010/067, 210a/2=010/085, 210a/2=010/086, 211b/6=010/101, 218a/4=011/044, 230b/3=012/037, 239a/4=012/110, 239a/7=012/111, 240a/6=013/003, 240b/1=013/004, 4240b/9=013/07, 241a/6=013/011, 241a/6=013/011, 253a/4=015/015, 255a/6=015/058, 255a/9=015/062, 258a/7=016/011, 258a/9=016/012, 258b/1=016/013, 262b/6=016/059, 263a/9=016/064, 263b/1=016/065, 263b/5=016/067, 264a/1=016/069, 265a/6=016/079, 291a/9=018/090, 306b/1=020/087, 316a/1=021/074, 316a/5=021/077,

316a/7=021/078, 318b/4=021/106, 329b/9=023/028,
 330b/5=023/041, 330b/8=023/044, 333b/7=023/094,
 345a/6=025/004, 347b/8=025/036, 351b/9=026/010,
 358a/5=026/0166, 364a/2=027/043, 364b/1=027/047,
 364b/7=027/052, 364b/9=027/055, 365a/9=027/060,
 367a/7=027/086, 368a/4=028/003, 370a/7=028/021,
 370b/7=028/025, 380b/6=029/024, 381b/2=029/030,
 382a/2=029/035, 383b/9=029/051, 387a/8=030/021,
 387b/3=030/023, 387b/6=030/024, 388a/6=030/028,
 421a/8=036/019, 389a/4=030/037, 442b/1=039/042,
 443b/2=039/052, 455a/3=041/003, 471a/1=043/058,
 476b/6=045/013, 477a/9=045/020, 482a/8=046/025,
 48b/5=046/035, 489b/7=048/016, 493b/3=049/011,
 493b/3=049/011, 498b/3=051/025, 498b/9=051/032,
 499b/9=051/053, 501b/8=052/032, 524a/9=059/013,
 524b/2=059/014, 530b/5=062/005, 539a/3=066/011

“**ķavm**” 128b/6=006/045

“**erenlerni**” 40b/6=002/258, 42a/3=002/264,
 59a/2=003/086, 112b/9=005/051, 115a/6=005/067,
 121a/5=005/108, 142b/2=006/144, 183b/4=009/019,
 184a/8=009/024, 186b/3=009/037, 192b/5=009/080,
 268a/7=016/107, 373b/2=028/050, 480a/8=046/010,
 528b/9=061/005, 529a/6=061/007, 530b/6=062/005,
 532a/8=063/006, 544b/6=069/007,

“**erenleri**” 90a/2=004/090, 316a/5=021/077

“**ķiřiler**” 103b/8=005/002, 105b/8=005/008,
 116b/4=005/077

“**ögür**” 168a/6=007/081

قَوْمِي

“**ķavmum**” 8a/2=002/054, 107b/8=005/020,
 108a/1=005/021, 133a/3=006/078, 140b/4=006/135,
 153b/3=007/059, 153b/5=007/061, 154a/3=007/065,
 145a/6=007/067, 155a/2=007/073, 155b/8=007/079,
 156a/9=007/085, 157b/6=007/093, 208b/2=010/071,
 209b/8=010/084, 216a/5=011/028, 216a/8=011/029,
 216b/2=011/030, 218b/7=011/050, 218b/8=011/051,
 219a/1=011/052, 219b/9=011/061, 220a/5=011/063,
 220a/7=011/064, 221b/3=011/078, 222a/5=011/084,
 222a/8=011/085, 222b/4=011/088, 222b/8=011/089,
 223a/5=011/092, 223a/7=011/093, 306a/6=020/086,
 306b/6=020/090, 329a/7=023/023, 364a/7=027/046,

- 382a/3=029/036, 421a/9=036/020, 442a/3=039/039,
449a/7=040/029, 449b/2=040/030, 449b/4=040/032,
450a/9=040/038, 450a/9=040/039, 450b/5=040/041,
470b/1=043/051, 528b/6=061/005, 548b/3=071/002
- قَوْمًا “erenlerni” 58b/9=003/086, 166a/4=007/164,
197b/5=009/115, 216b/1=011/029, 291a/3=018/086,
300a/7=019/097, 373a/1=028/046, 420a/6=036/006,
487b/7=047/038, 521a/3=058/014, 521b/6=058/022
- “erenler” 108a/4=005/022, 134a/8=006/089,
154a/2=007/064, 161a/5=007/133, 182b/4=009/013,
186b/7=009/039, 188b/5=009/053, 209a/5=010/075,
219b/2=011/057, 227a/7=012/009, 311a/9=021/011,
331a/2=023/046, 334b/2=023/0106, 346b/1=025/018,
361b/2=027/012, 371b/4=028/032, 426b/8=037/030,
467a/4=043/005, 470b/6=043/054, 474a/7=044/028,
476b/7=045/014, 478b/2=045/031, 482a/4=046/023,
489a/9=048/012, 492b/9=049/006, 499b/4=051/046
- “kişiler” 396a/2=032/003
- قَوْمِكَ “seniñkavmuñ” 131b/1=006/066
- “kavmuñni” 132b/4=006/074, 246b/9=014/005,
306a/4=020/085, 548b/2=071/001
- “kavmuñ” 162b/7=007/145, 217a/5=011/036,
218b/5=011/049, 306a/2=020/083, 469b/9=043/044
- قَوْمِكُمَا “kavmuñuz” 210a/3=010/087
- قَوْمِنَا “kavmumuz” 157b/1=007/089, 482b/9=046/030,
483a/2=046/031
- “erenlerimiz” 283a/2=018/015
- قَوْمِهِ “kavmi” 8a/2=002/054, 8b/8=002/060,
10a/4=002/067, 107b/8=005/020, 133a/5=006/080,
133b/4=006/083, 153b/2=007/059, 153b/5=007/060,
154a/5=007/066, 155a/9=007/075, 156a/1=007/080,
156a/4=007/082, 157a/3=007/088, 157b/2=007/090,
160a/9=007/127, 160b/2=007/128, 161b/5=007/137,
163b/2=007/150, 165a/8=007/160, 208b/1=010/071,
209b/6=010/083, 215b/9=011/025, 216a/3=011/027,
217a/8=011/038, 221b/2=011/078, 223b/7=011/098,
246b/6=014/004, 247a/3=014/006, 294a/8=019/011,
306a/5=020/086, 314b/3=021/052, 329a/7=023/023,
329a/9=023/024, 330a/4=023/033, 354b/3=026/070,

	361b/2=027/012, 364b/8=027/054, 365a/2=027/056, 376a/3=028/076, 376b/4=028/079, 379b/2=029/014, 379b/6=029/016, 380b/4=029/024, 381a/4=029/028, 381a/9=029/029, 421b/7=036/028, 428b/7=037/085, 430a/6=037/124, 468b/4=043/026, 470b/1=043/051, 481b/7=046/021, 428b/6=061/005, 548b/2=071/001 “erenleri” 164a/5=007/155 “kavmını” 305b/4=020/079, 470b/5=043/054 قَوْمَهَا “kavmı” 295b/2=019/027 “kavmını” 362b/1=027/024 قَوْمُهُمْ “erenleri” 90a/2=004/090 “kavmları” 90a/6=004/091, 209a/1=010/074, 390a/7=030/047, 482b/8=046/029, 526a/8=060/004 “kavmlarını” 198b/9=009/122, 364b/6=027/051 قَوْمُهَا “ikisinin kavmı” 331a/2=023/047 “ikisinin kavmı” 429b/9=037/0115 قَوْمِي “kavmum” 162a/7=007/142, 347a/9=025/030, 356a/6=026/0117, 421b/6=036/026 “kavmumnu” 549a/1=071/005

1262. قوی

	a. Küç, kudret, kuvvet, ciddiyet, sağlamlık, sıkılık قَوًى “küç” 23b/8=002/165, 178a/7=008/060, 162b/7=007/145, 167a/4=007/171, 219a/2=011/052, 221b/7=011/080, 286a/7=018/039, 291b/6=018/095, 294b/1=019/012, 363a/3=027/033, 391a/3=030/054, 500a/4=051/058, 13b/6=002/093 “küç yanındın” 190b/5=009/069, 376b/3=028/078, 386a/8=030/009, 419b/8=035/044, 448a/9=040/021, 454b/4=040/082, 456b/1=041/015, 456b/2=041/015, 485a/6=047/013 “katıgılanmak” 9b/7=002/063 “berkitmiş” 266b/4=016/092 “kuvve” 391a/3=030/054 “küçlüg” 376a/5=028/076, 566a/6=081/020 “kuvvet” 571a/1=086/010 قَوًىكُمْ “küçünüz” 219a/2=011/052 القَوًى “küçlüg” 220b/4=011/066

“**katıḡ küçleri**” 503a/4=053/005

b. Kuvvetli, kudretli, güçlü

قَوِيٌّ

“**küçlüḡ**” 177b/3=008/052, 323b/8=022/040,
327a/5=022/074, 363b/3=027/039, 448b/3=040/022,
517b/7=057/025, 521b/6=058/021

القَوِيُّ

“**küçlüḡ**” 220b/4=011/066, 370b/8=028/026,
463a/2=042/019

قَوِيًّا

“**küçlüḡ**” 402a/1=033/025

المَقْوِينَ

“**ḥālī yirde bolğanlar, yāṭa’āmdın ḥālībolğanlar**”
513a/6=056/073

1263. قِیْض

a. Hazırlamak

قَيَّضْنَا

“**taḡdīr kılduḡ**” 457a/9=041/025

نُقَيِّضُ

“**taḡdīr kılḡay miz**” 469b/1=043/036

1264. قِیْل

a. Kaylule vaktinde (= öğle vakti) uyuyan, istirahatete çekilen.

قَائِلُونْ

“**kündüz uyuganlar**” 146b/3=007/004

b. Öğle istirahati yapılacak mekan, öğle uykusu çekilecek yer

مَقِيلَا

“**ḡarār kılḡu yir yanındın**” 347a/2=025/024

حرف الكاف

1265. كَاس

- a. Kase, tas, dolu bardak, kadeh
 كَاسٍ “sağraklar” 427a/9=037/045
 “ak çakırayakı” 511b/2=056/018
 “hamr” 558a/5=076/005
 كَاسًا “hamrını” 501a/9=052/023
 “toluğayakhamr” 558b/9=076/017
 “toluğayaklar” 562b/2=078/034

1266. كَأَيْن

- a. Nice
 كَأَيْن “niçe” 66a/6=003/146, 238a/9=012/105,
 324a/4=022/045, 324b/2=022/048, 384b/3=029/060,
 485a/5=047/013
 “niçe niçe” 536b/3=065/008

1267. كَب

- a. Yere çarpmak, yüzü koyun yere düşürmek
 فَكَبْتُ “yüzün kemişildi” 367b/4=027/090
 مُكَبًّا “yöriyür bolup yüzi üze” 541a/4=067/022

1268. كَيْت

- a. Perişan etmek, örselemek, hor ve hakir kılmak, kızdırmak
 يَكْبِتُهُمْ “hor kılsa anlarnı” 64a/7=003/127
 كَيْت “helāk kılındı” 519b/2=058/005
 كُتِبُوا “helāk kılındılar” 519b/2=058/005

1269. كَبَد

- a. Acı, meşakkat, ciğeri yanmak
 كَبَد “meşakkat” 574a/2=090/004

1270. كَبِر

- a. Büyük olmak, nefse ağır gelmek, çirkin ve müstehcen olmak

كَبُرَ	“uluğ boldı” 127b/2=006/035, 208b/2=010/071, 462a/4=042/013, 450a/2=040/035, 528b/3=061/003
كَبُرَتْ	“uluğ boldı” 282a/6=018/005
يَكْبُرُ	“uluğ bolur” 574b/9=017/051
	b. büyümek
يَكْبُرُوا	“ulğaysalar” 75b/8=004/006
	c. Tazim etmek, büyük olduğuna itikadı olmak, büyük bilmek
لِتَكْبُرُوا	“uluğlamakınız için” 26b/8=002/185
	“munuñ için kim tekbir kılsañız” 323a/9=022/037
فَكَبِرْ	“uluğlağıl” 554b/3=074/003
كَبِرْ	“uluğlağılanı” 281b/3=017/111
تَكْبِيرًا	“uluğlamak” 281b/3=017/111
	d. büyültmek, çok tesirinde kalmak.
أَكْبَرْنَهُ	“uluğladılar” 229b/6=012/031
	e. Büyültmek, çok tesirinde kalmak, büyükenmek, kendini büyük göstermek için cebr ve zorlama yapmak, büyüklükle muttasıf olmak, büyüklük sahibi olmak
تَتَكَبَّرْ	“uluğsınsañ” 147a/7=007/013
يَتَكَبَّرُونَ	“uluğsınurlar” 162b/9=007/146
مُتَكَبِّرْ	“mütekebbir” 449a/2=040/027
	“uluğsınğan” 450a/4=040/035
الْمُتَكَبِّرْ	“yitizuluğ” 525a/9=059/023
الْمُتَكَبِّرِينَ	“uluğsınğanlar” 259b/9=016/029, 444a/7=039/060
	“mütekebbirler” 445b/2=039/072, 454a/2=040/076
	f. Büyükenmek, inad gösterip hakka boyun eğmemek, büyüklük taslayarak ve inad göstererek kabul etmemek
اِسْتَكْبَرَ	“uluğsındı” 6a/4=002/034, 372a/7=028/039, 436b/9=038/074, 555a/4=074/023
اِسْتَكْبَرَتْ	“uluğsındınız” 444a/4=039/059

اَسْتَكْبَرُوْهُم	“uluğsındınız” 13a/1=002/087, 478b/2=045/031, 480a/7=046/010
اَسْتَكْبَرُوا	“uluğsındılar” 102b/2=004/173, 150a/3=007/036, 150b/8=007/040, 155a/9=007/075, 155b/3=007/076, 157a/3=007/088, 161a/4=007/133, 209a/4=010/075, 248b/9=014/021, 331a/1=023/046, 346b/7=025/021, 382b/1=029/039, 412a/7=034/031, 412a/8=034/032, 412b/1=034/033, 451a/7=040/047, 456a/9=041/015, 549a/4=071/007 “uluğsınsalar” 458b/6=041/038
تَسْتَكْبِرُوْنَ	“uluğsınur siz” 135a/8=006/093 “uluğsındınız” 152a/3=007/048 “uluğsınur irdiniz” 481b/6=046/020
يَسْتَكْبِرُ	“uluğsınsa” 102a/8=004/172
يَسْتَكْبِرُوْنَ	“uluğsınurlar” 117a/7=005/082, 170b/6=007/206, 262a/3=016/049, 311b/9=021/019, 397a/6=032/015, 452b/2=040/060 “uluğsınurlar irdi” 527a/3=037/035
اَسْتَكْبَارًا	“uluğsınmak” 419b/3=035/043, 549a/5=071/007
مُسْتَكْبِرًا	“uluğsınu” 392a/8=031/007, 476a/6=045/008
مُسْتَكْبِرُوْنَ	“uluğsınğanlar” 259a/4=016/022, 532a/6=063/005
مُسْتَكْبِرِينَ	“uluğsınğanlar” 332a/4=023/067 g. Azamet, büyüklük, günah, kibir, cebbarlık
كِبْرٌ	“uluğluk” 452a/4=040/056
كِبْرُهُ	“uluğını” 336b/3=024/011 h.yaşlılık, kocama
اَلْكِبْرُ	“uluğluk” 42b/1=002/266, 52b/2=003/040, 251a/3=014/039, 255a/3=015/054, 273a/2=017/023, 294a/5=019/008 1. Yaşlı, büyük, başkan, reis, lider
كَبِيرٌ	“uluğ” 370b/2=028/023, 32a/9=002/219, 180a/7=008/073, 213a/6=011/003, 214a/5=011/011, 415b/6=035/007, 508a/1=054/053, 514b/9=057/007, 540a/5=067/009, 540a/8=067/012

- الكبير “uluğ” 241a/2=013/009, 325b/9=022/062,
411b/3=034/023, 395a/4=031/030, 447b/2=040/012,
570a/6=085/011
“uluğ fażl” 418a/7=035/032, 463b/2=042/022
- كبيراً “uluğluķı hālda” 45b/3=002/282,
“uluğnı” 314b/9=021/058
“uluğ” 75a/6=004/002, 81b/8=004/034,
271a/4=017/004, 271b/5=017/009, 273b/7=017/031,
274b/5=017/043, 276b/4=017/060, 279a/3=017/087,
346b/3=025/019, 346b/8=025/021, 349a/4=025/052,
404b/5=033/047, 407b/7=033/068, 559a/3=076/020,
235a/9=012/078
- لكبيركم “uluğunuz” 304b/8=020/071, 353b/5=026/049
- كبيرهم “anlarınığuluğraķı” 235b/4=012/080
“uluğları” 315a/5=021/063
- كبراءنا “uluğlarımız” 407b/5=033/067
i. Çok büyük, zor, güç, büyük günah
- كبيرة “uluğ” 198b/5=009/121
“uluğnı” 287a/9=018/049
“uluğ turur” 7a/7=002/045
“irdiuluğ” 20b/8=002/143
- كباير “uluğlar” 81a/3=004/031, 464b/8=042/037
“uluğlar” 504b/1=053/032
j. Büyüklüğü âşikâr olan, bedahetten büyük
- كباراً “uluğ” 549b/8=071/022
k. Daha büyük, en büyük, büyük, reis, elebaş
- أكبر “uluğraķ turur” 32a/2=002/217, 32a/2=002/217,
32b/1=002/219
“uluğraķ” 63a/4=003/118, 125b/2=006/019,
133a/2=006/078. 191b/2=009/072, 207b/4=010/061,
261a/8=016/041, 272b/8=017/021, 272b/8=017/021,
382a/5=029/045, 409a/2=034/003, 441a/1=039/026,
447a/7=040/010, 452a/5=040/057, 470a/6=043/048,
543a/6=068/033
“uluğraķnı” 99b/3=004/153
- الاكبر “uluğraķ” 318a/7=021/103, 397b/6=032/021,
572b/3=088/024, 181a/3=009/003

أَكْبَرُ	“uluğraklarını” 139a/4=006/123
الْكُبْرَى	“uluğrak” 302a/4=020/023, 503b/3=053/018,5 63b/4=079/020, 564a/3=079/034, 571b/4=087/012 “uluğ” 473b/7=044/016
الْكُبْرَى	“uluğraklar” 555b/7=074/035 1. Büyüklük, azamet, herhangi bir kayıd altında ol- mama, saltanat, malik olma, yahut saltanat
الْكِبْرَاءُ	“uluğluk” 209a/9=010/078, 479a/2=045/037

1271. كِبْك

كُيْكُوا	a. Yıkmak, yere çalmak, yüzü koyun yere düşürmek “yüzün kemsıldiler” 355b/1=026/094

1272. كَب

كَب	a. Yazmak, tesbit etmek, tescil etmek, mutmain kılmak, takdir etmek, hibe etmek, farz kılmak, isbat etmek, beyan etmek
كَبْت	“bitidi” 27a/7=002/187, 108a/2=005/021, 188a/9=009/051, 522b/6=059/003, 124b/8=006/012, 129b/9=006/054, 521b/5=058/021, 521b/9=058/022
كَبْت	“bitidi” 11b/4=002/079
كَبْت	“bitidin” 87b/7=004/077 “bizbitse irdük” 86a/7=004/066, 111b/3=005/045, 162b/6=007/145, 318b/2=021/105 “bitidük” 109a/8=005/032
كَبْنَاهَا	“bitidük anı” 518a/3=057/027
فَسَا كَبْنَاهَا	“bitigey men anı” 164b/3=007/156
تَكَبُوهُ	“bitiseniz” 45b/3=002/282
تَكَبُوْهَا	“bitiseniz anı” 45b/6=002/282
نَكَبْتُ	“bitigey miz” 71b/7=003/181, 299b/1=019/079 “bitiyür miz” 420b/8=036/012
يَكَبُ	“bitise” 45a/3=002/282 “bitiyür” 88b/2=004/081
يَكَبُونُ	“bitiyür” 11b/2=002/079

	“bitiyürler” 202b/8=010/021, 272a/9=043/080, 502a/8=052/041, 544a/2=068/047
اَكْتُبْ	“bitigil” 164a/9=007/156
فَاكْتُبْنَا	“bitigil bizge” 54a/8=003/053, 117b/1=005/083
فَاكْتُبُوهُ	“bitiñ anı” 45a/2=002/282
كُتِبْ	“bitindi” 25b/4=002/178, 25b/9=002/180, 26a/7=002/183, 26a/7=002/183, 31b/6=002/216, 37b/6=002/246, 67b/7=003/154, 87b/5=004/077, 96a/1=004/127, 319b/3=022/004 “bitinse” 37b/4=002/246 “bitindi” 198b/3=009/120, 198b/6=009/121
سُكِّنْ	“bitingey” 468a/3=043/019
اَكْتُبْهَا	b. Yazılmasını emretmek, yazdırmak= toplamak “bitidi anı” 345a/7=025/005
فَكَاتِبُهُمْ	c. Yazışmak akîdleşmek “bitigleşin anlar birle” 339b/4=024/033
كَاتِبًا	d. kitab, yazıcı, kayda geçen/ tesbit eden “bitigçi” 46a/2=002/283
كَاتِبُونَ	“bitigenler” 317b/6=021/094
كَاتِبِينَ	“bitigenler” 567a/2=082/011
الْكِتَابُ	e. Kitap, isbat, hüküm, takdir, farz, amel defteri, yazışma akîdleşme, Kur’ân= Keim, Tevrat, Semavî kitaplar “kitāb” 2a/2=002/002, 13a/3=002/089, 34b/7=002/231, 93a/7=004/105, 95b/9=004/127, 97a/8=004/136, 107a/2=005/015, 134b/7=006/092, 144a/9=006/155, 146a/2=007/002, 152b/1=007/052, 167a/1=007/170, 200a/2=010/001, 213a/1=011/001, 226b/1=012/001, 239b/2=013/001, 246a/3=014/001, 252a/6=015/001, 294b/4=019/016, 296b/2=019/041, 297a/7=019/051, 297b/1=019/054, 297b/4=019/056, 351b/1=026/002, 360b/3=027/001, 368a/3=028/002, 377b/3=028/086, 383a/4=029/045, 392a/2=031/002, 395b/5=032/002, 437b/5=039/001, 446a/2=040/002, 459a/5=041/041, 466b/2=042/052, 467a/1=043/002, 473a/3=044/002, 475b/4=045/002, 479a/5=046/002, 480b/2=046/012, 500b/2=052/002, 12b/2=002/085,

23a/2=002/0159, 24b/8=002/0174, 25a/5=002/0176,
 271a/3=017/004, 245b/1=013/039, 21a/5=002/144,
 21a/7=002/145, 57b/3=003/078, 57b/4=003/078,
 72a/6=003/0184, 107a/1=005/015, 144b/2=006/156,
 246a/1=013/043, 578a/4=098/004, 373a/7=028/049,
 479b/4=046/004, 543a/9=068/037, 25a/7=002/177,
 50a/3=003/023, 58a/4=003/081, 83a/9=004/044,
 63a/6=003/119, 84a/8=004/051, 97a/8=004/136,
 112a/5=005/048, 363b/4=027/040, 383b/3=029/048,
 417b/3=035/025, 462b/1=042/015, 36a/3=002/235,
 150a/6=007/037, 245a/9=013/038, 252b/3=015/004,
 130b/5=006/059, 207b/4=010/061, 213b/2=011/006,
 366b/2=027/075, 179a/9=008/068, 205a/5=010/037,
 287a/7=018/049, 287a/9=018/049, 445a/3=039/069,
 567b/6=083/009, 568a/3=083/020, 320a/6=022/008,
 394a/1=031/020, 362b/9=027/029, 276a/7=017/058,
 303b/1=020/052, 326b/3=022/070, 331b/7=023/062,
 399b/4=033/006, 416a/7=035/011, 495a/5=050/004,
 513a/9=056/078

“**kitābni**” 22a/6=002/151, 47a/3=003/003,
 47b/5=003/007, 69a/7=003/164, 47b/6=003/007,
 94a/6=004/113, 97a/7=004/140, 112a/4=005/048,
 138a/1=006/114, 169b/9=007/196, 263a/8=016/064,
 266a/7=016/089, 282a/1=018/001, 383b/1=029/047,
 383b/8=029/051, 418a/5=035/032, 438a/1=039/002,
 442a/5=039/041, 7a/5=002/044, 8a/1=002/053,
 11b/1=002/078, 12b/7=002/087, 25a/4=002/0176,
 134b/3=006/091, 144a/7=006/154, 270b/5=017/002,
 294b/1=019/012, 331a/4=023/049, 347b/7=025/035,
 372b/9=028/043, 397b/9=032/023, 430a/2=037/117,
 451b/9=040/053, 459b/3=041/045, 477a/1=045/016,
 11b/2=002/079, 53b/1=003/048, 121b/1=005/110,
 14b/4=002/101, 14b/4=002/101, 16b/1=002/113,
 17b/2=002/121, 21b/2=002/146, 49b/1=003/019,
 49b/5=003/020, 60b/3=003/0100, 72b/2=003/0186,
 72b/5=003/0187, 83b/8=004/047, 96b/4=004/131,
 104b/7=005/005, 104b/9=005/005, 113b/6=005/057,
 125b/7=006/020, 138a/2=006/114, 185a/4=009/029,
 211a/2=010/094, 245a/2=013/036, 373b/3=028/052,
 383b/1=029/047, 462a/8=042/014, 516a/7=057/016,
 555a/9=074/031, 555b/2=074/031, 31a/4=002/213,

57b/6=003/079, 57b/9=003/079, 84b/5=004/054,
134a/7=006/089, 144b/4=006/157, 381a/4=029/027,
462b/7=042/017, 517b/4=057/025, 517b/8=057/026,
339b/3=024/033

“**kitābı**” 284b/8=018/027, 111b/1=005/044,
480b/2=046/012, 50a/4=003/023, 180b/3=008/075,
568a/2=083/018

“**kitābın**” 417b/9=035/029

“**Ḳur’ān**” 418a/3=035/031

“**kitābı**” 434b/2=038/029

“**Ḳur’ānı**” 453b/3=040/070, 530b/7=062/002,
18b/6=002/129

“**kitāb turur**” 455a/2=041/003

“**Levhü’l ahfûz**” 467a/2=043/004, 409a/2=034/003,
391a/7=030/056, 399b/2=033/006, 517a/8=057/022

“**kitāb eyeleri**” 15a/8=002/105, 15b/8=002/109,
55b/4=003/064, 55b/8=003/065, 56a/8=003/069,
56b/1=003/070, 56b/2=003/071, 56b/4=003/072,
57a/2=003/075, 60a/7=003/098, 60a/8=003/099,
61b/9=003/0110, 62a/9=003/0113, 74a/5=003/0199,
95a/8=004/123, 99b/1=004/153, 100a/9=004/159,
101b/9=004/171, 106b/8=005/015, 107b/4=005/019,
113b/9=005/059, 114b/8=005/065, 115a/6=005/068,
116b/3=005/077, 383a/6=029/046, 402a/2=033/026,
518a/9=057/029, 522b/1=059/002, 524a/3=059/011,
578a/1=098/001, 578a/7=098/006

“**bitig bitimeki**” 79b/6=004/024

“**tañrı yolu**” 186a/5=009/036

“**bitigi**” 567b/5=083/007

كِتَابًا

“**bitimek**” 66a/4=003/145, 562a/9=078/029

“**kitāb**” 93/4=004/103, 124a/9=006/007,
419a/6=035/040

“**kitābın**” 99b/2=004/153, 311a/8=021/010,
440b/2=039/023, 468a/6=043/021, 482b/9=046/030

“**bitig**” 272a/3=017/013

“**bitigni**” 279b/4=017/093

كِتَابُكَ

“**bitigini**” 272a/4=017/014

بِكِتَابِكُمْ

“**kitābuñız birle**” 431a/7=037/0157

كِتَابُنَا

“**bitigimüz**” 478a/7=045/029

كِتَابُهُ	“bitigini” 277b/5=017/071 “kitābını” 545b/1=069/019 “bitigi” 545b/6=069/025 “kitābı” 569a/3=084/007, 569a/5=084/010
كِتَابِهَا	“kitābı” 478a/6=045/028
كِتَابَهُمْ	“bitiglerini” 277b/6=017/071
كِتَابِي	“bitigim” 362b/7=027/028
كِتَابِيهِ	“bitigimni” 545b/2=069/019 “kitābumı” 545b/6=069/025
كُتِبَ	“kitāblar” 413b/7=034/044, 578a/3=098/003
لِلْكِتَابِ	“şahīfeniñ türemişiya‘nītomarnıñ” 318a/9=021/104
كُتِبَهُ	“kitābıları” 46b/2=002/285, 97b/1=004/136 “kitābılarını” 539a/6=066/012 f. yalılı, yazılmış, ispat edilmiş, gösterilmiş
مَكْتُوبًا	“kitābılarını” 164b/5=007/157

1273. كَم

a. Gizlemek, içinde saklamak.

كَمَ	“örtti” 20a/7=002/140
تَكْتُمُوا	“örtün” 7a/2=002/042, 46a/4=002/283
تَكْتُمُونَ	“örter irdiñiz” 6a/2=002/033, 10b/7=002/072 “örter siz” 56b/3=003/071, 119b/6=005/099, 318b/8=021/0110, 338b/5=024/029
تَكْتُمُونَهُ	“örtgey siz anı” 72b/5=003/187
نَكْتُمُ	“örter miz” 120b/7=005/106
يَكْتُمُ	“örter” 449a/3=040/028
يَكْتُمْنَ	“örtsele” 33b/7=002/228
يَكْتُمَهَا	“örtse anı” 46a/4=002/283
لَيَكْتُمُونَ	“örterler” 21b/3=002/146, 22b/9=002/159, 24b/7=002/174, 69b/8=003/167, 82a/8=004/037, 83a/1=004/042 “irdiler öterler” 114a/7=005/061

1274. كُثِبَ

a. Kum yığını

كُثِبَ

“kumlar” 553b/3=073/014

1275. كَثُرَ

a. çok olmak

كَثُرَ

“köp boldı, ülüş” 76a/5=004/007

كَثُرَتْ

“üküş bolsa” 173a/5=008/019

b. çoğaltmak

فَكَثَّرْنَاهُ

“üküş kıldı sizni” 156b/7=007/086

c. Çoğaltmak, çoğalmasını sağlamak

فَاكْثَرَتْ

“üküş kıldın” 216b/7=011/032

اَكْثَرُوا

“üküş kıldılar” 573a/3=089/012

d. Çok görmek, çok saymak, çok istemek, çoğa rağbet etmek, çoğunluğu sağlamak

لَا سَكْرَتَ

“üküş kılgay irdim” 169a/1=007/188

اسْتَكْرَمْتُ

“köp kılmak tilediniz” 139b/7=006/128

نَسْتَكْرِيرَ

“üküş köre, yā köp köre” 554b/4=074/006

e. çokluk

كَثْرَةُ

“üküşlüki” 119b/7=005/100

كَثْرَتُكُمْ

“üküşlükünüz” 184b/1=009/025

f. Çokluk, sayı yönünden çokluk

كَثِيرٌ

“köpeği” 15b/8=002/109

“köp” 66a/7=003/146, 321a/7=022/018, 321a/7=022/018

“üküş” 94a/8=004/114, 115a/3=005/066, 115b/8=005/071, 141a/1=006/137, 277b/4=017/070, 464a/9=042/030, 464b/5=042/034, 493a/2=049/007, 516a/8=057/016, 517b/9=057/026, 518a/5=057/027

“üküşni” 106b/9=005/015, 361b/6=027/015

كَثِيرًا

“üküşni” 5a/2=002/026, 5a/3=002/026, 75a/2=004/001, 100b/3=004/160, 106b/9=005/015, 114a/8=005/062, 116b/4=005/077, 116b/9=005/080, 134b/5=006/091, 167b/9=007/179, 176a/7=008/043, 223a/3=011/091

- “**üküş**” 52b/5=003/041, 72b/3=003/186, 88b/5=004/082, 112b/4=005/049, 114b/4=005/064, 115a/8=005/068, 117a/3=005/081, 176b/4=008/045, 185b/7=009/034, 193a/1=009/082, 210b/6=010/092, 323b/7=022/040, 346a/3=025/014, 348a/3=025/038, 349a/1=025/049, 360a/9=026/0227, 386a/5=030/008, 401b/2=033/021, 404b/7=033/041, 424a/2=036/062, 433b/8=038/024, 493b/8=049/012, 531a/8=062/010
- “**köp**” 43a/1=002/269, 78b/7=004/019, 92a/3=004/100, 109b/3=005/032, 138b/3=006/119, 403a/8=033/035
- “**köprek**” 302a/8=020/033, 302a/9=020/034
- “**üküşrek**” 457a/6=041/022
- كثيرة “**köp**” 37a/9=002/245
- “**üküş**” 38b/5=002/249, 91a/6=004/094, 184a/9=009/025, 329a/2=023/019, 329a/5=023/021, 435b/8=038/051, 472a/2=043/073, 490a/7=048/019, 490a/8=048/020, 511b/9=056/032
- g. Ekseriyet, daha çok, en çok
- أكثر “**üküşreki**” 37a/7=002/243, 168b/8=007/187, 215a/2=011/017, 231a/1=012/040, 234a/7=012/068, 238a/7=012/103, 239b/3=013/001, 261a/4=016/038, 279a/7=017/089, 411b/9=034/028, 452a/6=040/057, 452a/9=040/059, 452b/5=040/061
- “**köpreki**” 138a/5=006/116, 288a/4=018/054, 276b/3=028/078
- “**üküşrekleri**” 228b/4=012/021, 230b/7=012/038, 348b/2=025/044, 349a/2=025/050, 386a/1=030/006, 412b/9=034/036, 428a/8=037/071, 478a/4=045/026, 454b/3=040/082
- “**üküşrekini**” 366b/4=027/076
- “**üküşrek**” 412b/7=034/035, 386a/8=030/009, 519b/8=058/007, 190b/5=009/069
- “**köprek**” 77b/1=004/012, 271a/8=017/006, 285b/9=018/034
- أكثرهم “**üküşrekleriniz**” 114a/2=005/059, 472a/6=043/078
- أكثرهم “**köprekleri**” 14b/2=002/100, 137b/4=006/111
- “**üküşrekleri**” 62a/1=003/110, 127b/9=006/037

“**üküşleri**” 120a/5=005/103, 158b/6=007/102, 161a/1=007/131, 175a/1=008/034, 182a/4=009/008, 205a/1=010/036, 206b/9=010/055, 207a/8=010/060, 238b/2=012/106, 264b/5=016/075, 265b/6=016/083, 267b/5=016/101, 312a/7=021/024, 332a/7=023/070, 351b/7=026/008, 354b/1=026/067, 355b/6=026/103, 356b/1=026/121, 357a/4=026/139, 357b/8=026/158, 358b/1=026/174, 359a/4=026/190, 360a/6=026/223, 365b/2=027/061, 366a/9=027/073, 369b/9=028/013, 384b/9=029/063, 389b/7=030/042, 394b/1=031/025, 413b/1=034/041, 420b/1=036/007, 441a/6=039/029, 443a/5=039/049, 455a/4=041/004, 474b/7=044/039, 492b/6=049/004, 502b/5=052/047

“**üküşreklerini**” 147b/3=007/017, 158a/7=007/102

h. Çok mal hususunda rekabet yapmak mal çokluğuyla karşılıklı övünmek

نَكَاتَرُ

“**köpleşmek**” 516b/8=057/020

النَّكَاتَرُ

“**köp da‘vākılışmak**” 580a/1=102/001

1. Cennette bir nehir, Allah katından Resul-ü Ekreme (S.A.V) verilen vüyük hayır, lütuf

الْكُوتَرُ

“**uçmaknuñ arığhavzını**” 581b/6=108/001

1276. كدح

a. Çabalamak, gayret etmek, girişmek

كَدْحَا

“**cehd kılgan**” 569a/2=084/006

كَادِحَا

“**cehd kılmak**” 569a/2=084/006

1277. كدر

a. Yuvarlanmak, düşmek, kararmak

اَنكَدَرُ

“**tüştiler**” 565b/5=081/002

1278. كدى

a. Hayır hususunda cimrilik etmek, kısmak

اَكْدَى

“**tigdi**” 504b/5=053/034

1279. كذب

a. Yalan söylemek, yalan isnad etmek, yalanlamak, yanlışını çıkartmak, kendini kandırmak, kendisini aldatmak, yalan söylemek, sadır olmayanı nakletmek, düzmek uydurmak

كَذَّبَ

“yalğan sözledi” 441a/8=039/032

“yalğan aydı” 503a/6=053/011

فَكَذَّبَتْ

“yalğan aydı” 229a/7=012/027

كَذَّبُوا

“yalğan aydılar” 126a/4=006/024, 215a/5=011/018

“yalğanga nisbet kıldılar” 194a/1=009/090, 444a/5=039/060

تَكْذِبُونَ

“yalğan sözleyür siz” 421a/4=036/015

يَكْذِبُونَ

“irdileryalğan sözlerler” 3a/1=002/010,

192a/7=009/077

كُذِّبُوا

“yalğanga nisbet kııldılar” 239a/3=012/110

b. Yalan isnad etmek, yalanlamak, inkâr etmek, kabul etmemek, inanmamak, yalanlamak, tasdik etmemek

كَذَّبَ

“yalğanga nisbet kıldı” 125b/9=006/021,

131b/1=006/066, 144b/6=006/157, 150a/5=007/037, 202a/6=010/017, 276a/8=017/059, 345b/8=025/011, 358b/2=026/0176, 385a/8=029/068, 413b/8=034/045, 417b/2=035/025, 433a/3=038/014, 440b/7=039/025, 441a/8=039/032, 495b/6=050/014, 540b/7=067/018, 447b/2=075/032, 563b/4=079/021, 575a/6=092/009, 575b/3=092/016, 143a/5=006/148, 256a/4=015/080, 276a/8=017/059, 303a/8=020/048, 303b/7=020/056

“yalğanga nisbet kııldı” 380a/2=029/018

“yalğanga nisbet kılsa” 577a/7=096/013

كَذَّبَتْ

“yalğanga nisbet kııldı” 324a/1=022/042,

“yalğanga nisbet kıldı” 355b/7=026/0105,

356b/2=026/0123, 357a/5=026/0141,

357b/9=026/0160, 433a/1=038/012,

446b/3=040/005, 495b/4=050/012, 506a/2=054/009,

506a/9=054/018, 506b/4=054/023, 507a/3=054/033,

544b/2=069/004, 574b/6=091/011

كَذَّبَتْ	“yalganga nisbet kıldın” 444a/4=039/059
كَذَّبْتُمْ	“yalganga nisbet kıldınız” 13a/1=002/087, 351a/2=025/077, 130a/6=006/057, 367a/3=027/084
فَكَذَّبْنَا	“yalganga nisbet kılduk” 540a/4=067/009
كَذَّبُوا	“yalganga nisbet kıldılar” 6b/5=002/039, 48a/8=003/011, 106a/2=005/010, 117b/5=005/086, 124a/2=006/005, 127a/1=006/031, 128a/3=006/039, 129a/5=006/049, 143b/2=006/150, 150a/3=007/036, 150b/7=007/040, 154a/1=007/064, 154b/9=007/072, 158b/5=007/101, 161b/1=007/136, 163a/3=007/146, 163a/4=007/147, 167b/6=007/176, 167b/7=007/177, 168a/7=007/182, 177b/7=008/054, 205a/8=010/039, 206a/1=010/045, 208b/7=010/073, 209a/2=010/074, 211a/4=010/095, 316a/5=021/077, 325a/9=022/057, 330a/4=023/033, 345b/8=025/011, 347b/8=025/036, 348a/1=025/037, 351b/5=026/006, 413b/8=034/045, 386b/2=030/010, 386b/8=030/016, 453b/3=040/070, 495a/6=050/005, 505b/3=054/003, 506a/3=054/009, 507b/2=054/042, 516b/6=057/019, 530b/5=062/005, 534a/5=064/010, 562a/8=078/028
كَذَّبُوكَ	“yalganga nisbet kılsalar sini” 72a/4=003/184, 143a/1=006/147, 205b/3=010/041
كَذَّبُوكُمْ	“yalganga nisbet kılsalar sizni” 346b/1=025/019
كَذَّبُونِي	“yalganga nisbet kılsalar mini” 330b/3=023/039 “yalganga nisbet kılar mini” 356a/7=026/0117
كَذَّبُوهُ	“yalganga nisbet kıldılar anı” 154a/1=007/064, 268b/9=016/113, 330b/7=023/044, 359a/2=026/0189, 430a/8=037/0127, 575a/1=091/014 “yalganga nisbet kıldılar” 208b/7=010/073, 357a/3=026/0139
فَكَذَّبَهُمَا	“yalganga nisbet kıldılar ol ikisini” 331a/3=023/048, 421a/1=036/014
تُكَذِّبَانِ	“yalganga nisbet kılar siz” 508b/4=055/013, 508b/6=055/016, 508b/6=055/018, 508b/8=055/021, 508b/9=055/023, 509a/1=055/025, 509a/2=055/028, 509a/3=055/030, 509a/5=055/032, 509a/8=055/034,

- 509a/9=055/036, 509b/2=055/038, 509b/3=055/040, 509b/4=055/042, 509b/6=055/045, 509b/8=055/049, 509b/9=055/051, 510a/1=055/053, 510a/3=055/055, 510a/4=055/057, 510a/5=055/059, 510a/6=055/061, 510a/7=055/063, 510a/7=055/065, 510a/9=055/067, 510b/1=055/069, 510b/1=055/071, 510b/2=055/073, 510b/4=055/075, 510b/5=055/077
- تُكَذِّبُوا “yalganga nisbet kılsanız” 380a/2=029/018
- تُكَذِّبُونَ “yalganga nisbet kıılır irdiñiz” 334a/9=023/0105, 397b/5=032/020, 426b/1=037/021, 500b/7=052/014, 560b/5=077/029, 568a/2=083/017
- “irdiñiz tekzib kıılır siz” 413b/3=034/042
- “yalganga nisbet kıılır siz” 513b/2=056/082, 567a/1=082/009
- تُكَذِّبُ “yalganga nisbet kılsa miz” 126b/3=006/027
- “yalganga nisbet kıılır irdük” 556a/4=074/046
- يُكَذِّبُ “yalganga nisbet kıılır” 367a/2=027/083, 509b/5=055/043, 543b/8=068/044, 567b/7=083/012, 581b/2=107/001
- يُكَذِّبُكَ “yalgan kıılır sini” 576b/5=095/007
- يُكَذِّبُونَكَ “yalganga nisbet kılsalar sini” 324a/1=022/042, 417b/2=035/025
- “yalganga nisbet kılsalar sizni” 415a/8=035/004
- يُكَذِّبُونَ “yalganga nisbet kıılırlar” 567b/6=083/011, 569b/2=084/022
- يُكَذِّبُونَ “yalganga nisbet kılgaylar mini” 352a/1=026/012
- “yalganga nisbet kılsalar mini” 371b/7=028/034
- يُكَذِّبُونَكَ “yalganga nisbet kıılırlar sini” 127a/7=006/033
- كُذِّبُ “yalganga nisbet kıılındı” 72a/5=003/184, 324a/3=022/044
- كُذِّبْتُ “yalganga nisbet kıılındı” 127a/8=006/034, 415a/8=035/004
- كُذِّبُوا “yalganga nisbet kıılındılar” 127a/9=006/034
- c. Yalan, uydurma
- كَذِبُ “yalgannı” 57a/6=003/075, 57b/5=003/078, 59b/8=003/094, 84a/7=004/050, 120a/5=005/103,

- 207a/7=010/060, 208a/8=010/069, 268a/2=016/105, 269a/7=016/116, 529a/4=061/007, 110b/5=005/041, 111a/1=005/042, 263a/4=016/062, 269a/6=016/116, “**yalğan**” 228a/3=012/018, 521a/4=058/014
- كَذِبًا “**yalğanı**” 125b/9=006/021, 135a/2=006/093, 142a/9=006/144, 157a/6=007/089, 202a/6=010/017, 215a/3=011/018, 283a/4=018/015, 304a/4=020/061, 385a/8=029/068, 409b/1=034/008, 463b/6=042/024
- كَذِبُهُ “**yalğan**” 150a/5=007/037, 282a/7=018/005, 330b/2=023/038
- كَذِبُهُ “**yalğanı**” 449a/6=040/028
- d. Yalancı, düzmeci
- كَذِبٌ “**yalğan ayğan**” 223a/9=011/093
- كَذِبًا “**yalğan**” 438a/5=039/003
- كَذِبًا “**yalğan irse**” 449a/5=040/028
- كَذِبُونَ “**yalğançı**” 450a/6=040/037
- كَذِبُونَ “**yalğan sözlegenler**” 126b/6=006/028, 266a/2=016/086, 333b/2=023/090, 336b/7=024/013, 379a/9=029/012
- كَذِبُونَ “**yalğanlar**” 187b/1=009/042, 531b/5=063/001, 360a/6=026/0223, 431a/5=037/0152
- كَذِبُونَ “**anlar yalğançılar**” 268a/3=016/105, 524a/5=059/011, 521b/1=058/018
- كَذِبِينَ “**yalğançılar**” 55b/1=003/061
- كَذِبِينَ “**yalğan sözlegenler**” 154a/6=007/066, 359a/1=026/0186
- كَذِبِينَ “**yalğan sözlegenlerni**” 187b/3=009/043
- كَذِبِينَ “**yalğanlar**” 216a/5=011/027, 229a/7=012/026, 234b/8=012/074, 336a/6=024/007, 336a/7=024/008, 362b/6=027/027, 372a/6=028/038
- كَذِبِينَ “**irdileryalğanlar**” 261a/5=016/039
- كَذِبِينَ “**yalğan ayğanlarını**” 378a/4=029/003
- كَذِبُهُ “**yalğan sözlegen**” 511a/2=056/002, 577a/8=096/016
- e. Çok yalancı, yalan söylemeyi âdet haline getiren
- كَذَابٌ “**yalğan sözlegen**” 432b/2=038/004, 448b/5=040/024, 506b/7=054/025, 449a/7=040/028
- الكَذَابُ “**yalğan sözlegen**” 506b/7=054/026
- f. Yalanlama, yalanlama hususunda ileri gitme

- كِدَابًا “yalğanga nisbet kılmak” 562a/8=078/028
 “yalğan” 562b/3=078/035
 g. Yalanlama, inkâr, yalan isnad etme
- تَكْذِيبُ “yalğanga nisbet kılmak içinde” 570b/1=085/019
 h. Yalan isnad eden, inkâr eden, yalanlayan, inana-
 mayan
- الْمَكْذِبُونَ “yalğanga nisbet kılganlar” 512b/1=056/051
- مَكْذِبِينَ “yalğanga nisbet kılganlar” 546b/2=069/049
- الْمَكْذِبِينَ “yalğanga nisbet kılganlar” 65a/7=003/137,
 124b/7=006/011, 260b/9=016/036, 468b/3=043/025,
 500b/6=052/011, 513b/8=056/092, 560a/6=077/015,
 560a/8=077/019, 560b/2=077/024, 560b/4=077/028,
 560b/7=077/034, 560b/9=077/037, 561a/2=077/040,
 561a/5=077/045, 567b/6=083/010, 561a/6=077/047,
 077/049, 542a/6=068/008
 “yalğanga nisbetkılganlarını” 553a/9=073/011

1280. کرب

- a. Şiddetli gam, keder, hüznün, üzün
- كَرْبُ “kaḍḡu” 131a/6=006/064, 316a/4=021/076,
 428b/2=037/076, 430a/1=037/0115

1281. کرر

- a. Düşmana karşı yenmek kasdıyla yapılan hücum,
 galebe, tek- rar, kere, defa, avdet, kez
- كَرَّةُ “bir kez” 24a/2=002/167, 355b/5=026/0102
 “kezig” 444a/3=039/058, 563a/7=079/012
- الْكَرَّةُ “devletini” 271a/6=017/006
- كَرَّتَيْنِ “iki kez” 539b/6=067/004

1282. کرس

- a. Taht, sandalye, koltuk, kürsü
- كُرْسِيَّةُ “kürsîsi” 39b/9=002/255, 434b/8=038/034

1283. كرم

a. Şerefliendirmek, güzel muamele etmek, müşref, değerli

كَرَّمْتُ

“arturdun” 276b/7=017/062

كَرَّمْنَا

“arturduk” 277b/2=017/070

مُكْرِمَةً

“kerīm kılınmış” 565a/1=080/013

b. İkrām etmek, güzel muamelede bulunmak, nimetlendirmek, müşerref etmek, üsn ve ileri tutmak, büyük bilmek, kadrini yüceltmek

أَكْرَمَنْ

“ağırladı mini” 573a/6=089/015

فَأَكْرَمَهُ

“ağırlasa anı” 573a/5=089/015

تُكْرِمُونَ

“ağırlar siz” 573a/7=089/017

أَكْرَمِي

“yahşı kılığın turğu yirini” 228a/9=012/021

الْأَكْرَامِ

“ağırlamak” 509a/2=055/027

“ikrām” 510b/6=055/078

مُكْرِمٍ

“ağırlağan” 321a/8=022/018

مُكْرِمُونَ

“kullarağırlanmış” 312b/1=021/026

“ağırlanmışlar” 427a/7=037/042, 548a/1=070/035

الْمُكْرِمِينَ

“ağırlanmışlar” 421b/7=036/027, 498b/2=051/024

c. Şerefli, nimetlendiren, ikram ve ihsanda bulunan, sevgi gösteren, güzel muamelede bulunan, çok çömert, güzel,sevimli

كَرِيمٍ

“keremlüg” 363b/7=027/040

“yahşı” 324b/5=022/050, 351b/6=026/007, 338a/7=024/026, 362b/8=027/029, 409a/4=034/004, 171b/3=008/004, 180a/9=008/074, 354a/4=026/058, 420b/7=036/011

“kerīm” 546a/5=069/040, 566a/5=081/019

“menfa‘atlıg irür” 512a/5=056/044

“edgü” 392b/6=031/010, 473b/9=044/017, 474a/6=044/026, 515b/1=057/011 516b/3=057/018

“ögmekke sezā” 513a/8=056/077

الْكَرِيمِ

“kerīm” 566b/6=082/006, 335a/3=023/116

“yahşı” 475a/4=044/049

كَرِيمًا

“kerimlüg” 81a/4=004/031

“kerīm” 273a/4=017/023

	“yahşı” 402b/4=033/031
	“edgü” 404b/2=033/044
کِرَام	“kerimler” 565a/1=080/016
کِرَامَا	“kerimler” 567a/2=082/011
	“kerimlög” 350b/5=025/072
	d. En şerefli, en üsn, kadri en yüce
الْاَكْرَام	“kerimreki” 577a/3=096/003
اَكْرَمَكُم	“kerimrekiniz” 494a/4=049/013

1284. کَرِه

	a. Çirkin karşılamak, hoşlanmamak
کَرِه	“yigrense” 172a/1=008/008, 185b/4=009/032, 185b/6=009/033, 209b/5=010/082, 529a/7=061/008, 529a/9=061/009
	“sewse” 447b/5=040/014
کَرِهْتُمُوهُ	“yigrendiniz anı” 494a/1=049/012
کَرِهْتُمُوهُنَّ	“yigrenseniz anları” 78b/6=004/019
کَرِهُوا	“yigrendi” 192b/7=009/081
	“sewdiler” 484b/7=047/009, 486b/7=047/028, 486b/7=047/026
تَكْرَهُوا	“yigreney siz” 31b/7=002/216
	“yigrenseniz” 96b/7=004/019
يَكْرَهُونَ	“yigrenürler” 263a/3=016/062
کَرِهًا	“küçün” 78b/4=004/019
	“boyun süyü” 58b/1=003/083, 241b/7=013/015, 188b/4=009/053
	“unayu” 456a/11=041/011
کُرِه	“nā-ḥoş körülmiş turur” 31b/6=002/216
کُرِهًا	“küçeylik birle” 480b/7=046/015, 046/015
کَارِهُون	“yigreñenler” 171b/4=008/005, 188a/5=009/048, 188b/8=009/054, 216a/8=011/028, 332a/7=023/070
	“yigreñen siz” 472a/6=043/078
كَارِهِيْنَ	“yigreñenler” 157a/5=007/088
مَكْرُوْهَا	“nā-ḥoş körülmiş” 274a/9=017/038
	b. Çirkin göstermek, tiksindirmek

كَرَّهَ	“yigrendürdi” 493a/3=049/007
أَكْرَهْتَنَّا	c. İsteksiz olarak yaptırmak, zorlamak
تُكْرِهُ	“küçedin bizni” 305a/4=020/073
تُكْرِهُوْا	“küçemleyür sen” 211b/2=010/099
يُكْرِهُهُنَّ	“küçemlen” 339b/5=024/033
أَكْرَاهَهُنَّ	“küçemlese anlarını” 339b/7=024/033
	“anlarının küçemlemeki” 339b/7=024/033

كسب 1285.

	a. Kazanmak, tahsil etmek
كَسَبَ	“kazgansa” 11b/7=002/081
	“kazgandı” 501a/7=052/021, 582b/5=111/002
كَسَبَا	“kazgandılar” 110a/7=005/038
كَسَبَتْ	“kazgandılar” 19a/9=002/134, 20a/9=002/141
	“kazgandı” 44b/9=002/281, 46b/5=002/286, 50a/9=003/025, 69a/1=003/161, 131b/9=006/070, 145a/2=006/158, 244b/1=013/033, 252a/2=014/051, 389b/4=030/041, 389b/4=030/041, 448a/1=040/017, 464a/8=042/030, 477b/4=045/022, 555b/9=074/038
كَسَبَتْ قُلُوبَكُمْ	“kazgandı köñülleriniz” 33b/3=002/225
كَسَبْتُمْ	“kazgandınız” 19b/1=002/134, 20b/1=002/141
	“kazganganınız” 42b/4=002/267
كَسَبُوا	“kazgandılar” 30a/1=002/202, 42a/3=002/264, 68a/3=003/155, 89b/2=004/088, 132a/2=006/070, 203b/8=010/027, 248b/5=014/018, 288b/5=018/058, 420a/1=035/045, 443a/3=039/048, 443a/8=039/051, 443a/9=039/051, 463a/8=042/022, 464b/4=042/034, 476a/9=045/010
تَكْسِبُ	“kazganur” 145b/4=006/164, 245b/7=013/042, 395b/2=031/034
تَكْسِبُونَ	“kazganur siz” 124a/1=006/003
	“kazganur irdiniz” 150b/7=007/039, 206b/3=010/052, 440b/7=039/024
يَكْسِبُونَ	“kazganurlar” 11b/5=002/079, 138b/5=006/120, 140a/3=006/129, 476b/8=045/014

“kazğanur irdiler” 158a/6=007/096, 193a/1=009/082, 194b/8=009/095, 424a/6=036/065, 443a/7=039/050, 456b/7=041/017, 567b/9=083/014

“irdiler kazğanur” 201a/4=010/008, 256a/8=015/084, 454b/5=040/082

b. Çalışıp kazanmak, suç işlemek

اَكْتَسَبَ

“kazgandı” 336b/3=024/011

اَكْتَسَبَتْ

“kazgandı” 46b/5=002/286

اَكْتَسَبْنَ

“kazgandılar” 81a/6=004/032

اَكْتَسَبُوا

“kazgandılar” 81a/6=004/032

“kazğanmağanı” 406b/8=033/058

كسد. 1286

a. Revaç bulmama, durgunluk.

كَسَادَهَا

“kāsıdliki” 184a/5=009/024

كسف. 1287

a. Parça, parçalar, bulut parçası

كِسْفًا

“bir pāre” 502b/1=052/044

كِسْفًا

“pārepāre” 279b/1=017/092, 390b/1=030/048

“pāre” 359a/1=026/0187

“pāreni” 409b/5=034/009

كسل. 1288

a. Tenbel.

كَسَالَى

“kāhiller” 98a/8=004/142, 188b/7=009/054

كسو. 1289

a. Giydirmek, elbise, giyme

فَكَسَوْنَا

“keyürdük” 328b/4=023/014

نَكْسُوَهَا

“keḍrür miz aḡa” 41a/3=002/259

وَاَكْسُوْهُم

“taḡı keydürün anlarḡa” 75b/4=004/005

b. Elbise /Giydirme.

كِسُوْهُمْ

“tonları” 118a/4=005/089

كِسُوْهُمْ

“anlarnın keyimi” 35a/6=002/233

1290. كشط

a. Sökmek, soymak, çıkarmak, sıyırmak

كُشِطَتْ

“açıldı” 566a/2=081/011

1291. كشف

a. Keşfetmek, açığa çıkarmak, gidermek.

كَشَفَ

“açtı” 262a/8=016/054

كَشَفَتْ

“açsañ” 161a/6=007/134

كَشَفَتْ

“açtı” 364a/3=027/044

كَشَفْنَا

“açtuğ” 161a/8=007/135, 201b/3=010/012,
211a/8=010/098, 316b/7=021/084, 470a/8=043/050,
496a/6=050/022

“açsa irdük” 332b/4=023/075

يَكْشِفُ

“aç” 128a/7=006/041

“açar” 365b/3=027/062

اَكْشِفُ

“açğıl” 473b/4=044/012

يُكْشِفُ

“açılır” 543b/4=068/042

كَشَفَ

“açmakımı” 276a/3=017/056

كَاشَفَ

“açğan” 125a/9=006/017, 212a/7=010/107

كَاشَفُوا

“açğanları” 473b/6=044/015

كَاشَفَةً

“açğan” 505a/8=053/058

كَاشَفَاتُ

“açğanları” 442a/1=039/038

1292. كظم

a. Öfkesini yenen, gamlı, gamla dolu.

كَاطِمِينَ

“yutuğlı bolup” 448a/3=040/018

الْكَاطِمِينَ

“yutğanlarga öfkeni” 64b/8=003/134

b. Çok tasalı, yutkunup duran, içi gamla dolu, çok
hüzünlü.

كَظِمَ

“öfke birle toluğ turur” 236a/6=012/084

“öwkelig” 262b/5=016/058

“öfkelig” 468a/1=043/017

c. İçi gamla, kederle dopdolu.

مَكْظُومٌ

“öfke birle toldurulmuş” 544a/4=068/048

1293. كعب

- a. Topuk kemiği.
الكَعْبَيْنِ “iki topuk” 105a/6=005/006
- b. Kabe: Mekke'de Mescid-i Haram içerisindeki dört köşeli bina, Beytullah.
الكَعْبَةِ “Ka‘be” 119a/5=005/095
- c. Memeleri gelişip tomurcuk haline gelmiş kız, tomurcuk memeli
كَوَاعِبِ “yaşdaşlar” 562b/2=078/033

1294. كفو

- a. Denk
كُفْوًا “ten” 583a/3=112/004

1295. كفت

- a. Toplanma yeri
كِفَاتًا “cem‘kılğan” 560b/2=077/025

1296. كفر

- a. Nankörlük etmek, imandan çıkmak, mürted olmak, inkar etmek, gizlemek, çiftçilik yapmak, inanmamak, tasdik etmemek, hiçe saymak, hakkını çiğnemek, iman hududunu aşmak müslümanın yapmaması gereken işleri yapmak, kaçınmak
كَفَرُ “küfr ketürdi” 14b/6=002/102, 18a/8=002/126, 524b/5=059/016, 572b/3=088/023, 107a/5=005/017, 115b/8=005/072, 116a/3=005/073, 299a/8=019/077
- كَفَرَتْ “küfr ketürse” 268a/3=016/106, 0389b/9=30/044, 394a/6=031/023, 419a/2=035/039, 106b/3=005/012, 342b/6=024/055, 363b/7=027/040, 392b/9=031/012
- كَفَرْتُ “kāfir bolsa” 60a/6=003/097
- كَفَرْتُ “kāfir boldı” 39b/1=002/253, 40b/5=002/258
- كَفَرْتُ “küfr ketürdüm” 249a/7=014/022
- كَفَرْتُ “küfr ketürdün” 286a/4=018/037
- كَفَرْتُ “küfr ketürdi” 268b/7=016/112, 530a/2=061/014

كَفَرْتُمْ

“küfr ketürdünüz” 61b/2=003/106, 447b/2=040/012,
480a/6=046/010

“küfr ketürdünüziz” 277b/2=017/069

“küfr ketürseniz” 553b/6=073/017, 247a/7=014/007,
460a/8=041/052

كَفَرْنَا

“biz küfr ketürdük” 247b/4=014/009

“küfr ketürdük” 454b/8=040/084, 526a/9=060/004

كَفَرُوا

“anlar kim örtti” 2b/3=002/006

“kāfir boldılar” 5a/1=002/026, 24b/1=002/171,
31a/1=002/212, 40a/8=002/257, 14b/7=002/102

“tandılar” 6b/5=002/039, 71a/4=003/178,
74a/1=003/196, 89a/2=004/084, 192b/4=009/080

“örttiler” 13a/4=002/089

“küfr ketürdiler” 23a/5=002/161, 48a/5=003/010,
48b/1=003/012, 59a/8=003/091, 62b/5=003/116,
64a/6=003/127, 66b/5=003/149, 66b/7=003/151,
68a/5=003/156, 82b/9=004/042, 84a/9=004/051,
87b/1=004/076, 89b/5=004/089, 92a/8=004/101,
92b/5=004/102, 101b/2=004/167, 101b/3=004/168,
104a/7=005/003, 106a/2=005/010, 110a/2=005/036,
116b/9=005/080, 117b/5=005/086, 120a/5=005/103,
123b/3=006/001, 172b/1=008/012, 172b/5=008/015,
174a/9=008/030, 175a/4=008/036, 175a/6=008/036,
175b/1=008/038, 177a/7=008/050, 177b/9=008/055,
178a/9=008/059, 179a/2=008/065, 180a/5=008/073,
181a/6=009/003, 184b/4=009/026, 185a/7=009/030,
186a/9=009/037, 186b/9=009/040, 187a/3=009/040,
188b/6=009/054, 193a/6=009/084, 194a/2=009/090,
200b/4=010/004, 219b/7=011/060, 220b/6=011/068,
240b/3=013/005, 240b/8=013/007, 243b/3=013/027,
244a/6=013/031, 244a/9=013/032, 244b/4=013/033,
248b/3=014/018, 252b/1=015/002, 261a/5=016/039,
265b/7=016/084, 266a/4=016/088, 288a/8=018/056,
292a/6=018/102, 299a/1=019/073, 312b/6=021/030,
313a/5=021/036, 313b/1=021/039, 317b/9=021/097,
321b/1=022/019, 321b/8=022/025, 325a/8=022/057,
326b/9=022/072, 326b/9=022/072, 340b/3=024/039,
342b/8=024/057, 366a/3=027/067, 379a/6=029/012,
384a/2=029/052, 386b/8=030/016, 398b/1=032/029,
401b/9=033/025, 408b/6=034/003, 409a/8=034/007,

412b/4=034/033, 415b/4=035/007, 417b/4=035/026,
 423a/4=036/047, 432a/2=038/002, 434a/9=038/027,
 434a/9=038/027, 445a/6=039/071, 447a/6=040/010,
 457a/4=041/026, 457b/5=041/027, 457b/8=041/029,
 460a/5=041/050, 478b/1=045/031, 479b/1=046/003,
 481b/4=046/020, 483a/9=046/034, 484a/2=047/001,
 484a/5=047/003, 484a/8=047/004, 484b/6=047/008,
 485a/4=047/012, 487a/3=047/032, 487a/7=047/034,
 490b/4=048/022, 490b/9=048/025, 491a/5=048/025,
 491a/6=048/026, 500a/6=051/060, 502a/8=052/042,
 516a/4=057/015, 516b/5=057/019, 526b/5=060/005,
 533b/3=064/005, 534a/5=064/010, 538a/7=066/007,
 538b/7=066/010, 539b/9=067/006, 541b/2=067/027,
 544a/7=068/051, 648a/2=070/036, 569b/2=084/022,
 570b/1=085/019, 15a/8=002/105, 47b/1=003/004,
 54b/3=003/055, 54b/4=003/055, 54b/7=003/056,
 54b/7=004/056, 116a/5=005/073, 116b/5=005/078,
 121b/6=005/110, 124b/1=006/007, 126a/9=006/025,
 154a/4=007/066, 157b/2=007/090, 177b/2=008/052,
 213b/6=011/007, 216a/2=011/027, 245b/8=013/043,
 248a/5=014/013, 280a/5=017/098, 292b/2=018/105,
 292b/4=018/106, 296a/6=019/037, 325a/5=022/055,
 329a/9=023/024, 330a/4=023/033, 345a/5=025/004,
 347b/3=025/032, 380b/2=029/023, 391b/3=030/058,
 412a/3=034/031, 413b/6=034/043, 414b/2=034/053,
 418b/3=035/036, 431b/5=037/0170, 444b/1=039/063,
 446b/2=040/004, 446b/6=040/006, 448b/2=040/022,
 459a/4=041/041, 476b/1=045/011, 479b/9=046/007,
 480a/8=046/011, 522a/9=059/002, 524a/2=059/011,
 525b/5=060/001, 533b/5=064/006, 533b/7=064/007,
 555a/9=074/031, 574a/9=090/019, 578a/1=098/001,
 578a/7=098/006, 58b/9=003/086, 59a/6=003/090,
 97b/2=004/137, 97b/2=004/137, 191b/6=009/074,
 531b/7=063/003, 410b/6=034/017, 418b/3=035/036
 “örtüler anı” 13a/5=002/089

أَكْفُرُ

“nū-sīpaşlıkkılur men” 363b/6=027/040

“küfr ketürsem” 450b/6=040/042

تَكْفُرُ

“kāfir bolgıl” 14b/9=002/102

تَكْفُرُونَ

“küfr ketür siz” 5a/6=002/028, 455b/5=041/009,
 12b/2=002/085, 56b/1=003/070, 447a/8=040/010

	“küfr ketürseñiz” 89b/4=004/089, 526a/4=060/002
	“küfr ketürür irdiñiz” 126b/9=006/030, 175a/3=008/035, 424a/4=036/064, 483b/2=046/034, 61a/3=003/106
تَكْفُرُونَ	“kāfir bolur siz” 60a/7=003/098, 60b/4=003/101
نَكْفُرُ	“nū-sīpashıkkılın” 22a/8=002/152
	“tanar miz” 99a/5=004/150
	“küfr ketürse miz” 412b/2=034/033
يَكْفُرُ	“kāfir bolur” 14b/1=002/099
	“küfr ketürse” 17b/4=002/121, 49b/2=003/019, 134a/7=006/089, 214b/9=011/017, 97a/9=004/136, 122a/7=005/115, 105a/2=005/005
	“küfr ketürsün” 285a/5=018/029
	“kāfir bolsa” 40a/4=002/256
	“küfr ketürür” 380b/8=029/025, 469a/5=043/033
يَكْفُرُوا	“kāfir bolsalar” 13a/6=002/090, 262b/1=016/055
	“küfr ketürseler” 385a/4=029/066, 388b/7=030/034, 85b/4=004/060
	“küfr ketürdiler” 373a/5=028/048
يَكْفُرُونَ	“küfr ketürgenler” 9a/9=002/061
	“kāfir bolurlar” 13b/1=002/091
	“küfr ketürürler” 49b/7=003/021, 62a/6=003/112, 99a/4=004/150, 243b/9=013/030, 264a/9=016/072, 385a/7=029/067, 416b/8=035/014, 390b/7=030/051
	“irdilerküfr ketürgen” 132a/3=006/070
	“irdilerküfr ketürürler” 200b/5=010/004
	“küfr ketürürler irdiler” 208b/1=010/070
	“küfr ketürgeyle” 299b/3=019/082
اَكْفُرْ	“küfr ketürgil” 524b/5=059/016
اَكْفُرُوا	“küfr ketürün” 56b/6=003/072
كُفِرَ	“küfr ketrüldi” 506a/7=054/014
يُكْفَرُ	“küfr ketrülür” 97b/8=004/140
يُكْفَرُوهُ	“küfr ketrülgey siz aña” 62b/4=003/115
مَا أَكْفَرَهُ	“neme küfr ketürgen” 565a/2=080/017
كُفِرَ	“kāfir bolmaq” 32a/1=002/217

- الْكُفْرِ "küfni" 15b/7=002/108, 54a/5=003/052,
71a/2=003/177, 184a/2=009/023, 493a/4=049/007,
438b/6=039/007
- "küfr" 114a/6=005/061, 183a/5=009/017,
191b/6=009/074, 58a/2=003/080, 70b/8=003/176,
110b/3=005/041, 182b/2=009/012, 186a/9=009/037,
268a/5=016/106
- "kāfirlik" 69b/6=003/167
- كُفْرًا "küfr yanındın" 59a/7=003/090, 195a/1=009/097
- "küfni" 97b/3=004/137
- "kāfir bolmaqnı" 114b/5=005/064
- "kāfirlik" 115b/1=005/068
- "küfr" 250a/1=014/028, 290b/2=018/080
- بِكُفْرِكَ "küfrüñ birle" 439a/3=039/008
- كُفْرُهُ "küfri" 389a/9=030/044, 394a/6=031/023
- "ökküfri" 419a/2=035/039
- كُفْرُهُمْ "küfrleri" 419a/3=035/039, 419a/3=035/039,
13a/2=002/088, 13b/7=002/093, 83b/7=004/046,
100a/2=004/155, 100a/3=004/156
- "küfr ketürmekleri" 99b/9=004/155
- كُفْرًا "inkār kılmāqnı" 349a/2=025/050
- كُفْرَانَ "küfr ketürmek" 317b/5=021/094
- كَافِرٍ "kāfir" 533a/5=064/002, 562b/9=078/040
- الكَافِرِ "küfr ketürgen" 394a/9=025/055
- كَافِرُونَ "küfr ketürgenler" 151b/5=007/045,
189a/1=009/055, 193a/9=009/085, 199a/7=009/125,
215a/7=011/019, 230b/3=012/037, 313a/7=021/036,
373a/7=028/048, 386a/6=030/008, 396b/5=032/010,
412b/7=034/034, 455b/3=041/007, 456a/8=041/014,
468b/2=043/024, 468b/8=043/030
- الكَافِرُونَ "kāfirler" 39b/4=002/254, 495a/3=050/002,
529a/7=061/008, 555b/3=074/031, 582a/2=109/001,
506a/2=054/008, 541a/2=067/020, 200a/5=010/002
- "küfr ketürgenler" 99a/7=004/151, 185b/4=009/032,
335a/5=023/0117, 377a/4=028/082, 111b/3=005/044,
383b/3=029/047, 432b/1=038/004, 447b/5=040/014,
454b/9=040/085, 464a/2=042/026, 265b/6=016/083

- “küfr ketürgen erenler” 236b/2=012/087
- كَافِرِينَ “küfr ketürgenler” 120a/3=027/043,
134a/8=030/013, 479b/8=046/006
- الكَافِرِينَ “kāfirler” 3b/8=002/019, 4b/2=002/024,
14a/9=002/098, 28a/5=002/191, 82a/9=004/037,
92b/9=004/102, 98a/1=004/140, 98a/3=004/141,
98a/6=004/141, 99a/7=004/151, 113a/8=005/054,
139a/2=006/122, 171b/9=008/007, 172b/4=008/014,
181a/2=009/002, 241b/6=013/014, 245a/1=013/035,
271b/3=017/008, 299b/5=019/083, 324a/4=022/044,
347a/4=025/026, 404b/5=033/048, 419a/3=035/039,
445b/1=039/071, 448b/7=040/025, 485a/1=047/010,
558a/4=076/004, 489b/1=048/013, 519b/1=058/004,
519b/3=058/005, 546b/3=069/050, 546b/5=070/002,
554b/6=074/010, 92a/9=004/101, 173a/3=008/018,
50b/6=003/028, 64b/4=003/131, 419a/2=035/039,
541b/4=040/050, 550a/4=071/026, 558a/4=076/004
“kāfir erenler” 38b/8=002/250, 46b/9=002/286
“kāfir erenlerni” 42a/3=002/264, 115a/6=005/067
“küfr ketürgen erenlerni” 186b/2=009/037,
268a/7=016/107
“küfr ketürgen erenler” 210a/2=010/086,
66b/2=003/147
“kāfirlerni” 97b/5=004/139, 98b/3=004/144,
188a/6=009/049, 384a/5=029/054, 453b/8=040/074,
65b/5=003/141, 407b/1=033/064, 541b/5=067/028
“küfr ketürgenler” 152a/7=007/050,
184b/5=009/026, 246b/3=014/002, 259b/6=016/027,
292a/4=018/100, 292a/8=018/102, 349a/3=025/052,
377b/4=028/086, 385a/9=029/068, 398b/4=033/001,
399b/8=033/008, 424b/3=036/070, 436b/9=038/074,
441a/9=039/032, 444a/5=039/059, 571a/4=086/017,
485a/2=047/011
“küfr ketürgen” 217b/8=011/042
“nū-sīpaslıkkılğanlar” 352a/7=026/019
“küfr ketürgenlerni” 390a/3=030/045
الْكُفَّارَ “kāfirler” 464b/3=080/042
كُفَّار “kāfirler” 23a/5=002/161, 59a/9=003/091,
78b/2=004/018, 487a/8=047/034

الْكُفَّار	“kāfirlermi” 113b/7=005/057, 198b/2=009/120, 492a/2=048/029, 516b/9=057/020
كُفَّارًا	“kāfirler” 190b/2=009/068, 191b/4=009/073, 199/2=009/123, 245b/8=013/042, 491b/6=048/029, 527b/1=060/010, 527b/7=060/011, 528a/6=060/013, 538b/5=066/009, 568b/3=083/034, 568b/5=083/036
كُفَّارُكُمْ	“kāfirleriniz” 507b/3=054/043
كَافِرَةٌ	“tangan” 48b/3=003/013
الْكُؤَافِرِ	“kāfir tişiler” 527b/4=060/010
كُفُّور	b. İnkara dalan, azılı kâfir, çok nankör, hiç tasdik etmeyen “küfr ketürgen” 216a/2=011/009, 323b/2=022/038, 326a/6=022/066, 395a/6=031/032, 466a/4=042/048, 467b/7=043/015
الْكُفُّور	“nū-sīpas” 418b/5=035/036
كُفُّورًا	“küfr ketürgen” 410b/7=034/017
كُفُّورًا	“küfr ketürgen” 273b/1=017/027, 277a/9=017/067, 558a/4=076/003, 559a/8=076/024
كُفَّار	c. Azılı kâfir, çok inkarcı, çok nanakör, devamlı iman hududunu aşan, mümin ve müslümanın yapmaması gereken işleri yapan, hiç tasdik etmeyen “kāfir bolğannı” 44a/7=002/276
كُفَّارًا	“küfr ketürgen” 250b/3=014/034, 438a/5=039/003, 496a/8=050/024
كُفَّارًا	“küfr ketürgenler” 550a/5=071/027
كُفَّرَ	d. Günahları silmek “örtti” 484a/4=047/002
لَكُفْرَنَا	“kitergey irdük” 114b/9=005/065
لَا كُفْرَانَ	“kitergey men” 73b/7=003/195, 106b/1=005/012
نُكْفِرُ	“kitergey miz” 81a/3=004/031
لَنُكْفِرَنَّ	“tüşürgey miz” 378b/5=029/007
يُكْفَرُ	“örter” 43a/6=002/271
	“kitergey” 174a/6=008/029, 538a/9=066/008, 534a/3=064/009

	“kiterse” 441b/3=039/035
	“örtse” 488b/1=048/005
	“tüşürgey” 536a/4=065/005
كَفَّرَ	“kitergil” 73b/1=003/193
	e. keffaret, işlenen günaha bedelolarak yapılacak amel, iş
كَفَّارَةٌ	“örtgen turur” 111b/6=005/045
	“keffâreti” 118a/5=005/089
	“keffâret” 119a/4=005/095
فَكَفَّرَتْهُ	“anınkeffâreti” 118a/2=005/089
	f. Kâfur“Tadı acı olup, şekli şeffah ve billur olan, rengi beyaza çalan, Hindistan ve Çinde yetişen birtakım büyük ağaçlardan elde edilen güzel koku
كَافُورًا	“kâfûr” 558a/6=076/005

1297. كف

	a. Men etmek, vazgeçirmek, tehlikesini önlemek, el çekmek, zarar dokundurmaktan vazgeçmek, kuvvetini kırmak, gücünü zayıflatmak
كَفَّ	“yıgıdı” 106a/5=005/011, 490a/9=048/020, 490b/6=048/024
كَفَفْتُ	“yıgıdım” 121b/5=005/110
يُكْفَى	“yığgay” 89a/2=004/084
يُكْفُوا أَيْدِيَهُمْ	“yıgsalar eliglerini” 90a/8=004/091
يُكْفُونَ	“yıgarlar” 313b/1=021/039
كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ	“yığın eliglerinizni” 87b/4=004/077
	b. Avuç.
كَفَّيْهِ	“iki elgin” 241b/4=013/014
	“iki ayasını” 286b/3=018/042
	c. Bütün, hep, hepsi
كَافَّةً	“kamuğ” 30b/2=002/208, 186a/7=009/036, 186a/7=009/036, 198b/7=009/122
	“kapsağan” 411b/8=034/028

1298. كفّل

a. Kefil olmak, koruyup gözetmek, bakmak.

يَكْفُلُ	“ogğa kirür” 53a/2=003/044
يَكْفُلُهُ	“yanar anı” 302b/5=020/040
يَكْفُلُونَهُ	“kefi bolurlar aña” 369a/7=028/012
كَفَلَهَا	b. Kefil kılmak, baktırmak, himayesine vermek “yanadı aña” 52a/2=003/037
أَكْفَلِينَهَا	“erklig kılğıl mini aña” 433b/6=038/023
كَفْلًا	c. Nasip, pay. “ülüş” 89a/5=004/085
كَفْلَيْنِ	“iki ülüş” 518a/7=057/028
ذو الكفل	d. Peygamberlerden birisidir, nasip sahibi anlamındadır “Zül-Kiflîni” 317a/1=021/085, 435b/5=038/048
كَفِيلاً	e. Kefil, koruyucu, gözetici. “sakçı” 266b/3=016/091

1299. كفى

كفى	a. Kâfi olmak, yetmek, yeterli olmak. “tap boldı” 76a/2=004/006, 84a/7=004/050, 84bb/6=004/055, 245b/9=013/043, 347b/2=025/031, 349b/3=025/058, 398b/7=033/003, 404a/4=033/039 “tap” 83a/2=004/045, 83b/2=004/045, 86b/5=004/070, 88a/7=004/079, 88b/3=004/081, 96b/7=004/132, 101b/1=004/166, 102a/6=004/171, 204a/5=010/029, 272a/4=017/014, 272b/1=017/017, 277a/4=017/065, 279b/9=017/096, 314a/7=021/047, 384a/1=029/052, 404b/6=033/048, 480a/2=046/008, 491b/5=048/028 “yitrü birdi” 402a/1=033/025
كَفَيْنَاكَ	“biz yitrü birdük saña” 156b/9=015/095
يَكْفِي	“tap boldı” 460b/2=041/053
يَكْفِيهِمْ	“tap boldı” 383b/8=029/051
يَكْفِيكُمْ	“tap keldi sizge” 63b/9=003/124
فَسَيَكْفِيكُمْ	“yitrü birgey anlarını” 19b/9=002/137
بِكَافٍ	“kifāyet kılğan” 441b/5=039/036

1300. كَلَّأَ

a. Korumak, himaye etmek.

يَكْلُوكُمْ

“saklayur sizni” 313b/5=021/042

1301. كَلَبَ

a. Köpek.

الْكَلْبِ

“it” 167b/5=007/176

كَلْبُهُمْ

“itleri” 283b/3=018/018, 284a/7=018/022,
284a/7=018/022, 284a/8=018/022b. (Hayvanı, avlamaya veya avlananı getirmeye)
alıştıran, yetiştiren, öğreten.

مُكَلِّبِينَ

“öğretigli bolup” 104b/3=005/004

1302. كَلَحَ

a. Çehresini ekşiten, suratını iyice asık olanlar

كَاحِوُنَ

“tudaqları ewrülgenler” 334a/9=023/104

1303. كَلَفَ

a. İş, vazife yüklemek, gücü yeteceği kadar işi
yüklemek, mükellef kılmak

نُكَلِّفُ

“tekliif kıılır mız” 144a/1=006/152, 151a/3=007/042,
331b/7=023/062

يُكَلِّفُ

“tekliif kıılır” 46b/4=002/286, 536b/2=065/007

نُكَلِّفُ

“tekliif kıılınur” 35a/7=002/233

“tekliif kıılınur sen” 89a/1=004/084

b. Külfetle elde eden, sıkıntı ve zorluklar içerisinde
üstesinden gelen veya isteksiz, yapmacık olarak,
gösteriş üzerine yapan.

الْمُتَكَلِّفِينَ

“tekellüf kıılğanlar” 437b/1=038/086

1304. كَلَلَ

a. evladı ve babası olmayan, evlad ve baba dışındaki
varisler

كَالَاءَ

“atasız anasız” 77a/9=004/012

الْكَالَاءَ

“atasız oğulsız” 102b/8=004/176

- b. geçimini başkasına yükleyen başkasına yük olan
 كَلَّ “ıyāl” 264b/7=016/076
- c. bütün hep, hepsi, her manalarına gelen bu lafız;
 istiğrak ifade eder.
 كَلَّ “kamuğını” 96a/9=004/129, 273b/4=017/029,
 153a/8=007/057, 96a/9=004/0129
- “tigme bir” 132a/1=006/070, 240a/4=013/003,
 485b/3=047/015, 4a/2=002/020, 8b/9=002/060,
 15b/3=002/106, 16a/2=002/0109, 21a/7=002/145,
 21b/6=002/148, 23b/3=002/0164, 34b/8=002/231,
 41a/4=002/259, 41a/8=002/0260, 41b/2=002/261,
 44a/7=002/276, 44b/9=002/0281, 45b/9=002/282,
 46a/8=002/284, 50a/8=003/025, 50b/3=003/026,
 51a/3=003/029, 51a/3=003/030, 69a/1=003/161,
 69b/2=003/0165, 72a/6=003/185, 73a/2=003/189,
 7b/1=004/012, 81a/7=004/032, 81a/8=004/033,
 81a/8=004/033, 82b/8=004/041, 89a/5=004/085,
 89a/7=004/086, 95b/7=004/0126, 103a/4=004/0176,
 107a/9=005/017, 107b/7=005/019, 110b/2=005/040,
 112a/9=005/048, 119b/4=005/097, 122b/7=005/117,
 123a/4=005/120, 126a/7=006/025, 128b/4=006/044,
 131a/6=006/064, 131b/2=006/067, 136a/3=006/099,
 136b/2=006/101, 136b/1=006/101, 136b/3=006/102,
 136b/4=006/102, 137a/4=006/108, 137b/3=006/111,
 137b/5=006/112, 139a/3=006/123, 140a/8=006/132,
 142b/7=006/146, 144a/8=006/154, 145b/4=006/164,
 145b/4=006/164, 149a/3=007/029, 149a/8=007/031,
 150a/8=007/034, 156b/5=007/086, 157a/9=007/089,
 159b/1=007/112, 162b/6=007/145, 162b/7=007/145,
 163a/1=007/146, 164b/3=007/156, 165a/9=007/160,
 172b/2=008/012, 176a/1=008/041, 178a/2=008/056,
 180b/3=008/075, 181b/3=009/005, 186b/8=009/039,
 197b/6=009/115, 198b/8=009/122, 199a/8=009/126,
 203a/2=010/022, 204a/6=010/030, 206a/4=010/047,
 206a/7=010/049, 206b/5=010/054, 209b/1=010/079,
 211a/6=010/097, 213a/5=011/003, 213a/7=011/004,
 214a/8=011/012, 219b/3=011/057, 219b/6=011/059,
 235a/5=012/076, 239a/7=012/111, 240b/9=013/007,
 241a/1=013/008, 241a/1=013/008, 243a/5=013/023,
 244b/1=013/033, 245a/9=013/038, 245b/7=013/042,

247a/2=014/005, 248a/9=014/015, 248b/2=014/017,
 252a/2=014/051, 253a/6=015/017, 253a/8=015/019,
 254b/4=015/044, 260b/6=016/036, 265a/1=016/077,
 265b/5=016/084, 266a/6=016/089, 266a/7=016/089,
 268b/3=016/111, 268b/4=016/111, 268b/6=016/112,
 272a/2=017/012, 272a/2=017/013, 277b/4=017/071,
 279a/6=017/089, 287a/1=018/045, 288a/3=018/054,
 290b/1=018/079, 291a/1=018/084, 298b/5=019/069,
 301b/6=020/015, 303a/9=020/050, 307b/1=020/098,
 312b/7=021/030, 313a/4=021/035, 317b/8=021/096,
 319a/3=022/002, 319a/3=022/002, 319b/3=022/003,
 320a/2=022/005, 320a/4=022/006, 321a/5=022/017,
 322a/5=022/027, 322a/5=022/027, 322b/8=022/034,
 323b/2=022/038, 326a/7=022/067, 331a/9=023/053,
 333a/9=023/088, 333b/3=023/091, 336b/2=024/011,
 340a/6=024/035, 341b/1=024/045, 344b/3=024/064,
 345a/1=025/002, 347b/1=025/031, 380a/7=029/020,
 384a/8=029/057, 384b/7=029/062, 388b/4=030/032,
 390b/6=030/050, 391b/2=030/058, 392b/5=031/010,
 392b/5=031/010, 395a/3=031/031, 395a/6=031/032,
 396a/9=032/007, 396b/9=032/013, 402a/5=033/027,
 404a/6=033/040, 405b/6=033/052, 406a/8=033/054,
 406b/3=033/055, 409b/6=034/009, 411a/3=034/019,
 411a/6=034/021, 414a/5=034/047, 415a/3=035/001,
 418b/5=035/036, 425a/3=036/079, 425b/5=037/007,
 425b/9=037/008, 435a/3=038/037, 441a/2=039/027,
 444a/8=039/062, 444a/8=039/062, 445a/5=039/070,
 446b/4=040/005, 446b/9=040/007, 447b/9=040/017,
 449a/2=040/027, 450a/3=040/035, 452b/6=040/062,
 456a/3=041/012, 457a/3=041/021, 459a/1=041/039,
 460b/2=041/053, 460b/3=041/054, 461b/4=042/009,
 462a/1=042/012, 464b/4=042/033, 475a/8=044/055,
 476a/5=045/007, 477b/4=045/022, 478a/6=045/028,
 478a/6=045/028, 482a/6=046/025, 483a/8=046/033,
 485b/3=047/015, 490b/3=048/021, 491a/9=048/026,
 494b/3=049/016, 495a/9=050/007, 495b/1=050/008,
 496a/5=050/021, 496a/8=050/024, 496b/6=050/032,
 499b/6=051/049, 501a/7=052/021, 505b/4=054/003,
 506b/9=054/028, 507b/7=054/049, 508a/1=054/052,
 508a/1=054/053, 509a/3=055/029, 509b/9=055/052,
 514a/5=057/002, 514b/1=057/003, 517b/1=057/023,

519b/4=058/006, 519b/9=058/007, 523a/4=059/006,
 532a/3=063/004, 533a/4=064/001, 534a/8=064/011,
 535b/8=065/003, 537a/6=065/012, 537a/6=065/012,
 538b/4=066/008, 539b/1=067/001, 540b/9=067/019,
 542a/7=068/010, 548a/3=070/038, 552b/5=072/028,
 555b/8=074/038, 556a/7=074/052, 562a/8=078/029,
 565b/1=080/037, 567b/7=083/012, 570a/3=085/009,
 577b/3=097/004, 580b/2=104/001, 21b/6=002/148,
 150b/1=007/038, 213b/2=011/006, 217b/3=011/040,
 310a/6=020/135, 509a/1=055/026, 373a/7=028/048,
 433a/9=038/019, 329b/5=023/027, 416b/1=035/012,
 481b/2=046/019, 495b/6=050/014

“tükel” 409a/9=034/007, 411a/2=034/019

“kamuğı” 59b/4=003/093, 42a/9=002/266,
 274a/6=017/036, 469a/8=043/035, 300a/3=019/093,
 4a/2=002/020, 263b/7=016/069, 469a/8=043/035,
 469a/8=043/035

“kamuğ” 5b/1=002/029, 88a/4=004/078,
 125b/1=006/017, 133a/7=006/080, 278b/6=017/084,
 425a/9=036/083, 341b/3=024/045, 46b/1=002/285,
 17a/1=002/116, 48a/1=003/007, 317b/4=021/093,
 318a/3=021/099, 367a/9=027/087, 387b/9=030/026,
 451a/9=040/048, 422a/3=036/032

“tigme biri” 76b/6=004/011, 134a/1=006/085,
 229b/4=012/031, 177b/8=008/054, 258a/6=016/011,
 341a/2=024/041, 240a/1=013/002, 313a/2=021/033,
 317a/1=021/085, 433a/3=038/014, 438a/9=039/005,
 394b/7=031/029, 416b/4=035/013, 433a/3=038/014,
 435b/5=038/048

“tigme” 253a/8=015/019, 420b/8=036/012,
 473a/4=044/004, 570b/5=086/004

“tigme birini” 335b/2=024/002

ك

“tigme birge” 91b/1=004/095, 272b/6=017/020,
 515a/8=057/010

“tigme birini” 96b/2=004/130, 133b/6=006/084,
 134a/2=006/086, 151b/6=007/046, 297a/5=019/049,
 348a/3=025/039, 348a/4=025/039, 382b/1=029/040

“kamuğ” 225a/1=011/111

“tigme birini” 225b/8=011/120

“kamuğnı” 315b/6=021/072

- “tigme biri” 316a/8=021/079
- كَلِّه “kamuğınğa” 63a/7=003/119
- “kamuğı” 67b/4=003/154, 175b/3=008/039, 185b/6=009/033, 226a/4=011/123, 529a/9=061/009
- “kamuğ” 491b/5=048/028
- كَلِّه “kamuğını” 5b/6=002/031, 422a/8=036/036, 467b/2=043/012, 507b/2=054/042
- “kamuğnı” 303b/7=020/056
- كَلِّه “kamuğları” 211b/1=010/099, 254a/1=015/030, 300a/4=019/095, 436b/8=038/073
- كَلِّه “kamuğları” 405b/3=033/051
- كَلِّه “tegme bir kez” 3b/9=002/020, 4b/4=002/025, 12b/9=002/087, 14b/1=002/100, 52a/2=003/037, 84b/8=004/056, 114b/6=005/064, 115b/5=005/070, 150b/1=007/038, 217a/8=011/038, 280a/4=017/097, 321b/3=022/022, 397b/3=032/020, 540a/2=067/008, 549a/3=071/007
- كَلِّه “tegme bir kez” 90a/6=004/091, 330b/7=023/044

1305. كَلَّا

a. Hayır manasında olup, kendisiyle men’ etme yahut çirkin gösterme murad edilir.

- كَلَّا “andağ irür” 299b/1=019/079, 547a/6=070/015, 557a/5=075/020, 557a/8=075/026, 299b/3=019/082, 548a/4=070/039, 555a/2=074/016, 555b/6=074/032, 556a/8=074/053, 556a/8=074/054, 556b/7=075/011, 573a/7=089/017, 573a/9=089/021, 577a/9=096/019, “yığılgıl” 334a/3=023/100, 567a/1=082/009, 580a/1=102/003, 352a/3=026/015, 561b/3=078/004, 561b/3=078/005, 564b/6=080/011, 565a/4=080/023, 567b/8=083/014, 580a/2=102/004, 580a/2=102/005, 580b/3=104/004
- “yığılsun” 577a/7=096/015, 577a/4=096/006
- “andağ erür” 354a/6=026/06
- “yığılınğıl” 411b/7=034/027
- “yığılsunlar” 567b/4=083/007, 568a/2=083/018, 567b/8=083/015

کلم. 1306

a. Hakikî olarak, veya mecaz yoluyla yaralamak, konuşmak

کَلَّمَ

“sözledi” 39a/5=002/253

“sözlese” 466a/7=042/051

“sözledi” 101a/6=004/164

كَلَّمَهُ

“sözledi aña” 172a/8=007/143, 232b/4=012/054

كَلَّمَهُم

“sözlese irdi anlarğa” 137b/2=006/111

أَكَلَّمَ

“sözlesey men” 295b/1=019/026

تَكَلَّمَ

“sözleşen” 52b/4=003/041, 005/110, 019/010

تَكَلَّمْنَا

“sözleyür bizge” 424a/5=036/065

تَكَلَّمَهُم

“sözleyür anlarğa” 367a/1=027/082

تَكَلَّمُونَ

“sözlen maña” 34b/3=023/0108

نَكَلَّمَ

“sözlyür miz” 295b/5=019/029

يَكَلَّمَ

“sözlyür” 53a/6=003/046

يَكَلَّمْنَا

“sözleşse irdi bizge” 17a/4=002/118

يَكَلَّمَهُ

“sözlese aña” 466a/7=042/051

يَكَلَّمَهُم

“sözlyür anlarğa” 24b/9=002/174, 57b/1=003/077, 163a/7=007/148

كَلَّمَ

“sözlendi” 244a/3=013/031

تَكَلَّمْنَا

“sözlemek” 101a/6=004/164

b. Konuşmak, kelam etmek, lafa dalmak, bahse koyulmak, temsil yoluyla göstermek

تَكَلَّمَ

“sözleyür” 224a/9=011/105

نَتَكَلَّمَ

“sözlese miz” 337a/3=024/016

يَتَكَلَّمَ

“olsözleyür” 388b/9=030/035

يَتَكَلَّمُونَ

“sözleyürler” 562b/5=078/038

c. Konuşmak, kelam, söz

كَلَام

“sözini” 11a/5=002/075, 181b/6=009/006

“sözin” 489b/5=048/015

بِكَلَامِي

“sözüm birle” 162b/5=007/144

d. Kelam, söz ilâhî hüküm

كَلِمَة

“sözi turur” 334a/3=023/0100

	“kelime” 55b/4=003/064, 468b/5=043/028, 224b/9=011/110, 309b/4=020/129, 462a/7=042/014, 249b/3=014/024, 53a/4=003/045, 459b/4=041/045
	“kelimesi” 225b/7=011/119, 225b/7=011/119, 491a/8=048/026, 211a/6=010/096, 440a/1=039/019, 445b/1=039/071, 463a/7=042/021
	“kelime yanındın” 282a/6=018/005
	“sözi” 161b/4=007/137, 204b/4=010/033
	“kelimesin” 187a/3=009/040
	“kelimesini” 191b/6=009/074
	“birsöz” 202b/3=010/019
	“kelimeni” 52a/9=003/039
كَلِمَتُنَا	“sözlerimiz” 431b/6=037/171
كَلِمَتُهُ	“anın sözi” 102a/2=004/171
كَلِمَات	“kelimātlarını” 6b/2=002/037
	“buyruklar” 17b/9=002/124
	“kelimeleri” 127b/1=006/034, 207b/7=010/064, 394b/4=031/027, 292b/8=018/109, 292b/9=018/109
	“kelimelerin” 539a/5=066/012
كَلِمَاتِهِ	“kelimeleri” 138a/4=006/115, 165a/5=007/158, 171b/9=008/007, 284b/9=018/027
	“vahy” 463b/7=042/024
الْكَلِم	“kelimelerini” 83b/3=004/046, 106b/5=005/013, 110b/6=005/041
	“lafz” 416a/3=035/010

كلو. 1307.

	a. Her iki, her ikisi.
كَلِمَا	“iki” 285b/7=018/033
كِلَاهِمَا	“ikegüsi” 273a/3=017/023

كمل. 1308.

	a. Tam.
كَامِلَيْنِ	“tükel” 35a/5=002/233
كَامِلَةً	“tükel” 29a/2=002/196, 259a/8=016/025
	b. Tamamlamka, ikmal etmek.
أَكْمَلْتُ	“tükel kıldım” 104a/8=005/003

لِتَكْمِلُوا

“tamām kılsanız için” 26b/8=002/185

1309. كمم

a. Kabuk

الأكمام

“örtegen nirseler” 508b/3=055/011

أكمامها

“çiçäk kaplarındın” 459b/7=041/047

1310. كمة

a. Anadan doğma kör yahut görme hassenini kaybeden.

الأكمة

“toğa közsüzni” 53b/6=003/049, 121b/4=005/110

1311. كند

a. Çok nankör ve nankörlüğü huy edinen.

لكنوذ

“nü-sipāslık kılğan” 579a/4=100/006

1312. كنز

a. Biriktirmek.

كنزهم

“yığdıña” 186a/3=009/035

تكنزبون

“irdiñiz yıgar siz” 186a/3=009/035

يكنزون

“yıgarlar” 185b/8=009/034

b. Hazine.

كنز

“genc” 214a/7=011/012, 290b/5=018/082,
345b/3=025/008

كنزهما

“ikisiniñ gencini” 290b/7=018/082

كنوز

“gencler” 354a/4=026/058

الكنوز

“gencler” 376a/4=028/076

1313. كنس

a. Gizlenen gözükmeyen yıldızlar.

الكنس

“yaşığanlar” 566a/4=081/016

1314. كن

a. Gizlemek, açığa vermemek, saklamak.

أكننهم

“örttünüz” 35b/9=002/235

تُكِنَّ	“örter” 366b/1=027/074, 375a/8=028/069
أَكْنَانًا	b. Saklama yeri, saklanma yeri. “toklangu nirse” 265b/2=016/081
أَكِنَّةٌ	c. Perde, ör “ötürgler” 126a/6=006/025
مَكُون	“kuytular” 275a/1=017/046, 288b/2=018/057 “hicāblar” 455a/5=041/005
المَكُون	d. Korunan, muhafaza edilen, saklı “örtülmiş” 427b/2=037/049, 501b/1=056/078
	“örtülmiş” 511b/5=056/023, 501b/1=052/024

1315. كهف.

الْكُهْفِ	e. Büyük ve geniş mağara. “ünjür” 282b/2=018/009, 282b/3=018/010, 282b/5=018/011, 283a/5=018/016
كُهْفُهُم	“ünjürleri” 283a/7=018/017, 284b/4=018/025

1316. كهل.

كَهْلًا	a. (Otuz ile elli yaşları arasında bulunup, saçları ağarmaya başlayan veya gençlik devresini atlatıp ihtiyarlığa ayak basan ve yaklaşık olarak otuz ile altmış yaşları arasında bulunan) yaşı kemale ermiş, ergin. “orta yaşda” 53a/7=003/046 “orta yaşlıg irken” 121b/1=005/110

1317. كهن.

كَاهِن	a. Kâhin- Zan üzere gaybdan haber veren “kamlar sözünü sözlegen” 501b/5=052/029 “kam” 546a/7=069/042

1319. كوب.

أَكْوَاب	a. Bardak, kulpsuz kadeh “kulpsız idişler” 471b/8=043/071 “kulpsız küzeler” 511b/2=056/018 “kulpsız iyişler” 558b/7=076/015

1320. كود

a. Neredeyse, az kalsın, hemen hemen.

- كَادُ “köre yawudı” 340b/9=024/040
- كَادُ “yawuḵ boldı” 198a/1=009/117, 348a/7=025/042
- كَادُتُ “yawuḵ boldı” 369a/3=028/010
- كَادُوا “yazdılar kılu” 10b/5=002/071
- “öldürü yazdılar” 163b/5=007/150
- “yawuḵ boldılar” 277b/7=017/073, 278a/3=017/076, 552a/1=072/019
- كَدُتُ “kışu yawuduḡ” 278a/1=017/074
- “yokatur irdiḡ” 427b/7=037/056
- أَكَادُ “örte yazar men” 301b/5=020/015
- تَكَادُ “yawuḵ bolur” 299b/9=019/090
- “yarılı yazar” 461a/3=042/005
- “yawuḵ bolur” 540a/2=067/008
- يَكَادُ “yawuḵ bolur” 3b/8=002/020, 340a/4=024/035, 341a/8=024/043, 544a/6=068/051
- “sınrı yazar” 248b/1=014/017
- “sözlemekke yawur” 470b/3=043/052
- يَكَادُونَ “uḵmakğa yawurlar” 88a/5=004/078
- “uḵa yawurlar” 291b/3=018/093
- “yawuḵ bolurlar” 326b/7=022/072
- يَكَدُ “köre yawudı” 340b/9=024/040

1321. كور

a. Sarmak, dolamak.

- يُكَوِّرُ “tolğar” 438a/7=039/005, 438a/8=039/005
- كُورُتُ “kün tutuldı” 565b/5=081/001

1322. كوكب

a. Yıldız.

- كُوكِبُ “yulduz” 340a/3=024/035
- كُوكِبًا “yulduzrı” 132b/7=006/076
- “yulduz” 226b/5=012/004

الْكَوَاكِبُ

“yulduzlarnı” 425b/5=037/006

“yulduzlar” 566b/4=082/002

1323. كُون

a. Olmak, dır, dir.

كَانَ

“irdi” 278b/3=017/081, 396b/6=019/044,

390a/8=030/047, 6a/4=002/034, 295b/5=019/029

“boldı” 16b/5=002/114, 174b/7=008/033

“bolsa” 44b/6=002/280

كَانَتْ

“irdi” 93a/3=004/103, 20b/8=002/143

كَانَ

“irdi” 11a/4=002/075, 19b/3=002/135,

35a/2=002/0232, 48b/2=003/013, 56a/3=003/067,

56a/4=003/067, 59b/4=003/093, 60a/1=003/095,

61b/9=003/110, 65a/7=003/137, 67b/5=003/154,

83b/6=004/046, 86a/9=004/066, 88b/4=004/082,

90b/8=004/092, 145a/9=006/161, 155b/4=007/070,

161b/5=007/0137, 176a/4=008/042, 187a/7=009/042,

197b/2=009/114, 202b/2=010/019, 213b/4=011/007,

214b/7=011/017, 217b/7=011/042, 225a/9=011/0116,

234a/6=012/068, 239a/5=012/111, 244b/1=013/032,

247b/8=014/010, 256a/3=015/078, 269b/5=016/120,

269b/9=016/123, 270b/2=017/003, 271a/6=017/005,

272b/5=017/019, 274b/5=017/042, 279b/7=017/095,

285a/4=018/028, 285b/8=018/034, 290a/9=018/079,

290b/1=018/080, 290b/4=018/082, 290b/5=018/082, 2

90b/5=018/082, 292b/7=018/0109, 294b/2=019/013,

295a/3=019/021, 295b/4=019/028, 296b/2=019/041,

297a/7=019/051, 297a/8=019/051, 297b/2=019/054,

297b/2=019/054, 297b/3=019/055, 297b/3=019/055,

297b/4=019/056, 298a/7=019/063, 299a/3=019/075,

309b/4=020/129, 312a/3=021/022, 318a/3=021/099, 3

24a/4=022/044, 334b/3=023/0109, 342a/3=024/051,

346a/8=025/018, 350a/7=025/067, 355a/5=026/086,

359a/3=026/189, 364b/1=027/048, 365a/1=027/056,

368b/1=028/004, 376a/3=028/076, 389b/7=030/042,

397a/9=032/018, 397a/9=032/018, 401a/9=033/021,

404a/2=033/038, 404a/4=033/040, 406a/7=033/053,

407b/9=033/069, 410b/1=034/015, 413b/5=034/043,

413b/9=034/045, 417b/4=035/026, 424b/2=036/070,

427b/3=037/051, 430b/6=037/141, 430b/7=037/143,
 439a/1=039/008, 469b/6=043/040, 478a/1=045/025,
 480a/9=046/011, 486a/7=047/021, 488b/1=048/005,
 492b/7=049/005, 496b/1=050/027, 499a/2=051/035,
 503a/5=053/009, 506a/7=054/014, 507a/1=054/030,
 526b/6=060/006, 536b/6=065/009, 546a/1=069/033,
 550b/5=072/004, 550b/7=072/006, 555a/2=074/016,
 559a/5=076/022, 562a/2=078/017, 569a/6=084/013
 75a/3=004/001, 75a/6=004/002, 77a/2=004/011,
 78a/8=004/017, 79a/4=004/022, 79b/4=004/023,
 80b/9=004/029, 81a/2=004/030, 81a/7=004/032,
 81b/1=004/033, 81b/7=004/034, 82/1=004/035,
 82b/5=004/039, 83a/8=004/043, 84a/2=004/047,
 84b/9=004/056, 85a/6=004/058, 89a/5=004/085,
 89a/7=004/086, 90b/8=004/092, 91a/7=004/094,
 91b/4=004/096, 92a/2=004/099, 92a/6=004/0100,
 93a/6=004/0104, 93a/9=004/0106, 93b/2=004/0107,
 93b/4=004/0108, 94a/1=004/0111, 94a/7=004/0113,
 95b/7=004/0126, 96a/3=004/0127, 96a/7=004/0128,
 96b/1=004/0129, 96b/2=004/0130, 96b/6=004/0131,
 96b/8=004/0133, 97a/1=004/0134, 97a/6=004/0135,
 98b/9=004/0147, 99a/2=004/0148, 99a/4=004/0149,
 99b/1=004/0152, 100a/8=004/0158, 101a/8=004/016,
 101b/5=004/0169, 101b/9=004/170, 271b/7=017/011,
 272b/7=017/020, 273a/7=017/025, 273a/9=017/027,
 273b/5=017/030, 273b/7=017/031, 273b/8=017/032,
 274a1=017/033, 274a/3=017/034, 274a/6=017/036,
 274a/8=017/038, 274b/8=017/044, 275b/6=017/053,
 276a/5=017/057, 276a/7=017/058, 277a/6=017/066,
 277a/9=017/067, 278a/7=017/078, 278b/3=017/081,
 278b/6=017/083, 279a/2=017/087, 279b/9=017/096,
 280b/2=017/0100, 281a/6=017/108, 287a/1=018/045,
 287b/3=018/050, 288a/3=018/054, 292a/2=018/098,
 296b/6=019/044, 297a/1=019/047, 298a/4=019/061,
 298a/8=019/064, 298b/7=019/071, 20b/9=002/143,
 68b/9=003/161, 71a/6=003/179, 71a/7=003/179,
 374a/8=028/059, 382b/4=029/040, 403a/9=033/036,
 419b/9=035/044, 6a/4=002/034, 287b/3=018/050,
 436b/9=038/074, 557b/5=075/038, 497a/2=050/037,
 295b/5=019/029, 396a/7=032/005, 546b/7=070/004,

347a/4=025/026, 558a/6=076/005, 558a/8=076/007,
558b/9=076/017, 559a/5=076/022

“bolsa” 14a/5=002/097, 14a/8=002/098,
24a/9=002/170, 26a/9=002/0184, 31a/3=002/213,
26b/6=002/0185, 28b/7=002/0196, 45a/5=002/282,
75b/8=004/006, 75b/9=004/006, 76b/7=004/011,
76b/8=004/011, 77a/4=004/012, 77a/7=004/012,
77a/8=004/012, 90b/4=004/092, 90b/5=004/092,
92b/7=004/102, 98a/2=004/141, 98a/3=004/0141,
120a/8=005/104, 120b/7=005/106, 140b/8=006/0136,
140b/9=006/0136, 144a/2=006/152, 156b/9=007/087,
174b/4=008/032, 184a/3=009/024, 217a/1=011/034,
229a/6=012/026, 229a/6=012/027, 277b/6=017/072,
314a/6=021/047, 336a/6=024/007, 336a/8=024/009,
460a/8=041/052, 480a/6=046/010, 513b/7=056/090,
513b/8=056/092, 523b/6=059/009, 561a/1=077/039,
577a/6=096/011, 96b/9=004/0134, 279a/5=017/088,
251b/6=014/046, 44b/6=020/280, 251b/6=014/046,
472a/9=043/081

“irse” 16a/5=002/111, 214b/3=011/015,
293a/2=018/110, 376b/1=029/005, 416a/2=035/010,
417a/3=035/018, 463a/3=042/020, 463a/4=042/020,
513b/6=056/088, 86b/1=004/067

“irür” 56a/5=003/067

“boldı” 66a/9=003/147, 124b/7=006/011,
127b/2=006/035, 146b/3=007/005, 150b/5=007/039,
156a/4=007/082, 156a/7=007/084, 156b/8=007/086,
158b/9=007/103, 167b/3=007/0175, 175a/2=008/035,
200a/2=010/002, 205a/9=010/039, 208b/2=010/071,
208b/9=010/073, 215b/9=011/020, 218a/2=011/043, 2
27a/3=012/007, 238b/9=012/0109, 239a/4=012/111,
249a/5=014/022, 260b/9=016/036, 286b/5=018/043,
333b/3=023/091, 351b/7=026/008, 354a/8=026/063,
354b/1=026/067, 355b/6=026/103, 356a/9=026/121,
357a/4=026/139, 357b/8=026/158, 358b/1=026/174,
359a/4=026/190, 361b/4=027/014, 362a/6=027/020,
364b/5=027/051, 366a/5=027/069, 372a/9=028/040,
375a/6=028/068, 376b/9=028/081, 377a/1=028/081,
380b/4=029/024, 381a/9=029/029, 386a/9=030/009,
386b/1=030/010, 389b/6=030/042, 406a/5=033/053,
406a/5=033/053, 411a/4=034/021, 419b/7=035/044,

419b/8=035/044, 426b/7=037/030, 428a/9=037/073,
 436b/4=038/069, 446b/5=040/005, 448a/7=040/021,
 448b/1=040/021, 454b/3=040/082, 465b/6=042/046,
 468b/1=043/025, 474b/1=044/031, 484b/9=047/010,
 506b/1=054/018, 506b/3=054/021, 524b/6=059/017,
 540b/7=067/018, 542a/9=068/014, 78a/5=004/016,
 82a/7=004/036, 16b/5=002/114, 57b/5=003/079,
 66a/3=003/145, 90b/1=004/092, 174b/6=008/033,
 174b/7=008/033, 179a/6=008/067, 183a/7=009/017,
 191a/3=009/070, 197a/9=009/113, 197b/5=009/115,
 198a/7=009/120, 198b/7=009/122, 205a/3=010/037,
 211b/3=010/100, 225b/4=011/117, 230b/7=012/038,
 235a/3=012/076, 245a/7=013/038, 248a/1=014/011,
 296a/2=019/035, 365a/8=027/060, 386a/9=030/009,
 406a/7=033/053, 454a/6=040/078, 466a/7=042/051,
 60a/4=003/097, 574a/7=090/017

“erse” 320b/8=022/015, 485a/8=047/014,
 535b/4=065/002

كَانَا

“irdiler” 6a/8=002/036, 116a/8=005/075

كَانَتْ

“irdi” 13b/8=002/094, 20b/8=002/143,
 93a/3=004/103, 156a/6=007/083, 164b/9=007/157,
 166a/1=007/163, 211a/7=010/098, 268b/6=016/112,
 290a/8=018/079, 292a/5=018/101, 295b/4=019/028,
 311a/9=021/011, 316a/1=021/074, 332a/2=023/066,
 364a/1=027/043, 364a/2=027/043, 421b/8=036/029,
 448b/2=040/022, 526a/6=060/004, 533b/4=064/006,
 539a/6=066/012, 545b/7=069/027
 292b/6=018/107, 421b/8=036/029, 553b/2=073/014,
 558b/7=076/015, 93a/3=004/103, 526a/6=060/004,
 293b/6=019/005, 294a/4=019/008

“bolsa” 76b/5=004/011

“boldi” 423b/2=036/053, 346a/4=025/015,
 423b/2=036/053, 562a/4=078/019, 562a/4=078/020,
 562a/5=078/021, 509b/1=055/037, 511a/4=056/006

كَانَتَا

“bolsalar” 103a/1=004/176

“irdi ikisi” 312b/6=021/030

“irdiler ol ikisi” 538b/7=066/010

كَانُوا

“irdiler” 3a/1=002/010, 8b/1=002/057,
 8b/7=002/059, 9b/1=002/061, 9a/9=002/061,

13a/4=002/089, 16b/3=002/0113, 19b/1=002/0134,
 20a/6=002/0140, 20b/1=002/141, 20b/3=002/142,
 62a/6=003/112, 62a/8=003/112, 68a/6=003/156,
 69a/8=003/164, 92a/9=004/101, 106b/8=005/014,
 111b/1=005/044, 114a/7=005/061, 114a/9=005/062,
 114b/1=005/063, 116b/7=005/078, 116b/7=005/079,
 116b/8=005/079, 124a/2=006/004, 124a/4=006/005,
 124b/6=006/010, 126a/5=006/024, 126b/4=006/028,
 128b/3=006/043, 129a/6=006/049, 132a/3=006/070,
 134a/6=006/088, 137a/6=006/108, 138b/6=006/120,
 139a/3=006/122, 139a/9=006/124, 139b/6=006/127,
 140a/2=006/129, 140a/6=006/130, 141a/7=006/138,
 144b/8=006/157, 145a/5=004/159, 145a/6=006/159,
 146b/9=007/009, 150a/9=007/037, 152b/1=007/051,
 152b/7=007/053, 154a/2=007/064, 157b/6=007/092,
 158a/6=007/096, 159b/8=007/118, 161a/5=007/133,
 161b/1=007/136, 161b/2=007/137, 161b/6=007/137,
 161b/9=007/139, 163a/3=007/146, 163a/5=007/147,
 163a/8=007/148, 165b/3=007/160, 165b/9=007/162,
 166a/3=007/163, 166a/8=007/165, 167b/7=007/177,
 168a/5=007/180, 177b/8=008/054, 182a/6=009/009,
 190a/7=009/066, 190b/5=009/069, 191a/4=009/070,
 192a/7=009/077, 192b/9=009/081, 193a/1=009/082,
 194b/8=009/095, 198b/6=009/121, 200b/5=010/004,
 201a/4=010/008, 201b/4=010/012, 204a/8=010/030,
 208b/1=010/070, 210b/9=010/093, 213b/9=011/008,
 214b/6=011/016, 215b/1=011/020, 215b/2=011/020,
 215b/3=011/021, 217a/5=011/036, 221b/3=011/078,
 228a/8=012/020, 232b/9=012/057, 234b/1=012/069,
 252b/9=015/011, 255a/9=015/063, 256a/6=015/082,
 256a/8=015/084, 256b/8=015/093, 260b/1=016/033,
 260b/2=016/034, 261a/5=016/039, 266a/3=016/087,
 266a/5=016/088, 267a/7=016/096, 267a/9=016/097,
 268b/8=016/112, 269b/2=016/118, 270a/2=016/124,
 273a/9=017/027, 282b/3=018/009, 292a/5=018/101,
 315b/8=021/073, 316a/1=021/074, 316a/5=021/077,
 317a/8=021/090, 331a/1=023/046, 331a/3=023/048,
 338a/3=024/024, 348a/5=025/040, 351b/5=026/006,
 356a/3=026/112, 359b/5=026/207, 361b/2=027/012,
 364b/8=027/053, 367a/1=027/082, 368b/5=028/006,
 368b/9=028/008, 371b/4=028/032, 374b/9=028/063,

376a/2=028/075, 377a/9=028/084, 378b/6=029/007,
 379b/1=029/013, 381b/4=029/031, 382a/8=029/038,
 386a/7=030/009, 386b/1=030/009, 386b/2=030/010,
 386b/5=030/013, 388b/4=030/032, 390b/3=030/049,
 391a/6=030/055, 397a/9=032/017, 397b/2=032/019,
 398a/2=032/024, 412b/5=034/033, 413a/8=034/040,
 413a/9=034/041, 423a/2=036/046, 424a/6=036/065,
 426b/2=037/022, 427a/2=037/035, 431b/4=037/167,
 441b/4=039/035, 442b/8=039/046, 443a/3=039/048,
 43a/7=039/050, 448a/8=040/021, 448a/8=040/021,
 452b/7=040/063, 454b/4=040/082, 456b/2=041/015,
 456b/7=041/017, 456b/8=041/018, 457a/1=041/020,
 457b/3=041/025, 457b/6=041/027, 457b/7=041/028,
 467a/5=043/007, 470b/6=043/054, 471b/6=043/069,
 472a/4=043/076, 474a/7=044/027, 474a/8=044/029,
 474b/6=044/037, 477a/4=045/017, 479b/7=046/006,
 479b/7=046/006, 480b/6=046/014, 481b/2=046/018,
 482b/2=046/026, 489b/6=048/015, 491a/8=048/026,
 498a/5=051/016, 498a/5=051/017, 499b/4=051/046,
 505a/5=053/052, 511b/6=056/024, 512a/5=056/045,
 512a/6=056/046, 512a/6=056/047, 521a/5=058/015,
 530a/7=062/002, 543b/7=068/043, 548a/9=070/044,
 551b/5=072/015, 562a/7=078/027, 567b/9=083/014,
 568a/9=083/029, 568b/5=083/036

“boldılar” 3b/2=002/016, 141b/4=006/140,
 155a/1=007/072, 158b/4=007/0101,
 174b/9=008/034, 201b/6=010/013, 206a/2=010/045,
 207b/6=010/063, 209a/1=010/074, 209a/4=010/075,
 225b/3=011/116, 252b/7=015/008, 256a/5=015/081,
 311a/5=021/008, 344a/3=024/062, 346b/1=025/018,
 351b/4=026/005, 430a/1=037/116, 499b/3=051/045,
 507a/2=054/031

“irdi çatarlar” 50a/7=003/024

“bolsalar irdi” 68a/6=003/0156, 117a/2=005/081,
 252b/1=015/002, 252b/1=015/002, 375a/2=028/064,
 410a/9=034/014

“bolsalar” 77b/1=004/012, 103a/2=004/0176,
 189b/8=009/062, 197b/1=009/0113,
 205b/5=010/042, 205b/7=010/043, 353a/6=026/040,
 401a/9=033/020, 519b/8=058/007

کُنْتُ

“bolğaylar irdi” 137b/3=006/0111,
 359a/9=026/0199, 137b/3=006/111
 “irseler” 15a/5=002/0102, 15a/6=002/0103,
 261a/9=016/041, 315a/6=021/063, 382b/8=029/041,
 502a/1=052/034
 “irdi” 317a/9=021/090, 382b/5=029/040
 “kılınurlarirdi” 359b/4=026/0206
 “kılıştılarirdi” 400b/3=033/015
 “erdiler” 478b/6=045/033, 481a/6=046/016
 “kılurirdi” 531b/6=063/002
 “irdiñ” 20b/7=002/143, 53a/1=003/044,
 53a/3=003/044, 122b/6=005/117, 122b/6=005/117,
 155b/6=007/077, 218b/5=011/049, 220a/3=011/062,
 226b/4=012/003, 229b/1=012/029, 238a/6=012/102,
 252b/5=015/007, 302a/9=020/035, 362b/6=027/027,
 372b/6=028/044, 372b/6=028/044, 372b/7=028/045,
 372b/9=028/046, 383b/3=029/048, 466b/1=042/052,
 496a/6=050/022
 “bolsa irdiñ” 68b/3=003/159
 “bolsa irdim” 87a/2=004/073, 169a/1=007/188,
 562b/9=078/040
 “bolsañ” 92b/1=004/102, 211a/1=010/094,
 357b/5=026/0154
 “aydım irse” 122b/3=005/116
 “irseñ” 154b/4=007/070, 159a/5=007/106,
 159a/5=007/106, 216b/8=011/032, 294b/8=019/018,
 352b/8=026/031, 359a/2=026/0187, 381b/1=029/029
 “bolduñ” 210b/4=010/091, 437a/2=038/075,
 444a/4=039/059
 “bolsam” 216a/6=011/028, 220a/5=011/063,
 222b/5=011/088, 295b/7=019/031,
 “irdim” 279b/4=017/093, 295a/5=019/023,
 309a/8=020/125, 480a/3=046/009, 363a/2=027/032,
 443b/9=039/056, 287b/7=018/051
 “menboldum” 317a/4=021/087
 “ersen” 482a/2=046/022
 “bolğay irdim” 444a/1=039/057, 427b/7=037/057
 “irdiñiz” 377b/2=028/086
 “erdiñ” 496a/4=050/019
 “bolduñuz irse” 4a/7=002/023

كُنْتُ

“irdinüz” 4a/9=002/023, 5a/7=002/028,
 6a/2=002/033, 10b/7=002/072, 13b/8=002/093
 19a/4=002/133, 27a/5=002/0187, 29b/2=002/0198,
 54b/6=003/055, 57b/9=003/079, 57b/9=003/079,
 61a/1=003/103, 61b/3=003/106, 61b/7=003/110,
 65b/7=003/0143, 72a/4=003/0183, 91a/6=004/094,
 91b/5=004/097, 107a/1=005/015, 112b/1=005/048,
 120b/2=005/105, 126a/3=006/022, 126b/9=006/030,
 180b/8=006/060, 135a/7=006/093, 135b/3=006/094,
 142a/8=006/144, 145b/6=006/0164, 150a/7=007/037,
 150b/7=007/039, 151a/9=007/043, 156b/7=007/086,
 175a/3=008/035, 186a/3=009/035, 188b/5=009/053,
 190a/5=009/065, 194b/5=009/094, 202b/9=010/022,
 203a/7=010/023, 204a/5=010/028, 205a/7=010/038,
 206b/2=010/051, 206b/3=010/052, 259b/4=016/027,
 259b/8=016/028, 260a/7=016/032, 262b/3=016/056,
 266b/8=016/092, 267a/1=016/093, 318a/9=021/103,
 326b/1=022/069, 332a/3=023/066, 334b/1=023/105,
 334b/1=023/110, 355a/9=026/092, 365b/9=027/064,
 367a/4=027/084, 367a/5=027/090, 374b/6=028/062,
 375b/9=028/074, 378b/9=029/008, 384a/6=029/055,
 391a/9=030/056, 393a/8=031/015, 397a/4=032/014,
 397b/5=032/020, 412a/1=034/029, 412a/9=034/032,
 413b/3=034/042, 423a/6=036/048, 423b/4=036/054,
 424a/4=036/063, 424a/4=036/064, 426b/1=037/021,
 427b/6=037/028, 426b/8=037/030, 427a/6=037/039,
 431a/7=037/0157, 453b/6=040/073, 454a/1=040/075,
 457a/4=041/022, 458a/3=041/030, 458b/6=041/037,
 472a/1=043/072, 478a/2=045/025, 478a/7=045/028,
 478a/8=045/029, 479b/4=046/004, 481b/6=046/020,
 481b/7=046/020, 483b/2=046/034, 489a/8=048/012,
 494b/6=049/017, 498a/3=051/014, 500b/8=052/014,
 501a/1=052/016, 501a/3=052/019, 531a/3=062/008,
 538a/8=066/007, 541b/3=067/027, 542b/6=068/022,
 560b/5=077/029, 561a/4=077/043, 568a/2=083/017
“irdinüz irse” 5b/7=002/031, 13b/3=002/091,
 14a/1=002/094, 16a/6=002/0111, 24b/4=002/0172,
 4b/3=002/0278, 53b/8=003/049, 65a/9=003/0139,
 70a/2=003/0168, 70b/7=003/0175, 113b/7=005/057,
 335a/1=023/0114, 366a/7=027/071, 398a/9=032/028,
 513b/4=056/086, 515a/2=057/008

“bolgayirdiniz” 9b/9=002/064

“bolsanız” 21a/4=002/0144, 22a/1=002/0150,
46a/1=002/0283, 83a/4=004/043, 88a/1=004/078,
92b/8=004/0102, 105a/6=005/006, 105a/7=005/006,
234a/8=012/074, 514b/4=057/004

“iseniz” 26b/3=002/0184, 44b/8=002/280,
51a/7=003/031, 59b/7=003/093, 63a/5=003/118,
108a/8=005/023, 122a/2=005/0112,
128a/6=006/040, 133b/2=006/081, 138a/9=006/118,
142a/5=006/143, 156b/4=007/085, 169b/5=007/194,
171a/4=008/001, 182b/6=009/013, 209b/9=010/084,
211b/9=010/104, 214b/1=011/013, 222b/1=011/086,
227a/9=012/010, 231b/3=012/043, 255b/8=015/071,
261b/2=016/043, 267a/5=016/095, 269a/2=016/114,
311a/4=021/007, 313a/9=021/038, 315b/2=021/068,
319b/4=022/005, 333a/6=023/084, 333b/1=023/088,
335b/5=024/002, 337a/5=024/017, 352b/3=026/024,
373a/8=028/049, 379b/7=029/016, 467a/3=043/005,
473b/1=044/007, 474b/4=044/036, 513b/5=056/087,
529b/4=061/011, 530b/8=062/006, 531a/6=062/009,
541a/9=067/025, 549a/1=071/004

“erdiniz irse” 38a/7=002/0248

“boldunuz” 61a/2=003/0103, 330a/8=023/035,
478b/2=045/031, 511a/4=056/007

“bolsa irdiniz” 67b/7=003/0154

“seniz” 85a/9=004/059

“dınız” 152a/3=007/048

“niz erse” 175b/8=008/041, 209b/9=010/084

“erseniz” 187a/6=009/041, 206a/6=010/048,
352b/6=026/028

“irdiniz siz” 314b/5=021/054

“tınız irse” 525b/7=060/001

“erdiniz” 453b/9=040/075, 475a/5=044/050

“irseniz” 402a/6=033/028, 402a/8=033/029

“irseler” 33b/8=002/228

“bolsa tişiler” 76b/4=004/011

“bolsalar” 536a/6=065/006

“irdük” 91b/6=004/097, 126a/4=006/023,
144b/2=006/156, 144b/4=006/157, 146b/4=007/005,
152b/6=007/053, 167a/8=007/172, 167a/9=007/173,

كُنْزٌ

كُنْ

كُنَّا

190a/4=009/065, 204a/6=010/029, 207b/1=010/061,
 234b/7=012/073, 235b/9=012/081, 236a/1=012/082,
 237a/2=012/091, 237b/2=012/097, 248b/9=014/021,
 259b/7=016/028, 266a/1=016/086, 289a/5=018/064,
 311b/3=021/014, 314a/4=021/046, 314b/2=021/051,
 316a/7=021/078, 316b/5=021/082, 318a/1=021/097, 318b/1=021/0104, 328b/8=023/017, 334b/1=023/0106,
 364a/1=027/042, 373b/5=028/053, 379a/4=029/010,
 418b/7=035/037, 426b/9=037/032, 436a/8=038/062,
 451a/8=040/047, 454b/8=040/084, 467b/6=043/013,
 473a/4=044/003, 478a/8=045/029, 501b/2=052/026,
 501b/4=052/028, 543a/2=068/029, 543a/3=068/031,
 551a/5=072/009, 551a/8=072/011, 556a/3=074/045,
 556a/4=074/046, 366a/3=027/067, 512a/7=056/047,
 146b/6=007/007, 207b/1=010/061, 314b/2=021/051,
 316b/5=021/082, 318b/1=021/104, 328b/8=023/017,
 330a/1=023/030, 359b/6=026/0209, 426b/9=037/032,
 473a/4=044/003, 473a/5=044/005, 151a/7=007/043,
 272a/7=017/015, 374a/9=028/059

“bolsa miz” 157a/5=007/088, 159b/2=007/113,
 228a/2=012/017

“bolmuşımız” 240b/1=013/005, 240b/1=013/005

“irse irdük” 311b/6=021/017

“bolğay irdük” 412a/7=034/031, 540a/6=067/010

“bolduk” 275a/7=017/049, 280a/5=017/098,
 333a/3=023/082, 426a/6=037/016, 427b/5=037/053,
 495a/4=050/003, 333a/3=023/082

أَكْ “irdim” 295a/6=019/020

أَكْنُ “boldım” 86b/9=004/072, 293b/5=019/004

“bolğay men” 218b/1=011/047, 230a/3=012/033

“boldım” 532b/9=063/010

أَكُونُ “bolsam” 10a/5=002/067, 109a/6=005/031,
 125a/5=006/014, 208b/6=010/072, 212a/3=010/104,
 297a/3=019/048, 367b/7=027/091, 439b/1=039/012

“bolğay men” 369b/8=028/017

“bolğay irdim” 444a/3=039/058

تَلْكَ “bolsa” 82b/6=004/040, 393a/8=031/016

“irdi” 451b/3=040/050

- تَلْكَ “bolğıl” 215a/1=011/017, 224b/6=011/109,
270a/8=016/127
“irdiñ” 294a/6=019/009
- تَكُنْ “bolğıl” 55a/6=003/060, 93a/8=004/105,
170b/5=007/205, 217b/8=011/042, 255a/4=015/055,
366a/6=027/070, 397b/9=032/023, 544a/3=068/048
“irdi” 91b/6=004/097, 145a/2=006/158,
334a/9=023/0105
“tamām bolduq” 87a/1=004/073
“boldı” 126a/3=006/023, 286b/5=018/043,
136b/2=006/101
“irdiñ” 94a/7=004/113
“boldıñ” 357a/1=026/0136
“bolsa” 393a/9=031/016
“bolsun” 61a/5=003/104
“bolğay” 180a/6=008/073
- تَكُونْ “bolsa” 42a/8=002/266, 45b/5=002/282,
80b/8=004/029, 171b/8=008/007, 209a/8=010/078,
266b/6=016/092, 279a/8=017/091, 324a/7=022/046,
345b/3=025/008, 369a/4=028/010, 370a/3=028/019,
370a/4=028/019, 490b/1=048/020, 28a/7=002/193,
115b/6=005/071, 175b/3=008/039, 324a/7=022/046
“bolsañ” 109a/2=005/029, 129b/5=006/052,
210b/5=010/092, 211a/4=010/095, 296b/7=019/045,
359a/6=026/0194
“bolsun” 122a/5=005/114
“bolur” 140b/5=006/135, 175a/5=008/036,
363b/8=027/041, 372a/3=028/037, 547a/2=070/008,
347a/2=070/009, 589b/3=101/005, 121b/3=005/110
“bolur sin” 207a/9=010/061
“bolğay” 231b/9=011/046, 407a/9=033/063
“bolğay sen” 236a/7=012/085, 359b/9=026/0213
“bolğınçağa tigrü” 236a/7=012/085
“boldıñ” 254a/3=015/032
“bolur sen” 348b/1=025/043,
- تَكُونَا “bolğay siz” 6a/7=002/035, 147b/7=007/019
“bolsaңыз” 148a/1=007/020, 148a/1=007/020

- تَكُونَنَّ “bolğıl” 21b/4=002/147, 127b/5=006/035,
211a/3=010/094, 212a/4=010/105, 377b/3=028/086,
377b/5=028/087
“bolğay sen” 356a/6=026/0116, 358a/6=026/0167,
444b/4=039/065
“boluñ” 125a/5=006/014
“bolsañ” 211a/4=010/095
- تَكُونُوا “boluñ” 6b/9=002/041, 61a/7=003/105,
68a/4=003/156, 173a/8=008/021, 176b/7=008/047,
227a/7=012/009, 266b/4=016/092, 358b/6=026/0181,
388b/3=030/031, 407b/7=033/069
“bolmaqınız” 20b/5=002/143
“bolsağız” 21b/5=002/148, 79b/1=004/023,
88a/1=004/078, 273a/6=017/025,
327b/4=022/078, 453a/8=040/067
“irdiñiz” 22a/7=002/151, 36b/7=002/239,
257b/9=016/007, 424a/3=036/062, 426b/6=037/029
“erseniz” 92a/5=004/104
“diñiz irdi” 251b/3=014/044
“boluñız” 525a/1=059/019
- تَكُونُونَ “bolsağız” 89b/5=004/089
- تَكُ “irdük” 556a/2=074/043, 556a/2=074/044
- تَكُنْ “irdük” 98a/3=004/141, 453b/8=040/074,
515b/9=057/014
“bolalıñ” 193b/3=009/086,
- تَكُونُ “bolsamiz”
122a/3=005/113, 126b/4=006/027, 304b/1=020/065,
355b/5=026/0102
“bolğay miz” 159b/4=007/115
“bolsa irdük” 373a/4=028/047
- تَكُونَنَّ “bolğay miz” 131a/5=006/063, 148a/8=007/023,
163b/1=007/149, 169a/6=007/189, 192a/3=009/075,
203a/4=010/022
- يَكُ “bolğay” 191b/9=009/074
“irdi” 269b/5=016/120, 298b/3=019/067,
454b/8=040/085, 557b/4=075/037
“irse” 449a/5=040/028, 449a/6=040/028
“boldı” 177b/4=008/053

يَكُنْ

“boldi” 29a/3=002/196, 147a/4=007/011,
336a/3=024/006, 359a/7=026/0197, 386b/5=030/013,
578a/1=098/001, 281b/2=017/0111, 281b/2=017/011
1, 345a/1=025/002, 583a/3=112/004, 97b/3=004/137,
101b/4=004/168, 140a/7=006/131

“bolsa” 76b/7=004/011, 77a/3=004/012,
77a/6=004/012, 82b/3=004/038, 97a/4=004/135,
141a/9=006/139, 178b/9=008/065, 179a/1=008/065,
179a/4=008/066, 179a/5=008/066, 341b/9=024/049

“bolğay” 89a/4=004/085, 89a/5=004/085

“yokalsa” 102b/9=004/176

“bolsun” 146a/2=007/002, 208b/4=010/071

“irdi” 558a/1=076/001, 294b/3=019/014

يَكُونُ

“bolğaylar” 493b/4=049/011

يَكُونُ

“bolsa” 20b/5=002/143, 101a/7=004/165,
102a/7=004/172, 168b/2=007/185, 254a/2=015/031,
275b/3=017/051, 279b/2=017/093, 327b/3=022/078,
344b/5=025/001, 45b/2=025/007, 366a/8=027/072,
368b/8=028/008, 375a/5=028/067, 28a/7=002/193,
102a/5=004/171, 175b/3=008/039

“bolsun” 22a/2=002/150, 132b/6=006/075

“bolur” 37b/9=002/247, 52b/1=003/040,
53a/8=003/047, 93b/7=004/109, 100b/1=004/159,
132b/1=006/073, 142b/3=006/145, 181b/8=009/007,
294a/4=019/008, 294b/9=019/020, 17a/3=002/117,
53b/1=003/047, 55a/5=003/059, 102a/5=004/171,
132b/1=006/073, 261a/6=016/040, 296a/4=019/035,
425a/8=036/082, 453b/2=040/068, 519b/6=058/007,
122b/2=005/116, 147a/6=007/013, 157a/7=007/089,
202a/1=010/015, 337a/3=024/016

“bolğay” 351a/2=025/077, 554a/4=073/020

“munuŋ üçün kim bolsa” 403b/7=403b/7=033/037,
405a/8=033/050, 523a/7=059/007

مَا كَانَ

“boldi” 179a/6=008/067

“bolsa irdi” 469a/4=043/033

“bolur” 53b/5=003/049, 517a/1=057/020,
579b/3=101/004, 136b/1=006/101

“irdi” 403a/9=033/036

“bolsa” 102a/5=004/171

لَيَكُونَنَّ	“bolğay” 230a/1=012/032
يَكُونَا	“bolsalar” 45a/8=002/282
	“munuñ üçün kim bolsalar” 458a/1=041/029
لَيَكُونَنَّ	“bolğaylar” 419b/2=035/042
يَكُونُوا	“bolsunlar” 92b/2=004/102,
	“bolsalar” 183a/9=009/018, 193b/1=009/087, 149a/9=009/093, 211b/2=010/099, 299b/3=019/081, 339a/9=024/032, 351b/2=026/003, 415b/3=035/006, 348a/6=025/040
	“boldılar” 215a/8=011/020,
	“bolğaylar” 487b/7=047/038, 493b/3=049/011, 526a/3=060/002
	“bolurlar” 516a/7=057/016
يَكُونُونُ	“bolğaylar” 299b/4=019/082
كُنْ	“bolğul” 162b/5=007/144, 257a/3=015/098, 444b/5=039/066, 17a/3=002/117, 53b/1=003/047, 132b/1=006/073, 261a/6=016/040, 296a/4=019/035, 425a/8=036/082, 453b/1=040/068
	“bolğıl” 55a/5=003/059
كُونُوا	“boluñ” 10a/1=002/065, 19b/2=002/135, 275a/8=017/050, 57b/7=003/079, 57b/8=003/079, 97a/2=004/135, 105b/7=005/008, 198a/7=009/119, 529b/8=061/014
	“boluñlar” 166a/9=007/166,
كُونِي	“bolğul” 315b/3=021/069
	b. Mekan, yer, hal, durum, mevki, mertebe.
مَكَانَ	“bir orun” 203a/3=010/022, 248b/2=014/017, 345b/9=025/012
	“yir” 268b/7=016/112, 322a/2=022/026, 322b/5=022/031, 414b/1=034/052, 414b/3=034/053, 459b/3=041/044, 497a/7=050/041
	“Mekke” 414a/9=034/051
	“orni” 78b/9=004/020, 158a/1=007/095, 267b/4=016/101
مَكَائًا	“orun” 114a/5=005/060, 297b/5=019/057, 294b/5=019/016

	“ orun yanındın ” 235a/8=012/077, 299a/6=019/075, 347b/6=025/034
	“ yir ” 295a/4=019/022, 304a/1=020/058, 346a/1=025/013
مَكَانُكُمْ	“ ornunuz ” 204a/3=010/028
مَكَانُهُ	“ orni ” 162b/1=007/143, 235b/1=012/078
	“ ornını ” 377a/2=028/082
	c. hal, durum/ mekan. yer
مَكَانَتِكُمْ	“ özünüz ” 140a/4=006/135
	“ ornunuz ” 223a/7=011/093, 226a/2=011/121
	“ turganınız ” 442a/3=039/039
مَكَانَتَهُمْ	“ orunları üze ” 424a/8=036/067

1324. کوی

	a. Dağlamak.
فَتَكْوَى	“ taglanur ” 186a/2=009/035

1325. کی

	a. İçin manasında olup, muzari fiilini nasbenden harflerden birisidir.
کَی	“ munuñ üçün kim ” 302a/3=020/033, 302b/6=020/040, 369a/8=028/013
کَی لَا	“ munuñ üçün kim bolmasa ” 523a/7=059/007
لَکَیلا	“ munuñ üçün kim kođğurmasañız ” 67a/8=003/153, 517a/9=057/023
	“ munuñ üçün kim bilmese ” 320a/1=022/005
	“ bolmağu üçün ” 405a/8=033/050
لَکَی لَا	“ munuñ üçün kim bilmese ” 264a/2=016/070
	“ munuñ üçün kim bolmasa ” 403b/7=033/037

1326. کید

	a. Hile yapmak, tuzak kurmak, tuzağa düşürmek, işlerini yoluna koymak, hayırlı olanı önüne koymak, hilesini boşa çıkarmak, hilesini bozmak, hilelerine karşılık ceza vermek.
کَیْدَنَا	“ keyd kılduğ ” 235a/3=012/076

أَكِيدُ	“keyd kılur men” 571a/3=086/016
لَاكِيدَنَّ	“keyd kılğay men” 314b/8=021/057
فَيَكِيدُوا	“keyd kılğaylar saña” 226b/7=012/005
يَكِيدُونُ	“keyd kılurlar” 571a/3=086/015
كِيدُونُ	“keyd kılınlar maña” 169b/8=007/195 “keyd kılın maña” 561a/2=077/039 b. Hile yapma, tuzağa düşürme, tuzak, hile
كِيدُ	“keydi” 87b/3=004/076, 304b/5=020/069, 448b/7=040/025, 450a/8=040/037 “keydini” 173a/3=008/018, 232b/1=012/052
كِيدَا	“keyd kılmaq” 226b/7=012/005, 571a/3=086/015, 571a/4=086/016 “keydni” 315b/4=021/070, 429a/5=037/098 “keyd kılınmışlar” 502a/9=052/042 “keyd” 561a/1=077/039
كِيدُكُمْ	“keydiñiz” 304a/8=020/064
كِيدُكُنْ	“sizing keydiñiz” 229a/8=012/028, 229a/9=012/028
كِيدُهُ	“keydini” 304a/3=020/060 “keydini” 321a/1=022/015
كِيدَهُمْ	“keydleri” 63b/2=003/120, 502b/4=052/046 “keydlerini” 581a/2=105/002
كِيدَهُنَّ	“keydini” 230a/2=012/033, 230a/4=012/034, 232a/6=012/050
كِيدِي	“keydim” 543b/9=068/045 c. Hilesi boşa çıkarılmış, oyunu bozulan
الْمَكِيدُونَ	“keyd kılınmışlar” 502a/9=052/042

1327. كيف

a. Nasıl, nice, ne şekilde.

كَيْفَ	“neteg” 41a/3=002/259, 348b/4=025/045, 380a/4=029/019, 380a/6=029/020, 390b/1=030/048, 390b/5=030/050, 495a/7=050/006, 659b/1=071/015, 572a/9=088/017, 572a/9=088/018, 572b/1=088/019, 572b/1=088/020

كَيْفَ

“neteg irdi” 65a/7=003/137, 244a/9=013/032,
 324a/4=022/044, 413b/9=034/045, 507a/1=054/030
 “neteg boldı” 124b/7=006/011, 156a/7=007/084,
 156b/8=007/086, 417b/3=035/026, 158b/9=007/103,
 205a/9=010/039, 208b/8=010/073, 238b/9=012/109,
 260b/9=016/036, 361b/4=027/014, 364b/5=027/051,
 366a/5=027/069, 372a/9=028/040, 386a/6=030/009,
 389b/6=030/042, 419b/7=035/044, 428a/9=037/073,
 446b/5=040/005, 448a/7=040/021, 454b/3=040/082,
 468b/3=043/025, 484b/8=047/010, 506a/8=054/016,
 506b/1=054/018, 506b/3=054/021, 540b/7=067/018
 “neteg kıldı” 572b/7=089/006, 581a/1=105/001
 “neteg” 82b/7=004/041, 85b/7=004/062,
 486b/5=047/027, 540b/6=067/017, 553b/5=073/017,
 5a/6=002/028, 60b/4=003/101, 84a/6=004/050,
 116a/9=005/075, 126a/4=006/024, 275a/6=017/048,
 345b/4=025/009, 58b/8=003/086, 79a/1=004/021,
 111a/5=005/043, 133a/8=006/081, 157b/8=007/093,
 181b/8=009/007, 182a/2=009/008, 205a/1=010/035,
 289a/1=018/068, 431a/6=037/154, 543a/8=068/036,
 555a/3=074/020, 295b/5=019/029, 41a/5=002/260,
 47b/4=003/006, 128b/9=006/046, 131a/9=006/065,
 160b/6=007/129, 201b/8=010/014, 109a/5=005/031,
 114b/4=005/064, 116a/9=005/075, 272b/7=017/021
 “ne şeklen” 555a/3=074/019

1328. كِيل

a. Ölçekle ölçmek.

كَالْوَهُمْ

“ölçtiler anlarga” 567b/2=083/003

كِلْتَم

“sağuladınız” 274a/4=017/035

b. Ölçüyle, ölçekle satın almak.

اَكْتَالُوا

“sağuladılar” 5678b/1=083/002

نَكْتَلْ

“keyl alalın” 233a/9=012/063

c.(ölçekle) ölçme ölçüp satma/ (Ölçüyle) ölçülen madde/ Ölçek.

كِيل

“sağlamak” 233a/4=012/060

“sağlanmış turur” 233b/7=012/065

اَلْكِيلْ

“sağlamak” 233a/9=012/063

“sağunı” 144a/1=006/152, 156b/1=007/085,
233a/3=012/059, 236b/5=012/088, 274a/4=017/035

“sağulmaknı” 358b/5=026/0181

d. Ölçek.

الْمِكْيَالُ

“terāzūnı” 222a/6=011/084, 222a/8=011/085

1329. كَيْن

a. Boyun eğmek, boyun bükmek.

اسْتَكَانُوا

“ḥor boldılar” 66a/8=003/146

“ḥuzū‘kıldılar” 332b/6=023/076

حرف اللام

1330. ل

a. Hakîki veya mecazî mülkiyet, sahip olma, misal, hak kazanma, müstehak olma, temlik.

اللام

“aṇa” 408b/2=034/001, 515b/8=057/013,
578b/5=099/005
“ḡa” 532b/3=063/008
“sizge” 461b/7=042/011
“üçün” 581a/5=106/001, 581a/5=106/002,
261b/3=016/044
“koḏsa” 71a/6=003/179
“bolsa” 368b/8=028/008
“birsün” 536b/1=065/007
“küñge” 314a/5=021/047
“özleriñizge” 271a/8=017/007
“eñekler üze” 281a/5=017/107
“ḥaḳḡa” 209a/7=010/077
“anlarḡa” 480a/9=046/011
“siz” 524a/8=059/013
“maṇa” 251a/3=014/039
“uluḡkılık üze” 542a/4=068/004
“päreḡa” 36b/5=025/020
“irdükḥaṭākılğanlar” 237a/2=012/091
“bozulḡay irdi” 312a/3=021/022
“eger” 524a/5=059/012

1331. لا

a. Nefiy bildirir.

لا

“bolmas” 422b/4=036/040
“ma” 143b/5=006/151
“saṇ” 147a/5=007/012, 306b/9=020/093

1332. لُؤ

a. İnci, inciler.

لُؤ

لُؤ

لُؤ

“yünçü” 501b/1=052/024
“yünçü” 508b/8=055/022, 511b/5=056/023
“yünçüleri” 321b/6=022/023
“yünçüni” 418a/9=035/033
“yünçüler” 559a/2=076/019

1333. لب

- a. İç, hulâsa, öz, safi, temiz, cevher, hakikat, akıl.
 الألباب “akllar eyeleri” 25b/9=002/179, 239a/5=012/111,
 252a/4=014/052, 435a/9=038/043, 439b/9=039/018
 “aklın eyeleri” 29a/8=002/197
 “akl eyeleri” 43a/2=002/269, 48a/2=003/007,
 73a/3=003/190, 119b/8=005/100, 242b/6=013/019,
 434b/3=038/029, 439a/6=039/009, 440a/8=039/021,
 451b/9=040/054, 536b/7=065/010

1334. لبث

- a. İkamet etmek, yerleşmek, kalmak, gecikmek, da-
 yanmak, karşı koymak, durmak, içlerinde kalmak.
 لبث “kiçdi” 220b/8=011/069
 “kiçti” 231a/8=012/042, 379b/2=029/014
 “kiçgey irdi” 430b/8=037/0144
 لبثت “kiçtin” 40b/9=002/259, 41a/1=002/259,
 302b/7=020/040
 “kiçtim” 40b/9=002/259, 202a/5=010/016
 لبثتم “kiçdiniz” 275b/4=017/052, 307b/6=020/103,
 307b/7=020/104, 334b/9=023/114
 “kiçtiniz” 283b/5=018/019, 283b/7=018/019,
 334b/8=023/112, 391a/7=030/056
 لبثنا “kiçtük” 283b/6=018/019, 334b/8=023/113
 لبثوا “kiçtiler” 282b/7=018/012, 284b/4=018/025,
 284b/6=018/026
 “kiçdiler” 391a/5=030/055
 “kiçgeyler irdi” 410b/1=034/014
 يلْبثوا “tamām keçdiler” 205b/9=010/045
 “keçdiler” 483b/4=046/035, 564a/9=079/046
 يلْبثُونَ “kiçerler” 278a/4=017/076
 لا يَبْثِنَ “kiçigililer bolup” 562a/5=078/023
 b. Geciktirmek, duraklamak, ağırdan almak, kalmak,
 durmak.
 تَلْبَثُوا “kiçgeyler” 400b/2=033/014

1335. لبد

a. Yığın, birçok.

لُبْدًا

“üküş” 574a/3=090/006

b. Aslanın yelesi, keçe, mecazen, kalabalık cemaat

لُبْدًا

“birikmiş nirseler” 552a/1=072/019

1336. لبس

a. Giyinmek, takmak.

تَلْبِسُونَهَا

“keçer siz anı” 258b/3=016/014

“keyer siz” 416b/2=035/012

يَلْبِسُونَ

“keçerler” 285b/2=018/031

“keyerler” 475a/6=044/053

b. Karıştırmak, müşkilileştirmek, müşkil gelmek, şüpheli ve tereddütlü olmak, örtmek, saklamak, muhtelif meşreblere ayırmak.

لَلْبِسْنَا

“karıştırgay irdük” 124b/4=006/009

تَلْبِسُوا

“karışturun” 7a/2=002/042

تَلْبِسُونَ

“karışturur siz” 56b/3=003/071

يَلْبِسْكُمْ

“karıştursa sizni” 131a/8=006/065

يَلْبِسُوا

“karışturdılar” 133b/2=006/082

“örtseleler” 141a/3=006/137

يَلْبِسُونَ

“karıştururlar” 124b/4=006/009

c. Şüphe, kuşku

لَبْسٍ

“şübhe” 495b/7=050/015

d. Elbise/Mecazen : Elbise, ör: Başkasının kabahatlerini ve ayıplarını örten kişi gece insan hayatında derin tesir yapan manevi husus.

لِبَاسٍ

“ton turur”³⁹⁰ 27a/4=002/187, 27a/4=002/187“tonı”³⁹¹ 148b/3=007/026“tonın”³⁹² 268b/8=016/112

لِبَاسًا

“ton”³⁹³ 148b/2=007/026, 561b/6=078/010³⁹⁰ Başkasının ayıplarını örten elbise.³⁹¹ Takva insanın ruhi hayatında büyük tesiri yapar. Bu cihetle takva elbisesi bulunmuştur.³⁹² Açlık ve korku elbisesi

- “örtgen” 348b/6=025/047
 لِبَاسَهُمْ “tonları” 321b/7=022/023, 418a/9=035/033
 لِبَاسَهُمَا “tonlarını” 148b/6=007/027
 e. Elbise, giyim kuşam.

لبن. 1337.

- a. Süt.
 لَبَن “süt” 486b/1=047/015
 لَبْنًا “süt” 263b/3=016/066

لجأ. 1338.

- a. Sığınak.
 مَلْجَأُ “sığınğı” 189a/3=009/057
 “sığınğı yir” 198a/5=009/118, 465b/9=042/047

لجج. 1339.

- a. Devam etmek, sürdürmek.
 جَوَّأ “üngeyler irdi” 332b/4=023/075
 “uvundılar” 541a/3=067/021
 b. Dalgalı, derin su.
 جُئَة “tenizortası” 364a/3=027/044
 c. Çok dalgalı ve çok derin su.
 جُئِي “terin” 340b/7=024/040

لحد. 1340.

- a. (Hak yoldan) sapmak, hata etmek, dil uzatmak, ilişmek, haktan saparak yönelmek, hata ile yapmak.
 يُلْحِدُونَ “kışurlar” 168a/4=007/180, 267b/8=016/103, 459a/1=041/040
 بِالْحَادِ “kışmak birle” 322a/1=022/025
 b. Sığınak, iltica yeri
 مُلْتَحَدًا “kışğı” 284b/9=018/027
 “sığınğı yir” 552a/4=072/022

³⁹³ Elbise, örtü manasında olup mecazen geceye ıtlak edilmiştir.

1341. طِفْ

a. Rahatsız etme, zorlatma, yüzsüzlük etme.

الْخَفَّاءُ

“katıgılık kılı” 43b/5=002/273

1342. طِقْ

a. Kavuşmak, katılmak.

يَلْحَقُ

“yitdiler” 70a/5=003/170

“tegyin tururlar” 530b/1=062/003

b. Katmak, denk tutmak

الْحَقْتُمْ

“tegürdünüz” 411b/7=034/027

الْحَقْنَا

“tegürdük” 501a/6=052/021

الْحَقْنِي

“tegürgül mini” 238a/5=012/101, 355a/3=026/083

1343. طِمْ

a. Et.

حَمَّ

“etini” 24b/5=002/173, 269a/3=016/115

“eti” 104a/3=005/003, 142b/4=006/145

“etin” 494a/1=049/012

“et” 501a/8=052/022

“etleri” 511b/4=056/021

حَمَّا

“etni” 041a/4=02/259, 258b/3=016/014,

416b/1=035/012

“et” 328b/4=023/014

حَوْمَةً

“etleri” 323a/8=022/037

1344. طِنْ

a. Parola, şifre.

طِنْ

“söznün yönü” 487a/1=047/030

1345. طِيْ

a. Sakal.

بِلْحَيْتِي

“sakalımını” 307a/1=020/094

1346. لَدَد

a. (Mücadele ve husumet hususunda) çok inad gösteren, çok inadçı.

أَلَدُّ “huşûmeti katıg” 30a/6=002/204

لَدَّ “katıghuşûmetliğ” 300a/8=019/097

1347. لَدَن

a. Zarf Yanında, katında, tarafında, yanından, katından, tarafından.

لَدَنُ “katındın” 213a/2=011/001, 36a/2=027/006

لَدَنَكَ “katıñdın” 48a/3=003/008, 87a/9=004/075, 87a/9=004/075, 278b/1=017/080, 282b/4=018/010, 294a/1=019/005

“seniñkatındın” 52a/6=003/038

لَدَنَّا “katımız” 86b/1=004/067, 289a/7=018/065, 294b/2=019/013, 307b/2=020/099, 311b/6=021/017

لَدَنُ “katındın” 82b/7=004/040, 282a/3=018/002

لَدَنِي “katım” 290a/3=018/076

1348. لَدَى

a. Zarf “Katında, yanında, huzurunda.

لَدَى “katında” 229a/3=012/025

لَدَيْنَا “biziñkatımızda” 232b/4=012/054, 422a/3=036/032, 423b/3=036/053

“katımızda” 331b/7=023/062, 467a/2=043/004, 496b/8=050/035, 553b/1=073/012

لَدَيْهِ “anıñkatında” 291b/1=018/091, 496a/2=050/018

لَدَيْهِمْ “anlarınñ katında” 53a/2=003/044, 53a/3=003/044, 238a/6=012/102

“anlarınñ katında turur” 331a/9=023/053

“katında turur” 388b/5=030/032

“anlar katında” 472a/8=043/080

“katlarında” 552b/5=072/028

لَدَى “menim katımda” 496a/7=050/023, 361a/8=027/010, 496b/2=050/028, 496b/3=050/029

لذذ. 1349

- a. Lezzet almak, tadını çıkarmak.
 تَلَذَّ “zevklüğü bılır” 471b/8=043/071
 b. Lezzetli, lezzet verici, hoş, lezzet, lezzet alma, hoşlanma
 لَذَّة “mezelîğ” 427a/9=037/046
 “tatlığ” 485b/1=047/015

لذب. 1350

- a. Katı, yapışkan.
 لَذِب “yapuşğan” 426a/4=037/011

لزم. 1351

- a. Bağlamak, sarmak, asmak, gerekli kılmak.
 أَلَزَمْنَاهُ “yapşurduk”³⁹⁴ 272a/73=017/013
 أَلَزَمَهُمْ “yapşurdu anlara” 491a/7=048/026
 أَلَزَمْنَاكُمْوهَا “yapuşturun mu biz sizge anı” 216a/7=011/028
 b. Kaçınılmaz zarurî, gerekli, sabit.
 لَزَامًا “yapuşmak” 309b/5=020/129, 351a/3=025/077

لسن. 1352

- a. Tadmâ hassası, konuşma uzvu, dil, lûgat, konuşma, lehçe, iyi olarak işitilme, iyi olarak zikredilme.
 لِسَان “tili” 246b/7=014/004
 “tilini” 267b/8=016/103, 297a/6=019/050, 355a/4=026/084
 “til” 359a/7=026/0195
 لِسَانًا “til” 371b/6=028/034, 574a/4=090/009
 “tili” 480b/3=046/012
 لِسَانُكَ “tiliğ” 300a/7=019/097, 475b/2=044/058, 557a/3=075/016

³⁹⁴ Her insanın amel defterini boynuna astık mealinde budefterde yazılan iyilikler ve kötülükler yazıldılar.

لِسَانِي	“tilim” 302a/6=020/027, 352a/2=026/013
السِّنَّة	“tiller” 401a/4=033/019
السِّتْكُم	“tilleriniz” 269a/6=016/116, 387b/1=030/022, 336b/9=024/015
السِّتْهُم	“tillerini” 57b/3=003/078, 526a/4=060/002
	“tilleri” 83b/5=004/046, 263a/3=016/062, 338a/2=024/024, 489a/4=048/011

1353. لطف

	a. İdrak edilemeyen, rıfkı ile ve sağlamca yapmak suretiyle bütün inceliklerine varıncaya kadar yerine getiren, güzelce tadbir ve idare eden, düzenleyen, ih-san eden, lutufla muamele eden.
لَطِيفٌ	“luṭf kılğan” 238a/1=012/100, 463a/2=042/019
	“körklüg işlig” 326a/1=022/063
	“ilmi örtüglügge ulanğanı” 393b/2=031/016
اللطيف	“laṭīf ya‘nī köz yitmes” 136b/5=006/103
	“ilmi yinen örtüglügge” 540b/1=067/014
لَطِيفًا	“örtüglügge ‘ilmi ötgen” 403a/3=033/034
	b. Rıfk ile muamele etmek/ Refakat etmek, yardımcı olmak, dikkat etmek, titizlik göstermek.
لَيَطْلُفُ	“tekellüf birle uzluḳkılsun” 283b/9=018/019

1354. لظى

	a. Şiddetli alev, Cehennemın adlarından birisidir.
لَظَى	“bilir” 547a/6=070/015
	b. Çok alevlenmek, alevi çoğalmak.
تَلْظَى	“yalınlanur” 575b/2=092/014

1355. لعب

	a. Oynamak, alaya almak, dalga geçmek.
نَلْعَبُ	“oynayur irdük” 190a/4=009/065
يَلْعَبُ	“oynaḡalıñ” 227b/2=012/012
يَلْعَبُوا	“oynasunlar” 548/7=070/042

- يَلْعَبُونَ “oyunayurlar” 134b/7=006/091, 158a/8=007/098,
310b/4=021/002, 473b/2=044/009
“anlar bātılka şşürü’ kılmak içinde” 500b/6=052/012
b. Oyun, alaya alma.
- لَعِبَ “oyun” 127a/5=006/032, 487b/2=047/036,
516b/7=057/020
- لَعِبًا “oyun” 113b/6=005/057, 113b/8=005/058,
131b/7=006/070, 152a/8=007/051
- لَعِبَ “oyun” 487b/2=047/036, 516b/7=057/020
c. Oynayan, oyuncu.
- لَاعِبِينَ “oynağanlar” 311b/5=021/016, 314b/6=021/055
“oyunayurlar” 474b/7=044/038

1356. لعلل

- a. Ümit bildirir, umulur ki, belki manasındadır.
Ta’lil bildirir “İçin, tâ ki, sebebiyle ...v.b. manalarına
gelir. Soru bildirir... mi? yoksa.... değil mi? v.b.
manalarına gelir.
- لَعْلَ “bolğay kim” 407a/9=033/063, 462b/8=042/017,
535b/1=065/001
- لَعْلَكَ “bolğay kim” 214a/5=011/012, 282a/7=018/006,
351b/1=026/003
- لَعْلَكُمْ “bolğay kim siz” 4a/4=002/021, 9b/7=002/063,
27b/8=002/189, 63b/8=003/123, 64b/3=003/130,
64b/5=003/132, 74b/1=003/200, 110a/2=005/035,
118a/9=005/090, 119b/8=005/100, 144b/1=006/155,
154b/2=007/069, 165a/5=007/158, 167a/5=007/171,
170b/3=007/204, 176b/4=008/045, 327a/9=022/077,
339a/8=024/031, 342b/7=024/056, 423a/1=036/045,
457b/4=041/026, 493b/2=049/010, 531a/8=062/010,
7b/9=002/052, 8a/8=002/056, 10b/8=002/073,
22a/4=002/150, 25b/9=002/179, 26a/8=002/183,
26b/9=002/185, 32b/3=002/219, 37a/3=002/242,
42b/3=002/266, 61a/4=003/103, 105b/3=005/006,
118a/7=005/089, 143b/8=006/151, 144a/4=006/152,
144a/6=006/153, 153a/8=007/057, 153b/9=007/063,
174a/1=008/026, 226b/2=012/002, 240a/2=013/002,
258b/4=016/014, 258b/6=016/015, 265a/4=016/078,

- 265b/4=016/081, 266b/1=016/090, 323a/7=022/036,
 335b/2=024/001, 338a/9=024/027, 344a/2=024/061,
 361a/3=027/007, 364a/8=027/046, 371a/6=028/029,
 375b/8=028/073, 390a/5=030/046, 453a/9=040/067,
 467a/2=043/003, 467a/9=043/010, 476b/4=045/012,
 499b/6=051/049, 516b/1=057/017, 311b/2=021/013
 “bolğay kim sizler” 8a/1=002/053
 “bolğay siz” 416b/3=035/012, 356b/6=026/129
 لَعَلَّنَا “bolğay kim miz” 353a/5=026/040
 لَعَلُّهُ “bolğay kim ol” 303a/2=020/044, 318b/8=021/0111,
 564b/2=080/003
 لَعَلَّهُمْ “bolğay kim anlar” 27a/3=002/186, 56b/6=003/072,
 167b/7=007/176, 182b/3=009/012, 133a/7=012/062,
 233a/8=012/062, 315a/4=021/061, 27b/2=002/187,
 33a/3=002/221, 128b/1=006/042, 129b/2=006/051,
 131b/6=006/069, 144a/8=006/154, 148b/4=007/026,
 158a/1=007/094, 160b/8=007/130, 166a/5=007/164,
 166b/5=007/168, 167b/1=007/174, 231b/9=012/046,
 249b/5=014/025, 308a/9=020/113, 312b/9=021/031,
 315a/1=021/058, 331a/4=023/049, 372b/5=028/043,
 373a/1=028/046, 373b/3=028/051, 389b/5=030/041,
 396a/2=032/003, 397b/6=032/021, 424b/7=036/074,
 441a/2=039/027, 441a/3=039/028, 468b/6=043/028,
 470a/7=043/048, 475b/2=044/058, 482b/4=046/027,
 525a/6=059/021
 “bolğay kim” 178a/3=008/057, 198b/9=009/122,
 131b/1=006/065, 261b/4=016/044
 لَعَلِّي “bolğay kim men” 331b/8=012/046,
 334a/3=023/100, 450a/5=040/036, 301a/9=020/010,
 371a/5=028/029
 “bolğay men” 372a/6=028/038

لَعْن. 1357.

a. La’net etmek, beddua etmek, sövmek, hakaret etmek, rahmetinden uzaklaştırmak.

- لَعْن “sürdi” 407b/1=033/064
 لَعْنَتْ “la’net kıldı” 150b/2=007/038
 لَعْنًا “la’net kılrsa miz” 84a/1=004/047

لَعَنَاهُمْ	“sürdük anlarını” 106b/4=005/013
لَعْنَهُ	“sürdi anı” 91a/1=004/093, 114a/3=005/060
	“la‘net kıldı” 94b/8=004/118
لَعَنَهُمْ	“sürdi” 13a/2=002/088, 190b/3=009/068, 406b/6=033/057, 486a/9=047/023, 488b/4=048/006
	“la‘net kıldı” 83b/7=004/046, 84b/1=004/052
نَلَعْنَهُمْ	“la‘net kılsa miz anlarını” 84a/1=004/047
يُلْعَنُ	“la‘net kıldı” 84b/1=004/047
	“la‘net kıılır” 380b/8=029/025
يَلْعَنُهُمْ	“la‘net kıılır anlarg’a” 23a/2=002/159, 23a/2=002/159
الْعَنُهُمْ	“sürgül anlarını” 407b/6=033/068
لُعِنَ	“la‘net kılındı” 116b/5=005/078
لُعِنُوا	“sürüldiler” 114b/3=005/064
	“la‘net kılındılar” 338a/1=024/023
	b. La‘net, rahmetinden uzaklaştırma.
لَعَنَّا	“sürmek” 407b/7=033/068
	c. La‘net (rahmetinden uzaklaştırma, azaba maruz bırakma).
لَعْنَةُ	“la‘neti” 23a/6=002/161, 13a/5=002/089, 59a/3=003/087, 151b/3=007/044, 215a/5=011/018, 336a/6=024/007
	“la‘net” 243a/9=013/025, 254a/5=015/035
	“la‘netni” 219b/7=011/060, 223b/9=011/099, 372b/2=028/042
	“la‘netini” 55a/9=003/061
	“sürümek” 451b/7=040/052
لَعْنَتِي	“la‘netim” 437a/4=038/078
	d. La‘net eden-Beddua eden, hakaret eden, sövüp sayan
الْأَعْنُونَ	“la‘net kılğanlar” 23a/3=002/159
	e. La‘netlenmiş ,rahmetten uzaklaştırılmış, rahmetten uzaklaştırılmaya hak kazanan.
مَلْعُونِينَ	“la‘net kılınmış bolup” 407a/5=033/061
الْمَلْعُونَةُ	“la‘net kılınmış” 276b/3=017/060

1358. لعب

a. Şiddetli yorgunluk.

لُعُوب

“armak” 418b/3=035/035, 497a/4=050/038

1359. لغو

a. Boş konuşmak, ilişmek, sataşmak, dil uzatmak.

لَغُو

“bâtlı sözleş” 457b/4=041/026

b. Boş söz, çirkin söz / Boş şey (oyun, boş konuşma v.s.) Boş yere yemin etme, kasıdsız yemin, alaveresiyle yemin etme/ Çirkinlik.

لَغُو

“fâydesiz söz” 501a/9=052/023

اللُّغُو

“sanğa kirmegen” 33b/2=002/225, 118a/1=005/089

“fâydesiz söz” 328a/3=023/003

“bâtlı” 350b/5=025/072

“bâtlını” 373b/7=028/055

لَغَوَا

“artuksı söz” 298a/5=019/062

“râydesiz” 511b/6=056/025

“bâtlı söz” 562b/2=078/035

c. Lakırdı, düşük söz veya çirkin söz.

لَاغِيَّةُ

“fâydesiz söz” 572a/6=088/011

1360. لفت

a. Çevirmek, vazgeçirmek.

لِئَلْفَتْنَا

“munuñ üçün kim ewursen bizni” 209a/8=010/078

b. Yüzünü çevirmek, sağa sola bakmak/Vazgeçirmek.

يَلْتَفِتْ

“ewrulsün” 221b/9=011/081, 255b/2=015/065

1361. لفتح

a. Ateş yüzüne çarpmak, yüzünü yalamak.

تَلْفَحُ

“köyrür” 334a/8=023/104

1362. لفظ

a. söylemek

يَلْفِظُ “sözler” 496a/2=050/018

لفف. 1363.

- a. Sarılmak, dolaşmak.
 اَلْتَفَّتِ “yörgeçti” 557a/9=075/029
 b. Sık ağaçlık, sarmaş dolaş ağaçlar.
 اَلْفَافَا “yörgeşmiş” 562a/2=078/016
 c. Kozmopolit ahali, karışık halk kitlesi.
 لَفِيْمًا “katiş karış” 280b/9=017/104

لفى. 1364.

- a. Bulmak, görmek, rastlamak, karşılaşmak, bilmek.
 اَلْفَوَا “anlarbuldılar” 428a/6=037/069
 اَلْفَيَا “buldılar” 229a/3=012/025
 اَلْفَيِنَا “bulduk” 24a/8=002/170

لقب. 1365.

- a. Lakap.
 بِالْقَابِ “lakablar birle”³⁹⁵ 493b/5=049/011

لقح. 1366.

- a. Çocuğa kalan, gebe olan.
 لَوَاقِحِ “meyvelendürgen” 253b/2=015/022

لفط. 1367.

- a. Bulup almak, almak.
 فَالْطَقْنَةُ “kötürdi anı” 368b/8=028/008
 يَلْتَقِطُهُ “kötürsün anı” 227a/9=012/010

كفف. 1368.

³⁹⁵ (Birbirinize- Kötü Lakablar takarak-sövüp saymayın, birbirinizin hatırını kırmayın, demektir.)

a. Kapıvermek, yutmak, çok çevik olarak kapmak.
 تَلْفُفُ “yutar” 159b/7=007/117, 304b/5=020/069,
 353b/2=026/045

1369. لقم

a. Yutmak.
 فَالْتَقَمَهُ “yuttı anı” 430b/7=037/0142

1370. لقی

a. Karşılaşmak, bulmak, rastlamak, işlemek, irtikap etmek.
 لَقُوا “satğaştılar” 3a/6=002/014, 11a/6=002/076
 لَقَوْكُمْ “satğaştılar sizge” 63a/7=003/119
 لَقِيَا “satğaştılar” 189b/8=018/074
 لَقِيتُمْ “satğaşsanız” 172b/5=008/015
 “satğaştınız” 176b/3=008/045
 “tokuş kıldınız” 484a/7=047/004
 لَقِينَا “satğaştuk” 289a/2=018/062
 تَلَقَّوْهُ “satğaşsanız aña” 65b/8=003/143
 يَلْقَى “satğaşgay” 350a/9=025/068
 يَلْقَوْنَ “satğaşgaylar” 298a/2=019/059
 يَلْقَاهُ “satğaşur aña” 272a/4=017/013
 يَلْقَوْنَهُ “satğaşurının küninge” 192a/6=009/077
 “satğaşurlar aña” 404b/1=033/044
 b. Hediye etmek/Kavuşturmak/Nimetlendirmek/
 vermek/ indirmek/Karşılaştırmak, karşılamak.
 لَقَّاهُمْ “satğaşturdu anlarğa” 558b/3=076/011
 يُلْقَاهَا “satğaşturulur aña” 376b/8=028/080,
 458b/1=041/035, 458b/1=041/035
 يُلْقَوْنَ “satğaşurlar” 350b/9=025/075
 c. Karşılaşmak, mülâki olmak
 يُلَاقُوا “satğaşsalar” 472b/3=043/083, 502b/2=052/045,
 548a/7=070/042

	d. Bırakmak, atmak, hitap etmek, kulak vermek. / Öne sürmek, beyan etmek/ Çıkarıp atmak, çıkarmak /Sağlamlaştırmak/Arzetmek.
أَلْقَى	“kemişti” 159a/5=007/107,163b/3=007/150, 258b/5=016/015, 306b/1=020/087, 352b/8=026/032, 353b/1=026/045, 392b/3=031/010, 91a/4=004/094, 324b/8=022/052
	“ol bırakğan kim irse” 304b/1=020/065
أَلْقَى السَّمْعَ	“kemişti kulak” 497a/2=050/037
	“kemişse ‘özrlerini” 557a/3=075/015
أَلْقَاهُ	“kemişti anı” 237a/8=012/096
أَلْقَاهَا	“kemişti anı” 302a/1=020/020, 102a/3=004/171
أَلْقَتْ	“kemişti” 569a/1=084/004
أَلْقُوا	“kemişin” 159b/5=007/116
	“kemişseler” 90a/3=004/090
	“kemiştiler” 353a/9=026/044, 259b/7=016/028, 266a/2=016/086
أَلْقَيْتُ	“kemiştım” ³⁹⁶ 302b/4=020/039
أَلْقَيْنَا	“kemiştük” ³⁹⁷ 114b/5=005/064, 434b/8=038/034, 495a/8=050/007, 253a/7=015/019
سَأَلْنِي	“kemişgey men” 172a/9=008/012
تَلَقَّوْا	“kemişin” 28b/3=002/195
تَلَقَّوْنَ	“kemişür siz” 525b/5=060/001
تَلَقَّيْ	“kemişgey sen” 159b/4=007/115
سَأَلْنِي	“kemişgey biz” 66b/7=003/151, 553a/3=073/005
فَلْيُلْقِهِ	“atsun anı” 302b/3=020/039
يُلْقُوا	“kemişseler” 90a/7=004/091
يُلْقُونَ	“kemşürler” 53a/2=003/044
يُلْقُونَ السَّمْعَ	“kemşürler eşitmiş nirseni” 360a/5=026/223
يُلْقِي	“kemişür” 324b/8=040/015, 324b/8=022/052, 324b/9=022/053

³⁹⁶ Bırakmak

³⁹⁷ Bırakmak, Salmak

أَلْقَى	“kemişgil” 159b/7=007/117, 304b/4=020/069, 361a/6=027/010, 371a/9=028/031
فَأَلْقَاهُ	“kemişgil” 362b/7=027/028
أَلْقَاهَا	“kemişgil anı” 301b/9=020/019
أَلْقُوا	“kemişin” 159b/5=007/116, 209b/2=010/080
أَلْقَوْهُ	“kemişin” 304b/2=020/066, 353a/8=026/043
أَلْقَوْهُ	“kemişin anı” 237a/4=012/093, 429a/5=037/097
أَلْقِيَا	“kemişin” 227a/8=012/010
فَأَلْقِيَاهُ	“kemişin” 496a/8=050/024
فَأَلْقِيَاهُ	“kemişin ikegü anı” 496a/9=050/026
فَأَلْقِيَاهُ	“kemişgil anı” 368b/6=028/007
أَلْقُوا	“kemşildiler” 346a/1=025/013, 540a/1=067/007
أَلْقَى	“kemşildiler” 159b/9=007/120
	“kemşildi” 353b/2=026/046, 304b/6=020/070, 362b/8=027/029, 540a/2=067/008, 506b/6=054/025
	“kemşilse” 470b/4=043/053
فَتَلَقَّى	“kemşilgey sen” 274b/1=017/039
يُلْقَى	“bırakılsa” 345b/2=025/008
	“kemşilse” 377b/3=028/086
	“kemşilür” 459a/2=041/040
	e. Almak, öğrenmek, telakki etmek, mevzuya girmek.
فَتَلَقَّى	“aldı” 6b/1=002/037
تَلَقَّوْنَهُ	“alursuz anı” 336b/9=024/015
تَتَلَقَّاهَا	“satgaşur firışteler” 318a/8=021/103
يَتَلَقَّى	“alur” 496a/1=050/017
	f. Karşılaşmak.
التَّقَى	“satgaştukı” 68a/2=003/155, 176a/1=008/041
	“satgaşmış” 69b/3=003/166
	“satgaştı” 506a/5=054/012
التَّقَاتَا	“satgaştılar” 48b/3=003/013
التَّقَاتِيمُ	“satgaşınız” 176a/9=008/044
يَتَلَقَّيَانِ	“satgaştılar” 508b/7=055/019
	g. Kavuşan, bulan.

لَاقِيهِ	“satgaştganı” 374b/4=028/061 h. Karşılaşma, kavuşma, karşılama.
لِقَاءٍ	“satgaşmakını” 127a/1=006/031, 378b/1=029/005, 293a/2=018/110, 206a/1=010/045, 240a/3=013/002, 163a/4=007/147, 397a/2=032/014, 445a/9=039/071, 478b/7=045/034 “satgaşmakı” 144a/9=006/154, 386a/5=030/008, 396b/5=032/010, 460b/3=041/054, 330a/4=023/033, 386b/9=030/016 “satgaşmak” 140a/5=006/130 “satgaşmakını” 151b/9=007/051
لِقَائِنَا	“satgaşmakımızni” 201a/2=010/007, 201b/1=010/011, 346b/6=025/021 “satgaşmakımızni” 202a/1=010/015
لِقَائِهِ	“satgaşmakı” 292b/2=018/105, 380b/2=029/023, 398a/1=032/023 1. Mekan zarfı: Karşı, yön, taraf, karşısında, tarafında.
تَلْقَاءٍ	“karşu” 151b/9=007/047 “sınar” 370a/8=028/022 “yanı” 202a/2=010/015 i. Karşılaşma, kavuşma, likâ.
التَّلَاقِي	“satgaşmak” 447b/7=040/015
يَوْمَ التَّلَاقِ	“satgaşmak küni” 447b/7=040/015 j. Karşılaşan, kavuşan, müteveccih, karşıda.
مُلاقِي	“satgaşgan” 545b/3=069/020
مُلاقُوا	“satgaşganları” ³⁹⁸ 7a/8=002/046, 216b/1=011/029 “satgaşganları tururlar” 38b/4=002/249
مُلاقُوهُ	“siz satgaşganlarısınız” 33a/9=002/223
مُلاقِيكُمْ	“ol satgaşganınız” 531a/2=062/008
مُلاقِيهِ	“satgaşganı sen” 569a/3=084/006 k. Atan, çıkaran, bırakan.
مُلْقُونَ	“kemişgenler siz” 209b/2=010/080 “kemişgenler” 353a/9=026/043

³⁹⁸ Allaha kavuşanlar

الْمُلْقِينَ	“biz kemişgenler” 159b/4=007/115
فَالْمُلْقِيَاتِ	“kemişgenler” 560a/2=077/005
	1. Alan, kaydeden.
الْمُلْقِيَانِ	“iki alğan ³⁹⁹ ” 496a/1=050/017

1371. ملح

	a. Birdenbire bakıverme, gözle ânîden bakma.
كَلَّمَحْ	“köznün bakmakı menizlig” 265a/1=016/077
	“yaşru bakmak menizlig” 507b/9=054/050

1372. لمر

	a. Ayıplamak, açıktan açığa dil uzatmak, çekiştirmek, kusur aramak.
تَلْمِزُوا	“ayb kılın” 493b/5=049/011
يَلْمِزُكَ	“ayb kılur sini” 189a/4=009/058
يَلْمِزُونَ	“ayb kılurlar” 192a/9=009/079
	b. İnsanın yüzüne karşı tahkirde bulunan, çok kusur arayan, çok ayıplayan.
لُمَزَةٌ	“ta’n kılğan” 580b/2=104/001

1373. لمس

	a. Dokunmak, el sürmek, temasa geçmek, yoklamak.
لَمَسْنَا	“biz sıkaduk ya’nî kökke ulanmak istedük” 551a/3=072/008
فَلَمَسُوهُ	“sıkasalarirdi anı” 124a/9=006/007
	b. Yanaşmak, temas etmek, yaklaşıp dokunmak.
لَامَسْتُمْ	“cimā’kılşanız” 83a/6=004/043, 105a/8=005/006
	c. Yavaşça aramak.
فَالْتَمِسُوا	“ister” 515b/7=057/013

1374. لم

a. Eksiksiz toplama.

³⁹⁹ Bir şahsı gözetleyip, O’ndan aldıkları= tesvit ettikleri sözleri ve fiilleri, O’nun kıyamet günü meşhur-açılmış bulacağı amel defterine kaydeden iki melek.

- لَمَّا “cem‘lig” 573a/9=089/019
 b. Küçük günahlar, yahut günahlara tevessül.
 اللَّمَمَ “kiçig yazuklar” 504b/2=053/032

1375. لهب

- a. Alev veya ateşin tutuşması, Ebû Leheb“Hz. Peygamber’in amcasının lakabı.
 اللَّهَبُ “yalın” 560b/6=077/031, 582b/5=111/003
 “Ebî Leheb” 582b/3=111/001

1376. لهث

- a.(Dilini sarkıtarak) solumak.
 يَلْهَثُ “tilin çıkarur” 167b/5=007/176, 167b/6=007/176

1377. لهم

- a. İlham etmek.
 فَالْهَمَّهَا “ilhām kıldı aña” 574b/4=091/008

1378. هو

- a. Meşgul etmek, alıkoymak, vazgeçirmek.
 اِهْيَاكُم “meşğül kıldı sizni” 580a/1=102/001
 تَلْهِكُم “meşğül kılsun sizni” 532b/5=063/009
 تَلْهِيهِمْ “meşğül kılar anlarını” 340a/9=024/037
 يُلْهِيهِمْ “meşğül kılsun anlarını” 252b/2=015/003
 b. Vazgeçirmek, ilgilenmemek.
 تَلْهَى “meşğül bolur sen” 564b/6=080/010
 c. Oyalanma, oynama, oyun, eğlence.
 هُوَ “oyun” 127a/5=006/032, 385a/1=029/064,
 487b/2=047/036, 516b/7=057/020
 هُوَ الْحَدِيثِ “söznüñ bātılın” 392a/6=031/006
 اللَّهُو “oyunrı” 531b/1=062/011
 هُوَا “oyunrı” 311b/6=021/017
 “oyun” 131b/7=006/070, 152a/8=007/051,
 531a/9=062/011

- d. (Hakkı itiraftan) vazgeçen, (hakikati kabullenmekten yüz çeviren).
 لَاهِيَةً “oynağanlar” 310b/4=021/003

1379. لوت

- a. Lat“Cahiliye devri Araplarının takdis ettikleri üç puttan biri. Bu putların en meşhuru Lat idi. Taifteydi.
 اللات “Lātnı” 503b/3=053/019
 b. Nefiy edatı olup, değildir manasına gelir.
 لات “yok” 432a/4=038/003

1380. لوح

- a. Enli madde (tahta), levha (üzerine yazı yazılan tahta).
 لَوْح “levh” 570b/2=085/022
 اللوح “tahtalığlar” 506a/6=054/013
 الألواح “tahtalar⁴⁰⁰” 162b/6=007/145
 “tahtaları” 163b/3=007/150, 164a/3=007/154
 b. Karartan, yakıp kavuran.
 لَوَاحَةٌ “renj aynatgan” 555a/6=074/029

1381. لوذ

- a. Birbirine sığınma, birbirinin arkasına gizlenme.
 لَوَاذًا “sıgnısu⁴⁰¹” 344a/9=024/063

⁴⁰⁰ Bu levhaların muayyen bir cevherden olup, Allah Teâlâ’nın bu levhalara bir tarz ile? Bazı nasihatlar ve helal ile haramı beyan eden hükümler yazıp dercettiği ve bu levhalarda yazılı olanların mecmuu Tevrat olduğu söylenmiştir. Bu kitabetin=yazılma mevzusunun, Tevrat’ın nazil oluşundan önce vaki olduğu da söylenmiştir.

⁴⁰¹ Bu sıvışanlar, Rasulullah’ın meclisinde durmaktan sıkılan münafıklardır. Bunlardan biri çekip gitmek için özür uydurur ve savuşup giderdi. Sonra bir başkası O’na uyar... Böylece birer birer sıvışarlardı. Sanki sıkıcı, dar bir yerden çıkmayı yahut bir ablukanın içinden çıkıp kurtulmayı arzulayan kimsenin hali gibi bunalmış bir vaziyette birbirlerinin arkasına gizlenerek ortadan kaybolurlardı.

1382. لوم

a. Kınamak.

لُمْنِي “melāmet kıldınız mini” 299b/8=012/032

تَلُومُونِي “melāmet kılıñ mini” 249a/6=014/022

لُومُوا “melāmet kılıñ” 249a/6=014/022

لَاِمْ “melāmetkılğanlar” 113a/9=005/054

مَلُوم “melāmet kılınmış” 500a/1=051/054

مَلُومًا “melāmet kılınmış” 273b/4=017/029,
274b/2=017/039

مَلُومِينَ “melāmet kılınmışlar” 328a/5=023/006

“melāmet kılınmış irürler” 547b/6=070/030

b. Kınama, levm.

لَوْمَةً “melāmeti” 113a/9=005/054

c. Çok kınayan, kınamada şiddet gösteren.

الَلَّوْمَةِ “melāmetkılğan” 556b/2=075/002

d. Kınanacak söz söyleyen, yahut kınanacak hare-
kette bulunan, kınanmaya müstahal olan.مُلِيم “melāmetğa sezā” 430b/7=037/0142,
499a/7=051/040

e. Birbirini kınamak.

يَتَلَاوُمُونَ “melāmet kılışurlar irdi” 543a/3=068/030

1383. لون

a. Renk.

لَوْنَهَا “reñi” 10a/9=002/069

“anıñ reñi” 10b/1=002/069

الْوَانِكُمْ “rengleriniz” 387b/1=030/022

الْوَانَةِ “reñleri” 258b/1=016/013, 263b/9=016/069,
417b/8=035/028, 440a/6=039/021

الْوَانِهَا “reñleri” 417b/6=035/027, 417b/6=035/027

1384. لوى

a. Dürmek, bükme, eğmek /Doğru yoldan ayrılmak,
sapmak / Dönüp bakmak.

تَلُّوْا	“büktürseniz” 97a/6=004/135
تَلُّوْونَ	“küyer siz” 67a/6=003/153
يَلُّوْونَ	“büktürürler” 57b/3=003/078
لَيَّا	“büktürü yā tolgayu” 83b/5=004/046
	b. Çevirmek, eğmek.
لَوُّوْا	“ewurdiler” 532a/5=063/005

1385. ليت

	a. Eksiltmek, kısmak.
يَلِكُشْكُمْ	“ekisgey sizge” 494a/7=049/014
	b. Keşki manasında temenni ve rağbete delâlet eden edattır.
لَيْتَ	“kāşkī” 376b/5=028/079, 421b/5=036/026, 469b/3=043/038
لَيْتَنَا	“kāşkī biz” 126b/3=006/027, 407b/3=033/066
لَيْتَنِي	“kāşkī men” 87a/2=004/073, 286b/4=018/042, 295a/5=019/023, 347a/6=025/027, 347a/7=025/028, 573b/3=089/024
	“kāşkī bilse irdim” 345b/6=069/025
لَيْتَهَا	“kāşkī bolsa irdi” 545b/7=069/027

1386. ليس

	a. Camid bir fiil olup, değildir anlamındadır
لَيْسَ	“irmes” 25a/5=002/177, 27b/6=002/189, 38a/9=002/249, 50b/8=003/028, 51b/7=003/036, 71a/9=003/182, 95a/8=004/123, 122b/2=005/116, 126b/8=006/030, 129b/7=006/053, 139a/7=006/122, 177b/1=008/051, 213b/9=011/008, 218a/7=011/046, 222a/1=011/081, 277a/7=017/065, 320a/9=022/010, 379b/4=029/010, 425a/5=036/081, 470b/1=043/051, 483a/4=046/032, 483a/9=046/034, 520a/9=058/010, 557b/6=075/040, 576b/5=095/008
	“yok turur” 29a/8=002/198
	“yok” 43a/7=002/272, 45b/6=002/282, 56a/2=003/066, 57a/5=003/075, 64a/7=003/128, 69b/8=003/167, 92a/7=004/101, 118b/5=005/093,

	129b/1=006/051, 131b/9=006/070, 153b/5=007/061, 154a/6=007/067, 194a/2=009/091, 214b/5=011/016, 218a/8=011/046, 218a/9=011/047, 221b/5=011/078, 254b/1=015/042, 267b/2=0016/099, 274a/5=017/036, 326b/4=022/071, 337a/1=024/015, 338b/3=024/029, 343a/4=024/058, 343b/1=024/060, 343b/3=024/061, 343b/8=024/061, 378b/7=029/008, 385a/8=029/068, 399a/7=033/005, 441a/9=039/032, 441b/6=039/036, 441b/6=039/037, 444a/6=039/060, 450b/7=040/042, 450b/9=040/043, 461b/8=042/011, 483a/5=046/032, 489a/4=048/011, 490a/1=048/017, 504b/7=053/039, 505a/7=053/058, 511a/2=056/002, 546a/3=069/035, 546b/5=070/002, 572a/4=088/006
لَيْسَتْ	“irmes” 16a/9=002/113, 16b/1=002/113, 78a/9=004/018
لَيْسُوا	“irmesler” 62a/8=003/113, 134a/8=006/089
لَيْسَتْ	“irmes men” 131b/2=006/066, 167a/7=007/172
لَيْسَتْ	“irmes sen” 91a/4=004/094, 145a/4=006/159, 245b/9=013/043, 572b/2=088/022
لَيْسْتُمْ	“irmes siz” 4b76=002/267, 115a/7=005/068, 253a/9=015/020
لَيْسَتْ	“irmes siz” 402b/5=033/032

1387. لَيْل

	a. Gece Güneşin batışından itibaren tekrar güneşin doğuşuna kadar geçen müddet. Şer'an güneşin batışından itibaren fecrin doğuşuna kadar devam eden süre. Zaman zarfı olarak kullanıldığı vakit, gece, gecede, geceleyin anlamlarına gelir
بِالْ	“tün birle” 375b/6=028/072
الْ	“tün” 23a/9=002/164, 27a/9=002/051, 43b/7=002/274, 50b/4=003/027, 62a/9=003/113, 73a/3=003/190, 125a/2=006/013, 130b/5=006/060, 132b/7=006/076, 135b/5=006/096, 200b/9=010/006, 204a/1=010/027, 221b/8=011/081, 225a/7=011/114, 241a/4=013/010, 255b/2=015/065, 271b/9=017/012, 278a/6=017/078, 278a/7=017/079, 309b/7=020/130, 312a/1=021/020, 313b/6=021/042, 325b/6=022/061,

- 333a/1=023/080, 387b/2=030/023, 394b/6=031/029,
 394b/6=031/029, 412b/2=034/033, 416b/3=035/013,
 422a/9=036/037, 422b/4=036/040, 430b/4=037/138,
 438a/8=039/005, 439a/4=039/009, 458b/4=041/037,
 458b/7=041/038, 475b/6=045/005, 497a/6=050/040,
 498a/6=051/017, 502b/7=052/049, 514b/7=057/006,
 553a/1=073/002, 553a/3=073/006, 553b/9=073/020,
 555b/6=074/033, 559a/9=076/026, 566a/4=081/017,
 569a/8=084/017, 572b/6=089/004, 574b/3=091/004,
 575a/3=092/001, 575b/7=093/002
 “tünni” 50b/3=003/027, 152b/9=007/054,
 208a/3=010/067, 239b/5=013/003, 258a/8=016/012,
 271b/8=017/012, 313a/1=021/033, 325b/6=022/061,
 341a/9=024/044, 348b/6=025/047, 350a/1=025/062,
 367a/6=027/086, 375b/2=028/071, 375b/7=028/073,
 416b/3=035/013, 438a/7=039/005, 452b/3=040/061,
 514b/6=057/006, 554a/2=073/020, 561b/6=078/010
 لَيْلَا “tünle” 203b/2=010/024, 270b/2=017/001,
 474a/4=044/023, 549a/2=071/005
 “tündin” 559a/9=076/026
 b. Gece
 لَيْلَةٌ “tünni” 7b/7=002/051, 162a/5=007/142
 “tüni” 27a/3=002/187
 “tün” 162a/6=007/142, 473a/3=044/003
 “kadr tün” 577b/2=097/001, 577b/2=097/002,
 577b/3=097/003
 لَيْلَاهَا “tünini” 563b/8=079/029
 لَيْالٍ “üç tün” 294a/8=019/010
 “yiti tün” 544b/5=069/007
 “on tün” 572b/6=089/002
 لَيْالِي “tünlerde” 410b/9=034/018

لین 1388.

- a. Yumuşak olmak, yumuşamak, yumuşak
 davranmak
 لَيْنَتْ “yumşadı” 68b/3=003/159
 لَيْنٌ “yumşatur” 440b/3=039/023
 b. Yumuşatmak

أَلَا	“yumşakılduk” 409b/8=034/010
	c. Yumşak
لَيْتَا	“yumşak” 303a/2=020/044
	d. Hurma ağaçlarının her çeşidi.
لَيْتَ	“ḥurmā” 522b/9=059/005

حرف الميم

1389. مَاجِجْ

a. Denildiğine göre bu ikisi Nuh Aleyhisselâm'ın oğlu Yafis'in evladından remiş olan iki kabiledir. Zülkarneyn bunların şerrinden kurtulmak için bir sed bina etmiştir.

مُأْجُوجْ

“Me’cūc” 291vb/4=018/094, 317b/7=021/096

1390. مَآى

a. Yüz-100.

مِائَةٌ

“yüz” 40b/8=002/259, 41a/1=002/259,
179a/2=008/065, 179a/4=008/066, 335b/3=024/002
“yüz min” 431a/1=037/0147
“üç yüz” 284b/4=018/025

1391. مَتَع

a. Nimetlendirmek, faydalandırmak, âfiyet ve hayırlar içerisinde uzun ömürler vermek, iyilikte bulunmak.

مَتَّعْتُ

“menfa‘at birdim” 468b/6=043/029

مَتَّعْتَهُمْ

“ber-h‘ārdārılık birdiñ anlarğa” 346a/9=025/018

مَتَّعْنَا

“ber-h‘ūrdārılık birdük” 256b/3=015/088,
309b/8=020/131

مَتَّعَانَا

“menfa‘at birdük” 313b/8=021/044

مَتَّعَانَاهُمْ

“menfa‘at birdük aña” 374b/4=028/061

أَمَتَّعْتُكُمْ

“ber-h‘ārdārılık birdük” 211a/9=010/098

فَأَمَتَّعْتَهُ

“menfa‘at birse mizanlarğa” 359b/4=026/205

مَتَّعْتَهُمْ

“menfa‘at birdük anlarğa” 431a/2=037/148

يُتَّعِكُمْ

“müt‘a bireyin sizge” 402a/7=033/028

مَتَّعُوهُنَّ

“ber-h‘ārdārılık birür men aña” 18a/8=002/126

“ber-h‘ārdārılık birgey miz anlarğa” 218b/3=011/048

“ber-h‘ārdārılık birür miz anlarğa” 394a/8=031/024

“menfa‘at tegürsün sizge” 213a/4=011/003

“müt‘a biriñ” 36a/7=002/236

“müt‘a biriñ anlarğa” 503b/9=033/049

مَتَّعُون

“ber-h‘ūrdārılık birilür siz” 400b/6=033/016

يُتَمَتَّعُونَ

“ber-hürdârlık birilürirdiler” 359b/5=026/207

b. Refah içerisinde yaşamak, (geçim bakımından) rahata kvuşmak /Faydalanmak, lezzet almak/ Hacc=ı temettu’ yapmak: Hac aylarında umre için ihrama girip, umreyi eda ettikten sonra ihramdan çıkmak ve ihramda ike yapmadığı şeyleri yapmak, istifade etmediği şeylerden istifade etmek, daha sonra hac için ihrama girmek.

مَتَّعَ

“müt’a kılsa ya’nî fâyide alsa” 28b/9=002/196

مَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ

“müt’a kılsa ya’nî fâyide alsa ziyâret kılmak birle”

28b/9=002/196

يَتَمَتَّعُوا

“menfa‘at alsunlar” 252b/2=015/003

“menfa‘at alsunlar” 385a/5=029/066

يَتَمَتَّعُونَ

“menfa‘at alurlar” 485a/4=047/012

مَتَّعَ

“asığ algıl” 439a/3=039/008

مَتَّعُوا

“menfa‘at alıñ” 220b/1=011/065, 262b/1=016/055,

499b/1=051/043, 561a/6=077/046

“asığ alıñ” 388b/8=030/034

c. Faydalanmak, lezzet almak.

اسْتَمَتَّعَ

“menfa‘at aldı” 139b/8=006/128, 190b/7=009/069

اسْتَمَتَّعْتُمْ

“menfa‘at aldınız” 79b/8=004/024, 190b/6=009/069,

481b/5=046/020

فَاسْتَمَتَّعُوا

“menfa‘at aldılar” 190b/6=009/069

d. Dünyalık, dünya hayatında nefse hoş gelen geçici şeyler (mal, kadın, evlad gibi). Bu lafız çoğu kez gayr=i meştu müşteheyât= şehvânî şeyler hususunda kullanılır./Faydalanılan (bazı ihtiyaçları karşılamağa yarayan) eşyalar (elbise, yiyecek, mutfak eşyası v.b.)/ Boşanan kadına verilen mal, müt’a / Kocası ölen kadının nafakası /Menfaat, fayda /Faydalanılan az şey /Faydalandırma, nimetlendirme, faydalanmak, lezzetlenmek.

مَتَّاعَ

“menfa‘at alğu nirse” 6b/1=002/036,

148a/9=007/024, 148a/9=007/024

“menfa‘at” 208a/8=010/070, 243b/2=013/026,

242a/7=013/017, 269a/8=016/117, 338b/4=024/029

“müt’abirmek” 37a/2=002/241

	“kālesi” 48b/9=003/014
	“metā‘ı” 72a/9=003/185, 74a/2=003/197, 469a/8=043/035, 464b/6=042/036
	“menfa‘ati” 87b/8=004/077
	“menfa‘at birmek” 318b/9=021/0111
	“menfa‘at algısı” 374b/2=028/060
	“fāyidesini” 374b/5=028/061
	“asıg algu nerse” 450b/1=040/039
	“fāyidesi” 186b/5=009/038, 203a/6=010/023
مَتَاعًا	“müt‘abirmek” 36a/8=002/236
	“ber-ḥürdârlık için” 119a/8=005/096
	“menfa‘at” 213a/4=011/003
	“nafaka birmek” 36b/8=002/240
	“menfa‘at algu nirse” 264b/9=016/080
	“menfa‘at için” 513a/6=056/073, 564a/2=079/033
	“menfa‘at birmek için” 565a/8=080/032, 422b/9=036/044
	“ḥacet” 406a/3=033/053
مَتَاعِنَا	“kālelerimiz” 228a/1=012/017
	“kālemizni” 235b/2=012/079
مَتَاعَهُمْ	“kālelerini” 233b/4=012/065
أَمْتِعَتِكُمْ	“meta‘larız” 92b/6=004/102

1392. متن

a. Metin, çok güçlü, çok kuvvetli, sapsağlam, çok çetin, Esmâ-i ilâhiyeden “Çok kuvvetli.

مَتِينٌ	“küçlüg” 168a/8=007/183, 544a/1=068/045
الْمَتِينُ	“küçlüg” 500a/4=051/058

1393. متو

a. Ne zaman manasında zarftır.

مَتَى	“kaçan” 31b/2=002/214, 206a/5=010/048, 275b/2=017/051, 313a/9=021/038, 366a/7=027/071, 398a/9=032/028, 412a/1=034/029, 423a/5=036/048, 541a/9=067/025

1394. مثل

- a. Suretinde olmak suretinde güzükmek
 تَمَثَّلَ “süretboldı” 294b/6=019/017
- b. en faziletli eniyi numune-i imtisal olan engüzel örnek
 أَمَثَلُهُمْ “artukrakları” 307b/7=020/104
- c. Misil, kadar, benzer, gibi, kat, aynısı.
 مِثْلَ “menizlig” 16b/2=002/113, 17a/5=002/118,
 28b/1=002/194, 34a/1=002/228, 35a/8=002/233,
 44a/3=002/275, 76b/4=004/011, 103a/3=004/176,
 109a/7=005/031, 119a/3=005/095, 135a/4=006/093,
 139a/6=006/124, 174b/3=008/031, 211b/7=010/102,
 222b/9=011/089, 325b/4=022/060, 333a/2=023/081,
 373a/5=028/048, 376b/5=028/079, 428a/1=037/061,
 49b/2=040/030, 449b/3=040/031, 456a/6=041/013,
 498b/1=051/023, 500a/5=051/059
 “menzeşiki” 19b/8=002/137, 270a/6=016/126,
 416b/8=035/014
 “menzeşikini” 56b/8=003/073
 “menzeşi” 279a/4=017/088
 “endâzesinçe” 527b/8=060/011
- مِثْلَكُمْ “sizin menizlig” 247b/9=014/011, 310b/5=021/003,
 329a/9=023/024, 330a/7=023/034, 455b/1=041/006
 “menzeşikiniz” 293a/1=018/110
 “mişliniz” 330a/5=023/033
- مِثْلَنَا “bizin menizlig” 216a/3=011/027, 247b/7=014/010,
 331a/2=023/047, 357b/4=026/0154,
 358b/9=026/0186, 421a/3=036/015
- مِثْلَهُ “anıj mişli” 4a/8=002/023, 480b/7=046/010
 “anıj menizlig” 65b/2=003/140, 166b/7=007/169,
 214a/9=011/013, 242a/7=013/017, 303b/9=020/058,
 337a/5=024/017, 422b/7=036/042, 461b/8=042/011
 “endâzesinçe” 110a/3=005/036, 442b/9=039/047
 “anıj menzeşi” 205a/6=010/038, 79a/4=017/088,
 292b/9=018/109
 “anıj menzeşiki” 242b/3=013/018
 “munıj tig” 502a/1=052/034

- مِثْلُهَا “anın menizlig” 15b/3=002/106, 203b/9=010/027,
465a/3=042/040
“anın menzeşini” 450b/2=040/040
“anın menzeşi” 145a/6=006/160
“menzeşiki” 573a/1=089/008
- مِثْلُهُمْ “anların menizlig” 97b/9=004/140
“anlar menizlig” 280a/8=017/099, 425a/6=036/081
“anların menzeşi” 316b/8=021/084
“anların endāzesinçe” 435a/8=038/043
- مِثْلُهُنَّ “anların menzeşiki” 537a/5=065/012
- مِثْلَيْهِمْ “iki anlarça” 48b/4=003/013
- مِثْلَيْهَا “iki ança” 69a/9=003/165
- d. Misil, müsavî, aynısı, misal, nümune, örnek, acaip hikaye, faydalı hikmey, doğru söz, acaip benzetme.
- مَثَل “şıfatı” 3b/2=002/017, 24b/1=002/171,
31a/9=002/214, 41b/1=002/261, 42a/1=002/264,
42a/4=002/265, 42a/5=002/265, 55a/4=003/059,
55a/4=003/059, 62b/7=003/117, 62b/8=003/117,
167b/5=007/176, 167b/6=007/176, 203a/8=010/024,
215b/7=011/024, 244b/8=013/035, 248b/3=014/018,
249b/6=014/026, 262b/8=016/060, 286b/8=018/045,
382b/6=029/041, 485a/9=047/015, 516b/8=057/020,
530b/3=062/005, 530b/4=062/005, 530b/5=062/005
“meşeli” 382b/7=029/041
“menizlig” 524b/3=059/015
“ma‘nā” 279a/6=017/089
“tañ su‘āllar” 347b/5=025/033
“şıfat” 262b/8=016/060, 388a/1=030/027
“meşel” 288a/3=018/054, 327a/1=022/073,
391b/2=030/058, 441a/2=039/027
- مَثَلَا “meşel” 4b/8=002/026, 5a/2=002/026,
268b/5=016/112, 285b/5=018/032, 470b/8=043/057,
388a/3=030/028, 441a/4=039/029, 538b/6=066/010,
539a/1=066/011, 249b/2=014/024, 264b/3=016/075,
264b/6=016/076
“meşelni” 420b/9=036/013, 425a/2=036/078
“şıfat yanındın” 215b/8=011/024, 167b/7=007/177

	“tañşıfat” 470b/8=043/056, 339b/9=024/034, 471a/2=043/059
	“meşel yanındın” 555b/4=074/031
مَثَلُهُمْ	“anlarnıñşıfatı” 3b/2=002/017
	“şıfatları” 491b/9=048/029, 491b/9=048/029
كَمَثَال	“meñizlig” 511b/5=056/023
الامثال	“meşellerni” 242b/1=013/017, 251b/4=014/045, 275a/6=017/08, 264b/2=016/074
	“meşeller” 383a/1=029/043, 525a/5=059/021
	“meşellerni” 348a/4=025/039
امثالكم	“meñzeşikleriniz” 128a/1=006/038, 487b/7=047/038
	“meñzeşikler” 169b/4=007/194
	“meñzeşiklerinizni” 512b/7=056/061
امثالها	“anıñmeñzeşi” 145a/6=006/160
	“meñzeşikler” 485a/1=047/010
امثالهم	“meşellerni” 484a/7=047/003
	“meñzeşiklerini” 559b/3=076/028
	e. missal olarak gösterilen, rezil edici çökertici ve ibret verici, ceza
الْمَثَلَاتُ	““ukübetler” 240b/6=013/006
	f. en efdal, en iyi, nümune-I imtisal olan, en üstün
الْمَثَلَى	“artukrak” 304a/8=020/063
	c. Heykel.
الْمِثَالُ	“şüretler” 314b/3=021/052, 410a/5=034/013

1395. معجده

	a. Çok şerefli, büyük kerem sahibi.
مَعْجِدٌ	“şerîf” 570b/2=085/021
المعجِدُ	“ögmekke sezā” 570a/8=085/015
المعجِدِ	“ögmekke sezāvār” 495a/2=050/001

1396. معجس

a. Mecusîler (ateşe tapanlar)“Batıl bir dinin mensubları, İki Tanrı kabul ederler. Aydınlık ve karanlık ilâhı olmak üzere iki ilâh anlayışı bu dinin

temel prensiplerindendir. Bunlar iyiliğin hayrın aydınlık ilâhından, kölük ve şerrin de karanlık ilâhından geldiğini kabul ederler. Zerdüş'tün, bu dini tecdid ettiği söylenmiştir.

المَجُوسَ

“müğlar” 321a/3=022/017

محص. 1397

a. Kusursuz kılmak/ (Çeşitli musibetlere maruz bırakarak günahlardan temizlemek / Vesveselerden ve şüpheden kurtarıp) temizlemek.

لِيَمَحِّصَ

“arıtmaç için” 65b/4=003/141

“munuñ için kim arıtsa” 67b/9=003/154

محق. 1398

a. Helak etmek, mahvetmek / Eksiltmek, bereketsiz kılmak.

يَمَحِّقُ

“berekâtın kiterür” 44a/6=002/276

“yoğatmaç için” 65b/5=003/141

محل. 1399

a. Mukavemet edilemeyen-dayanılmaz düzen, karşı koyulmaz yakalama.

الْمِحَالِ

“mekr kılışmağı” 241b/3=013/013

معن. 1400

a. İmtihan etmek, denemek.

امْتَحَنَ

“hālışkıldı” 492b/4=049/003

فَامْتَحِنُوهُنَّ

“sınañ anlarını” 527a/8=060/010

محو. 1401

a. Silmek, mahvetmek.

مَحَوْنَا

“yoyduğ” 271b/9=017/012

يَمَحُّ

“yoyar” 463b/7=042/024

يَمَحُّوْا

“yoyar” 245b/1=013/039

1402. مخر

- a. Denizi yarararak ve suda hışılı çıkarak giden.
 مَوَاحِرَةُ “yarganlar” 258b/4=016/014, 416b/2=035/012

1403. مخض

- a. Doğum sancısı çekme.
 الْمَخَاضُ “kısırladı anı oğlan ığı” 295a/4=019/023

1404. مدد

- a. Uzatmak, düzlemek, yaymak, kaplatmak, bollaştırmak, yardım etmek, mühlet vermek, katmak, eklemek, artırmak, atmak.
 مَدَّأ “tarttı” 240a/3=013/003
 مَدَّدَنَاهَا “tarttuğ anı” 253a/7=015/019
 مَدَّدَن “yayduğ” 495a/8=050/007
 مَدَّدَ “tartgıl” 256b/3=015/088, 309b/8=020/131
 مَدَّدَ “uzatur miz” 299b/1=019/079
 فَالْيَمْدُ “tartsun” 299a/4=019/075, 20b/9=022/015
 يَمْدُهُ “meded birür” 394b/3=031/027
 يَمْدُهُم “koya irür anlarını” 3a/9=002/015
 يَمْدُونَهُم “meded birürler anlarğa” 170a/8=007/202
 مَدَّتْ “tartıldı” 569a/1=084/003
 مَدَّأ “tartmak” 299a/4=019/075
 مَدَّدَ “uzatmak” 299b/2=019/079
 مَدَّدُود “tartılmış” 511b/8=056/030
 مَدَّدُودَا “üküş māl” 554b/7=074/012
 b. Desteklemek, iyilikte bulunmak.
 أَمَدَكُمْ “meded birdi sizge” 356b/8=026/132, 356b/8=026/133
 أَمَدَدْنَاكُمْ “meded kılduğ sizge” 271a/7=017/006
 أَمَدَدْنَاهُمْ “ziyāde kılduğ anlarğa” 501a/7=052/022
 أَمَدُونِ “meded birür mü siz maña” 363a/7=027/036
 مَدَّدَ “ziyāde kılur miz” 272b/6=017/020

مُدَّهُمْ	“meded birür miz anlarga” 331b/1=023/055
مُدَّدَكُمْ	“meded birgey sizge” 64a/2=003/125
	“meded birsün sizge” 349a/8=071/011
مُدَّكُمْ	“meded kılsa sizge” 63b/9=003/124
مُدُّكُمْ	“men meded birgüçinüz men” 172a/2=008/009
	c. Upuzun, uzatılmış
مُدَّة	“temdid kılınmış” 580b/5=104/009
	d. Ziyade, ek, katkı.
مَدَدًا	“meded yanındın” 292b/9=018/109
	e. Müddet, süre.
مُدَّتْهُمْ	“vahtlarına tegi” 181a/9=009/004
	f. Mürekkep
مَدَدًا	“midād” 292b/8=018/109

1405. مدن

	a. Şehir.
الْمَدِينَةُ	“Medīne” 195b/4=009/101, 198a/8=009/120, 407a/4=033/060
	“Medīne ⁴⁰² ” 532b/3=063/008
	“il ⁴⁰³ ” 160a/4=007/123, 369b/2=028/015, 369b/8=028/018, 370a/5=028/020
	“il ⁴⁰⁴ ” 229b/1=012/030
	“il ⁴⁰⁵ ” 255b/5=015/067
	“il ⁴⁰⁶ ” 283b/8=018/019
	“il ⁴⁰⁷ ” 290b/5=018/082
	“il ⁴⁰⁸ ” 364b/1=027/048
	“il ⁴⁰⁹ ” 421a/8=036/020

⁴⁰² Medine-i Münevvere

⁴⁰³ Musa Aleyhisselam’ın mücadele ettiği Fir’avun’un zamanında Mısır’ın en büyük vilayeti (Bunun Menf vilayeti) olduğunu söyleyenler vardır.

⁴⁰⁴ Yusuf Aleyhisselam’ı köle olarak satın alan Mısır azizinin devrinde, Mısırın en büyük şehri

⁴⁰⁵ Lut Aleyhisselam’ın kavminin bulunduğu şehirlerden birisi (Sedum’dur, denmektedir).

⁴⁰⁶ Ashab-ı Kef’in bulunduğu şehir (efsus= Tarsustur).

⁴⁰⁷ Hz. Musa ile beraberindeki zatın ahalisinden yiyecek istedikleri şehir (Antakya) denilmektedir.

⁴⁰⁸ Hz. Salih’in kavmi olan Semud’un bulunduğu şehir.

المدائن

“iller⁴¹⁰” 353a/3=026/036, 354a/1=026/053

1406. مدين

a. Medyen“Medine ile Şam arasında bir şehirdi. Hz. Şuayb’in kavminin yerleştiği beldenin adıdır. Hz. İbrahim’in oğlu Medyen’in adıyla adlandırıldığı söylenmiştir.

مَدْيَنَ

“Medyen” 156a/8=007/085, 222a/4=011/084,
223b/4=011/095, 380a/8=028/022
“Medyen eyeleri” 191a/2=009/070, 302b/8=020/040,
324a/3=022/044
“Medyen suwınga” 370a/9=028/023
“Medyen ehli” 372b/8=028/045

1407. مرأ

a. Boğazdan kolayca geçen, afiyet verici.

مَرِيئًا

“sinjit bolsun” 75b/2=004/004

b. Erkek şahıs, er kişi, adam.

المرء

“er” 15a/1=002/102

“erni” 173b/4=008/024

“kişi” 562b/8=078/040, 565a/9=080/034

c. Erkek şahıs, er kişi, adam, kimse.

امراً

“eri” 295b/4=019/028

امراً

“bir er” 102b/8=004/176

امراً

“bir er” 336b/2=024/011

“bir kişi” 548a/3=070/038, 556a/7=074/052,
565b/1=080/037

d. Kadın, karı, dişi şahıs.

امراً

“tişisi” 51b/4=003/035, 229b/2=012/030,
232a/7=012/051, 369a/1=028/009
“tişi” 77a/9=004/012, 96a/4=004/128,
362a/9=027/023
“tişisini” 538b/7=066/010, 538b/7=066/010

⁴⁰⁹ Bazı görüşlere göre Antakyadır.

⁴¹⁰ Hz. Musa’nın mücadele ettiği Firavun’un hüküranlığı altına bulunan Mısır şehirleri.

	“tişini” 405a/5=033/050
امْرَأَتَكَ	“tişin” 221b/9=011/081
امْرَأَتُهُ	“anın tişisi” 221a/1=011/071
	“tişisi” 228a/9=012/021, 582b/5=111/004
	“tişisini” 255a/7=015/060, 281b/6=029/032
	“anın cüfti” 498b/6=051/029
	“anın tişisini” 156a/6=007/083
امْرَأَتِي	“tişim” 52b/2=003/040, 294a/4=019/008
	“cüftüm” 293b/9=019/005
امْرَأَتَانِ	“ekki tişi” 45a/9=002/282
امْرَأَتَيْنِ	“iki ‘avrat” 370b/1=028/023

1408. مرج

	a. Akıtmak, salıvermek
مَرَجَ	“ıddı” 508b/7=055/019, 349a/4=025/053
	b. Zor, karışık, sıkışık, dar
مَرِجَ	“karârsız” ⁴¹¹ 495a/6=050/005
	c. Parlak alev, dumansız alev, ateşin isiyile karışık alev
مَارِجَ	“şâfi yalın ot” 508b/5=055/015

1409. مرجن

	a. Mercan, küçük inciler
الْمَرْجَانُ	“uşak yünçü” 508b/8=055/022
	“mercân” 510a/5=055/058

1410. مرج

	a. Şımarmak, böbürlenmek.
تَمَرَّحُونَ	“sewnür erdeniz” 453b/9=040/075
مَرَحًا	“neşât birle” 274a/7=017/037
	“küwenü” 393b/5=031/018

⁴¹¹ Kafirler, Rasullah’ı uydurma şeylerle tavsifte belli başlı bir hususta kararlı olmazlardı. Bazen: Sihirbadır, derler bazı kere: Mecnun, deli bazı defa da: Kahin derlerdi. Bundan dolayı kendileri, karışık bir işin içinde olmalarıyla tavsif edilmişlerdir.

1411. مرد

a. Alışık olmak, mübtela ve tiryakisi olmak, âdet edinmek, azmak.

مَرَدُوا “öğrendiler” 195b/4=009/101

مَرَدٍ “tā‘atdın çıkğan” 425b/5=037/007

b. Çok azgın, mütemerrid.

مَرِيدٍ “boynağı” 319b/3=022/003

مَرِيدًا “buğrağı” 94b/7=004/117

c. Cilalı, parlamış, mücella.

مُرَّدٍ “tayıgkärürelerdin” 364a/4=027/044

1412. مرر

a. Geçmek, uğramak, hareket etmek, yürümek.

مَرَّ “keçti” 40b/6=002/259, 217a/8=011/038,
201b/3=010/012

مَرَّتْ “keçti” 169a/5=007/189

مَرُّوا “kiçtiler” 350b/5=025/072, 350b/5=025/072,
568a/9=083/030

مَرَّ “keçer” 367b/1=027/088

مَرُّونَ “siz keçer siz” 430b/4=037/0137

يَمَرُّونَ “keçerler” 238b/1=012/105

مَرَّ “keçmeki” 367b/1=027/088

b. En acı, daha acı, daha güç, daha şiddetli.

أَمَرٌ “açıgrak” 507b/6=054/046

c. Kere, defa, kez.

مَرَّ “kez” 135a/9=006/094, 137b/1=006/110,
178a/2=008/056, 182b/5=009/013, 192b/4=009/080,
193a/4=009/083, 271b/1=017/007, 275b/2=017/051,
287a/6=018/048, 457a/3=041/021

“birkez” 199a/8=009/0126,

“önkez” 425a/3=036/079, 302b/1=020/037

مَرَّتَانِ “birkezdin sonra bir kez” 34a/3=002/229

مَرَّتَيْنِ “iki kez” 195b/6=009/101, 199a/8=009/0126,
37/6=028/054, 402b/4=033/031

“ikki kez” 271a/3=017/004

- مَوَاتٍ “üç kez” 343a/2=024/058
d. Yaratılışça kuvvetli olma, akıl kuvveti, sağlam akıl.
- مِرَّة “muhkemlik” 503a/4=053/006
e. Geçici, sağlam, muhkem, kuvvetli, devamlı, müstemir, peşpeşe, mide bulandırıcı, zevki kaçıracı
- سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ “peyveste bolgan” 505b/3=054/002
“peyveste bolgan” 506b/2=054/019

1413. مرض

- a. Hastalanmak
- مَرَضٌ “sökel bolsam” 354b/9=026/080
- b. Hasta.
- المَرِيض “sökel” 343b/4=024/061, 490a/2=048/017
- مَرِيضًا “sökel” 26a/9=002/184, 26b/6=002/185, 28b/7=002/196
- مَرَضَى “bolsanız sökel” 83a/5=004/043
“bolsanız sökeller” 92b/8=004/102, 105a/7=005/006
“bolgay sizdin sökel” 554a/4=073/020
- الْمَرَضَى “sökeller” 194a/3=009/091
- c. Hastalık, mecazen, manevî hastalık (haktan, doğruluktan ve güzel ahlaktan ayrılma, nifak, iki yüzlülük, hased, kıskançlık, şehvet, aşırı şehvenî duygular ve meyiller.
- مَرَض “sökellik” 2b/9=002/010, 113a/1=005/052, 177a/5=008/049, 199a/6=009/125, 325a/1=022/053, 342a/1=024/050, 400a/6=033/012, 402b/6=033/032, 407a/4=033/060, 486a/5=047/020, 486b/9=047/029, 555b/3=074/031
- مَرَضًا “sökellikni” 31a/1=002/010

1414. مری

- a. Çekişmek, tartışmak, münazara etmek, galip gelmek, bastırmak.
- تَمَارٍ “cedel kılğıl” 284a/9=018/022
- تَمَارُونَ “cedel kılışur siz” 503a/7=053/012

يُمَارُونَ	“cedel kılışurlar” 463a/1=042/018
مِرَاءٌ	“cedel kılışmak” 284b/1=018/022 b. Tereddüt etmek, şüpheyeye düşmek, kuşkulananmak, yalanlamak, inkar etmek.
تَمَارُوا	“şeklig boldılar” 507a/6=054/036
تَتَمَارَى	“şeklig bolur sen” 505a/6=053/055 c. Şüpheyeye düşmek, şüphelenip inkar etmek, yalanlamak.
تَمْتَرُونَ	“şeklig bolun” 471a/4=043/061
تَمْتَرُونَ	“şeklig bolur siz” 123b/5=006/002 “şeklig bolur erdiniz” 475a/5=044/050
يَمْتَرُونَ	“şek tutarlar” 255b/1=015/063 “şeklig bolurlar” 296a/2=019/034
الْمُتَمَرِّينَ	“şek tutğanlar” 21b/4=002/147, 211a/3=010/094, 55a/6=003/060 “şek tutuğlılar” 138a/3=006/114 d. Şüphe, tereddüt, kuşku.
مِرْيَةٌ	“şek” 215a/1=011/017, 334b/6=011/109, 325a/5=022/055, 397b/9=032/023, 460b/2=041/054

1415. مزج

مَزَاجُهُ	a. Karışım “anıñkatığı” 568a/7=083/027
مَزَاجُهَا	“anıñkatığı” 558a/6=076/005, 558b/9=076/017

1416. مرق

مَرْقَنَاهُمْ	a. Parçalamak, darmadağınık etmek “taķıttuķ anlarını” 411a/2=034/019
مَرْقَنُ	“taķıldınız” 409a/9=034/007
مَرْقَى	b. Dağılıp parçalanma, dağıtma “taķılmak” 409a/9=034/007 “taķıtmak” 411a/2=034/019

1417. مزن

a. Bulutlar (Bazıları bunun tatlı su yağdıran beyaz bulutlar olduğunu söylemektedirler.)

الْمُزْنُ

“bulut” 513a/3=056/069

1418. مسح

a. Meshetmek, silmek, okşamak, koparmak

اَمْسَحُوا

“mesh kılıp” 83a/7=004/043, 105a/5=005/006

اَمْسَحُوا

“mesh kılıp” 104b/9=005/006

مَسَحَا

“sıkayı başladı” 434b/7=038/033

b. Hz. İsanın lakabı.

الْمَسِيحُ

“mesih⁴¹²” 53a/5=003/045, 102a/2=004/171,

102a/7=004/172, 185a/6=009/030

“İsā” 100a/4=004/157, 107a/7=005/017,

185b/1=009/031

“İsā” 107a/6=005/017, 115b/9=005/072,

116a/7=005/075

1419. مسح

a. Şeklini değiştirmek, çirkin hale getirmek, dondurmak, cansız hale getirmek

لَمْسَحَتَاهُمْ

“mesh kılıp irdük anlarını” 424a/7=036/067

1420. مسد

a. Sağlamca bükülmüş ip

مَسَدٍ

“bükürülmüş” 582b/6=111/005

1421. مسس

a. Dokunmak, el sürmek, değmek, değdirmek, dokundurmak

مَسَّ

“tegdi” 65b/1=003/140,

⁴¹² Mesih: Hz. İsa'nın lakabı. Bu lakabı alması şöylece izah edilmiştir: O körlerle ve alaca olanlara elini sürdüğü zaman hemen iyileşirlerdi... Şunlarda denmiştir: Yahudiler bir meilk şetçikleri zaman ona yağ sürmek adetlerindendi Hz. İsa'nın etbai-O'na tabi olanlar da O'nu semavî-gökten inme bir melik olarak addettiklerinden dolayı bu ismi O'na ıtlak etmişlerdir.

	“sıkadı” 158a/2=007/095, 201b/2=010/012, 388b/5=030/033, 438b/9=039/008, 443a/4=039/049
مَسَّة	“sıkadı anı” 214a/2=011/010
	“tegdi aña” 460a/3=041/050
مَسْتَهْم	“sıkadı anlarnı” 31b/1=002/214, 202b/7=010/021
	“sıkasa anlarnı” 314a/3=021/046
مَسْكُم	“sıkagay erdi” 179b/1=008/068
	“sıkagay irdi sizni” 336b/8=024/014
	“sıkadı sizni” 262a/8=016/053, 277a/7=017/067
مَسْنَا	“sıkadı bizni” 236b/4=012/088, 297a/4=050/038
مَسْنِي	“sıkagay irdi mini” 169a/2=007/188
	“sıkadı mini” 255b/3=015/054
	“sıkadı” 316b/6=021/083
	“sıkadı maña” 435a/6=038/041
مَسَّه	“sıkadıanı” 201b/4=010/012
	“sıkadı aña” 278b/6=017/083
	“sıkasa anı” 460a/2=041/049
	“sıkadı anı” 547a/8=070/020, 547a/9=070/021
مَسَّهْم	“sıkadı anlarnı” 170a/6=007/201
مَسَّسَه	“yokasa aña” 340a/5=024/035
مَسَّسْكُم	“yokasa sizlerge” 63a/9=003/120
فَتَمَسَّكُم	“sıkagay sizni” 225a/5=011/113
مَسَّنَا	“sıkagay bizni” 11b/5=002/080
	“yokagay bizni” 50a/6=003/024
مَسَّوْهَا	“sıkay anı” 155a/4=007/073, 220a/9=011/064, 357b/6=026/156
مَسَّوْهْن	“cimā‘kılmadın siz” 36a/6=002/236
	“vaty kılmakınız” 36a/9=002/237
	“yawuklukkıldınız” 404b/8=033/049
يَمَسَّنْكَ	“sıkasa sini” 125a/8=006/017, 125a/9=006/017, 212a/6=010/107
يَمَسَّنْكُمْ	“tegse sizge” 65b/1=003/140
يَمَسَّنِي	“sıkadı mini” 53a/8=003/047, 295a/1=019/020
يَمَسَّهْم	“sıkadı anlarğa” 70b/4=003/174
يَمَسَّكَ	“sıkasa sini” 296b/7=019/045

لَيْمَسِّنْ	“sıkığay anlarğa” 116a/5=005/073
يَمَسِّنَا	“sıkır bizni” 418b/3=035/035, 418b/3=035/035
لَيْمَسِّنْكُمْ	“teggey sizge” 421a/6=036/018
يَمَسُّهُ	“sıkır anı” 513a/9=056/079
يَمَسُّهُمْ	“sıkayur anlarını” 129a/5=006/049, 444a/8=039/061
	“sıkır anlarğa” 254b/7=015/048
	“sıkığay anlarını” 218b/3=011/048
	b. Cin çarpmasına yakalanma, delilik, temas, değme, başlangıç, acı, ızdırıp, sızı
مَسَّ	“sıkamakını” 507b/8=054/048
الْمَسِّ	“divānelik” 44a/2=002/275
	c. Temas, dokunma.
مَسَّاسَ	“sıkışmak” 307a/7=020/097
	d. Birbirine dokunmak, birleşmek/ Kinaye olarak: Kadınla erkeğin birbirleriyle bileşip, şehvanî yolla birbirinden faydalanmalarıdır. Bu faydalanma öpme, okşama, sarmaş dolaş olma veya cinsî temas kurma gibi çeşitli suretlerde olabilir.
يَتَمَسَّى	“sıkasalar” 519a/5=058/003, 519a/7=058/004

1422. مسك

	a. Tutmak, sarılmak.
يُمَسِّكُونَ	“tutarlar” 167a/1=007/170
	b. Tutmak, çekmek, bırakmak, salmamak, boşamamak, almak, yakalamak, tutucu olmak.
أَمْسَكَ	“yığsa” 541a/3=067/021
لَأَمْسِكُهُمْ	“yığgay irdiñiz ya’nî bağıllık kılğay irdiñiz” 280b/1=017/100
أَمْسَكْنَ	“tuttılar” 104b/4=005/004
أَمْسَكُهُمَا	“tutğay anlarını” 419a/9=035/041
تَمَسَّكُوا	“tutuñ” 527b/4=060/010
تَمَسَّكُوهُنَّ	“tutuñ anlarını” 34b/4=002/231
يُمَسِّكُ	“yığar” 326a/4=022/065, 419a/8=035/041
	“yığsa” 415a/5=035/002
	“tutar” 442a/9=039/042

أَيْسَكُهُ	“tutar mu anı” 262b/6=016/059
يَمْسِكُهُنَّ	“tutar anlarını” 265a/5=016/079, 540b/9=067/019
أَمْسِكُ	“tutgıl” 403b/4=033/037
	“tutgıl” 435a/4=038/039
فَأَمْسِكُوهُنَّ	“tutunamları” 34b/3=002/231, 535b/2=065/002, 78a/2=004/015
إِمْسَاكَ	“tutmak” 34a/3=002/229
مُتْسِكُ	“tutgan anı” 415a/4=035/002
مُتْسِكَاتُ	“yığganlar” 442a/2=039/038
	c. Misk, güzel koku.
مِسْكَ	“yıpar” 568a/6=083/026
	d. Sarılmak, tutunmak.
اسْتَمْسَكَ	“yapuştu” 40a/5=002/256, 394a/5=031/022
فَاسْتَمْسَكَ	“tutungıl” 469b/8=043/043

1423. مسو

a. Akşamlamak, vaktine girmek, öğleden başlayıp akşama kadar yahut bir kavle göre gece yarısına kadar süren müddet.

مُتْسُونُ	“kiçegekür siz” 387a/1=030/017

1424. مشج

a. Katışık, karışık, renk, çeşit, tavır.

أَمْشَاجُ	“karışgan” 558a/2=076/002

1425. مشى

a. Adım atmak, yürümek, yolundan gitmek, yolunda yürümek, doğru yolda gitmek, toplanmak, çoğuşmak.

مَشَوْا	“yöridiler” 3b/9=002/020
مَشِ	“yörigil” 274a/7=017/037, 393b/5=031/018
مَشُونُ	“yöriyür siz” 518a/8=057/028
مَشَى	“yöriyür” 302b/5=020/040, 370b/4=028/025

يَمْشُونَ	“yöriyürler” 169b/5=007/195, 279b/7=017/095, 0346b/4=25/020, 350a/2=025/063, 398a/5=032/026, 309b/3=020/128
يَمْشِي	“yöriyür” 139a/1=006/122, 341b/2=024/045, 341b/2=024/045, 341b/3=024/045, 345b/1=025/007, 541a/4=067/022, 541a/5=067/022
اَمْشُوا	“yörün” 432b/3=038/006, 540b/2=067/015
مَشِيكَ	“yörimekin” 393b/6=031/019
مَشَاءٍ	b. Söz taşıyan, dedikodu görüp getiren “peyveste yörigenge ğammâzlık birle” 542a/8=068/011

1426. مصر

مَصْرَ	a. Büyük şehir. “Mısr” 210a/3=010/087, 228a/9=012/021, 237b/4=012/099, 470b/1=043/051
مِصْرًا	“il” 9a/7=002/061

1427. مضغ

مَضْغَةً	a. Bir çiğnemlik et parçası, anne karnında teşekkül eden bebeğin teşekkülü esnasında aldığı tavırlardan bir tavır, kan pıhtısı olduktan sonraki durumu, et parçası haline gelmesi. “çaynamet” 319b/9=022/005, 328b/4=023/014
المُضْغَةُ	“çaynam etni” 328b/4=023/014

1428. مضى

مَضَى	a. Geçip gitmek, tarihe karışmak, önceden vukua gelmek “keçti” 467a/6=043/008
مَضَتْ	“kiçti” 175b/1=008/038
أَمْضَى	“yörügey men” 288b/8=018/060
اَمْضُوا	“barın” 255b/3=015/065
مُضِيًّا	“keçmek” 424a/8=036/067

1429. مطر

- a. Yağmur, taş yağmuru gibi yukarıdan inen azab
 مَطَرٌ “yağmur” 92b/8=004/102,348a/5=025/040,
 “yağmurnı” 358a/9=026/0173, 365a/5=027/058
 مَطَرًا “yağmurnı” 156a/7=007/084,358a/9=026/173,
 365a/4=027/058
 b. Yağdırmak, taş yağmuruna tutmak, yağmur vermek
 اُمَطَرْنَا “yağdurduk” 156a/7=007/084, 222a/3=011/082,
 256a/1=015/074, 358a/9=026/173, 365a/4=027/058
 فَأَمَطَرُ “yağdurgıl” 174b/5=008/032
 اَمَطَرْتُ “yağdurdı” 348a/5=025/040
 مُمَطَرْنَا “yağduruğanımız” 482a/5=046/024

1430. مطو

- a. Böbürlenerek yürümek, çalım satmak
 يَمَطِي “küwenü” 557b/2=075/033

1431. مع

- a. Beraber, birlikte, yanı sıra, birlikte, beraberce, aynı anda, aynı yerde, aynı.
 مَعَ “birle” 7a/4=002/043, 52b/9=003/043,
 67a/8=002/153, 28b/2=002/194, 38b/6=002/249,
 179a/6=008/066, 186a/8=009/036, 199a/3=009/123,
 270a/8=016/128, 385a/9=029/069, 54a/8=003/053,
 117b/1=005/083, 73b/2=003/193, 98b/7=004/146,
 86b/3=004/069, 125b/4=006/019, 131b/5=006/068,
 152a/1=007/047, 163b/6=007/150, 187b/9=009/046,
 193a/5=009/083, 193b/3=009/086, 193b/3=009/086,
 193b/4=009/087, 194a/9=009/093, 198a/7=009/119,
 217/8=011/042, 254a/2=015/031, 254a/3=015/032,
 257a/1=015/096, 271a/1=017/003, 274b/1= 017/039,
 285a/1=018/028, 297b/7=019/058, 335a/4=023/117,
 347a/6=025/027, 350a/7=025/068, 359b/8=026/213,
 364a/5=027/044,365a/7=027/060, 365b/2=027/061,
 365b/4=027/062, 365b/6=027/063, 365b/8=027/064,
 377b/7=028/088, 379a/9=029/013, 488a/6=048/004,

- 496a/9=050/026, 499b/7=051/051, 538b/9=066/010, 551b/9=072/018, 556a/3=074/045, 576a/7=094/005, 576a/6=094/006
- مَعَكَ “seniñ birle” 92b/2=004/102, 2b/4=004/102, 157a/4=007/088, 161a/7=007/134, 218b/3=011/048, 225a/3=011/112, 329b/8=023/028, 364a/9=027/047, 374a/2=028/057, 504a/4=033/050, 554a/1=073/020
- مَعَكُمْ “siziñbirle” 3a/8=002/014, 113a/5=005/053, 6b/9=002/041, 58a/5=003/081, 58a/5=003/081, 83b/9=004/047, 82b/8=004/141, 135b/1=006/094, 180b/2=008/075, 187a/9=009/042, 188b/2=009/052, 202b/5=010/020, 211b/7=010/102, 223a/9=011/093, 233b/7=012/066, 352a/4=026/015, 379a/4=029/010, 421a/7=036/019, 487b/1=047/035, 501b/7=052/031, 514b/4=057/004, 515b/9=057/014, 524a/3=059/011
- “siziñbirle” 154b/8=007/071, 436a/4=038/059
- مَعَكُمْ “siz ikegü birle” 303a/4=020/046
- مَعَنَا “biziñ birle” 187a/2=009/040, 217b/8=011/042, 352a/5=026/017
- “bizniñ birle” 227b/2=012/012
- “bizim birle” 233a/9=012/063
- مَعَهُ “anıñ birle” 31b/2=002/214, 38b/2=002/249, 66a/7=003/146, 110a/3=005/036, 154a/1=007/064, 154b/9=007/072, 160b/9=007/131, 165a/1=007/157, 193b/5=009/088, 208b/7=010/073, 214a/7=011/012, 217b/4=011/040, 219b/4=011/058, 220b/3=011/066, 223b/1=011/094, 230a/9=012/036, 242b/3=013/018, 274b/5=017/042, 280b/7=017/103, 333b/3=023/091, 344a/3=024/062, 345b/2=025/007, 347b/7=025/035, 354a/9=026/065, 356a/8=026/119, 429a/8=037/0102, 433a/8=038/018, 442b/9=039/047, 448b/6=040/025, 470b/4=043/053, 491b/6=048/029, 526a/7=060/004, 538b/2=066/008
- “anıñtapa” 409b/7=034/010
- مَعَهَا “anıñ birle” 496a/5=050/021
- مَعَهُمْ “anlar birle” 86b/9=004/072, 87a/2=004/073, 97b/8=004/140, 143b/1=006/150, 316b/8=021/084,

435a/8=038/043, 524a/6=059/012, 517b/4=057/025,
93b/3=004/108, 519b/8=058/007

“anın birle” 435a/8=038/043

مَعَى

“menim birle” 159a/4=007/105, 193a/3=009/083,
193a/4=009/083, 289a/9=018/067, 289b/6=018/072,
290a/1=018/075, 312a/6=021/024, 354a/6=026/062,
356a/8=026/0118, 371b/6=028/034, 541b/4=067/028

1432. معز.

a. Keçiler

الْمَعَزِ

“keçiler” 142a/3=006/143

1433. معن.

a. Akıntı, cennettekilerin içecekleri

مَعِين

“suwluğ” 331a/6=023/050,

“akğan suw” 541b/8=067/030

“revānakğan” 511b/3=056/018

“akğanşarāb” 427a/9=037/045

b. İtaat, inkiyad, bağlılık, zekat, sadaka, balta urgan,
kazık, kap kacak, kova gibi ihtiyaç maddeleri

الْمَاعُون

“zekātını” 581b/4=107/007

1434. معى.

a. Bağırsak.

أَمْعَاءُهُمْ

“bağarsuklarını” 485b/4=047/015

1435. مقت.

a. Şiddetli kızgınlık, cahiliye devri âdeti olarak“Bir
kimsenin, babasının karısıyla (üvey annesiyle)
evlenmesi, yalan, kızdırıcı husus

مَقْتُ

“düşman tutmakı” 447a/7=040/010

مَقْتًا

“düşman tutmak” 79a/4=004/022

“düşman tutmak yanındın” 450a/2=040/035,
528b/3=061/003

“katıglık düşmanlık” 419a/3=035/039

مَقْتِكُمْ

“düşman tutmakınız” 447a/7=040/010

1436. مَكْتُ

a. Durmak, durup beklemek, devam etmek, baki kalmak, acele etmemek.

فَمَكْتُ

“kiçti” 362a/8=027/022

فَمَكْتُ

“kiçti” 362a/8=027/022

اَمَكْتُ

“muķīm boluñ” 301a/8=020/010

“kiçin” 371a/5=028/029

مَكْتُ

“āhestelıķ” 281a/3=017/106

مَا كُنُون

“siz kiçgenler” 472a/5=043/077

مَا كُنُون

“kiçgenler” 282a/4=018/003

1437. مَكْر

a. Hile yapmak, pusu kurmak, çekiştirmek, kaydırmak, saptırmak.

مَكْر

“hıleyanutı birdi” 54b/1=003/054

“hılekıldı” 245a/6=013/042

“mekrıldı” 259a/9=016/026

مَكْرُوه

“örtüglüg hıle kıldınız anı” 160a/3=007/123

مَكْرَنَا

“örtüglüg hıle kıluduk” 364b/4=027/050

مَكْرُوا

“hıleyanutını birdiler” 54b/1=003/054

“örtüglüg hıle kıldılar” 251b/5=014/046, 261b/4=016/045, 364b/4=027/050, 549b/8=071/022

“mekrıldıkları” 451a/3=040/045

مَكْرُونَ

“mekr kılır siz” 202b/8=010/021

يَمَكْرُونَ

“örtüglüg hıle kılır” 174a/8=008/030

“hıle kılğanlar ‘amelin kılır” 174b/1=008/030

لَيَمَكْرُوا

“munuñ üçün kim hıle kılsalar” 139a/4=006/123

يَمَكْرُونَ

“hılekılurlar” 139a/4=006/123

“mekrılır irdiler” 139a/9=006/124

“mekrılurlar” 174b/1=008/030

“örtüglüg hıle kılurlar” 270a/8=016/127, 238a/7=012/102, 366a/7=027/070

“örtüglüg hıyel kılurlar” 270a 416a/4=035/010

المَكْر

“örtüglüg hılesi” 158a/8=007/099, 158a/9=007/099, 412b/2=034/033

	“örtüglüg hîle” 160a/3=007/123, 245b/6=013/042
	“anlarınhîlesi” 416a/4=035/010
	“yawuz hîle” 419b/4=035/043
	“yawuz mekr” 419b/4=035/043
مَكْرًا	“örtüglüg hîle” 202b/7=010/021
	“örtüglüg hîle kılmak” 549b/8=071/022, 364b/4=027/050
مَكْرُهُمْ	“örtüglüg hîleleri” 244b/4=013/033, 251b/5=014/046, 251b/6=014/046
	“örtüglüg hîle kılmakları” 364b/5=027/051
	“örtüglüg hîlelerini” 251b/5=014/046
بِمَكْرِهِنَّ	“ğiybet kıldukların” 229b/3=012/031
الْمَاكِيرِينَ	“mekr kılganlar” 54b/1=003/054, 174b/1=008/030

مكن. 1438.

	a. Sarsılmaz, sabit ve sağlam, yerine oturaklıca yerleşmiş, Kadri yüce, mertebesi yüksek
مَكِين	“orunluğ” 232b/4=012/054, 566a/6=081/020
	“ornağan” 328b/3=023/013, 560a/9=077/021
	b. Yerleştirmek, sağlamlaştırmak, imkan vermek, tasarruf hakkı vermek, başına geçirmek, kadri yüce kılmak.
مَكَّنَا	“orun kılu brdük” 228b/2=012/021, 232b/6=012/056, 291a/1=018/084
مَكَّنَاكُمْ	“ornattuk sizni” 147a/1=007/010
	“ornatduk sizni” 482a/8=046/026
مَكَّنَاهُمْ	“ornattukanlarını” 124a75=006/006, 482a/8=046/026
	“ornatsa miz anlarını” 323b/8=022/041
مَكَّنِي	“yarağlıgkıldı mini” 291b/6=018/095
مَكَّنَ	“ornatdımız ya‘nī orun kılduk sizge” 124a/5=006/006
	“orun kılu birse miz” 368b/3=028/006
	“orun kılu birdük” 374a/3=028/057
لَيَمَكِّنَ	“ornatur anlargā” 342b/4=024/055
	c. Muktedir kılmak (karşı koyma ve üstesinden gelme gücü vermek).

فَأَمَّا كُنْ

“yaraglıgı kıldı” 179b/7=008/071

مكو. 1439

a. ıslık çalmak (Bunun, parmaklarla ıslık çalmak manasında olduğu da söylenmiştir).

مُكَاءٌ

“sıkırmak” 175a/3=008/035

ملأ. 1440.

a. Doldurmak

لَأَمْلَأَنَّ

“toldurgay men” 147b/4=007/018, 225b/7=011/119, 397a/1=032/013, 437a/8=038/085

لَمَلِئْتُ

“tolungay irdin” 283b/4=018/018

مَلِئْتُ

“tolduruldu” 551a/4=072/008

فَمَالَتُون

“toldurğanlar” 428a/4=037/066, 512b/2=056/053

b. dolusu.

مِلْءٌ

“tolusı” 59b/1=003/091

c. Dolmak

امْتَلَأَتْ

“tolduñ” 496b/4=050/030

d. Eşraf, ileri gelenler, halk, yüksek heyet, umum melekler, yahut derecesi yüksek olan melekler.

مَلَأَ

“hürmetlig kişiler” 217a/8=011/038

الْمَلَأَ

“ögürni” 37b/2=002/246

“hürmetligler” 153b/4=007/060, 154a/4=007/066, 155a/9=007/075, 157a/2=007/088, 157b/2=007/090, 159a/7=007/109, 160a/8=007/127, 329a/8=023/024, “fırışteler birle âdem taķı iblīs” 436b/4=038/069

“hürmetlig kişiler” 216a/2=011/027, 231b/2=012/043, 330a/4=023/033, 362b/8=027/029, 363a/1=027/032, 363b/1=027/038, 370a/5=028/020, 372a/4=028/038, 432b/3=038/006

“fırışteler” 425b/6=037/008

مَلَأَهُ

“hürmetlig kişileri” 210a/5=010/088

مَلِئَتْهُ

“hürmetligleri” 158b/9=007/103

“hürmetlig kişileri” 209a/4=010/075, 223b/6=011/097, 331a/1=023/046, 470a/3=043/046, 371b/4=028/032

مَلِيهِمْ

“hırmətlig kişileri” 209b/7=010/083
 “seüwngenler” 70a/4=003/170

1441. ملح

a. Tuzlu

مِلْح

“şor” 349a/5=025/053, 416a/9=035/012

1443. ملك

a. Sahip olmak, eli altında olmak

مَلَكْتُ

“erklendi” 75a/9=004/003, 79b/5=004/024,
 80a/3=004/025, 264a/5=016/071, 328a/5=023/006,
 339a/4=024/031, 343a/1=024/058, 388a/3=030/028,
 405a/2=033/050, 405a/8=033/050, 405b/6=033/052,
 406b/2=033/055, 547b/6=070/030
 “erklig boldı” 82a/6=004/036, 339b/3=024/033

مَلَكْتُمْ

“ärklik bolmış ärsä” 261v/3=024/061

مَلَكْتُمْ مَفَاتِحَهُ

“erklediniz kiritlerini” 343b/8=024/061

اَمْلِكُ

“erklenür men” 108b/2=005/025, 168b/9=007/188,
 206a/6=010/049, 552a/2=072/021, 526b/2=060/004

تَمْلِكُ

“erklengey sen” 110b/8=005/041

“erklenür sen” 567a/6=082/019

تَمْلِكُهُمْ

“erklenür anlarnı” 362a/9=027/023

تَمْلِكُونُ

“erklenseñiz” 280a/9=017/100

“erklenür siz” 480a/1=046/008

يَمْلِكُ

“yığar” 107a/6=005/017

“erklenür” 264b/1=016/073, 413b/1=034/042,
 472b/7=043/086, 204a/9=010/031, 306b/4=020/089,
 489a/5=048/011

“erklig bolur” 116b/1=005/076

يَمْلِكُونُ

“erklenürler” 241b/9=013/016, 276a/2=017/056,
 299b/8=019/087, 411a/7=034/022, 416b/6=035/013,
 562b/4=078/037

مَالِكِ

“erkligi” 1b/2=001/004

مَالِكِ الْمُلْكِ

“mülkniñerkligi” 50b/1=003/026

“mälük” 472a/5=043/077

- مَا لِكُونٍ “erkligler” 424b/4=036/071
- مَمْلُوكًا “erklenilmiş” 264b/3=016/075
- b. Tasarruf, iktidar.
- بِمَلِكِنَا “erklenmekimiz” 306a/9=020/087
- c. Saltanat, hükümdarlık, mülk, mülkiyet
- مُلْكٍ “mülki” 15b/4=002/107, 73a/1=003/189,
107a/8=005/017, 107b/3=005/018, 110b/1=005/040,
123a/3=005/120, 165a/3=007/158, 197b/7=009/116,
14b/6=002/102, 344b/6=025/002, 470b/1=043/051,
341a/3=024/042, 432b/8=038/010, 442b/4=039/044,
466a/4=042/049, 472b/5=043/085, 478a/4=045/027,
489b/1=048/014, 514a/4=057/002, 514b/5=057/005,
570a/2=085/009
- “mülk” 308b/9=020/120
- الْمُلْكِ “mülkni” 38b/9=002/251, 40b/2=002/258,
50b/1=003/026, 50b/2=003/026
- “erkliglik” 132b/2=006/073, 84b/3=004/053
- “mülk” 37b/9=002/247, 38a/1=002/247,
50b/1=003/026, 345a/1=025/002, 238a/2=012/101,
281b/2=017/111, 325a/7=022/056, 347a/4=025/026, 4
16b/5=035/013, 438b/4=039/006, 447b/8=040/016, 44
9a/8=040/029, 533a/3=064/001, 539b/1=067/001
- مُلْكًا “uluğ mülkni” 84b/5=004/054
- “uluğ mülk” 559a/3=076/020
- “mülki” 434b/9=038/035
- مُلْكُهُ “mülkini” 38a/3=002/247, 433a/9=038/020
- “mülki” 38a/4=002/248
- d. Melik, sultan, hükümdar/ Esmâ-i ilâhiyeden:
Melik=Mülkünde istediği gibi tasarruf eden, herşeye
hükmedebilen.
- مَلِكٍ “pādşāh⁴¹³” 290a/9=018/079
- “erkligi⁴¹⁴” 583b/4=114/002
- الْمَلِكِ “melik⁴¹⁵” 231a/9=012/043, 232a/4=012/050,
232b/3=012/054, 234b/5=012/072, 235a/4=012/076

⁴¹³ Sultan, kiral.

⁴¹⁴ Esmâ-i ilâhiyeden.

⁴¹⁵ Sultan, hükümdar.

	“erklig” 308b/1=020/114, 335a/2=023/116, 530a/4=062/001, 525a/8=059/023
مَلِكًا	“melik” 37b/3=002/246, 37b/9=002/247
الْمَلُوكُ	“pādšāhlar” 363a/4=027/034
مُلُوكًا	“melikler” 107b/9=005/020
	e. Geniş bir saltanata sahip olan.
مَلِيك	“erklig” 508a/2=054/055
	f. Azim mülkiyet, muhteşem saltanat, idare ve hakimiyet altında tutulan, (eşyanın) iç yüzü.
مَلِكُوت	“mülkini” 132b/6=006/075
	“mülki” 168b/8=007/185, 333a/9=023/088, 425a/9=036/083
	g. Melek, melekler.
مَلَك	“firişte” 124b/2=006/008, 129a/7=006/050, 214a/7=011/012, 216b/4=011/031, 229b/7=012/031, 345b/2=025/007, 503b/9=053/026
	“firiştesi” 396b/6=032/011
الْمَلَكُ	“firişte” 545a/8=069/017, 573b/1=089/022
مَلَكَيْنِ	“iki firişte” 148a/1=007/020
الْمَلَكَيْنِ	“iki firişte” 14b/8=002/102
مَلَائِكَةً	“firiştelər” 279b/7=017/095, 329b/1=023/024, 456a/8=041/014, 471a/3=043/060, 538a/5=066/006, 555a/8=074/031
الْمَلَائِكَةُ	“firiştelər” 5b/2=002/030, 5b/6=002/031, 6a/3=002/034, 23a/6=002/161, 25a/7=002/177, 30b/6=002/210, 38a/6=002/248, 49a/7=003/018, 52a/7=003/039, 52b/6=003/042, 53a/4=003/045, 59a/3=003/087, 64a/1=003/124, 64a/3=003/125, 91b/5=004/097, 101b/1=004/166, 102a/7=004/172, 135a/5=006/093, 137b/2=006/111, 144b/9=006/158, 147a/3=007/011, 172a/3=008/009, 172a/8=008/012, 177a/8=008/050, 241b/1=013/013, 243a/5=013/023, 252b/5=015/007, 253b/8=015/028, 254a/1=015/030, 259b/6=016/028, 260a/6=016/032, 260a/8=016/033, 262a/2=016/049, 274b/3=017/040, 276/5=017/061, 279b/2=017/092, 287b/2=018/050, 208b/4=020/116, 318a/8=021/0103, 327a/5=022/075, 346b/7=025/021,

- 347a/3=025/025, 413a/8=034/040, 415a/1=035/001,
 436b/6=038/071, 436b/8=038/073, 458a/2=041/030,
 461a/4=042/005, 470b/5=043/053, 486b/6=047/027,
 504a/2=053/027, 537b/9=066/004, 546b/6=070/004,
 562b/5=078/038, 577b/3=097/004
“firiştelemni” 58a/1=003/080, 252b/6=015/008,
 257b/3=016/002, 346b/8=025/022, 445b/8=039/075,
 468a/2=043/019
 مَلَايَكَتُهُ **“firiştelevi”** 14a/8=002/098, 46b/1=002/285,
 97a/9=004/136, 404a/9=033/043, 406b/3=033/056

1444. ملل

- a. Yazdırmak.
 يُمِلُّ **“aytubirse”** 45a/7=002/282
 لِيُمِلِّلَ **“aytu birsün”** 45a/4=002/282, 45a/7=002/282,
 b. Millet (Din yahut aynı dine mensup kişiler diye
 tarif edilmiştir).
 مِلَّةٌ **“dini”** 18b/8=002/130, 19b/2=002/135,
 60a/1=003/095, 95b/5=004/125, 145a/9=006/161,
 230b/4=012/038, 269b/8=016/123
“dininini” 230b/3=012/037
“dinin” 327b/2=022/078
 الْمِلَّةُ **“dın”** 432b/5=038/007
 مِلَّتِكُمْ **“diniñiz”** 157a/6=007/089
 مِلَّتِنَا **“bizniñ dınımız”** 157a/5=007/088
“dınımız” 248a/6=014/013
 مِلَّتَهُمْ **“dınleri”** 17a/8=002/120, 284a/2=018/020

1445. ملو

- a. Uzatmak, mühlet vermek
 أَمَلَى **“tarttı anlarga”** 486b/3=47/027
 أَمَلَيْتُ **“mühlet birdim”** 244a/9=013/032, 324a/3=022/044,
 324b/2=022/048
 أَمَلَى **“mühlet birgey miz”** 168a/8=007/183
“mühlet birür men” 543b/9=068/045
 تَمَلَى **“okıyu berür miz”** 71a/4=003/178, 71a/5=003/178

b. Uzun zaman.

مَلِيًّا

“bir uzun zamān” 296b/9=019/046

1446. ملى

a. Yazdırmak, yazılması için söylenmek.

مُلَى

“imlākılınur” 345a/7=025/005

1447. منع

a. Men etmek, alıkoymak, engel olmak.

مَنَعَ

“yıgđı” 16b/4=002/114, 279b/5=017/094,
288a/4=018/055

مَنَعَكَ

“yıgđı sini” 147a/4=007/012, 306b/8=020/092,
437a/1=038/075

مَنَعَنَا

“yıgđı bizni” 276a/8=017/059

مَنَعَهُمْ

“yıgđı anlarını” 188b/5=009/054

مَنَعَهُمْ

“yığar anlarını” 313b/7=021/043

مَنَعَكُمْ

“yığaduķsızlerni” 98a/4=004/141

يَمْنَعُونَ

“yığarlar” 581b/4=107/007

مُنِعَ

“yığıldı” 233a/9=012/063

مَا نَعْنَهُمْ

“yığganları” 522b/2=059/002

مُنُوعَةٌ

“kesilmiş” 511b/9=056/033

b. Çok cimrilik gösteren, hayırdan el çeken

مُنُوعًا

“yığgan” 547a/9=070/021

مُنَاعٍ

“yığgan” 496a/8=050/025, 542a/8=068/012

1448. ممن

a. Nimetlendirmek, lütufta bulunmak, başa kakmak

مَنَّ

“minnet koydı” 69a/5=003/164,

“edgölük kıldı” 91a/6=004/094, 129b/7=006/053,
236b/8=012/090, 377a/4=028/082, 501b/3=052/027

مَنَّنا

“edgölük kılduķ” 302b/1=020/037, 429b/9=037/114

مَنَّنٌ

“edgölük kılgıl” 554b/4=074/006

مَنَّهَا

“minnet kıılır sen anı” 352b/1=026/022

مَنَّوا

“minnet kıılır” 494b/4=049/017

مَنْ	“eḏgölük kılsa miz” 368b/2=028/005
يَمْنُ	“eḏgölük kıılır” 248a/1=014/011
يَمْنُونُ	“minnet koyar” 494b/5=049/017
فَامَنْنُ	“minnet kıılurlar” 494b/4=049/017
مَمْنُونُ	“birgil” 435a/4=038/039
مَمْنُونُ	“kesilmegen” 455b/5=041/008, 542a/3=068/003, 569b/3=084/025, 576b/5=095/006 b. Minnet, başa kakma.
الْمَنْ	“yandaḵ şekerini” 8a/9=002/057
	“yandaḵ şekerı” 165b/2=007/160
	“yandaḵ şekerin” 305b/7=020/080
	“minnet” 41b/9=002/264
مَنَّ	“minnetni” 41b/5=002/262, “eḏgüḵılmaḵ” 484a/9=047/004 c. Zaman, ölüm.
المَنْون	“zamāne” 501b/6=052/030

1449. منى.

	a. Meniyi akıtmak
مَنْونُ	“indürür siz” 512b/5=056/058
مَنْى	“töklür” 505a/2=053/046
يَمْنَى	“indürülür” 557/4=075/037
	b. Ümit vermek, ülkü ve ideal kurmaya sevk etmek.
لَا مَيْسَهُمْ	“ümendürgey men anlarını” 94b/9=004/119
يَمْنَهُمْ	“ümendürür anlarını” 95a/3=004/120
	c. Temenni etmek, ümit vermek
مَنْى	“ümendi” 324b/7=022/052
	“ärzüladı” 503b/8=053/024
مَنْوَا	“ümendiler” 377a/2=028/082
مَنْوَا	“ärzūlayur irdiñiz” 65b/7=003/143
تَمَنْوَا	“ärzūlañ” 81a/4=004/032
يَمَنْوَاهُ	“ärzūlayurlar anı” 530b/9=062/007
يَمَنْوَاهُ	“ärzūlağaylar anı” 14a/1=002/095
فَتَمَنْوَا	“ärzūlañ” 13b/9=002/094, 530b/8=062/006

أَمِينَهُ	d. İdeal, ülkü
أَمَانِي	“ümenmeki” 324b/8=022/052
	“ümençlerini” 11b/2=002/078
	“ümençleri” 95a/9=004/123
	“üminçler” 516a/2=057/014
بِأَمَانِيكُمْ	“sizing ümençleriniz” 95a/8=004/123
أَمَانِيَهُمْ	“ümençleri” 16a/6=002/111

مَنِي	e. Meni, döl.
	“menī” 57b/4=075/037
مَنَاة	f. Menāt Mekke ile Medine arasındaki bir mevkide bulunan, Sakif ve diğer bazı kabilelerin kendisine taptıkları bir putun adıdır.
	“Menātnı” 503b/4=053/020

1450. مهد

يَمَّهْدُونَ	a. Hazırlamak, sermek
الْمَاهِدُونَ	“ök tüzetürler” 390a/1=030/044
مَهَّدْتُ	b. Genişlik ve bolluk vermek, donatmak
مَمَّهْدًا	“yayı birdim” 555a/1=074/014
	“yaya birmek” 074/014
الْمَهْدُ	c. Beşik.
مَهْدًا	“bişik” 53a/7=003/046, 121a/9=005/110, 295b/5=019/029
	“töşek” 303b/3=020/053
	“töşengü” 467a/8=043/010
مِهَادٌ	d. Yatk, döşek.
الْمِهَادُ	“töşek” 151a/1=007/041
مِهَادًا	“töşek” 30a/9=002/206, 74a/3=003/197, 242b/4=013/018, 436a/2=038/056
	“töşek turur” 48b/2=003/012
	“töşekler” 561b/4=078/006

1451. مهل

- a. Mühlet vermek, süre tanımak
 فَمَهْلٌ "mühlet birgil anlarğa" 571a/4=086/017
 مَهْلُهُم "mühlet birgil anlarğa" 553a/9=073/011
 b. Zaman tanımak, süre tanımak
 أَمَهْلُهُم "mühlet birgil" 571a/4=086/017
 c. Koyu ve kaynar zeytinyağı, irin, demir, bakır gibi
 maden filizlerinin eritilmiş olanı
 كَالْمَهْلِ "eritmiş bakır menizlig" 285a/7=018/029
 "zeyt öyüki menizlig" 475a/2=044/045

1452. مهما

- a. Edat: Her ne ki, her ne.
 مَهْمَا "ne kim" 161a/2=007/132

1453. مهن

- a. Basit, az, fakir, kıt, akıllı, dar görüşlü, düşük,
 kıymetsiz
 مِهْن "kadersiz" 396b/1=032/008
 "hor" 260a/9=077/020, 470b/3=043/052,
 542a/8=068/010

1454. موت

- a. Ölmek.
 مَاتَ "öldi" 66a/1=003/144, 193a/6=009/084
 مَاتُوا "öldilär" 23a/5=002/161, 58b/9=003/091,
 193a/7=009/084, 199a/7=009/125, 325b/1=022/058,
 487a/8=047/034
 مِتَ "ölgeyler irdi" 68a/7=003/156
 "ölseirdim" 295a/5=019/023
 "öldüm" 298b/2=019/066
 "ölseñ" 313a/3=021/034
 مِتُّمُ "ölseñiz" 68b/1=003/157, 68b/2=003/158
 مِتُّمُ "öldünüz" 330a/8=023/035

مِتْنَا	“öldük” 333a/3=023/082, 426a/6=037/016, 427b/4=037/053, 495a/4=050/003, 512a/7=056/047
أَمُوتُ	“ölür men” 295b/9=019/033
مَمْتُ	“ölümni” 442a/9=039/042
تَمُوتُ	“ölse” 66a/4=003/145 “ölür” 395b/3=031/034
تَمُوتُنَّ	“ölmeniz” 19a/3=002/132 “ölünj” 60b/7=003/102
تَمُوتُونَ	“ölür siz” 148b/1=007/025
تَمُوتُ	“ölürmiz” 330b/1=023/037, 477b/8=045/024
فَيَمُوتُ	“ölse” 32a/5=002/217
يَمُوتُ	“ölür” 261a/3=016/038, 294b/4=019/015, 305a/6=020/074, 349b/3=025/058, 571b/4=087/013
يَمُوتُوا	“ölseler” 418b/4=035/036
يَمُوتُونَ	“ölürler” 78b/2=004/018
مُوتُوا	“ölünj” 37a/5=002/243, 63a/8=003/119
المَوْتُ	“ölüm” 3b/7=002/019, 19a/5=002/133, 26a/1=002/180, 37a/5=002/243, 72a/6=003/185, 78b/1=004/018, 88a/1=004/078, 92a/5=004/100, 120b/3=005/106, 120b/5=005/106, 130b/9=006/061, 135a/4=006/093, 171b/6=008/006, 248b/2=014/017, 313a/4=021/035, 334a/2=023/099, 384a/8=029/057, 396b/5=032/011, 400b/5=033/016, 401a/3=033/019, 486a/6=047/020, 496a/3=050/019, 531a/1=062/008, 532b/8=063/010, 78a/3=004/015, 213b/6=011/007 “ölümni” 14a/1=002/094, 65b/8=003/143, 70a/1=003/168, 410a/7=034/014, 442a/9=039/042, 475a/9=044/056, 512b/6=056/060, 530b/8=062/006, 539b/2=067/002
مَوْتًا	“ölümni” 345a/4=025/003
مَوْتِكُمْ	“ölmişiniz” 8a/7=002/056
مَوْتِهِ	“ölmeki” 100a/9=004/159 “ölümi” 410a/8=034/014
مَوْتَهَا	“ölmiş” 23b/3=002/164, 40b/8=002/259, 384b/8=029/063, 387b/4=030/019, 387b/5=030/024,

- 390b/5=030/050, 416a/1=035/009, 476a/2=045/005,
516a/9=057/017
 “ölümi” 442a/8=039/042
 b. Ölüm, bir defalık ölüş.
 المَوْتَةُ “ölümni” 475a/9=044/056
 مَوْتَنَا “ölmekimiz” 427b/8=037/059, 474b/3=044/035
 c. Ölü.
 مَيِّتًا “ölüg” 138b/9=006/122, 467b/1=043/011,
495b/3=050/011, 495b/3=050/011
 “ölüglük hâlde” 494a/1=049/012, 348b/9=025/049,
 أَمْوَاتُ “ölügler” 22b/1=002/154, 259a/2=016/021
 الْأَمْوَاتُ “ölügler” 417a/8=035/022
 أَمْوَاتًا “irdinizölügler” 5a/7=002/028
 “ölügler” 70a/3=003/169
 “ölüglerni” 560b/3=077/026
 المَوْتَى “ölüglerni” 10b/8=002/073, 153a/8=007/057,
320a/3=022/006, 390b/8=030/052, 420b/7=036/012,
461b/4=042/009, 557b/6=075/040
 “ölügni” 41a/6=002/260, 53b/6=003/049,
121b/4=005/110, 483a/8=046/033
 “ölügler” 366b/6=027/080, 390b/5=030/050,
459a/1=041/039, 127b/6=006/036, 137b/2=006/111,
244a/3=013/031
 d. Ölü.
 مَيِّتٍ “ölüg” 153a/7=007/057, 415b/9=035/009,
441a/6=039/030
 الْمَيِّتِ “ölüg” 50b/5=003/027, 135b/4=006/095,
204b/1=010/031, 387a/3=030/019
 “ölügni” 50b/5=003/027, 135b/4=006/095,
204b/1=010/031, 387a/3=030/019
 “ölügler” 328b/6=023/015, 41a/6=039/030
 مَيِّتِينَ “ölgenler” 427b/8=037/058
 e. Ölüm.
 الْمَمَاتِ “ölmek” 278a/2=017/075
 مَمَاتَهُمْ “ölmekleri” 477b/2=045/021
 مَمَاتِي “ölür vaktım” 145b/1=006/162

f. Öldürmek.

أَمَاتَ

“öldürdi” 505a/1=053/044

أَمَاتَهُ

“öldürdi anı” 40b/8=002/259, 565a/3=080/021

أَمَاتَنَّا

“öldürdüy bizni” 447a/8=040/011

أُمِيتُ

“öldürür men” 40b/3=002/258

فُيِّتُ

“öldürürmiz” 253b/4=015/023, 497a/9=050/043

يُمِيتُ

“öldürür”

40b/3=002/258, 68a/8=003/156, 165a/4=007/158,
197b/7=009/116, 206b/9=010/056, 333a/1=023/080,
453b/1=040/068, 473b/1=044/008, 514a/4=057/002

يُمِيتُكُمْ

“öldürür sizni” 5a/7=002/028, 326a/6=022/066,
389b/2=030/040, 478a/2=045/026

يُمِيتُنِي

“öldürür mini” 355a/1=026/081

g. Murdar hayvan, kesilmeksizin ölen hayvan, ölü.

مَيِّتَةً

“bolsa ölüg” 141a/9=006/139, 142b/3=006/145

الْمَيِّتَةَ

“ölügse” 24b/5=002/173, 269a/3=016/115

“ölügse” 104a/2=005/003

“ölüg” 422a/2=036/033

1455. موج

a. Katılmak, izdiham-kalabalık meydana getirmek.

يَمُوجُ

“katiş kariş bolurlar” 292a/3=018/099

b. Dalga

مَوْج

“kom” 217b/7=011/042, 340b/7=024/040,
340b/7=024/040, 395a/3=031/032

الْمَوْجُ

“kom” 203a/2=010/022, 218a/2=011/043

1456. مور

a. Sarsılmak, sallanmak

تَمُورُ

“teprenür” 500b/4=052/009, 540b/5=067/016

مَوْرًا

“teprenmek” 500b/5=052/009

1457. مول

a. Mal

مال	“mālī” 143b/9=006/152, 274a/2=017/034 “māl” 331b/1=023/055, 355a/6=026/088, 363a/7=027/036, 542a/9=068/014
المال	“mālīnī” 25a/8=002/177, 573a/9=089/020 “māl” 38a/1=002/247, 287a/1=018/046
مالا	“māl” 216a/8=011/029 “māl yanındın” 285b/9=018/034, 286a/8=018/039, “māl” 299a/9=019/077, 554b/7=074/012, 574a/1=090/006 “mālīnī” 580b/2=104/002
ماله	“mālīnī” 41b/9=002/264 “mālī” 549b/7=071/021, 575a/7=092/011, 580b/3=104/003, 582b/4=111/002
مالیه	“maña yurur” 5 45b/8=069/028
اموال	“malları” 27b/4=002/188, 389a/8=030/039 “mallarını” 76b/1=004/010, 100b/4=004/161 “mallar” 184a/4=009/024, 271a/7=017/006, 549a/8=071/012 “malların” 185b/8=009/03
الاموال	“mallar” 22b/3=002/155, 277a/2=017/064, 516b/8=057/020
اموالا	“māl yanındın” 190b/5=009/069, 412b/7=034/035 “mallar” 210a/6=010/088
اموالکم	“māllarınızın” 27b/3=002/188, 75b/3=004/005, 80b/7=004/029, 487b/3=047/036 “māllarınız” 44b/5=002/279, 72b/1=003/186, 75a/5=004/002, 79b/7=004/024, 174a/4=008/028, 187a/5=009/041, 413a/1=034/037, 529b/3=061/011, 532b/5=063/009, 534b/5=064/015
اموالنا	“māllarımız” 222b/3=011/087, 489a/3=048/011
اموالهم	“māllarını” 41b/1=002/261, 41b/4=002/262, 42a/4=002/265, 43b/7=002/274, 75a/4=004/002, 75a/5=004/002, 75b/7=004/006, 76a/1=004/006, 82b/1=004/038, 175a/4=008/036, 197a/1=009/111, 210a/7=010/088, 402a/4=033/027, “mālları” 48a/6=003/010, 62b/5=003/116, 81b/3=004/034, 91a/9=004/095, 91a/9=004/095,

197b/8=008/072, 183b/5=009/020, 188b/8=009/055,
187b/4=009/044, 192b/7=009/081, 193a/8=009/085,
193b/6=009/088, 195b/9=009/103, 494a/1=049/015,
498a/7=051/019, 547b/2=070/024, 523b/1=059/008

1458. موه

a. Su

ماء

“suwni” 4a/5=002/022, 83a/6=004/043,
105a/9=005/006, 136a/2=006/099, 153a/7=007/057,
172a/6=008/011, 242a/5=013/017, 250a/7=014/032,
253b/3=015/022, 258a/4=016/010, 263b/1=016/065,
303b/4=020/053, 320a/2=022/005, 325b/7=022/063,
328b/9=023/018, 348b/8=025/048, 365a/7=027/060,
384b/8=029/063, 387b/5=030/024, 392b/5=031/010,
398a/7=032/027, 417b/5=035/027, 440a/5=039/021,
458b/9=041/039, 467b/1=043/011, 495b/1=050/009,
506a/5=054/011, 506a/5=054/012, 513/2=056/068,
545a/3=069/011, 551b/6=072/016, 560b/4=077/027,
565a/5=080/025, 560a/9=077/020

“suw” 11a/2=002/074, 23b/2=002/164,
152a/6=007/050, 203a/8=010/024, 213b/4=011/007,
217b/9=011/043, 218a/3=011/044, 240a/8=013/004,
241b/5=013/014, 287a/8=018/045, 340b/4=024/039,
341b/2=024/045, 349a/9=025/054, 485a/9=047/015,
506b/9=054/028, 511b/9=056/031, 541b/8=067/030,
562a/1=078/014, 570b/6=086/006, 285a/7=018/029,
396b/1=032/008

“suwi” 370a/9=028/023

ماءك

“suwuḡni” 218a/2=011/044

ماءها

“suwini” 564a/1=079/031

ماؤكم

“suwuḡiz” 541b/7=067/030

ماؤها

“suwi” 86b/1=018/041

1459. ميد

a. Sarsılmak, sallanmak, sarsmak.

مَيِّد

“kıssa” 258b/5=016/015, 312b/8=021/031,
392b/4=031/010

b. Sofra, yemek/ Veren, dağıtan / Verilen, takdim edilen.

مَائِدَةٌ

“aşlıg tırgı” 122a/1=005/112, 122a/5=005/114

1460. میر

a. Erzak getirmek, yiyecek almak.

غَيْرُ

“aşlıg ketrür mız” 233b/5=012/065

1461. میر

a. Ayırdetmek, seçmek.

لِیْمِیز

“ayırşsa” 71a/7=003/179

“seçse” 175a/7=008/037

b. Ayrışmak, ayrılmak, dağılmak, çatlamak.

تَمِیز

“ayrılşsa” 540a/2=067/008

c. Ayrılmak, seçilmek, yalnız kalmak.

امْتَاَزُوا

“ağrılın” 423b/8=036/059

1462. میل

a. Meyletmek, sapmak / İnsafsızlık etmek / Taraf tutmak, bir tarafa meyletmek /Hamle yapmak, hücumla geçmek.

مَیْلُوا

“kışşanız” 80b/5=004/027, 004/129

فَیْمِیْلُونْ

“meyl kılsalar” 92b/6=004/102

مِیْلَا

“kışmak” 80b/5=004/027

b. Bir hamle, bir hücum.

مِیْلَةٌ

“birkışmak” 92b/6=004/102

حرف النون

1463. نأى

a. Uzaklaşmak, uzak olmak, yüz çevirmek, öte gitmek, uzak durmak.

نَأَى

“yırak boldı” 278b/5=017/083, 460a/7=041/051

يَنَاقُونَ

“yırak bolurlar” 126b/1=006/026

1464. نبأ

a. Haber vermek, bildirmek, anlatmak.

نَبَأْتُ

“haber birdi” 537b/5=066/003

نَبَأْتُكُمَا

“haber birdim siz ikinizge” 230b/1=012/037

نَبَأْنَا

“haber birdi bizge” 194b/3=009/094

نَبَأْنِي

“haber birdi maña” 537b/7=066/003

نَبَأَهَا

“haber birdi aña” 537b/6=066/003

سَأَلْتُكَ

“haber birgey men saña” 290a/7=018/078

اَسْأَلْتُكُمْ

“haber berür mü men sizge” 48b/9=003/015,
114a/2=005/060, 326b/8=022/072, 360a/4=026/221,
393a/8=031/015

“haber berürmen sizge” 53b/7=003/049,
231b/5=012/045, 378b/8=029/008

لَسْتُ بِهِمْ

“haber birgey sen anlarğa” 227b/7=012/015

لَسْتُ بِهِمْ

“haber birür anlarğa” 190a/2=009/064

أَتَيْتُونِ

“haber birür mü siz” 202a/9=010/018

تُتَبَوِّنُهُ

“haber birür mü siz aña” 244b/3=013/033

نُتَبِّئُكُمْ

“haber birür miz sizge” 203a/7=010/023

“haber birür mü biz sizge” 292a/8=018/103

فَلَنُنَبِّئَنَّ

“haber birgey miz” 460a/5=041/050

فَنُنَبِّئُهُمْ

“haber birür miz anlarğa” 394a/7=031/023

يُنَبِّئُكَ

“haber birür saña” 416b/8=035/014

يُنَبِّئُكُمْ

“haber birür sizge” 112a/9=005/048,
120b/1=005/105, 130b/7=006/060, 145b/6=006/164,
438b/8=039/007, 531a/3=062/008, 409a/9=034/007

“haber birdi sizge” 194b/3=009/094

يُنَبِّئُهُمْ

“haber birgey anlarğa” 106b/8=005/014

	“haber birür anlarğa” 137a/5=006/108, 145a/5=006/159, 344b/3=024/064, 519b/4=058/006, 519b/8=058/007
نَبِيٍّ	“haber birgil” 154b/7=015/049
نَبِيْنَا	“haber birgil bizge” 230a/9=012/036
نَبِيْهُمْ	“haber birgil anlarğa” 254b/9=015/051, 506b/9=054/028
نَبِيَّوْنِ	“haber birin maņa” 142a/5=006/143
لَنَبِيْنُ	“haber birgey siz” 533b/8=064/007
يُنْبَأُ	“haber birildi” 504b/6=053/036
يُنْبَأُوْا	“haber birilür” 557a/1=75/013 b. Bildirmek, haber vermek, anlatmak.
اَنْبَاكَ	“haber birdi saņa” 537b/6=066/003
اَنْبَاْهُمْ	“haber bidi anlarğa” 5b/9=002/033
اَنْبَاْهُمْ	“haber birgil anlarğa” 5b/9=002/033
اَنْبِيَّوْنِ	“haber birin maņa” 5b/6=002/031 c. Bildirmesini istemek, haber vermesini talep etmek.
يَسْتَنْبِئُوْنَكَ	“haber birmek tileyürler sindin” 206b/4=010/053 d. Haber, vakıa, hadise.
النَّبَاْ	“haberini” 108b/5=005/027, 208b/1=010/071 “haber” 131b/2=006/067, 362a/9=027/022, 492b/9=049/006, 561b/2=078/002, 436b/3=038/067 “haberini” 167b/2=007/175 “haberi” 191a/1=009/070, 247b/1=014/009, 368a/4=028/003, 368a/4=028/003, 433b/1=038/021, 522b/2=064/005, 127b/2=006/034
نَبَاْهُ	“haberini” 437b/2=038/088
نَبَاْهُمْ	“haberini” 282b/7=018/013
اَنْبَاْءُ	“haberlerini” 53a/1=003/044 “haberleri” 307b/2=020/099, 124a/3=006/005, 351b/5=026/006, 218b/4=011/049, 238a/5=012/102, 224a/1=011/100, 225b/9=011/120
الْاَنْبَاْءُ	“haberler” 375a/3=028/066, 505b/4=054/004
اَنْبَاْئِكُمْ	“haberleriniz” 401a/8=033/020

أَنْبَاءُهَا

“haberleri” 158b/4=007/101

e. Peygamber, Kur'an'da (el nebi) şeklinde marife olarak zikredilen bün lafızlarla kasdedilen peygamber Efendimiz Muhammed Mustafa (S.A.V.)'dir. Nekre olarak (nebi) şeklinde yahut izafetle marife olanlara gelince onların hepsinde de murad edilen peygamber, Hz. Muhammed'in gayrisidir.

نَبِيٍّ

“peygāmbēr” 37b/3=002/246, 66a/7=003/146, 68b/9=003/161, 137b/5=006/112, 157b/9=007/094, 179a/7=008/067, 324b/7=022/052, 467a/4=043/006

“peygāmbērni” 347b/2=025/031, 467a/5=043/007

النَّبِيِّ

“peygāmbēr” 56a/7=003/068, 165a/4=007/158, 178b/7=008/064, 178b/8=008/065, 179b/3=008/070, 191b/3=009/073, 197a/9=009/113, 197b/9=009/117, 398b/4=033/001, 398b/9=033/006, 400a/9=033/013, 402a/5=033/028, 402b/1=033/030, 402b/4=033/032, 403b/9=033/038, 404b/2=033/045, 405a/1=033/050, 405a/5=033/050, 405a/6=033/050, 405b/7=033/053, 406a/2=033/053, 406b/4=033/056, 406b/9=033/059, 492a/7=049/002, 535a/3=065/001, 537b/1=066/001, 537b/4=066/003, 066/009

“yalawaç” 117a/2=005/081, 164b/5=007/157

“peygāmbērni” 189b/4=009/061, 538b/2=066/008

نَبِيًّا

“peygāmbēr” 52a/9=003/039, 297b/1=019/053, 295b/6=019/030, 296b/2=019/041, 297a/5=019/049, 297b/5=019/056

“yalawaç peygāmbēr” 297a/8=019/051, 297b/2=019/054

“peygāmbērlikḫālī üze” 429b/7=037/112

لَهُمْ

“oların peygāmbēri” 37b/8=002/247,

38a/4=002/248

النَّبِيِّنَ

“peygāmbērler” 19b/6=002/136, 111a/8=005/044, 58b/5=003/084

النَّبِيِّنَ

“peygāmbērlerni” 9b/1=002/061, 58a/3=002/081, 31a/3=002/213, 49b/8=003/021, 58a/1=003/080,

	“peygamberler” 25a/8=002/177, 86b/4=004/069, 101a/1=004/163, 276a/1=017/055, 297b/6=019/058, 399b/5=033/007, 445a/3=039/069
أَنْبِيَاءُ	“peygambernin mühri” 404a/6=033/040
	“peygamberlerini” 13b/2=002/091
	“peygamberler” 107b/9=005/020
الْأَنْبِيَاءُ	“peygamberlerini” 62a/7=003/112, 100a/1=004/155
	“peygamberler” 58a/3=003/181
	f. Nübüvvet, peygamberlik.
النُّبُوَّةُ	“peygamberlikni” 57b/6=003/079, 134a/7=006/089, 381a/3=029/027, 477a/1=045/016, 517b/8=057/026

نبت. 1465.

	a. Bitmek, bitirmek.
تَنْبِثُ	“üner” 329a/3=023/020
	b. Bitirmek, yetiştirmek, yatmak, vücuda getirmek, teşekkül ettirmek, büyütme, yetiştirmek.
أَنْبَتَ	“ündürdi” 41b/2=002/261, 320a/2=022/005
أَنْبَتَكُمْ	“ündürdi sizni” 549b/3=071/017
أَنْبَتْنَا	“ündürdük” 253a/8=015/019, 351b/6=026/007, 365a/6=027/060, 392b/5=031/010, 430b/9=037/0146, 495a/9=050/007, 495b/2=050/009, 565a/6=080/027
أَنْبَتَهَا	“ündürdi anı” 52a/1=003/037
تَنْبِثُ	“ündürür” 9a/4=002/061, 422a/8=036/036
تَنْبِثُوا	“ündürseñiz” 365a/8=027/060
يُنْبِثُ	“ündürür” 258a/5=016/011
	b. Bitirme, büyütme, nebat, bitki, teşekkül ettirme.
نَبَاتٌ	“otını” 136a/3=006/099
	“yirniñ yaşargan nirsesi” 203a/9=010/024
	“yirniñ yaş otı” 286b/9=018/045
	“yaş ot” 303b/4=020/053
نَبَاتًا	“ündürmek” 52a/1=003/037, 549b/4=071/017
	“yaş otnı” 562a/1=078/015
نَبَاتُهُ	“otını” 153a/9=007/058
	“yaşargan nrseleri” 516b/9=057/020

1466. نَبَذَ

a. Atmak, hiçe saymak, ihmal etmek, baştan savmak.

نَبَذَ

“bıraktı” 14b/4=002/101

فَنَبَذْتُهَا

“attım anı” 307a/5=020/096

فَنَبَذْنَا

“kemiştük anı” 430b/9=037/0145

فَنَبَذْنَاهُمْ

“bıraktuk anlarını” 372a/8=028/040

“kemiştük anlarını” 499a/7=051/040

نَبَذَهُ

“ahdnibıraktı” 14b/2=002/100

فَنَبَذُوهُ

“bıraktılar anı” 72b/6=003/187

فَانِذْ

“bırakgıl” 178a/4=008/058

لِنَبِذْ

“bırakılğay irdi” 544a/5=068/049

لِيُنَبِذَنَّ

“bırakılğay” 580b/3=104/004

b. Ayrılmak, uzaklaşmak, çekilmek.

انْبَعَثَ

“saçlındı” 294b/5=019/016, 295a/3=019/022

1467. نَبِزَ

a. Birbirine kulp takmak.

تَنَابَزُوا

“kıkırıştı” 493b/5=049/011

1468. نَبَطَ

a. İstinbat etmek (=işin içyüzünü araştırıp ortaya çıkarmak şer’î bir hükmü delillere bakarak ortaya çıkarmak.)

يَسْتَنْبِطُونَهُ

“çıkarurlar anı” 88b/8=004/083

1469. نَبَعَ

a. Pınar, çay, menba, kaynak.

يَنْبُوعًا

“çeşme” 279a/8=017/090

يَنْبَاعٍ

“çeşmeler” 440a/5=039/021

1470. نَتَقَ

a. Çekmek, kaldırmak.

نَتَقْنَا

“kötürdük” 167a/3=007/171

1471. نثر

- a. Saçılmış.
مَنْشُورًا "saçılmış" 347a/1=025/033, 559a/2=076/019
- b. Saçılmak.
اَنْشَرَ "saçıldı" 566b/4=082/002

1472. نجد

- a. Tepe, dağ, bayır, yüksek yer, açık yol.
النَّجْدَيْنِ "iki yol ya'nıhayır takı şer" 574a/5=090/010

1473. نجس

- a. Pislik, kir.
نَجَسَ "arıgsızlar" 184b/7=009/028

1474. نجم

- a. Yıldız, Süreyya yıldızı, Zühâ, otlar, taksit, parça.
النَّجْم "yulduz" 258b/6=016/016
- "ülker yulduz" 503a/2=053/001
- "yünçüksüz ot" 508a/5=055/006
- النَّجْمُ التَّاقِبُ "yaruk yulduz" 570b/5=086/003
- النُّجُومُ "yulduzlarını" 135b/7=006/097, 258a/8=016/012
- "yulduzlar" 152b/9=007/054, 321a/6=022/018, 428b/9=037/088, 502b/7=052/049, 513a/7=056/075, 560a/3=077/008, 565b/5=081/002

1475. نجو

- a. Kurtulmak.
نَجَا "kutuldu" 231b/5=012/045
- نَجَوْتُ "kutuldu" 370b/6=028/025
- النَّجَاةُ "kurtulmak" 450b/5=040/041
- نَاجٍ "kurtulgan" 231a/7=012/042
- b. Fısıldama, sır verme, fısıldayan, sır veren, fısıldayanlar, birbirine sır verenler, fısıltı, sır.
نَجْوَى "râzlaşmak" 275a/5=017/047
- "râzı" 519b/6=058/007

النَّجْوَى	“rāznı” 304a/6=020/062, 310b/4=021/003
نَجْوَاكُم	“rāzlaşmak” 520a/1=058/008, 520a/8=058/010
نَجْوَاهُمْ	“rāzınız” 520b/6=058/012, “rāzlarınız” 520b/8=058/013
نَجْوَاهُمْ	“rāzları” 94a/8=004/114 “rāzlarını” 192a/8=009/078 “rāzlar” 472a/8=043/080 c. Kurtarmak, yüksek bir yere atmak.
نَجَاكُم	“kurtardı sizni” 277a/8=017/067
نَجَانَا	“kutğardı bizni” 157a/7=007/089, 329b/8=023/028
نَجَاهُمْ	“kutardı anlarını” 385a/3=029/065 “kurtardı” 395a/5=031/032
نَجَيْنَا	“kurtarduk” 219b/4=011/058, 220b/2=011/066, “kutğarduk” 223b/1=011/094 “kutarduk” 456b/7=041/018, 474a/9=044/030
فَنَجَيْنَاكَ	“kutarduk sini” 302b/7=020/040
نَجَيْنَاكُم	“kutğarduk sizni” 7b/3=002/049
نَجَيْنَاهُ	“kutğarduk anı” 208b/7=010/073, 315b/4=021/071 “kurtarduk anı” 315b/9=021/074, 316a/3=021/076, 317a/5=021/088, 358a/7=026/170, 428b/2=037/076 “kutarduk anı” 430b/2=037/134
نَجَيْنَاهُمْ	“kutarduk anları” 219b/4=011/058, “kutğarduk anlarını” 507a/5=054/034
نَجَيْنَاهُمَا	“kurtarduk ol ikisini” 429b/9=037/115
نُنَجِّ	“kurtarurmiz” 211b/8=010/103, 298b/8=019/072
نُنَجِّيكَ	“kutgarur miz sini” 210b/5=010/092
لَنُنَجِّيهُ	“kurtargay miz anı” 381b/5=029/032
يُنَجِّى	“kutarur” 444a/7=039/061
يُنَجِّيكُمْ	“kutgarur sizni” 131a/3=006/063, 131a/5=006/064
نَحْنَا	“kutgargıl bizni” 120a/2=010/086
نَحْنِي	“kutargıl mini” 356a/7=026/0118, 370a/7=028/021, 539a/2=066/011, 539a/3=066/011
نُجِّي	“kurtarıldı” 239a/3=012/110
مُنْجُوكَ	“biz kurtarganların sini” 381b/8=029/033

مُنْجُوهُمْ	“biz kurtarganlarıbiz” 255a/7=015/059 d. Kurtarmak.
أَنْجَانَا	“kütarsaṅ bizni” 131a/4=006/063
أَنْجَاكُمْ	“kütardı sizni” 247a/3=014/006
فَأَنْجَاهُ	“kūrtardı anı” 380b/5=029/024
أَنْجَاهُمْ	“kūtğarsa anlarını” 203a/4=010/023
أَنْجَيْنَا	“kütarsaṅ bizni” 203a/3=010/022
أَنْجَيْنَا	“kūtğarduk” 166a/6=007/165 “kūrtarduk” 225b/2=011/116, 364b/7=027/053 “kūtarduk” 354a/9=026/065
فَأَنْجَيْنَاكُمْ	“kūtğarduk sizni” 7b/6=002/050 “kūrtarduk sizni” 162a/2=007/141, 305b/5=020/080
أَنْجَيْنَاهُ	“kūtğarduk anı” 154a/1=007/064, 154b/8=007/072, 156a/5=007/083, 365a/3=027/057, 379b/4=029/015 “kūtarduk anı” 356a/8=026/119
أَنْجَيْنَاهُمْ	“kūrtarduk anlarını” 311a/6=021/009
تُنْجِيكُمْ	“kurtarur sizni” 529b/1061/010
نُنْجِ	“kurtarur miz” 211b/9=010/103
نُنْجِي	“kurtarur miz” 317a/5=021/088
يُنْجِيهِ	“kūtğarur anı” 547a/6=070/014
نَاَجِيْتُمْ	e. Sır vermek, gizlice konuşmak, fısıldamak. “rāzlaşsaṅız” 520b/6=058/012
	f. Fısıldayan, gizlice konuşan, sırdaş/ Birbiriyle gizlice söyleşenler, fısıldaşanlar, birbirine sır verenler. “rāzlaşgen” 297a/9=019/052
تَنْجِيْتُمْ	g. Fısıldaşmak, gizlice konuşmak. “rāzlaştınız” 520a/6=058/009
تَنْجَاوُا	“rāzlaşın” 520a/6=058/009
يَنْجَاوُونَ	“rāzlaşurlar” 520a/2=058/008
تَنْجَاوُا	“rāzlaşın” 520a/7=058/009

نحب. 1476

a. Nezir, adak, nezrini yerine getirmek, ölmek.

نَحْبُهُ

“öldi” 401b/6=033/023

1477. نَحَتْ

a. Oymak, yontmak.

تَنْجُتُونَ

“yonar siz” 15a/7=007/074, 357b/1=026/149,
429a/3=037/095

يَنْجُتُونَ

“yonarlar” 256a/6=015/082

1478. نَحَرَ

a. Kesmek, boğazlamak, Namazda elleri göğüs üzerine koymak, göğsünü kibleye çevirmek.

النَّحْرُ

“tiweler nibogazlağı” 581b/6=108/002

1479. نَحَسَ

a. Uğursuz.

نَحَسَاتٍ

“naḥs künler” 456b/3=041/016

b. Uğursuzluk

نَحَسَ

“naḥs kün” 506b/2=054/019

c. Duman, alevsiz duman, bakır.

نَحَاسٌ

“bakır” 509a/9=055/035, 509a/9=055/035

1480. نَحَلَ

a. Arı taifesi, arılar.

النَّحْلُ

“balarısı” 263b/6=016/068

b. Gönlünden kopanı verme, karşılıksız verilen atıyye-bağış/Fariza, dinin emri.

نَحْلَةً

“birmek⁴¹⁶” 75b/1=004/004

1481. نَحَرَ

a. Çürümüş olanlar.

نَحْرَةً

“sünükler çürük” 563a/6=079/011

1482. نَحَلَ

⁴¹⁶ Gönülden Kapanı verme, bağışta bulunma veya karşılıksız verilen atıyye yahut dinin emri.

- a. Hurma ağaçları.
- تَحْل “ḥurmā yıǵaçı” 285b/6=018/032, 357a/9=026/0148,
510a/9=055/068
- التَحْل “ḥurmā yıǵačları” 506b/3=054/020, 544b/7=069/007
- تَحْل “ḥurmā yıǵaçı” 136a/4=006/099, 305a/1=020/071,
495b/2=050/010
- تَحْل “ḥurmā yıǵačları” 141b/5=006/141, 508b/2=055/011
- تَحْل “ḥurmā yıǵačların” 565a/7=080/029
- التَحْل “ḥurmā yıǵaçı” 295a/4=019/023, 295a/7=019/025
- تَحْل “ḥurmā yıǵačları” 42a/8=002/266, 240a/7=013/004,
279a/9=017/091, 329a/1=023/019, 422a/5=036/034
- التَحْل “ḥurmā yıǵačlarını” 258a/6=016/011
- تَحْل “ḥurmā yıǵačları” 263b/4=016/067

1483. ندد

- a. Eş, denk, misil, nazîr, zıd.
- أَنَدَا “muḥālifmişller” 4a/7=002/022, 412b/3=034/033
- “teñ tuşlar” 23b/6=002/165, 250a/3=014/030
- “muḥālifbolğan neñlerni” 439a/2=039/008,
- “muḥālifbolğan neñlerni” 455b/6=041/009

1484. ندم

- a. Pişman olmak, pişmanlık duymak.
- النَدَامَة “ökünçni” 206b/6=010/054
- “ökünmekni” 412b/3=034/033
- نَادِمِينَ “öküngenler” 109a/7=005/031, 113a/3=005/052,
330b/3=023/040
- “ökünç bolup” 357b/7=026/157

1485. ندو

- a. Seslenmek, çağırmak, bağırmak, ezan okumak,
uzaktan uzağa seslenmek, sözü anlaşılmamak.
- نَادَى “kıkırdı” 151a/9=007/044, 152a/1=007/048,
152a/5=007/050, 217b/7=011/042, 218a/4=011/045,
293b/3=019/003, 316a/3=021/076, 317a/3=021/087,

	317a/6=021/089, 435a/6=038/041, 470a/9=043/051, 544a/4=068/048, 563b/5=079/023
	“nidā kıldı” 316b/6=021/083, 351b/8=026/010
نَادَا	“kıkırdı bizni” 428b/1=037/075
نَادَاهُ	“kıkırdı anı” 563b/1=079/016
فَنَادَاهَا	“kıkırdı anı” 295a/6=019/024
نَادَاهُمَا	“kıkırdı ol ikisini” 148a/5=007/022
فَنَادَتْهُ	“kıkırdı anı” 52a/7=003/039
نَادَوْا	“kıkırdılar” 151b/7=007/046, 432a/4=038/003, 507a/1=054/029
	“nidā kıldılar” 472a/4=043/077
نَادَيْتُمْ	“ündediniz ⁴¹⁷ ” 113b/8=005/058
نَادَيْنَا	“kıkırduk” 372b/9=028/046
نَادَيْنَاهُ	“kıkırduk anı” 297a/8=019/052, 429b/2=037/104
يُنَادُونَكَ	“kıkıralar saña” 492b/5=049/004
يُنَادُونَهُمْ	“kıkıralar anlarını” 515b/9=057/014
يُنَادِي	“kıkırar” 497a/7=050/041
يُنَادِي	“ündeyür” 73a/9=003/193
يُنَادِيهِمْ	“kıkırar anlarını” 374b/6=028/062, 375b/8=028/074
	“kıkırrur anlarını” 375a/2=028/065, 459b/8=041/047
نَادُوا	“kıkırır” 287b/8=018/052
نُودُوا	“kıkırıldılar” 151a/8=007/043
نُودِي	“kıkırıldı” 301b/1=020/011, 371a/7=028/030
	“nidā kılandı” 361a/4=027/008, 531a/4=062/009
يُنَادُونَ	“kıkırılurlar” 447a/6=040/010, 459b/2=041/044
نِدَاءٌ	“ündemekni” 24b/2=002/171
	“kıkırmak ⁴¹⁸ ” 293b/3=019/003
الْمُنَادِي	“kıkırğan” 497a/7=050/041
مُنَادِيًا	“ündegenni” 73a/9=003/193
	b. Birbirine seslenmek, birbirini çağırarak.
فَنَادَوْا	“kıkırıştılar irtege” 542b/5=068/021

⁴¹⁷ Ezan okumak

⁴¹⁸ Dua ve münâcâtta bulunma.

التَّأْدِ	“kıkırışmak küni” 449b/5=040/032
	c.Meclis, konferans salonu,toplantı, mecliste toplananlar, meclis arakadaşları,dernek heyeti.
نَادِيكُمْ	“oturur yiriniz” 381a/8=029/029
نَادِيَهُ	“meclisini” 577a/9=096/017
	d. Meclis, toplantı yeri.
نَدِيَّا	“oturğu yir yanındın” 299a/2=019/073

1486. نَذِر

	a. Nezir, adak, dinin emirleri.
نَذَرْتُ	“neẓr kıldım” 51b/4=003/035, 295b/1=019/026
نَذَرْتُمْ	“neẓr kılsaңыз” 43a/3=002/270
	b.Nezir, adak /Dinin emirleri.
نَذِرْ	“neẓr” 43a/3=002/270
النَّذِرْ	“neẓri” 558a/7=076/007
نُذَوْرُهُمْ	“neẓrleri” 322a/8=022/029
	c. Uyarmak.
أَنْذَرَ	“korkuttı” 481b/8=046/021
أَنْذَرْتُكُمْ	“korkuttum sizni” 456a/5=041/013, 575b/2=092/014
أَنْذَرْتَهُمْ	“korkuttuñ anlarını” 2b/4=002/006, 420b/5=036/010
أَنْذَرْنَاكُمْ	“korkuttuk sizni” 562b/7=078/040
أَنْذَرَهُمْ	“korkuttı anlarğa” 507a/6=054/036
أَنْذَرَكُمْ	“korkutsam sizni” 125b/4=006/019
	“korkutur miz sizni” 314a/2=021/045
تُنْذِرُ	“korkutsañ” 134b/8=006/092, 300a/7=019/097, 461a/8=042/007
	“munuñ üçün kim korkutsañ” 146a/3=007/002, 396a/1=032/003, 420a/6=036/006, 461a/8=042/007
	“munuñ üçün kimkorkutsa” 373a/1=028/046
	“korkutur sen” 420b/6=036/011
	“korkutursun” 417a/4=035/018
تُنْذِرُهُمْ	“korkutdıñ anlarını” 2b/4=002/006, 420b/5=036/010
يُنْذِرُ	“munuñ üçün kim korkutsa” 282a/2=018/002, 424b/2=036/070, 47b/7=040/015, 480b/3=046/012

	“korkutsa” 282a/4=018/004
لِيُنْذِرْكُمْ	“munuñ üçün kim korkutsa sizni” 153b/9=007/063, 153b/9=007/069
لِيُنْذِرُوا	“munuñ üçün kim korkutsalar” 198b/9=009/122
يُنْذِرُونَكُمْ	“korkuturlar sizlerni” 140a/4=006/130
	“korkuturlar sizni” 445a/8=039/071
أُنْذِرْ	“korkutğul” 129a/9=006/051, 554b/3=074/002
	“korkutğıl” 200a/3=010/002, 359b/9=026/214, 548b/2=071/001, 251a/9=014/044
أُنْذِرْهُمْ	“korkutğul anlarını” 296a/9=019/039, 448a/2=040/018
أُنْذِرُوا	“korkutuñ” 257b/4=016/002
أُنْذِرَ	“korkutuldı” 420b/1=036/006
أُنْذِرُوا	“korkutuldılar” 288a/9=018/052, 479b/1=046/003
لِيُنْذِرُوا	“munuñ üçün kim korkutulsalar” 252a/3=014/052
يُنْذِرُونَ	“korkuturlar” 314a/3=021/045
مُنْذِرٌ	“korkutğan” 240b/9=013/007, 432b/1=038/004, 436b/1=038/065, 495a/2=050/002, 564a/9=079/045
مُنْذِرُونَ	“korkutğanlar” 359b/6=026/208
مُنْذِرِينَ	“korkutuğlılar” 31a/4=002/213, 129a/3=006/048, 482b/9=046/029
	“korkutğanlar” 101a/7=004/165, 288a/7=018/056, 359a/6=026/194, 367b/9=027/092, 428a/8=037/072
	“biz irdük korkutğanlar” 473a/4=044/003
مُنْذِرِينَ	“korkutulmışlar” 208b/9=010/073
	“korkutulmışlar” 358a/9=026/173, 365a/4=027/058, 428a/9=037/073, 431b/8=037/177
	d. Uyarma, sakındırma.
نُذِرًا	“korkutmak üçün” 560a/3=077/006
	e. Uyarma, uyandırıcı, sakındıran, kendisiyle uyarma yapılan (azab, işkence, müsibet).
نَذِيرٌ	“korkutğan” 107b/6=005/019, 107b/7=005/019, 168a/9=007/184, 169a/2=007/188, 213a/3=011/002, 214a/7=011/012, 216a/1=011/025, 324b/4=022/049, 356a/5=026/115, 373a/1=028/046, 383b/7=029/050,

- 396a/2=032/003, 412b/6=034/034, 413b/8=034/044,
 414a/3=034/046, 417b/1=035/023, 417b/2=035/024,
 418b/8=035/037, 419b/2=035/042, 419b/3=035/042,
 436b/5=038/070, 468a/8=043/023, 480a/5=046/009,
 499b/7=051/050, 499b/7=051/051, 505a/7=053/056,
 540a/3=067/008, 540a/4=067/009, 541b/1=067/026,
 548b/4=071/002
 “men men **korķutğan**” 256b/5=015/089
 التَذِير “men men **korķutğan**” 256b/5=015/089
 “**korķutğan**” 418b/8=035/037
 نَذِير “**korķutmakım**” 540b/6=067/017
 نَذِيرًا “**korķutğan**” 17a/7=002/119, 455a/3=041/004,
 488b/7=048/008, 344b/6=025/001, 345b/2=025/007,
 349b/1=025/056, 417b/2=035/024
 “**korķutğulı**” 281a/2=017/105
 “**korķutu**” 411b/9=034/028
 “**korķuğlı**” 404b/3=033/045
 “**korķutğuçı**” 349a/2=025/051
 “**korķutğanlık yanındın**” 555b/7=074/036
 النَّذِير “**korķutmaklar**” 211b/5=010/101
 “**korķutğanlar**” 481b/8=046/021, 505a/7=053/056,
 507a/7=054/036, 507b/1=054/041
 “**korķutmak**” 505b/5=054/005
 “**korķutğanlarını**” 506b/5=054/023, 507a/4=054/033
 نَذِير “**korķutğanlarım**” 506a/8=054/016, 506b/1=054/018,
 506b/3=054/021
 “**korķutmakım**” 507a/1=054/030
 “**korķutmakımını**” 507a/8=054/037, 507a/9=054/039

نوع 1487.

- a. Sökmek, çekmek, çıkarmak, dolu dizgin gitmek.
 نَزَعَ “**tarttı ya‘nī çıkardı**” 159a/6=007/108,
 353a/1=026/033
 نَزَعْنَا “**tarttuk**” 151a/5=007/043, 254b/5=015/047
 “**çıkardıuk**” 376a/1=028/075
 نَزَعْنَاهَا “**tartsa miz anı**” 214a/1=011/009
 تَنَزَّعُ “**tartar sen**” 50b/1=003/026

	“tartar” 506b/2=054/020
لَتَنْزِعَنَّ	“tartğay miz” 298b/5=019/069
يَنْزِعُ	“tartar ya‘nī soyar” 148b/6=007/027
النَّازِعَاتِ	“tartğan firişteler birle” 563a/2=079/001
	b. Çokça soyan, soyup atan.
نَزَّاعَةً	“tartğan taraflarını” 547a/7=070/016
	c. Nizâ’ etmek, çekişmek.
يُنَازِعُكَ	“tartışsun senin birle” 326a/7=022/067
	d. İhtilafa düşmek, birbiriyle çekişmek, çekişmeye sunmak, çekiştirmek.
تَنَازَعْتُمْ	“tartıştınız” 67a/2=003/152
	“tartışsanız” 85a/8=004/059
	“tartışğay irdiniz” 176a/8=008/043
فَتَنَازَعُوا	“tartıştılar” 304a/5=020/062
تَنَازَعُوا	“tartışın” 176b/5=008/046
يَتَنَازَعُونَ	“tartışurlar” 284a/4=018/021, 501a/8=052/023

نَزَغ. 1488

	a. Dürtüklemek, yellemek, ara bozmak, vesvese, dürtük.
نَزَغَ	“fesād kekişti” 237b/8=012/100
يَنْزِعُ	“fesād kemşür” 275b/5=017/053
يَنْزِعُكَ	“sançar bolsa sini” 170a/5=007/0200
	“yöndürür bolsa sini” 458b/2=041/036
نَزَغَ	“sançmak” 170a/5=007/0200
	“yöndürmek” 458b/2=041/036

نَزَف. 1489

	a. Sarhoş olmak.
يُنْزِفُونَ	“ağllar kiter” 427b/1=037/047
	b. tükenmek/ Sarhoş olmak.

نَزَلَ. 1490

a. İnnek.

- نَزَلَ “**indi**” 281a/1=017/105, 359a/6=026/193,
431b/8=037/0177, 516a/6=057/016
- يُنْزِلُ “**iner**” 408b/5=034/002, 514b/3=057/004
b. Menzil, yörünge.
- مَنْزِلَ “**menzillerni**” 200b/7=010/005, 422b/3=036/039
c. Bir defa, bir iniş.
- نَزَلَهُ “**bir inmek**” 503a/7=053/013
d. İndirmek.
- نَزَلَ “**indürdi**” 25a/4=002/176, 47a/2=003/003,
97a/8=004/136, 97b/7=004/140, 154b/7=007/071,
169b/9=007/196, 344b/5=025/001, 384b/8=029/063,
440b/1=039/023, 486b/4=047/026, 540a/4=067/009
- نَزَلْنَا “**indürdük**” 4a/8=002/023, 83b/8=004/047,
252b/7=015/009, 266a/7=016/089, 305b/6=020/080,
495b/1=050/009, 559a/6=076/023
“**indürse irdük**” 124a/9=006/007, 137b/2=006/111
“**indürgey irdük**” 279b/8=017/095
- نَزَّلْنَاهُ “**indürdük anı**” 281a/3=017/106
“**indürse irdük anı**” 359a/8=026/198
- نَزَّلَهُ “**indürdi anı**” 14a/6=002/097, 267b/5=016/102
- نُزِّلَ “**indürser**” 99b/2=004/153, 279b/4=017/093
- نُزِّلَ “**indürür biz**” 252b/6=015/008
“**indürür biz**” 278b/3=017/082
“**indürgey miz**” 351b/2=026/004
- نُزِّلَهُ “**indürür biz anı**” 253b/1=015/021
- يُنْزِلُ “**indürse**” 13a/7=002/090, 122a/1=005/112
“**indürür**” 172a/6=008/011, 257b/3=016/002,
267b/4=016/101, 341a/6=024/043, 387b/5=030/024,
395b/1=031/034, 464a/3=042/027, 464a/5=042/028,
515a/3=057/009, 447b/3=040/013
“**indürdi**” 66b/8=003/151, 133a/9=006/081,
326b/4=022/071
- نُزِّلَ “**indürülse irdi**” 127b/7=006/037, 347b/3=025/032,
468b/9=043/031
“**indürüldi**” 252b/5=015/006, 261b/3=016/044,
484a/3=047/002, 347a/3=025/025

نَزَّلَتْ	“indürülse irdi” 486a/4=047/020
تُنَزَّلُ	“indürülse” 59b/6=003/093, 190a/2=009/064
يُنَزِّلُ	“indürülse” 15a/9=002/105
	“indürülür” 120a/1=005/101
	“indürse” 390b/3=030/049
تَنْزِيلُ	“indürmeki” 420a/6=036/005, 437b/5=039/001, 446a/2=040/002, 395b/5=032/002, 513a/9=056/080, 479a/5=046/002
	“indürgeni” 359a/5=026/0192
	“indürmek” 546a/7=069/043, 455a/2=041/002, 475b/4=045/002
تَنْزِيلًا	“indürmek” 281a/3=017/106, 301a/3=020/004, 559a/7=076/023
	“indürülmek” 347a/3=025/025
مَنْزِلُهَا	“men anın indürgeni” 122a/7=005/115
مَنْزِلٌ	“indürülmüş” 138a/2=006/114
	e. indirmek ⁴¹⁹ .
أَنْزَلَ	“indürdi” 4a/5=002/022, 13a/7=002/090, 13a/9=002/091, 195a/2=009/097, 23b/2=002/164, 24a/8=002/170, 24b/8=002/174, 31a/4=002/213, 34b/7=002/231, 47a/4=003/003, 47b/1=003/004, 47b/5=003/007, 67a/9=003/154, 85b/5=004/061, 94a/6=004/113, 111b/3=005/044, 111b/7=005/045, 112a/3=005/047, 112a/3=005/047, 112a/6=005/048, 112b/1=005/049, 112b/3=005/049, 120a/6=005/104, 134b/3=006/091, 134b/3=006/091, 136a/2=006/099, 138a/1=006/114, 184b/2=009/026, 207a/2=010/059, 231a/1=012/040, 242a/4=013/017, 250a/7=014/032, 258a/4=016/010, 259a/7=016/024, 260a/1=016/030, 263a/9=016/065, 280b/5=017/102, 282a/1=018/001, 303b/3=020/053, 325b/9=022/063, 365a/7=027/060, 394a/2=031/021, 402a/2=033/026, 417b/5=035/027, 421a/3=036/015, 438b/2=039/006, 438b/2=039/006, 440a/5=039/021, 462b/1=042/015, 462b/7=042/017, 476a/1=045/005, 484b/7=047/009, 488a/5=048/004,

⁴¹⁹ İndirmek. (Allah’ın, nimetlerinden yahut hikmetlerinden, birisini indirmesi demek, onu yaratması veya göndermesi demektir.

- 490a/6=048/018, 491a/6=048/026, 503b/6=053/023, 536b/8=065/010
- “indürüldi” 97a/9=004/136, 101a/9=004/166
- “indürmiş” 135a/3=006/093,
- “indügey irdi” 456a/7=041/014, 329b/1=023/024
- أَنْزَلْتُ “indürdüm” 6b/9=002/041
- “indürdün” 54a/7=003/053
- “indürsen” 370b/3=028/024
- أَنْزَلْتُمُوهُ “siz yaratur siz anı” 512b/5=056/059
- أَنْزَلْنَا “indürdük” 8a/9=002/057, 8b/6=002/059, 23a/1=002/159, 102b/5=004/174, 112a/4=005/048, 153a/7=007/057, 165b/1=007/160, 175b/9=008/041, 211a/1=010/094, 253b/2=015/022, 256b/6=015/090, 261b/3=016/044, 263a/7=016/064, 301a/2=020/002, 311a/7=021/010, 320a/1=022/005, 328b/8=023/018, 335b/1=024/001, 339b/8=024/034, 341a/4=024/046, 348b/8=025/048, 383b/1=029/047, 383b/7=029/051, 388b/8=030/035, 392b/5=031/010, 421b/7=036/028, 437b/5=039/002, 458b/8=041/039, 519b/2=058/005, 533b/9=064/008, 561b/7=078/014, 148b/2=007/026, 517b/4=057/025, 517b/5=057/025
- “biz indürdük” 14a/9=002/099, 93a/7=004/105, 111a/7=005/044, 442a/5=039/041
- “indürse irdük” 124b/2=006/008, 525a/4=059/021
- أَنْزَلْنَاهُ “indürdük anı” 134b/7=006/092, 144a/9=006/155, 203a/8=010/024, 245a/5=013/037, 246a/3=014/001, 281a/1=017/105, 286b/8=018/045, 314b/1=021/050, 321a/1=022/016, 434b/2=038/029
- “bizindürdük kūr‘ān” 266b/1=012/002
- “indürdük kūr‘ānı” 308a/8=020/113,
- “biz indürdük anı” 473a/3=044/003, 577b/2=097/001
- أَنْزَلْنَاهَا “indürdük anı” 335b/1=024/001
- أَنْزَلَهُ “indürdi anı” 101a/9=004/166, 345a/8=025/006, 536a/3=065/005
- سَأَنْزِلُ “indürgey men” 135a/3=006/093
- أَنْزِلُ “indürgil” 122a/5=005/114
- أَنْزِلْنِي “indürgil mini” 329b/9=023/029

اُنْزِلَ	“indürüldi”	2b/1=002/004,	2b/1=002/004,
		13b/1=002/091,	14b/7=002/102,
		19b/4=002/136,	19b/4=002/136,
		26b/4=002/185,	46a/9=002/285,
		56b/5=003/072,	58b/8=002/084,
		58b/3=003/084,	74a/6=003/199,
		74a/6=003/199,	85b/2=004/060,
		85b/2=004/060,	100b/7=004/162,
		114a/1=005/059,	114a/1=005/059,
		114b/4=005/064,	115a/2=005/066,
		115a/4=005/067,	115a/8=005/068,
		115a/9=005/068,	117a/3=005/081,
		117a/8=005/083,	144b/2=006/156,
		146a/2=007/002,	146b/1=007/003,
		165a/1=007/157,	214b/2=011/014,
		239b/2=013/001,	242b/5=013/019,
		245a/2=013/036,	383a/8=029/046,
		383a/8=029/046,	509a/7=034/006,
		432b/5=038/008,	443b/7=039/055,
		482b/9=046/030	
	“indürülse”	144b/4=006/157	
	“indürülse irdi”	202b/4=010/020,	214a/6=011/012,
		240b/8=013/007,	243b/3=013/027,
		345b/2=025/007,	346b/7=025/021,
		383b/6=029/050,	124b/2=006/008
اُنْزِلْتُ	“indürüldi”	55b/9=003/065,	193b/1=009/086,
		199a/3=009/124,	199a/9=009/127,
		377b/5=028/087	
	“indürülse irdi”	486a/4=047/020	
مُنْزِلُونَ	“indürgenlerimüz”	381b/9=029/034	
الْمُنْزِلُونَ	“indürgenler”	513a/3=056/069	
مُنْزِلِينَ	“indürgenler”	421b/8=036/028	
الْمُنْزِلِينَ	“indürgenler”	233a/3=012/059,	330a/1=023/029
مُنْزِلِينَ	“indürülmüşler”	64a/1=003/124	
	f. indirme, indiriliş, indirme yeri.		
مُنْزِلًا	“indürgü yir”	329b/9=023/029	
	g. Yavaş yavaş inmek.		
تَنْزَلْتُ	“indi”	359b/6=026/210	
تَنْزِلُ	“iner”	458a/2=041/030	
تَنْزِلُ	“iner”	360a/4=026/221,	360a/5=026/222,
		577b/3=097/004	
نَتَنْزِلُ	“iner miz”	298a/7=019/064	
يَتَنْزِلُ	“iner”	537a/5=065/012	

h. Menzil, misafir ağırlama yeri, misafir için hazırlanan yemek, ziyafet, konaklama yeri.

فَزُلْ

“tuzğu” 513b/9=056/093

نُزْلَا

“tuzğu” 74a/4=003/198, 292a/8=018/102,
292b/6=018/10, 397b/2=032/019, 428a/1=037/062
“tuzguluḫḫālī üze” 458a/6=041/032

نُزْغُلَا

“tuzguları” 512b/3=056/056

1491. نَسَا

a. Erteleme.ertelenen husus

النَّسِيءُ

“te’ḥīr kılmak”⁴²⁰ 186a/8=009/037

b. Değnek.

مِنْسَاتُهُ

“tayakını” 410a/8=034/014

1492. نَسَب

a. Neseb, soy, akrabalık, soy bağı

نَسَبًا

“nisbet kılgan erkekler” 349a/7=025/054,

“yawukluk” 431a/8=037/0158

أَنْسَابٌ

“nisbetler” 334a/5=023/0101

1493. نَسَخ

a. İptal etmek, kaldırmak, yazmak.

نَنْسَخُ

“neshkılsa miz” 15b/2=002/106

فَيَنْسَخُ

“bāṭıl kılar” 324b/8=022/052

b. Nüsha.

نُسْخَتِهَا

“bitinmişi” 164a/3=007/154

c. Yazmak, nüshasını çıkarmak

نَسْتَنْسَخُ

“biz bitmek tileyür irdük” 478a/8=045/029

⁴²⁰ Cahiliye Arapları, üç ay haram olan zilkade, zilhicce, ve muharrem'in peşpeşe gelmesini meşakkatli bulurlardı. Zira bu aylarda savaş yapmaları yasaktı. Oysa ki savaş onların geçim kaynaklarından biriydi. Bu durum karşısında onların reislerinden bazıları Mina'dan indikleri vakit muharrem ayının helal ay kılınıp, bedelinde safer ayının haram kılınması kararlaştırıldı. Bu ise muharrem ayının haram oluşunu erteleme yahut muharrem ayının haram oluşu ertelenmiş demektir.

1494. نَسَف

a. Kökünden, sökmek, yolmak, temelinden oynatmak, savurmak, dağıtmak, uçurmak, süpürmek.

لَنَنْسِفَنَّهٗ

“**kom tig kılğay miz anı**” 307a/9=020/097

يُنْسِفُهَا

“**kom tig kılur anı**” 307b/8=020/105

نُسِفْتُ

“**uşak kılındı**” 560a/4=077/010

نُسِفْنَا

“**komtig kılmağ**” 307a/9=020/097, 307b/9=020/105

1495. نَسَك

a. Kurban kesen, ibadette bulunan, bayram yapan

نَاسِكُوهُ

“**ibādet kılğuçılar**” 326a/7=022/067

b. Kurbanlık hayvan/ İbadet / Hacca ait amel.

نُسَكِ

“**kurbānkılmağ**” 28b/8=002/196

نُسَكِي

“**ibādetim**” 145b/1=006/162

c. Kurban kesme, kurban kesme yeri, ibadet yeri, bayram, hacca ait vazifeler

مَنَسَكَا

“**kurbānkılmağ**” 322b/8=022/034

“**ibādet**” 326a/7=022/067

مَنَاسِكُكُمْ

“**hac içindeki kulluklarınızı**” 29b/5=002/200

مَنَاسِكَنَا

“**ibādet kılgu yirlerimüzni**” 18b/3=002/128

1496. نَسْل

a. Koşturmak, saldırmak

يَنْسِلُون

“**iwerler**” 317b/8=021/096

“**yügrürler**” 423a/9=036/051

b. Nesil, soy

نَسْلَةً

“**oğlanlarını**” 396b/1=032/008

1497. نِسْو

نِسْوَة

“**tişiler**” 229b/1=012/030

النِّسْوَة

“**tişiler**” 232a/5=012/050

a. Kadınlar (kızları da içine alan bir ifadedir

نِسَاء

“**tişileri**” 52b/8=003/042,

“**tişilerini**” 75a/2=004/001

“**kızları**” 407a/1=033/059

	“tişiler”	491a/2=048/025,	493b/4=049/011,
		493b/4=049/011,	76b/4=004/011, 103a/3=004/176
	“cüftleri”	402b/1=033/030,	402b/5=033/032
النِّسَاء	“tişiler”	33a/4=002/222,	35b/9=002/235,
		48b/6=003/014,	75a/7=004/003, 76a/3=004/007,
		79a/4=004/022,	79b/5=004/024, 81a/6=004/032,
		81b/2=004/034,	87a/7=004/075, 91b/9=004/098,
		95b/9=004/127,	95b/8=004/127, 96a/8=004/129,
		156a/3=007/081,	339a/5=024/031, 343a/9=024/060,
		365/1=027/055,	402b/5=033/032, 405b/4=033/052,
		535a/3=065/001	
	“tişilerni”	34b/3=002/231,	34b/9=002/232,
		36a/6=002/236,	78b/4=004/019,
		83a/6=004/043,	105a/8=005/006,
نِسَاءُكُمْ	“tişilerinizi”	7b/5=002/049,	55a/8=003/061,
		162a/4=007/141,	247a/5=014/006
نِسَاءَنَا	“tişilerimizi”	55a/8=003/061	
نِسَاءَهُمْ	“tişilerini”	160b/2=007/127,	368b/1=028/004
	“tişilerni”	448b/7=040/025	
نِسَاءُكُمْ	“tişilerinizi”	33a/7=002/223	
نِسَائِكُمْ	“tişileriniz”	27a/4=002/187,	535b/9=065/004,
		78a/1=004/015,	78b/8=004/023, 78b/9=004/023
نِسَائِهِمْ	“tişileri”	33b/4=002/226,	519a/1=058/002,
		519a/4=058/003	
نِسَائِهِنَّ	“tişileri”	339a/3=024/031,	406b/1=033/055

نسى. 1498

a. Unutmak, hatırandan çıkarmak, terketmek, hatırına getirmemek, unutulmuş gibi muamele yapmak.

نَسَى	“unıttı”	288b/1=018/057,	308b/3=020/115,
		425a/2=036/078,	439b/1=039/008
نَسُوا	“unuttılar”	106b/6=005/013,	106b/6=005/014,
		128b/3=006/044,	166a/6=007/165, 190b/1=009/067,
		346a/9=025/018,	434a/7=038/026, 525a/1=059/019
	“unutmış tig kıldılar”	152a/9=007/051	
نَسَوْهُ	“unuttılar anı”	152b/4=007/053,	519b/4=058/006

نَسِيَا	“unittılar” 288b/9=018/061
نَسِيَتْ	“unutsaḡ” 284b/3=018/024
نَسِيْتُ	“unuttum” 289a/3=018/063, 289b/7=018/073
نَسِيْتُمْ	“unuttuḡuz” 478b/7=045/034
نَسِيْتَهَا	“unuttuḡız” 397a/2=032/014
نَسِيْنَا	“unuttuḡ anı” 309a/9=020/126
نَسِيْنَاكُمْ	“unutsa miz” 46b/6=002/286
فَنَسِيَهُمْ	“biz unuttuḡ sizni” 397a/3=032/014
تَنَسَّى	“ḡoydı anlarını” 190b/1=009/067
تَنَسَّى	“unittḡıl” 376a/7=028/077
تَنَسُّوْا	“unutḡay sen” 571b/1=087/006
تَنَسُّوْنَ	“unutḡı” 36b/3=002/237
نَنَسَّاكُمْ	“unutur siz” 7a/5=002/044, 128a/8=006/041
نَنَسَّاهُمْ	“unuttuk sizni” 478b/7=045/034
يُنَسِّي	“unutmuş tig kıılır miz” 152a/9=007/051
تُنَسَّى	“unitur” 303b/2=020/052
مُنَسِّيَا	“unutulur sen” 309a/9=020/126
نَسِيَا	“unutulmuş” 295a/6=019/023
نَسِيَا	b. Değersiz eşya.
نَسِيَا	“ḡor nirse” 295a/6=019/023
نَسِيَا	c. Unutkan.
نَسِيَا	“unutḡan” 298a/9=019/064
نَسِيَا	d. Unutturmak, terkettirmek, hatırlatmamak, hatırdan çıkartmak.
أَنْسَوْكُمْ	“unutturdılar sizge” 334b/6=023/110
أَنْسَانِيْهٖ	“unittırdı nana anı” 289a/3=018/063
فَأَنْسَاهُ	“unutturdı” 231a/8=012/042
فَأَنْسَاهُمْ	“unutturdı anlarḡa” 0521b/2=58/019, 525a/1=059/019
نُنَسِّهَا	“unuttursa miz” 15b/2=002/106
يُنَسِّتَكَ	“unuttursasaḡa” 131b/4=006/068

1499. نَشَأَ

a. Diriliş, ilk diriliş, dünya hayatı, dünyadaki canlılık.

النَّشْأَةُ

“**ķopmaknı**” 380a/7=029/020

“**ķopmak**” 505a/3=053/047

“**burunkı yaratmaknı**” 512b/8=056/062

b. Kalkan, gece ibadete kalkan, gece ibadete kalkma, gecenin başlangıcı, gecenin ilk saati, gece saatleri, gece vakti.

نَاشِئَةً

“**ķopġanı**” 553a/3=073/006

c. Büyütmek, yetiştirmek.

يُنْشَأُ

“**irse kim ķopar**” 468a/1=043/018

d. İcad etmek, meydana getirmek, yaratmak, kaldırmak, teşkil etmek, hazır etmek.

أَنْشَأَ

“**yarattı**” 141b/4=006/141, 332b/8=023/078

أَنْشَأْتُمْ

“**yarattınız**” 513a/5=056/072

أَنْشَأَكُمْ

“**yarattı sizni**” 140b/2=006/133, 504b/2=053/032, 220a/1=011/061, 541a/6=067/023

“**tüzetti sizni**” 136a/1=006/098

أَنْشَأْنَا

“**yarattuk**” 124a/8=006/006, 330a/2=023/031, 330b/5=023/042, 329a/1=023/019, 372b/7=028/045

“**yarattuk biz**” 311a/9=021/011

أَنْشَأْنَاهُ

“**yarattuk anı**” 328b/5=023/014

أَنْشَأْنَاهُنَّ

“**yarattuk anı**” 512a/1=056/035

أَنْشَأَهَا

“**yarattı anı**” 425a/3=036/079

نُنْشِئُكُمْ

“**yaratsa miz sizni**” 512b/7=056/061

يُنْشِئُ

“**ķoparur**” 341a/9=013/012

“**ķopġarur**” 380a/7=029/020

أَنْشَاءٌ

“**yaratmak**” 512a/1=056/035

الْمُنْشِئُونَ

“**yaratğanlar**” 513a/6=056/072

الْمُنْشِئَاتُ

“**yelkenleri kötürülmüş**” 508b/9=055/024

1500. نَشَرَ

a. Yaymak, neşretmek, yayınlamak, açmak, dirilmek, uyanıp ayaġa kalkmak.

يَنْشُرُ

“**yaysun**” 283a/5=018/016

“**yayar**” 464a/5=042/028

نُشِرَتْ

“**yazıldı**” 566a/2=081/010

نَشَرًا	“yaymak” 560a/2=077/003
النُّشُورُ	“tirilmek” 416a/1=035/009
نُشُورًا	“tirgüzmek” 540b/3=067/015
	“tirilmekni” 345a/4=025/003,
	“tirgüzmekni” 348a/6=025/040,
	“tirgüzmek” 348a/6=025/047
النَّاشِرَاتِ	“yayganlar” 560a/1=077/003
مَنْشُور	“yatılmış” 500b/2=052/003
مَنْشُورًا	“yayılmış” 272a/4=017/013
مَنْشُورَةٌ	b. İyice acılmış.
	“yayılmış” 556a/7=074/052
	c. Ölüyü diriltmek, bitki çıkartmak, nebatata kavuşturmak.
أَنْشَرْنَا	“tirgüzdük biz” 467b/1=043/011
أَنْشَرَهُ	“kopardı anı” 565a/4=080/022
يُنْشِرُنْ	“anlar tirgüzürler” 312a/3=021/021
مُنْشَرِينَ	“tirlürölmişler” 474b/4=044/035
	d. Dağılmak, yayılmak.
تَنْتَشِرُونَ	“yayılır siz” 387a/6=030/020
فَانْتَشِرُوا	“takılın” 405b/9=033/053
	“yayılın” 531a/7=062/010
مُنْتَشِرٌ	“yazılğan” 506a/1=054/007

نَشْر. 1501

اَنْشُرُوا	a. Huysuzluk etmek, geçimsizlik çıkarmak, kalkmak.
نُشُورًا	“kinlik kılın” 520b/2=058/011, 520b/2=058/011
نُشُورَهُنَّ	“cüftindin yırak bolmak yanındın” 96a/4=004/128
	“yazmaqları” 81b/5=004/034
نُشْرِهَا	b. Beslemek, birleştirmek, iskeletini kurmak.
	“koptarur miz anı” 41a/3=41a/3=002/259

نَشْط. 1502

نَشْطًا	a. Çekip almak, çıkmak, atlamak, atılmak.
النَّشِطَاتِ	“çıkarmak” 563a/2=079/002
	“çıkarganlar” 563a/2=079/002

نَصْب. 1503

a. Dikmek.

نُصِبْتُ

“tikildi” 572b/1=088/019

b. Yorulmak, bitkin düşmek, işe sarılmak, ibadete sarılmak.

فَأَنْصَبُ

“emgeñil” 576a/8=094/007

نَصَبُ

“emgek” 198b/1=009/120,418b/3=035/035

نَصَبًا

“emgek” 289a/2=018/062

نَاصِبَةٌ

“emgeñen” 572a/3=088/003

c. Dert, hastalık, belâ, bitkinlik verici husus.

بُنْصَبِ

“emgek birle” 435a/6=038/041

d. Taştan yapılmış put, dikili taş, âbide yahut yol gösteren ve hedefi tayin eden direk v.s.

نُصْبُ

“but” 548a/9=070/043

النُّصْبِ

“but” 104a/6=005/003

“butlar” 118a/8=005/090

e. Nasip, hisse, pay.

نَصِيبُ

“ülüş” 29b/9=002/202,76a/3=004/007, 81a/5=004/032, 81a/6=004/032, 84b/2=004/053, 89a/4=004/085, 98a/3=004/141, 463a/5=042/020

“ülüş” 76a/2=004/007

نَصِيبًا

“ülüş” 50a/3=003/023, 76a/3=004/007, 83a/9=004/044, 84a/8=004/051, 140b/7=006/136, 262b/2=016/056

“ülüşni” 94b/9=004/118,451a/8=040/047

نَصِيبَكَ

“ülüşüñni” 376a/7=028/077

نَصِيبَهُمْ

“ülüşlerini” 81b/1=004/033, 224b/7=011/109

“ülüşleri” 150a/6=007/037

1504. نصت

a. Susup dinlemek.

أَنْصِتُوا

“eşitin” 170b/2=007/204

“işitmek için tek turun” 482b/8=046/029

1505. نصح

a. Nasihat etmek, öğüt vermek, iyiliğini istemek, sadık kalmak.

نَصَحْتُ

“öğütledim” 155b/8=007/079

“öğüt birdim” 157b/7=007/093

نَصَحُوا	“eḏgölük kıldılar” 194a/4=009/091
أَنْصَحَ	“öğüt birür men” 153b/7=007/062
	“öğütlesem” 217a/1=011/034
نُصَحِي	“öğütüm” 216b/9=011/034
نَاصِحٌ	“öğüt birgen” 154a/8=007/068
نَاصِحُونَ	“eḏgü saḡnığanlar miz” 227b/2=012/011
	“anlareḏgü kılğanlar” 368b/7=028/012
النَّاصِحِينَ	“öğüt birgenler” 148a/2=007/021, 370a/6=028/020
	“öğütlegenlerni” 155b/9=007/079
	b. Çok hâlis, safî, hâlis tevbe, bir daha hiç günâş işlememek için yapılan tevbe, tevbe edenin kötülüklerden uzak kalarak yaptığı tevbe, günâh kirlerini temizleyen, günâhlardan meydana gelen maddî ve manevî yaraları tedâvî eden tevbe.
نَصُوحًا	“râst” 538a/9=066/008

نصر. 1506.

a. Yardım etmek, (Allah’a yardım etmekten murad, O’nun dinini ve şariatını korumak ve bu husustaelden gelen gayreti sarfetmek olup, mecazdır.

نَصْرَكُمْ	“yārī berdi sizge” 63b/7=003/123, 184a/8=009/025
نَصْرُونَا	“yārī birdük aña” 316a/4=021/077
نَصْرُونَاهُمْ	“yārī birdük anlarğa” 430a/1=037/116
نَصْرَهُ	“yārī birdi aña” 186b/9=009/040
نَصْرَهُمْ	“yārī birse irdi” 482b/4=046/028
نَصْرُوا	“yārī birdiler” 179b/9=008/072, 180a/8=008/074
نَصْرُوهُ	“yārī birdiler aña” 164b/9=007/157
نَصْرُوهُمْ	“yārī birürler anlarğa” 524a/6=059/012
لَتَنْصُرُنَّهُ	“yārī birgey siz aña” 58a/5=003/081
لَنْصُرُ	“yārī birür miz” 451b/5=040/051
تَنْصُرُوا	“yārī birgey siz” 484b/5=047/007
تَنْصُرُوهُ	“yārī birseniz” 186b/8=009/040
لَتَنْصُرُ	“bizyārī birür miz” 451b/5=040/051

لَنَنْصُرَنَّكُمْ	“yārī birgey miz sizge” 524a/4=059/011
يَنْصُرُ	“yārī birür” 385b/5=030/005
يَنْصُرَكَ	“yārī birse saña” 488a/4=048/003
يَنْصُرُكُمْ	“yārī birse sizge” 68b/6=003/160
	“yārī birür sizge” 68b/8=003/160, 541a/1=067/020
	“yārī birsün sizge” 182b/7=009/014
	“yārī birgey sizge” 484b/5=047/007
لَيَنْصُرَنَّ	“yārī birge” 323b/7=022/040
يَنْصُرُنَا	“yığar bizge” 449a/8=040/029
لَيَنْصُرَنَّهُ	“yārī birgey aña” 325b/5=022/060
يَنْصُرُنِي	“yığar mini” 216b/2=011/030, 220a/6=011/063
يَنْصُرُهُ	“yārī birgey aña” 320b/8=022/015
	“yārī birür” 323b/7=022/040
	“yārī birür aña” 517b/6=057/025
يَنْصُرُونَ	“yārī birürler” 169b/1=007/192, 170a/2=007/197, 523b/2=059/008
يَنْصُرُونَكُمْ	“yārī birürler sizge” 355a/9=026/093
يَنْصُرُونَهُ	“yārī birürler aña” 286b/5=018/043, 376b/9=028/081
يَنْصُرُونَهُمْ	“yārī birürler anlarga” 465b/6=042/046,
	“yārī birseler anlarga” 524a/7=059/012
انْصُرْنَا	“yārī birgil bizge” 38b/7=002/250, 46b/9=002/286, 66b/2=003/147
انْصُرْنِي	“yārī birgil maña” 329b/3=023/026, 330b/3=023/039, 381b/1=029/030
انْصُرُوا	“yārī biriñiz” 315b/2=021/068
تَنْصُرُونَ	“yārī birilür siz” 225a/5=011/113, 332a/2=023/065, 443b/6=039/054
يَنْصُرُونَ	“yārī birilürler” 7b/3=002/048, 12b/7=002/086, 17b/8=002/123, 62a/3=003/111, 372b/1=028/041, 456b/5=041/016, 474b/9=044/041, 502b/4=052/046, 524a/6=059/012
	“anlaryārī birilür” 313b/2=021/039
	“nuşret birilgeyler” 424b/7=036/074

نَصْر	“yārīsi” 31b/3=002/214, 313b/8=021/043, 31b/2=002/214, 31b/2=029/010, 385b/5=030/005, 529b/7=061/013, 582b/1=110/001 “yārī birmek” 390b/8=030/047
النَّصْر	“yārī birmek” 64a/5=003/126, 180a/3=008/072 “yārī” 172a/4=008/010
نَصْرًا	“yārī” 169b/1=007/192, 488a/4=048/003 “yārī birmek” 346b/2=025/019
نَصْرُكُمْ	“yārīñiz” 170a/1=007/197
نَصْرَنَا	“yārīmiz” 127b/1=006/034, 239a/3=012/110
بِنَصْرِهِ	“yārīsi birle” 48b/4=003/013, 174a/1=008/026 “yārī birmek birle” 178b/4=008/062
نَصْرِهِمْ	“anlarınıyārīsi” 424b/7=036/075 “yārīleri” 323b/3=022/039
نَاصِر	“yārīçi” 485a/7=047/013 “yārī birgen” 571a/1=086/010
نَاصِرًا	“yārīçi yanındın” 552a/8=072/024
نَاصِرِينَ	“yārī birgenler” 50a/2=003/022, 54b/8=003/056, 59b/2=003/091, 66b/6=003/150, 478b/8=045/034 “yārī birgen” 381a/1=029/025, 388a/8=030/029
مَنْصُورًا	“yārī birilmiş” 274a/2=017/033
الْمَنْصُورُونَ	“yārī birilmişler” 431b/7=037/172 b. Çok yardım eden, yardımsever, kurtarıcı.
نَصِير	“yārīçi” 15b/5=002/107, 17b/2=002/120, “yārī birgen” 192a/2=009/074, 197b/8=009/116, 326b/5=022/071, 380b/1=029/022, 418b/9=035/037, 461b/73=042/008, 464b/1=042/031
النَّصِيرُ	“yārī birgüçi” 175b/5=008/040 “yārīçi” 327b/6=022/078
نَصِيرًا	“yārçi” 83b/2=004/045, 84b/2=004/052, 87a/9=004/075, 89b/8=004/089, 95b/1=004/123, 98b/5=004/145, 102b/4=004/173, 278a/2=017/075, 347b/2=025/031, 407b/2=033/065 “yārī birgen” 278b/2=017/080, 490b/5=048/022 “nuşret birgen” 400b/8=033/017

أَنْصَار	“yārīçiler” 43a/4=002/270
	“yārī birgenleri” 54a/6=003/052
	“yārī birgenler” 73a/8=003/192, 116a/3=005/072
	“yārīçileri” 529b/8=061/014, 530a/1=061/014
الْأَنْصَارِ	“yārī birgenler” 195a/9=009/100, 197b/9=009/117
أَنْصَارًا	“yārī birgenler” 550a/3=071/025
أَنْصَارِي	“yārīçilerim” 54a/5=003/052, 529b/9=061/014
	c. Yardımlaşmak.
تَنْصَرُونَ	“yārī birişür siz” 426b/4=037/025
	d. İntikam almak, hakkını almak, korunmak, çekilmek, çekinmek.
اَنْتَصَرَ	“intikām aldı” 465a/5=042/041
	“öç algay irdi” 484b/1=047/004
اَنْتَصَرُوا	“intikām aldılar” 360a/9=026/0227
تَنْتَصِرَانِ	“yıgılını bilür siz” 509a/9=055/035
يَنْتَصِرُونَ	“öç alurlar” 355b/1=026/093
	“intikām alurlar” 465a/3=042/039
فَاَنْتَصِرَ	“intikām algıl” 506a/4=054/010
مُتَنْصِرٌ	“mümteni‘ bolğan” 507b/4=054/044
مُتَنْصِرًا	“boldı yıgılınğan” 286b/6=018/043
مُتَنْصِرِينَ	“boldıintikām alğanlar” 377a/1=028/081
	“boldılaröç alğanlar” 499b/3=051/045
	e. Yardım istemek.
اِسْتَنْصَرَهُ	“yārī tiledi andın” 369b/9=028/018
اِسْتَنْصَرُوْكُمْ	“yārī birmek tileseler sizdin” 180a/3=008/072
	f. Hristiyan.
نَصْرَانِيًا	“tersā” 56a/4=003/067
	g. Hristiyanlar.
نَصَارَى	“tersālar” 16a/5=002/111, 19b/2=002/135, 20a/6=002/140
	“biztersālar” 106b/6=005/014, 117a/6=005/082
النَّصَارَى	“tersālar” 9b/3=002/062, 16a/9=002/113, 16a/9=002/113, 107a/1=005/018, 115b/2=005/069, 185a/6=009/030, 321a/3=022/017
	“tersālarını” 112b/7=005/051,

1507. نصف

- a. Yarı, yarısı.
 نَصْفُ "yarısı" 36b/1=002/237, 77a/3=004/012,
 102b/9=004/176
 النِّصْفُ "yarısı" 80a/8=004/025,
 "yarım" 76b/5=004/011
 نِصْفُهُ "yarısını" 553a/1=073/003
 "yarısı" 554a/1=073/020

1508. نصو

- a. Kâkül, perçem.
 نَاصِيَةٌ "bürçek" 577a/8=096/016
 النَّاصِيَةُ "bürçek" 577a/8=096/015
 بِنَاصِيَتِهَا "bürçekini" 219a/9=011/056
 بِالنَّوَاصِي "bürçekleri birle" 509b/4=055/041

1509. نضج

- a. Yanmak, kavrulmak.
 نَضِجَتْ "bışse" 84b/8=004/056

1510. نضخ

- a. Coşkun, çok fışkıran.
 نَضَّاخَتَانِ "ata çıkar" 510a/8=055/066

1511. نضد

- a. Üst üste dizilmiş, yığılmış, birikinti, küme.
 نَضِيدٌ "biri birine urulmuş çiçek" 495b/3=050/010
 b. Üst üste yığılmış / Alt alta dizilmiş.
 مَنُضُودٌ "balçık taş" 222a/3=011/082
 "bişrülmiş" 511b/9=056/029

1512. نضر

- a. Sevimlilik, sevinç, pırıltı, parlaklık, neş'e.
 نَضْرَةٌ "sewünmek" 558b/3=076/011

“**körkin**” 568a/5=083/024

b. Güleç yüzlü, pırıl pırıl parlayan, ıslıl ıslıl parıldayan, parlak, neşeli.

نَاصِرَةٌ

“**tāzebolğan**” 557a/6=075/022

1513. نطح.

a. Boynuzla öldürülmüş hayvan (süsülmekle veya toslanmakla ölen hayvan).

النَّطِيحَةُ

“**süsüp ölmüş**” 104a/4=005/003

1514. نطف.

a. Meni, döl

نُطْفَةٌ

“**nutfe**” 257b/6=016/004, 505a/2=053/046, 557b/4=075/037, 565a/3=080/019, 416a/5=035/011

“**tamzum**” 310b/6=022/005, 328b/2=023/013, 425a/1=036/077, 453a/6=040/067, 286a/5=018/037

“**karışgan suw**” 8a/2=076/002

النُّطْفَةُ

“**tamzumni**” 328b/3=023/014

1515. نطق.

a. Konuşmak, söylemek.

تَنْطِقُونَ

“**sözleyür siz**” 429a/2=037/092, 498b/1=051/023

يَنْطِقُ

“**sözleyür**” 331b/8=023/062, 478a/7=045/029, 503a/3=053/003

يَنْطِقُونَ

“**anlarsözleyür**” 367a/5=027/085

“**sözleşürler**” 560b/8=077/035

b. Konuşma, kelâm, söz

مَنْطِقَ

“**sözin**” 361b/7=027/016

c. Konuşturmak, söyletmek, göstertmek.

أَنْطَقَ

“**sözletti**” 457a/3=041/021

أَنْطَقْنَا

“**sözletti bizge**” 457a/2=041/021

1516. نظر.

a. Bakmak, görebilmek, görmek, görmek, bilmek, dönmek, yönelmek, yavaş olmak, beklemek,

bakmak, düşünmek, ibret almak, iltifat etmek, ihsan-
da bulunmak, gözetmek, incelemek, araştırmak.

- نَظَرَ “baktı” 199b/1=009/127, 428b/9=037/088,
555a/4=074/021
- أَنْظَرَ “bakgıl” 162a/9=007/143
- لَنْظَرَ “bakşun” 524b/8=059/018
- تَنْظُرُونَ “sizlerbakar siz” 7b/7=002/050, 65b/8=003/143
“sizbakar siz” 8a/7=002/055, 513b/3=056/084
- نَنْظُرُ “baksa miz” 201b/8=010/014
“bakğay miz” 362b/6=027/027
“bakalıñ” 363b/8=027/041
- يَنْظُرُ “bakar” 57b/1=003/077, 205b/6=010/043,
433a/4=038/015, 562b/8=078/040
“baksa” 160b/6=007/129
“bakşun” 283b/8=018/019, 570b/5=086/005,
321a/1=022/015, 565a/5=080/024
- يَنْظُرُوا “bakdılar” 168b/1=007/185, 495a/7=050/006
“bakşalar” 238b/9=012/109, 386a/6=030/009,
419b/7=035/044, 448a/7=040/021, 454b/2=040/082,
484b/8=047/010
- يَنْظُرُونَ “bakarlar” 30b/5=002/210, 144b/8=006/158,
152b/3=007/053, 170a/3=007/198, 171b/6=008/006,
260a/8=016/033, 419b/5=035/043, 426a/8=037/019,
445a/2=039/068, 465b/3=042/045, 486a/5=047/020,
499b/2=051/044, 568a/5=083/023, 568b/4=083/035,
572a/8=088/017
“küyerler” 423a/6=036/049, 471b/2=043/066,
485b/9=047/018
- اَنْظُرُ “bakgıl” 41a/1=002/259, 41a/2=002/259,
41a/3=002/259, 84a/6=004/050, 116a/9=005/075,
116a/9=005/075, 126a/4=006/024, 128b/9=006/046,
131a/9=006/065, 156a/7=007/084, 158b/9=007/103,
162a/9=007/143, 205a/9=010/039, 208b/8=010/073,
272b/7=017/021, 275a/6=017/048, 307a/6=020/097,
345b/4=025/009, 361b/4=027/014, 362b/7=027/028,
364b/5=027/051, 372a/9=028/040, 390b/4=030/050,
428a/9=037/073, 429a/9=037/0102, 468b/3=043/025

اَنْظُرْنَا	“küyün bizge” 15a/7=002/104,
	“küygül bizge” 83b/6=004/046
اَنْظُرُوا	“bakın” 65a/7=003/137, 124b/7=006/011, 136a/6=006/099, 156b/8=007/086, 211b/4=010/101, 260b/9=016/036, 366a/5=027/069, 380a/6=029/020, 389b/6=030/042
اَنْظُرُونَا	“küyün bizge” 515b/6=057/013
اَنْظُرَى	“bakgıl” 363a/3=027/033
نَظَر	“bakışını” 486a/5=047/020
نَاظِرِينَ	“küymeyin” 405b/8=033/053
النَّاظِرِينَ	“bakğanlarını” 10b/1=002/069, “bakğanlar” 159a/6=007/108, 253a/5=015/016, 353a/1=026/033
نَاظِرَة	“bakğan men” 363a/6=027/035 “bakğan” 557a/6=075/023 b. Bir bakış, bir inceleme, gözden geçirme.
نَظَرَة	“bakmak” 428b/9=037/088 c. Mühlet vermek, süre tanımak.
تَنْظُرُونَ	“küyün ya’nī mühlet birin maña” 169b/8=007/195, “mühlet birin maña” 219a/7=011/055, 208b/5=010/071
اَنْظُرِينَ	“mühlet birgil maña” 147a/8=007/014, 254a/6=015/036 “zamān birgil maña” 437a/5=038/079
يَنْظُرُونَ	“mühlet birilürler” 23a/7=002/162 “küyülürler” 59a/4=003/088, 124b/3=006/008 “zamān birilürler” 265b/9=016/085, 398b/2=032/029 “anlar yārī birilür” 313b/3=021/040
مَنْظُرُونَ	“bizmühlet birilmişler” 359b/3=026/203
مَنْظُرِينَ	“öyülmişler” 252b/7=015/008 “mühlet birilmişler irdiler” 474a/8=044/029
الْمَنْظُرِينَ	“sen mühlet birilmişlerdin sen” 147a/9=007/015, 254a/7=015/037 “sen zamān birilmişlerdin” 437a/6=038/080 d. Beklemek, gözlemek.

يَنْتَظِرُ	“küyer” 401b/6=033/023
يَنْتَظِرُونَ	“küygenler” 211b/8=010/102
اَنْتَظِرُ	“küygül” 398b/2=032/030
اَنْتَظِرُوا	“küyün” 145a/3=006/158, 226a/3=011/122 “küyün” 154b/7=007/071, 202b/5=010/020, 211b/7=010/102
مُنْتَظِرُونَ	“bizküygenler miz” 145a/3=006/158, 226a/3=011/122 “küyügliler” 398b/2=032/030
الْمُنْتَظِرِينَ	“küygenler” 154b/8=007/071, 202b/6=010/020, 211b/9=010/102 e. Mühlet verme, te'hir, erteleme.
فَنْظَرَةٌ	“küymek” 55b/6=002/280

1517. نَعَج

	a. Koyun.
نَعَجَةٌ	“sağlık” 433b/6=038/023, 433b/6=038/023
نَعَجَتِكَ	“sağlığını” 433b/7=038/024
نَعَاجُهُ	“sağlıkları” 433b/8=038/024

1518. نَعَس

	a. Uykunun bastırması veya uykuya giriş (hafif uyku).
النَّعَاسَ	“ımızğanmak” 172a/5=008/011
نُعَاسًا	“ımızğanmakını” 67b/1=003/154

1519. نَعَق

	a. Bağırarak.
يَنْعِقُ	“oçğurur” 24b/1=002/171

1520. نَعْل

	a. Pabuç, terlik.
نَعْلَيْكَ	“na'leyiniñni” 301b/2=020/012

1521. نعم

a. Rahat yaşayış, refah, nimetler.

نَعْمَة

“hoşluk” 474a/6=044/027

النَّعْمَة

“tena‘um eyelerini” 553a/9=073/011

b. Varlıklı, rahat, mes’ud, gözü aydın, parlak, güleç, neş’eli.

نَاعِمَة

“körklüg” 572a/5=088/008

c. Nimetlendirmek, rafaha kavuşturmak, geçimini bollaştırmak.

نَعْمَة

“ni‘metlig kılsa” 573a/5=089/015

d. Nimetlendirmek, nimet vermek, iyilik ve ihsanda bulunmak, kötülüklerden uzak tutmak, lutfetmek.

أَنْعَمَ

“edgölük kıldı” 86b/3=004/069, 86b/8=004/072, 108a/6=005/023, 297b/5=019/058, 403b/3=033/037

أَنْعَمْتُ

“edgölük kıldım” 1b/4=001/007, 362a/4=027/019, 369b/7=028/017, 481a/1=046/015, 403b/4=033/037

“edgölük kıldım” 6b/7=002/040, 7a/9=002/047, 17b/5=002/122

أَنْعَمْنَا

“edgölük kılduk” 278b/5=017/083, 460a/6=041/051

“uluğkılduk” 471a/2=043/059

أَنْعَمَهَا

“edgölük kıldı anı” 177b/4=008/053

e. Nimet (Maddî ve manevî bün iyiliklere şamildir), nimetler, nimetlendirme.

نِعْمَة

“ni‘metini” 30b/8=002/211, 60b/9=003/103,

105b/4=005/007, 247a/3=014/006, 249b/9=014/028, 265b/5=016/083, 415a/6=035/003, 576a/4=093/011, 106a/4=005/011, 258b/8=016/018

“ni‘metlerini” 34b/6=002/231, 467b/4=043/013

“edgölükni” 177b/4=008/053

“ni‘met” 70a/6=003/171, 70b/4=003/174, 262a/7=016/053, 443a/4=039/049, 493a/5=049/008, 575b/4=092/019

“ni‘metin” 107b/8=005/020

“ni‘meti” 264a/9=016/072, 269a/2=016/114, 385a/7=029/067, 427b/7=037/057, 501b/5=052/029, 542a/2=068/002, 264a/5=016/071, 544a/4=068/049, 395a/2=031/031

- “edgölük” 352b/1=026/022
 “ni‘metleri” 399b/9=033/009
 “ni‘metni” 439a/1=039/008
 “edgölük için” 507a/5=054/035
 نِعْمَتَكَ “ni‘metin” 362a/3=027/019, 481a/1=046/015
 نِعْمَتَهُ “ni‘metini” 60b/9=003/103, 105b/3=005/006,
 227a/1=012/006, 488a/3=048/002, 265b/3=016/081
 نِعْمَتِي “ni‘metimni” 6b/7=002/040, 7a/9=002/047,
 17b/5=002/122, 22a/4=002/150, 104a/9=005/003,
 121a/8=005/110
 نِعْمَةً “ni‘metni” 393b/9=031/020
 بِأَنْعَمِ “ni‘metlerine” 268b/7=016/112
 لِأَنْعَمِهِ “ni‘metlerine” 269b/6=016/121
 f. Nimet.
 نِعْمَاءَ “ni‘metni” 214a/2=011/010
 g. Nimet, çok nimet, rahat yaşayış, bolluk, kolay
 geçim, nimetlenme, nimetlerden faydalanma.
 نَعِيمِ “ni‘metler” 183b/8=009/021, 513b/6=056/089,
 548a/3=070/038
 “ni‘met” 501a/1=052/017, 567a/3=082/013,
 568a/4=083/022
 النَّعِيمِ “tena‘um” 580a/3=102/008,
 “ni‘metler” 114b/9=005/065, 201a/6=010/009,
 325a/8=022/056, 392b/1=031/008, 427a/8=037/043,
 568a/5=083/024
 “uçmak” 355a/4=026/085
 “ni‘met” 511a/7=056/012
 “ni‘metlig” 543a/7=068/034
 نَعِيمًا “uluğ ni‘met” 430r/6=076/020
 h. Büyük baş hayvan.
 النَّعَمِ “ne‘am” 119a/3=005/095
 أَنْعَامِ “tiweler, koylar, sığırlar, keçiler” 141a/4=006/138,
 141a/6=006/138
 “tiweler” 141a/5=006/138
 “tört adaklıklar” 356b/8=026/133
 الْأَنْعَامِ “tiwed in sığırdinkoyd in keçidin” 48b/8=003/014

“tiweler” 95a/1=004/119, 263b/2=016/066,
265a/7=016/080, 461b/7=042/011, 141a/8=006/139,
467b/3=043/012

“tiweler koylar sığırlar keçiler” 141b/9=006/142,
329a/4=023/021, 417b/7=035/028

“tiweniñ sığırniñ koyniñ keçiniñ tört adaqlığı”
103b/3=005/001

“ne’am” 140b/7=006/136

“sığırlar” 168a/2=007/179

“tiwelerni” 257b/7=016/005, 454a/8=040/079

“ne’amlarñiñ tört adaqlıqları” 322a/7=022/028,
322b/9=022/034

“yılkı kara” 348b/3=025/044

“tört adaqlıqlar” 356b/8=026/0133

“tiweler koylar keçiler” 438b/2=039/006,

“ne’amlar” 461b/7=042/011

“cânvarlar” 485a/5=047/012

“kölükler” 203a/9=010/024

“tiwe sığırkoy kiçi” 322b/1=022/030

أَنْعَامًا

“tört adaqlıqlar” 348b/9=025/049,

“tiweler” 424b/4=036/071

أَنْعَامِكُمْ

“tawarlarıñızni” 303b/5=020/054

“cânvarlarıñız” 564a/2=079/033

“kölükleriñiz” 565a/8=080/032

أَنْعَامُهُمْ

“kölükleri” 398a/8=032/027

1. Övme fiiliNe güzel! manasında.

نَعَم

“neme körklük” 65a/5=003/136

“neme körklüg” 260a/3=016/030, 285b/3=018/031,
243a/6=013/024, 384b/1=029/058, 445b/7=039/074

“neme yaḥşı” 70b/3=003/173, 175b/5=008/040,
175b/5=008/040, 327b/6=022/078, 327b/6=022/078,
428b/1=037/075, 434b/4=038/030, 435b/1=038/044,
499b/5=051/048, 560b/1=077/023

نَعِمًا

“neme yaḥşı” 43a/5=002/271, 85a/5=004/058

i. Cecap harfi: Evet manasında.

نَعَمْ

“bulduḳ” 151b/3=007/044

“ter bar” 159b/3=007/114

“anıñ teñ” 353a/8=026/042

“andaḡ oḳ” 426a/7=037/018

1522. نغض

a. Sallamak.

فَسَيُغْضُونُ

“tepretgeyler” 275b/2=017/051

1523. نفث

a. Üfürükçü.

النَّفَّاثَاتِ

“tüwkürgenler” 583b/1=113/004

1524. نفع

a. Rüzgarın esişi, koku

نَفْحَةٌ

“az nirse” 314a/3=021/046

1525. نفخ

a. Üflemek, teşbih ve temsil yoluyla: “Ruhu cesede üflemek, körüklemek

نَفَخَ

“ürdi” 396b/2=032/009

نَفَخْتُ

“ürdüm” 253b/9=015/029, 436b/7=038/072

نَفَخْنَا

“ürdük biz” 317b/1=021/091, 539a/5=066/012

فَانْفَخْ

“ürer men” 53b/5=003/049

فَتَنْفَخْ

“ürer sen” 121b/3=005/110

انْفَخُوا

“ürün” 291b/8=018/096

نُفِخَ

“ürüldi” 292a/3=018/099, 334a/5=023/0101,
444b/8=039/068, 445a/1=039/068, 545a/5=069/013

يُنْفَخُ

“ürölür” 132b/2=006/073

“ürölür” 307b/5=020/102, 367a/8=027/087,
562a/3=078/018

b. bir üfleyiş

نَفْحَةٌ

“bir ürmek” 545a/5=069/013

1526. نغد

a. Bitmek, tükenmek.

لَنَفِدَ

“tükengey irdi” 292b/8=018/109

نَفِدَتْ

“tükendi irdi” 394b/3=031/027

تَنْفَدَ

“tükense” 292b/8=018/109

يَنْقُدُ	“tükenür” 267a/5=016/096
نَقَاد	“tükenmek” 436a/1=038/054

1527. نَفَذَ

	a. Geçmek, nüfuz etmek, çıkmak
تَنْقُدُوا	“ötseñiz” 509a/6=055/033
تَنْقُدُونَ	“öterler” 509a/7=055/033
انْقُدُوا	“ötün” 509a/7=055/033

1528. نَفَرَ

	a. Kaçmak, koşmak, çıkmak, asker olmak, seferber olmak, (ilim öğrenmek için) yolculuğa çıkmak.
نَفَرَ	“bir päre” 198b/8=009/122
تَنْفَرُوا	“barsañız” 186b/6=009/039
	“barıñ” 192b/8=009/081
لِيَنْفَرُوا	“yığılıp tursalar” 198b/7=009/122
انْفَرُوا	“barıñ” 86b/6=004/071, 86b/7=004/071, 186b/4=009/038, 187a/4=009/041
	b. ürkmek, uzaklaşmak, nefret etmek.
نُفِرُوا	“kaçmak” 541a/4=067/021
نُفِرُوا	“kaçmak” 274b/5=017/041
	“i‘rāzķılmaq” 275a/3=017/046
	“kaçmaqñı” 349b/8=025/060, 419b/3=035/042
	c. Yabani, vahşi, ürkek.
مُسْتَنْفَرَةٌ	“katıgķaçğan” 556a/6=074/050
	d. Ekip, gurup (üç ile on arasındaki bir sayıya sahip olan küçük topluluk).
نَفَرَ	“bir ögür” 550b/2=072/001
نَفَرًا	“ögür yanındın” 285b/9=018/034
	“bir ögürñi” 482b/7=046/029
	e. Ekip, cemiyet, birlik.
نَفِيرًا	“ögür yanındın” 271a/8=017/006

1529. نفس

a. Mecaz yoluyla “Teneffüs etmek, ortaya çıkmak, ışımak, aydınlığa kavuşmak.

تَنَفَّسَ

“dem urdi” 566a/5=081/018

b. Yarışmak, müsabaka yapmak.

فَلَيْتَنَافَسَ

“rağbet kılsun” 568a/7=083/026

الْمُتَنَافِسُونَ

“rağbet kılğanlar” 568a/7=083/026

b. Kendi, kendisi, zat, nefis, ruh, iç, kalp, yan, kat, şahıs, can, kimse, bizzat, idrak.

نَفْسٌ

“ten” 7b/1=002/048, 7b/2=002/048, 17b/6=002/123,

17b/7=002/123, 35a/7=002/233, 44b/9=002/281,

50a/9=003/025, 51a/3=003/030, 66a/3=003/145,

69a/1=003/161, 72a/6=003/185, 111b/4=005/045,

111b/4=005/045, 131b/8=006/070, 204a/7=010/030,

206b/5=010/054, 211b/3=010/100, 224a/9=011/105,

244b/1=013/033, 245b/7=013/042, 252a/2=014/051,

268b/4=016/111, 268b/4=016/111, 301b/6=020/015,

313a/4=021/035, 314a/5=021/047, 384a/8=029/057,

394b/5=031/028, 395b/2=031/034, 395b/3=031/034,

396b/9=032/013, 397a/8=032/017, 423b/4=036/054,

443b/8=039/056, 445a/5=039/070, 447b/9=040/017,

477bb/4=045/022, 524b/9=059/018, 566a/3=081/014,

566b/5=082/005, 567a/6=082/019, 570b/5=086/004,

574b/4=091/007, 75a/1=004/001, 135b/9=006/098,

169a/3=007/189, 438b/1=039/006, 232b/1=012/053,

234a/7=012/068, 496a/5=050/021,

“tenni” 109a/9=005/032, 143b/7=006/151,

273b/9=017/033, 289b/8=018/074, 350a/8=025/068,

“nefs” 109a/9=005/032, 145b/4=006/164,

555b/9=074/038, 573b/5=089/027, 556b/2=075/002

“tenini” 564a/6=079/040

نَفْسًا

“tenni” 10b/6=002/072, 75b/2=004/004,

109a/9=005/032, 370a/3=028/019, 289b/8=018/074,

302b/7=020/040

“tenni” 370a/3=028/019, 371b/5=028/033

“ten” 46b/1=002/286, 144a/2=006/152,

145a/1=006/158, 151a/3=007/042, 331b/7=023/062,

533a/1=063/011, 536b/3=065/007

- نَفْسُكَ “özüñ” 88a/6=004/079, 170b/4=007/205,
403b/5=033/037, 272a/4=017/014
“özüñni” 89a/1=004/084, 282a/7=018/006,
285a/1=018/028, 351b/2=026/003
“nefsüñ” 122b/4=005/116, 415b/7=035/008
- نَفْسُهُ “özini” 18b/8=002/130, 30b/1=002/207
“özi” 34b/5=002/231, 59b/5=003/093,
93b/8=004/110, 94a/1=004/111, 136b/6=006/104,
212b/1=010/108, 228b/6=012/023, 229b/2=012/030,
229b/9=012/032, 232a/6=012/051, 232a/6=012/051,
272a/6=017/015, 286a/1=018/035, 363b/7=027/040,
367b/8=027/092, 378b/3=029/006, 392b/9=031/012,
417a/2=035/018, 418a/6=035/032, 429b/8=037/0113,
442a/6=039/041, 459b/5=041/046, 476b/8=045/015,
487b/6=047/038, 489a/1=048/010, 535b/1=065/001,
50b/9=003/028, 51a/6=003/030, 124b/9=006/012,
130a/1=006/054, 235a/7=012/077, 304b/3=020/067
“nefsi” 198b/1=009/120, 523b/7=059/009,
534b/8=064/016, 534b/8=064/016, 495b/9=050/016
“öz teni” 557a/2=075/014
“teni” 109a/3=005/030
- نَفْسِهَا “özi” 268b/4=016/111
“özini” 405a/5=033/050
- نَفْسِي “özümni” 108b/2=005/025
“özüm” 168b/9=007/188, 206a/6=010/049,
229a/5=012/026, 232b/3=012/054, 302b/9=020/041,
364a/5=027/044, 369b/6=028/016
“öz nefsum” 414a/7=034/050
“öz yanımdın” 202a/2=010/015
- النَّفُوسُ “tenler” 565b/7=081/007
- نُفُوسُكُمْ “tenleriniz” 273a/6=017/025
- الْأَنْفُسُ “tenler” 22b/3=002/155, 471b/8=043/071,
503b/7=053/023
“nefsler” 96a/6=004/128, 257b/9=016/007
“tenlerni” 442a/8=039/042
- اَنْفُسُكُمْ “özüñüzni” 7a/5=002/044, 249a/6=014/022,
12a/8=002/085

“özlerniz” 8a/2=002/054, 16a/3=002/110,
27a/5=002/187, 43a/9=002/272, 69b/1=003/165,
70a/1=003/168, 97a/3=004/135, 186a/3=009/035,
271a/8=017/007, 343b/4=024/061, 388a/3=030/028,
388a/5=030/028, 516a/1=057/014, 534b/8=064/016,
554a/8=073/020, 8a/2=002/054, 343b/4=024/061,
199b/2=009/128, 264a/6=016/072, 387a/7=030/021,
461b/7=042/011, 228a/4=012/018, 236a/3=012/083,
387a/7=030/021, 461b/7=042/011

“özüñüz” 33a/8=002/223, 186a/6=009/036

“tenleriniñizni” 55a/9=003/061, 120a/9=005/105

“nefsleriniñiz” 12b/9=002/087, 498a/8=051/021

“tenleriniñiz” 187a/5=009/041, 72b/1=003/186,
458a/5=041/031, 517a/7=057/022, 529b/3=061/011,
46a/1=002/284

“özüñiz” 203a/6=010/023

“özlernizni” 86a/8=004/066, 447a/7=040/010,
504b/4=053/032, 538a/4=066/006, 12a/7=002/084,
80b/9=004/029, 493b/5=049/011

“öz içiniñiz” 36a/1=002/235

“siziñ içiniñizde turur” 36a/4=002/235

“cānlarıñızni” 135a/5=006/093

انفسهم

“özlerini” 2b/9=002/009, 13a/6=002/090,
15a/4=002/102, 56a/9=003/069, 84a/5=004/49,
94a/5=004/113, 126b/1=006/026, 525a/2=059/019,

“özleri” 8b/2=002/057, 42a/5=002/265,
62b/9=003/117, 63a/1=003/117, 65a/1=003/135,
67b/2=003/154, 71a/4=003/178, 86a/3=004/064,
86a/6=004/065, 91b/5=004/097, 93b/1=004/107,
113a/3=005/052, 117a/1=005/080, 125a/1=006/012,
125b/8=006/020, 126a/5=006/024, 139a/5=006/123,
140a/6=006/130, 146b/9=007/009, 150a/8=007/037,
152b/6=007/053, 165b/3=007/160, 167a/6=007/172,
167b/7=007/177, 169b/1=007/192, 170a/2=007/197,
183a/5=009/017, 183b/6=009/020, 191a/4=009/070,
193b/6=009/088, 198a/9=009/120, 205b/8=010/044,
215b/3=011/021, 224a/2=011/101, 241a/7=013/011,
241b/9=013/016, 251b/4=014/045, 259b/7=016/028,
260b/1=016/033, 266a/6=016/089, 269b/2=016/118,
287b/7=018/051, 313b/8=021/043, 315a/6=021/064,

334a/7=023/0103, 336a/4=024/006, 336b/5=024/012,
 345a/3=025/003, 346b/8=025/021, 361b/3=027/014,
 382b/5=029/040, 386a/3=030/008, 386b/1=030/009,
 390a/1=030/044, 398a/8=032/027, 411a/1=034/019,
 422a/9=036/036, 439b/3=039/015, 443b/3=039/053,
 460b/1=041/053, 494b/1=049/015, 523b/6=059/009,
 67b/2=003/154, 216b/6=011/031, 69a/6=003/164

“öznefsleri” 15b/9=002/109

“tenleri” 86a/1=004/063, 91b/1=004/095,
 91b/1=004/095, 179b/9=008/072, 187b/5=009/044,
 187b/5=009/044, 192b/7=009/081, 318a/7=021/0102,
 465b/4=042/045, 520a/4=058/008, 399b/1=033/006

“nefsleri” 115b/5=005/070

“özler” 177b/5=008/053

“tenlerini” 197a/1=009/111

“köñülleri” 189a/4=009/118

“cānları” 189a/1=009/055, 193a/79=009/085

1530. نفش

a. (Hayvan geceleyin ağıldan çıkarak çobansız olarak yayılmak).

نفشت

“yayıldı” 316a/7=021/078

b. Atılmış

الْمَنْقُوشِ

“çapulmuş” 579b/4=101/005

1531. نفع

a. Fayda vermek, faydası olmak.

نَفَعَتْ

“asığ kılsa” 571b/3=087/009

فَنَفَعَهَا

“menfa’t kılsa irdi” 211a/8=010/098

تَنَفَّعَ

“asığ kıılır” 308a/3=020/109, 411a/9=034/023,
 500a/1=051/055

تَنَفَّعَكُمْ

“asığ kılgay sizge” 526a/5=060/003

فَنَفَّعَهُ

“asığ kılgay aña” 564b/3=080/004

تَنَفَّعُهَا

“asığ kıılır aña” 17b/7=002/123

تَنَفَّعُهُمْ

“asığ kıılır anlarga” 556a/4=074/048

يَنْفَعُ	“asığ kıılır” 23b/1=002/164, 145a/1=006/158, 242a/8=013/017, 355a/6=026/088, 391a/9=030/057, 398b/1=032/029, 451b/6=040/052 “menfa’t kıılır” 122b/9=005/119
يَنْفَعُكَ	“asığ tegürür saña” 212a/5=010/106
يَنْفَعُكُمْ	“asığ kıılır sizge” 216b/9=011/034 “asığ tegürür sizge” 315a/9=021/066 “asığ kılgay sizge” 400b/5=033/016, 469b/4=043/039
يَنْفَعُنَا	“asığ kıılır bizge” 132a/4=006/071 “asığ kılgay bizge” 369a/2=028/009 “asığ kılsa bizge” 228b/1=012/021
يَنْفَعُهُ	“asığ kıılır aña” 320b/4=022/012
يَنْفَعُهُمْ	“asığ kıılır anlarğa” 15a/3=002/102 “asığ tegürür anlarğa” 202a/8=010/018 “asığ kıılır anlarğa” 454b/8=040/085 “asığını” 345a/3=025/003
يَنْفَعُونَكُمْ	“asığ tegrürler sizge” 354b/5=026/073
نَفْعًا	“asığ yanındın” 77a/1=004/011 “asığ” 116b/2=005/076, 168b/9=007/188, 206a/7=010/049, 306b/5=020/089, 489a/6=048/011 “asığını” 345a/3=025/003, 413b/2=034/042 “menfa’atnı” 241b/9=013/016
نَفْعُهُ	“asığındın” 320b/5=022/013
نَفْعُهُمَا	“ikisiniñasığı” 32b/1=002/219
مَنَافِعُ	b. Fayda, menfaat. “asığlar” 32b/1=002/219, 257b/7=016/005, 32b/1=036/073, 454a/9=040/080, 329a/5=023/021 “menfa’atler” 517b/6=057/025, 322a/6=022/028, 322b/7=022/033

1532. نفق

a. Harcamak (Bu harcama, cümledeki yerine göre zekat verme, yardımda bulunma, sadaka verme, malı v.s.’yi harcıyıp yahut dağıtıp da fakir düşme anlamlarınada gelir.

أَنْفَقَ	“harc kıldı” 286b/3=018/042, 515a/6=057/010
أَنْفَقَتْ	“harc kılsa” 178b/5=008/063
أَنْفَقْتُمْ	“harc kılsaңыз” 31b/4=002/215, 43a/2=002/270, 413a/6=034/039 “harc kıldınız” 527b/4=060/010
أَنْفَقُوا	“harc kıldılar” 41b/5=002/262, 81b/3=004/034, 243a/1=013/022, 350a/6=025/067, 418a/1=035/029 515a/8=057/010, 514b/9=057/007, 527b/2=060/010, 527b/5=060/010, “birilmişleri nirse” 527b/8=060/011 “harc kılsalar” 82b/4=004/039
تَنْفَقُوا	“harc kılsaңыз” 43a/8=002/272, 43b/1=002/272, 43b/6=002/273, 178a/9=008/060, 515a/5=057/010 “birseñiz” 487b/4=047/038 “nafağa kılın” 532a/9=063/007
تَنْفَقُونَ	“harc kılar siz” 42b/6=002/267 “harc kılsa siz” 43a/9=002/272
يَنْفِقُ	“harc kılar” 41b/9=002/264, 114b/3=005/064, 195a/3=009/098, 195a/6=009/099, 264b/4=016/075 “nafağabirsün” 536b/1=065/007, 536b/2=065/007
يَنْفِقُوا	“harc kılsunlar” 250a/5=014/031
يَنْفِقُونَ	“harc kılarlar” 2a/4=002/003, 31b/3=002/215, 32b/2=002/219, 42a/4=002/265, 82b/1=004/038, 171b/1=008/003, 175a/4=008/036, 41b/1=002/261, 41b/4=002/262, 43b/7=002/274, 62b/7=003/117, 64b/7=003/134, 188b/7=009/054, 194a/3=009/091, 194a/8=009/092, 373b/7=028/054, 323a/3=022/35, 397a/7=032/016, 198b/4=009/122 “harc kılar” 465a/2=042/038
يَنْفِقُونَهَا	“harc kılğaylar anı” 175a/5=008/036 “harc kılar” 186a/1=009/034
انْفَقُوا	“harc kılın” 28b/3=002/195, 39b/2=002/254, 42b/4=002/267, 188b/4=009/053, 423a/3=036/047, 514b/8=057/007, 532b/7=063/010, 534b/7=064/016 “nafağabirin” 536a/7=065/006
الْإِنْفَاقِ	“harc kılmağ” 280b/1=017/100

- الْمُنْفِقِينَ “nafağa kılğanlar” 49a/6=003/017
b. Harcanan mal.
- نَفَقَةٍ “nafağa” 43a/3=002/270
“ḥarc” 198b/5=009/121
- نَفَقَاتُهُمْ “ḥarc kılğan nerseleri” 188b/6=009/054
c. nel.
- نَفَقًا “ötelik” 127b/3=006/035
d. Münafıklık etmek (Müslüman olmadığı halde müslüman görünmek).
- نَافِقُوا “nifāk kıldılar” 69b/4=003/167, 524a/2=059/011
- التَّفَاقِ “münāfıklık” 195b/5=009/101
- نِفَاقًا “münāfıklıknı” 192a/5=009/077
“münāfıklık yanındın” 195a/1=009/097
- الْمُنَافِقَاتُ “münāfık tişiler” 190a/8=009/067, 190b/2=009/068, 515b/5=057/013
“münāfık tişilerini” 408a/7=033/073, 488b/2=048/006
- مُنَافِقُونَ “münāfıklar” 195b/4=009/101
- الْمُنَافِقُونَ “münāfıklar” 177a/5=008/049, 190a/2=009/064, 400a/5=033/012, 407a/3=033/060, 531b/3=063/001, 531b/4=063/001
“münāfık erenler” 190a/9=009/067, 515b/5=057/013
- الْمُنَافِقِينَ “münāfıklarını” 85b/6=004/061, 379a/6=029/011, 401b/7=033/024
“münāfıklar” 89b/1=004/088, 97b/4=004/138, 98a/1=004/140, 98a/6=004/142, 98b/4=004/145, 191b/4=009/073, 398b/4=033/001, 404b/5=033/048, 531b/4=063/001, 532b/2=063/007, 532b/4=063/008, 538b/5=066/009
“münāfık erenler” 190a/8=009/067, 190b/2=009/068
“münāfık erenlerini” 408a/6=033/073, 488b/2=048/006, 408a/6=033/073

نفل. 1533

- a. Ganimet.
- الْأَنْفَالِ “ḡanīmetler” 171a/2=008/001, 171a/2=008/001

b. Nafile (farz ve vacip olmayıp müstehab ve mendup olan) /Fazlaca iyilik ve hayırda bulunma / Kemal derecesi, olgunluk alâmeti, üstün haslet /Torun /Ziyade, ek.

نَافِلَةٌ

“artuksı t̤ā’at” 278a/8=017/079

“oğul oğlu⁴²¹” 315b/6=021/072

1534. نفي

a. Nehyetmek, sürgüne yollamak.

يُنْفَوُا

“kowulsalar⁴²²” 109b/6=005/033

1535. نقب

a. Delmek.

نَقَبًا

“telmek” 292a/1=018/097

b. Başkan yahut sözcü.

نَقِيبًا

“sakçı” 106a/8=005/012

c. Gezip dolaşmak, gidip gelmek, teftiş etmek, arayıp taramak, araştırmak.

نَقَّبُوا

“yöridiler” 497a/1=050/036

1536. نقد

a. Kurtarmak.

فَانْقَذَكُمْ

“kutardı sizni” 61a/3=003/103

تُنْقِذُ

“senkutarur sen” 440a/1=039/019

يُنْقِذُونَ

“halāş birgey maņa” 421b/4=036/023

يُنْقِذُونَ

“anlar kurtarırlurlar” 422b/8=036/043

b. Kurtarmak, kurtarmaya çalışmak

يَسْتَنْقِذُوهُ

“halāşkılu birgeyler anı” 327a/3=022/073

1537. نقر

a. Üflemek

نُقِرْ

“ürüldi” 554b/5=074/008

b. Borazan sūr (İsrafil Aleyhisselâm’ın borusu)

⁴²¹ Fazlaca hayır, iyilik, lütuf, vergi

⁴²² Yerleşmek istedikleri bölgeden uzaklaştırılıp sürgüne yollanmak

النَّاقُورُ

“burguğa” 554b/5=074/008

c. Ufacık, minnacık, azıcık, zerre kadar, çekirdeğin filiz verdiği göz kadar küçük.

نَقِيرًا

“hurmā çekirdekniñ çıkurınça” 84b/3=004/053

“nakırçe” 95b/3=004/124

1538. نقص

a. Eksiltmek, eksik bırakmak, haksızlık etmek, düşük ödemek, kesinti yapmak.

تَنْقُصُ

“ekisür” 495a/5=050/004

تَنْقُصُوا

“ekisiñ” 222a/6=011/084

نَنْقُصُهَا

“ekisür miz anı” 245b/4=013/041

“ekser miz anı” 314a/1=021/044

يَنْقُصُوكُمْ

“ekisdiler sizdin” 181a/7=009/004

يُنْقِصُ

“eksitür” 416a/7=035/011

انْقُصَ

“ekisgil” 553a/1=073/003

مَنْقُوصٍ

“eksilmiş” 224b/8=011/109

1539. نقض

a. Çözmek, açmak, bozmak, yıkmak.

تَنْقَضَتْ

“bozdı” 266b/4=016/092

تَنْقُضُوا

“bozuñ” 266b/2=016/091

يَنْقُضُونَ

“bozarlar” 5a/4=002/027, 178a/1=008/056, 242b/7=013/020, 243a/7=013/025

نَقَضَهُمْ

“bozmaqları” 99b/8=004/155, 106b/4=005/013

b. Çökertmek, bükmek, çatırdamak

أُنْقِضَ

“bastı” 576a/7=094/003

1540. نفع

a. Havaya kalkan toz, şahlanma

نَفْعًا

“toğnı” 579a/3=100/004

1541. نغم

a. Ayıp karşılamak, çekememek, beğenmemek.

نَقَمُوا	“ayb kıldılar” 191b/7=009/074, 570a/1=085/008
تَنَقَّمَ	“ayb kıılır sen” 160a/7=007/126
اِنْتَقَمْنَا	b. İntikam almak, cazalandırmak, “öç aldık” 161a/9=007/136, 256a/4=015/079, 390a/7=030/047, 468b/3=043/025
فَيَنْتَقِمُ	“öç alır” 119a/6=005/095
اِنْتِقَامٍ	“öç eyesi” 47b/2=003/004, 441b/7=039/037
مُنْتَقِمُونَ	“öç almak eyesi” 119a/7=005/095, 251b/7=014/047 “öç alğanlar” 397b/8=032/022, 473b/8=044/016 “intikām alğanlar” 469b/7=043/041

نكب. 1542.

نَاكِوْنُ	a. Sapan, dönen, yan çizen “yoldın kıışğanlar” 332b/3=023/074
مَنَاكِهَهَا	b. Omuz başı “eginleri” 540b/3=067/015

نكث. 1543.

نَكَثَ	a. İhlal etmek, bozmak. “bozsa” 489a/1=048/010
نَكَاوْ	“bozsalar” 182b/1=009/012
يَنْكُثُ	“bozar” 489a/1=048/010
يَنْكُثُونَ	“yüz ewrerler” 161a/9=007/135 “anlar bozarlar” 470a/9=043/050
أَنْكَاثًا	b. Bükülmüş ipin tekrar çözülüp açılmış şekli (çözölmüş ip). “çözölgen nirseler” 266b/5=016/092

نكح. 1544.

نَكَحَ	a. Nikahlamak, evlilik akdi yaparak evlenmek, kocaya varmak. “nikāh kııldı” 79a/3=004/022
نَكَحْتُمْ	“akd kııldınız” 404b/7=033/049
نَكَحَ	“nikāh kıılınça öjin” 34a/9=002/230

تَنْكِحُوا	“nikāḥkılıṅ” 32b/7=002/221, 79a/3=004/022
	“nikāḥkıl sağız” 406a/6=033/053
تَنْكِحُوهُمْ	“nikāḥkıl sağız anlarnı” 96a/1=004/127
	“nikāḥkıl sağız” 527b/3=060/010
يَنْكِحَ	“nikāḥkıl sa” 80a/2=004/025
	“nikāḥkılur” 335b/6=024/003
يَنْكِحُنْ	“nikāḥ kıl salar” 35a/1=002/232
يَنْكِحُهَا	“nikāḥkılur anı” 335b/7=024/003
فَانْكِحُوا	“nikāḥkılıṅ” 75a/7=004/003
فَانْكِحُوهُمْ	“nikāḥkılıṅ anlarnı” 80a/5=004/025
	b. Nikahlamak, kocaya vermek, evlilik akdiyle ev- ermek.
أَنْكِحَكَ	“nikāḥ kılı birsem sağa” 370b/8=028/027
تَنْكِحُوا	“cügtlendiriṅ” 32b/8=002/221
أَنْكِحُوا	“cügtlendiriṅ” 339a/8=024/032
	c. Nikah, evlenme.
النِّكَاحِ	“nikāḥ tügüni ya’nīnikāḥkılmaḵ” 36a/3=002/235
	“nikāḥnıṅ tügüni” 36b/2=002/237
	“nikāḥ” 75b/6=004/006
نِكَاحًا	“nikāḥğa” 339b/2=024/033
	“nikāḥnı” 343b/1=024/060
	d. Nikahlamak, kendine nikahlamak.
اسْتَنْكِحْ	“nikāḥ kılmaḵ” 405a/6=033/050

نكد. 1545

نَكِدًا	a. İşe yaramaz, fos. “ḥayrsız” 153b/1=007/058

نكر. 1546

نَكِرْهُمْ	a. Tevahhuş etmek, yadırgamak, çekinmek. “bildi anlarnı” 220b/9=011/070
نُكْرًا	b. Dehşetli, belâlı. “körksüz iş” 289b/9=018/074 “körksüz kın” 291a/6=018/087, 536b/5=065/008

- نَكَرَ “körksüz nirse” 205b/6=054/006
c. En çirkin.
- أَنْكَرَ “körksüzreki” 393b/7=031/019
d. Şeklini değiştirmek, tanınmaz hâle getirmek.
- نَكَّرُوا “aynatıñ” 363b/8=027/041
e. Tanıyamamak, inkar etmek, tanımamak, korkup kaçmak, çekinmek, sakınmak, hoş görmemek, beğenmemek, çirkin karşılayıp vaziyetini değiştirmek.
- تُنَكِّرُونَ “inkār kıılır siz” 454b/2=040/081
يُنَكِّرُ “inkār kıılır” 245a/3=013/036
يُنَكِّرُونَهَا “inkār kıılırlar anı” 265b/5=016/083
مُنَكِّرُونَ “bilmegenler” 233a/1=012/058, 332a/6=023/069
“inkār kıılğanlar siz” 314b/1=021/050
مُنَكِّرَةٌ “köñülleri inkār kıılğan” 259a/4=016/022
مُنَكِّرٍ “körksüz iş” 116b/8=005/079
الْمُنَكِّرِ “körksüz iş” 61a/6=003/104, 61b/9=003/110, 62b/2=003/114, 164b/7=007/157, 190a/9=009/067, 191a/6=009/071, 197a/8=009/112, 266a/9=016/090, 324a/1=022/041 326b/7=022/072, 337b/3=024/021, 381a/8=029/029, 383a/5=029/045, 393b/3=031/017
مُنَكَّرًا “körksüzni sözdin” 519a/2=058/002
مُنَكِّرُونَ “erenler bilinmemişler” 255a/9=015/062
“bilinmegen erenler” 498b/3=051/025
f. İnkâr, tanımama, çirkin karşılayarak vaziyetini değiştirme.
- نَكِيرَ “inkār” 466a/1=042/047
نَكِيرٍ “aynatmaķım” 324a/4=022/044
“inkārım” 414a/1=034/045, 417b/4=035/026, 540b/7=067/018

نكس. 1547.

- نَكِسُوا a. Baş aşağı etmek, baş eğmek.
“tönđerildiler” 315a/7=021/065
نَاكِسُوا “koyuķatğanları” 396b/7=032/012

b. Tersine çevirmek.

نُكِّسَهُ

“ewürgey irdük anı” 424a/9=036/068

1548. نكص

a. Korkup kaçmak, arkasına dönmek, gerisin geriye dönmek, ardına dönüp kaçmak, önceden iyi bir kimse iken sonradan köleşmek, iyi işleri bırakıp kötü işlere başlamak.

نَكَصَ

“kayttı” 177a/2=008/048

تَنَكَّصُونَ

“kaytur irdiñiz” 332a/3=023/066

1549. نكف

a. İntinkaf etmek (burun kıvrırmak, uzak durmak, tenezzül etmemek).

اسْتَنَكَّفُوا

“ärlandılar” 102b/2=004/173

يَسْتَنَكِفُ

“är tutğay” 102a/6=004/172

“är tutsa” 102a/8=004/172

1550. نكل

a. Korkunç bir cezaya çarptırma.

تَنَكَّلَا

“katıgrakkınmağ yanındın” 89a/3=004/084

b. Korkunç bir cezaya çarptırma

نَكَالَ

“ukübeti” 563b/6=079/025

نَكَالَا

“ibret ya'nī yığılmağ sebebi” 10a/2=002/066

“kın üçün kızğut” 110a/7=005/038

c. Sımsıkı bağ, kayıd, kelepçe, bukağı.

انْكَالَا

“buğağular” 553b/1=073/012

1551. غرق

a. Küçük yastık, kırlet.

غَمَارَقُ

“yastuklar” 572a/8=088/015

1552. غل

a. Karınca.

الْغَمَالُ

“karınçalar” 362a/1=027/018

مَمْلَة

“bir karınca” 362a/1=027/018

b. Parmağın tırnak çıkaran eklemi. (Bazıları bunu parmak ucu diye tarif ederler).

الْأَنَامِلُ

“barmak uçların” 63a/8=003/119

1553. نَم

a. Söz taşıma, arada görülüp, getirilen söz.

بِنَمِيمٍ

“gammâzlık kılu yürigân” 068/011

1554. نَجَج

a. Cadde, açık yol.

مِنْهَاجًا

“yaruk yol yoruk” 112a/7=005/048

1555. نَحَرَ

a. Azarlamak.

تَنْهَرُ

“sarsıtmağıl” 576a/4=093/010

تَنْهَرُهَا

“sarsmağıl” 273a/3=017/023

b. Nehir ırmak, ırmaklar, genişlik, bolluk

نَهْرٍ

“arık” 38a/9=002/249

“arıklar” 508a/2=054/054

نَهْرًا

“arıklar” 285b/8=018/033

أَنْهَارًا

“arıklar” 485a/9=047/015, 485b/1=047/015, 485b/1=047/015, 485b/2=047/015

الْأَنْهَارُ

“arıklar” 4b/4=002/025, 11a/1=002/074, 42a/9=002/266, 49a/2=003/015, 65a/5=003/136, 73b/9=003/195, 74a/4=003/198, 77b/6=004/013, 85a/2=004/057, 95a/7=004/122, 106b/3=005/012, 117b/4=005/085, 123a/2=005/119, 151a/6=007/043, 191b/1=009/072, 193b/8=009/089, 195b/2=009/100, 201a/6=010/009, 244b/9=013/035, 249b/1=014/023, 260a/4=016/031, 285b/1=018/031, 305a/9=020/076, 320b/7=022/014, 345b/7=025/010, 384b/1=029/058, 440a/3=039/020, 470b/2=043/051, 485a/4=047/012, 488a/9=048/005, 490a/3=048/017, 515b/4=057/012, 52a/1=058/022, 529b/5=061/012, 534as/4=064/009,

- 537a/3=065/011, 538b/1=066/008, 570a/6=085/011, 578b/1=098/008
- انْهَارًا “arıklar” 124a/7=006/006, 279a/9=017/091
- “arıklar” 240a/4=013/003, 258b/6=016/015, 365b/1=027/061, 549a/9=071/012
- c. Gündüz“Örfe göre güneşin doğuşu ile batışı arasında geçen müddet, Şer’an fecrin doğuşu ile güneşin batışı arasında geçen müddet.
- نَهَار “küdüz” 483b/4=046/035
- النَّهَار “kün” 23a/9=002/164, 56b/5=003/072, 73a/3=003/190, 333a/1=023/080
- “küdüz” 43b/7=002/274, 50b/4=003/027, 50b/4=003/027, 125a/2=006/013, 130b/6=006/060, 152b/9=007/054, 200b/9=010/006, 206a/1=010/045, 225a/6=011/114, 240a/5=013/003, 241a/4=013/010, 271b/9=017/012, 309b/7=020/130, 312a/2=021/020, 313b/6=021/042, 325b/6=022/061, 387b/2=030/023, 412b/2=034/033, 416b/3=035/013, 422b/5=036/040, 438a/8=039/005, 458b/4=041/037, 458b/7=041/038, 476a/1=045/005, 483b/4=046/035, 514b/6=057/006, 553a/4=073/007, 574b/2=091/003, 575a/3=092/002
- “küdüzni” 208a/4=010/067, 258a/8=016/012, 313a/2=021/033, 325b/6=022/061, 341a/9=024/044, 348b/7=025/047, 350a/1=025/062, 367a/6=027/086, 375b/7=028/073, 394b/6=031/029, 416b/4=035/013, 422b/1=036/037, 438a/8=039/005, 452b/4=040/061, 514b/7=057/006, 554a/2=073/020, 561b/6=078/011
- “künni” 271b/8=017/012, 375b/4=028/072
- نَهَارًا “küdüzle” 203b/2=010/024
- “küdüz” 206a/9=010/050, 549a/1=071/005

1556. غى

- a. Yasaklamak (Namazın kölükleri yasaklaması ise, kölüklerden alıkoyması ve el çektirmesidir).
- نَهَى “yığdı” 564a/6=079/040
- نَهَاكُمْ “yığsa sizni” 523a/8=059/007
- نَهَاكُمْ “yığdı siz ikegüni” 147b/9=007/020

نَهْوَا	“yığdılar” 323b/9=022/041
أَنْهَاكُمْ	“yığar men sizni” 222b/6=011/088
أَنْهَكُمَا	“yığdım siz ikegüni” 148a/5=007/022
تَنْهَى	“yığar” 383a/4=029/045
أَنْتَهَانَا	“yığar mu sen bizni” 220a/3=011/062
تَنْهَوْنَ	“yığar siz” 61b/8=003/110
نَنْهَكَ	“yığduķ sini” 255b/7=015/070
يَنْهَى	“yığar” 266a/9=016/090, 577a/5=096/009
يَنْهَاكُمْ	“yığar sizni” 527a/1=060/008, 527a/4=060/009
يَنْهَاهُمْ	“yıgsairdi anlarını” 114a/9=005/063
	“yığar anlarını” 164b/6=007/157
يَنْهَوْنَ	“yığarlar” 61a/6=003/104, 62b/2=003/114, 126b/1=006/026, 166a/7=007/165, 190a/9=009/067, 191a/6=009/071, 225b/1=011/116
وَأَنَّهُ	“yığılğıl” 393b/3=031/017
نُهُوَا	“yığıldılar” 100b/4=004/161, 520a/1=058/008, 520a/2=058/008
	“yığıldılar” 126b/5=006/028, 166a/8=007/166
هُيْتُ	“yığıldım” 130a/4=006/056
	“menyığıldım” 453a/3=040/066
تَنْهَوْنَ	“yığlur siz” 81a/3=004/031
الْتَاهَوْنَ	“yığğanlar” 197a/7=009/112
	b. Vazgeçmek, bırakmak.
فَانْتَهَى	“yığılsa” 44a/4=002/275
اَنْتَهَوَا	“yığılşalar” 28a/5=002/192, 28a/7=002/193
	“yığılşsa” 175b/4=008/039
تَنْتَهَى	“yığılşsañ” 296b/9=019/046, 356a/5=026/116
	“yığılşsañ” 358a/5=026/167
تَنْتَهَوَا	“yığılşsañız” 173a/4=008/019
	“yığılşsañız” 421a/6=036/018
يَنْتَهَى	“yığılşsa” 407a/3=033/060, 577a/8=096/015
يَنْتَهَوَا	“yığılşlar” 116a/5=005/073
	“yığılşsalar” 175b/1=008/038

يَنْتَهُونَ	“anlaryıgıngaylar” 182b/3=009/012
انْتَهُوا	“yıgılınır” 102a/4=004/171, 523a/8=059/007
مُنْتَهُونَ	“yıgılğanlar siz” 118b/2=005/091
	c. Nihayet bulma, varış, sona erme, son durak, son hudud, bitiş yeri, varılacak yer.
الْمُنْتَهَى	“tegmek” 504b/9=053/042
	“Sidret-ü'l Müntehā” 503b/1=053/014
مُنْتَهَاهَا	“tegmeki” 564a/8=079/044
	d. Vazgeçmek, son vermek /Birbirine yasak etmek, birbirini çekmek.
يَتَنَاهَوْنَ	“irdiler yıgılınurlar ya'nī biri birin yıgarlar” 116b/7=005/079
	e. Akıl
النُّهَى	“akl eyeleri” 303b/5=020/054, 309b/4=020/128

1557. نوأ

لَتَنْوَأَ	a. Zorla taşınmak, taşınması ağır gelmek. “kiriyleri basar” 376a/4=028/076

1558. نوب

	a. Dönmek, Kulun Allah'a dönmesi, Allah'tan gelen herşeye kat'iyetle inanmakla, hak ve hayır dairesine girmesidir. Asî-günahkâr birinin Allah'a dönmesi ise, tevbe ve günahlardan çekilme ile olur.
أَنَابَ	“karşu keldi” 243b/4=013/027
	“kayıttı” 393a/7=031/015, 434a/2=038/024, 434b/9=038/034
أَنَابُوا	“kayıtsalar” 439b/7=039/017
أَنَبْنَا	“kayıtmakımız” 526b/4=060/004
أَنِيبَ	“kayıtur men” 222b/8=011/088, 461b/6=042/010
يُنِيبُ	“kayıtur” 447b/4=040/013, 462a/5=042/013
أَنِيبُوا	“yanır” 443b/5=039/054
مُنِيبٌ	“tevbe kılğan” 221a/8=011/075
	“kayıtğan” 495b/=050/008
	“biryangan” 409b/6=034/009

مُنِيْبَا

“yanıgli bolup” 438b/9=039/008

مُنِيْبِيْن

“kayıtganlar” 388b/2=030/031

“kayıtgli bolup” 388b/6=030/033

1559. نور

a. Ateş, harp ateşi tutuşturup yakmak, harp kıvılcımını çıkarmak, tabirleri, harbi başlatmaktan kinayedir. Mecazen kullanılmakla, âhirette ateş azabına uğraticı günahları ifade eder.

نار

“ot⁴²³” 42b/2=002/266, 242a/6=013/017,

301a/8=020/010, 315b/3=021/069, 340a/5=024/035,
361a/4=027/008, 371a/5=028/029, 437a/3=038/076,
508b/5=055/015, 569b/5=085/005

“otni” 513a/5=056/071

“yitig ot⁴²⁴” 253b/7=015/027“otni⁴²⁵” 24b/9=002/174, 33a/1=002/221

“ot” 372b/1=028/041, 450b/6=040/041

“ot⁴²⁶” 4b/1=002/024, 6b/6=002/039,
11b/5=002/080, 11b/8=002/081, 18a/9=002/126,
24a/4=002/167, 25a/3=002/175, 29b/9=002/201,
32a/6=002/217, 40a/9=002/257, 44a/5=002/275,
48a/7=003/010, 49a/5=003/016, 50a/6=003/024,
61a/3=003/103, 62b/6=003/116, 64b/4=003/131,
66b/8=003/151, 72a/8=003/185, 73a/7=003/191,
73a/7=003/192, 98b/5=004/145, 109a/2=005/029,
110a/5=005/037, 116a/3=005/0172, 126b/2=006/027,
139b/9=006/128, 147a/6=007/012, 150a/4=007/036,
150b/1=007/038, 150b/4=007/038, 183a/6=009/017,
201a/4=010/008, 204a/2=010/027, 214b/6=011/016,
215a/1=011/017, 223a/7=011/098, 224b/1=011/106,
225a/5=011/113, 245a/1=013/035, 250a/4=014/030,
252a/2=014/050, 263a/4=016/062, 321”b/1=022/019,
326b/8=022/072, 334a/8=023/0104, 342b/9=024/057,
367b/4=027/090, 380b/5=029/024, 380b/9=029/025,
397b/3=032/020, 397b/4=032/020, 407b/3=033/066,

⁴²³ Dünya ateşi⁴²⁴ Dünya ateşi⁴²⁵ Ateş (cehennem azabına uğraticı günahlar)⁴²⁶ Cehennem ateşi

413b/3=034/042, 434a/9=038/027, 436a/5=038/059,
 436a/7=038/061, 436b/1=038/064, 439a/3=039/008,
 439b/4=039/016, 440a/2=039/019, 446b/7=040/006,
 451a/1=040/043, 451a/4=040/046, 451a/6=040/047,
 451a/9=040/047, 451b/1=040/049, 453b/6=040/072,
 456b/8=041/019, 457a/8=041/024, 457b/7=041/028,
 459a/2=041/040, 478b/8=045/034, 481b/4=046/020,
 483a/9=046/034, 485a/5=047/012, 485b/4=047/015,
 498a/2=051/013, 500b/7=052/014, 507b/7=054/048,
 509a/8=055/035, 516a/4=057/015, 524b/7=059/017,
 525a/2=059/020, 534a/6=064/010, 538b/9=066/010,
 571b/4=087/012, 574a/9=090/020, 579b/6=101/011

“**tamuğ**” 151b/9=007/047

“**otnı**” 288a/1=018/053, 313b/1=021/039

“**otı**” 580b/4=104/006

“**tamuğ**⁴²⁷” 151b/1=007/044

“**ot**” 152a/5=007/050

“**ot**⁴²⁸” 555a/7=074/031

عَذَابِ النَّارِ

“**otnuñ kıını**” 18a/9=002/126

“**ot kıını**” 29b/9=002/201, 49a/5=003/016

“**otnuñ kıını**” 73a/7=003/191, 172b/4=008/014,
 522b/7=059/003

نَارِ جَهَنَّمَ

“**tamuğ otı**” 186a/1=009/035, 192b/8=009/081,
 418b/4=035/036, 500b/7=052/013, 552a/6=072/023,
 190a/1=090/063, 578a/8=098/006

“**tamuğ otın**” 190b/3=009/068

نَارًا

“**ot**⁴²⁹” 291b/9=018/096, 301a/7=020/010,

301a/8=020/010, 371/5=028/029,

“**otnı**” 3b/3=002/017, 361a/3=027/007,

371/5=028/029, 425a/5=036/080

“**ot**⁴³⁰” 76b/2=004/010

“**otnı**⁴³¹” 114b/6=005/064

“**ot**⁴³²” 77b/8=004/014, 81a/2=004/030,

84b/8=004/056, 285a/6=018/029, 538a/4=066/006,

⁴²⁷ Cehennem ateşi

⁴²⁸ Cehennem ateşi

⁴²⁹ Dünya ateşi

⁴³⁰ Ateş (cehennem azabına uğraticı günahlar)

⁴³¹ Harbi başlatmak

⁴³² Cehennem ateşi

550a/2=071/025, 572a/3=088/004, 575b/2=092/014,
582b/5=111/003

b. Nur“İşık, aydınlık, parlaklık, iman, hidayet, hakkı yakînen bilme, marifetler, hakikatler hususunda şüpheyi ortadan kaldırıp yakîni celbeden deliller. Semavî kitab, Peygamber, Peygamberlik.

نُور

“**yarukluk**⁴³³” 40a/7=002/257, 40a/9=002/257,
107a/4=005/016, 404b/1=033/043, 440a/9=039/022,
515a/4=057/009,

“**yaruk**” 246b/1=014/001, 247a/1=014/005,
537a/1=065/011

“**yaruk kitâb belgûlûg**⁴³⁴” 107a/2=005/015

“**nûr**⁴³⁵” 165a/1=007/157

“**nûrnı**⁴³⁶” 185b/3=009/032

“**yarukluk**” 529a/6=061/008, 533b/9=064/008

“**yarukluk**⁴³⁷” 111a/8=005/044, 112a/1=005/046,
340a/5=024/035, 340a/5=024/035, 341a/1=024/040

“**nûri**⁴³⁸” 340a/1=024/035

“**yarukluknı**⁴³⁹” 123b/3=006/001

“**yaruk**” 242a/2=013/016, 417a/7=035/020

“**yaruklukı**⁴⁴⁰” 445a/2=039/069

نُورًا

“**nûrnı**⁴⁴¹” 102b/5=004/074

“**yarukluk**⁴⁴²” 134b/4=006/091

“**yaruk**” 200b/6=010/005

“**yarukluk**⁴⁴³” 466b/2=042/052, 549b/3=071/016

“**yaruk**⁴⁴⁴” 139a/1=006/122,

“**yarukluk**” 340b/9=024/040

“**yarukluk**⁴⁴⁵” 515b/7=057/013

⁴³³ Nur (aydınlık veya iman yahut hakkı yakînen bilme, hidayet)

⁴³⁴ Nur=Semavî kitab, Kur'an-ı Kerim

⁴³⁵ Nur= Semavî kitab, Kur'an-ı Kerim

⁴³⁶ Nur= Semavî kitab, Kur'an-ı Kerim

⁴³⁷ Nur=Marifetler (yakîni celbeden deliller, tanıtıcı ilimler)

⁴³⁸ Nur=Marifetler (yakîni celbeden deliller, tanıtıcı ilimler)

⁴³⁹ Nur=Aydınlık yahut hidayet

⁴⁴⁰ Nur=Aydınlık yahut hidayet

⁴⁴¹ Nur= Semavî kitab, Kur'an-ı Kerim

⁴⁴² Nur= Aydınlatan, nura ileten

⁴⁴³ Nur= Aydınlatan, nura ileten

⁴⁴⁴ Nur=Hakka götüren deliller

⁴⁴⁵ Nur=İşık yahut hidayet

	“yarukluk ⁴⁴⁶ ” 518a/8=057/028
نُورُكُمْ	“yaruklukunuz” 515b/6=057/013
نُورَنَا	“yaruklarımızı” 538b/4=066/008
نُورُهُ	“nūr ⁴⁴⁷ ” 185b/3=009/032
	“yaruklukını” 529b/6=061/008
	“nūr ⁴⁴⁸ ” 340a/1=024/035,
	“yarukluğu” 340aa/5=024/035
نُورُهُمْ	“anlarnın nūr ⁴⁴⁹ ” 3b/4=002/017
	“yarukları” 515b/2=057/012, 538b/2=066/008
	c. Aydınlatan, ışık veren, aydınlatıcı, açıklığa kavuşturan, apaçık, nurlu, parlak.
مُنِيرٌ	“yarutgan ⁴⁵⁰ ” 320a/7=022/008
	“yaruk” 394a/1=031/020
مُنِيرًا	“yarutgan” 349b/9=025/061
	“yaruk ⁴⁵¹ ” 404b/4=033/046
الْمُنِيرُ	“yaruk kitāb ⁴⁵² ” 72a/6=003/184, 417b/3=035/025

نوس. 1560.

a. İnsanlar bazan insanlarla kamil kişiler murad edilir. Bazan da muayyen bir kavim murad edilir. Bazan da muayyen bir ferd murad edilir

النَّاسُ	“kişiler” 2b/6=002/008, 3a/4=002/013,
	4a/2=002/021, 4b/2=002/024, 7a/4=002/044,
	12a/4=002/083, 14a/2=002/096, 14b/7=002/102,
	17b/9=002/124, 18a/2=002/125, 20b/2=002/142,
	20b/5=002/143, 21a/1=002/143, 22a/2=002/150,
	23a/2=002/159, 23a/6=002/161, 23b/2=002/164,
	23b/5=002/165, 24a/4=002/168, 26b/5=002/185,
	27b/2=002/187, 27b/4=002/188, 27b/6=002/189,
	29b/3=002/199, 29b/6=002/200, 30a/4=002/204,
	30a/9=002/207, 31a/3=002/213, 31a/5=002/213,

⁴⁴⁶ Nur=Işık

⁴⁴⁷ Nur=Peygamberlik müessesesi

⁴⁴⁸ Nur=Marifetler, dinî hakikatler

⁴⁴⁹ Nur=Işık, aydınlık

⁴⁵⁰ Aydınlatıcı, hak yola ışık tutan

⁴⁵¹ Işıklandıran, aydınlatan

⁴⁵² Aydınlatıcı, hak yola ışık tutan

32b/1=002/219, 33a/2=002/221, 37a/6=002/243,
 37a/7=002/243, 41a/2=002/259, 43b/5=002/273,
 47a/4=003/004, 48a/4=003/009, 48b/6=003/014,
 49b/9=003/021, 52b/4=003/041, 53a/6=003/046,
 57b/7=003/079, 59a/3=003/087, 60a/2=003/096,
 60a/5=003/097, 61b/8=003/110, 62a/5=003/112,
 64b/9=003/134, 65a/8=003/138, 65b/2=003/140,
 70b/1=003/173, 70b/2=003/173, 72b/5=003/187,
 74b/3=004/001, 82a/8=004/037, 84b/3=004/053,
 84b/4=004/054, 87b/6=004/077, 88a/7=004/079,
 93a/7=004/105, 93b/2=004/108, 94a/9=004/114,
 96b/8=004/133, 98a/8=004/142, 100b/4=004/161,
 101a/7=004/165, 101b/6=004/170, 102b/4=004/174,
 109b/2=005/032, 111b/1=005/044, 112b/5=005/049,
 115a/5=005/067, 117a/4=005/082, 119b/1=005/097,
 121a/9=005/110, 122b/1=005/116, 134b/4=006/091,
 139a/1=006/122, 156b/2=007/085, 165a/2=007/158,
 173b/9=008/026, 176b/8=008/047, 177a/2=008/048,
 181a/3=009/003, 185b/8=009/034, 201a/8=010/011,
 202b/2=010/019, 202b/6=010/021, 203a/5=010/023,
 203a/9=010/024, 205b/7=010/044, 205b/8=010/044,
 207a/1=010/057, 207a/8=010/060, 210b/6=010/092,
 211b/9=010/104, 212a/9=010/108, 222a/9=011/085,
 224a/7=011/103, 225b/8=011/119, 228b/3=012/021,
 230b/6=012/038, 231a/3=012/040, 231b/9=012/046,
 232a/3=012/049, 234a/8=012/068, 239b/3=013/001,
 240b/6=013/006, 242a/9=013/017, 250b/5=014/036,
 251a/9=014/044, 252a/3=014/052, 261a/4=016/038,
 261b/3=016/044, 262b/9=016/061, 263b/9=016/069,
 276b/3=017/060, 279a/6=017/089, 279a/6=017/089,
 279b/5=017/094, 281a/2=017/106, 288a/3=018/054,
 295a/2=019/021, 304a/2=020/059, 310b/2=021/001,
 315a/3=021/061, 319a/2=022/001, 319b/3=022/003,
 319b/4=022/005, 320a/5=022/008, 320b/1=022/011,
 321a/7=022/018, 321b/9=022/025, 322a/4=022/027,
 324b/3=022/049, 326a/5=022/065, 326b/9=022/073,
 327a/6=022/075, 327b/4=022/078, 340a/6=024/035,
 348a/1=025/037, 349a/2=025/050, 353a/5=026/039,
 358b/7=026/183, 361b/7=027/016, 366a/9=027/073,
 367a/1=027/082, 370a/9=028/023, 372b/4=028/043,
 378a/2=029/002, 379a/1=029/010, 383a/1=029/043,

385a/6=029/067, 386a/1=030/006, 386a/5=030/008,
 388a/9=030/030, 388b/2=030/030, 388b/5=030/033,
 389a/1=030/036, 389a/8=030/039, 389b/5=030/041,
 391b/1=030/058, 392a/5=031/006, 393b/4=031/018,
 393b/9=031/020, 395a/6=031/033, 403b/5=033/037,
 407a/8=033/063, 411b/9=034/028, 411b/9=034/028,
 412b/9=034/036, 415a/4=035/002, 415a/6=035/003,
 415b/1=035/005, 416b/9=035/015, 417b/7=035/028,
 434a/4=038/026, 441a/2=039/027, 452a/6=040/057,
 452a/6=040/057, 452a/9=040/059, 452b/4=040/061,
 465a/6=042/042, 469a/5=043/033, 473b/3=044/011,
 477a/8=045/020, 478a/4=045/026, 479b/7=046/006,
 484a/7=047/003, 490a/9=048/020, 494a/2=049/013,
 517b/2=057/024, 517b/5=057/025, 517b/6=057/025,
 525a/6=059/021, 530b/7=062/006, 538a/4=066/006,
 567b/1=083/002, 567b/4=083/006, 578b/5=099/006,
 579b/3=101/004, 583b/5=114/005, 583b/4=114/001
 “**halklar**” 33b/1=002/224, 41b/9=002/264,
 82b/1=004/038, 85a/5=004/058, 159b/5=007/116,
 162b/4=007/144, 215a/2=011/017, 230b/6=012/038,
 238a/7=012/103, 583b/4=114/002, 583b/4=114/003
 “**kişileri**” 39a/1=002/251, 109b/1=005/032,
 142b/1=006/144, 200a/3=010/002, 211b/2=010/099,
 225b/5=011/118, 244a/5=013/031, 246a/9=014/001,
 276b/2=017/060, 288a/4=018/055, 319a/4=022/002,
 323b/5=022/040, 420a/1=035/045, 506b/2=054/020,
 582b/1=110/002
 “**halk**” 200a/2=010/002, 379a/2=029/010
 “**kişi**” 294a/8=019/010
 “**âdemiler**” 583b/6=114/006

نوش. 1561

a. Aliverme, elde etme

التَّائِشُ

“**yanmak**” 414b/1=034/052

نوص. 1562

a. Kaçış, kurtuluş

مَنَاص

“**kurtulmak**” 432a/4=038/003

نوق. 1563.

a. Dişi deve, Allah'ın devesinden murad, Salih Aleyhisselâm'ın devesi olup, teşrif için ve mübarekliğinden dolayı böyle denmiştir.

نَاقَةٌ “iṣṣenī” 155a/3=007/073, 220a/8=011/064,
574b/7=091/013

النَّاقَةُ “iṣṣen” 357b/5=026/155,
“iṣṣen” 155b/4=007/077, 506b/8=054/027
“iṣṣenni” 276a/9=017/059

نوم. 1564.

a. Uyuma, uyku.

نَوْمٌ “uyku” 39b/6=002/255

النَّوْمُ “uykunımı” 348b/6=025/047

نَوْمَكُمْ “uykuñızını” 561b/5=078/009

b. Uyuyan

نَائِمُونَ “anlar uyuyanlar” 158a/7=007/097, 542b/5=068/019

c. Uyuma, uyku

الْمَنَامُ “uyku” 429a/9=037/102

مَنَامِكَ “uykuñ” 176a/7=008/043

مَنَامُكُمْ “uyumakñız” 387b/2=030/023

مَنَامِهَا “uykusı” 442a/8=039/042

نون. 1565.

a. Balık, balık sahibi manasında olup, Yunus Aleyhisselâm kastedilmektedir.

النُّونُ “zen-Nūn ya nī Yunısnı” 317a/2=021/087

نوی. 1566.

a. Çekirdek.

النَّوَى “çekirdeki” 135b/3=006/095

نیل. 1567.

a. Nail olmak, elde etmek, erişmek, nail kılmak, kavuşturmak, sokmak, muzaffer olmak, zafer kazanmak.

تَنَالُهُ	“bulur anı ya’nī teger eligleriñiz” 118a/8=005/094
تَنَالُوا	“bulğay siz” 59b/2=003/092
يَنَال	“bulur” 18a/1=002/124
	“bulğay” 323a/8=022/037
يَنَالُهُ	“bulur anı” 323a/8=022/037
يَنَاهُم	“teger anlargā” 150a/6=007/037
	“teggey anlargā” 163b/8=007/152
	“yiter anlargā” 152a/4=007/049
يَنَالُوا	“buldılar” 191b/7=009/074, 401b/9=033/025
يَنَالُونَ	“ekisürler” 198b/3=009/120
نَيْلًا	“ekismek” 198b/3=009/120

حرف الهاء

1568. ها

- a. Tenbih lafzı, işte, haydi.
 “uş” 56a/1=003/066, 63a/5=003/119,
 93b/5=004/109, 487b/4=047/038

1569. هاء

- a. Al bakalım, al haydi bakalım.
 “tutuş” 545b/2=069/019

1570. هتى

- a. Getir, getiriniz.
 “keldürünüz” 16a/6=002/111
 “ketrün” 365b/8=027/064
 “ketrün” 376a/1=028/075, 312a/6=021/024

1571. هاتان

- a. İşte bu iki manasında.
 “uşbu iki” 370b/9=028/027

1572. هاذان

- a. İşte bu ikisi, bunlar.
 “u iki” 304a/6=020/063, 321a/9=022/019

1573. هكذا

- a. İşte bunun gibi, böyle.
 “munuş tig” 363b/9=027/042

1574. هاهنا

- a. Burada, işte burada.
 “munda” 67b/6=003/154, 108b/1=005/024,
 357a/8=026/146, 546a/73=069/035

1575. هبط

- a. Düşmek, inmek, yuvarlanmak /Konaklamak, inmek.

يَهْطُ	“šär” 11a/3=002/074
فَاهْطُ	“ingil” 147a/6=007/013
	“ingil” 218b/2=011/048
اَهْطَا	“iniñ” 309a/3=020/123
اَهْطُوا	“ininler” 6b/3=002/038, 6a/9=002/036
	“iniñ” 9a/7=002/061, 148a/8=007/024

1576. هيو

	a. Toz toprak, toz, gubur
هَبَاءٌ	“toğ” 347a/1=025/023, 511a/4=056/006

1577. هجد

	a. Teheccüde (teheccüd namazı kılmak) kalkmak.
فَتَهَجَّدُ	“oyağlıkılğıl ya‘nī artuqsı namāz kılğıl”
	278a/8=017/079

1578. هجر

	a. Ayrılmak, terketmek, yalnız bırakmak, alâkayı kesmek, irtibatını kesmek, küsmek.
تَهْجُرُونَ	“sözleyür siz” 332a/3=023/067
فَاهْجُرْ	“korkutğıl” 554b/4=074/005
وَاهْجُرْنِي	“kõdğul mini” 296b/9=019/046
وَاهْجُرْهُمْ	“kõdğul anlarını” 553a/8=073/010
وَاهْجُرُوهُنَّ	“kõduñ anlarını” 81b/5=004/034
هَجَرًا	“kõdmaq” 553a/8=073/010
مَهْجُورًا	“kõnmış” 347b/1=025/030
	b. Hicretmek, göçmek.
هَاجَرَ	“hicret kıldı” 523b/4=059/009
هَاجَرُوا	“hicret kıldılar” 405a/4=033/050
هَاجَرُوا	“kõçtiler” 32a/7=002/218
	“hicret kıldılar” 73b/6=003/195, 179b/8=008/072, 180b/1=008/075, 183b/5=009/020, 261a/7=016/041, 268b/2=016/110
	“hicret kıldı” 180a/7=008/074, 325b/1=022/058

فُتِّهَاجِرُوا	“hicret kılsanız” 91b/7=004/097
يُهَاجِرُ	“hicret kılsa” 92a/3=004/100
يُهَاجِرُوا	“hicret kılgaylar” 89b/6=004/089
	“hicret kıldılar” 180a/2=008/072, 180a/3=008/072
مُهَاجِرٌ	“men hicret kılgan” 381a/1=029/026
مُهَاجِرًا	“hicret kıllığı bolup” 92a/4=004/100
المُهَاجِرِينَ	“hicret kılganlar” 399b/2=003/006, 195a/9=009/100, 197b/9=009/117, 337b/7=024/022
	“hicret kılgan” 523a/9=059/008
مُهَاجِرَاتٍ	“hicret kılganlar” 527a/8=060/010

1579. هجع

	a. Geceleyin uyumak.
يَهْجَعُونَ	“uğıyurlar” 498a/6=051/017

1580. هدد

	a. Çökme, çökmüş göçme, göçmüş.
هَدَّأَ	“yıkılmak” 300a/2=019/090

1581. هدم

	a. Yıkmaq, harabeye çevirmek, ihlal etmek, hukukunu çiğnemek.
هَدَمَتْ	“yıkılğay irdi” 323b/6=022/040

1582. هدهد

	a. Hüdhd, (İbibik kuşu).
الهَدُّهُدَ	“üpükni” 362a/6=027/020

1583. هدى

	a. Tarif etmek, yol göstermek, irşad etmek, iletmek, görmek, hidayet vermek, doğru yoldan ayırmamak, sevk etmek, muvaffak etmek, kazandırmak, açıklığa kavuşturmak.
هَدَى	“köndürdi” 20b/9=002/143, 31a/7=002/213, 303a/9=020/050, 571a/7=087/003, 576a/2=093/007,

	134a/9=006/090, 149a/5=007/030, 260b/7=016/036, 305b/5=020/079, 309a/3=020/122
هَدَاكُمْ	“köndürgey irdi” 244a/5=013/031 “köndürdi sizni” 26b/9=002/185, 29b/2=002/198, 323b/1=022/037, 494b/5=049/017 “köndürgey irdi sizni” 143a/8=006/149, 258a/3=016/009
هَدَانِ	“köndürdi mini” 133a/6=006/080
هَدَانَا	“köndürdi bizni” 132a/5=006/071, 151a/7=007/043, 248a/3=014/012 “köndürdi bizge” 151a/7=007/043 “köndürse irdi bizni” 249a/2=014/021
هَدَانِي	“köndürdi mini” 145a/8=006/161 “köndürse irdi mini” 444a/1=039/057
هَدَاؤُ	“köndürdi anı” 269b/6=016/121
هَدَاهُمْ	“köndürdi anlarını” 197b/5=009/115, 439b/9=039/018
هَدَيْتَنَا	“köndürdün bizni” 48a/2=003/008
هَدَيْتَا	“köndürdük” 133b/6=006/084, 133b/6=006/084, 297b/8=019/058
هَدَيْتَاكُمْ	“köndürgey irdük sizni” 249a/2=014/021
هَدَيْتَاؤُ	“köndürdük anı” 558a/3=076/003, 574a/5=090/010
هَدَيْتَاهُمْ	“köndürgey irdük anlarını” 86b/2=004/068 “köndürdük anlarını” 134a/3=006/087, 456b/5=041/017
هَدَيْتَاهُمَا	“köndürdük ol ikisini” 430a/2=037/118
أَهْدِكَ	“köndüreysin” 296b/5=019/043
أَهْدِيكُمْ	“köndüreysin sizni” 450a/9=040/038
أَهْدِيكَ	“köndürsem saña” 563b/3=079/019
أَهْدِيكُمْ	“körküzür men sizge” 449a/9=040/029
تَهْدُوا	“köndürseñiz” 89b/3=004/088
تَهْدِي	“köndürür sen” 164a/8=007/155, 473b/9=028/056, 469b/5=043/040 “senköndürür sen” 205b/6=010/043, 466b/3=042/052

نَهْدِي	“köndürürmiz” 466b/3=042/052
لَنَهْدِيَهُمْ	“köndürgey miz anlarını” 385a/9=029/069
يَهْدِي	“belgölüg boldı” 158b/1=007/100, 398a/4=032/026 “köndürse” 167b/7=007/178, 280a/1=017/097, 283a/9=018/017, 441b/6=039/037 “köndürdi” 309b/2=020/128 “köndürgey” 534a/8=064/011
يَهْدِي	“köndürürse mini” 132b/9=006/077
يَهْدُونَ	“köndürürler” 168a/6=007/181, 165a/6=007/159, 315b/7=021/073, 398a/2=032/024
يَهْدُونَنَا	“köndürürler bizni” 533b/5=064/006
يَهْدِي	“köndürür ⁴⁵³ ” 232b/1=012/052 “köndürür” 5a/2=002/026, 20b/3=002/142, 31a/8=002/213, 40b/6=002/258, 42a/3=002/264, 43a/8=002/272, 58b/9=003/086, 59a/1=003/086, 107a/4=005/016, 112b/9=005/051, 115a/6=005/067, 134a/5=006/088, 142b/1=006/144, 183b/4=009/019, 184a/8=009/024, 186b/2=009/037, 192b/5=009/080, 203b/5=010/025, 204b/8=010/035, 204b/8=010/035, 204b/8=010/035, 243b/4=013/027, 246b/7=014/004, 261a/1=016/037, 266b/9=016/093, 268a/7=016/107, 321a/2=022/016, 340a/5=024/035, 341b/5=024/046, 373b/2=028/050, 373b/9=028/056, 388a/7=030/029, 399a/5=033/004, 409a/7=034/006, 415b/7=035/008, 438a/4=039/003, 440b/5=039/023, 449a/7=040/028, 462a/5=042/013, 480a/8=046/010, 483a/1=046/030, 528b/8=061/005, 529a/5=061/007, 530b/6=062/005, 532a/8=063/006, 550b/3=072/002, 555b/4=074/031
يَهْدِيكَ	“köndürse sini” 488a/3=048/002
يَهْدِيكُمْ	“köndürse sizni” 80b/2=004/026 “köndürür sizni” 490b/1=048/020, 365b/5=027/063
يَهْدِي	“köndürgey mini” 284b/3=018/024
يَهْدِي	“köndürgey mini” 354a/6=026/062, 429a/6=037/099, 468b/5=043/027 “köndürür mini” 354b/8=026/078

⁴⁵³ Muvaffak kılmak.

يَهْدِي	“köndürgey mini” 370a/8=028/022
يَهْدِيْهٖ	“köndürse anı” 139a/9=006/125
	“köndürür anı” 319b/4=022/004, 477b/7=045/023
يَهْدِيْهِمْ	“köndürse anlarını” 97b/3=004/137, 101b/4=004/168
	“köndürür anlarını” 102b/7=004/175, 107a/4=005/016, 163a/7=007/148, 201a/5=010/009, 268a/1=016/104
اِهْدِنَا	“köndürgey anlarını” 484b/3=047/005
	“köndürgil bizge” 1b/3=001/006
	“köndürgil bizni” 433b/4=038/022
فَاِهْدُهُمْ	“köndürün anlarını” 426b/3=037/023
هَدُوا	“köndürüldiler” 321b/7=022/024, 321b/8=022/024
هَدِي	“köndürüldi” 60b/6=003/101
يَهْدِي	“köndürülse” 204b/9=010/035
هَادٍ	“köndürgen” 240b/9=013/007, 244b/6=013/033, 440b/5=039/023, 441b/6=039/036, 449b/7=040/033
هَادٍ	“köndürgeni” 325a/4=022/054, 390b/9=030/053
هَادِي	“köndürgeni” 366b/8=027/081
هَادِي	“köndürgen” 168b/4=007/186
هَادِيَا	“köndürgen” 347b/2=025/031
	b. Tanımak, bulmak, hidayete ermek, doğru yolu bulmak, erişmek, ulaşmak, hidayette kalmak, sapmak.
اِهْتَدَى	“könülse” 272a/5=017/015, 367b/8=027/092, 442a/6=039/041
	“könüldi” 306a/1=020/082, 310a/7=020/135, 504a/7=053/030
اِهْتَدَوْا	“könüldiler” 19b/8=002/137, 49b/6=003/020, 299a/6=019/076, 485b/8=047/017
اِهْتَدَيْتُ	“könülsem” 414a/8=034/050
اِهْتَدَيْتُمْ	“könülseñiz” 120b/1=005/105
تَهْتَدُوا	“könülgey siz” 19b/2=002/135, 342b/1=024/054
	“könülseñiz” 135b/7=006/097
تَهْتَدُونَ	“sizler könülgey siz” 8a/1=002/053

	“siz gönülgey siz” 22a/4=002/150, 61a/4=003/103, 165a/5=007/158, 258b/6=016/015, 467a/9=043/010
تَهْتَدِي	“könülür” 363b/8=027/041
لَتَهْتَدِي	“munuñ üçün kim gönülse miz” 151a/7=007/043
يَهْتَدُوا	“könülgeyler” 288b/3=018/057
	“könüldiler” 480b/1=046/011
يَهْتَدُونَ	“könülürler” 24a/9=002/170, 120a/8=005/104, 92a/1=004/098, 363b/9=027/041
	“anlarkönülürler” 258b/7=016/016
	“anlarkönülür bolsalar irdi” 375a/2=028/064
	“anlar gönülgeyler” 331a/4=023/049
يَهْتَدِي	“könülse” 212b/1=010/008
	“könülür” 272a/5=017/015, 367b/8=027/092
مُهْتَدٍ	“könülgen” 517b/9=057/026
مُهْتَدُونَ	“könülgenler” 133b/3=006/082
	“anlar gönülgenler” 149a/7=007/030, 421b/1=036/021, 468a/7=043/022, 469b/2=043/037
	“bizkönülgenler” 470b/8=043/049, 10b/3=002/070
الْمُهْتَدُونَ	“anlarkönülgenler” 22b/6=002/157
الْمُهْتَدِ	“ol gönülgen” 280a/1=017/097, 283a/9=018/017
الْمُهْتَدِي	“ol gönülgen” 167b/8=007/178
مُهْتَدِينَ	“boldılar köngenler” 3b/2=002/016, 141b/4=006/140, 206a/2=010/045
الْمُهْتَدِينَ	“menkönülgenler” 130a/6=006/056, 183b/1=009/018
	“könülgenlerni” 138a/8=006/117, 270a/5=016/125, 374a/2=028/056, 542a/6=068/007
	c. Hidayete ermek, doğru yolu bulmak.
يَهْدِي	“köndürülse” 204b/9=010/035
	d. En çok hidayete eren, en doğru yolu bulan.
اهْدَى	“könirek” 84a/9=004/051, 1544b/4=006/157, 541a/4=067/022
	“könülgenrek” 278b/7=017/084
	“köndürgenrek” 373a/8=028/049, 419b/2=035/042, 468b/1=043/024

e. Hidayet verme, doğru yola iletme, hidayet, doğru yol, tanıtan, irşad eden, yol gösteren, hidayet veren, doğru yola ileten, hidayete vesile olan, Hak din

هُدًى

“köndürtmek” 002/002

“köni yol” 6b/4=002/038, 14a/7=002/097, 26b/4=002/185, 26b/5=002/185, 60a/3=003/096, 65a/8=003/138, 112a/1=005/046, 134b/4=006/091, 144a/8=006/154, 144b/5=006/157, 164a/4=007/154, 170b/1=007/203, 185b/5=009/033, 207a/2=010/057, 239a/7=012/111, 263a/8=016/064, 266a/7=016/089, 267b/7=016/102, 270b/5=017/002, 279b/6=017/094, 288a/5=018/055, 309a/5=020/123, 366b/4=027/077, 372a/2=028/037, 372b/4=028/043, 373b/1=028/050, 373b/1=028/050, 392a/2=031/003, 394a/1=031/020, 398a/1=032/023, 451b/8=040/053, 451b/9=040/054, 459b/4=041/044, 476b/1=045/011, 477a/9=045/020, 485b/8=047/017, 486b/3=047/025, 487b/5=047/032, 491b/4=048/028, 503b/8=053/023, 529a/8=061/009, 575b/1=092/012,

“könilik” 111a/7=005/044, 320a/6=022/008, 111b/9=005/046, 551b/2=072/013

“köndürügli” 47a/4=003/004

“köndürmek” 152b/2=007/052,

“köndürgenlik” 360b/3=027/002

“köni yol⁴⁵⁴” 2b/2=002/005, 3b/1=002/016, 392a/5=031/005, 411b/4=034/024, 456b/6=041/017, 485b/8=047/017, 577a/6=096/011

“könilik” 25a/2=002/175

“köni yolını” 282b/8=018/013

“köndürmek” 299a/7=019/076

“köni yolu⁴⁵⁵” 17a/9=002/120, 56b/7=003/073, 440b/4=039/023

“köni yol” 17a/9=002/120, 56b/8=003/073, 94b/3=004/115, 127b/5=006/035, 132a/6=006/071, 132a/7=006/071, 132a/7=006/071, 169b/2=007/193, 170a/2=007/198, 288b/3=018/057, 303a/7=020/047, 326a/8=022/067, 374a/2=028/057, 412a/9=034/032

“tañrının yolu” 134a/4=006/088

⁴⁵⁴ Hidayet doğru yol.

⁴⁵⁵ Hak din.

- “köndürgenler”⁴⁵⁶ 301b/1=020/010
 هَدَاهَا “köni yolını” 396b/9=032/013
 هَدَاهُمْ “anlarnın köndürmeki” 43a/7=002/272
 “köndürmekleri” 261a/1=016/036
 “anlarnın köni yolu” 134a/9=006/090
 هَدَايَ “köni yolum” 6b/4=002/038, 309a/5=020/123
 f. Kurban olarak Beytullah’a sevk edilen orada kesilip, etleri sadaka olarak verilmesi için gönderilen büyük baş hayvanlar.
 الْهَدَى “ıdğu kırbān” 28b/6=002/196, 28b/6=002/196, 29a/1=002/196
 “Ka’bege ıdılgen nirseni” 103b/6=005/002
 “ıdğu kırbānnı” 119b/2=005/097
 “kişige inen nirse” 491a/1=048/025
 هَدِيَا “Ka’beğa ıdılğan nirse” 119a/4=005/095
 g. Hediye.
 هَدِيَّةٌ “hediyye birle” 363a/6=027/035
 هَدِيَّتِكُمْ “hediyyeniz birle” 363a/8=027/036

1584. هرب

- a. Kaçmak.
 هَرَابًا “kaçğanlıkıhālı üze” 551b/1=072/012

1585. هرع

- a. Acelece koşturmak, acele acele koşmak.
 يُهْرَعُونَ “iwerler” 221b/2=011/078, 428a/7=037/070

1586. هزأ

- a. Alay mevzusu, alaya alınan.
 هُزُوا “yobı” 10a/5=002/067, 34b/6=002/231, 288a/9=018/056, 313a/6=021/036, 392a/7=031/006, 476a/7=045/009, 478b/9=045/035,

⁴⁵⁶ Yol gösterici yahut irşad eden.

“maṣḥara”

292b/5=018/106, 113b/6=005/057, 113b/8=005/058,
348a/7=025/041

b. Alay etmek, dalga geçmek, küçük düşürmek, eşit
şekilde ceza vermek.

تَسْتَهْزِئُونَ

“irdin̄z yobılayur” 190a/5=009/065

يَسْتَهْزِئُ

“maṣḥara kılğanların̄ cezāsını birür” 3a/8=002/015

يَسْتَهْزِئُونَ

“maṣḥara kılurlar” 124a/4=006/005,

124b/6=006/010, 213b/9=011/008, 253a/1=015/011,
260b/3=016/034, 386b/3=030/010, 443a/3=039/048

“maṣḥara kıldılar” 313b/5=021/041

“yobılayurlar” 351b/5=026/006, 422a/1=036/030,
482b/3=046/026

“maṣḥara kılur irdiler” 454b/6=040/083

“yobılayur irdilar” 467a/5=043/007

“yobılayur erdilar” 478b/6=045/033

اَسْتَهْزِئُوا

“yobılañ” 190a/3=009/064

اَسْتَهْزِئُ

“maṣḥara kılındı” 124b/5=006/010, 244a/8=013/032,
313b/4=021/041

يُسْتَهْزِئُ

“maṣḥara kılınur” 97b/8=004/140

مُسْتَهْزِئُونَ

“maṣḥara kılğanlar biz 3a/8=002/014

الْمُسْتَهْزِئِينَ

“maṣḥara kılğanlar” 256b/9=015/095

1587. هَزَزَ

a. Sallamak, hızlıca sallamak.

هَزَّى

“tepretgil” 295a/7=019/025

b. Sallamak, hızlıca sallamak, harekete geçmek,
canlanmak, titreşmek.

اَهْتَرَّتْ

“teprendi” 320a/2=022/005, 458b/9=041/039

تَهَتَّرَ

“teprenür” 361a/7=027/010, 371a/9=028/031

1588. هَزَلَ

a. Şaka, saçmalama, sapır saçma söz, boş söz.

بِالْهَزْلِ

“lāg” 571a/3=086/014

1589. هزم

a. Bozguna uğratmak, hezîmete= yenilgiye maruz bırakmak.

فَهَزَمُوهُمْ

“sıdılar anlarını” 38b/8=002/251

سَيَهَرُم

“sındrulğay” 507b/4=054/045

مَهْزُومٌ

“sınıkmış” 433a/1=038/011

1590. هش

a. Yaprak silkmek, yapmak, dökmek.

أَهَشُ

“yaprağ silker men” 301b/8=020/018

1591. هشم

a. Kuru ot, çalı, çırpı, gazel, yaprak döküntüsü.

كَهَشِم

“uşanmış yığağı menizlig” 507a/2=054/031

هَشِيمًا

“kuruğan” 286b/9=018/045

1592. هضم

a. Hak yemek, tam hakkını vermemek.

هَضَمًا

“ekismek” 308a/7=020/112

b. Yumuşak, kat kat, sarkık.

هَضِيمٌ

“nāzūk” 357b/1=026/148

1593. هطع

a. Koşan.

مُهْطِعِينَ

“iwgenler” 251a/8=014/043, 548a/2=070/036

“iwüp” 506a/1=054/008

1594. هلع

a. Harîs, cimri, feryad eden, ah vah eden, çok yakınıp dövünene, huysuz hemen şikayete jalkışan, hafif bir sıkıntıda hemen gürültüyü koparan.

هَلُوعًا

“şabrsız” 547a/8=070/019

1595. هلك

a. Helak olmak, ölmek, perişan olmak, mahv olmak, elden çıkmak, zayi' olmak, fani olmak, yok olmak.

هَلَكَ

“yoklaşa” 102b/9=004/176

“yokaldı” 176a/5=008/042, 449b/9=040/034, 545b/8=069/029

لِيَهْلِكَ

“yokalsun için” 176a/4=008/042

هَالِكٌ

“bir nirseyoğalğan” 337b/7=028/088

أَلْهَكِيْنِ

“sen yoğalğanlardın” 236a/7=012/085

b. Helak, ölüm, helak ve ölüm zamanı, helak ve ölüm yeri.

مَهْلِكٌ

“helāk bolmakı” 364b/3=027/049

لِمَهْلِكِهِمْ

“yokalmakları” 288b/7=018/059

c. Helak, ölüm /Tehlike-Ölüme sürükleyici husus.

التَّهْلُكَةُ

“yokalmak” 28b/4=002/195

d. Helak etmek, öldürmek, harcamak, telef etmek, bozmak, kökünü kazımak, başını belaya sokmak, ölümüne neden olmak.

أَهْلَكَ

“yokattı” 376b/2=028/078, 505a/4=053/050

أَهْلَكْتُ

“yokattım” 574a/3=090/006

فَأَهْلَكْتَهُ

“helāk kıldı anı” 62b/9=003/117

أَهْلَكْتَهُمْ

“yokatğay irdiñ anlarını” 164a/6=007/155

أَهْلَكْنَا

“yokattuk” 124a/4=006/006, 272b/1=017/017, 299a/2=019/074, 300a/8=019/098, 309b/2=020/128, 311a/7=021/009, 372b/4=028/043, 398a/4=032/026, 422a/2=036/031, 432a/3=038/003, 467a/5=043/008, 482b/3=046/027, 496b/9=050/036, 507b/9=054/051

“yokatduk” 252b/3=015/004, 359b/5=026/208

أَهْلَكْنَاهَا

“yokattuk anı” 146b/2=007/004, 311a/2=021/006, 324a/5=022/045

“yokatmakğa uğraduk anı” 317b/6=021/095

أَهْلَكْنَاهُمْ

“yokattuk anlarını” 124a/7=006/006,

177b/7=008/054, 288b/6=018/059, 310a/4=020/134, 357a/3=026/139, 474b/5=044/037, 485a/7=047/013

أَهْلَكْنِي

“yokatsa mini” 541b/4=067/028

فَتُهْلِكُنَا	“yoḵayur sen bizni” 164a/7=007/155, 167a/9=007/173
نُهْلِكْ	“yoḵatsa miz” 272a/8=017/016 “helāk kılduk” 560a/7=077/016
لَنُهْلِكَنَّ	“yoḵatgay miz” 248a/7=014/013
يُهْلِكْ	“helāk kılmak” 30a/7=002/205 “yoḵatsa” 107a/7=005/017, 160b/5=007/129, 225b/4=011/117
يُهْلِكُنَا	“yoḵatur bizni” 477b/8=045/024
يُهْلِكُونَ	“yoḵaturlar” 126b/1=006/026, 187a/9=009/042
اهْلِكُوا	“yoḵatıldı” 544b/3=069/005, 544b/4=069/006
يُهْلِكْ	“helāk kılnur” 129a/2=006/047, 483b/4=046/035
مُهْلِكْ	“yoḵatğanı” 140a/8=006/131 “yoḵatğanları” 374a/8=028/059
مُهْلِكُهُمْ	“anların yoḵatğanı turur” 166a/4=007/164
مُهْلِكُوا	“bizyoḵatğanı” 381b/3=029/031
مُهْلِكُوهَا	“yoḵatğanı” 276a/6=017/058
مُهْلِكِي	“yoḵatğanları” 374b/1=028/059
الْمُهْلِكِينَ	“irdiler yoḵatılmışlar” 331a/3=023/048

1596. هِلَال

أُهْلٍ	a. (Adını anarak) kurban etmek. “ün kılandı” 24b/5=002/173, 104a/3=005/003, “ün kötrüldi” 142b/5=006/145, 269a/4=016/115 b. Hilal (yeni doğan ay).
الْأَهْلَةَ	“yañı aylar” 27b/5=002/189

1597. هَلَم

هَلَمَّ	a. Getir, gel, buyur. “ketürüñ” 143a/9=006/150 “kälın” 400b/9=033/018

1598. هَمْد

a. Kıraç, çorak, kupkuru.

هَامِدَةٌ

“kürümüş ölmüş” 320a/1=022/005

1599. همر

a. Bol yağışlı, sağanak.

مُنْهَمِرٌ

“tökülgen suw” 506a/5=054/011

1600. همز

a. Dürtükleme, vesvese.

هَمَزَاتٍ

“sançmaqları” 334a/8=023/097

b. Çok ayıplayan, çok çekiştiren.

هَمَّازٌ

“ayb kılğan” 542a/8=068/011

هَمَزَةٌ

“bir kişi‘irazını sındurğan” 580b/2=104/001

1601. همس

a. Sessizlik (dudağın kımıldayıp da sesin çıkmayıışı yahut ayağı usulca yere basıp ta hafif tıptırdan başka ses çıkarılmaması gibi gayet sessizce yapılan hareket).

هَمْسًا

“çüşemek” 308a/2=020/108

1602. همم

a. Arzu etmek, niyetlenmek, hatırlından geçirmek, meyletmek, tevessül etmek, yeltenmek.

هَمَّ

“uğradı” 106a/4=005/011, 228b/9=012/024

هَمَّتْ

“uğradı” 63b/5=003/122, 228b/9=012/024, 446b/3=040/005

“uğrağay irdi” 94a/4=004/113

هَمُّوا

“uğradılar” 182b/4=009/013, 191b/7=009/074

b. Düşündürmek, korku vermek, kaygıya düşürmek / Himmeti= tek düşüncesi olmak.

أَهَمَّتَهُمْ

“kağgurttı anlarını” 67b/2=003/154

1603. همم

a. Koruyup gözeten (Allah) kollayıp gözetken.

الْمُهَيِّمِينَ

“amān bağıslayan” 525a/9=059/023

مُهْمِنًا

“erklig bolgan” 12a/5=005/048

1604. هنا

a. Orada.

هَنَالِكْ

“anda” 52a/5=003/038, 159b/8=007/119,
 204a/6=010/030, 286b/6=018/044, 346a/2=025/013,
 400a/4=033/011, 454a/7=040/078
 “ol yirde” 432b/9=038/011, 454b/9=040/085

1605. هنأ

a. Âfiyet verici, âfiyetle.

هَنِئًا

“sinjit bolsun” 75b/2=004/004
 “sinjitlig bolsun” 501a/3=052/019, 545b/4=069/024
 “sinjitlig” 561a/4=077/043

1606. هود

a. Tevbe etmek, dönmek, Yahudîlgi kabul etmek, Yahudî olmak.

هَادُوا

“cühüd boldılar” 9b/2=002/062, 83b/3=004/046,
 100b/2=004/160, 110b/4=005/041, 111a/9=005/044,
 115b/2=005/069, 142b/6=006/146, 269a/9=016/118,
 321a/3=022/017, 530b/7=062/006

هَدْنَا

“biz kayttuq” 164b/1=007/156

هُودًا

“cuhüdler” 16a/5=002/111, 19b/2=002/135,
 20a/6=002/140

1608. هون

a. Kolay olmak.

هَوْنَا

“yumşak tölek” 350a/2=025/063

b. Zillet, düşkünlük, düşüklük, aşağılık, yüz karası, alçaltıcı.

هُون

“horluk” 262b/6=016/059

هُونِ

“horluk” 135a/6=006/093, 456b/6=041/017,
 481b/6=046/020

	c. Kolay, basit.
هَيْنَ	“āsān” 294a/6=019/009, 295a/2=019/021
هَيْتَا	“āsān” 337a/2=024/015
	d. Daha kolay, daha basit.
اهُونُ	“āsānraḳ” 388a/1=030/027
	e. Alçaltmak, zelil kılmak, aşağılık etmek.
اهَانِي	“ḥorladı mini” 375a/7=089/016
يُهِنِ	“ḥōrlasa” 231a/8=022/018
مُهِنِ	“ḥōrkılğan” 13a/9=002/090, 71a/5=003/178, 77b/9=004/014, 325a/9=022/057, 392a/7=031/006, 410b/1=034/014, 474a/9=044/030, 476a/8=045/009, 519b/3=058/005, 521a/7=058/016
مُهَيْنَا	“ḥōrkılğan” 82a/9=004/037, 93a/1=004/102, 99a/7=004/151, 406b/7=033/057
مُهَانَا	“ḥōrlanmış” 350b/1=025/069

1609. هوى

	a. Düşmek, indirmek, düşürmek, kaydırmak, helak olmak, ölmek, koşmak, özlemek, hasret çekmek, kaymak, batmak.
هَوَى	“yokakdı” 305b/9=020/081
	“battı” 503a/2=053/001
تَهْوَى	“tüşrür” 322b/5=022/031
هَآوِيَّةُ	“tüşgen ya’nī yokałğan” 579b/5=101/009
	c. Arzulamak, gönlü kalmak, canı çekmek, sevdalanmak, heveslenmek, kapılmak.
تَهْوَى	“sewer” 12b/9=002/087, 115b/5=005/070, 503b/7=053/023
	d. Hevâ, heves, keyf, kötü meyiller.
الهْوَى	“tilek” 97a/5=004/135
	“nefs hevâsı” 434a/5=038/026
	“hevâ” 564a/6=079/040
هَوَاهُ	“hevâsı” 167b/5=007/176, 285a/4=018/028, 301b/7=020/016, 348b/1=025/043, 373b/1=028/050
	“hevâsını” 477b/5=045/023,

أَهْوَاءُ	“hevāları” 116b/4=005/077, 143b/2=006/150, 477a/6=045/018
أَهْوَاءُكُمْ	“hevālarıñız” 130a/5=006/056
أَهْوَاءُهُمْ	“hevāları” 17a/9=002/120, 21a/9=002/145, 112a/6=005/048, 112b/2=005/049, 245a/5=013/037, 332a/8=023/071, 373a/9=028/050, 462b/1=042/015, 485a/8=047/014, 485b/7=047/016, 505b/4=054/003 “özleri” 388a/7=030/029,
بِأَهْوَاءِهِمْ	“hevāları birle” 138b/3=006/119 e. Hava, boşluk /Teşbih yoluyla: Bomboş
هَوَاءٌ	“ḥālī” 251a/9=014/043 f. Düşürmek, devirmek, yere çalmak.
أَهْوَى	“tüşürdi” 505a/6=053/053 g. Koşturmak, havalandırmak /ayartmak, şaşırtmak, yoldan çıkarmak, heveslendirmek.
اسْتَهْوَتْهُ	“alıp bardı anı” 132a/5=006/071

1610. هِیَا.

كَهَيْتَ	a. Biçim. “şüreti neñizlig” 53b/4=003/049, 121b/3=005/110
بُيِّتَ	b. kolaylaştırmak, düzenlemek. “anukḳılsun” 283a/6=018/016
هَيْتَ	“anukḳılğl” 282b/4=018/010

1611. هَيْت.

هَيْتَ	a. Beri gel, haydi gel, buyur gelsene manasında. “iwgöl” 228b/7=012/023

1612. هِیج.

يُهِجُ	a. Kurumak, solmak. “ḳuwaru başlayur” 440a/6=039/021 “ḳuwarur” 516b/9=057/020

1613. هيل

a. Heyelana uğramış, çökmüş, uçurulmuş, kaymış, dağınık.

مهيل

“tökülgen tepe kumlar” 553b/3=073/014

1614. هيم

a. Sevdalı sevdalı yahut alık alık yahut ta şaşkın şaşkın dolaşmak, sapık sapık konuşmak, hayal peşinde koşturmak

يَهيمون

“yüziğe karşı yörirler” 360a/7=026/225

b. Susuzluk hastalığına tutulmuşlar, kumlar

الميم

“suw içip kınmağan” 512b/3=056/055

1615. هيه

a. O manasında zamir.

هيه

“ol” 579b/6=101/010

1616. هييت

a. Uzak, nerede, heyhât, ne kadar uzak.

هيئات

“yırak boldı” 330a/9=023/036, 330a/9=023/036

حرف الواو

1617. وأد

- a. Diri diri gömülen kız
 المَوْدَةُ “tırığe kömülmüşler” 566a/1=081/008

1618. وأل

- a. Kurtulma ve sığınma yeri.
 مَوْنًا “kõngu yir” 288b/6=018/058

1619. وبر

- a. Deve tüyü.
 أَوْنَارِهَا “yünleri” 265a/9=016/080

1620. وبق

- a. Helak, mahvolma /Helak yeri.
 مَوْبَقًا “yokalmak yiri” 288a/1=018/052
 b. Helak etmek, mahvetmek.
 يُوْبِقُهُنَّ “yokatgay anlarını” 464b/4=042/034

1621. وبل

- a. Bol ve büyük tanesi yağmur, sağnak yağmur.
 وَابِلٌ “uluğ katırlıg yağmur” 42a/6=002/264,
 42a/7=002/265, 42a/6=002/265
 b. Çok ağır, hazmedilemeyecek derecede sert, çok sıkı.
 وَبِيلًا “katıg” 553b/5=073/016
 c. Kötü netice, ağır, ceza, vebal.
 وَبَالٌ “işnin sonı yawuzluğu” 119a/6=005/095,
 “işlerinin sonlarının yawuzluğunu” 533b/3=064/005
 “iş sonının yawuzluğunu” 536b/6=065/009

1622. وتد

- a. Kazık
 الأوتَاد “kazuklar” 433a/2=038/012, 573a/3=089/010
 أَوْتَادًا “kazuklar” 561b/4=078/007

1623. وتر

- a. Eksiltmek, kısmak
يَرْكُمُ “ekisgey” 487b/1=047/035
- b. Tek.
الْوَتْرُ “tak” 572b/6=089/003
- c. Birer birer, teker teker, gurup gurup, birbiri arkasından, peşpeşe.
- تَشْرَى “ulaşu” 330b/7=023/044

1624. وتن

- a. Kalpte bir damarın adı, baş atar damar
الْوَتَيْنِ “yürek tamarın” 546a/9=069/046

1625. وثق

- a. Emniyet etme, güvenme /Emniyet verici andlaşma, sağlam söz.
مُوثِقًا “ahd” 233b/8=012/066, 235b/5=012/080
- مُوثِقًا “ahdlerini” 233b/9=012/066
- b. En sağlam.
الْوُثْقَى “i’timādîlîğ ilükke” 40a/5=002/256
- “birkrek ilgükke” 394a/5=031/022
- c. Bağlamak.
يُوثِقُ “berkitür” 573b/4=089/026
- d. Bağ, bağlama, bağlayış.
الْوُثْقَ “bağlağı” 484a/9=047/004
- وُثْقَهُ “berkitmekini” 573b/4=089/026
- e. Ahd, andlaşma, sağlam söz, teminat.
مِيثَاقُ “ahdini” 12a/2=002/083, 58a/3=003/081, 72b/4=003/187
- “ahdin” 106a/7=005/012, 115b/4=005/070
- “ahd” 89b/9=004/090, 90b/6=004/092, 180a/5=008/072
- “ahdi” 166b/8=007/169
- الْمِيثَاقُ “ahdini” 242b/7=013/020
- مِيثَاقًا “ahd irig” 79a/3=004/021

	“ahdlerni” 99b/8=004/154	
	“ahdlerin” 399b/5=033/007	
مِيثَاقُكُمْ	“ahdinizni” 9b/6=002/063,	12a/6=002/084,
	13b/5=002/093, 515a/2=057/008	
مِيثَاقِهِ	“ahdini” 105b/4=005/007,	5a/4=002/027,
	143a/7=013/025	
مِيثَاقَهُمْ	“ahdleri” 99b/6=004/154	
	“ahdlerini” 99b/9=004/155,	106b/4=005/013,
	106b/6=005/014	
	“ahdlerin” 399b/5=033/007	
	f. Ahidleşmek, söz vermek, söz almak.	
وَأَتَقَّكُمْ	“ahd kılıştı sizin birle” 105b/4=005/007	

1626. وثن

	a. Put	
الْأَوْثَان	“butlar” 322b/2=022/030	
أَوْثَانًا	“butlar” 379b/8=029/017	
	“butlarını” 380b/7=029/025	

1627. وجب

	a. Yere düşmek	
وَجَبْتُ	“tüştü” 323a/5=022/036	

1628. وجد

	a. Bulmak, hissetmek, tedarik etmek rastlamak, karşılaşmak, bilmek, varlıklı olmak, güç ve kuvvet sahibi olmak	
وَجَدَ	“buldı” 52a/3=003/037,	291a/3=018/086,
	291b/2=018/093, 340b/5=024/039, 369b/2=028/015,	
	370a/9=028/023, 370b/1=028/023	
فَوَجَدَا	“buldılar” 289a/6=018/065, 290a/5=018/077	
وَجَدْتُ	“buldum” 362a/9=027/023	
وَجَدْتُمْ	“bulduñuz” 151b/2=007/044, 468b/2=043/024	
وَجَدْتُمُوهُمْ	“bulsanız anlarını” 89b/7=004/089	
	“bulduñuz anlarını” 181b/2=009/005	

وَجَدْتُهَا	“buldum anı” 362b/1=027/024
وَجَدَكَ	“buldı sini” 576a/2=093/007, 576a/3=093/008
وَجَدْنَا	“bulduk” 120a/7=005/104, 149a/1=007/028, 314b/4=021/053, 354b/5=026/074, 394a/3=031/021, 468a/7=043/022, 468a/9=043/023, 151b/3=007/044, 158b/6=007/102, 158b/7=007/102, 235b/2=012/079, 499a/3=051/036 “bulduk biz” 209a/8=010/078
وَجَدْنَاهُ	“bulduk anı” 435b/1=038/044
وَجَدْنَاهَا	“bulduk anı” 551a/4=072/008
وَجَدَهَا	“buldı anı” 291a/2=018/086 “buldı aya” 291a/8=018/090
لَوْ جَدُوا	“bulğaylar irdi” 86a/4=004/064, 88b/5=004/082 “buldılar” 287a/1=018/049, 233b/4=012/065
أَجِدُ	“bulur men” 142b/2=006/145 “bulğaylar men” 552a/4=072/022 “bulur men” ⁴⁵⁷ 194a/6=009/092 “men bulur men” ⁴⁵⁸ 237a/6=012/094 “bulğay men” ⁴⁵⁹ 301b/1=020/010
لَا أَجِدَنَّ	“bulğay men” 286a/3=018/036
تَجِدُ	“bulur” 51a/3=003/030 “bulğay sen” 84b/2=004/052, 89b/4=004/088, 98b/5=004/145, 278a/2=017/075, 278a/5=017/077, 280a/2=017/097, 283b/1=018/017, 284b/9=018/027, 407a/7=033/062, 419b/5=035/043, 419b/6=035/043, 490b/6=048/023 “tapğay sen” 98b/1=004/143, “bulur sen” 147b/3=007/017, 279a/1=017/086, 521b/6=058/022
لَتَجِدَنَّ	“bulğay siz ya’nī bilgey siz” 117a/4=005/082, 117a/5=005/082
لَتَجِدَنَّاهُمْ	“bulğay sen anlarını” 14a/2=002/096

⁴⁵⁷ Tedarik etmek.

⁴⁵⁸ Hissetmek.

⁴⁵⁹ Rastlamak.

سَتَجِدُنِي	“bulğay sen mini” 289b/1=018/069, 371a/1=028/027, 429b/1=037/102
تَجِدُوا	“bulsanız” 46a/1=002/283, 83a/6=004/043, 105a/9=005/006, 38a/9=024/028, 520b/7=058/012 “bulduñuz” 277a/9=017/068 “bulğay siz” 277b/2=017/069
سَتَجِدُون	“bulğay siz” 90a/5=004/091
تَجِدُوهُ	“bulğay siz anı” 16a/3=002/110, 554a/9=073/020
نَجِدْ	“bulduñ aña” 308b/4=020/115
يَجِدْ	“buls ⁴⁶⁰ ” 29a/1=002/196, 90b/7=004/092, 118a/4=005/089, 519a/6=058/004 “bulğay ⁴⁶¹ ” 92a/3=004/100, 551a/6=072/009 “bulğy ⁴⁶² ” 93b/9=004/110 “bulğay ⁴⁶³ ” 95a/9=004/123
يَجِدْكَ	“buldı sini” 576a/2=093/006
يَجِدْهُ	“buldı anı” 340b/5=024/039
يَجِدُوا	“bulsalar” 86a/6=004/065 “bulurlar ⁴⁶⁴ ” 194a/8=009/092 “bulsunlar ⁴⁶⁵ ” 199a/2=009/123 “buldılar ⁴⁶⁶ ” 288a/2=018/053, 550a/2=071/025 “bulğaylar” 288b/5=018/058
يَجِدُون	“bulurlar ⁴⁶⁷ ” 95a/5=004/121, 102b/3=004/173, 400b/8=033/017 “bulğaylar” 407b/2=033/065, 490b/4=048/022 “bulurlar ⁴⁶⁸ ” 194a/3=009/091, 330b/2=024/033 “bulsalar irdi ⁴⁶⁹ ” 189a/3=009/057 “bulurlar ⁴⁷⁰ ” 192b/1=009/079, 523b/5=059/009

⁴⁶⁰ Bulmak, tedarik etmek.

⁴⁶¹ Bulmak, rastlamak.

⁴⁶² Rastlamak, bilmek.

⁴⁶³ Rastlamak, bilmek.

⁴⁶⁴ Bulmak, tedarik etmek.

⁴⁶⁵ Rastlamak, bilmek.

⁴⁶⁶ Rastlamak, bilmek.

⁴⁶⁷ Bulmak, rastlamak, bilmek.

⁴⁶⁸ Bulmak, tedarik etmek.

⁴⁶⁹ Bulmak, rastlamak.

⁴⁷⁰ Bulmak, rastlamak.

يَجِدُونَهُ	“bulurlar anı” 164b/5=007/157
وُجِدَ	“bulundu” 234b/9=012/075
وُجِدَكُمْ	“kinliğiniz” 536a/5=065/006

1629. وجس

اُوجِسَ	a. Duymak, hissetmek, gizlemek. “içiğe kattı” 220b/9=011/070
	“kiwürdi” 304b/3=020/067
	“örtti” 498b/5=051/028

1630. وجف

وَأَجِفَّةَ	a. Çarpıntıda olan, gürp gürp atan. “tepreñen” 563a/5=079/008
اُوجِفْتُمْ	b. Sürmek, koşturmak. “yügürttiniz” 523a/2=059/006

1631. وجل

وَجِلْتُ	a. Korkmak, ürpermek, korkan, ürperen “korktı” 171a/5=008/002, 323a/2=022/035
تَوَجَّلَ	“korkğıl” 255a/2=015/053
وَجِلُونُ	“bizkorkğanlar” 255a/1=015/052
وَجِلَةٌ	“korkğan” 331b/5=023/060

1632. وجه

وَجِيهَا	a. Şerefli, itibarlı, yüzde. “şerīf” 53a/5=003/045
	“hürmetlig” 407b/9=033/069
وَجَّهْتُ	b. Yönelmek, tarafına çevirmek. “koğdum” 133a/3=006/079
يُوجِهُهُ	“ewürse” 264b/7=016/076
	c. Yönelmek. “karşundi” 370a/8=028/022
تَوَجَّهَ	d. Yüz, mecazen zat, başlangıç, yön “rıžāsın” 43b/1=002/272
وَجْهَ	

- “zāti⁴⁷¹” 509a/2=055/027
 “rızāsını⁴⁷²” 243a/1=013/022
 “zātını” 389a/6=030/038, 389a/9=030/039
 “rızāsı” 558b/1=076/009
 “rızāsın istemek” 575b/5=092/020
 “evveli⁴⁷³” 56b/6=003/072
 “yüzi⁴⁷⁴” 227a/7=012/009
 “yüzi⁴⁷⁵” 237a/4=012/093
 وَجْهَكَ “yüzünü⁴⁷⁶” 21a/2=002/144, 21a/3=002/144,
 21b/7=002/149, 21b/9=002/150
 “yüzünü⁴⁷⁷” 212a/3=010/105, 388a/8=030/030,
 389b/7=030/043
 وَجْهَهُ “özini⁴⁷⁸” 16a/7=002/112, 95b/4=004/125
 “yüzini” 394a/4=031/022
 “zātını” 129b/3=006/052
 “rızāsı” 285a/2=018/028
 “anıḡzātı” 377b/8=028/088
 “yüzi⁴⁷⁹” 237a/8=012/096, 262b/5=016/058
 “yöni” 320b/2=022/011
 “yüzi” 440b/6=039/024, 467b/9=043/017,
 541a/4=067/022
 وَجْهَهَا “yöni” 121a/3=005/108
 “yüzini” 498b/7=051/029
 وَجْهِي “özümü” 49b/4=003/020
 “yüzümü” 133a/3=006/079
 وَجْهَهُ “yüzler” 61a/9=003/106, 61b/1=003/106,
 326b/6=022/072, 557a/6=075/022, 557a/7=075/024,
 565b/1=080/038, 565b/2=080/040, 572a/2=088/002,
 572a/5=088/008
 “anlarınıyüzi” 541b/2=067/027

⁴⁷¹ Zat

⁴⁷² Allah’ın rızası

⁴⁷³ Baş, başlangıç.

⁴⁷⁴ Yüz, zat.

⁴⁷⁵ Yüz.

⁴⁷⁶ Yüz.

⁴⁷⁷ Zat.

⁴⁷⁸ Zat.

⁴⁷⁹ Yüz.

الْوُجُوهُ	“yüzler” ⁴⁸⁰ 308a/5=020/111
	“yüzlerini” ⁴⁸¹ 285a/7=018/029
وُجُوهُهَا	“yüzlerini” 83b/9=004/047
وُجُوهُكُمْ	“yüzlerinizi” 21a/4=002/144, 22a/2=002/150, 25a/6=002/177, 83a/7=004/043, 105a/4=005/006, 149a/3=007/029
	“yüzlerinizi” 105b/1=005/006, 271b/1=017/007
وُجُوهُهُمْ	“yüzleri” 61b/1=003/106, 61b/3=003/107, 177a/8=008/050, 203b/6=010/026, 204a/1=010/027, 252a/2=014/050, 280a/3=017/097, 313b/1=021/039, 347b/6=025/034, 367b/4=027/090, 407b/3=033/066, 444a/6=039/060, 491b/8=048/029, 507b/7=054/048, 568a/5=083/024
	“yüzlerini” 334a/8=023/0104, 486b/6=047/027
	e. Yönelme yeri, teveccüh edilen yer, yön.
وَجْهَةً	“kible” 21b/4=002/148

1633. وحد.

	a. Tek başına, yalnız, yalnızca, sadece
وَحْدَهُ	“yalguz” 154b/3=007/070, 275a/3=017/046, 454b/7=040/084, 526b/1=060/004
	“yalguzun” 442b/5=039/045, 447b/1=040/012
	b. Bir tek, ferd, aynı, tek çeşit, zatında, sıfatlarında ve fiillerinde tek ve eşsiz olan Allah.
وَاحِد	“bir” ⁴⁸² 9a/3=002/061
	“bir” ⁴⁸³ 240a/8=013/004
	“bir tanrı turur” ⁴⁸⁴ 125b/5=006/019
	“bir idi” ⁴⁸⁵ 23a/8=002/163
	“bir tanrı” ⁴⁸⁶ 116a/4=005/073

⁴⁸⁰ Zatlar, şahıslar.

⁴⁸¹ Yüzler.

⁴⁸² Aynı, tek çeşit.

⁴⁸³ Bir tek

⁴⁸⁴ Esmâ-i ilâhiyeden

⁴⁸⁵ Esmâ-i ilâhiyeden

⁴⁸⁶ Esmâ-i ilâhiyeden

- “bir tapungu”⁴⁸⁷ 102a/4=004/171, 252a/4=014/052, 259a/3=016/022, 262a/5=016/051, 293a/2=018/110, 318b/5=021/108, 323a/1=022/034, 455b/1=041/006
- “tapungunuz bir”⁴⁸⁸ 383a/9=029/046
- “ıdınız bir” 425b/3=037/004
- “tigmebiri”⁴⁸⁹ 76b/6=004/011
- “tigmebir” 77b/1=004/012
- “tigmebirini” 335b/2=024/002
- “bir”⁴⁹⁰ 234a/2=012/067
- الواحد “tanrı kim bir”⁴⁹¹ 230b/8=012/039
- “ol bir”⁴⁹² 242a/4=013/016
- “bir”⁴⁹³ 251b/9=014/048, 436b/2=038/065, 438a/6=039/004
- “yalguz”⁴⁹⁴ 447b/9=040/016
- وَاحِدًا “birök idi”⁴⁹⁵ 19a/8=002/133
- “yalguz” 185b/1=009/031
- “tapungu bir” 432b/2=038/005
- “bir”⁴⁹⁶ 346a/2=025/014, 506b/5=054/024
- وَاحِدَةً “bir” 31a/3=002/213, 75a/1=004/001, 76b/5=004/011, 92b/6=004/102, 112a/8=005/048, 135b/9=006/098, 169a/3=007/189, 202b/2=010/019, 225b/5=011/118, 266b/8=016/093, 317b/3=021/092, 331a/7=023/052, 394b/5=031/028, 414a/1=034/046, 421b/9=036/029, 423a/7=036/049, 423b/2=036/053, 426a/8=037/019, 433a/4=038/015, 433b/6=038/023, 438b/1=039/006, 461b/1=042/008, 469a/5=043/033, 507a/2=054/031, 507b/8=054/050, 545a/5=069/013, 545a/6=069/014, 563a/7=079/013
- “birni” 75a/9=004/003
- “birçe ök 347b/3=025/032

⁴⁸⁷ Esmâ-i ilâhiyeden

⁴⁸⁸ Esmâ-i ilâhiyeden

⁴⁸⁹ Ferd, bir

⁴⁹⁰ Tek, bir.

⁴⁹¹ Esmâ-i ilâhiyeden

⁴⁹² Esmâ-i ilâhiyeden

⁴⁹³ Esmâ-i ilâhiyeden

⁴⁹⁴ Esmâ-i ilâhiyeden

⁴⁹⁵ Esmâ-i ilâhiyeden

⁴⁹⁶ Tek.

“birisi”⁴⁹⁷ 229a/4=012/031

c. Yalnız, yalnızca, tekçe, tek

وَحْيٍ دَا

“yalguz” 554b/7=074/011

1634. وحش

a. Ehlî olmayan hayvan, yabanî hayvan, vahşî kara hayvanı

الْوَحُوشُ

“keyikler” 565b/6=081/005

1635. وحى

a. İlham, vahiy, vahyedilen

وَحْيٍ

“vahy” 503a/3=053/004

بِالْوَحْيِ

“vahy bilrle” 314a/2=021/045

وَحْيًا

“ilhām” 466a/8=042/051

وَحْيِنَا

“vahyımız” 217a/6=011/037, 329b/4=023/027

وَحْيُهُ

“vahyı” 308b/2=020/114

b. İşaret etmek, sır vermek, gizlice öğütlemek, fısıldamak, ilham etmek, sevk etmek, yol göstermek, söz geçirmek, teshir etmek, emre âmâde kılmak, vahyetmek, açıklamak.

أَوْحَى

“vahy kıldı” 248a/6=014/013, 274a/79=017/039, 456a/3=041/012, 503a/5=053/010, 503a/6=053/010

“ilhāmbirdi”⁴⁹⁸ 263b/6=016/068

“işāret kıldı” 294a/9=019/011

“vahy kıldı” 578b/5=099/005

أَوْحَيْتُ

“buyurdum” 121b/7=005/111

أَوْحَيْنَا

“vahy kılduk” 101a/1=004/163, 101a/1=004/163, 0101a/2=004/163, 159b/6=007/117, 165a/7=007/160, 200a/3=010/002, 210a/3=010/087, 226b/3=012/003, 227b/7=012/015, 243b/9=013/030, 269b/8=016/123, 277b/8=017/073, 279a/1=017/086, 302b/1=020/038, 305b/1=020/077, 315b/7=021/073, 9b/4=023/027, 353b/9=026/052, 354a/7=026/063, 461a/7=042/007, 462a/2=042/013, 466b/1=042/052

⁴⁹⁷ Ferd, bir.

⁴⁹⁸ İşaret etmek, yol göstermek.

نُوحِي	“vahy ıdduk” 418a/3=035/031, 368b/5=028/007
نُوحِيه	“vahy kıılır miz” 238b/8=012/109, 312a/8=021/025
نُوحِيه	“vahy kıılır miz anı” 53a/1=003/044,
نُوحِيه	238a/6=012/102
نُوحِيه	“vahy kıılır miz” 218b/4=011/049
نُوحِيه	“vahy kıılırlar” 138b/8=006/121
نُوحِيه	“ışāret kııldı” 137b/5=006/112
نُوحِيه	“vahy kıılır” 172a/8=008/012, 414a/8=034/050
نُوحِيه	“vahy kıılır” 461a/1=042/003
نُوحِيه	“vahy kıılır” 466a/9=042/051
نُوحِيه	“vahy kııldı” 125b/3=006/019, 135a/2=006/093,
نُوحِيه	136b/9=006/106, 142b/2=006/145, 217a/4=011/036,
نُوحِيه	284b/8=018/027, 203a/7=020/048, 383a/3=029/045,
نُوحِيه	444b/3=039/065, 550b/2=072/001
نُوحِيه	“vahy kııldı” 469b/8=043/043
نُوحِيه	“vahy kııldı” 135a/3=006/093
نُوحِيه	“vahy kıılır” 129a/8=006/050, 170a/9=007/203,
نُوحِيه	202a/2=010/015, 212b/3=010/109, 213b/5=011/012,
نُوحِيه	293a/1=018/110, 301b/3=020/013, 302b/2=020/038,
نُوحِيه	318b/5=021/108, 398b/5=033/002, 436b/5=038/070,
نُوحِيه	455b/1=041/006, 480a/5=046/009, 503a/3=053/004

ودد 1636.

a. Sevmek, muhabbet etmek, temenni etmek, istemek.

وَدَّ	“ārzüladı” 15b/7=002/109, 92b/5=004/102
وَدَّتْ	“dost duttı” 56a/8=003/069
وَدُّوا	“sewdiler” 63a/3=003/118
وَدُّوا	“ārzülayurlar” 526a/4=060/002,
وَدُّوا	“ārzüladılar” 542a/7=068/009, 89b/4=004/089
وَدُّوا	“ārzülayur” 51a/4=003/030
وَدُّوا	“ārzülayur siz” 171b/7=008/007
وَدُّوا	“ārzülayurlar” 14a/3=002/096

	“dost tutar” 15a/8=002/105, 42a/7=002/266, 82b/9=004/042
	“arzūlayur” 252a/6=015/002, 547a/4=070/011
يَوْدُوا	“arzūlağaylar” 401a/7=033/020
وَدَّا	“dostluk” 300a/6=019/096
مَوْدَّة	“dostluk” 87a/1=004/073, 387a/8=030/021, 463b/4=042/023, 526b/9=060/007
	“dostluk yanındın” 117a/5=005/082
	“dostluğu” 380b/7=029/025
	“dostluknı” 525b/5=060/001, 526a/1=060/001
	b. Esmâ-i ilâhiyeden“Çok seven, kullarına bol bol ihsan ve ikramda bulunan, nimeti ve rızasıyla onları kuşatan.
وَدُوْد	“dost tutğan” 223a/3=011/090
الْوَدُوْد	“dost tutğan” 570a/8=085/014
	c. Bir put adı.
وَدَّ	“veddni” 549b/9=071/023
	d. Sevmek, dostluk kurmak.
يُوْدُوْنَ	“dost tutarlar” 521b/7=058/022

ودع. 1637.

	a. Terk etmek, bırakmak.
دَعْ	“koğguil” 404b/6=033/048
	b. veda‘ etmek savuşturmak, uğurlamak, ayrılmak.
وَدَّعَكَ	“koğdı sini” 575b/7=093/003
	c. Emanet edilen /Emanet yeri /Emanet etme, emanet edilme.
مُسْتَوْدَعْ	“koğgu yir” 136a/1=006/098
مُسْتَوْدَعُهَا	“koğgu yirmi” 213b/2=011/006

ودق. 1638.

	a. Yağmur.
الْوَدَق	“yağmurnı” 341a/6=024/043, 390b/1=030/048

ودی. 1639.

a. Diyet (= Maktul sahiplerine verilen kan bedeli).

دِيَّةٌ	“āzād kılmakı” 90b/3=004/092, 90b/5=004/092 b. Vadi, teşbih yoluyla vadi,söz sanatı, edebiyat.
وَادٍ	“kölü” 362a/1=027/018 “yön” 360a/7=026/225
الْوَادِ	“arığkılınmış köl” 563b/2=079/016, 301b/2=020/012 “köl” 371a/7=028/030, 573a/2=089/009
وَادِيًا	“yirni” 198b/5=009/121
أَوْدِيَةٌ	“ögüzler” 242a/5=013/017
أَوْدِيَتُهُمْ	“kolları” 482a/4=046/024

وذر. 1640.

	a. Bırakmak, ilgilenmemek, alâkayı kesmek.
تَذَرُ	“koyar sen” 160a/9=007/127 “koğar” 499a/8=051/042 “koğgıl” 550a/3=071/026 “koyar” 555a/6=074/028
تَذَرْنَ	“kođuñ” 549b/8=071/023, 549b/8=071/023
تَذَرْنِي	“koğgıl mini” 317a/6=021/089
تَذَرُهُمْ	“kođsañ anlarını” 550a/4=071/027
تَذَرُونَ	“koyar siz” 358a/4=026/166,557a/5=075/021 “koğar siz” 430a/76=037/125
فَتَذَرُوهَا	“kođsañız” 96a/9=004/129
تَذَرُ	“koğsa miz” 154b/3=007/070 “koyar miz” 201b/1=010/011 “koğar miz” 298b/8=019/072
نَذَرُهُمْ	“koyar miz anlarını” 137b/1=006/110
لِيَذَرَ	“koğsa” 71a/6=003/179
يَذَرُكَ	“koysa sini” 160b/1=007/127
فَيَذَرُهَا	“koyar anı” 307b/9=020/106
يَذَرُهُمْ	“koyar anlarını” 168b/4=007/186
يَذَرُونَ	“koğarlar” 35b/4=002/234, 36b/8=002/240
ذَرِ	“koğgul” 131b/7=006/070
ذَرْنَا	“koğgıl bizni” 193b/3=009/086

ذَرْنِي	“ koğgul mini ” 543b/7=068/044, 553a/8=073/011, 554b/6=074/011
ذَرُّهُمْ	“ koğgul anlarnı ” 134b/7=006/091, 137b/7=006/112, 141a/4=006/137, 252b/1=015/003, 331a/9=023/054, 502b/2=052/045, 548a/6=070/042 “ koğgul ” 472b/2=043/083
ذَرُّوا	“ koğun ” 44b/2=002/278, 138b/4=006/120, 531a/5=062/009
ذَرُونَا	“ koğun bizni ” 489b/4=048/015
ذَرُونِي	“ koğun mini ” 448b/8=040/026
فَذَرُوهُ	“ koğun anı ” 232a/1=012/047
فَذَرُوهَا	“ koğun anı ” 155a/4=007/073, 220a/8=011/064

ورث 1641

a. Varis olmak, sahip çıkmak, ele geçirmek, elde etmek.

وَرِثَ	“ mīrās aldı ” 361b/6=027/016
وَرِثَهُ	“ mīrās alsa andın ” 76b/7=004/011
وَرِثُوا	“ mīrās aldılar ” 166b/5=007/169
تَرِثُوا	“ mīrās alsañız ⁴⁹⁹ ” 78b/4=004/019
نَرِثُ	“ bizmīrās alurmuz ” 296a/9=019/040
نَرِثُ	“ mīrās alur muz ” 296a/9=019/040
يَرِثُ	“ mīrās alur ” 294a/1=019/006
يَرِثُنِي	“ mīrās alur mindin ” 294a/1=019/006
يَرِثُهَا	“ mīrās alur andın ” 103a/1=004/176
	“ mīrās alur anı ” 318b/3=021/105
يَرِثُونُ	“ mīrās alurlar ” 158b/1=007/100, 328b/1=023/011

⁴⁹⁹ Cahiliye devrinde ve İslamın başlangıcında kadınlar, kocalarının ölümünden sonra miras muamelesine tabi tutulurlardı. Ölünün asabesinden olan bir adam elbisesini akrabası sayılan bir kadının üzerine attığı zaman, o kadın O’nun tasarruf ve himayesine girerdi. O adam da bu kadınla mehirsiz olarak evlenebilir yahut bu kadını başkasına nikahlayıp mehrine sahip çıkabilir veyahut O’ndan, kendisinin gönlünü edecek bir mal almadıkça O’nun başkasıyla evlenmesine müsaade etmeyebilir yahut ta kadın ölünce, kadının mirasçısı olabilirdi.

يُورَثُ	“mīrās alnur” 77a/9=004/012
الْوَارِثِ	“mīrās alġan” 35a/8=002/233
الْوَارِثُونَ	“biz ḳalġanlar” 253b/4=015/023
	“mīrās alġanlar” 328a/8=023/010
الْوَارِثِينَ	“mīrās alġanlar” 317a/7=021/089, 368b/3=028/005
وَرَثَةً	“mīrās alġanlar” 355a/4=026/085
	b. Varis yapmak, sahip çıkarmak, miras bırakmak, eline vermek, istifadesini sağlamak.
أُورِثَكُمْ	“birdi sizge” 402a/4=033/027
أُورِثْنَا	“birdük” 161b/2=007/137, 419a/6=035/032, 451b/8=040/053
	“birdi bizge” 445b/6=039/074
أُورِثْنَاهَا	“birdük anı” 354a/4=026/059, 474a/7=044/028
يُورِثُهَا	“mīrās birür anı” 160b/3=007/128
أُورِثْنُمُوهَا	“birildinġiz anı” 151a/9=007/043, 472a/1=043/072
أُورِثُوا	“birildiler” 462a/78=042/014
	c. Miras.
الشَّرَاطُ	“mīrās” 573a/9=089/019
	d. Miras.(Semâların ve arzın mirasının Allah’a ait olması Allah’ın, bunların hepsine sahip olup, bunların zahiri sahipleri olan ehli fani olduktan sonar neticede hepsinin Allah’a kalmasıdır.)
مِيرَاثُ	“mīrāşı” 71b/4=003/180, 515a/6=057/010

1642. ورد

	a. Varmak.
وَرَدَ	“keldi” 370a/9=028/023
وَرَدُوهَا	“kelgeyler irdi” 318a/3=021/099
وَارِدُهَا	“kelgeni anıġ” 298b/7=019/071
وَارِدُهُم	“suwġa kelgüçiler” 228a/5=012/019
وَارِدُونَ	“kelgenler” 318a/3=021/098
الْمُورِدُ	“kelinmiş” 223b/8=011/098
	b. Kaynak / (Sudan kana kana içmek için) su başına koşan topluluk.

الْوَرْدُ	“kelgü yir” 223b/8=011/098
وَرْدًا	“suvsaganlar” 299b/7=019/086
وَرْدَةً	c. Gül renginde/ Gül
فَأَوْرَدَهُمْ	“kızıl” 509b/1=055/037
الْوَرِيدُ	d. Getirmek.
	“ketürdi anlarını” 223b/7=011/098
	e. Şah damarı, can damarı.
	“ömgün tamar” 495b/9=050/016

ورق. 1643.

	a. Yaprak.
وَرَقَةً	“yapurgak” 130b/3=006/059
وَرَقٍ	“yapurgak” 148a/4=007/022, 309a/2=020/121
بِوَرَقِكُمْ	b. Gümüş paralar, gümüş.
	“yarmağınız birle” 283b/7=018/019

ورى. 1644.

	a. Gizlemek, örtmek.
فَأَوَارِي	“täörtsem” 109a/5=005/031
يُؤَارِي	“örter” 109a/7=005/031, 148b/3=007/026
وُؤَرِي	“örtüldi” 147b/8=007/020
تَوَارَتْ	b. Gizlenmek, saklanmak.
يَتَوَارَى	“örtüldi” 434b/6=038/032
	“örtünür” 262b/5=016/059
تُؤَرُونَ	c. Çıngı çıkartmak, ateş elde etmek, kıvılcım çıkartmak.
فَالْمَرْيَاتِ	“çaqar siz” 513a/5=056/071
وَرَاءَ	“otçaqarganlar birle” 579a/2=100/002
	d. Arka, arkasında, bazen önünde anlamıda vardır.
	“artı” 14b/5=002/101, 72b/6=003/187,
	135a/9=006/094, 406a/4=033/053, 466a/8=042/051,
	492b/6=049/004, 524b/1=059/014, 569a/5=084/010
	“anın artında turur ya ‘nī andın öñin” 79b/6=004/024
	“sonı” 221a/2=011/071

	“anıñanrusını” 328a/6=023/007, 547b/6=070/031
وَرَائِكُمْ	“artınız” 223a/6=011/092
	“ardınız” 515b/7=057/013
وَرَائِكُمْ	“sonunuz” 92b/3=004/102
وَرَائِهِ	“andın öñin turur” 13b/1=002/091
وَرَائِهِمْ	“artları” 290a/9=018/079, 559b/1=076/027
وَرَائِهِ	“ileyi” 248a/9=014/016, 248b/3=014/017
وَرَائِهِمْ	“ileyleri” 334a/4=023/0100, 476a/8=045/010
	“artları” 570b/1=085/020
وَرَائِي	“sonum” 293b/6=019/005

1645. وَزَّرَ

	a. Ağır yük yüklenmek, Mecazen“Günaha girmek, günah sahibi olmak.
تَزَّرُ	“kötürür” 145b/5=006/164, 272a/6=017/015, 417a/2=035/018, 438b/7=039/007, 504b/7=053/038
يَتَزَّرُونَ	“kötrürler” 127a/3=006/031
	“yazuk kötrürler” 259a/9=016/025
وَأَزَّرَ	“yük kötürgen” 145b/5=006/164, 417a/2=035/018
	“kötürgen” 438b/7=039/007, 504b/7=053/038
	b. Ağır yük / Teşbih yoluyla: Günah, suç, günahın cezası, zor iş, tasa.
وُزِّرَ	“yüki” 145b/5=006/164
	“yazukını” 272a/7=017/015
	“yükini” 417a/2=035/018, 504b/7=053/038
	“yazukın” 438b/7=039/007
وُزِّرَا	“ukübet” 307b/2=020/100
وُزِّرَكَ	“yükünni” 576a/6=094/002
أَوْزَارَ	“anlarnın yazukları” 259a/8=016/025
أَوْزَارَا	“yüklerini ya‘nıyazuklarını” 306a/9=020/087
أَوْزَارَهَا	“tokuş âletlerin” 484b/1=047/004
أَوْزَارَهُمْ	“yazuklarını” 127a/3=006/031, 259a/8=016/025
	c. Vezir, yardımcı.
وَزِيرَا	“vezir” 302a/7=020/029, 347b/8=025/035

d. Sığınak.

وَزَرَ

“sığınğı yir” 556b/7=075/011

1646. وزن

a. Arkalarından yetişebilmesi için önde gidenleri durdurmak, düzene koymak, toplamak, toparlamak.

يُوزَعُونَ

“anlar habs kılınurlar” 361b/9=027/017,

367a/3=027/083, 456b/9=041/019

b. Muvaffak kılmak, yöneltmek.

اُوزِعْنِي

“ilhām bergil maña” 362a/3=027/019

“ilhām kılğıl maña” 480b/9=046/015

1647. وزن

a. Tartmak, değer biçmek, tartmak, tartma, değer biçme, ağırlık, ehemmiyet, değer, mertebe.

وَزَنُوهُمْ

“ölçtiler anlarğa” 567b/2=083/003

وَزِنُوا

“ölçünüz” 274a/4=017/035

“ölçün” 358b/6=026/182

الْوَزَنُ

“ölçmek” 146b/6=007/008

“ölçmekni” 508b/1=055/009

وَزْنًا

“endāze” 292b/3=018/105

مَوْزُونٍ

“ölçülmüş” 253a/8=015/019

b. Terazi, Amel terazisi.

المِيزَانُ

“terāzūni” 144a/1=006/152, 156b/2=007/085,

222a/6=011/084, 222a/8=011/085, 462b/7=042/017,

508a/6=055/007, 508b/1=055/009, 51b/4=057/025

“ölçüglüg āletler” 508a/6=055/008

الْمَوَازِينُ

“terāzūlarnı” 314a/5=021/047

مَوَازِينُهُ

“terāzūları” 146b/7=007/008, 146b/8=007/009

“ölçülmüşleri” 579b/4=101/006, 334a/5=023/102,

334a/7=023/103, 579b/5=101/008,

1648. وسط

a. Ortasına dalmak, içine dalmak.

فَوَسَطْنَ

“ortada boldılar” 579a/3=100/005

- b. Doğruya en yakın, en üstün.
 أَوْسَطُ “ortarakı birle” 118a/3=005/089
 أَوْسَطُهُمْ “yahıŝrakları” 543a/1=068/028
 الْوَسْطَى “orta namāznı” 36b/4=002/238
 c. Hayırlı, ütüsñ, adaletli, faziletli, mu’tedil.
 وَسْطًا “üyüründü” 20b/5=002/143

1649. وسع

- a. İçine almak, kaplamak, mal zenginliğı, varlıklı olma.
 وَسِعَ “yitti” 39b/9=002/255, 307b/1=020/098
 “kiñ boldı” 133a/7=006/080, 157a/8=007/089
 وَبَسَعَتْ “yitti” 164b/2=007/156
 وَسَعَتْ “yittin” 446b/9=040/007
 سَعَةً “kiñlik” 38a/1=002/247, 92a/4=004/100
 “baylıkeyesi” 536b/1=065/007
 السَّعَةِ “kiñlik eyeleri” 337b/6=024/022
 وَاسِعَ “kiñ” 16b/9=002/115, 38a/4=002/247,
 41b/3=002/261, 42b/9=002/268, 57a/1=003/073,
 113b/1=005/054, 339b/1=024/032
 وَاسِعَ الْمُغْفِرَةِ “yarlıkmakı kiñ” 504b/2=053/032
 وَاسِعًا “kiñ” 96b/2=004/130
 وَاسِعَةً “kiñ” 91b/7=004/097, 384a/7=029/056,
 439a/9=039/010
 “kiñ rahmet idisi” 143a/2=006/147
 b. Genişleten, genişlik veren, varlıklı, zengin, dilediğini yapmaya kadir olan, güçlü.
 الْمُوسِعَ “kiñliklig” 36a/7=002/236
 الْمُوسِعُونَ “biz yarağılıklar” 499b/5=051/047
 c. Güç.
 وَسْعَهَا “yarağı yitmişinçe” 35a/7=002/233
 “yarağını” 46b/4=002/286, 151a/4=007/042
 “yarağınçanı” 144a/2=006/152
 “yarağınça” 331b/7=023/062

1650. وسق

- a. Toplamak, kovalamak, sürmek.
 وَسَقَ “cem‘ kıldı” 569a/8=084/017
 b. Toplamak.
 اَتَسَقَ “rāst boldı” 569a/9=084/018

1651. وسل

- a. Vesile, yaklaşma vasıtası.
 اَلْوَسِيلَةُ “ulanmak sebebini” 110a/1=005/035
 “yawukluknı” 276a/4=017/057

1652. وسم

- a. Damgalamak, işaretlemek.
 سَمَّيْتُهُ “nişān kılğay miz” 542b/1=068/016
 b. İyice bilen, nazarından kaçırmayan, güzelce gözden geçiren, keskin anlayışlı.
 اَلْمُتَوَسِّمِينَ “endişekılğanlar” 256a/2=015/075

1653. وسن

- a. Hafif uyku, dalgınlık, uyku basması, uyuklama.
 سَنَ “ıımızğanmak” 39b/5=002/255

1654. وسوس

- a. Vesvese vermek, dürtüklemek, içinden geçirmek, aklına getirmek.
 وَسَّوَسَ “arķu sözledi” 147b/8=007/020
 “vesvese kıldı” 308b/8=020/120
 تَوَسَّوَسَ “vesvese kılur” 495b/9=050/016
 يُوسَّوَسُ “vesvese kılur” 583b/5=114/005
 اَلْوَسَّوَسِ “vesvese kılğan” 583b/4=114/004

1655. وشى

- a. Ayrı renk, alaca.
 لَا شَيْئَةَ “yok nişān anıñ içinde” 10b/4=002/071

1656. وصب

a. Sürekli, daima, bitmez

وَاصِبٌ

“ulaş” 426a/1=037/009

وَاصِباً

“tā‘at vācib” 262a/6=016/052

1657. وصد

a. Boşluk, avlu, eşik, ön, giriş.

بِالْوَصِيدِ

“kapuğda” 283b/3=018/018

1658. وصف

a. vasıflandırmak, nitelemek, sıfat vermek, göstermek, muttasıf olmak, sıfatlanmak, anlatmak.

تَصِفُ

“şifat kıılır” 263a/3=016/062, 269a/5=016/116

تَصِفُونَ

“şifat kıılır siz” 228a/5=012/018, 235a/8=012/077, 311b/8=021/018, 318b/9=021/112

يَصِفُونَ

“şifat kıılırlar” 136a/9=006/100, 312a/4=021/022, 333b/5=023/091, 333b/9=023/096, 431a/9=037/159, 431b/9=037/0180, 472b/2=043/082

وَصَفَّهُمْ

“şifat kıılmaıklarını ya’nī şifat kııldıkları”

141b/1=006/139

1659. وصل

a. İyilik etmek, güzel davranmak, alaka ve irtibat kurmak, ulaşmak, varmak, bağlı olmak, mensub olmak.

تَصِلُ

“ulanur” 220b/9=011/070

يَصِلُ

“ulanur” 140b/8=006/136, 140b/9=006/136

يَصِلُونَ

“ulaşurlar” 89b/8=004/090

“ulayurlar” 242b/7=013/021

“ulanurlar” 371b/8=028/035

يُوصَلُ

“ulansa” 5a/5=002/027, 242b/8=013/021, 243a/8=013/025

b. Ekiz olarak doğan dişi davara denir ki, bu ekizlerden birisi erkek diğeri dişidir. Cahiliye

devrinde dişiye bu adı verirler ve bu dişi sebebiyle erkeği kesmezlerdi.

وَصِيْلَةٌ

“ulağan” 120a/4=005/103

c. Arka arkaya (kesiksiz) yapmak.

وَصَلْنَا

“tegürdük” 373b/2=028/051

وصى. 1660.

a. Tavsiye etmek, vasiyet etmek.

وَصَّى

“vaşiyyet kıldı” 19a/2=002/132, 462a/2=042/013

وَصَّاكُم

“vaşiyyet kıldı sizge” 142/8=006/144, 143b/8=006/151, 144a/3=006/152, 144a/6=006/153

وَصَّيْنَا

“vaşiyyet kılduk” 96b/3=004/131, 378b/6=029/008, 393a/3=031/014, 462a/3=042/013, 480b/6=046/015

تَوَصَّيَّةٌ

“vaşiyyet kılmak” 423a/8=036/050

b. Tavsiye etmek, Vasiyet etmek.

أَوْصَانِي

“vaşiyyet kıldı maña” 295b/7=019/031

تَوْصُونَ

“vaşiyyet kıılır siz” 77a/8=004/012

يُوصِي

“vaşiyyet kıılır” 76b/9=004/011

يُوصِيكُمْ

“vaşiyyet kıılır sizge” 76b/3=004/011

يُوصِيَنَ

“vaşiyyet kıılırlar” 77a/5=004/012

يُوصَى

“vaşiyyet kıılur” 77b/3=004/012

مُوصٍ

“vaşiyyet kılgan” 26a/5=002/182

c. Vasiyet /Tavsiye. (Allah tarafından yapılan tavsiye, emir ve farz kılmadır).

وَصِيَّةٌ

“vaşiyyet kılmak” 36b/8=002/240

“vaşiyyet” 77a/5=004/012

“vaşiyyet” 76b/9=004/011, 77a/8=004/012, 77a/5=004/012, 77b/3=004/012

الْوَصِيَّةُ

“vaşiyyet” 26a/2=002/180, 120b/3=005/106

d. Tavsiye etmek, vasiyet etmek.

تَوَاصَّوْا

“vaşiyyet kıılıştılar” 499b/9=051/053, 574a/8=090/017, 574a/8=090/017, 580a/6=103/003, 580a/6=103/003

“şabrkıılıştılar” 574a/8=090/017

1661. وضع

a. İndirmek, alçaltmak, çıkartmak, bırakmak, kaldırmak, afvetmek, doğurmak, koymak, hüküm koymak, vaz' etmek.

وَضَعَ	“koydı” 508a/6=055/007
وَضَعْتُ	“koşdı” 51b/7=003/036
وَضَعْتُهُ	“koşdı anı” 480b/7=046/015
وَضَعْتُهَا	“koşdı anı” 51b/6=003/036
وَضَعْتُهَا	“koşdum anı” 51b/6=003/036
وَضَعْنَا	“koşduk” 576a/6=094/002
وَضَعَهَا	“koşdı anı” 508b/2=055/010
تَضَعَ	“koyar” 319a/3=022/002
	“koşar” 416a/6=035/011, 459b/8=041/047
	“koysa” 484b/1=047/004
تَضَعُوا	“koysanız” 92b/8=004/102
تَضَعُونَ	“koyar siz” 343a/2=024/058
نَضَعَ	“koşar miz” 314a/4=021/047
يَضَعُ	“koyar” 164b/8=007/157
يَضَعْنَ	“koysalar” 343b/1=024/060, 536a/72=065/004, 536a/7=065/006
وَضِعَ	“koşulğan” 60a/2=003/096
	“kotıldı” 287a/7=018/049
	“kondi” 445a/3=039/069
مَوْضُوعَةٌ	“koyulmuş” 572a/7=088/014
	b. Yer.
مَوَاضِعِهِ	“orunları” 83b/3=004/046, 106b/6=005/013, 110b/6=005/041
	c. Düşürmek, koymaya çalışmak, sokuşturmak.
لَا وَضَعُوا	“sa'y kılğaylar irdi” 188a/1=009/047

1662. وزن

a. Mücevherat ile işlemeli, işlenmiş, sağlamca ve güzelce i'mal edilen, muhkemce döşenmiş.

مَوْضُونَةٌ	“tokunmuş” 511b/1=056/015

وطأ. 1663.

a. Çiğnemek, basmak, ayak basmak, girmek, çiğneyip geçmek, ezmek, ayaklar altına almak, meşakkatli olmak, dinç olmak.

تَطَّأَهَا

“basdınız” 402a/5=033/027

تَطَّوْهُمْ

“tepeseniz anlarını” 491a/4=048/025

يَطَّوْنَ

“basarlar” 198b/2=009/120

وَطَّأَ

“tölenmek yanındın” 553a/4=073/006

b. Ayak basma /Ayak basılan yer.

مَوْطِئًا

“basğu yirni” 198b/2=009/120

c. Mutabık olmak, uyuşmak /Muvafakat etmek, ayak uydurmak.

لِيُؤَاطُوا

“munuñ üçün kim muvāfakat kılsalar”

186b/1=009/037

وطر. 1664.

a. İhtiyaç, istek, isteğine kavuşmak, alacağını almak, arzusuna nail olmak

وَطَّرَا

“hācetini” 403b/6=033/037

وطن. 1665.

a. Vatan / Harp yeri, harp muhiti.

مَوَاطِنَ

“yirlerde” 184a/9=009/025

وعد. 1666.

a. Va’detmek, söz vermek. (Kulun, tâat göstereceğini, ihlaslı olacağını v.b. Rabbine va’detmesi bu işi üzerine alması ve bunu yapacağına dair söz vermesidir. Şeytanın insana va’dde bulunması ise, kötü şeylere vesvese vermesidir.

وَعَدَ

“va‘de kıldı” 91b/1=004/095, 151b/1=007/044, 106a/1=005/009, 190b/2=009/068, 191a/9=009/072, 298a/4=019/061, 342b/2=024/055, 423b/1=036/052, 515a/8=057/010

“va‘de kıılır” 492a/2=048/029

وَعَدْتُكُمْ

“va‘de kııldım sizge” 249a/4=014/022

وَعَدْتَنَا	“va‘de kıldın” 73b/2=003/194
وَعَدْتَهُمْ	“va‘de kıldın anlarga” 447a/2=040/008
وَعَدْكُمْ	“va‘de kıldı sizge” 249a/4=014/022, 490a/8=048/020
وَعَدْنَا	“va‘de kıldı bizge” 151b/1=007/044, 400a/6=033/012, 401b/3=033/022
وَعَدْنَاهُ	“va‘de kılduḵ aña” 374b/3=028/061
وَعَدْنَاهُمْ	“va‘de kılduḵ anlarga” 469b/7=043/042
وَعَدَهَا	“va‘de kıldı anı aña” 197b/3=009/114
وَعَدُوهُ	“va‘de kılduḵ anı” 326b/8=022/072
أَتَعِدَانِي	“va‘de kıılır mu siz maña” 481a/6=046/017
تَعِدْنَا	“va‘de kıılır sen bizge” 154b/4=007/070, 155b/5=007/071, 216b/7=011/032
نَعِدُهُمْ	“va‘de kıılır siz” 482a/2=046/022
يَعِدُ	“va‘de kıılır miz anlarga” 206a/3=010/046, 245b/2=013/040, 333b/8=023/095, 454a/3=040/077
يَعِدْكُمْ	“va‘de kıılır” 419a/7=035/040
يَعِدُهُمْ	“va‘de kıılır sizge” 42b/7=002/268, 42b/7=002/268, 330a/7=023/035
يَعِدُهُمْ	“va‘de kıılır saña” 171b/6=008/007
يَعِدُهُمْ	“va‘de kıldı sizge” 306a/6=020/086
يَعِدُهُمْ	“va‘de kılgan” 449a/6=040/028
يَعِدُهُمْ	“va‘de kıılır anlarga” 95a/3=004/120, 95a/4=004/120
يَعِدُهُمْ	“va‘de kıılır iblīs” 277a/3=017/064
يَعِدُهُمْ	“va‘de kılgıl anlarga” 277a/3=017/064
وَعِدَ	“va‘de kılındı” 244b/8=013/035, 346a/4=025/015, 485a/9=047/015
وَعِدْنَا	“va‘de kılınduḵ biz” 333a/4=023/083, 366a/4=027/068
تُوْعِدُونَ	“va‘de kıılır siz” 140b/3=006/134, 552a/9=072/025, 318b/7=021/109, 330a/9=023/036, 435b/9=038/053, 496b/6=050/032, 497b/5=051/005, 498a/9=051/022, 560a/3=077/007
	“va‘de kıılır irdiñiz” 424a/3=036/063, 318a/9=021/103, 458a/3=041/030

- يُوعَدُونَ “va‘de kılınurlar” 299a/4=019/075, 333b/6=023/093,
472b/3=043/083, 483b/4=046/035, 500a/6=051/060,
548a/7=070/042, 548a/9=070/044
“va‘de kılınurlar irdi” 359b/4=026/0206
“va‘de kılınur erdiler” 481a/5=046/016
“va‘de kılınur” 552a/7=072/024
- وَعَدَ “va‘de kılmakı” 95a/7=004/122, 200b/2=010/004,
386a/1=030/006, 481a/5=046/016, 386a/1=030/006,
392b/2=031/009
“tañrının va‘desi” 206b/8=010/055, 244a/7=013/031,
284a/3=018/021, 369a/8=028/013, 391b/5=030/060,
395a/8=031/033, 415b/1=035/005, 440a/4=039/020,
452a/1=040/055, 454a/3=040/077, 478b/3=045/032,
481a/8=046/017
“burunrakının va‘desi” 271a/4=017/005
“sarāynın va‘desi” 271a/9=017/007
“cihānın va‘desi” 280b/9=017/104
“ıdımüzünün va‘desi” 281a/6=017/108
“ıdımünün va‘desi” 292a/2=018/098, 292a/2=018/098
“va‘de” 220b/1=011/065
“hākva‘desin” 249a/4=014/022
- الْوَعْدَ “va‘de” 206a/6=010/048, 313a/9=021/038,
317b/9=021/097, 366a/7=027/071, 412a/1=034/029,
423a/6=036/048, 541a/9=067/025
“va‘desi” 297b/2=019/054
“va‘deni” 311a/6=021/009
- وَعْدًا “va‘de kılmak” 197a/3=009/111, 261a/3=016/038,
318b/1=021/104
“va‘de kılınmış” 271a/6=017/005
“körklüg va‘de” 306a/6=020/086
“va‘de tilenmiş” 346a/5=025/016, 028/061
- وَعْدَكَ “va‘diñ” 218a/5=011/045
- وَعْدَهُ “va‘desini” 67a/1=003/152, 324b/1=022/047,
445b/6=039/074
“irdiva‘desini” 298a/4=019/061
“va‘desi” 251b/7=014/047, 386a/1=030/006,
553b/7=073/018
- الْمَوْعُودُ “va‘de kılınmış” 569b/5=085/002

- الْيَوْمَ الْمَوْعُودِ “va‘de kılınmış kün” 569b/5=085/002
 b. Tehdit etmek
 تُوعِدُونَ “kākıyur siz” 156b/5=007/086
 c. Va‘dleşmek, sözleşmek (karşı tarafın rızasını alarak va‘dde bulunmak).
 وَاعِدْنَا “va‘de kılıştuk” 7b/7=002/051, 162a/4=007/142
 وَاعِدْنَاكُمْ “va‘de kılıştuk sizin birle” 305b/6=020/080
 تَوَاعِدُوهُمْ “va‘de kılmanız siz ya‘nī cimā” 36a/1=002/235
 d. Va‘dleşmek, sözleşmek.
 تَوَاعِدْتُمْ “va‘de kılışsa irdiğiniz” 176a/3=008/042
 e. Tehdid, tehdid mevzusu.
 الْوَعِيدِ “kākıg” 308a/9=020/113, 496b/3=050/028
 “kākırmaḳ küni” 496a/4=050/020
 وَعِيدِ “kākıgım” 248a/8=014/014, 495b/7=050/014, 497b/2=050/045
 f. Va‘d/ Va‘din yerine getirildiği zaman /Va‘din yerine getirildiği yer.
 مَوْعِدُ “va‘de vaḳtı” 288b/5=018/058
 مَوْعِدًا “va‘de kılmanızın tegrü vaḳtını” 287a/7=018/048
 “va‘de vaḳtı” 288b/7=018/059
 “va‘de kılmaḳ” 303b/9=020/058
 “va‘de” 307a/7=020/097
 مَوْعِدَكَ “va‘diḡ” 306a/9=020/087
 مَوْعِدُكُمْ “va‘de kılmaḳınız” 304a/1=020/059
 مَوْعِدُهُ “va‘desi” 215a/1=011/017
 مَوْعِدُهُمْ “va‘delerinin vaḳtı” 222a/1=011/081
 “va‘deleri turur” 254b/3=015/043
 “va‘delernin vaḳtı” 507b/5=054/046
 مَوْعِدِي “va‘dim” 306a/8=020/086
 g. Vaad, söz.
 مَوْعِدَةٍ “va‘de kılmaḳ” 197b/3=009/114
 h. Va‘dedilen şeyin tahakkuk edeceği, yerine getirileceği yer ve zaman /Va‘d, söz /Sözleşme.
 مِيعَادِ “künnün va‘de kılınmış vaḳtı” 412a/2=034/030

الميعاد	“va‘de”	48a/5=003/009,	73b/4=003/194,
		176a/3=008/042	
	“va‘deni”	244a/8=013/031	
	“va‘de kılmış nirseni”	440a/4=039/020	

وعظ. 1667.

أَوْعَظْتُ	a. Va‘z etmek, öğüt vermek.
أَعْظُكَ	“öğütledi” 357a/1=026/136
أَعْظُكُمْ	“öğütleyür men sizni” 414a/1=034/046
تَعْظُونَ	“öğütleyür siz” 166a/4=007/164
يَعْظُكُمْ	“öğütleyür sizni” 85a/6=004/058,
	“öğütbirür sizge” 266b/1=016/090,
	“öğütleyür sizge” 337a/4=024/017
يَعْظُهُ	“öğütleyür aña” 393a/1=031/013
عَظُّهُمْ	“öğütlegil anlarını” 86a/1=004/063
فَعِظُواهُمْ	“öğütley anlarını” 81b/5=004/034
تُوعِظُونَ	“öğüt birilür siz” 519a/5=058/003
يُوعِظُ	“öğütlenür” 35a/2=002/232, 535b/4=065/002
يُوعِظُونَ	“öğütlenürler” 86a/9=004/066
الْوَاعِظِينَ	“öğütlegenler” 357a/2=026/136

b. Va‘z, nasihat, öğüt.

مَوْعِظَةٌ	“öğüt”	10a/3=002/066,	44a/4=002/275,
		65a/8=003/138, 112a/2=005/046,	162b/6=007/145,
		207a/2=010/057, 226a/1=011/120	
	“öğütlemek”	339b/9=024/034	
الْمَوْعِظَةِ	“körklüg öğüt”	270a/3=016/125	

وعى. 1668.

تَعَيَّهَا	a. Bellemek.
	“beklese anı” 545a/4=069/012
وَاعِيَةً	“beklegen” 545a/4=069/012
	b. Kapatmak, saklamak, yığmak, depo etmek, kasaya koymak.

- فَأَوْعَى “iyiş içine kattı” 547a/8=070/018
 يُوعُونَ “yığsalar köğüzleri içinde” 569b/2=084/023
 c. Kap, heybe v.b. eşya.
 وَعَاءٍ “ıdışı” 235a/2=012/076, 235a/2=012/076
 بِأَوْعِيَّتِهِمْ “ıdışları” 235a/1=012/076

1669. وَفَد.

- a. Huzura alınanlar.
 وَفْدًا “uluğğa barganlar menizlig” 299b/7=019/085

1670. وَفَر.

- a. Tam, eksiksiz /pek çok.
 مَوْفُورًا “yanut tükel” 276b/9=017/063

1671. وَفَض.

- a. Koşmak
 يُوفِضُونَ “iwerler” 548a/9=070/043

1672. وَفَق.

- a. Muvafık, uygun.
 وَفَاقًا “muvāfık yanut” 562a/7=078/026
 b. Uzlaştırmak, (aralarını) düzeltmek /Muvaffak kılmak, doğruyu buldurmak.
 يُوفِّقُ “tevfiķ birgey” 82a/1=004/035
 تَوْفِيقًا “muvāfaķat kemişmek” 85b/9=004/062
 تَوْفِيقِي “tevfiķim” 222b/7=011/088

1673. وَفَى.

- a. Daha mükemmel olarak yerine getiren, daha iyi ifâ eden
 أَوْفَى “vefâ kılğanrak” 197a/4=009/111
 الْأَوْفَى “tükelrek cezâ” 504b/8=053/041
 b. Tamamen edâ etmek, iyice halletmek, tamamen yerine getirmek.

وَقَى	“tamām kıldı” 504b/7=053/037
فَوَقَاهُ	“tükel birdi aña yā tegürdi hisābını” 340b/6=024/039
نُوفٍ	“tükel tegürgey miz” 214b/4=011/015
لِيُوفِيَهُمْ	“tükel tegürgey anlarğa” 225a/2=011/111
يُوفِيهِمْ	“tükel birür anlarğa” 55a/1=003/057, 102b/1=004/173, 338a/3=024/025 “tükel birse anlarğa” 481b/3=046/019, 418a/2=035/030
وَقَيْتَ	“tükel birildi” 50a/8=003/025, 445a/4=039/070
تُوقَى	“tükel birilür” 44b/9=002/281, 268b/4=016/111 “tükeltegrülür” 69a/1=003/161
تُوقُونَ	“tükeltegrülür yanutlarıñız” 72a/7=003/185
يُوفٍ	“tükeltegrülgey sizge” 43b/1=002/272 “tükeltegrülgey sizing tapa” 178b/1=008/060
يُوقَى	“birilür” 439a/9=039/010
لِمُوقُوهُمْ	“biz men tükel tegürgeni” 224b/7=011/109 c. İfâ etmek, eksiksiz yapmak, tam olarak yerine getirmek.
أُوقَى	“vefâ kılsa” 57a/7=003/076, 489a/1=048/010
أُوفٍ	“vefâ kılayın” 6b/8=002/040
أُوفِي	“tükel birür men” 233a/3=012/059
وَلِيُوقُوا	“vefâ kılsunlar” 322a/8=022/029
يُوقُونَ	“vefâ kıılurlar” 242b/6=013/020, 558a/7=076/007
فَأُوفٍ	“tükel birgil” 236b/5=012/088
أُوقُوا	“vefâ kıılın” 6b/8=002/040, 103b/2=005/001 “tükel kıılın” 144a/1=006/152
أُوقُوا	“vefâ kıılın tañrıñıñ ‘ahdi birle” 266b/1=016/091 “vefâ kıılın ‘ahdge” 274a/3=017/034
أُوقُوا	“vefâ kıılın sağıñı” 156b/1=007/085, 274a/4=017/035 “tükel kıılın sağıñı” 222a/8=011/085 “tükel kıılın sağılamakı” 358b/5=026/181 d. (Muktezasınca tamamen) yerine getiren, (ger-eğince) ifa eden.
الْمُوقُونَ	“vefâ kıılğanlar” 25b/1=002/177

	e. Ruhunu kabzetmek, öldürmek, vefat ettirmek.
تَوَفَّاهُمْ	“öldürdiler anlarını” 91b/5=004/097
تَوَفَّاهُ	“tükel aldı anı” 130b/9=006/061
تَوَفَّاهُمْ	“öldürdi anlarını” 486b/6=047/027
تَوَفَّيْنِي	“öldürdün mini” 122b/7=005/117
تَتَوَفَّاهُمْ	“öldürür anlarını” 259b/6=016/028, 260a/6=016/032
نَتَوَفَّيْكَ	“öldürse miz sini” 206a/3=010/046, 245b/2=013/040
	“tükel algay miz sini” 454a/4=040/077
يَتَوَفَّى	“öldürür” 177a/7=008/050, 442a/7=039/042
يَتَوَفَّاكُمْ	“öldürür sizni” 130b/5=006/060, 264a/1=016/070, 396b/5=032/011, 212a/2=010/104
يَتَوَفَّاہُنَّ	“ölüm anlarını tükel algınçağa tegrü” 78a/3=004/015
يَتَوَفَّوْهُمْ	“öldürür anlarını” 150a/7=007/037
تَوَفَّانَا	“öldürgil bizni” 73b/2=003/193
	“öldürgil” 160a/8=007/126
تَوَفَّيْ	“öldürgil mini” 238a/4=012/101
يُتَوَفَّى	“ölür” 319b/8=022/005
	“öldürülür” 453a/8=040/067
يُتَوَفَّوْنَ	“ölürler” 35b/4=002/234, 36b/7=002/240
مُتَوَفَّيْكَ	“men tükel alğanıñ men” 54b/2=003/055
	f. Tamamen almak, tam almak.
يَسْتَوَفُّونَ	“tükel alurlar” 567b/2=083/002

1674. وَقَب

	a. Girmek (karanlık), çökmek.
وَقَبَ	“karanlıksı kirdi” 583b/1=113/003

1675. وَقْت

	a. Vakitlenmiş, vakitli, malum vaktin günü
مَوْقُوتَا	“vakti belgölüg kılınmış” 93a/4=004/103
	b. Vakit, malum vaktin günü: Dirilme (ba’s) günü
الْوَقْتِ	“bilinmiş küni” 254a/7=015/038
	“bilinmiş vaktıñ küni” 437a/6=038/081

لَوْقَتِهَا	“vaktinga” 168b/6=007/187 c. Kararlaştırılmış muayyen vakit.
مِيقَاتِ	“belgölüg kılınmış vaktı” 162a/5=007/142 “bilinmiş künnüñ belgölüg kılınmışı” 353a/5=026/038 “bilinmiş künnüñ belgölüg kılınmış vaktı” 512a/9=056/050
مِيقَاتَا	“mu‘ayyen kılınmış vaktı” 562a/2=078/017
لِمِيقَاتِنَا	“belgölüg kılınmış vaktımız” 162a/8=007/143, 164a/5=007/155
مِيقَاتُهُمْ	“belgölüg kılınmış vakıtları” 474b/8=044/040
مَوَاقِيتُ	“belgölüg vakıtlar” 27b/6=002/189

وقد. 1676

	a. Yakacak, tutuşturucu, yanma.
وَقُودُ	“tamdukı” 48a/7=003/010
الْوَقُودِ	“tamduķ” 569b/6=085/005
وَقُودُهَا	“anıñtamduķı” 4b/2=002/024, 538a/4=066/006 b. yakmak, tutuşturmak.
أَوْقَدُوا	“yandurdılar” 114b/6=005/064
تُوقِدُونَ	“yandurur siz” 425a/5=036/080
يُوقِدُونَ	“yandurur siz” 242a/6=013/017
فَأَوْقَدُ	“yaprgıl” 372a/5=028/038
يُوقَدُ	“yandurulur” 340a/3=024/035
الْمُوقَدَةُ	“yandurmuş otı” 58b/4=104/006 c. Yakmak, yanmasını istemek, yakmayı talep etmek.
اسْتَوْقَدَ	“yandurdı” 3b/3=002/017

وقد. 1677

	a. Şiddetli bir darbe yemeden dolayı kesilmeksizin ölen hayvan.
الْمَوْقُودَةُ	“urup öldürülmüş” 104a/4=005/003

1678. وقر

- a. Ağırılık, sağırılık.
 وَقِرَّ "ağırılık" 455a/6=041/005, 459b/2=041/044
 وَقِرَّا "ağırılık" 126a/7=006/025, 275a/2=017/046,
 288b/3=018/057, 392a/9=031/007
 b. (Sırtta yahut başta taşınan) yük.
 وَقِرَّا "kötürmek" 497b/4=051/002
 c. Ağır başlılık, vakar /Büyüklik.
 وَقَارًا "uluğlamak" 549b/1=071/013
 d. Ta'zim etmek, büyük bilmek.
 نُوقِرُهُ "uluğlasanız" 488b/7=048/009

1679. وقع

- a. Düşmek, ortaya çıkmak, tahakkuk etmek, yere kapanmak
 وَقَع "tüşti ya'nī vācib boldı" 92a/5=004/100,
 "tüşti" 154b/5=007/071, 161a/5=007/134,
 366b/9=027/082, 367a/4=027/085
 "tüşti" 159b/7=007/118
 "tüştüki vaktın sonra" 206b/1=010/051
 وَقَعَت "tüşti" 511a/2=056/001, 545a/7=069/015
 تَقَع "tüşse" 326a/4=022/065
 فَقَعُوا "tüşün" 253b/9=015/029, 46b/8=038/072
 وَقَع "tüşgen" 167a/3=007/171, 463a/9=042/022,
 546b/5=070/001, 560a/3=077/007
 "hâşıl bolğan" 497b/6=051/006
 "iñen" 500b/4=052/007
 b. Vukua geliş.
 لَوْقَعِيهَا "tüşmekiñe" 511a/2=056/002
 c. Kıyamet (vaki olma manasında).
 الْوَأَقِعَةُ "tüşgen" 511a/2=056/001, 545a/7=069/015
 d. Düşürmek.
 يُوقَع "kemişse" 118a/9=005/091
 e. Mevki, konma yeri.
 بِمَوَاقِع "tüşer vaktı" 513a/7=056/075

f. Gelen, düşen, gelici.

مُؤَاقِعُهَا

“anın karışganları” 288a/2=018/053

1680. وقف

a. Durdurmak, ayakta dikmek, vakıf kılmak, bildirmek/tutuklmak.

قَفُوهُمْ

“turukrturup anlarını” 426b/3=037/024

وَقَفُوا

“turukrturulsalar” 126b/2=006/027, 126b/8=006/030

مُؤَقَفُونُ

“turukrturulmışlar” 412a/5=034/031

1681. وقي

a. Korumak.

وَقَانَا

“sakladı bizni” 501b/3=052/027

وَقَاهُ

“sakladı anı” 451a/3=040/045

وَقَاهُمْ

“sakladı anlarını” 475a/9=044/056, 501a/2=052/018, 558b/2=076/011

تَقِي

“sakladı bizni” 447a/5=040/009

تَقِيكُمْ

“sakladı sizni” 265b/2=016/081, 265b/3=016/081

قِنَا

“saklağıl bizni” 29b/9=002/201, 49a/5=003/016, 73a/7=003/191

قِيهِمْ

“saklağıl anlarını” 447a/1=040/007, 447a/4=040/009

قُوا

“saklan” 538a/4=066/006

يُوقِ

“saklansa” 523b/6=059/009, 534b/8=064/016

وَاقِ

“saklağan” 244b/7=013/034, 245a/7=013/037, 448b/1=040/021

b. Korumak, sakınmak. (Allah’tan korunmak, O’nun azabından korkup sakınmaktır.

اتَّقَى

“sakındı” 27b/7=002/189, 30a/3=002/203, 87b/9=004/077, 504b/4=053/032, 575a/5=092/005

“sakınsa” 150a/2=007/035, 57a/7=003/076

اتَّقَوْا

“sakınsalar” 15a/5=002/103, 118b/6=005/093, 118b/7=005/093, 118b/7=005/093

“sakındılar” 31a/2=002/212, 49a/1=003/015, 70b/1=003/172, 74a/3=003/198, 114b/9=005/065,

- 170a/6=007/201, 239a/1=012/109, 245a/1=013/035,
260a/1=016/030, 270a/9=016/128, 298b/8=019/072,
440a/2=039/020, 444a/7=039/061, 445b/3=039/073
“sakınsalar irdi” 158a/4=007/096
- اتَّقَيْنِ “sakınsanız” 402b/5=033/032
- تَتَّقُوا “sakınsanız” 33b/1=002/224, 63b/2=003/120,
64a/2=003/125, 71b/1=003/179, 72b/3=003/186,
96a/6=004/128, 96a/9=004/129, 154a/9=007/063,
174a/6=008/029, 487b/2=047/036
“sakınsa” 50b/8=003/028
- تَتَّقُونَ “siz sakıngay siz” 4a/4=002/021, 9b/7=002/063,
25b/9=002/179, 26a/8=002/183
“sakıngay siz” 144a/6=006/153, 167a/5=007/171
“sakınur siz” 154a/4=007/065, 204b/2=010/031,
355b/9=026/106, 356b/3=026/124, 357a/6=026/142,
358a/1=026/161, 358b/3=026/177
“sakınur siz” 553b/6=073/017
“korkar siz” 262a/7=016/052, 329a/8=023/023,
330a/3=023/032, 333a/8=023/087, 430a/6=037/124
“sakınsun” 45a/4=002/282, 46a/3=002/283
- لَيْتَنِي “sakınsa” 236b/9=012/090, 536a/2=065/004,
536a/4=065/005
“sakınur” 535b/6=065/003
- يَتَّقِهِ “sakınsa” 342a/5=024/052
- فَلْيَتَّقُوا “sakınsunlar” 76a/9=004/009
- يَتَّقُونَ “anlar sakıngaylar” 27b/3=002/187,
129b/2=006/051, 131b/7=006/069, 131b/6=006/069,
166a/6=007/164, 308a/9=020/113, 441a/3=039/028
“sakınurlar” 127a/5=006/032, 166b/9=007/169,
178a/2=008/056, 197b/6=009/115, 201a/1=010/006,
351b/9=026/011, 364b/8=027/053
“sakınurlar” 164b/3=007/156, 207b/6=010/063
“irdilersakınurlar” 232b/9=012/057
“irdilersakınurlar” 456b/8=041/018
- يَتَّقِي “sakınur” 440b/6=039/024
- اتَّقِ “korkğıl” 30a/8=002/206
“sakıngıl” 398b/4=033/001, 403b/4=033/037

اتَّقُوا

“**korkun**” 4b/1=002/024, 7b/1=002/048,
 17b/6=002/123, 29a/4=002/196, 54a/2=003/050,
 60b/7=003/102, 63b/7=003/123, 117b/9=005/088,
 144b/1=006/155, 198a/7=009/119, 221b/4=011/078,
 319a/2=022/001, 535a/4=065/001

“**sakın**” 27b/8=002/189, 28b/2=002/194,
 30a/3=002/203, 33a/8=002/223, 34b/8=002/231,
 35b/3=002/233, 44b/2=002/278, 44b/8=002/281,
 45b/9=002/282, 64b/3=003/130, 64b/3=003/131,
 74b/1=003/200, 74b/3=004/001, 75a/2=004/001,
 104a/1=005/002, 104b/5=005/004, 105b/5=005/007,
 105b/9=005/008, 106a/6=005/011, 110a/1=005/035,
 113b/7=005/057, 119a/9=005/096, 119b/8=005/100,
 121a/4=005/108, 122a/1=005/112, 171a/3=008/001,
 173b/5=008/025, 179b/2=008/069, 255b/6=015/069,
 355b/9=026/108, 356a/2=026/110, 356b/3=026/126,
 356b/7=026/131, 356b/7=026/132, 357a/6=026/144,
 357b/1=026/150, 358a/1=026/163, 358b/4=026/179,
 358b/8=026/184, 395a/6=031/033, 408a/1=033/070,
 422b/9=036/045, 439a/7=039/010, 471a/8=043/063,
 492a/5=049/001, 493b/2=049/010, 494a/1=049/012,
 518a/6=057/028, 520a/7=058/009, 523a/8=059/007,
 524b/8=059/018, 524b/9=059/018, 527b/8=060/011,
 534b/6=064/016, 536b/7=065/010

اتَّقُونِ

“**korkun mindin**” 7a/2=002/041

“**sakın mindin**” 29a/8=002/197, 257b/4=016/002,
 331a/8=023/052, 439b/6=039/016

اتَّقَوْهُ

“**sakın andın**” 132a/8=006/072, 388b/2=030/031,
 548b/4=071/003

“**sakın aña**” 379b/6=029/016

اتَّقِينَ

“**sakın tañrıdın**” 406b/2=033/050

الْمُتَّقُونَ

“**sakınuklar**” 25b/4=002/177, 485a/9=047/015

“**sakınğanlar**” 175a/1=008/034, 244b/8=013/035,
 346a/4=025/015, 441b/1=039/033

الْمُتَّقِينَ

“**sakınuklar**” 2a/3=002/002, 26a/3=002/180,
 37a/3=002/241, 65a/8=003/138, 199a/3=009/123,
 218b/6=011/049, 260a/3=016/030, 339b/9=024/034,
 350b/8=025/074, 355a/8=026/090, 377a/7=028/083,

435b/6=038/049, 475a/5=044/051, 496b/5=050/031, 498a/4=051/015, 508a/2=054/054

“sakınğanlar” 10a/3=002/066, 28b/2=002/194, 64b/7=003/133, 108b/8=005/027, 112a/2=005/046, 160b/4=007/128, 186a/8=009/036, 254b/4=015/045, 260a/5=016/031, 300a/7=019/097, 314a/8=021/048, 444a/2=039/057, 469a/9=043/035, 471b/4=043/067, 477a/8=045/019, 501a/1=052/017, 543a/6=068/034, 546b/2=069/048, 561a/2=077/041, 562b/1=078/031

“sakınğanlarnı” 57a/7=003/076, 62b/5=003/115, 181a/9=009/004, 182a/2=009/007, 187b/5=009/044, 299b/6=019/085, 434b/2=038/028

c. Korunma, sakınma

تَقْوَى “köjülnün sakınuklukı yan’ı saknuķ köjülnün işleri”
322b/6=022/032

التَّقْوَى “saknuķluk” 29a/8=002/197, 36b/3=002/237, 103b/9=005/002, 105b/9=005/008, 148b/3=007/026, 310a/3=020/132, 323a/8=022/037, 491a/8=048/026, 492b/4=049/003, 520a/7=058/009, 556a/9=074/056, 577a/9=096/012

تَقْوَاهَا “saknuķlukını” 574b/5=091/008

تَقْوَاهُمْ “saknuķları” 485b/8=047/017

d. Takvâ (Allah’ın azabından sakınmak) /korunma, sakınma.

تُقَادَ “sakınkķu nirse” 50b/8=003/028

تُقَاتِه “anıñ sakınmakı” 60b/7=003/102

e. Çok takvâ sahibi (=Daima itaatte bulunup, ma’siyetten kaçınan, kötülöklere bulaşmaktan sakınan).

تَقِيَا “irdisaknuķ” 294b/2=019/013, 298a/7=019/063

“irsensaknuķ” 294b/8=019/018

f. En müttakî, en çok takvâ sahibi

الْاِتَّقَى “saknuķrak” 575b/3=092/017

اِتَّقَاكُمْ “saknuķrakınız” 494a/4=049/013

1682. وَكَأ

a. Dayanmak.

أَتَوَكَّلَا	“ tayanur men ” 301b/8=020/018 b. Dayanmak, yaslanmak, kurulmak.
يَتَكُونُ	“ tayanurlar ” 469a/7=043/034
مُتَكُونُ	“ tayanıġanar ” 423b/6=036/056
مُتَكِينُ	“ tayanıġanar ” 285b/3=018/031, 435b/77=038/051, 501a/4=052/020, 510a/1=055/054, 510b/4=055/076, 511b/1=056/016, 558b/4=076/013 c. Ziyafet/Oturma yeri, misafir odası.
مَتَكَا	“ tayangı nirse ” 229b/4=012/031

1683. وَكِدْ

تَوَكِّدْهَا	a. Te'kid etme, pekiştirme. “ berkitmiş ” 266b/2=016/091

1684. وَكْرْ

فَوَكَّرُوْهُ	a. Yumruk vurmak. “ yumruqladı anı ” 369b/4=028/015

1685. وَكَلْ

وَكِيلْ	a. Vekil, koruyucu, gözetliyici, bakıcı, üstlenen, yardımcı. “ sağçı ” 131b/2=006/066, 137a/3=006/107, 442a/7=039/041, 461a/6=042/006 “ sağlağan ” 212b/2=010/108 “ sağlağan ⁵⁰⁰ ” 136b/4=006/102, 214a/8=011/012, “ sağçı ” 444a/9=039/062 “ sağlağan ⁵⁰¹ ” 234a/1=012/066 “ vekıl ” 371a/3=028/028
الْوَكِيلْ	“ vekıl ” 70b/3=003/173, 348b/1=025/043
وَكِيلَا	“ vekillik ⁵⁰² ” 88b/3=004/081 “ sağlağan ” 96b/7=004/132, 398b/7=033/003,

⁵⁰⁰ Esmâ-i ilâhiyeden (koruyucu)

⁵⁰¹ Esmâ-i ilâhiyeden (Gözetleyici).

⁵⁰² Esmâ-i ilâhiyeden (Yardımcı).

	“sakçı” 102a/6=004/171, 277a/5=017/065, 553a/7=073/009
	“erklig” 271a/1=017/002
	“sakılık” 404b/6=033/048
	“saklağan” ⁵⁰³ 93b/7=004/109
	“sakçı” 275b/8=017/054
	“sakçı” ⁵⁰⁴ 277b/2=017/068, 279a/2=017/086
	b. Vekil kılmak, muvaffak kılmak.
وَكَلَّنَا	“vekıl kılduk anı” 134a/8=006/089
وَكَلَّ	“erklig kılandı” 396b/6=032/011
	c. Tevekkül etmek (Allah’a dayanmak, işini Allah’a bırakmak).
تَوَكَّلْتُ	“tevekkül kıldım” 199b/5=009/129, 208b/3=010/071, 219a/7=011/056, 222b/8=011/088, 234a/4=012/067, 244a/1=013/030, 461b/6=042/010
تَوَكَّلْنَا	“tevekkül kılduk” 157a/9=007/089, 210a/1=010/085, 526b/3=060/004, 541b/6=067/029
نَتَوَكَّلْ	“tevekkül kılsa miz” 248a/3=014/012
يَتَوَكَّلْ	“tevekkül kılsun” 63b/6=003/122, 68b/7=003/160, 106a/6=005/011, 188b/1=009/051, 234a/4=012/067, 248a/2=014/011, 248a/4=014/012, 520b/1=058/010, 534b/2=064/013
	“tevekkül kılsa” 177a/6=008/049, 535b/7=065/003
	“tevekkül kılar” 442a/3=039/038
يَتَوَكَّلُونَ	“tevekkül kılarlar” 171a/6=008/002, 261b/1=016/042, 267b/2=016/099, 384b/2=029/059, 464b/8=042/036
تَوَكَّلْ	“tevekkül kılgıl” 68b/5=003/159, 88b/3=004/081, 178b/2=008/061, 226a/5=011/123, 349b/2=025/058, 360a/2=026/217, 366b/5=027/079, 398b/7=033/003, 404b/6=033/048
تَوَكَّلُوا	“tevekkül kılmı” 108a/8=005/023, 209b/9=010/084
الْمُتَوَكِّلُونَ	“tevekkül kılganlar” 234a/4=012/067, 248a/5=014/012, 442a/3=039/038

⁵⁰³ Koruyucu bakıcı mes’ul.

⁵⁰⁴ Yardımcı.

الْمَتَوَكِّلِينَ

“tevekkül kılğanlarını” 68b/6=003/159

1686. وُلِجْ

a. Girmek, sokulmak.

يُلِجْ

“kirgey” 150b/9=007/040

“kirür” 408b/4=034/002, 514b/3=057/004

b. Girdirmek, sokmak.

تُولِجْ

“kiwrür sen” 50b/3=003/027

“kivrür sen” 50b/4=003/027

يُولِجْ

“kiwrür” 325b/6=022/061, 325b/6=022/061,

394b/6=031/029, 394b/6=031/029, 416b/3=035/013,

416b/3=035/013, 514b/6=057/006, 514b/6=057/006

c. Sırdaş /İçte saklı olan hisler (sevgi, hayranlık v.b.)

وَلِيَجَّةً

“iç dost” 183a/3=009/016

1687. وَلَدْ

a. Doğurmak.

وَلَدْ

“toğurdı” 431a/4=037/052, 574a/2=090/003

وَلَدْنَهَمْ

“toğurdı anlarını” 519a/2=058/002

أَلَدْ

“toğrur men” 221a/3=011/072

يِلْدْ

“toğurdı” 583a/2=112/003

يِلْدُوا

“toğurgaylar” 550a/5=071/027

وُلْدْ

“toğruldı” 294b/3=019/015

وُلْدْتُ

“toğruldum” 295b/9=019/033

يُولْدْ

“toğruldı” 583a/3=112/003

وَالِدَة

“ana” 35a/7=002/233

وَالِدَتِي

“anam” 295b/8=019/032

الْوَالِدَاتُ

“analar” 35a/4=002/233

مَوْلُودْ

“toğrulmuş turur anıñ üçün” 35a/8=002/233

“toğrulmuş” 395a/8=031/033

الْمَوْلُودِ

“toğrulmuş” 35a/6=002/233

b. Baba, Ebebeyn, ana-baba.

وَالِدْ

“ata” 395a/7=031/033,

“ādem” 574a/1=090/003

وَالِدُهُ	“ataşı” 395a/8=031/033
الْوَالِدَانِ	“ataana” 76a/3=004/007, 76a/4=004/007, 81a/9=004/033
الْوَالِدَيْنِ	“ataana” 12a/3=002/083, 26a/2=002/180, 31b/4=002/215, 82a/3=004/036, 97a/4=004/135, 143b/4=006/151, 273a/1=017/023
وَالِدَيْكَ	“atañanañ” 393a/4=031/014
وَالِدَيْهِ	“atasıanası” 294b/2=019/014, 378b/6=029/008, 393a/3=031/014, 480b/7=046/015, 481a/6=046/017
وَالِدَيَّ	“atamanam” 251a/5=014/041, 362a/4=027/019, 481a/1=046/015, 550a/6=071/028 “atasıgaatasıga” 481a/6=046/017 c. Çocuk, çocuk edinmek, evladlık alma.
وَلَدٌ	“boluroğlan” 53a/8=003/047, 136b/1=006/101 “oğlan” 333b/3=023/091, 102b/9=004/176 “bolsa oğlan” 76b/7=004/011, 76b/7=004/011, 77a/4=004/012, 77a/4=004/012, 77a/6=004/012, 77a/7=004/012, 102a/5=004/171, 103a/1=004/176, 472a/9=043/081 “boldı oğlan” 296a/3=019/035
وَلَدًا	“tutundı tañrı oğlan” 16b/9=002/116, 208a/5=010/068, 281b/1=017/111, 282a/5=018/004, 299b/9=019/088, 312a/9=021/026, 344b/6=025/002, 550b/5=072/003 “tutunğaymız oğlan” 228b/1=012/021 “tutunğaymız anı oğul” 369a/2=028/009 “oğlan yanındın” 286a/8=018/039 “oğlan” 299a/9=019/077, 300a/2=019/091 “tutunsa oğlan” 438a/5=039/004, 300a/3=019/092
وَلَدَهُ	“oğlanı” 35a/8=002/233 “oğlı” 395a/7=031/033 “oğlanları” 549b/7=071/021
يَوْلِدُهَا	“oğlanı birle” 35a/6=002/233
الْأَوْلَادِ	“oğlanlar” 277a/3=017/064, 516b/8=057/020
أَوْلَادًا	“oğlanlar yanındın” 190b/5=009/069, 412b/7=034/035

أَوْلَادُكُمْ	“oğlanlarınızı” 35b/2=002/233, 143b/5=006/151, 273b/6=017/031 “oğlanlarınızı” 76b/3=004/011, 174a/4=008/028, 413a/1=034/037, 534b/3=064/014, 526a/5=060/003, 532b/6=063/009, 534b/5=064/015
أَوْلَادُهُمْ	“oğlanları” 48a/6=003/010, 62b/6=003/116, 188b/8=009/055, 141a/2=006/137, 521a/7=058/017, 193a/8=009/085 “oğlanlarını” 141b/2=006/140
أَوْلَادُهُنَّ	“ayallerini” 002/233, 060/012 d. Çocuk, köle, genç hizmetçi
وَلِيدًا	“oğlanlık ~~h~~ âlda” 352a/6=026/018
وَلِدَانَّ	“oğlanlar” 511b/2=056/017, 559a/1=076/019
الْوَلِدَانِ	“oğlanlar” 87a/7=004/075, 91b/7=004/098 “oğlanlarını” 553b/6=073/017

1688. وَلَى

يَلُونَكُمْ	a. Yardım etmek, işlerini yürütmek. “yakın bolurlar sizge” 199a/1=009/123
الْوَلَايَةُ	“nuşret” 286b/6=018/044
وَلَايَتِهِمْ	“velîlikleri” 180a/2=008/072
وَالٍ	“erklig bolğan” 241a/8=013/011 b. Yakın olmak, yardım etmek, çok yakın.
أَوْلى	“yawukrakı” 56a/6=003/068 “yakınrakı” 97a/4=004/135 “sezāraḳ” 180b/3=008/075, 298b/6=019/070, 399a/9=033/006, 399b/2=033/006 “bī-çārelık” 486a/6=047/020, 557b/2=075/034, 557b/3=075/034, 557b/3=075/034, 557b/3=075/034
الْأَوْلِيَانِ	“tanuklukğa sezāraḳ iki kimirse” 120b/9=005/107 c. İdaresine vermek, hazırlamak, tayin etmek, musallat etmek, yardımcı vermek, sahiplik ettirmek, çevirmek, vazgeçirmek, dönüvermek, yönelmek, dönüp gitmek, dönüp kaçmak.
وَلَّى	“i‘rāz kıldı” 361a/7=027/010, 371a/9=028/031, 392a/8=031/007

وَلَاهُمْ	“ewürdi” 20b/2=002/142
وَلَوْ	“ewürgeyler irdi” 189a/3=009/057
	“i‘rāz kıldılar” 275a/3=017/046
	“ewürdiler” 366b/7=027/080, 390b/9=030/052, 482b/8=046/029
	“ewürgeyler” 490b/4=048/022
لَوَيْتَ	“i‘rāz kılgay irdin” 283b/4=018/018
وَلَيْتُمْ	“i‘rāz kıldınız” 184b/2=009/025
تُولُوا	“ewürülseñiz” 16b/8=002/115
	“ewürseñiz” 25a/5=002/177
	“i‘rāz kılsañız” 314b/9=021/057
تُولُونَ	“i‘rāz kıılır siz” 449b/5=040/033
تُولُوهُمْ	“ewürün anlargā” 172b/6=008/015
نُؤْلِهِ	“koyu birgey miz anı” 94b/3=004/115
نُؤْيِي	“dost kıılır miz” 140a/2=006/129
فَلَنُؤْيِيَنَّكَ	“ewürgey miz sini” 21a/2=002/144
لَيُؤْلَنَّ	“çiwürgeyler” 524a/7=059/012
يُؤْلِهِمْ	“ewürseanlargā” 172b/6=008/016
يُؤْلُوكُمْ	“ewürgeylersonlarıñı” 62a/3=003/111
يُؤْلُونَ	“çewürürler” 400b/4=033/015
	“ewürgeyler” 507b/5=054/045
فُولَ	“ewürgül yüzüñni” 21a/3=002/144, 21b/7=002/149, 21b/9=002/150
فُولُوا	“ewrün yüzleriñizni” 21a/4=002/144, 22a/1=002/150
	d. Yürütmek, idare etmek, sevmek, temayül etmek, yardımda bulunmak, işine bakmak, yüz çevirmek, arka çevirmek, dönüp gitmek, yapmak, yönelmek.
تَوَّى	“ewrülse” 30a/6=002/205
	“i‘rāz kılsa” 58a/8=003/082
	“yüz ewürse” 88a/8=004/080
	“ewrülđi” 155b/7=007/079, 157b/6=007/093, 236a/5=012/084, 303a/8=020/048, 499a/6=051/039, 504a/5=053/029, 504b/5=053/033, 572b/3=088/023, 304a/2=020/060, 370b/3=028/024

- “yüzewrüdi” 575b/3=092/016, 557b/2=075/032
 “i‘rāz kıldı” 547a/7=070/017, 564b/2=080/001
 “yüz ewürse” 577a/7=096/013
 “dost tuttı” 94b/4=004/115
 “erklendi” 336b/3=024/011
 تَوَلَّاهُ “dost tutsa anı” 319b/3=022/004
 تَوَلَّوْا “yüz ewürseler” 19b/9=002/137
 “ewruldiler” 37b/7=002/246, 194a/7=009/092, 428b/9=037/090, 473b/6=044/014
 “i‘rāz kılsalar” 49b/6=003/020, 55b/3=003/063, 55b/7=003/064, 89b/6=004/089, 318b/6=021/109
 “i‘rāz kılsaңыз” 51a/9=003/032
 “i‘rāz kıldılar” 68a/1=003/155
 “ewrülseler” 175b/5=008/040, 112b/3=005/049, 199b/4=009/129, 265b/4=016/082
 “ewürülgeyley irdi” 173b/2=008/023
 “yüz ewürdiler” 192a/5=009/076, 533b/5=064/006
 “dost tuttılar” 521a/2=058/014
 تَوَلَّيْتُمْ “yüz ewürdiniz” 9b/8=002/064, 12a/5=002/083
 “ewrülseңыз” 118b/4=005/092, 181a/5=009/003
 “erklenseңыз” 486a/8=047/022
 “ewrüldünüz” 489b/9=048/016
 “i‘rāz kılsaңыз” 534a/9=064/012
 “yüz ewürseңыз” 208b/5=010/072
 تَوَلَّوْا “ewrülüen” 219a/3=011/052
 “ewürseңыз” 487b/7=047/038
 “i‘rāz kılsaңыз” 489b/9=048/016, 534a/9=064/012
 “dost tutuң” 528a/5=060/013
 تَوَلَّوْا “i‘rāz kılsaңыз” 51a/9=003/032, 342a/9=024/054
 “ewrülüen” 173a/7=008/020
 “ewürseңыз” 213a/5=011/003, 219a/9=011/057
 تَوَلَّوْهُمْ “dost tutsaңыз anlarını” 527a/6=060/009
 يَتَوَلَّى “dost tutsa” 113b/3=005/056
 “i‘rāz kılsa” 490a/4=048/017, 517b/2=057/024, 526b/7=060/006
 يَتَوَلَّى “i‘rāz kıılır” 50a/5=003/023, 341b/6=024/047
 “yārī birür” 169b/9=007/196

يَتَوَّهَّمُ	“dost tutsa anlarını” 112b/8=005/051, 184a/2=009/023, 527a/7=060/009
يَتَوَلَّوْا	“ewrülürler” 188a/8=009/050 “ewrülseleler” 191b/9=009/074
يَتَوَلَّوْنَ	“ewrülürler” 111a/6=005/043 “dost tutarlar” 116b/9=005/080
يَتَوَلَّوْنَهُ	“dost tutarlar anı” 267b/3=016/100
تَوَلَّى	“ewrülgül” 362b/7=027/028, 499b/9=051/054, 505b/5=054/006 “yüz ewürgül” 431b/8=037/0174, 431b/8=037/0178 e. Dost ⁵⁰⁵ .
وَلَّى	“erklig” 15b/5=002/107, 17b/2=002/120, 245a/7=013/037, 284b/7=018/026, “dostı” 40a/6=002/257, 56a/8=003/068, 477a/8=045/019 “yārīci dost” 129b/1=006/051, “yārīci” 281b/2=017/111, 465a/9=042/044 “dost” 131b/9=006/070, 192a/2=009/074, 197b/8=009/116, 380b/1=029/022, 461b/2=042/008, 464b/1=042/031 “hālīş dosy” 458a/9=041/034
الْوَلَّى	“velī” 461b/3=042/009 “erklig” 464a/6=042/028
وَلَّى	“dost” 83b/2=004/045, 87a/9=004/075, 89b/8=004/089, 95a/2=004/119, 95b/1=004/123, 102b/4=004/173, 125a/3=006/014, 283b/1=018/017, 296b/8=019/045, 407b/2=033/065, 490b/4=048/022 “yārī birgen” 400b/8=033/017

⁵⁰⁵ Allah'ın mü'minlerin dostu olması mü'minlerin hayır yollarını açıp, Onları bu hususta muvaffak kılmasıdır. Şeytanın, kafirlerin dostu olması ise kafirlere azgınlık yollarını güzel göstererek, Onları sapıklığa ve küfürde sebata teşvik etmesidir. Kafirlerin şeytanın dostu olmaları şeytanın sözünü tutup, O'na itaat göstermeleri ve O'na bağlanmalarıdır. Veli, yerine geçen, yürüten /Yakın (Ölenin yerine geçip, O'nun işlerine bakan yakını). (Hicretin başlangıç devresinde, Muhacirler ile Ensar arasında kardeşlik tesis edilmekle, Onların birbirleriyle yakınlık kurmaları sağlanmıştı. Böylece birbirlerinin akrabası sayılmışlar ve birbirlerinin mirasına hiisedar olmuşlardı. Muhacir olan zat, Ensardan olan zata varis olabiliyor Ensar'dan olan zat da Muhacirin varisi olabiliyordu. Fakat bu sonradan neshedilmiştir.

	“vel ⁵⁰⁶ ” 294a/1=019/005
وَلَيْكُم	“dostunuz” 113b/1=005/055
وَلَيْنَا	“sen erkligimüz sen” 164a/8=007/155
	“sen dostumuz” 413a/9=034/041
وَلَيْهُ	“erkligi” 45a/7=002/282, 364b/3=027/049
	“kıldukkanın istegüçisiñe erklenmek” 274a/1=017/033
وَلَيْهُمْ	“dostları” 139b/5=006/127
	“koldaşları” 263a/6=016/063
وَلَيْهُمَا	“yārī birgüçisi ol ikisiniñ” 63b/6=003/122
وَلَيَّ	“yārī birgüçim” 169b/8=007/196
وَلَيَّ	“sen erkligim sen” 238a/4=012/101
أَوْلِيَاءَ	“dostlar” 50b/7=003/028, 89b/6=004/089, 98b/3=004/144, 113b/7=005/057, 117a/3=005/081, 146b/1=007/003, 149a/6=007/030, 184a/1=009/023, 225a/6=011/113, 241b/9=013/016, 287b/5=018/050, 346a/9=025/018, 292a/7=018/102, 438a/2=039/003, 476b/1=045/010, 525b/5=060/001, 530b/7=062/006
	“dostları” 87b/2=004/076, 191a/5=009/071, 207b/5=010/062, 382b/6=029/041, 477a/8=045/019
	“dost” 97b/5=004/139, 112b/7=005/051, 112b/8=005/051
	“dostlarını” 148b/8=007/027
	“velīleri” 180a/1=008/072, 180a/6=008/073, 461b/3=042/009
	“yārīçiler” 280a/2=017/097, 465b/6=042/046,
	“erklig” 461a/6=042/006
	“dostlar ya’nī erkligler” 215a/9=011/020
	“velīler” 483a/5=046/032
أَوْلِيَاءَهُ	“dostlarını yā dostları” 70b/6=003/175
	“anın erkligleri” 175a/1=008/034
أَوْلِيَاؤُكُمْ	“biz dostlarınız biz” 458a/4=041/031
أَوْلِيَاءَهُ	“anın erkligleri” 175a/1=008/034
أَوْلِيَاؤُهُمْ	“anların dostları” 40a/8=002/257
	“dostları” 139b/8=006/128

⁵⁰⁶ Evlad, çocuk.

أُولِيَاءِكُمْ	“dostlarınız” 399b/3=033/006
أُولِيَاءِهِمْ	“dostları” 138b/8=006/121 f. Dost, sahip.
مَوْلَى	“yawuḵ yā öñin kişi” 474b/9=044/041, 474b/9=044/041 “anlarnınyārīçisi” 485a/1=047/011 “yārīçi” 485a/2=047/011
المَوْلَى	“yārī birgüçi” 175b/5=008/040 “yawuzḵoldaş” 320b/6=022/013 “yaḥşı erklig” 327b/6=022/078
مَوْلَاكُمْ	“yārīçiñiz” 66b/6=003/150 “erkligiñiz” 175b/5=008/040, 537b/3=066/002, 327b/6=022/078 “ol sezā sizge” 516a/4=057/015
مَوْلَانَا	“sen erkligimüz” 46b/9=002/286 “ol erkligimüz” 188a/9=009/051
مَوْلَاهُ	“erkligi” 264b/7=016/076, 537b/8=066/004
مَوْلَاهُمْ	“erkligleri” 131a/2=006/062 “anlarnıñerkligi” 204a/7=010/030
مَوْلَايَ	“mīrās alğanlar” 81a/8=004/033
المَوْلَايَ	“ḵayaşlar ⁵⁰⁷ ” 293b/6=019/005
مَوْلَايَكُمْ	“dostlarınız” 399a/7=033/005

1689. وى.

تَيَا	a. Fütür getirmek, gevşeklik göstermek. “sust bolıñ” 303a/1=020/042

1690. وهب.

وَهَبَ	a. Hibe etmek, bağışlamak, kadının mehir olmaksızın erkekle nikaha razı göstermesi. “birdi maña” 251a/3=014/039, 352a/9=026/021
وَهَبْتُ	“birse özini” 405a/5=033/050

⁵⁰⁷ Yakınlar, Amca oğulları

- وَهَبْنَا “birdük aña” 133b/5=006/084, 297b/4=019/049,
297a/9=019/053, 315b/5=021/072, 317a/7=021/090,
435a/8=038/043
“birdük anlarğa” 297a/5=019/050
“bağışladuķ aña” 381a/2=029/027
لَاهَبْ “birsem saña” 294b/8=019/019
يَهَبْ “bağışlar” 466a/5=042/049, 466a/5=042/049
هَبْ “bağışlağıl” 48a/3=003/008, 52a/6=003/038,
350b/7=025/074, 355a/2=026/083, 249a/7=037/0100,
434b/9=038/035
“birgil” 293b/9=019/005
c. Esmâ-i İlâhiyeden: Çokca bağışta bulunan,
kullarına hiçbir karşılık almaksızın bol bol nimet
veren, fazl ve ihsanda bulunan Allah Teâlâ
الْوَهَّابُ “sen birgen” 48a/3=003/008, 435a/1=038/035
“birgen” 432b/8=038/009

وهج. 1691.

- a. Işık saçan, çokca aydınlatan
وَهَّاجَا “yanğan” 561b/7=078/013

وهن. 1692.

- a. Gevşemek, zayıf düşmek, korkmak.
وَهْنْ “sust boldı” 293b/4=019/004
وَهْنُوا “sustlıkıldılar” 66a/7=003/146
كَهْنُوا “sust blur” 65a/9=003/139
“za‘îf bolur” 487a/9=047/035
“sustluķ kılın” 93a/4=004/104
وَهْنْ “sustluķ” 393a/4=031/014
وَهْنَا “sustluķ bolu” 393a/3=031/014
b. En dayanıksız.
أَوْهَنْ “sustrakı” 382b/7=029/041
c. Zayıf düşüren
مُوهِنْ “sust kılğan” 173a/2=008/018

1693. وهى

a. Dayanıksız, çökmüş, delinmiş, delik deşik olmuş.
 “sust bolğan” 545a/8=069/016

وَاهِيَّةٌ

1694. وى

a. Vay, hayret doğrusu.
 “bilmes mü ol tañrı” 377a/2=028/082
 “vel̄” 377a/4=028/082

وَيَكَاَنَّ

وَيَكَاَنَّهُ

1695. ويل

a. Yazıklar olsun, vay haline, felaket
 “bī-çārelıq” 11b/2=002/079, 11b/4=002/079,
 11b/4=002/079, 246b/3=014/002, 296a/6=019/037,
 434a/8=038/027, 440a/9=039/022, 455b/2=041/006,
 471b/1=043/065, 476a/5=045/007, 500a/6=051/060,
 500b/5=052/011, 560a/6=077/015, 560a/8=077/019,
 560b/1=077/024, 560b/4=077/028, 560b/7=077/034,
 560b/9=077/037, 561a/2=077/040, 561a/5=077/045,
 561a/6=077/047, 561a/8=077/049, 567b/1=083/001,
 567b/6=083/010, 580b/2=104/001, 581b/3=107/004
 “bī-çārelıq” 311b/8=021/018
 “bī-çārelıq saña” 481a/8=046/017
 “bī-çārelıq sizge” 304a/4=020/061, 376b/7=028/080
 “bī-çārelıq bizge” 311b/3=021/014, 314a/4=021/046,
 318a/1=021/097, 423b/1=036/052, 426a/9=037/020,
 543a/3=068/031
 b. Tahassür, şiddetli, üzüntü
 “aybī-çārelıq maña” 109a/6=005/031
 “aybī-çārelıq” 221a/3=011/072, 347a/6=025/028
 “aybī-çārelıkımız” 287a/8=018/049

وَيْلٌ

وَالْوَيْلُ

وَيْلَكَ

وَيْلَكُمْ

وَيْلَنَا

وَيْلَئِي

وَيْلَسْنَا

حرف الياء

1696. يَاجُج

a. Ye'cûc ile Me'cûc tahripçi iki kavimdir. Hz. Zülkarneyn bunların şerlerinden korunmak için bir sed bina etmiştir. Bu iki kavim kıyamete yakın bir devrede, yeryüzünde fesad çıkaracaklardır.

يَاجُجُ

“ye'cûc” 291b/4=018/094, 317b/7=021/096

1697. يَأْسُ

a. Ümidi kesmek, bilmek, anlamak.

يَسْ

“nev mîd boldı” 104a/7=005/003, 528a/6=060/013

يَسْنَ

“nev mîd boldılar” 535b/8=065/004

يَسُوا

“nev mîd boldılar” 528a/6=060/013, 380b/3=029/023

تَأْسُوا

“nev mîd boluñ” 236b/1=012/087

يَأْسِ

“nev mîd bolur” 236b/2=012/087

“nev mîd boldı” 244a/4=013/031

b. Çok ümitsiz.

يُؤْسُ

“nev mîd bolğan” 214a/2=011/009

“nev mîd lıkzâhir kıllğan” 460a/2=041/049

يُؤْسَا

“irdi nev mîd” 278b/6=017/083

c. Ümitsizliğe düşmek, büsbün ümidi kesmek.

اسْتَيْسَ

“nev mîd boldı” 239a/2=012/110

اسْتَيْسُوا

“nev mîd boldılar” 235b/3=012/080

1698. يَيْسُ

a. Kuru.

يَيْسَا

“kuruğ” 305b/2=020/077

b. Kuru.

يَايسِ

“kuruğ” 130b/4=006/059

يَايسَاتِ

“kuruğlar” 231b/2=012/043, 231b/8=012/046

1699. يَتِمُّ

a. Yetim (babasız=bülüğ çağına girmeden önce babasını kaybetmiş çocuk)

الْيَتِيمِ

“öksüz” 143b/9=006/152

“yetim” 274a/2=017/034, 576a/3=093/009

	“yetimni” 573a/8=089/017, 581b/2=107/002
يَتِيمًا	“yetim” 558a/9=076/008, 574a/7=090/015, 576a/2=093/006
يَتِيمَيْنِ	“ikiöksüz” 290b/4=018/082
يَتَامَى	“yetimleri” 95b/9=004/127
الْيَتَامَى	“yetimler” 12a/3=002/083, 25a/9=002/177, 31b/4=002/215, 32b/4=002/220, 76b/1=004/010, 175b/7=008/041, 532a/6=059/007 “öksüzler” 76a/6=004/008, 75a/4=004/002, 75a/7=004/003, 82a/4=004/036, 96a/2=004/127 “öksüzlerini” 75b/5=004/006

1700. یدی

	a. El, kol, pişman olmak, alaya almak, eli açık, kudret, kuvvet, nimet.
يَد	“eli” 488b/9=048/010 “elginde” 56b/9=003/073 “taşarrufında” 518b/1=057/029 “eligdin” 185a/4=009/029
يَدُ اللَّهِ مَغْلُوبَةٌ	“tañrının elgi bağı” 114b/2=005/064
يَدَكَ	“elgiñni” 108b/8=005/028, 302a/2=020/022, 361a/9=027/012, 371b/2=028/032 “elgiñni bağlanmış” 273b/3=017/029 “elgiñde” 50b/2=003/026 “elgiñ” 435a/9=038/044
يَدَهُ	“elgi” 38b/1=002/249, 007/108 “elgini” 340b/9=024/040, 352b/9=026/033 “anın elginde” ⁵⁰⁸ 36b/2=002/237, 333a/9=023/088 “anın taşarrufında” 539b/1=067/001 “anın kudretinde” 425a/8=036/083
يَدَيِ	“elgimni” 108b/9=005/028
يَدَا	“iki elgi” 582b/4=111/001
يَدَاكَ	“iki elgiñ” 320a/9=022/010
يَدَاؤُ مَبْسُوطَتَانِ	“iki elgi yayılmış” 114b/3=005/064

⁵⁰⁸ Elinde, tasarrufunda

يَدَاهُ	“iki elgi” 288b/2=018/057 “iki eligi” 562b/8=078/040
يَدَيْ	“ileyinde” 153a/6=007/057, 414a/3=034/046, 520b/6=058/012, 348b/7=025/048, 365b/6=027/063, 492a/6=049/001, 520b/8=058/013
يَدَيْهِ	“iki elgi” 347a/5=025/027
بَيْنَ يَدَيْهِ	“ileyinde turur” 14a/7=002/097, 47a/3=003/003, 111b/8=005/046, 112a/1=005/046, 112a/5=005/048, 134b/8=006/092, 205a/4=010/037, 239a/6=012/111 “ileyinde” 412a/4=034/031 “ileyindin” 459a/6=041/042, 418a/4=035/031, 481b/9=046/021 “ileyindin” ⁵⁰⁹ 241a/5=013/011, 552b/3=072/027 “ileyinde” 410a/3=034/012
بَيْنَ يَدَيْهَا	“ileyinde” 10a/2=002/066
يَدَيَّ	“ileyimde” 529a/1=061/006 “kudretim elgi” 437a/1=038/075
بَيْنَ يَدَيَّ	“ileyimde turur” 53b/9=003/050
أَيْدٍ	“eligler” 169b/6=007/195
أَيْدِي	“eligleri” 522b/5=059/002, 565a/1=080/015
أَيْدِي النَّاسِ	“kişilerin eligleri” 389b/4=030/041 “kişilerin eliglerin” 490a/9=048/020
الْأَيْدِي	“eligler” 435b/2=038/045
أَيْدِيكُمْ	“eligleriniz” 28b/3=002/195, 71b/9=003/182, 105b/1=005/006, 118b/9=005/094, 182b/7=009/014, 177a/9=008/051, 464a/9=042/030 “eliglerinizni” 83a/8=004/043, 87b/4=004/077, 105a/7=005/006, 160a/5=007/124, 353b/6=026/049, 490b/7=048/024 “eliglerinizde turur” ⁵¹⁰ 179b/3=008/070 “ileyinizde turur” 423a/7=036/045
أَيْدِينَا	“eliglerimiz” 188b/3=009/052 “kudretimüz” 424b/4=036/071

⁵⁰⁹ Önünde

⁵¹⁰ Tasarruf, mülkiyet sahip olma.

بَيْنَ أَيْدِينَا	“ileyimüzde” 298a/8=019/064
أَيْدِهِمْ	“eligleri” 109b/6=005/033, 114b/3=005/064, 124b/1=006/007, 338a/2=024/024, 424a/5=036/065, 488b/9=048/010, 522b/5=059/002 “eliglerini” 190b/1=009/067, 220b/9=011/070, “eligleri” ⁵¹¹ 11b/3=002/079, 11b/4=002/079, 14a/2=002/095, 85b/7=004/062 “eliglerini” 90a/8=004/091, 106a/5=005/011, 106a/5=005/011, 526a/4=060/002 “fırısteler eligleri yayganları” ⁵¹² 135a/5=006/093, “eligleri” 373a/3=028/047, 389a/2=030/036, 424a/5=036/065, 466a/3=042/048, 530b/9=062/007 “eliglerin” 490b/7=048/024
بَيْنَ أَيْدِيهِمْ	“ileylerinde” 39b/8=002/255, 308a/4=020/110, 312b/2=021/028, 327a/7=022/076, 409b/4=034/009, 420b/3=036/009, 456a/6=041/014, 457b/1=041/025, 515b/3=057/012, 538b/3=066/008 “ileylerindin” 147b/1=007/017, 456a/6=041/014
سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ	“tüşüldi ya’nī ökündiler eligleri” ⁵¹³ 163a/8=007/149 “eliglerini ağızlarına” ⁵¹⁴ 247b/3=014/009
أَيْدِيهِمَا	“ikisinin eliglerini” 110a/7=005/038
أَيْدِيَهُنَّ	“eliglerini” 229b/6=012/031 “eliglerin” 232a/6=012/050 “eligleri” 528a/3=060/012

يسر. 1701.

الْيُسْرَ	a. Kolaylık, kolay. “āsānlıkı” 26b/7=002/185
يُسْرًا	“āsānlık” 291a/8=018/088, 497b/5=051/003, 536a/3=065/004, 536b/3=065/007, 576a/8=094/005, 576a/8=094/006 b. Kolay az.
يَسِيرَ	“az” 233b/7=012/065

⁵¹¹ Zatlar⁵¹² Meleklerin elleri⁵¹³ Pişman olmak.⁵¹⁴ Alay etmek

	“āsān” 326b/3=022/070, 380a/5=029/019, 416a/8=035/011, 497b/1=050/044, 517a/9=057/022, 533b/8=064/007, 554b/6=074/010
يَسِيرًا	“āsān” 81a/2=004/030, 101b/6=004/169, 348b/5=025/046, 401a/6=033/019, 402b/2=033/030, “āsānḥisāb” 569a/4=084/008 “az” 400b/3=033/014 c. En kolay.
لِیَسْرَى	“āsānrak” 571b/2=087/008 “āsānrakğa” 575a/5=092/007 d. Kolaylık/ Kolay, yumuşak.
مِيسُورًا	“āsān” 273b/2=017/028 e. Zenginlik, bolluk, genişlik.
مِيسِرَةً	“bay bolgınça” 44b/7=002/280 f. Kumar.
الْمِيسِرِ	“kımā” 32a/9=002/219, 118a/8=005/090, 118b/1=005/091 g. Kolaylaştırmak, kolaylık vermek.
يَسْرَنَا	“āsān kılduk” 506a/9=054/017, 506b/4=054/022, 507a/3=054/032, 507a/9=054/040
يَسْرَنَاهُ	“āsān kılduk” 300b/6=019/097, “āsān kılduk anı” 475b/1=044/058
يَسْرُهُ	“āsān kıldı anı” 565a/3=080/020
نُيَسِرُكَ	“tevfik birgey miz saña” 571b/2=087/008
فَسَنِيَسِرُهُ	“āsān kılğay miz anı” 575a/5=092/007 “müheyya kılğay miz aña” 575a/7=092/010
يَسِرُّ	“āsān kılğıl” 302a/5=020/026 e. Kolay gelmek.
تَيَسَّرَ	“āsān boldı” 554a/3=073/020, 554a/6=073/020

1702. يَاقُوتُ

اَلْيَاقُوتُ	a. Yakutlar. “yākūt” 510a/5=055/058

1703. يَقْطِنُ

a. Sebze, kabak.

يَقْطِنُ

“bitip uzağan” 431a/1=037/0146

1704. يَقْطُ

a. Uyanık.

أَيَقَاطُ

“oyaglar” 283b/1=018/018

1705. يَقِنُ

a. Yakîn-Şüphe ve tereddütlerden uzak malumet, ölüm

يَقِنُ

“yakîn” 362a/9=027/022

الْيَقِينُ

“ölüm” 257a/4=015/099

“yakîn” 514a/1=056/095, 546b/3=069/051, 580a/3=102/007, 580a/2=102/005

يَقِينًا

“yakîn” 100a/7=004/157

b. Yakîni olmak, yakînen inanmak, şüphe etmeden inanmak.

تُوقِنُونَ

“yakîn bilür siz” 240a/3=013/002

يُوقِنُونَ

“anlaryakîn bilürler” 2b/2=002/004, 360b/5=027/003, 398a/3=032/024, 477a/9=045/020, 475b/6=045/004, 502a/3=052/036

“yakîn bilürler” 17a/6=002/118

“erenler kimyakîn bilür” 112b/6=005/050

“biterler” 367a/1=027/082

“anlaryakîn bilür” 392a/4=031/004

مُوقِنُونَ

“yakîn bilgenler” 396b/9=032/012

مُوقِنِينَ

“yakîn bilgenler” 132b/6=006/075, 498a/8=051/020

“irseniz yakîn bilgenler” 352b/3=026/024, 473b/1=044/007

c. Yakîni gelmek, yakînen inanmak.

وَأَسْتَقِنْتُهَا

“yakîn bildi anı özleri” 361b/3=027/014

لَيْسَتْ قِنَ

“munuñ üçün kimyakîn bilseler” 555a/9=074/031

مُسْتَقِنِينَ

“irür mizyakîn bilgenler” 478b/5=045/032

1706. يَم

a. Deniz.

الْيَمُّ “teñiz” 161b/1=007/136, 302b/3=020/039,
302b/3=020/039, 305b/4=020/078, 307a/9=020/097,
368b/6=028/007, 372a/9=028/040, 499a/7=051/040
b. Yönelmek, kalkışmak/ Teyemmüm etmek.

فَتَيَمَّمُوا “teyemmüm kılnı” 83a/7=004/043

“uğrañ arıg yirge” 105a/9=005/006

تَيَمَّمُوا “uğrañ” 42b/5=002/267

1707. يَمِن

a. Sağ el, sağ, sağ taraf, saadet, uğur, elinde, tasarrufunda, mülkiyetinde.

يَمِين “sağ” 410b/2=034/015

الْيَمِين “sağlar” 261b/9=016/048

“sağ elgi” 429a/2=037/093

“sağ elig” 546a/9=069/045

“sağ” 426b/6=037/028, 496a/1=050/017,
548a/2=070/037

أَصْحَابُ الْيَمِينِ “sağ yan eyeleri” 511b/7=056/027, 511b/7=056/027,

“sağkol eyeleri” 512a/2=056/038

“sağ elig eyeleri” 513b/7=056/090, 513b/8=056/091,
555b/9=074/039

ذَاتُ الْيَمِينِ “sağ yan” 283a/7=018/017, 283b/2=018/018

يَمِينُكَ “sağ elgin” 301b/7=020/017, 304b/4=020/069,
383b/4=029/048

يَمِينُكَ “sağ elgin” 405a/2=033/050, 405b/6=033/052,

بِیْمِیْنِه “sağında” 277b/5=017/071

“sağındın” 569a/3=084/007, 545b/1=069/019

“yemini birle” 444b/8=039/067

أَيْمَان “antlar” 121a/4=005/108, 182b/3=009/012,
543b/1=068/039

الْأَيْمَان “antlarnı” 118a/2=005/089, 266b/2=016/091

أَيْمَانُكُمْ “antlarnız” 33b/1=002/224, 33b/2=002/225,
118a/1=005/089, 118a/5=005/089, 537b/3=066/002

- “sağ eligleriniz” 81a/9=004/033
 “antlarınızı” 118a/6=005/089, 266b/5=016/092, 267a/1=016/094
 “sağ eligleriniz”⁵¹⁵ 75a/9=004/003
 “sağ eligleriniz”⁵¹⁶ 79b/5=004/024
 “sağ eligleriniz ya’nıkara başlarınız” 80a/3=004/025
 “sağ eligleriniz”⁵¹⁷ 82a/6=004/036, 339b/3=024/033, 343a/1=024/058
 “sağ eligleriniz”⁵¹⁸ 388a/4=030/028
 اِيْمَانُهُمْ “antlarını” 57a/8=003/077, 521a/6=058/016, 182b/1=009/012, 531b/5=063/002
 “antları” 121a/4=005/108, 137a/6=006/109, 261a/2=016/038, 342a/6=024/053, 419b/1=035/042, 113a/4=005/053
 “ahdlarını” 182b/4=009/013
 “sağları”⁵¹⁹ 147b/2=007/017
 “sağ eligleri”⁵²⁰ 264a/5=016/071
 “sağ eligleri”⁵²¹ 328a/5=023/006, 405a/8=033/050
 “sağ eligleri”⁵²² 547b/6=070/030
 “sağ yanları”⁵²³ 515b/3=057/012
 “sağlarında”⁵²⁴ 538b/3=066/008
 اِيْمَانُهُنَّ “sağ eligleri” 339a/4=024/031, 406b/2=033/055
 b. Sağ, sağ cihet
 الْاَيْمَنُ “sağ yanındın” 297a/9=019/052, 371a/7=028/030
 “sağ yanında” 305b/6=020/080
 c. Bereket, saadet, uğur.
 الْحَيْمَنَةُ “sağ yan eyeleri” 511a/5=056/008, 511a/5=056/008, 574a/9=090/018

⁵¹⁵ Cariyeler

⁵¹⁶ Köleler ve Cariyeler

⁵¹⁷ Köleler ve cariyeler

⁵¹⁸ Köleler ve cariyeler

⁵¹⁹ Yönler

⁵²⁰ Köleler ve cariyeler

⁵²¹ Cariyeler

⁵²² Cariyeler

⁵²³ Sağ eller

⁵²⁴ Sağ eller

1708. ينع

a. Olgunlaşma, yetişme / Olgun, yetişmiş.

يَنْعِهِ

“bişmekine tegdi” 136a/7=006/099

1709. يهد

a. Yahudiler (İsrail oğulları).

الْيَهُودُ

“cuhūdlar” 16a/9=002/113, 16b/1=002/113,
 17a/8=002/120, 107b/1=005/018, 114b/2=005/064,
 117a/5=005/082, 185a/5=009/030

“cuhūdlarnı” 112b/7=005/051

يَهُودِيًّا

“cuhūd” 56a/4=003/067

1710. يوم

a. Gün, gündüz, güneşin doğuşu ile batışı arasında geçen süre

يَوْم

“cezā kūni” 1b/3=001/004, 254a/6=015/035,
 355a/2=026/082, 512b/4=056/056, 567a/4=082/015,
 567a/5=082/017, 567a/6=082/018

“kūn” 39b/3=002/254, 40b/9=002/259,
 283b/6=018/019, 334b/8=023/113, 359a/3=026/189,
 509a/4=055/029, 574a/6=090/014

“kıyāmet kūni” 2b/7=002/008, 448a/2=040/018,
 437a/4=038/078, 498a/2=051/012, 556b/2=075/001

“kıyāmet kūn” 9b/4=002/062, 12b/4=002/085,
 16b/3=002/113, 18a/7=002/126, 25a/1=002/174,
 25a/7=002/177, 31a/2=002/212, 33b/9=002/228,
 35a/3=002/232, 42a/1=002/264, 54b/5=003/055,
 57b/1=003/077, 69/1=003/161, 71b/4=003/180,
 72a/7=003/185, 73b/3=003/194, 82b/4=004/039,
 93b/7=004/109, 97b/1=004/136, 98a/5=004/141,
 100b/1=004/159, 100b/9=004/162, 106b/7=005/014,
 110a/4=005/036, 115b/3=005/069, 124b/9=006/012,
 149b/3=007/032, 166b/1=007/167, 167a/7=007/172,
 207a/7=010/060, 210b/9=010/093, 219b/7=011/060,
 223b/7=011/098, 223b/9=011/099, 259a/8=016/025,
 259b/3=016/027, 266b/7=016/092, 270a/2=016/124,
 272a/3=017/013, 276b/7=017/062, 280a/3=017/097,

292b/3=018/105, 300a/5=019/095, 307b/3=020/100,
 307b/4=020/101, 309a/7=020/124, 314a/5=021/047,
 320a/8=022/009, 321a/4=022/017, 326b/1=022/069,
 326b/7=023/016, 350b/1=025/069, 372b/1=028/041,
 372b/2=028/042, 374b/5=028/061, 375a/2=028/071,
 375b/5=028/072, 380b/8=029/025, 379b/1=029/013,
 439b/3=039/015, 440b/6=039/024, 441a/7=039/031,
 443a/1=039/047, 444a/5=039/060, 444b/7=039/067,
 459a/3=041/040, 465b/5=042/045, 477a/4=045/017,
 478a/3=045/026, 479b/6=046/005, 519b/9=058/007,
 526a/5=060/003, 543b/1=068/039, 556b/5=075/006
 “**cihān**” 62b/1=003/114, 82b/2=004/038,
 85a/9=004/059, 335b/5=024/002
 “**cem‘ satğaştukı küni**” 68a/2=003/155
 “**cem‘ satğaşmışıkün**” 69b/3=003/166
 “**kıyāmet**” 114b/6=005/064, 276a/6=017/058
 “**menfa‘at kılur küni**” 123a/1=005/119
 “**uluğ kün**” 125a/6=006/015, 153b/4=007/059,
 202a/3=010/015, 213a/6=011/003, 296a/6=019/037,
 357a/1=026/0135, 439b/1=039/013,
 482a/1=046/021, 567b/3=083/005,
 357b/7=026/0156, 359a/3=026/0189
 “**küni**” 141b/8=006/141, 152b/3=007/053,
 166a/2=007/163, 181/3=009/003, 265a/8=016/080,
 265a/8=016/080, 560b/8=077/035
 “**ol kün**” 48a/4=003/009, 50a/8=003/025,
 51a/3=003/030, 61a/9=003/106, 121a/5=005/109,
 126a/1=006/022, 132b/1=006/073, 132b/2=006/073,
 139b/6=006/128, 145a/1=006/158, 147a/8=007/014,
 166a/2=007/163, 186a/1=009/035, 186a/5=009/036,
 187b/4=009/144, 204a/2=010/028, 205b/8=010/045,
 213b/8=011/008, 224a/7=011/103, 224a/6=011/103,
 224a/8=011/105, 251b/1=014/044, 251b/8=014/048,
 266a/5=016/089, 268b/3=016/111, 275b/3=017/052,
 277b/4=017/071, 287a/3=018/047, 287b/8=018/052,
 294b/3=019/015, 294b/4=019/015, 294b/3=019/015,
 295b/9=019/033, 295b/9=019/033, 296a/1=019/033,
 296a/7=019/038, 299b/6=019/085, 307b/5=020/102,
 318a/9=021/104, 337b/2=024/024, 344b/3=024/064,
 346a/5=025/017, 346b/8=025/022, 347a/2=025/024,
 347a/2=025/025, 347a/5=025/027, 449b/5=040/033,

0451a/5=40/046, 451b/6=040/051, 451b/6=040/052,
 456b/8=041/019, 459b/8=041/047, 465b/6=042/047,
 473b/7=044/016, 474b/8=044/041, 478a/5=045/027,
 481b/3=046/020, 483a/9=046/034, 483b/3=046/035,
 496b/4=050/030, 497a/7=050/042, 497a/9=050/044,
 498a/2=051/013, 500b/4=052/009, 500b/6=052/013,
 502b/3=052/046, 505b/6=054/006, 507b/6=054/048,
 515b/2=057/012, 515b/5=057/013, 519b/3=058/006,
 521a/9=058/018, 534a/1=064/009, 534a/1=064/009,
 538b/1=066/008, 543b/4=068/042, 546b/7=070/004,
 547a/2=070/008, 548a/8=070/043, 548a/9=070/044,
 553b/2=073/014, 554b/5=074/009, 558b/3=076/011,
 562a/2=078/018, 562b/5=078/038, 562b/6=078/039,
 562b/8=078/040, 563a/3=079/006, 564a/3=079/035,
 564a/9=079/046, 565a/9=080/034, 567a/6=082/019,
 567b/3=083/006, 570b/7=086/009, 579b/2=101/004
 “ayırtkemişmek küni” 175b/7=008/041
 “satğaştukı küni” 167a/1=008/041
 “son küni” 183a/8=009/018, 183b/2=009/019,
 185a/2=009/029, 187b/6=009/045, 195a/6=009/099,
 521b/7=058/022, 526b/7=060/006, 535b/5=065/002
 “huneyn küni” 183b/9=009/025
 “satğaşularının küni” 192a/6=009/077
 “iglig küni” 216a/2=011/026, 471b/2=043/065
 “kapsağan küni” 222a/7=011/084
 “kopar küni” 251a/6=014/041, 251a/7=014/042
 “koparılur küni” 254a/6=015/036
 “katıg küni” 248b/4=014/018, 221b/2=011/077
 “koparılur küni” 254a/6=015/036
 “nedāmetküni” 296a/8=019/039
 “bezek küni ya nūd küni” 304a/2=020/059
 “kışır küni” 325a/6=022/055
 “bu küni” 38b/3=002/249, 104a/7=005/003,
 104a/8=005/003, 104b/6=005/005, 135a/6=006/093,
 152a/9=007/051, 177a/1=008/048, 210b/5=010/092,
 218a/1=011/043, 232b/4=012/054, 237a/3=012/092,
 259b/5=016/027, 263a/7=016/063, 272a/5=017/014,
 295b/1=019/026, 296a/7=019/038, 304a/9=020/064,
 309a/9=020/126, 332a/2=023/065, 334b/7=023/0111,
 346a/2=025/014, 423b/3=036/054, 423b/5=036/055,
 423b/8=036/059, 424a/4=036/064, 424a/4=036/065,

426b/4=037/026, 447b/8=040/016, 447b/9=040/017,
 448a/1=040/017, 449/8=040/029, 469b/4=043/039,
 471b/5=043/068, 478a/6=045/028, 478b/6=045/034,
 478b/9=045/035, 481b/5=046/020, 496a/7=050/022,
 515b/3=057/012, 516a/3=057/015, 538a/7=066/007,
 542b/8=068/024, 546a/3=069/035, 568b/3=083/034
 “**bilinmiş kün**” 353a/4=026/038, 353a/4=026/038,
 512a/9=056/050, 437a/6=038/081
 “**satgışmak küni**” 447b/7=040/015
 “**hüküm küni**” 474b/8=044/010, 425b/9=037/021,
 474b/8=044/040
 “**ol küni**” 497a/7=050/041
 “**kayı kün**” 560a/5=077/012
 “**cezā birmek küni**” 426b/9=037/020
 “**sakış küni**” 433a/6=038/016, 435b/9=038/053,
 449a/2=040/027
 “**sakış küni**” 433b/7=038/026,
 “**belgölüg kün**” 357b/6=026/0155
 “**qopgarılyur kün**” 437a/5=038/079
 “**kapğarmak küni**” 391a/7=030/056, 391a/8=030/056,
 “**yıgmaq küni**” 461a/8=042/007
 “**cezā küni**” 547b/3=070/026, 567b/7=083/011
 “**kıyāmet küni**” 556a/4=074/046
 “**qakımaq küni**” 496a/5=050/020
 “**va‘de qılınmış kün**” 569b/5=085/002
 “**aldaşmaq küni**” 534a/2=064/009
 “**cem‘ küni**” 534a/1=064/009
 “**ayırt küni**” 562a/2=078/017, 560a/5=077/013,
 560a/6=077/014, 561a/1=077/038
 “**āzīne kün**” 531a/4=062/009
 “**naḥs kün**” 506b/2=054/019
 “**bu küni**” 506a/2=054/008
 “**qoparılr künləri**” 430b/8=037/0144
 “**çıkmak küni**” 497a/8=050/042
 “**cāvīdānelıq küni**” 496b/8=050/034
 “**ögürler künləri**” 449b/2=040/030

يَوْمًا	“ol kün⁵²⁵” 7b/1=002/048, 340b/1=024/037, 347a/4=025/026, 395a/7=031/033, 553b/6=073/017, 558a/8=076/007, 558b/2=076/010 “kün⁵²⁶” 17b/6=002/123, 44b/8=002/281 “ağır künni⁵²⁷” 559b/1=076/027 “bir kün⁵²⁸” 40b/9=002/259, 283b/6=018/019, 307b/8=020/104, 334b/8=023/113 “ol kün⁵²⁹” 324b/1=022/047 “bir kün” 451b/2=040/049
يَوْمَكُمْ	“bu künüñiz⁵³⁰” 140a/5=006/130, 397a/2=032/014 “bu künüñüz⁵³¹” 318a/8=021/103, 445a/9=039/071, 478b/7=045/034
يَوْمَهُمْ	“bu künleri⁵³²” 152a/9=007/051 “ol künleri⁵³³” 472b/3=043/083, 500a/6=051/060, 502b/3=052/045, 548a/7=070/042
يَوْمَيْنِ	“iki kün⁵³⁴” 30a/2=002/203 “iki kün⁵³⁵” 455b/6=041/009, 456a/2=041/012
أَيَّامٍ	“künler⁵³⁶” 26b/1=002/184, 26b/7=002/185 “üç kün⁵³⁷” 29a/1=002/196, 118a/4=005/089 “sanlıg künler⁵³⁸” 30a/2=002/203 “üç kün⁵³⁹” 52b/4=003/041, 220b/1=011/065 “bilinmiş künler⁵⁴⁰” 322a/6=022/028 “ol künler⁵⁴¹” 65b/2=003/140

⁵²⁵ Kıyamet günü

⁵²⁶ Kıyamet günü

⁵²⁷ Kıyamet günü

⁵²⁸ 24 saatlik müddet

⁵²⁹ Allah katında takdir edilmiş olan gün

⁵³⁰ Kıyamet günü

⁵³¹ Kıyamet günü

⁵³² Kıyamet günü

⁵³³ Kıyamet günü

⁵³⁴ 24 saatlik müddetle iki gün=48 saatlik müddet

⁵³⁵ Allah katında müddeti malû olan iki gün

⁵³⁶ Şer’î günler

⁵³⁷ Şer’î günler

⁵³⁸ Günler (haftanın günleri gibi 24 saatlik müddetten ibaret olan günler)

⁵³⁹ Günler (haftanın günleri gibi 24 saatlik müddetten ibaret olan günler)

⁵⁴⁰ Günler (haftanın günleri gibi 24 saatlik müddetten ibaret olan günler)

⁵⁴¹ Galibiyet, saltanat sürme ve devleti (Hükümrânlığı) ayakta tutma günleri

- “altı kün”⁵⁴² 152b/8=007/054, 200a/6=010/003, 213b/4=011/007, 349b/5=025/059, 396a/4=032/004, 497a/3=050/038, 514b/2=057/004
- “tört kün”⁵⁴³ 455b/8=041/010
- “anların künleri”⁵⁴⁴ 211b/6=010/102
- “tañrının künleri”⁵⁴⁵ 247a/1=014/005
- “tañrının künleri” 476b/7=045/014
- “naħs künlär”⁵⁴⁶ 456b/3=041/016
- “yiti kün”⁵⁴⁷ 544b/5=069/007
- “keçgen künlär”⁵⁴⁸ 545b/5=069/024
- اَيَّامًا “sanlıg künler”⁵⁴⁹ 11b/5=002/080, 50a/6=003/024
- “sanlıg künler”⁵⁵⁰ 26a/8=002/184
- “künler”⁵⁵¹ 410b/9=034/018
- a. O gün manasında.
- يَوْمًا “ol kün” 69b/6=003/167, 82b/9=004/042, 125a/7=006/016, 146b/7=007/008, 172b/6=008/016, 251b/9=014/049, 266a/3=016/087, 292a/3=018/099, 292a/4=018/100, 307b/5=020/102, 308a/1=020/108, 308a/3=020/109, 325a/7=022/056, 338a/3=024/025, 346b/8=025/022, 347a/2=025/024, 347a/4=025/026, 367b/3=027/089, 375a/4=028/066, 385b/4=030/004, 386b/6=030/014, 389b/8=030/043, 391a/9=030/057, 427a/1=037/033, 447a/5=040/009, 465b/9=042/047, 471b/4=043/067, 478a/5=045/027, 500b/5=052/011, 509b/2=055/039, 545a/7=069/015, 545a/8=069/016, 545a/9=069/017, 545a/9=069/018, 554b/5=074/009, 556b/7=075/010, 557a/1=075/012, 557a/1=075/013, 557a/6=075/022, 557a/7=075/024, 557b/1=075/030, 560a/6=077/015, 560a/8=077/019, 560b/2=077/024, 560b/4=077/028, 560b/7=077/034, 560b/9=077/037, 561a/2=077/040, 561a/5=077/045, 561a/6=077/047,

⁵⁴² Allah katında müddeti malum ve mukadder olan günler

⁵⁴³ Allah katında müddeti malum ve mukadder olan günler

⁵⁴⁴ İntikam günleri (cezalandırma esnasında geçen müddet ve vakitler)

⁵⁴⁵ İntikam günleri (cezalandırma esnasında geçen müddet ve vakitler)

⁵⁴⁶ Hadiselerin olup bittiği müddet ve vakitlerden ibaret olan günler

⁵⁴⁷ Hadiselerin olup bittiği müddet ve vakitlerden ibaret olan günler.

⁵⁴⁸ Vakitler manasında olan günler

⁵⁴⁹ Haftanın günleri

⁵⁵⁰ Şer’î günler

⁵⁵¹ Haftanın günleri

561a/8=077/049, 563a/4=079/008, 565b/1=080/037,
 565b/1=080/038, 565b/2=080/040, 567a/6=082/019,
 567b/6=083/010, 568a/1=083/015, 572a/2=088/002,
 572a/5=088/008, 573b/2=089/023, 573b/2=089/023,
 573b/3=089/025, 578b/4=099/004, 578b/5=099/006,
 579b/6=100/011, 580a/3=102/008

يَوْمَئِذٍ

“ol kün” 220b/3=011/066, 547a/4=070/011

İKİNCİBÖLÜM

الإعلام

İSMİ HAS KISMI

حرف الهمزة

ابراهيم. 1711

a. İbrāhim “İbrahim Aleyhisselâm” Babil ahalisine peygamber olarak gönderilmiştir. Nemrud’la yaptığı uzun mücadeleler anlatıla gelmiştir. Oğlu İsmail Aleyhisselam’la birlikte Kâ’be-i Muazzama’yı inşa etmiştir. Büyük peygamberlerden birisidir.

إبراهيم

“ibrāhīmni” 17b/8=002/124, 95b/6=004/125,
296b/2=019/041, 379b/5=029/016, 517b/8=057/026
“ibrāhīm” 18a/3=002/125, 18a/3=002/125,
18b/5=002/126, 18a/9=002/127, 18b/7=002/130,
19a/2=002/132, 19a/7=002/133, 19b/2=002/135,
19b/4=002/136, 20a/5=002/140, 40b/1=002/258,
40b/2=002/258, 40b/4=002/258, 41a/5=002/260,
51b/2=003/033, 55b/8=003/065, 56a/4=003/067,
56a/6=003/068, 58b/3=003/084, 60a/1=003/095,
60a/4=003/097, 84b/4=004/054, 95b/5=004/125,
101a/2=004/163, 132b/3=006/074, 132b/5=006/075,
133b/4=006/083, 145a/9=006/161, 191a/2=009/070,
197b/2=009/114, 197b/4=009/114, 220b/7=011/069,
221a/6=011/074, 221a/8=011/075, 221a/8=011/076,
227a/2=012/006, 230b/4=012/038, 254b/9=015/051,
269b/4=016/120, 269b/8=016/123, 296b/9=019/046,
297b/7=019/058, 314b/2=021/051, 315a/3=021/060,
315a/5=021/062, 315b/3=021/069, 322a/2=022/026,
324a/2=022/043, 327b/2=022/078, 354b/3=026/069,
381b/2=029/031, 399b/5=033/007, 428b/6=037/083,
429b/2=037/104, 429b/5=037/109, 435b/2=038/045,
462a/3=042/013, 468b/4=043/026, 498b/2=051/024,
504b/6=053/037, 526a/7=060/004, 526b/2=060/004,
571b/7=087/019

1712. آدم

a. Ādem Aleyhisselām“İlk baba ve ilk peygamberdir. Hanımı Hz. Havvā’dır. Bu ikisi önceleri cennette iken, malum suçlarından dolayı, Cenab-ı Hak bunları cennetten çıkarıp dünyaya yerleştirmiştir. Hz. Ādem’den sonra Hz. Şit peygamber olmuştur”.

آدم

“ādem” 5b/5=002/031, 5b/9=002/033, 6a/3=002/034, 6a/5=002/035, 6b/1=002/037, 55a/4=003/059, 108b/5=005/027, 147a/3=007/011, 147b/5=007/019, 148b/2=007/026, 51b/1=003/033, 148b/5=007/027, 149a/8=007/031, 149b/9=007/035, 167a/5=007/172, 276b/5=017/061, 277b/2=017/070, 287b/2=018/050, 297b/6=019/058, 308b/3=020/115, 308b/5=020/116, 308b/5=020/117, 308b/9=020/120, 309a/2=020/121
“ādemoğlanları” 423b/9=036/060

1713. إرم

a. Bir şehrin adı. Taberī bunun Ād oğullarından bir kabile olduğunu söylemektedir. Bunun azgınlıkları yüzünden Allah Teālā’nın gazabına uğrayarak helak edilen bir kabile olduğunu söyleyenler de vardır. Āyette bunun, direkli çadırları yahut yüksek binaları bulunan bir belde (veya bu çadırlara yahut bu binalara sahip kabile olduğuna işaret edilmiştir”.

إرم

“irem” 573a/1=089/007

1714. أزر

a. Āzer: Āyette bu zatın Hz. İbrahim’in babası olduğu zikredilmektedir.

أزر

“Āzer” 132b/4=006/074

1715. إسرائيل

a. “Hz. Yakub’un lakabıdır. Bu bakımdan, Hz. Yakub’un oğullarına ve torunlarına İsrail oğulları denmektedir”.

إِسْرَائِيل

“Ya‘kūb oğulları” 6b/7=002/040, 7a/9=002/047,
106a/7=005/012, 109a/8=005/032, 161b/6=007/138,
210b/1=010/090

“Ya‘kūb oğlanlarını” 352a/5=026/017,
474a/9=044/030, 159a/4=007/105, 303a/5=020/047

“Ya‘kūb oğlanları” 12a/2=002/083, 17b/4=002/122,
30b/7=002/211, 37b/2=002/246, 53b/3=003/049,
59b/5=003/093, 115b/4=005/070, 116a/1=005/072,
116b/5=005/078, 121b/5=005/110, 161b/4=007/137,
210b/3=010/090, 210b/7=010/093, 270b/5=017/002,
271a/2=017/004, 280b/3=017/101, 280b/8=017/104,
297b/8=019/058, 305b/5=020/080, 307a/2=020/094,
352b/1=026/022, 354a/4=026/059, 366b/3=027/076,
398a/1=032/023, 451b/8=040/053, 471a/3=043/059,
476b/9=045/016, 480a/7=046/010, 528b/9=061/006,
530a/1=061/014

“Ya‘kūbözi” 59b/5=003/093

“Ya‘kūb oğullarını” 161a/7=007/134

“Beni İsrāyil” 359a/8=026/0197

1716. إِسْمَاعِيل

a. “Hz. İbrahim’in oğludur. Peygamberdir. Babasıyla birlikte Kā’be’yi inşa etmişlerdir. Annesi Hācerdir. Hz. İsmail’in koç kıssası meşhurdur”

إِسْمَاعِيل

“ismā‘īl” 18a/4=002/125, 18b/1=002/127,
19a/7=002/133, 19b/5=002/136, 20a/5=002/140,
58b/3=003/084, 101a/2=004/163, 435b/5=038/048

“ismā‘īlni” 134a/1=006/086, 251a/3=014/039,
297b/2=019/054, 316b/9=021/085

1721. إِيْيَاس

a. İlyās Aleyhisselām “İsra’îl oğullarına gönderilen peygamberlerden birisidir. Hz. Süleymandan sonra peygamber olarak gönderilmiştir. Kur’an=ı Kerim’de bu zatın adı ayrıca diye de mezkurdur

إِيْيَاس

“ilyās” 430a/5=037/0123

إِيْيَاسِينَ

“ilyāsīn” 430a/9=037/0130

1722. أَيْبُ

a. Eyüb Aleyhisselaām“Hz. Yusuf”un muasırı olup, peygamberlik payesine nail olmuştur. Çok sabırlı bir zat idi.

أَيْبُ

“**eyyūb**” 101a/3=004/163

“**eyyūbnı**” 133b/7=006/084, 316b/6=021/083,
435a/5=038/041

حرف الباء

1723. بَابِل

a. mezopotamyada bulunan eski bir şehir

بَابِل

“**bābil atlıg yir**” 14b/8=002/102

1724. بَدْر

a. Bedir medinenin güney batısına düşen bir mevki olup, burada meşhur bedir harbi vuku bulmuştur. Bu harpte müslümanlar muzafferiyeti elde etmişler.

بَدْر

“**bedr**” 63b/7=003/123

1725. بَكَّة

a. Bekke-Mekke: peygamber efendimizin doğum yeridir. Mes cid-I Haramve Kabe bu şehirdedir

بَكَّة

“**mekke turur**” 60a/2=003/096

1726. بَلْس

a. Cinlerin babasıdır. Cenab-ı Hakk’ın emrine karşı küstahlık göstererek isyanda bulunmuş ve Hz. Âdem’e secde etmemiştir. İnsanların düşmanı olarak tavsif edilmiştir.

إِبْلِيسُ

“iblis” 6a/4=002/034, 147a/4=007/011,
254a/2=015/031, 254a/2=015/032, 276b/5=017/061,
287b/3=018/050, 308b/5=020/116, 355b/1=026/095,
411a/3=034/020, 436b/9=038/074, 437a/1=038/075

حرف الثاء

ثمود. 1727

a. Semūd “Asırlar öncesi yaşamış olan bir kavim. Salih aleyhisselam bu kavme peygamber olarak gönderilmiştir”.

ثمود

“semūd” 155a/1=007/073, 191a/1=009/070,
219b/8=011/061, 220b/6=011/068, 220b/6=011/068,
223b/4=011/095, 247b/2=014/009, 276a/9=017/059,
324a/2=022/042, 357a/5=026/141, 364a/6=027/045,
433a/2=038/013, 449b/3=040/031, 456a/5=041/013,
456b/5=041/017, 495b/5=050/012, 499a/9=051/043,
506b/4=054/023, 544b/3=069/004, 544b/3=069/005,
570a/9=085/018, 573a/2=089/009, 574b/6=091/011
“semūdın” 348a/2=025/038, 382a/6=029/038,
505a/4=053/051

حرف الجيم

جبريل. 1728

a. Cebrail Aleyhisselām “Dört büyük melekten biri-sidir. Vazifesi, Allah ile resulü arasında elçilik et-mektir.

جبريل

“cebreyil” 14a/6=002/097, 14a/8=002/098,
537b/9=066/004

جلت. 1729

a. Calut Filistinli cebbar bir zat idi. Davud aleyhüsselam ile harp etmiş, neticede ordusu bozguna uğramış ve Hz. Davud tarafından katledilmiştir.

جَالُوتَ

“cālūt” 38b/3=002/249, 38b/6=002/250

“cālūtın” 38b/9=002/251

حرف الحاء

حنن. 1731

a. Huneyn Mekke ile Taif arasında birvardır.

حُنَيْنٍ

“ḥuneyn kūni” 184a/9=009/025

حی. 1732.

يَحْيَى

yaḥyā” Yahya Aleyhisselām“ Hz. Zekeriya’nın oğludur. Genç yaşta peygamber olmuştur. Önceleri Hz. Musa’nın şeriatıyla amel etmekteyken, sonra Hz. İsa’nın şeriatıyla amel etmiştir”

يَحْيَى

“yaḥyā” 51b/8=003/039, 132b/9=006/085, 294a/3=019/007, 294b/1=019/012
“yaḥyāni” 317a/8=021/090

حرف الدال

درس. 1733.

a. İdris Aleyhisselām“Hz. Şit’ten sonra peygamber olarak gönderilmiştir. Terzilerin piri olarak bilinir.

اِدْرِيسَ

“idrīsni” 297b/4=019/056, 316b/9=021/085

1734. دود

a. Davud aleyhisselām“Hem peygamber, hem de büyük bir hükümdardır. Kendisine Zebur adındaki semâvi kitab verilmiştir.

دَاوُد

“**dāvud**” 38b/9=002/251, 101a/4=004/163, 116b/6=005/078, 276a/1=017/055, 316a/6=021/078, 361b/5=027/015, 361b/6=027/016, 409b/7=034/010, 410a/6=034/013, 433b/2=038/022, 434a/3=038/026, 434b/4=038/030
“**dāvudnı**” 133b/7=006/084, 433a/7=038/017,

حرف الراء

1735. روم

a.“Rumlar, Bizanslılar, Doğu Romalılar”

الرُّوم

“**rüm**” 385b/2=030/002

حرف الزاء

1736. زکریا

a. “Zekeriya Aleyhisselām“Hem kendisi, hem de oğlu Yahya Aleyhisselām Peygamberdir. Hz. Mer-yem, Hz. Zekeriya’nın bacanağı olan İmran’ın kızıdır. Hz. Zekeriya Yahudiler tarafından şehid edilmiştir”.

زَكْرِيَّا

“**zekerıyyānı**” 52a/2=003/037, 133b/9=006/085, 317a/6=021/089
“**zekerıyyā**” 52a/2=003/037, 52a/5=003/038, 293b/3=019/002, 294a/2=019/007

حرف السين

سبأ. 1737

سَبَأٌ

“Sebe” “Yemen”deki bir bölgenin yahut bir kabilenin adıdır. Belkıs, Sebe’ melikesi idi. Hz. Süleyman ile belkıs arasında geçen hadiseler kısasa halinde anlatıla gelmektedir”.

سَبَاءٌ

“sebe” 362a/9=027/022, 410b/2=034/015

سحق. 1738

إِسْحَاقُ

a. ishak Aleyhisselām “Hz. İbrahim’in oğlu olup, Şam halkına peygamber olarak gönderilmiştir. Hz. İshak’ın oğlu, Yakub Aleyhisselāmdır.

“ishāk” 19a/8=002/133, 19b/5=002/136, 20a/5=002/140, 58b/4=003/084, 101a/3=004/163, 221a/2=011/071, 221a/2=011/071, 227a/2=012/006, 230b/4=012/038, 429b/7=037/0112, 429b/8=037/0113, 435b/2=038/045
“ishākni” 133b/6=006/084, 251a/3=014/039, 297a/5=019/049, 315b/5=021/072, 381a/3=029/027

سلم. 1739

سُلَيْمَانُ

a. Süleyman Aleyhisselām “Hz. Davud’un oğlu olup, peygamberlikle saltanatı cem’ eden (şahsında toplayan) bir zattır. Mescid-i Aksâ’yı bu zat yaptırmıştır.

“süleymān” 14b/6=002/102, 14b/6=002/102, 101a/4=004/163, 316a/6=021/078, 316a/8=021/079, 361b/5=027/015, 361b/6=027/016, 361b/8=027/017, 362a/2=027/018, 362b/9=027/030, 363a/7=027/036, 364a/5=027/044, 410a/1=034/012,
“süleymānni” 133b/7=006/084, 434b/4=038/030, 434b/8=038/034

1740. سمر

Alsamiri: Hz. Musa zamanında yaşamış olan bu zat
 السَّامِرِيُّ “sāmīrī” 306a/4=020/085, 306b/2=020/087,
 307a/3=020/095

1741. سين

a. Sina dağı, Sina çölünün güneyine düşen dağın adıdır. Bu dağda Hz. Musa’nın Rabbine münacâta bulunmuştur.

سَيْنَاء “ṣīnā” 329a/3=023/020

طُورِ سَيْنٍ “ṭūr-ı sīnīn” 576b/2=095/002

حرف الشين

1742. شعب

Şuayb Aleyhisselâm“Medyen ve eyke ahalisine peygamber olarak olarak gönderilmiştir. Hz. Şuayb, kızlarından birisini Hz. Musa’ya nikahlamıştır.

شُعَيْب “şu‘ayb” 157a/4=007/088, 222b/2=011/087,
 223a/3=011/091, 358b/3=026/0177

شُعَيْبَا “şu‘aybnī” 156a/8=007/085, 157b/5=007/092,
 157b/5=007/092, 222a/5=011/084, 223b/1=011/094,
 382a/3=029/036

“şu‘ayb” 157b/3=007/090

حرف الصاد

طلت. 1746

Talut Talut: İsrail oğullarının meliklerindendir.
Taluttan sonar melikliği Hz.Davud sürdürmüştür

طَالُوتُ

“**tālūt**” 37b/8=002/247

“**tālūt**” 38a/8=002/249

حرف العين

عزر. 1747

Üzeyir: Peygamber olup olmadığı ihtilaflıdır. Bir vakitler yahudiler Hz. Üzeyire Allahın oğlu diyerek Allaha şirk kşmuşlardır.

عُزَيْرُ

“**üzeyr**” 185a/5=009/030

عمر. 1749

عِمْرَانُ

İmran“Hz. Meryem’in babasının adıdır. Karısının adı Hannedir.

عِمْرَانُ

“**imrān**” 51b/2=003/033, 539a/4=066/012

عود. 1750

عَادُ

‘ād“Kendilerine Hūd Aleyhisselâm’ın peygamber olarak gönderildiği kavmin adıdır. Bu kavim peygamberlerinin sözünü dinlemedikleri için semâvi musîbete maruz kalmışlardır.

عَاد

“**ād**” 154a/1=007/065, 155a/6=007/074,
191a/1=009/070, 218b/6=011/050, 219b/5=011/059,

219b/8=011/060, 247b/1=014/009, 324a/2=022/042,
 356b/2=026/0123, 433/1=038/012, 449b/3=040/031,
 456a/5=041/013, 456a/8=041/015, 481b/7=046/021,
 495b/5=050/013, 499a/7=051/041, 506a/9=054/018,
 544b/3=069/004, 544b/4=069/006, 573a/1=089/006
 عَادًا “ād” 219b/7=011/060
 “ādni” 384a/2=025/038, 382a/6=029/038,
 505a/4=053/050

عيسى. 1751.

عِيسَى “īsā” 12b/8=002/087, 19b/6=002/136,
 39a/6=002/253, 53a/5=003/045, 54a/5=003/052,
 54b/2=003/055, 55a/3=003/059, 58b/5=003/084,
 101a/3=004/163, 102a/2=004/171, 116b/6=005/078,
 121a/8=005/110, 121b/9=005/112, 122a/4=005/114,
 122a/9=005/116, 296a/1=019/034, 399b/6=033/007,
 462a/3=042/013, 471a/6=043/063, 528b/9=061/006,
 529b/9=061/014
 “īsāni” 100a/4=004/157, 111b/8=005/046,
 133b/9=006/085, 518a/1=057/027

حرف الفاء

فرعون. 1752.

firavun“Mısır’ın çok eski hükümdarlarından birisidir. Âsiye adlı karısı Hz. Musa’yı evlad edinmiş, ve ona güzelce bakmıştır. Firavun ile Hz. Musa arasında cereyan eden hadiseler kısaca halinde anlatılmaktadır.

فِرْعَوْن “fir‘avn” 7b/3=002/049, 48a/7=003/011,
 158b/8=007/103, 159a/1=007/104, 159a/7=007/109,
 159b/2=007/113, 160a/2=007/123, 160a/9=007/127,
 160b/7=007/130, 161b/5=007/137, 162a/2=007/141,
 177b/1=008/052, 177b/6=008/054, 177b/8=008/054,
 209a/4=010/075, 209b/1=010/079, 209b/7=010/083,
 209b/7=010/083, 210a/5=010/088, 210b/1=010/090,

223b/5=011/097, 223b/6=011/097, 223b/6=011/097,
 247a/4=014/006, 280b/4=017/101, 280b/6=017/102,
 302a/4=020/024, 303a/1=020/043, 304a/3=020/060,
 305b/3=020/078, 305b/4=020/079, 331a/1=023/046,
 351b/9=026/011, 352a/4=026/016, 352b/1=026/023,
 353a/7=023/041, 353b/1=026/044, 354a/1=026/053,
 361b/1=027/012, 368a/4=028/003, 368a/4=028/004,
 368b/4=028/006, 368b/8=028/008, 368b/9=028/008,
 369a/1=028/009, 371b/4=028/032, 372a/4=028/038,
 433a/2=038/012, 448b/4=040/024, 448b/8=040/026,
 0449a/3=40/028, 449a/9=040/029, 450a/4=040/036,
 450a/7=040/037, 450aa/7=040/037, 451a/4=040/045,
 451a/6=040/046, 470a/3=043/046, 470a/9=043/051,
 473b/8=044/017, 474b/1=044/031, 495b/5=050/013,
 499a/5=051/038, 507b/1=054/041, 539a/1=066/011,
 539a/3=066/011, 545a/1=069/009, 553b/4=073/015,
 553b/5=073/016, 563b/2=079/017, 570a/9=085/018,
 573a/2=089/010

“fir‘avnnı” 382a/9=029/039

حرف القاف

فرش. 1753

Kureyş“Peygamber efendimizin mensub olduğu ka-
 bilenin adıdır. Kökü Hz. İbrahim’e dayanmaktadır.

قُرَيْش

“kureyş” 581a/5=106/001

حرف اللام

لقم. 1754

lokmān“Peygamber olup olmadığı ihtilaflı olan,
 hakīm (hikmetli sözlere sahip) ve salih bir zattır.
 Davud Aleyhisselām zamanında yaşadığı rivayet
 edilmektedir.

لُقْمَانُ

“lokmān” 392b/8=031/012, 393a/1=031/013

1755. لوط

lūt Aleyhisselâm“Hz. İbrahim’in yeğeni olup, Sedum’a peygamber olarak dönderilmiştir. Bu muhitin ahalisi Hz. Lūt’un vasihatlarına kulak asmadıkları için semavî bir musibetle cezalandırılmışlardır.

لُوطُ

“lūt” 221a/1=011/070, 221a/1=011/074,

221b/8=011/081, 223a/1=011/089, 255a/7=015/059,
255a/8=015/061, 324a/3=022/043, 357b/9=026/0160,
358a/1=026/0161, 358a/6=026/0167,
365a/2=027/056, 381a/1=029/026, 433a/2=038/013,
495b/5=050/013, 507a/4=054/033, 507a/5=054/034,
538b/7=066/010

لُوطًا

“lūṭu” 134a/2=006/086, 315b/4=021/071,
364b/8=027/054, 381a/5=029/028,

“lūt” 155b/9=007/080, 221b/1=011/077,
315b/9=021/074, 381b/4=029/032, 381b/7=029/033,
430b/2=037/0133

حرف الميم

1758. مريم

Meryem “Hz. İsa’nın annesinin adıdır. Hz. Meryem, Hz. İsa’ya herhangi bir erkekle cinsî münasebette bulunmaksızın gebe kalmış. Onu babasız olarak doğurmuştur. Hz. Meryem’in annesinin adı Hanne, babasının adı da İmrandır.

مَرْيَمُ

“meryem” 12b/8=002/087, 39a/6=002/253,
51b/8=003/036, 52a/3=003/037, 52b/6=003/042,
52b/8=003/043, 53a/2=003/044, 53a/4=003/045,
53a/5=003/045, 100a/3=004/156, 100a/4=004/157,
102a/2=004/171, 102a/3=004/171, 107a/6=005/017,
107a/7=005/017, 111b/8=005/046, 115b/9=005/072,
116a/7=005/075, 116b/6=005/078, 121a/8=005/110,
121b/9=005/112, 122a/4=005/114, 122a/9=005/116,
185b/1=009/031, 295b/2=019/027, 296a/1=019/034,

331a/5=023/050, 399b/6=033/007, 470b/8=043/057,
518a/1=057/027, 528b/9=061/006, 529b/8=061/014
“meryemni” 294b/5=019/016, 539a/4=066/012

1759. مكك

Mekke“Mekke-i Mükerrerme“Hicazdaki şehirlerden birisidir.

مَكَّة

“mekke” 490b/7=048/024

1760. مكل

مِكَال

“mīkāyil” 14a/9=002/098

1761. موسى

Musa Aleyhisselâm“Firavun’u ve tebeasını dine davetle memur edilmiş bir peygamberdir. Kardeşi Hz. Harun da peygamber idi. Hz. Musa, Hz. Şuayb’in kızı ile evlenmiştir. Tevrat adlı semavî kitap indirilmiştir.

مُوسَى

“mūsā” 7b/7=002/051, 8a/1=002/053, 8a/2=002/054,
8a/5=002/055, 8b/8=002/060, 9a/3=002/061,
10a/3=002/067, 12b/7=002/087, 13b/3=002/092,
15b/6=002/108, 19b/6=002/136, 37b/2=002/246,
38a/6=002/248, 58b/5=003/084, 99b/2=004/153,
99b/5=004/153, 101a/6=003/164, 107b/8=005/020,
108a/3=005/022, 108a/9=005/024, 134b/4=006/091,
144a/7=006/154, 159a/1=007/104, 159b/3=007/115,
159b/6=007/117, 160a/1=007/122, 160b/9=007/131,
161a/6=007/134, 161b/7=007/138, 162a/5=007/142,
162a/6=007/142, 162a/8=007/143, 162b/2=007/143,
162b/4=007/144, 163a/6=007/148, 163b/1=007/150,
164a/3=007/154, 164a/5=007/155, 165a/6=007/159,
165a/8=007/160, 209a/6=010/077, 209b/2=010/080,
209b/3=010/081, 209b/6=010/083, 209b/8=010/084,
210a/3=010/087, 210a/5=010/088, 214b/8=011/017,
224b/8=011/110, 247a/2=014/006, 247b/8=014/008,
270b/4=017/002, 280b/2=017/101, 280b/4=017/101,
288b/7=018/060, 289a/7=018/066, 301a/7=020/009,
301b/2=020/011, 301b/8=020/017, 302a/1=020/019,
302b/1=020/036, 302b/8=020/040, 303a/8=020/049,
303b/8=020/057, 304a/3=020/061, 304b/1=020/065,
304b/3=020/067, 304b/7=020/070, 305b/1=020/077,

306a/2=020/083, 306a/5=020/086, 306b/1=020/088,
 306b/8=020/091, 314a/7=021/048, 324a/3=022/044,
 331a/4=023/049, 347b/7=025/035, 353a/8=026/043,
 353b/1=026/045, 353b/3=026/048, 353b/9=026/052,
 354a/5=026/061, 354a/7=026/063, 361a/2=027/007,
 361a/5=027/009, 361a/7=027/010, 368a/3=028/003,
 368b/5=028/007, 369a/3=028/010, 369b/4=028/015,
 370a/1=028/018, 370a/2=028/019, 370a/5=028/020,
 371a/4=028/029, 371a/8=028/030, 371b/1=028/031,
 371b/9=028/036, 372a/2=028/037, 372a/6=028/038,
 372b/3=028/043, 372b/6=028/044, 373a/6=028/048,
 373a/5=028/048, 376a/3=028/076, 382a/9=029/039,
 397b/9=032/023, 399b/6=033/007, 429b/9=037/0114,
 430a/4=037/0120, 449a/1=040/027, 450a/6=040/037,
 451b/8=040/053, 459b/3=041/045, 462a/3=042/013,
 480b/2=046/012, 483a/1=046/030, 499a/5=051/038,
 504b/6=053/036, 528b/6=061/005, 563b/1=079/015,
 571b/7=087/019

“mūsānı” 133b/8=006/084, 158b/8=007/103,
 160a/9=007/127, 160a/9=007/128, 209a/3=010/075,
 223b/5=011/096, 246b/9=014/005, 297a/7=019/051,
 330b/9=023/045, 351b/8=026/010, 354a/9=026/065,
 407b/8=033/069, 448b/4=040/023, 448b/8=040/026,
 470a/3=043/046

حرف النون

نوح. 1764

Nuh Aleyhisselâm “Peygamberdir. Yaptığı gemi vasıtasıyla kendisini ve tebaasını tufandan kurtarmıştır. Gemileri Cûdî dağının üzerine oturmuştur.

نُوح

“nūḥ” 101a/1=004/163, 154b/1=007/069,
 191a/1=009/070, 208b/1=010/071, 216b/7=011/032,
 217a/4=011/036, 217b/7=011/042, 218a/5=011/045,
 218a/6=011/046, 218b/2=011/048, 222b/9=011/089,

نُوحَا

247b/1=014/009, 271a/1=017/003, 272b/1=017/017,
 297b/7=019/058, 324a/2=022/042, 347b/9=025/037,
 355b/8=026/105, 355b/8=026/106, 356a/6=026/116,
 399b/5=033/007, 428b/1=037/075, 428b/4=037/079,
 433a/1=038/012, 446b/3=040/005, 449b/3=040/031,
 495b/4=050/012, 499b/3=051/046, 505a/4=053/052,
 506a/3=054/009, 538b/7=066/010, 549b/6=071/021,
 550a/3=071/026

“nūḥni” 51b/1=003/033, 133b/6=006/084,
 153b/2=007/059, 215b/9=011/025, 316a/2=021/076,
 329a/7=023/023, 379b/2=029/014, 517b/7=057/026
 “nūḥ” 462a/2=042/013

حرف الهاء

هـرت. 1765.

هَارُوتَ

“hārūt” 14b/8=002/102

هـرن. 1766.

Harun Aleyhisselâm“Hz. Musa'nın ağabeyi ve veziri olup, kardeşi Hz. Musa ile birlikte Firavun ve tebaasını dine davetle memur edilmiş bir peygamberdir.

هَارُونُ

“hārūn” 38a/6=002/248, 101a/4=004/163,
 160a/1=007/122, 162a/6=007/142, 295b/3=019/028,
 297b/1=019/053, 304b/7=020/070, 306b/5=020/090,
 306b/8=020/092, 314a/7=021/048, 352a/2=026/013,
 353b/4=026/048, 371b/5=028/034,
 429b/9=037/0114, 430a/4=037/0120
 “hārūnni” 133b/8=006/084, 209a/3=010/075,
 302a/7=020/030, 330b/9=023/045, 347b/8=025/035

1767. هَمَنْ

هَامَان

Hâmân“Fıravun’un veziri idi. Fıravun, bu kişiden bir kule yapmasını istemiş gūya bu kuleden Cenab=ı Hakkı tarassud etmek emelinde bulunmuş ise de, kurduğu plan suya düşmüş, bu duruma şaşakalmıştır. “hāmān” 368b/4=028/006, 368b/9=028/008, 372a/5=028/038, 448b/4=040/024, 450a/4=040/036

1768. هُود

هُود

هُودَا

HudAleyhisselâm “Âd kavmine peygamber olarak gönderilmiştir. Âd kavmi peygamberlerini dinlemedikleri için ve azgınlıklarına devam etmeleri sebebiyle semâvi musîbetle helak edilmişlerdir. “hūd” 219a/3=011/053, 219b/8=011/060, 222b/9=011/089, 356b/1=026/124 “hūdın” 154a/3=007/065, 218b/6=011/050, 219b/3=011/058

حرف الياء

1769. يَثْرِب

يَثْرِب

Yesrib “Medine-i Münevvere”nin eski adı “yeşrib” 400a/7=033/013

1771. يَسَع

الْيَسَعَ

El-Yesa‘ Aleyhisselâm “İsrail oğullarına gelen peygamberlerden birsidir. Hz. İlyas’tan sonra tebligatta bulunmuştur. Hz. Zülkifl’i halife edinmiştir. “yesa‘nı” 134a/1=006/086 “yesa” 435b/5=038/048

1772. يَسْف

Yusuf Aleyhisselâm“Hz. Ya’kub’un oğludur “Peygamberliğe nail olanlardandır. Hz. Yusuf ile Mısır

azîzinin hanımı Zeliha arasında cereyan eden hadiseler kışsa halinde anlatılmaktadır.

يُوسُفُ

“yūsufnı” 133b/8=006/084, 227a/6=012/009, 227a/8=012/010, 228a/1=012/017, 232a/6=012/051, 236a/7=012/085

“yūsuf” 226b/4=012/004, 227a/3=012/007, 227a/4=012/008, 227b/1=012/011, 228b/2=012/021, 229a/9=012/029, 231b/6=012/046, 232b/6=012/056, 232b/9=012/058, 234a/9=012/069, 235a/3=012/076, 235a/7=012/077, 235b/5=012/080, 236a/5=012/084, 236b/1=012/087, 236b/6=012/089, 236b/8=012/090, 236b/8=012/090, 237a/6=012/094, 237b/4=012/099, 449b/7=040/034

1773. يعقُب

Ya‘ kub Aleyhisselâm“Hz. İshak’ın oğludur“lakabı İsrail’dir. Hz. İshak’tan sonra peygamber olmuştur.

يَعْقُوبُ

“ya‘kūb” 19a/2=002/132, 19a/5=002/133, 19b/5=002/136, 20a/6=002/140, 58b/4=003/084, 101a/3=004/163, 221a/3=011/071, 227a/1=012/006, 234a/7=012/068, 294a/1=019/006, 381a/3=029/027
“ya‘kūbnı” 133b/6=006/084, 297a/5=019/049, 315b/6=021/072, 381a/3=029/027, 435b/2=038/045

1774. يعقُ

Yeūk“Hz. Nuh’un kavminin taptığı putlardan birisidir.

يَعُوقُ

“ye‘ūkını” 549b/9=071/023

1775. يغث

Yegūs“Hz. Nuh’un kavminin taptığı putlardan biridir

يَغُوثُ

“yağūşını” 549b/9=071/023

1776. ينس

Yunus Aleyhisselâm“Ninova ahalisine peygamber olarak gönderilmiştir. Kendisini büyük bir balık yutmuş, sonra da sahile atmıştır.Bu yüzden kendisine Zünnūn-Balık Sahibi denilmiştir.

يُونُسَ

“yūnus” 101a/4=004/163, 211a/8=010/098,
 430b/5=037/139
 “yūnusnı” 134a/1=006/086

Türkçe Kur'an Tercümeleri, tercüme edenlerin gerek uhrevi sorumluluk sebebiyle kelimelerin anlam bakımından tam karşılıklarını kullanışları ve gramatikal olarak da tercüme edilen dildeki anlamı karşılamaındaki hassasiyet sebebiyle Türk dili tarihinin en önemli eserleri arasında yer almaktadır.

Kur'an'ın ilk kelime anlamlı sözlüğü Mu'cem'ül-Müfehresdir. Bu eseri Mahmut ÇANGA, "Kur'an-ı Kerim Lugatı" adlı bir çalışmayla Türkçeye çevirmiştir. Bizde bu eserden yola çıkarak Harezmi Türkçesi dönemine ait eserlerden Hekimoğlu Ali Paşa nüshası olan Satır Altı Kur'an tercümesini, Çanga'nın eserinden hareketle Harezmi dönemi Satır-Altı Kur'an tercümesinin konkordansını yaptık. Eserde 1776 madde başı geçmektedir. Eser Arapça harf sistemine ve çekim sistemine göre düzenlenmiştir. Araştırmacıların daha iyi yararlanabilmeleri için eserde ayet, sure, varak ve satır numaraları verilmiştir.

Üzerinde çalıştığımız eserin transkriptli biçimi Gülden SAĞOL tarafından hazırlanmıştır. Biz bu çalışmadan hareketle tezimizi yaptık.

Bu çalışmada, Türk dilinin Arapça ibareleri Türkçe kavramlarla karşılama noktasında ne kadar yeterli olduğu görülmüştür. Eserin, aynı zamanda Türkçe analitik dizini de yapılmıştır. Bu yüzden eser gerek anlam bilimi; gerekse de orta Türkçe dönemi için yapılacak gramer çalışmalarında yararlanılabilecek bir eser olmuştur.

ABDÜ'L-BÂKÎ, Muhammed Fuad (Türkçeye çeviren: Mahmud ÇANGA): Kur'an Kelimelerinin Anahtarı, İstanbul, 1986

AGAH, Sırrı Levent, "Dini Edebiyatımızın Başlıca Ürünleri" Ankara Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1972, s. 44.50

ALİ, Osman Tatlısu, "Esmâü'l-Hüsna Şerhi", İstanbul, Başak yay.

ALTUNTAŞ, Halil, Kur'an'ın Tercümesi ve Tercüme ile Namaz Meselesi, Türkiye Diyanet Vakfı yay. Ankara, 1998

ATA, Aysu, Türkçe *İlk* Kur'an Tercümesi (Rylands Nüshası) Karahanlı Türkçesi, Giriş-Metin-Notlar Dizin, Ankara, TDK, 2004

ATEŞ, Süleyman, Kur'ânı-Kerîm ve Cümle Meali, İstanbul Yeni Ufuklar Neşriyat 1975.

ARAT, Reşid Rahmeti: Edib Ahmed b. Mahmud Yükneki, Atebet'l-Hakayık, İstanbul 1951

ARAT, Reşid Rahmeti: Kutadgu Bilig, I Metin, 2 Baskı, Ankara 1979

ARAT, Reşid Rahmeti: (Neşre hazırlayanlar: Kemal ERASLAN-Osman f. SERTKAYA Nuri YÜCE): Kutadgu Bilig, III İndeks, İstanbul 1979

ATALYA. Besim: Divanü Lûgat-it-Türk Tercümesi, I-III. 2. BASKI. Ankara 1985, 1986, 1986, ;2. Baskı. IV (Dizin "Endeks"), Ankara 1986

ATALYA. Besim: Abuşka Lûgatı veya Çağatay sözlüğü, Ankara 1970

ATALYA. Besim: Ettuhfet-üz-zekiyye fil-Lûgat-it-Türkiyye, İstanbul 1945

BALAMÎ, Ebu Ali (Neşreden Habib Yagmaî): Terceme-i Tefsîr-i Taberî. I-VII. Tahran 1339-1343

BALCI. Medine: Kur'an-i Kerim ve Kelime Meali, I. İstanbul 1991

BARTHOLD, V.V. (Türkçeye çeviren Hakkı Dursun Yıldız): Moğol İstilâsına Kadar Türkistan, Ankara 1990

BARTHOLD, V.V. (Türkçeye çeviren: Ragıp Hulusı ÖZDEN. Hazırlayanlar: Kâzım Yaşar KOPRAMAN-Afşar İsmail AKA): Orta Asya Türk Tarihi Hakkında Dersler, Ankara 1975

BİLMEN, Ömer Nasuhi, Tefsir Tarihi, c.I-II, Ankara, 1987

BODROGLİGETİ, A.: A Fourteenth Century Turkic Translation of Sa'di's-Gülistan (sayf-i Sarâyî's Gülistân (Sayf-i Sarâyî's Gülistân bi't-Turkî), Budapest 1969

BOROVKOV, A.K.: Orta Asya'da Bulunmuş Kur'an Tefsirinin Söz Varlığı (XII. – XIII. Yüzyıllar), (Rusçadan Çeviren: USTA, Halil İbrahim AMANOĞLU Ebülfez), Ankara, TDK, 2002

BOROVKOV, A.K.: Badâ'i' al-Luğat. Slovar Tâli' İmânî Geratskogo k soçineniyam Alişera Navoi, Moskova 1961

BOROVKOV, A.K.: Leksika sredneaziatskogo tefsira XII-XIIIvv., Moskova 1963

BROKEELMANN, C.: Ostürkische Grammatik Der İslamischen Litteratursprachen Mittelasiens, Leiden 1954

BUHL, Fr.: "Kur'an", İA, c. VI (1955), s.995-1012

CAFEROĞLU, Ahmet: Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü, İstanbul 1968

CAFEROĞLU, Ahmet: Ebû Hayyân, kitâbu'l-İdrâk li Lisâni'l-Etrâk, İstanbul 1931

CAFEROĞLU, Ahmet: Türk Dili Tarihi, I-II, 3. Baskı, İstanbul 1984

CLAUSON, Sir Gerard: An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish, Oxford, 1972

CLAUSON, Sir Gerard: Sanglax, A Persian Guide to the turkish Language by Muhammad Mahdî xân, Facsimile Text with an introduction and indices, London 1960

CLAUSON, Sir Gerard: An Etimological Dictionary of pre-Thirteenth Century Turkish, Oxford 1972

COURTEÏLLE, A. Pavet de: Dictionnaire Turc-Oriental, Paris 1870

ÇAĞATAY, Saadet Ş.: Türk Lehçeleri Örnekleri, VIII. Yüzyıldan XVIII. Yüzyıla Kadar yazı Dili, 2. Baskı, Ankara 1963

Çanga, Mahmut, Kur'an-ı Kerim Lugatı, İstanbul, 1999

ÇANTAY, Hasan Basri: Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm I-III, 15. Baskı, İstanbul 1990

ÇETİN, Abdurrahman: Kur'an İlimleri ve Kur'an-ı Kerim Tarihi İstanbul 1982

DEVELLİOĞLU, Ferit: Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, 8. Baskı, Ankara 1988

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI: Kur'an-ı Kerîm ve Türkçe Anlamalı (Meâl), 2. Baskı, Ankara 1973

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI: Kur'an-ı Kerîm ve Açıklamalı Meâli, 2. Baskı, Ankara 1993

DOERFER, G.: Türkische und Mongolische Elemente im Neupersischen, I-IV, Wiesbadn 1963-1975

DURAN, Suzan: "Türkçede Cihet ve Mekan gösteren Ek ve Sözlər", *TDAY* (1956), S. 1110

ECKMANN, János: "Eine ostmitteltürkische interlineare Koranübersetzung", *UAJ*, C. XXXI (1959), s. 72-85

ECKMANN, János: "Doğu Türkçesinde Bir Kur'an Çevirisi", *TDAY-Belletn*, s.51-69, Ankara, 1968.

ECKMANN, János: "Eastern Turkic Translations of the Koran" *Studia Turcica*, Budapest, s. 149-159.1971a.

ECKMANN, János:(Türkçeye çeviren: Mehmet AKALIN): "Harzem Türkçesi" *Tarihî Türk şiveleri*, İlâve 2. Baskı, Ankara 1988, s. 211-245

ECKMANN, János: "İslâmî Orta Asya Türk Edebî Dilinin Özellikleri", *Türk Dünyası Araştırmaları* 57 (1988), s. 193-201

ECKANN, János: *Memluk Kıpçasının Oğuzcalaşmasına Dair*", *TDAY* (1964), s. 35-41

ECKMANN, János: *Nehcü'l-Feradis*, I Tıpkıbasım, Ankara 1956

ECKMANN, János: (Yayınlayanlar: Semih TEZCAN-Hamza ZÜLFİKAR): *Nehcü'l-Ferādīs*, II Metin Ankara, Tarihsiz

ECKMANN, János:(Türkçeye çeviren: Güney KARAAĞAÇ): *Çağatayca El Kitabı*, İstanbul 1988

ECKMANN, János: *The Dīvān of Gadā'ī*, Bloomington 1971

ECKMANN, János: *Middle Turkic Glosses of the Rylands Interlinear Koran Translation*, Budapest 1976

ECKMANN, János: "Die kiptschakische Literatur I. Die Literatur von Chwarezm und der Goldenen Horde", *PhTF*, c.II, Wiesbaden 1964, s. 275.296

ERASLAN, Kemal: "Yesevî'nin Fakr-nâme 'si", *TDED*, c. XXII(1974-1976), s. 45-120

ERASLAN, Kemal: "Manzum Oğuznâme", *TM*, c. XVIII (1974-1976), s.169-236

ERASLAN, Kemal: "Doğu Türkçesinde Ek UyumsuzluğunaDair", *TDED*, c. XVII (1970), s. 113-124

ERASLAN, Kemal: Eski Türkçede İsim-Fiiller, İstanbul 1980

ERDOĞAN, Abdülkadir, "Kur'an Tercümelerinin Dil Bakımından Değerleri", -Vakıflar Dergisi, c.1, s. 47-48 Ankara, 1938

ERGİN, Muharrem: Türk Dil Bilgisi, 5. Baskı. İstanbul 1980

ERGİN, Muharrem: Dede Korkut Kitabı, II İndeks-Gramer, Ankara 1963

BOZKURT, Fuat: "DÎVÂN'Ü LUGAT-İT-TÜRK" Eğitim Yayınları, Konya, 2012.

GABAİN, A. Von (Türkçeye çeviren: Mehmet AKALIN): Eski Türkçenin Grameri, Ankara 1988

GÜRSOY-NASKALİ, Emine: Sinan Paşa. Tezkiretü'l-Evliyâ, Ankara 1987

HACIEMİNOĞLU, Necmettin: Kutb'un Hüsrev ü Şirin'i ve Dil Hususiyetleri, İstanbul 1968

HACIEMİNOĞLU, Necmettin: Türk Dilinde Yapı Bakımından Fiiller, Ankara 1991

HACIEMİNOĞLU, Necmettin: Türk Dilinde Edatlar, 3. Baskı, İstanbul 1984

İBN İSÂ, SARUHÂNİ: Esmâ-i Hüsnâ Şerhi (Hazırlayan Numan Külekçi) Akçağ yay. Ankara

İNAN, Abdülkadir, "Eski Kur'an Tercümesinin Dil Meselesi", Türk Dili, S.7, s.327, Ankara, 1952a.

İNAN, Abdülkadir, "Eski Türkçe Üç Kur'an Tercümesi", Türk Dili, S.6, s. 19-20, Ankara 1952b.

İNAN, Abdülkadir, "Kur'an'ın Eski Türkçe ve Oğuz-Osmanlıca Çevirileri Üzerine Notlar, TDAY, Ankara, 1960.

İNAN, Abdülkadir, "Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Tercümeleri Üzerine Bir İnceleme" s.8 Ankara 1961

İNAN, Abdülkadir: Makaleler ve İncemeler IIC. Ankara, 1998.

İZZETTİN, Cemal, Ayet ve Hadislerle El-Esmâü'l-Hüsna, İstanbul. Ravza yay, 2001.

İZMİRLİ, İsmail Hakkı: Tarih-i kur'an, 3. Baskı İstanbul 1965

KADRI, Hüseyin Kâzım: Büyük Türk lügatı, I-IV, İstanbul 1927, 1928, 1943, 1945

KARABACAK, Esra, "Manisa Halk Kütüphanesi'ndeki Satır Arası Kur'an Tercümesi: Giriş-Metin-Dizin)" I-III, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, 1992

KARABACAK, Esra, "Gülden Sağol, Harezmi Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi, Giriş, Metin, Sözlük ve Tıpkıbasım (1. Kısım: Giriş ve Metin) = An Inter-linear translation of the Qur'an into Khwarzm Turkish, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part I: Introduction and Text), Harvard Üniversitesi Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, 1993, XL+369 s." TD, 516, s. 529-530, 1994

KARABACAK, Esra, An Inter-Linear Translation of the Qur'an Into Old Anatolian Turkish=Eski Anadolu Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi: Introduction and Text . I, Sources Of Oriental Languages and Literatures 22, Turkish Sources

XX, Harvard Üniversitesi The Department of Near Eastern Languages and Civilizations, 1994.

KARABACAK, Esra, An Inter-Linear Translation of the Qur'an Literatures 28, (Part II: Glossary: Section one, p. 1-384. Section Two, p. 385-786), 1995.

KARABACAK, Esra, An Inter-Linear Translation of the Qur'an Into Old Anatolian Turkish=Eski Anadolu Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi: Introduction and Text . I, Sources Of Oriental Languages and Literatures 40 Introduction, Text, Glossary and Facsimilie, Part III: Facsimilie of the MS Manisa İl Halk Library No. 931, Section one: la-224a, 1997

KARABACAK, Esra, An Inter-Linear Translation of the Qur'an Into Old Anatolian Turkish=Eski Anadolu Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi: Introduction and Text . I, Sources Of Oriental Languages and Literatures 47 Introduction, Text, Glossary and Facsimilie, Part III: Facsimilie of the MS Manisa İl Halk Library No. 931, Section tow 224b, 451a, 1997

KARAMANLIOĞLU, Ali Fehmi: "Kıpçaklar ve Kıpçak Türkçesi", *TDED*, c. XII (1962), s. 175-184

KARAMANLIOĞLU, Ali Fehmi: "Nehcü'l-Feradis'in Dil Hususiyetleri", *TDED*, c. XVI-XIX (1968-1971), s. 55-72, 33-56, 57-80, 145-170

KARAMANLIOĞLU, Ali Fehmi: "Kıpçak Türkçesi Üzerine Bir Gramer Denemesi" İstanbul Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü, İstanbul 1958 Yayınlanmamış Doktora Tezi)

KARAMANLIOĞLU, Ali Fehmi: Seyf-i Sarâyî. Gülistan Tercümesi (Kitâb Gülistân bi't-Türk-î), Ankara 1989

KAZICI, Ziya-Taylan, Necip: Kur'ân-ı Kerim Meâli, İstanbul 1991

KESKİNOĞLU, Osman, Fatih Devrine Ait İki Kur'ân-Kerîm Tercümesi, Vakıflar Dergisi IV, s. 91-103, Ankara 1961.

KESKİNOĞLU, Osman, Vakıflar Genel Müdürlüğü İhtisas Kitaplığındaki Kur'ân Tercümeleri, V, s.157-160, Ankara: Vakıflar Dergisi, 1962.

KESKİNOĞLU, Osman, "Nuzulundan Günümüze Kur'ân-ı Kerim Bilgileri" s. 214, Ankara 1987

KÖK, Abdullah, Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi (TİEM 73, 1v/ 235v/2), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora tezi, Ankara, 2004

KORKMAZ, Zeynep: Şadru'd-dîn Şeyhoğlu. Marzubân-nâme Tercümesi, Ankara 1973

KÖPRÜLÜ, M. Fuad: (1986), Türk Edebiyatı Tarihi, 4. Baskı, İstanbul 1986

KÖPRÜLÜ, M. Fuad: "Çağatay Edebiyatı", İA, C. III (1945), S. 270-323

KÖPRÜLÜ, M. Fuad: Türk Edebiyatı Tarihi, 3. Baskı, İstanbul 1981

KUNOS, İgnaz.: ŞejxSülejman Efendi's Çağataj-Osmanisches Wörterbuch. Budapest 1902

KURİŞCANOV, A.K.: İssledovanie Po Leksike Starokopçaskogo Pis'mennogo Pamyatnika XIII v.-"Tyurksko-Arabskogo Slovary", Alma-Ata 1970

MANSUROĞLU, Mecdut (Türkçeye Çeviren:Mehmet AKALIN): "Karahanlıca", Tarihî Türk Şiveleri, İlâveli 2. Baskı, Ankara 1988, s. 133-171

MEYDAN LARUSSE, C. 1-12, Ankara 1969-1973

MUSTAFA, Necati, Bursalı, Ayet ve Hadislerle El-Esmâ'ül-Hüsnâ Şerhi, İstanbul, Erhan yay,

NADJIP. E. N (Türkçeye Çeviren: Nazif HOCA): "Nehcü'l Feradis"ve Dili üzerine, *TDED*, c. XXII 1974-1976 (1977), s. 29-44

NEHCÜ'L FERÂDÎS, *I* Tıpkıbasım (Ön sözü Yazan: J.ECKMANN), Ankara 1956

NÖLDEKE, Theodor-SCHWALLY, Friedrich (Türkçeye çeviren: Muammer SENCER): Kur'an Tarihi, İstanbul 1970

PENRICE, John: A Dictionary and Glossary of the Kor-ân, London 1971

PRITSAK, Omelcan (Türkçeye Çeviren: Mehmet AKALIN): "Kıpçakça", Tarihî Türk Şiveleri, İlâveli 2. Baskı Ankara 1988, s. 111-122

RADLOOF, Wilhelm: Versuch eines Wörterbuches der Türk-Dialecte, I-IV, St. Petersburg 1893-1911

RÄSÄNEN:, Martti: Versuch eines etymologischen Wörterbuches der Türkssprachen. Helsinki 1969; II Wortregister. Zusammengestellt von Istiván KECSKEMETI, Helsinki 1971

RAUF, Pehlivan, Esmâ'ül-Hüsnâ, İstanbul, 2005, Motif yay.

REDHOUSE, Sir James W.: A Turkish and English Lexicon, İstanbul 1978

SAĞOL, Gülden: "Harzem Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi, Giriş- Metin-Sözlük", Marimara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 1993 (Doktora Tezi)

SAĞOL, Gülden: Old Turkish and Persian Inter-linear Qur'an Translations II: An Inter-linear Translations of the Qur'an Into

Khawarazm Türkîsh, İntroduction, text, Glossary and Facsimilie, (Part I: İntroduction and Text) (310 Pages), 1993.

SAĞOL, Gülden: Old Turkish and Persian Inter-linear Qur'an Translations II: An Inter-linear Translations of the Qur'an İnto Khawarazm Türkîsh, İntroduction, text, Glossary and Facsimilie (Part II: Glossary) (310 Pages), 1995.

SAĞOL, Gülden: Old Turkish and Persian Inter-linear Qur'an Translations IV: An Inter-linear Translations of the Qur'an İnto Khawarazm Türkîsh, (Part III), Facsimile of the MS Süleymaniye Library, Hekimoğlu Ali Paşa No.2 Section One: 1b-300b), 1996.

SAĞOL, Gülden: Old Turkish and Persian Inter-linear Qur'an Translations IV: An Inter-linear Translations of the Qur'an İnto Khawarazm Türkîsh, (Part III), Facsimile of the MS Süleymaniye Library, Hekimoğlu Ali Paşa No.2 Section Tow: 301a-587b9, 1999.

SAĞOL, Gülden: "Kur'an'ın Türkçe Tercüme ve Tefsirleri üzerinde Yapılan Çalışmalar", Türklük Araştırmaları Dergisi, Sayı: 8, İstanbul, 1997

SAMOYLOVIÇ, A.: Cuci Ulusu veya Altın Orda Edebî Dili", Türk Dili Belleten, Seri I, nr. 12 (1935), s. 34-49

SARI, Mevlût: EL-Mevârid, Arapça-Türkçe lûgat, İstanbul 1982

SERTKAYA, Osman F.: "Horezmî'nin Muhabbet-nâme'sinin İki Yeni Yazma Nüshası Üzerine", TM, c. XVII (1972), s. 185-207

SERTKAYA, Osman F.: İslâmî Devrenin Uyğur Harfli Eserlerine Toplu Bir Bakış, Bocham 1977

SEVORTYAN, É. V.: Étimologiçeskiy slovar' tyurkskih yazıkov, I, Moskva 1974

STEINGASS, F.: A Comprehensive Persian-English Dictionary, 2. Baskı, London 1930

ŞEMSEDDİN, Sami Kamus-ı Türkî, *I-III*, İstanbul 1317/1899

ŞENER, H. İbrahim: "Türk Edebiyatında Manzum Esmâü'l-Hüsnâlar", Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 1985 (Yayınlanmamış Doktora Tezi)

ŞÜKÛN, Ziya: Gencûne-i Güftâr Ferheng-i Ziyâ, İstanbul 1984

TAYMAS, Abdullah Battal: İbni-Mühennâ Lûgatı, 2. Baskı, Ankara 1988

TEKİN, Şinasi: Uygurca Metinler II. Maytrısimit. Burkancıların Mehdîsi Maitreya ile Buluşma Uygurca İptidaî Bir Dram (Burkancılığın Vaibhâşika Tarikatına âit Bir Eserin Uygurcası), Ankara 1976

TOGAN, Zeki Velidî: Umumi Türk Tarihine Giriş, İstanbul 1970

TOGAN, Zeki, Velidî: "Londra ve Tahrandaki İslâmî Yazmalardan Bazılarına Dair" İTED, IV-1-4, İstanbul 1964

TOGAN, Zeki Velidî: "Harizm'de Yazılan Eski Türkçe Eserler", TM, c. TT. (1928). S. 315-345

TOGAN, Zeki Velidî: "The Earliest of the Qur'an into Turkish", İTED, IV-1-4, İstanbul, 1964

TOGAN, Zeki Velidî: Kur'an ve Türkler, Ankara, 1971

TOPALOĞLU, Ahmet: "Satır-Arası" Kur'an Tercümesi, *I* Giriş ve Metin, İstanbul 1976; *II* Sözlük, İstanbul 1978

TOPALOĞLU, Ahmet: Muhammed Bin Hamza, XV/Yüzyıl Başlarında Yapılmış "Satır Arası Kur'an Tercümesi, *I* Giriş ve Metin, İstanbul, 1976; *II*, Sözlük, İstanbul, 1978

TOPARLI, Recep: Mu'înü'l-Mürîd, Erzurum 1988

TUNA, Osman Nedim: "Studies on Nahju'l-Ferâdis: A Method for Turkic Historycal Dialectology", Waskington 1968 (Yayınlanmamış Doktora Tezi)

Türk DİL KURUMU: Derleme Sözlüğü, I-XII, Ankara 1963-1982

Türk DİL KURUMU: Türkçe Sözlük, Ankara, 2000.

Türk DİL KURUMU: Tarama Sözlüğü, I-VII, Ankara 1963-1974

Türk DİL KURUMU: Türkçe Sözlük, I-II, Ankara 1988

USTA, Halil İbrahim, "XIII. Yüzyıl Doğu Türkçesiyle Yazılmış Anonim Kur'an Tefsirinin Söz ve Şekil Varlığı" Ankara Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans Tezi, 1989.

ÜNAL, Ali: Kur'anda Temel Kavramlar, İstanbul 1990

ÜNLÜ, Suat: Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur'an Tercümesi (TİEM 73, 235v/3-450r/7), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2004

ÜNLÜ, Suat: Harezmi-Altınordu Türkçesi Sözlüğü, Eğitim Yayınevi Konya, 2012

ÜNLÜ, Suat: Çağatay Türkçesi Sözlüğü, Eğitim Yayınevi Konya, 2012

ÜNLÜ, Suat: Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü, Eğitim Yayınevi, Konya, 2012

ÜNLÜ, Suat: Karahanlı Türkçesi Sözlüğü, Eğitim Yayınevi, Konya, 2012

ÜNLÜ, Suat: Doğu ve Batı Türkçesi Kur'an Tercümeleri Sözlüğü, Eğitim Yayınevi, Konya, 2012

ÜŞENMEZ, Emek, Eski Kur'an Tercümelerinden Özbekistan Nüshası Üzerinde Dil incelemesi (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük-Ekler Dizini) İstanbul Üniversitesi, 2010

VÉLIEMİNOF, V. De-ZERNOF: Dictionnaire Djaghataï-Turc. Saint-Pétersbourg 1869

WEHR, Hans: A Dictionary of Modern Written Arabic, Beirut 1980

YAKUBOVSKIY, A. Yu.-GREKOV, B.D. (Türkçeye Çeviren: Hasan EREN): Altın Ordu ve Çöküşü, 2. Baskı, Ankara 1976

YEĞİN, A.-BADILLI, A.- İSMAİL, H. –ÇALIM, İ.: Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Büyük Lûgat, İstanbul 1990

YÜCE, Nuri: Mukaddimetü'l-Edeb, Giriş-Dil Özellikleri-Metin-indeks, Ankara 1988

ZAJACZKOWSKI, Ananiasz: Najstarza Wersja Turecka Hürsäv u Şîrîn Quṭba, *I* Tekst, Warszawa 1958; *II* Facsimile, Warszawa 1958; *III* Vocabulaire, Warszawa 1961

ZENKER, Jules Théodore: Dictionnaire Turc-Arabe-Persan, *I-II*, New York 1979

ZÜLFİKAR, Hamza: "Çağatayca Kur'an Tefsiri, Dilbilgisi İncelemesi- Metin- dizin" Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Doktora Tezi. 1970.

Ö Z G E Ç M İ Ş

Adı ve SOYADI : Ahmed AL-ZUBAIDY

Doğum Tarihi ve Yeri : 16/01/1987-Bağdat-IRAK

Medeni Durumu : Bekar

Eğitim Durumu

Mezun Olduğu Lise : Al-İrfan, Bağdat, 2004-2005

Lisans Diploması : Bağdat Üniversitesi, Diller Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, 2008-2009

Yüksek Lisans Diploması: Akdeniz Üniversitesi, Sosyal
Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, 2013
Tez Konusu : Doğu Türkçesi Kur'an tercümelerinden
Süleymaniye Kütüphanesi Hekimoğlu Ali Paşa nushası No.2
kayıtlı Kur'an tercümesinin Arapça dizisine göre Türkçe analitle
dizini ve konkordansı.

Yabancı Dil / Diller : Arapça, İngilizce

İş Deneyimi

Stajlar : Türk Kültür Merkezi

Çalıştığı Kurumlar : Uluslararası Bağdat Fuarı

E-Mail : ahmet_pars2009@yahoo.com